CRAVATA ROȘIE

Nr. 1 REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR, EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M. 1961

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

1964

Patrie

de AL. ANDRIŢOIU

Zăpada, coborînd de pe Carpaţi,
Cernută, a ajuns pînă-n grădină —
Toţi pomii-s cu arginturi îmbrăcaţi
Şi toate străşinile-s cu lumină.

E-atîta strălucire-n jur încît
Parcă a nins cu stele-ntreaga seară
Sau parcă cineva s-a hotărît
Să-mbrace-n marmură această ţară.

Da, chiar aşa e. Iată că sub nea,
Sub chiciurile limpezi şi-nflorate,
La fiece fereastră arde-o stea
Şi marmura se-nalţă în palate.

E traiul paşnic, bun şi fericit
Între aceste colorate ziduri,
În cartieru-n care a murit,
În vremuri vechi, Fetiţa cu chibrituri.

E linişte şi-ndestulare azi
Şi sărbătoarea freamătă deplină.
În cinstea ei, din munţi sosiră brazi
Şi din turbine jerbe de lumină.

Spre ani de aur drumuri se deschid
Pe care pasu-i sunet de vioară,
Căci azi al nostru luminat Partid
Îmbracă-n marmură întreaga ţară.

VISURILE AZI SĂ ZBOARE

Versuri: ION BRAD
Muzica: SABIN V. DRĂGOI

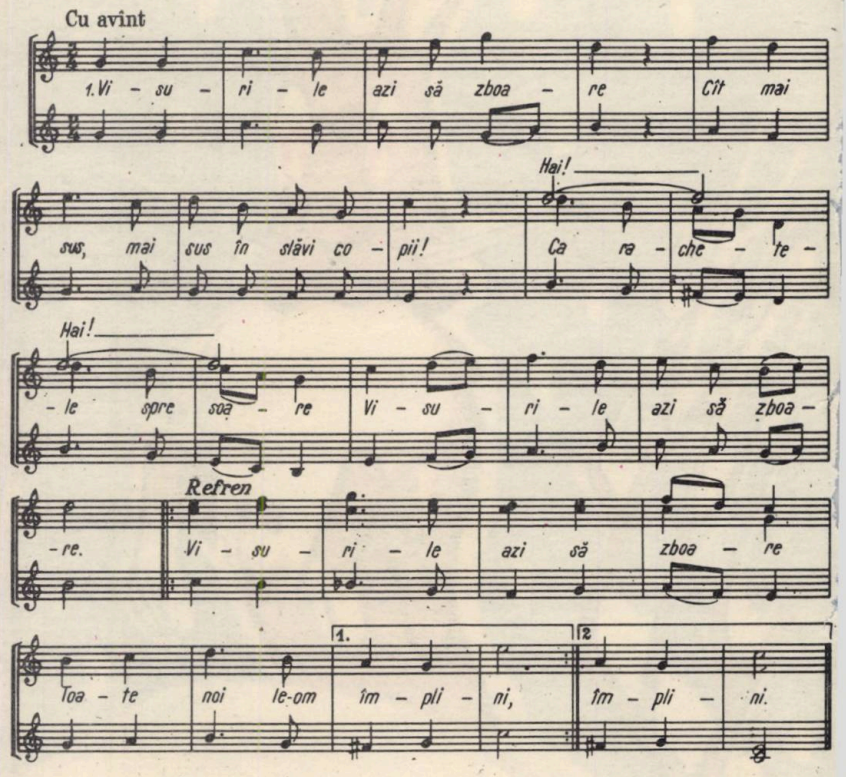

I

Visurile azi să zboare
Cît mai sus (mai sus), în slăvi, copii!
Ca rachetele spre soare
Visurile azi să zboare.

Refren:

Visurile azi să zboare,
Toate noi le-om împlini.

II

Clasa noastră muncitoare
Ne-a crescut (crescut) ca harnici fii.
Şi purtînd a muncii floare,
Visurile azi să zboare.

III

Steaua roşie e în zare,
Arde viu în plină (plină) zi,
Către comunism şi soare
Visurile azi să zboare.

CRAVATA ROŞIE

revista pionierilor şi şcolarilor editată de C. C. al U. T. M.
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACŢIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteş, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-şef), Elena Soare (redactor-şef adjunct), Iosif Tripşa

Dragi cititori,

Cu prilejul noului an, revista „Cravata roşie" urează tuturor cititorilor săi spor la învăţătură, sănătate şi veselie.

Urez tinerilor cititori ai revistei „Cravata roşie" pentru anul 1961 sănătate şi succes la învăţătură.

Mihail Sadoveanu
Decembrie, 1960

Dragi pionieri şi şcolari,

Noi, muncitorii din Combinatul poligrafic „Casa Scînteii", ne străduim să vă oferim cărţi şi reviste cît mai frumoase. În anul 1961 vom avea mult mai multe cărţi în lucru pentru voi. Vom lucra peste 100.000 de cărţi mai multe decît prevede planul, în fiecare lună. De asemenea, ne vom strădui să tipărim revista voastră „Cravata roşie" mai frumoasă, s-o facem mereu mai atractivă.

Cu prilejul Anului nou 1961, vă urăm să citiţi sănătoşi cărţile şi revistele pe care le tipărim pentru voi şi să vă însuşiţi cît mai multe cunoştinţe pentru a deveni harnici constructori ai vieţii noi în patria noastră.

NICOLAE ANGHELESCU
maşinist la tiparul în culori, Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

E ziua onomastică a republicii noastre, în care frumuseţile ţării îşi au sărbătoarea lor, bucurînd mii şi mii de inimi. Dar aceste frumuseţi noi pe care le întîlnim la tot pasul şi care fac natura mai strălucitoare sînt rodul unei munci încordate şi al unei lupte necontenite. Viteaza noastră clasă muncitoare, condusă de partid, a dat patriei o nouă frumuseţe, socialistă, monumentală, impresionantă. Urez pionierilor ţării, acum, în noul an, să fie tot atît de vrednici ca părinţii lor şi, urmîndu-le exemplul, să facă republica noastră şi mai frumoasă, iar pe oamenii ei şi mai fericiţi.

Vă urează succese din toată inima

GEORGE VRACA
Artist al poporului

4026

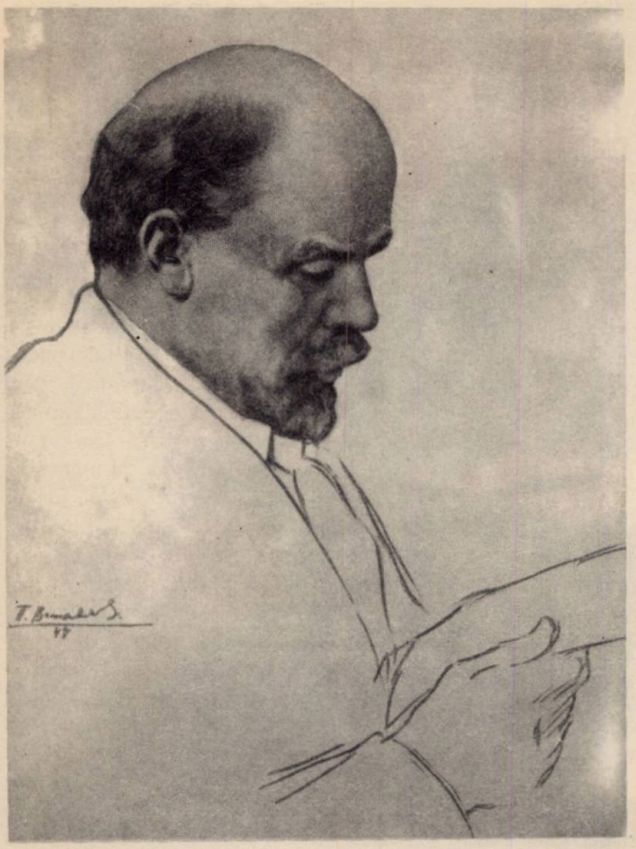

Lenin

Fragmente din amintirile scriitorului
MAXIM GORKI despre Lenin

E greu să-i faci portretul... El era simplu și deschis ca toate cele ce spunea.

Eroismul lui este aproape cu totul lipsit de strălucire exterioară, eroismul lui constă în calitatea lui modestă, eroismul unui om care a renunțat la toate bucuriile lumii pentru a munci din greu pentru fericirea oamenilor.

...Luam masa într-un mic grup, întotdeauna într-același mic și ieftin restaurant. Am observat că Vladimir Ilici mînca foarte puțin: o omletă de două-trei ouă, o bucățică de șuncă și o căniță de bere deasă, neagră. Se vedea după toate că nu-și dă lui însuși nici o atenție și mă frapă grija lui uimitoare față de muncitori.

...A venit la hotel unde mă oprisem și ce văd: pipăie cu grijă patul.

— De ce faceți acest lucru?

— Vreau să văd dacă nu-i umed cearșaful.

N-am înțeles în prima clipă de ce avea nevoie să știe cum sînt cearșafurile...? Observînd că nu am înțeles, el îmi explică:

— Trebuie să aveți grijă de sănătatea dumneavoastră.

În toamna anului 1918 l-am întrebat pe muncitorul din Sormovo Dimitrie Pavlov care este, după părerea lui, cea mai accentuată trăsătură a lui Lenin.

— Simplitatea. Simplu ca adevărul.

Spusese acest lucru ca ceva la care se gîndise bine și chibzuise de mult într-un anume fel.

Se știe că în chipul cel mai aspru îl judecă pe cineva subalternii lui. Iar șoferul lui Lenin, Ghil, un om trecut prin multe, spunea:

— Lenin e un om cu totul deosebit. Ca dînsul nu mai sînt. Îl duc pe strada Measnițkaia: forfota e mare, abia înaintez — mă tem să nu stric mașina, dau semnale, sînt foarte neliniștit. El deschide ușa, vine pînă la mine pe scăriță, riscînd să fie dat jos, și-mi spune cu un aer convingător: „Te rog, nu te emoționa, Ghil, mergi ca toată lumea".

Sînt vechi șofer și știu, nimeni nu face astfel.

E greu să redai, să înfățișezi acea naturalețe cu care toate impresiile lui se contopeau într-o singură albie. Gîndul lui, ca acul busolei, își îndrepta întotdeauna vîrful către interesele de clasă ale poporului muncitor.

*

Admiram la dînsul voința de viață, strălucitor exprimată, și ura activă împotriva ticăloșiilor ei, admiram focul tineresc pe care îl punea în tot ce făcea. Eram uimit de puterea lui neomenească de muncă. Mișcările lui erau ușoare, îndemînatice, le făcea cu zgîrcenie, iar gestul lui puternic era în deplină armonie cu felul lui de a vorbi, zgîrcit de asemenea în cuvinte, dar abundent în idei. Pe fața lui de tip mongolic ardeau și jucau ochii luptătorului neobosit contra minciunii și durerilor vieții, ardeau, privind pe sub gene, clipind, zîmbind ironic sau scînteind de mînie. Strălucirea acestor ochi făcea vorba lui și mai arzătoare, și mai clară.

...Îi plăcea comicul și rîdea cu tot trupul, era cu adevărat „inundat" de rîs, cîteodată pînă la lacrimi.

Lat în spate, îndesat, cu ochi atotvăzători, el lua adesea o atitudine curioasă, puțin comică, ridica capul sus și-l pleca puțin într-o parte, degetele și le punea undeva la subsuori sau la jiletcă. În această atitudine era ceva uimitor de plăcut, iar el era în aceste minute, luminat de bucurie, un mare copil al acestei lumi, un om minunat care a trebuit să se jertfească pe sine dușmăniei și urii pentru înfăptuirea operei dragostei.

...Vladimir Ilici, marele, adevăratul om al lumii acesteia, a murit. Această moarte a lovit foarte dureros în inimă pe acei oameni care l-au cunoscut, foarte dureros! Dar granița neagră a morții a subliniat mai accentuat în ochii întregii lumi însemnătatea lui — însemnătatea de conducător al poporului muncitor mondial.

...Și nu există alt om care într-așa măsură ca dînsul să merite pe lume veșnică amintire.

Vladimir Ilici a murit. Moștenitorii rațiunii și voinței lui trăiesc. Trăiesc și lucrează cu atîta succes precum nimeni, niciodată și nicăieri n-a lucrat.

ȘAHUL

de D. ULIANOV

Vladimir Ilici a început să joace șah de pe la vîrsta de 8—9 ani. La început juca cu tata, care a fost primul lui profesor, și cu fratele mai mare, Aleksandr Ilici, iar mai tîrziu și cu noi, cei mici — cu Olea și cu mine. Pe mine, el m-a învățat; cum era un profesor foarte sever, preferam să joc cu tata, care era mai îngăduitor și-mi dădea voie să refac mișcările greșite.

Vladimir Ilici avea un principiu foarte bun, pe care el îl respecta întotdeauna și cerea și partenerului său să-l respecte: în nici o împrejurare nu-ți era îngăduit să refaci mișcarea; din moment ce puseseși mîna pe o figură, trebuia s-o muți. Jucătorii începători nu prea respectă această regulă, piesele se retrag și mișcările se joacă din nou. E un obicei prost, care dăunează foarte mult și jocului, și jucătorului. În loc să chibzuiască bine diferitele combinații fără să atingă figurile, făcînd astfel ca jocul să fie interesant, în loc să învețe să prevadă cu precizie mai multe mișcări viitoare, jucătorul mișcă piesele fără să se gîndească, pripit, făcînd ca jocul să fie nervos și hazardat.

Îmi amintesc de o întîmplare hazlie, petrecută într-o seară la Samara: se juca la mai multe mese, unii jucau, iar alții priveau. La o masă ședeau doi grăsuni care mereu își retrăgeau figurile, se certau, făceau gălăgie. Unul a mutat din greșeală regina într-o poziție nefavorabilă și celălalt i-a înhățat-o numaidecît, ținînd-o strîns în mînă. S-a stîrnit o zarvă nemaipomenită, amîndoi au sărit în picioare și au început să țipe, iar cel care greșise încerca să-și ia înapoi piesa. În hohotele generale de rîs, Vladimir Ilici a strigat: „Bag-o în buzunar!“

El juca de obicei serios și nu-i plăceau așa-zisele partide „ușoare“. Cînd juca cu cîte un partener mai slab ca el, îi dădea înainte o piesă oarecare pentru a se stabili un echilibru al forțelor. Dacă, din amor propriu, partenerul refuza, Vladimir Ilici îi spunea de obicei: „Pentru mine nu prezintă nici un interes să joc de la egal la egal, deoarece atunci nu mai sînt nevoit să mă gîndesc, să lupt, să caut să mă descurc“. Prefera să joace cu un partener ceva mai puternic, chiar și atunci cînd îi dădea înainte o piesă. Cînd am început să cîștig mai des jucînd cu el după ce îmi dădea un turn și l-am rugat ca de acum încolo să nu-mi dea înainte decît un cal, el mi-a pus o condiție: „Mai întîi să mă bați trei partide la rînd“.

De obicei se întîmplă tocmai dimpotrivă: oamenilor le place mai mult să cîștige, chiar dacă pentru aceasta nu trebuie să depună eforturi deosebite. Vladimir Ilici era de altă părere: la șah îl pasionau lupta dîrză, căutarea celei mai bune mișcări, găsirea unei soluții pentru o situație grea, uneori aproape desperată. Victoria sau înfrîngerea ca atare îl interesau mai puțin. Mișcările bune ale adversarului îi făceau mai multă plăcere decît cele slabe. Cînd se întîmpla ca adversarul să facă o greșeală și în felul acesta să-i dea posibilitatea unui cîștig ușor, el spunea rîzînd: „Ei, nu eu am cîștigat partida, ci tu ai pierdut-o“.

Pe la 15 ani, Vladimir Ilici începu să cîștige în mod regulat partidele pe care le juca cu tata. Îmi amintesc că într-o zi (în iarna 1885—1886), Ilia Nikolaevici intră în sufragerie și spuse: „Volodea, pe mine ai început să mă bați la șah, așa că ar trebui să faci cunoștință cu N.N. și să joci cu el“ (țin minte că N.N. era un oarecare Ilin, considerat cel mai bun jucător din Simbirsk. Pe la noi, Ilin nu venea).

În vara anului 1886, Vladimir Ilici juca adesea șah cu fratele nostru mai mare, Aleksandr. Au organizat chiar un meci între ei. Din păcate, nu-mi amintesc nici condițiile, nici rezultatele meciului. Lupta era înverșunată: amîndoi ședeau tăcuți, fără să se dezlipească ceasuri de-a rîndul de la tabla de șah. Pe atunci nu înțelegeam nimic din jocul lor, era prea greu pentru mine și nu mă atrăgea pentru că jucau fără să se certe, fără patimă, fără să schimbe măcar o vorbă.

În timpul meciului lor, cei doi frați nu jucau decît după-amiezele. Deși erau în vacanță și deci amîndoi erau liberi, nu țin minte să fi jucat vreodată șah înainte de amiază. Dimineața și-o consacrau studiilor serioase. După părerea mea, acest fapt este deosebit de semnificativ și caracteristic pentru amîndoi, mai ales dacă ținem seamă că Aleksandr era de 20 de ani, iar Vladimir Ilici n-avea mai mult de 16.

În iarna 1888—1889, Vladimir Ilici juca mult șah și se ducea la club cu unul din verii noștri. Pe atunci locuiam la Kazan în casa Orlov de pe Pervaia gora. În iarna aceea, Vladimir Ilici a încercat o dată să joace fără să se uite la tabla de șah. M-a chemat în camera lui și mi-a propus să jucăm fără să-mi dea nici o piesă înainte, urmînd ca, în schimb, el să nu privească tabla de șah. Nu văzusem niciodată un astfel de joc și îmi închipuiam că o să-i fie foarte greu, de aceea m-am instalat la masă sigur de mine și hotărît să-l încurc cu tot felul de mișcări neobișnuite, în speranța că nu va băga de seamă aceste șiretlicuri. El s-a așezat pe pat și a început să-mi dicteze mișcările sale. Cu toate tertipurile la care am recurs, am fost foarte repede bătut măr. În general însă, lui Vladimir Ilici nu-i plăcea să joace pe nevăzute și nu-mi amintesc ca după aceea să mai fi jucat vreodată în felul acesta. Trebuie să spunem, de altfel, că, deși spectaculoasă, această metodă este extrem de dăunătoare, deoarece calitatea jocului scade incontestabil și în același timp e nevoie de o mare încordare a minții.

Am arătat mai sus că în timpul meciului dintre Vladimir Ilici și Aleksandr Ilici ei nu jucau niciodată înainte de masă. Diminețile și le petreceau cufundați în cărți și caiete. Șahului îi consacrau după-amiezele și, în parte, serile. Tot așa cînd locuiam la Alakaevka, Vladimir Ilici se ocupa diminețile cu o muncă mai serioasă. În parcul bătrîn, printre copacii cu frunza deasă, își avea banca și masa lui, unde-și întindea dimineața cărțile. În apropiere era o potecă bătătorită, de vreo 10-15 pași, pe care se plimba meditînd la cele citite. Nici vorbă atunci de șah sau de vreo altă distracție. Trebuia să muncească, să studieze, să se pregătească nu pentru șah, ci pentru o altă luptă, mai serioasă. În toți cei cinci ani petrecuți la Alakaevka, nu-mi amintesc nici măcar trei sau patru zile cînd Vladimir Ilici să-și fi călcat programul, să-și fi trădat măsuța sa din parc, cărțile și poteca bătătorită.

PALMIERUL

de BORIS EMELEANOV

Lenin iubea mult natura. Privea ore în șir florile din grădină, mestecenii albi sau brazii înalți. Fiind și un vînător bun și rătăcind multă vreme prin pădure, nu putea de fel să se împace cu gîndul că florile sînt rupte și copacii tăiați fără rost. Îndrăgea florile și pomii numai cînd erau vii. El s-a îngrijit totdeauna de pădurile și grădinile Uniunii Sovietice.

În cabinetul unde lucra, într-un ciubăr înalt, vopsit în verde, creștea un palmier.

În acea vreme, Lenin muncea, luptînd totodată din răsputeri împotriva bolii de care suferea. Cine-și închipuia că într-o asemenea stare se mai putea gîndi la un copăcel fără însemnătate!

Dar iată că în marea inimă omenească a lui Lenin își găsise locșor și micul palmier.

Se întîmplă ca palmierul să se îmbolnăvească în aceeași iarnă cînd se îmbolnăvi și Lenin. Frunzele sale mari, care semănau cu penele de struț, începură să îngălbenească. Într-o dimineață, Vladimir Ilici găsi pe dușumeaua cabinetului său o frunză galbenă desprinsă din palmier. Văzînd-o, Lenin se tulbură. Rugă secretarul să aducă un botanist care să consulte planta de urgență. Acesta sosi îndată la Kremlin. Era un grădinar bătrîn și cu multă experiență de la Grădina botanică. Pe cînd acesta cerceta copacul, Lenin stătea lîngă el și-i urmărea cu atenție fiecare mișcare.

În acest timp veni și doctorul care se îngrijea de sănătatea lui Lenin.

— Așteptați o clipă, vă rog! spuse Lenin zîmbind. După cum vedeți, azi sînt doi bolnavi în această încăpere. Medicii au fost chemați în măsura urgenței.

Grădinarul își termină vizita spunîndu-i lui Vladimir Ilici că palmierul n-avea să se usuce. Ca să se însănătoșească trebuia numai să i se curețe rădăcinile și să fie mutat în alt vas.

— Îți mulțumesc, zise Lenin și strînse înveselit mîna grădinarului. Spuneați că trebuie să fie schimbat vasul? Bine, are să fie schimbat.

După aceea, Lenin se adresă medicului său:

— Vedeți cît de simplu se tratează un copac?

IARNA LA MOSCOVA

de IRINA SNEGOVA

Noaptea umblă pe la geam privind;
Ce-o fi vrînd să vadă?
Îi aud și-acuma scîrțîind
Pașii pe zăpadă.

Cad zăpezile desfășurate
Dintr-al bolții arc.
Se întorc mașini întîrziate
Și tramvaie-n parc.

Camioanele în drum se-ncarcă
De zăpadă grea.
Pe-o clădire albă luna parcă
Adormi și ea.

Umblă noaptea-n stradă pe furiș,
Toți copiii dorm.
Vîntul e cuprins pe-acoperiș
De un somn enorm.

Doarme Moscova, purtînd ruseşte,
Cușme argintii,
Dar întreaga lume se-ncălzește-n
Respirarea ei.

În romînește de ȘTEFAN BITAN

Dreptatea lui Mihăiță Ponici

de C. IGNĂTESCU

Chehaia Dumitrache Ponici veni de la slujbă înainte de ora obișnuită. Bătu în poartă cu coada biciului și Mihăiță alergă să-i deschidă. Dumitrache descălecă în bătătură, iar Mihăiță prinse calul de dîrlogi și porni spre grajd să-i scoată șaua și să-l rînduiască la odihnă... Cînd se întoarse, găsi pe tatăl său așezat pe prispă, cu brațele lăsate și umerii căzuți ca de mare osteneală. Numai ochii lui cătau departe, spre răsărit, către culmile întunecate ale codrului Baisa.

Mihăiță nu-și văzuse încă niciodată tatăl cu o figură atît de întunecată și închisă. Socoti deci că e bine să nu-l tulbure și se așeză pe prispă cuminte și cu ochii îndreptați către aceleași depărtări. Acolo, în codrul Baisa își făcea serviciul tatăl său, supraveghetor peste pădurarii domnești care păzeau pădurea începînd de deasupra Călineștilor pînă tocmai acolo, în dreapta, unde se pierdeau în ceața înserării Cornii și Sarafineștii, și Vorona, și Tudora, și... Mihăiță nu le știa pe toate, pentru că prea erau multe pe marginea aceea a moșiei lui Toderiță Balș. Iar Toderiță Balș stăpînea toată întinderea din marginea codrului la vale pînă la apa Sucevei și hotarul moșiei Cantacuzineștilor — Sălceni.

Boierul Toderiță era un om foarte însemnat în țara Moldovei. Nu numai pentru că era atîta de bogat, ci și pentru că fusese numit nu de mult în slujba de caimacam al Moldovei, ceea ce însemna locțiitor de domn. Ba mai avea și încredințare turcească să ajungă domn adevărat dacă va reuși să împiedice Unirea principatelor dunărene, împotriva voinței întregului popor.

Aducîndu-și aminte de codru și de boier, Mihăiță clătină din cap și zîmbi. El știa că încolo spre Sarafinești se găseau desimi și rătăcănii pline de întuneric și fiare sălbatice, ba chiar auzise că pădurarul Iordache prindea din vreme în vreme cîte un pui de urs și-l vindea aici la curte la Dumbrăveni pentru petrecerea boierilor și odraslelor lor.

Nu-i vorbă că pe lîngă aceștia mai petreceau și copiii satului, care stăteau toată ziua la garduri și priveau printre nuiele cum se zbenguiesc ursuleții.

Dihăniile acelea mici urcau pe scară ca oamenii și se cățărau în copaci să se răfuiască cu niște veverițe care, neputîndu-le suferi, le declaraseră război bătîndu-le cu alune, cu nuci și cu tot ce le cădea la îndemînă, iar ursuleții se strîmbau la ele, mormăiau mînioși și pînă la urmă se lăsau păgubași pentru că ei nu puteau urca acolo unde urcau veverițele. Erau mai grei. Coborau deci pe iarbă, se luau la trîntă, cîrpeau cîte o labă cățeilor care socoteau că au și ei dreptul la o leacă de joacă și se grozăveau la cocoșii și gînsacii îndrăzneți și revoltați că ursuleții căpătau de la bucătărie cîte o jumătate de pîine pe zi, iar ei se alegeau numai cu firimiturile.

Se auzi poarta de la drum și mătușa Panorea, mama lui Mihăiță, intră în ogradă. Își văzu bărbatul care stătea mereu încremenit și îl întrebă de departe:

— Da' ce-i cu tine, Dumitrache?

El tresări. Își scoase căciula de pe cap, o așeză alături pe prispă și răspunse cu glasul gros, trudit:

— M-au dat afară, Panoreo!

— Cee?... De ce? se opri din mers mătușa, îngrozită.

— Zice că pentru că-s unionist!

— Ai? tresări femeia nepricepînd.

— Că adică sînt și eu cu cei care umblă să se facă Unirea!

— Trăsni-i-ar și n-ar mai ajunge! blestemă mătușa Panorea obidită. Și ce-i doare pe dînșii?

— Îi doare, pentru că boierul Toderiță nu vrea Unirea și boierul Toderiță-i caimacam! Așa l-au cumpărat turcii: să nu vrea! Și dacă nu vrea el, nu vrea nici zapciul Alcaz. Iar zapciul Alcaz are un cumnat care, neavînd altă slujbă, poftește slujba de chehaie la Baisa, pe care o port eu!

— Și acu ce-ai să faci?

— Am să muncesc, am să...

Fără să-și isprăvească vorba, Chehaia Dumitrache își căută bățul și plecă în sat. Mihăiță rămase speriat și nedumerit.

A doua zi dimineață însă zapciul Alcaz, nalt, ciolănos și cu nasul roșu veni la școală.

— Ai aici un băiat de-al lui Dumitrache Ponici? întrebă el pe învățător.

— Am! arătă învățătorul pe Mihăiță care se ridicase în picioare.

— Ia-ți cușma și șterge-o! îi arătă zapciul ușa cu coada biciului. Du-te la unioniști!

Copiii ceilalți încremeniră. Mihăiță își reținu lacrimile și ieși cu capul plecat. Colegii lui rămaseră tremurînd de indignare și revoltă.

Școala aceea era o școală începătoare. În anul acela, la examenul de sfîrșit de an, la școala din Dumbrăveni n-a mai venit ca altădată boierul Toderiță. Boierul Toderiță murise cu cîteva luni înainte. A venit însă zapciul Alcaz și l-a găsit pe învățător singur. Școala era pustie.

— Unde-ți sînt ucenicii? se miră zapciul.

— Pe luncă! pasc caii!

— Cum asta?... Cum ai putut dumneata? începu să se grozăvească zapciul.

— Eu n-am putut nimic! se mînie și învățătorul. Au putut ei, diavolii! Cum l-ai dat afară pe Mihăiță al lui Dumitrache Ponici, au dispărut toți!

— Și dumneata ai tăcut? I-ai lăsat așa?

— N-am tăcut și nu i-am lăsat! Am stat de vorbă cu părinții ...

— Și?

— Și degeaba! Strîngeau din umeri. „Unde ți-i băiatul, măi cutare?" „S-a dus cu calul!" „Bine, da' școala? Tu nu-i ești tată? Nu-i ești stăpîn?" „Poți să-l tai, să-l omori, fără Mihăiță al lui Dumitrache nu vine nici al meu la școală! Și ce să-i fac? Să-mi omor copilul? L-am lăsat în plata domnului!"

— Vrasăzică răzmeriță întreagă, și feciorul lui Dumitrache instigator și dumneata taci și ascunzi, ai?

— Ba nu tac și nu ascund! Am fost după ei pe luncă...

— Ei?

— Ei, i-am găsit cocînd cartofi și jucînd capra! Le-am vorbit, le-am spus..., degeaba! Ziceau că dacă se amestecă zapciul în școală ei nu mai vin! Și'n orice caz, fără Mihăiță nu se mai întorc!

— Să fi trimis dorobanții, străjării!..., strigă zapciul furios.

— De cînd a murit boierul, la curte la noi nu se mai văd nici dorobanți, nici străjări! Adu-l pe Mihăiță înapoi și vom avea școală. Altfel...

— Asta niciodată! strigă zapciul ieșind furios.

Și dus a fost!

A fost atunci în țară frămîntare mare și mulți boieri mari și multe din slugile lor și ale turcilor, care se socoteau stăpîni peste țara asta, au luptat împotriva Unirii. Și printre slugi a luptat și zapciul Alcaz cît a putut și el. Dar a biruit poporul, și Unirea s-a făcut. Iar după aceea a bătut din nou învățătorul în porțile oamenilor:

— Trimiteți băieții la școală, oameni buni, că acuma nu mai e nici o pricină de supărare! Iaca, vine și Mihăiță al lui Dumitrache!

...Iar cînd se isprăvi anul acela şcolar şi învăţătorul şi elevii începură să se pregătească de examene şi de sărbătoarea sfîrşitului de an, copiii se căţărară în teii din jurul şcolii, rupseră crengi înflorite şi împodobiră şcoala lor, care, cu ferestrele deschise şi plină de zvoană şi de cîntec, avea în adevăr o înfăţişare sărbătorească. Numai cînd se auziră zurgălăii de la trăsurica cu care venea zapciul copiii se întristară, iar fruntea lui Mihăiţă se întunecă. Nici unul dintre ei nu-l putea suferi, dar ce puteau să facă nişte bieţi copii de ţară desculţi unui zapciu ca acela? Încremeniră în faţa lui, şi examenul începu.

Zapciul se lăfăia pe catedră întocmai cum făcea altădată boierul Toderiţă, dădea din cap şi se purta întru totul ca un mare boier. Peste puţin timp însă, cînd de departe, dinspre apa Siretului, începu a se auzi sunete de clopoţei, zapciul prinse a se tulbura. Iar cînd se auziră şi duruitul grăbit al unei trăsuri grele şi tropot de cai mulţi pe şosea, el sări de pe scaun şi alergă la fereastră.

Doi călăreţi în uniformă opriră în dreptul şcolii şi îndată după ei opri şi o trăsură grea, cu şase cai înaintaşi, cu trei surugii călări pe prăştierii din stînga şi alt surugiu pe capră. Un slujitor sări de la spatele trăsurii, deschise portiţa, lăsînd scara, şi îndată coborî sprinten un militar în uniformă, cu chipiu şi sabie, urmat de un alt călător cu ochelari şi bărbuţă căruntă. Luînd-o înaintea lor, un militar alergă, deschise uşa şcolii şi rosti cu glas tare:

— Măria sa Alexandru Ion Întîi! şi rămase încremenit în laturea uşii.

Învăţătorul înlemnise lîngă catedră. Zapciul se făcuse alb, se trudea să înghită un nod care i se aşezase de-a curmezişul în gît şi arăta a fi cuprins de o mare tulburare. Se înclină adînc şi fără vorbe, cu braţul întins, oferi domnului scaunul de la catedră.

— Acolo se cuvine să stea domnul învăţător! rosti Vodă Cuza, el însuşi aşezîndu-se pe un scaun în faţa elevilor care arătau roşii, emoţionaţi şi neliniştiţi.

Roşu şi el, învăţătorul îşi ocupă locul şi tuşi stingherit. În momentul acesta, luîndu-şi curajul cu amîndouă mîinile, zapciul făcu un pas înainte, se plecă iar şi începu cu glas foarte tulburat:

— Măria ta! Noi, care am luptat cu toate puterile noastre pentru Unire şi pentru alegerea măriei tale...

— Asta nu-i adevărat! îi tăie vorba un glas copilăresc, limpede şi înalt, repezit din mulţimea copiilor.

Zapciul se făcu vînăt, se întoarse cu spatele la elevi, încercînd astfel să-i depărteze de vederea domnului şi se pregăti să-şi urmeze cuvîntarea. Dar domnul îi făcu semn cu mîna să se dea la o parte şi întrebă:

— Cine a vorbit?

— Eu, Mihai al lui Dumitrache Ponici! se sculă Mihai în picioare, privind cu încredere în ochii domnului.

— E un răulean, măria ta! se plecă iar zapciul. A făcut aici răzmeriţă! A fost dat afară din şcoală... Dar domnul nu-i lua în seamă vorbele. Privea mereu la băiat.

— Şi de ce zici tu că nu-i adevărat, Mihăiţă? întrebă el cu glasul blînd.

— Pentru că a spus minciuni! răspunse Mihăiţă cu curaj. Pe tata l-a dat afară din slujbă pentru că era unionist, iar pe mine m-a dat afară din şcoală pentru că eram băiatul tatii! Şi acu vine şi spune... să te înşele pe măria ta! Doi ani am stat afară din şcoală şi acu am venit pentru că m-a chemat domnul învăţător, că s-a făcut Unirea!...

Cuza Vodă întoarse capul către învăţător.

— Adevărat?

Învăţătorul se sculă în picioare şi îşi înclină capul cărunt. Îi pierise glasul. Dar în locul lui răspunseră elevii într-o furtună de afirmaţii îndrăzneţe:

— Adevărat, măria ta, adevărat!

Vodă Cuza privi chipul strîmb şi asudat al zapciului, lăsă să se liniştească furtuna de glasuri a copiilor şi întrebă iar, calm:

— Şi cu răzmeriţa cum a fost?

Mihăiţă se făcu roşu, dar nu se pierdu.

— Măria ta, răspunse el, dacă domnul zapciu m-a dat afară din şcoală şi a strigat să mă duc la unionişti, băieţii ceilalţi s-au supărat şi au venit după mine! Ziceau că nu le trebuie şcoală cu zapciu! Pe urmă, cînd am venit eu înapoi, au venit şi ei...

Domnul a spus ceva către însoţitorul său şi au rîs amîndoi. Apoi a trimis pe Mihăiţă să aducă şi pe chehaia Dumitrache şi, după ce din mărturisirile acestuia şi ale învăţătorului, s-a încredinţat de adevăr, îndată a trimis porunci la isprăvnicatul de Botoşani: Dumitrache Ponici să se ducă la vechea lui slujbă, zapciul să fie dat afară, iar şcoala din Dumbrăveni să fie luată sub îngrijirea statului...

Cînd trăsura cu Vodă Cuza porni spre Iaşi, copiii înşiraţi pe marginea şanţului, cu mulţumirea scrisă pe chipurile lor şi cu cuşmele sus, urară într-un glas:

— Să trăieşti, măria ta!

— Şi să mai poftească la noi, strigară femeile şi ţăranii înşiraţi pe cealaltă parte a drumului.

Pe urmă trecu şi trăsurica zapciului. Dar nu-l mai cunoşteai pe zapciu: gîrbovit, privind în jos, umilit, ca un căţel bătut. Şi dus a fost pentru totdeauna.

Ilustraţie: GH. ADOC

Pionierii Mariana Iacob, Viorica Pîslaru şi Mihai Băzăvan de la Şcoala medie nr. 23 din Bucureşti primesc distincţiile pionereşti înmînate de instructoarea superioară

Steluţele roşii

Frumos ni-e drumul. Şi măreţ. Şi drept.
Ştiindu-l, pasul cîntă tinereşte.
Stea roşie, stea roşie în piept,
stă-n dreptul inimii şi străluceşte.

Ca aurora-n revărsat de zi,
ca steagul roşu-n fapt de sărbătoare,
aceste stele ne vor aminti
mereu, de lupta clasei muncitoare.

Noi, schimbul ei de mîine, vrem să fim
la înălţimea-acestor generaţii,
din pieptur cu steluţe de rubin
s-alcătuim măiastre constelaţii.

Căci nu se ştie dacă sus, pe cer,
sînt mai frumoase limpezile astre
decît steluţele de pionier
ce ard în dreptul inimilor noastre.

E-n orice stea al luptei clocot viu
şi e a revoluţiei emblemă.
Ostaşii poartă steaua pe chipiu,
iar patria pe steaguri şi pe stemă.

E al partidului simbol măreţ,
cu sînge au plătit-o luptătorii,
drept care ea-i simbol de frumuseţi
şi e îndemn spre noile victorii.

Am cucerit muncind această stea
în braţe cu unelte şi cu carte;
de-aceea, iată, ne mîndrim cu ea
şi-n raza ei privim prin timp departe.

În faţă porţi de aur se deschid
şi braţul bate-n ele voinicеşte.
Noi sîntem schimbul scumpului partid,
un schimb puternic, bun şi de nădejde.

Detaşamentele pionereşti
te-aşteaptă, stea frumoasă şi măreaţă.
Medalie a muncii noastre eşti,
încredere în ideal şi-n viaţă.

Cu tine inimile bat mai viu,
de parcă mările zvîcnesc în ele.
Ostaşii dragi te poartă pe chipiu,
iar patria pe stemă şi drapele.

AL. ANDRIŢOIU

Din toată inima

de ION BRAD

Într-o zi am auzit o discuţie. Iată, vă redau şi vouă cuvintele spuse de un prieten al meu fiului său, şcolar fruntaş la învăţătură, pionier.

Dacă aş mai putea fi încă o dată copil, zicea el, mi-aş dori acest lucru nu numai ca să ne jucăm împreună, dragul tatii, nu numai ca să învăţ şi eu cu tine la şcoala voastră nouă, construită cu geamuri înalte şi lungi, care sorb toată lumina soarelui şi v-o aştern în faţă ca pe-o coală albă, îmbietoare.

Nu numai ca să trăiesc bucuriile acestea mi-ar plăcea să fiu de vîrsta ta. Uite, aş fi fericit să fiu pionier ca

La Craiova, cel care a înmînat steluţele roşii unui grup de pionieri de la Şcoala medie „Fraţii Buzeşti" a fost Ştefan Tripşa, Erou al Muncii Socialiste

tine, ca prietenii tăi. Să-mi ardă lîngă obraz cravata roșie, flăcăruie din focul nemuritor al luptei celor mai curajoși, mai buni și mai cinstiți oameni de pe pămînt — comuniștii. Să pot răspunde, cu voce oțelită de mîndrie și plină de emoție: „Sînt gata întotdeauna!“ Să mă pregătesc pentru ziua în care voi primi steluțele roșii, distincțiile pionierești, pentru a le purta pe piept. Steluțele în cinci colțuri, asemănătoare celor mari care ard pe cele mai înalte turnuri ale țării. Să învăț cîntecele ce zboară din pragul școlii spre forfota șantierelor ce ne înconjură, să pot spune cu poetul: „Partidule, tu ne socoate Drept cei mai mici ostași ai tăi“. Și de ce să nu recunosc că mi-ar fi tare drag să aud cum mi se spune: voi sînteți primăvara țării. Auzi tu? Primăvara... Vlăstarele tinere în marea grădină a patriei socialiste. Să înveți încă de mic să gîndești la această grijă părintească ce ți se poartă. Să te întrebi mereu, în ficcare zi: oare azi am învățat destul? Ca mîine să poți răspunde liniștit: am făcut totul în așa fel ca să nu roșesc în fața profesorilor mei, a părinților, a poporului întreg. Să nu roșești în fața zilei de mîine. Tocmai pentru că e ziua ta, a voastră, a tuturor, pentru că ea înseamnă a ști mai mult, a te purta mai bine, a trăi și a gîndi în chip comunist, după cum poruncea tineretului marele Lenin.

71 de pionieri au primit distincția în unitatea de pionieri a Școlii medii „Unirea — Egyesülés“ din Tîrgu Mureș. Succes, dragi prieteni! Să purtați cu cinste steluța roșie!

La Școala medie nr. 1 din Constanța un grup de pionieri au primit distincțiile pionierești. „Prima mare emoție din viața mea am simțit-o atunci cînd am primit cravata roșie. A doua o simt în această clipă, cînd primesc steluța roșie, distincția pionierească!“ — ne-a declarat Cîmpeanu Gabriel, pionier din clasa a V-a C

Ziua de mîine trebuie învățată de azi, dragul meu.

Știu că în inima ta au încolțit dorul faptelor mari, setea de a-ți manifesta în chip deosebit dragostea de partid, de patrie. Cum să fac? mă vei întreba. Îți răspund: Ia pildă de la cei care au fost încă din anii grei un exemplu de dragoste și devotament față de partid și patrie. Ia pildă de la comuniști. Învață de mic să nu te sperii de nici o greutate, să muncești neobosit, să duci orice lucru pînă la capăt. Dacă vei cunoaște mărturiile luptei din trecut, vei înțelege mai bine prețul libertății pe care o trăim azi. Dacă vei cutreiera orașele și satele, munții și șesurile țării, vei iubi și mai mult pe cei care o fac zilnic mai bogată și mai frumoasă. Dacă vei citi mult, vei încerca să construiești cu mîinile tale, vei asculta muzică și-ți vei lăsa privirile vrăjite de frumusețea șantierelor, ogoarelor, vei ajunge un om bogat sufletește. Vei simți îndemnul să sporești și tu frumusețile vieții.

Uite, în felul acesta vei putea ajunge ca pe pieptul tău, alături de flăcăruia cravatei, să strălucească viu steluța roșie, steluța distincției pionierești, steluța muncii tale, care poate ajunge ca mîine o stea de erou. De Erou al Muncii Socialiste. Ți-o doresc din toată inima, pionierule!

Frumoasă ești Patria mea

de ION BĂIEȘU

Prieteni, hai să colindăm țara, patria socialistă!

Patria noastră a fost întotdeauna frumoasă. Ea a fost cotropită, sărăcită, umilită, rănită de dușmani, împilată de jefuitori, dar frumoasă a rămas întotdeauna. Cel care i-a descoperit primul frumusețea și i-a prefuit-o cu prisosință a fost poporul. De aceea, în vremea urgiilor și a suferințelor, poporul n-a părăsit-o niciodată, rezistînd prin secole, așa cum piatra nu se clintește de sub apă, ci doar se lustruiește, căpătînd strălucire și frumusețe nouă.

Astăzi trăim într-o patrie liberă, a cărei frumusețe maturăscsocialistă se desăvîrșește pe zi ce trece. Aceiași sînt munții, dar peste abisurile lor trec viaducte elegante. Aceleași sînt apele, dar pe parcursul lor cascade iscate de mîna omului dau energia cărbunelui alb numeroaselor hidrocentrale. Cîmpiile, rămase aceleași, sînt totuși altele: cu holdele înfrățite și cu pămînturile înzecit mai roditoare. Pe harta patriei noastre s-au înscris noi orașe, noi drumuri de fier, noi cîmpii smulse mlaștinilor. Aceasta fiindcă oamenii noștri sînt alții, conștiința lor este alta, orînduirea noastră socială este alta decît în trecut. Partidul Muncitoresc Romîn este părintele înțelept care face să strălucească și mai frumos mîndra noastră republică.

Frumusețea patriei noastre a fost slăvită de nenumărați scriitori legați de popor. Au cîntat-o Nicolae Bălcescu, Alecu Russo, Al. Vlahuță, Mihail Eminescu, geniul poeziei românești, Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi.

Viteaza noastră clasă muncitoare, condusă de partid, a adăugat astăzi o frumusețe nouă munților, cîmpiilor și apelor descrise de acești mari artiști.

Iată: în bălțile de la Rovine se află astăzi o modernă orezărie. În Dobrogea surghiunului lui Ovidiu, toată agricultura e socializată. Lîngă legendarul stejar de la Borzești freamătă o termocentrală puternică. La poalele cetății Neamțului se înalță Hidrocentrala „V.I. Lenin" de la Bicaz. Pe movila lui Purcel se ridică un S.M.T. fruntaș. Magistrala de Est face încrucișări de drum cu itinerarul luptelor lui Mihai Viteazul.

Aceasta este cea de-a doua glorie a locurilor, gloria lor cea mare, gloria socialistă. Iată de ce vă chem să pornim, prieteni, prin țară. O vom străbate vreme de un an, poposind prin locurile și cetățile ei cele mai mîndre.

Vom începe cu:

VALEA PRAHOVEI

Valea Prahovei e bogată și frumoasă. Bogățiile ei sînt petrolul, pădurile și mai ales oamenii harnici.

Petrolul începe încă din cîmpie, de acolo de unde vadul văii se lărgește uriaș, cuprinzînd în brațe întreaga cîmpie a Bărăganului. Petrolul s-a născut fără binefacerea luminii și a soarelui, acolo în adîncuri, în chinuitoare și îndelungi prefaceri chimice, clocotind ca o smoală, tăinuit și nebănuit de nimeni. Ascunzîndu-se parcă, el și-a luat culoarea întunericului. Dintre toate bogățiile pămîntului, el s-a ascuns cel mai mult și cel mai adînc. Să-i fi fost oare rușine de înfățișarea sa? Cînd a îndrăznit să iasă spre lumina soarelui, printre crăpăturile pămîntului, oamenii l-au privit cu dezgust, ca pe o emanație ciudată. Un țăran mai nevoiaș, asurzit de scîrțîitul strident și nesfîrșit al osiilor căruței sale, s-a gîndit să le ungă cu un șomoiog înmuiat în întunecata apă de sub pămînt. Și osiile și-au încetat cîntecul lor lipsit de orice muzicalitate. „Totul pe lumea asta are o trebuință și un folos" — și-a spus rominul nostru și i-a dat întunecatului lichid numele de păcură.

Despre asta se povestește într-un zapis că s-ar fi întîmplat pe la anii 1676, cînd existase și un sat care luase deja numele de Păcureți. Aici țăranii săpară puțuri în care păcura se aduna ca apa din izvoare ce ieșeau din pămînt.

Pe la mijlocul secolului trecut, francezul Vaillant, profesor la Școala „Sf. Sava" din București, vorbește despre existența petrolului la Cîmpina, Telega, Băicoi și în alte locuri. Păcura era și atunci folosită pentru unsul carelor, dar și ca medicament. Cu păcură se luminau și curțile boierilor. Era pusă în butoaie și i se dădea foc. Între timp, oamenii descoperiseră că petrolul arde.

După anul 1850, cîteva minți luminate supun păcura la diferite prefaceri, care s-o limpezească și s-o subțieze, și se descoperă astfel petrolul lampant, pentru iluminat. Așa se face că în 1857, la Rîfov, lîngă Ploiești, Teodor Mehedințeanu ridică prima rafinărie. În același an, Bucureștiul avea cinstea de a fi primul oraș din lume luminat cu petrol lampant.

De acum, petrolul își începe istoria propriu-zisă.

Dîndu-și seama de folosul pe care-l aduce, oamenii îi dau mai multă considerație și nu-l mai numesc păcură, ci petrol sau țiței. Ei încep să-l caute pretutindeni ca pe un izvor miraculos. Dar petrolul dispare.

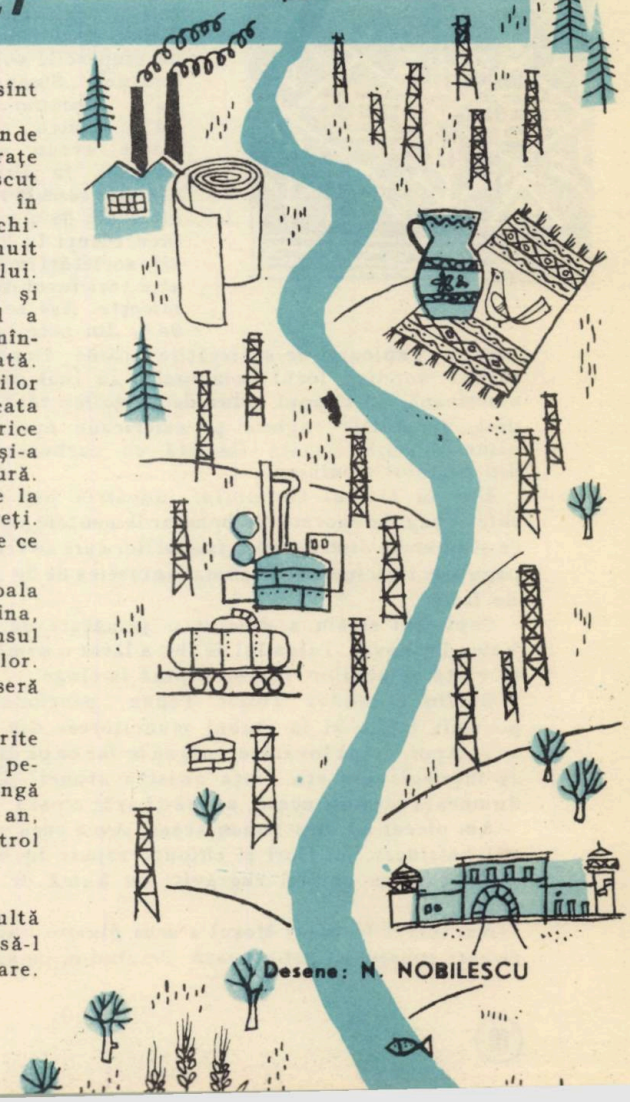

Desene: N. NOBILESCU

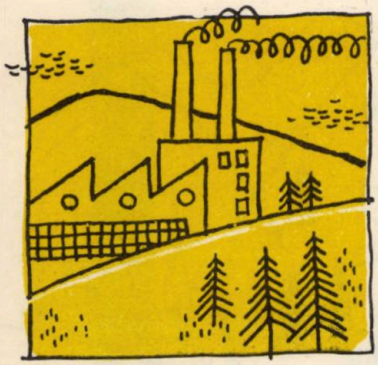

Căutătorii sînt îngrijoraţi. Să fi fost totul doar o amăgire? Şi oamenii pornesc spre adîncimile pămîntului, în urmărirea lui. Cu mijloacele rudimentare de atunci, căptuşind puţurile cu scînduri, oamenii ajung să sape pînă la 250 de metri adîncime, iar petrolul e scos cu ciutura ca apa din fîntînă.

În 1867 se înfiinţează prima societate romînă pentru exploatarea petrolului. Capitalismul începea să prindă cheag şi în înapoiata Romînie care nu producea pînă atunci decît grîu şi animale. Capitaliştilor autohtoni le-a mirosit petrolul a bani. Nu degeaba i-au şi spus „aurul negru". Pe capitalişti nu-i deranja de loc că e negru. Aur să fie.

Mirosul petrolului romînesc era însă foarte puternic. El a trecut peste hotare. Capitaliştii străini au început să-l adulmece.

Ca să le facă intrarea legală la petrolul romînesc, regele dă o lege, şi imediat magnaţii capitalişti încep să mişune pe Valea Prahovei. Răsar ca ciupercile societăţile străine: „Steaua romînă", „Romîno-americană", „Astra romînă". Toate aveau ceva cu „romîn" în firmă, nu din alte considerente decît acele de a nu se face încurcături la bilanţ cu alte societăţi înfipte prin alte ţări înrobite economiceşte. Aşa se face că 94% din petrolul romînesc era exploatat de societăţile străine. După primul război mondial, locul principal l-au luat societăţile americane. În timpul celui de-al doilea război mondial, trusturile engleze şi americane aprovizionau pline de grijă armata fascistă cu carburanţii scoşi din petrolul romînesc.

Dar în timpul războiului industria petroliferă a suferit pagube enorme din bombardamentele americane, ca şi în urma distrugerilor fasciştilor care se retrăgeau, pagubele ridicîndu-se la suma fantastică de 70 miliarde de lei.

Capitalul străin a domnit o jumătate de veac în Valea Prahovei. Talpa lui de fier a lăsat o urmă adîncă în viaţa oamenilor, rănind-o pînă la sînge.

Bătrînul sondor Tudor Tohan, pensionar, mi-a povestit într-o zi la clubul muncitoresc din Băicoi:

— Apoi, dragă tovarăşe, cum să te fac eu pe dumneata să înţelegi cum era viaţa noastră atunci? Dacă vii dumneata la mine acasă, am să-ţi arăt o poză.

Am plecat cu moş Tohan acasă. Avea casă nouă, în stil bătrînesc, cu flori şi chipuri săpate în lemn, cu pridvor şi cu pereţii zugrăviţi cu humă de diferite culori.

Am intrat în casă. Moşul a scos dintr-o ramă poza pe care spusese că mi-o arată. Privind-o, m-am înfricoşat. Fotografia se îngălbenise şi se scorojise de vreme, încît semăna cu un desen cenuşiu, făcut în creion. Ceea ce se vedea pe ea era de necrezut. În faţa unei sonde închipuite din cîteva fiare şedeau patru oameni. Erau oameni, desigur (unul dintre ei era moş Tohan), şi totuşi nu erau. Feţele lor păreau mici cît pumnul. Erau supte şi scofîlcite. Ochii erau însă mari şi întunecaţi. Cei patru păreau şi nu păreau îmbrăcaţi. Pe cap aveau o grămăjoară de zdrenţe, care semăna cu un cuib de găteje făcute de păsări. Pe corp nu aveau decît nişte izmene zdrenţuite şi suflecate pînă la genunchi.

Se părea că şi pe restul corpului erau tot zdrenţe, dar moşul mi-a spus că mă înşel. Nu erau zdrenţe, ci noroi. Douăsprezece ore pe zi, oamenii aceştia munceau numai în noroi, murdari din cap pînă în picioare. Accidentele se ţineau lanţ.

Valea Prahovei — tezaur de bogăţii subpămîntene — a fost cea mai săracă şi mai oropsită dintre toate locurile ţării.

Moş Tohan, prieten al călătorilor şi gazetarilor care vin prin aceste locuri, m-a dus însă, seara, sus pe o coastă de unde puteai privi pajiştile întinse pe care creşteau drepte pădurile de sonde, strălucind sub lumina electrică. Taciturne şi semeţe, înfipte parcă pentru vecie în inima pămîntului, prin sonde se absoarbe necontenit aurul negru. Aurul care e acum al adevăraţilor stăpîni ai ţării, al fostului rob Tudor Tohan şi al milioanelor de oameni ai muncii.

Rareori simţi în suflet o mai deplină satisfacţie şi mîndrie decît atunci cînd te afli în faţa uriaşei bogăţii petrolifere a Văii Prahovei. E un peisaj de o frumuseţe unică. O frumuseţe industrială, aş zice, modernă. Sondorii, echipaţi în costume de piele, cu caschete pe cap, par nişte scafandri sau cosmonauţi. Tehnica cea mai înaintată ajută omul să scormonească pămîntul. Forajul cu turbina dă muncii o rapiditate şi un randament de necrezut. Tractoare uriaşe mută giganticele sonde din loc, purtîndu-le atent şi cu grijă. Pe coastele Băicoiului, ale Cîmpinei, la Telega şi prin împrejurimi au apărut oraşele noi, cartiere cu blocuri muncitoreşti. Cluburile muncitoreşti din Cîmpina şi Băicoi sînt cu adevărat palate ale culturii. Una dintre văile care duc spre un sat de sondori se cheamă Valea Rea. Era o vale prăpăstioasă şi întunecoasă. În trecut sondorii mergeau pe nişte potecuţe aproape pe brînci. Acum, pe Valea Rea s-a făcut un drum de oraş, care e luminat electric. Sondorii trec pe aci cu motociclete şi biciclete.

Ca o încheiere a acestui mic capitol redăm un fragment dintr-o instrucţiune alcătuită de vechile societăţi capitaliste petrolifere: „În caz de accidente se stabilesc următoarele preţuri de despăgubiri: Un picior 500 de lei, o mînă stîngă 200 de lei, o mînă dreaptă 300 de lei, un deget tăiat 71 de lei, un om ars sau electrocutat de la 1.000 la 2.400 de lei".

Trecutul şi prezentul nu pot suporta comparaţia.

*

Călătorim mai departe spre munţi. Înaintăm spre unele dintre cele mai frumoase locuri ale patriei noastre. Vom poposi la Breaza — vestită vatră a artei populare romîneşti. Aici s-au născut, din imaginaţia unor oameni plini de voioiciune şi dragoste pentru frumos, nu numai jocuri celebre (vă amintim doar de „Ca la Breaza"), ci şi minunate costume populare. Femeile din Breaza sînt meştere neîntrecute în cusături de altiţe şi fote. Toate acestea se găsesc acum în vitrinele cooperativelor meşteşugăreşti, care au reunit cele mai pricepute artiste ale acului şi firului.

Breaza, vestită de asemenea și prin plantațiile sale de nuci, a devenit în ultimii ani și o renumită stațiune climaterică, datorită climei sale foarte dulci. Urcăm repede pe șoseaua care se încolăcește printre munți, cînd urcînd, cînd lăsîndu-se spre apele Prahovei. Ajungem la Sinaia. Să ne întoarcem puțin în istorie.

Spătarul Mihail Cantacuzino, mergînd într-o călătorie călare prin pădurile de la poalele vîrfului Furnica, s-a oprit pentru un răgaz lîngă izvorul limpede de pe Valea Peleșului. Locul era de o frumusețe sălbatică. El ridică aici o mănăstire zidită din piatră. Aceasta a fost prima așezare omenească.

În secolul trecut, Sinaia a devenit „Perla Carpaților". Magnații petrolului și-au ridicat aici vile în care să se „odihnească". Aici și-a ridicat fostul exploatator Carol I reședința de vară — Castelul Peleș —, pentru care a secătuit țara de sute de milioane de lei. În timp ce țăranii mureau sub gloanțe, regele, adus de moșierime și burghezie în caleașcă tocmai din Germania, tocmea meșteri străini în ridicarea unui palat de lux. Marii moșieri și fabricanți au ridicat și ei un palat — Cazinoul — în care se jucau jocuri de noroc cu aurul strîns din munca poporului.

Sinaia este și acum „Perla Carpaților", dar o perlă a poporului. Aici vin în fiecare an sute de mii de oameni ai muncii la odihnă. Cazinoul a devenit palat al culturii, Peleșul — muzeu, iar Pelișorul și celelalte vile — case de creație pentru scriitorii și artiștii țării. Frumuseților acestei așezări li s-a dat acum folosința cuvenită — odihnă și desfătare binemeritată pentru oțelar, miner, colectivist sau tractorist. Dar Sinaia e și un oraș industrial, și asta dă pitorescului său o robustețe contemporană deplină. Uzinele „I.C. Frimu" din Sinaia sînt vestite în întreaga țară. Aici se fac piese de precizie. 80% din muncitorii uzinei urmează la liceul seral.

Sinaia este mult vizitată de turiști. De aici, pornind în sus spre Bucegi, ajungi mai întîi la Cota 1.400, unde se află un mare hotel. La Cota 1.500, adică ceva mai sus, e o cabană turistică. De aici, cale de aproape două ore, pe creasta Bucegilor se află Vîrful cu Dor. Pornind pe lanțul munților spre apus, ajungi pe Caraiman, la Babele sau Sfinx, la Peștera Ialomicioara, iar ceva mai jos spre Peleș te poți odihni pe o pajiște acoperită cu flori albe unde pasc turmele Stînii Republicii. Jos, sub o stîncă uriașă și dreaptă, e Urlătoarea, o cascadă căzînd, înfricoșătoare și albă. Fiecare din acestea au frumusețile lor negrăite. De pe Vîrful cu Dor ai înainte o priveliște măreață. Bărăganul cu pămîntul gras și negru, cu grînele unduind greoaie, îți odihnește privirea și-ți umple inima de bucurie. Ciudată senzație ai privind țara de pe culmea aceasta — ai în fața ta harta țării, atît de aproape și de vie, încît îți vine s-o mîngîi cu palmele. În frumusețea acestor locuri, natura te încîntă. Sfinxul de lîngă Babele te uluiește. Asemănarea acestei stînci cu chipul omenesc a făcut pe oamenii de știință să creadă că a fost cioplită în vechime cu dalta de către mîna omului și nu ar fi doar opera ploilor și a vîntului. El pare un cap perfect proporționat, cu fruntea puțin pleșuvă, cu ochii mari, care privesc departe, meditativ. Dar, așa cum soldații lui Napoleon, după ce au ocupat Egiptul, au vrut să-și lase și într-alt fel urmele baionetelor în istorie, ciuntind nasul Sfinxului din pustiul Saharei, tot așa niște bezmetici au încercat acum cîteva decenii să desfigureze acest monument natural de pe Bucegi, unic în lume.

În Peștera Ialomicioara, omul coboară parcă în istorie cu mii de ani în urmă. Peștera străbate inima munților pe sute de metri. Aici s-au descoperit fosile de mamuți, de lei și urși ce trăiau în caverne. Cea mai mare înălțime a Bucegilor e Vîrful Omul. Sus, pe creștetul lui, te afli la 2.511 metri deasupra nivelului mării. Aici, unde vîntul are glas înfricoșător, zăpada strălucește și în luna lui iulie, iar aerul se rărește simțitor, un grup de oameni lucrează. Aici pe Omul se află o importantă stație meteorologică. Dar Valea Prahovei nu se termină aici. Pe călător îl așteaptă mai încolo Poiana Țapului, cu taberele de copii și pionieri; Bușteni, cu o fabrică de hîrtie și o grădină zoologică; Azuga, cu cea mai modernă fabrică de bere din țară, în întregime automatizată; Predealul, renumit pentru odihnă. Apoi șoseaua începe să coboare vertiginos spre Brașov, trecînd prin Timișu de Sus și de Jos, ascunse parcă cu grijă de păduri uriașe de brazi. Dar, cum însemnările noastre nu au pretenția unei cuprinderi monografice, nu le vom descrie și pe acestea, așa cum necîntate au rămas și frumusețile Cîmpinei, Comarnicului, ale Cumpătului și ale atîtor altora.

Ne vom întoarce însă, spre a încheia, nițel înapoi, la apa Telegăi și vom urca împreună, călcînd cu pioșenie, pe urcușul ce duce către cetatea de piatră a Doftanei. Ridicată după model apusean, cu ziduri înalte și severe, cu turnuri de pază, Doftana a fost lanțul greu și otrăvit în care burghezia și moșierimea au vrut să ferece primăvara țării. După capii răsculaților de la 1907, în Doftana au fost aruncați comuniștii, cei mai buni fii ai poporului muncitor, pentru a-i despărți de clasa muncitoare, de popor, pe care-l conduceau pe calea luptei împotriva exploatării. Cumplit s-au înșelat jandarmii burgheziei.

Petrolul, odinioară tîlhărit de trusturi străine și autohtone, dă astăzi energie industriei socialiste, prin munca eroică a petroliștilor noștri.

Oamenii, orașele, pădurile, totul te îndeamnă la plimbări și excursii, spre a cunoaște și îndrăgi frumoasa Vale a Prahovei.

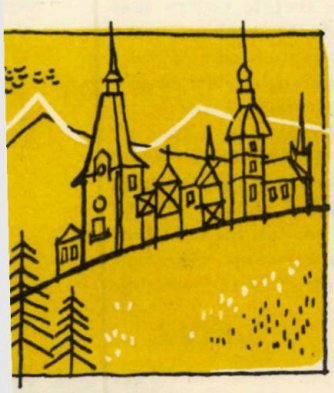

MAMA

de IOAN GRIGORESCU

Era sigură că se aflau acolo. De aceea, la întrebările ofiţerului sovietic care elibera biletele de drum foştilor deţinuţi antifascişti de la Sachsenhausen, a răspuns fără ezitare, cu tonul cel mai firesc:

— La Flensburg... Trebuie să ajung acolo în cel mai scurt timp.

Îi era frig, sufla un vînt tăios de aprilie, mantaua nemţească, îmbrăcată peste halatul vărgat, era veche, nu mai ţinea de cald.

— Dar spuneaţi că sînteţi poloneză. De ce cereţi să fiţi trimisă tocmai la Flensburg?

— Exact, poloneză. Häflig 24.051, Alina Kowalski... Evacuată de la Auschwitz în decembrie 1944.

— Locul naşterii? Anul?

— Bytom... în Silezia Superioară... 1906. Acolo, cred, însă, că nu mai am pe nimeni... Dar la Flensburg...

*

Alina Kowalski luă între degetele tremurătoare biletul de tren şi se depărtă. Avea un scop, şi în cele mai cumplite momente se gîndise la el, o făcuse să se menţină în viaţă. Era slabă, lipsită cu totul de puteri, mîinile, picioarele îi erau aproape scheletice, faţa i se zbîrcise ca o poamă uscată, fruntea înaltă, osoasă i se îngălbenise, părul tuns scurt, doar de două degete, îi era aproape alb.

...Fusese arestată în martie 1942, cu întreaga familie — soţul şi cei patru copii —, o dată cu toţi locuitorii blocului lor din Bytom. În pivniţa casei lor, prin răsuflătorile care dădeau într-o mică curte interioară, închisă din toate părţile, fuseseră aruncaţi doi ofiţeri S.S. împuşcaţi de partizani. Drept pedeapsă, casa a fost arsă, apoi rasă de pe faţa pămîntului, iar locatarii blocului au fost duşi ca ostatici la Auschwitz.

...Se aflau în curtea lagărului-carantină. Alina îl strîngea în braţe pe cel mai mic dintre copii, şi, pentru că acesta tremura, slăbit de inaniţie şi de frig, tatăl se dezbrăcase de haină şi-l învelise cu ea. În faţa mamei s-a oprit un ofiţer cu monoclu, care a făcut semn unui soldat să-i ia copilul din braţe.

— Nu, vă implor, domnule ofiţer! El e atît de plăpînd!... Lăsaţi-mi-l! Noi n-am făcut nimic... Am fost luaţi ostatici pentru un lucru de care sîntem complet străini.

— Asta nu mă priveşte pe mine. Eu sînt medic. Trebuie să vă amintesc unde vă aflaţi? Soldat, fă regulă odată! Există şi gemeni între copii?

Alina îi împinse înainte pe Stepan şi Wladislaw.

— Sînt gemeni? întrebă ofiţerul.

— Da, gemeni, domnule, mi-i lăsaţi măcar pe ei?

— La ce bun atîta panică?... Doar nu mergeţi decît la baie şi la dezinfecţie.

Şi convoaiele s-au pus în mişcare.

De atunci, Alina Kowalski nu i-a mai văzut pe ai săi.

Pentru că cunoştea limba germană, Alina a fost trimisă ca servitoare la familia comandantului lagărului.

A fost supusă şi s-a dovedit atît de pricepută, încît toţi ai casei au acceptat-o. Încă din prima zi i s-au prezentat copiii. Erau patru; Herman, cel mai mare, avea pe atunci unsprezece ani. Urmau apoi două surori: Mutzi, de nouă ani, şi Lilli, de şapte ani. Ultimul, Johann, un băieţel de numai patru ani, îi amintea în chipul cel mai duios, dar şi cel mai dureros, de cel mai mic băiat al ei, Rudi, care era de aceeaşi vîrstă. Pe stăpînă-sa o chema Hedwig, dar „domnul" îi zicea Inge. Despre „domnul" ştia că e comandantul Auschwitzului şi înţelegea că acest post e foarte înalt, din felul plin de curtenie cu care îl înconjurau toţi, pînă la ultimul om, pe el, pe soţia şi pe copiii lui.

Prima dată a întrebat-o pe Frau Hedwig despre soarta copiilor ei, într-o clipă în care stăpîna părea a fi pătrunsă de bunătate.

— Ştiu, te-am văzut plîngînd deseori... N-ai pentru ce. Ei se află în mîini bune.

— Aş vrea atît de mult să-i văd... Sînteţi mamă, cred că mă înţelegeţi... Măcar o clipă de i-aş vedea, o singură clipă... Şi tatăl lor, de-ar putea afla unde sînt...

— Voi încerca pentru tine...

A îndrăznit s-o mai întrebe după trei zile.

— M-ai pus într-o situaţie neplăcută. Lui Rudolf nu-i place să intervin niciodată pentru deţinuţi... Şi, văzînd-o pe Alina izbucnind în plîns, adăugă: Le poţi scrie din cînd în cînd, bineînţeles foarte rar, cît mai rar. Le vom face şi un pachet şi voi aranja eu ca să-l primească...

— Vă mulţumesc, doamnă! Dumneavoastră înţelegeţi o mamă îndurerată, vă mulţumesc din inimă...

— Ei, lasă, lasă, facem şi noi ce putem, doar sîntem oameni... Hai, lasă, uite cîtă treabă te aşteaptă... Deseară avem musafiri.

În aceeaşi noapte, după ce ultimii oaspeţi au plecat, Alina a scris băieţilor ei prima scrisoare:

„Dragii mamei, iubiţii mei băieţi,

Mama voastră a fost nevoită să vă părăsească. Aţi rămas singuri în locuri străine, între oameni străini, care sper că vor fi buni cu voi, vă vor ajuta să rezistaţi. Nu ştiu nimic despre voi, dar cred cu toată puterea că sînteţi sănătoşi, că vă ajutaţi unul pe altul şi, mai mult decît orice, cred că ne vom revedea curînd şi că din nou vom fi împreună, acasă, din nou sub ochii mei, care au secat şi nici putere să plîngă nu mai au...

Marian, băiatul meu cel mai mare, băiatul meu de nădejde, acum toate grijile pentru fraţii mai mici cad pe umerii tăi, încă atît de slabi, dar atît de greu încercaţi. Încă nu îţi sosise timpul să păşeşti singur în lume. Dar soarta cea crudă te-a forţat să faci acest lucru mai devreme. Şi lumea în care ai fost nevoit să păşeşti este alta decît cea pe care ţi-o pregăteam noi, o lume care poate lăsa urme adînci în cruda ta inimă. Păstrează-ţi inima neîntinată. Fii un om drept, săritor, fii pentru fraţii tăi mai mici, acum, cînd trebuie să stăm despărţiţi, bun şi puternic ca tatăl şi mama lor la un loc.

Vladik şi Stepan, iubiţii mei gemeni, aveţi atîtea trăsături comune, încît mama voastră nu vă poate despărţi pe unul de altul şi vă vede întotdeauna alături. Fiţi buni şi cuminţi, ascultaţi-l pe fratele vostru mai mare şi aveţi grijă să nu ieşiţi afară dezbrăcaţi, nu beţi apă prea rece, dormiţi alături şi încălziţi-vă unul de altul. Mama voastră vă vede mereu, să ştiţi că ea e aproape şi ştie ce băieţi buni şi ascultători are.

Micul meu Rudi, dragul meu cel mai mic, inima mi se frînge cînd mă gîndesc la tine. Tu, Mariane, ţine-l pe Rudi lîngă tine, ocroteşte-l la pieptul tău de bărbat-copil şi povesteşte-i despre mama lui, despre tăticul lui bun, care se va întoarce curînd. Şi încă o dată vă rog pe voi toţi, copiii mei greu încercaţi, ţineţi-vă mereu alături şi aveţi grijă unul de altul. Sînt mereu cu gîndul la voi.

«MAMA»"

Ingei i-a dat scrisoarea a doua zi, după somnul de după-amiază:

— Ce e asta?

— Scrisoarea... Pentru băieţii mei. Mi-aţi promis că le-o veţi trimite.

— A, da..., îmi amintesc.

În cele douăzeci de luni petrecute în casa comandantului, Alina distra copiii, le făcea jocuri. Cînd copiii comandantului erau bolnavi, ea îi veghea ziua şi noaptea, îngrijindu-i ca pe propriii ei copii. Alina trăia, la căpătîiul copiilor alteia, emoţiile încercate de orice mamă cînd îşi vede pruncul cuprins în ghearele febrei.

*

...De unsprezece ori Alina a împachetat lucruri pentru copiii ei din lagăr, lucruri căpătate, pe care mai înainte le-a scăldat în lacrimi şi le-a acoperit de sărutări. Le-a scris copiilor scrisori lungi, le-a dat mereu sfaturi, le-a promis că se vor vedea curînd...

N-a primit niciodată nici un răspuns.

Într-o zi mohorîtă de toamnă tîrzie, Alina a ieşit din curtea vilei din Auschwitz sub escorta unui soldat înarmat. Comandantul fusese numit şef al unui serviciu din inspectoratul lagărelor de concentrare şi se muta urgent la Berlin.

...Îşi amintea de înapoierea sa în lagăr, în acea zi de toamnă tîrzie, cînd, după ce escorta o predase unei „Blockführer", ea a început să-şi caute cu înfrigurare copiii.

— Ce caută? a auzit la un moment dat o voce. Patru copii? Aici nu există copii... În tot lagărul nu există...

Pînă la evacuarea Auschwitzului, Alina a continuat să-şi caute zadarnic soţul şi copiii. A aflat de la deţinuţi că el fusese împuşcat în 1942, la numai trei săptămîni de la internare, iar copiii Marian şi Rudi cel mic fuseseră gazaţi şi arşi încă din ziua sosirii în lagăr; cît îi priveşte pe cei doi gemeni, aici Inge avusese dreptate: ei au mai trăit o bucată de vreme, daţi fiind ca mulţi alţi gemeni, de diferite naţionalităţi, în grija unui doctor care experimenta pe astfel de copii diferite maladii. Au căzut răpuşi amîndoi, încă din vara lui 1942. Alina a primit toate aceste veşti ca pe.nişte trăsnete din cer senin. În primul moment nu i-a venit să creadă. Cînd şi-a dat seama că acesta şi nu altul este adevărul a vrut să se omoare. Dar atunci s-a sinucis o fată din baracă şi s-a petrecut o înscenare făcută de doctor. A rezistat. A rezistat pînă la capăt. Planul ei s-a născut în nopţile de insomnie, după munca chinuitoare, în zilele de corvoadă, în clipele cînd pe unul din maidanele de pe lîngă rîul Sola a găsit primele maldăre de cenuşă proaspătă, caldă încă, abia răsturnată din camioanele care făceau zi şi noapte cursa între rîu şi crematorii.

Mergea la Flensburg să plătească familiei fostului comandant al Auschwitzului pentru tot. Dinte pentru dinte, sînge pentru sînge. Copil pentru copil. Avea o cutie cu fiole dintr-o otravă puternică. Făcuse rost cu greu de ea, încă din timpul evacuării de la Auschwitz, şi o păstrase ca pe cea mai de preţ comoară.

Cu toate staţionările îndelungate, trenul în care se afla Alina se apropia de ţintă. Era convinsă că cei căutaţi se aflau la Flensburg, deoarece nu o dată o auzise pe Inge pomenind de locurile ei natale, unde ţinea mult să se întoarcă. După înfrîngerea Germaniei hitleriste s-au dus cu siguranţă acolo. Iar dacă apucaseră să fugă, îi va căuta oriunde. În gaură de şarpe de s-ar fi ascuns, dar dacă ascunzătoarea lor se afla pe acest pămînt, nimic nu i se părea Alinei imposibil pentru a-i găsi. Cînd vreun gînd ascuns îi spunea că n-are să dea de urma lor niciodată, îi era de ajuns să-şi amintească figura lui Inge, anunţînd-o, în zilele de cea mai neagră durere, că din nou poate scrie băieţilor şi că le poate face un nou pachet. Copiii ei nu mai existau de mult, iar nevasta celui care comandase crima ştia acest lucru şi îşi rîdea de durerea ei. Îi trebuise o slugă docilă, care să fie mereu bună de muncă şi să vegheze cu un ochi treaz asupra copiilor ucigaşului. Avea nevoie de o speranţă, de o iluzie. Iar iluzia fusese găsită. Unsprezece scrisori şi unsprezece pachete trimise unor morţi dragi. Hainele erau aduse întotdeauna din magaziile unde se sortau şi se depozitau, înainte de a fi expediate în Reich bagajele victimelor.

Alina a ajuns la Flensburg abia după două luni de la ieșirea din lagăr.

Într-adevăr, le-a găsit ușor ascunzătoarea și, într-o zi, după multe ceasuri de așteptare, în apropierea casei știute, le-a întîlnit pe Mutzi și Lilli, îmbrăcate frumos, ca niște domnișoare...

...Ziua și noaptea care au urmat au fost trăite de Alina într-o febrilitate aproape bolnăvicioasă. Nu își găsea locul, nu putea mînca, nu putea dormi, nu putea nici măcar să gîndească limpede pentru a-și pune în aplicare planul.

Era vorba de răzbunarea lui Marian, a lui Vladik și a lui Stepan, era vorba de răzbunarea micului Rudi, cu gîndul la care Alina îl îmbrățișa și îl săruta pe furiș pe rotofeiul Johann; trebuia ca perfida Inge să simtă ce înseamnă durerea de mamă.

Cu toată neliniștea trăită, Alina era a doua zi pregătită. I-a așteptat în apropierea unei mici cofetării, pe care și-o alesese pentru a-i fi de ajutor. Comandase cinci prăjituri și cinci siropuri cu lămîie multă și porții duble de zahăr. Acasă crestase sticla fiolelor și n-avea decît să le rupă capetele.

Cînd i-a văzut venind pe toți patru, neînsoțiți de nimeni, Alina a simțit că se prăbușește. Avea gura uscată, înghițea în sec, mîinile îi tremurau și nu știa ce să mai spună. În cele din urmă i-a invitat în cofetărie. A ținut să le prepare chiar ea siropurile, ca altădată, în lunile de vară călduroase la Auschwitz, cînd soarele ardea pămîntul și peste tot plutea un miros grețos de carne arsă.

S-au așezat la masă, Herman mai întîi refuzînd, dar în cele din urmă lăsîndu-se înduplecat de îndemnurile fetelor.

Li s-au servit prăjiturile și cînd toți erau aproape la jumătate, Alina a cerut siropurile. Le-a întins băutura. A trebuit să țină fiecare pahar cu amîndouă mîinile, pentru ca ei să n-o observe cum tremură.

Primul l-a dus spre buze Johann. Alina l-a privit cu ochii înțepeniți de groază și curiozitate, dar el rîdea, cu buzele mînjite de cremă. În clipa cînd a vrut să soarbă, Alina i-a strigat:

— Rudy! Băiatul mamei!... Stai, Johann, așteaptă... Paharul acela nu e curat! Și i-a schimbat paharul cu al ei.

Alina era leoarcă de sudoare, ochii injectați îi lăcrimau fără să poată plînge. Cînd a văzut-o pe Lilli ridicîndu-și paharul, a scos un geamăt.

— Mi-e rău, copii! Am fost grav bolnavă!

În aceeași clipă a răsturnat masa. Paharele cu sirop au căzut în țăndări. Alina a căzut pe un scaun la altă masă și, prinzîndu-și capul în mîini, a început să plîngă în hohote.

Copiii au privit-o o vreme, apoi s-au tras speriați spre ieșire. Din ușă, Herman a zis, privind-o:

— E nebună! N-o vedeți? Mai țineți minte, și acolo, la noi, plîngea toată ziua!

*

La cîteva luni după această întîlnire, Alina Kowalski se afla într-un tren care o ducea spre Polonia, în patria ei.

Am întrebat-o recent, la cincisprezece ani de la ieșirea din lagăr:

— De ce nu i-ai lăsat atunci să bea?

Mi-a răspuns, privindu-mă în ochi cu ochii ei mari, bătrîni, obosiți:

— Mă întrebați asta? Cred că nu v-aș putea spune niciodată.

Ilustrații: D. GREBU

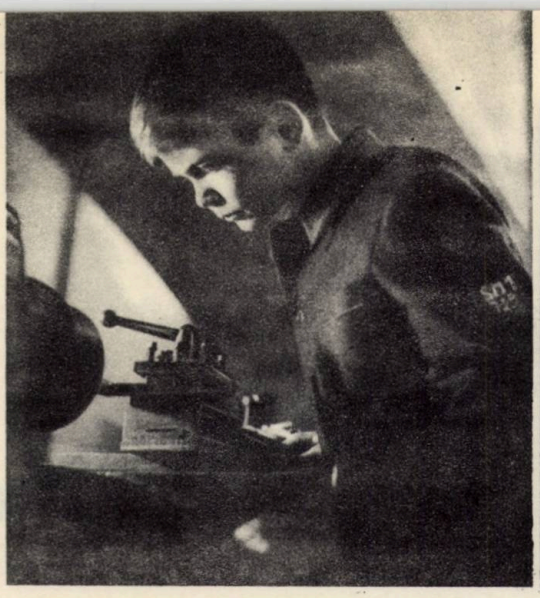

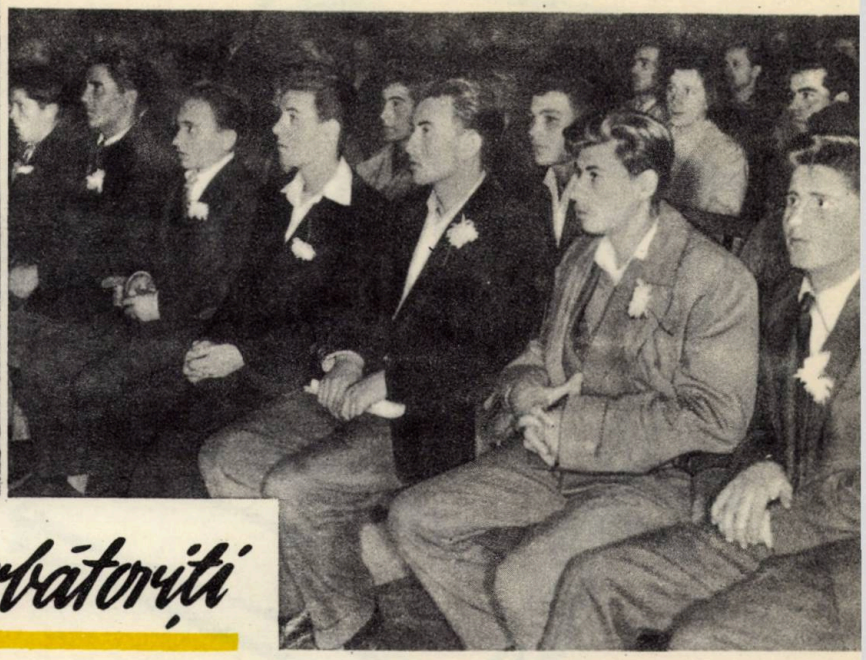

182 de sărbătoriți

Într-o sală modernă și luminoasă se adunaseră sute de muncitori ai unei uzine. La intrare, cîteva fete le prindeau celor mai tineri dintre cei care intrau în sală cîte o crizantemă albă la butonieră. De ce numai lor și nu tuturora? S-ar mai putea pune și o altă întrebare: de ce acești tineri, pe care figurile îi arătau a fi abia niște adolescenți, au ocupat cu toții toate locurile din față ale sălii, locurile de cinste, iar vîrstnicii s-au așezat în spatele lor, respectuoși și gravi? Da, se „încălca" o tradiție. Și se năștea în același timp o nouă tradiție. Cei vîrstnici îi sărbătoreau pe cei mai tineri dintre tinerii muncitori ai uzinei.

Evenimentul a avut loc la Casa de cultură a tineretului din raionul 23 August. Sărbătoriții au fost absolvenții Școlii profesionale de ucenici de pe lîngă Uzinele „23 August", care au intrat în toamna aceasta în producție. Uzina i-a primit emoționată, ca o mamă...

Fiul a devenit muncitor. El a căpătat dintr-o dată în ochii tuturor o altă înfățișare parcă. A devenit cu adevărat un om, un om căruia i s-a încredințat cel mai de cinste titlu al țării — muncitor. El va mînui strungul, forja sau cuptorul de oțel, el face de acum parte din cea mai înaintată și mai revoluționară clasă, clasa muncitoare.

... Dar iată că festivitatea a început.

— Tovarăși, a spus secretarul comitetului U.T.M., avem oaspeți noi în mijlocul nostru, oaspeți care au devenit, din clipa în care au intrat pe poarta uzinei, tovarășii noștri de muncă. Bine ați venit în mijlocul nostru, dragi tovarăși! Vă urăm succes în muncă, în învățătură, să deveniți muncitori de frunte în uzina noastră.

A venit apoi la tribună directorul școlii profesionale, pe băncile căreia învățaseră cei 182 de tineri din sală, care purtau la butonieră crizanteme albe. Erau în glasul lui și tristețea unei despărțiri, dar și bucuria unei izbînzi. Era mai mult un îndemn către aceștia de a păstra, prin munca lor viitoare onoarea școlii, era cerința emoționantă a părintelui grijuliu care îi cere celui căruia îi încredințează pe fiul său, pe care l-a crescut cu dragoste, să aibă grijă de el și să-l crească mai departe.

La tribună s-a urcat apoi un om, purtînd pe față semnele primilor ani ai bătrîneții. Era comunistul Vasile Tudorache, de la turnătorie. El s-a uitat mai întîi o vreme, meditativ, către sală. Voise parcă să vadă privirile tuturor celor 182, să descopere în ei ceva din ceea ce fuseseră ei odinioară.

— Ei, dragi tovarăși, și eu am fost ca voi. Cît să fie de atunci? Poate mai mult de 30 de ani. Eu ucenicia mi-am făcut-o la un patron.

182 de priviri licăreau din sală, aprinse. Lîngă ele luminau albe, ca niște pete de lumină, crizantemele. Sărbătoriții ascultau povestea unui băiat ca și ei, care învățase ca și ei o meserie. Dar de necrezut e deosebirea dintre viața lor. Acela fusese bătut, chinuit, înjosit, meseria o învățase furînd-o cu privirea, ca pe un lucru oprit. Îndurase foamea, frigul, necazurile. Dar ei? Ei au învățat într-o școală modernă, cu mașini și cărți la dispoziție, cu profesori și pedagogi plini de atenție și grijă față de ei. Li s-au dat gratuit haine frumoase, mîncare și dormitoare — adică totul.

— Tovarăși, a spus următorul vorbitor care se urcase la tribună, vorbesc aci în calitate de tată. Printre cei 182 de tineri din sală se află și fiul meu. Îl cheamă Malschi Victor. Vreau să vă spun din toată inima că sînt fericit. E o cinste mare, nu numai pentru fiul meu, ci și pentru mine. Pe vremea mea nu existau asemenea obiceiuri frumoase. Aș vrea să-i spun fiului meu că datoria lui este să arate de acum încolo că merită cinstea care i s-a făcut.

O crizantemă albă s-a urcat la tribună. Ea a adus un cuvînt de caldă și nețărmurită mulțumire. Mulțumire pentru partidul și guvernul nostru care le-au dăruit totul pentru a învăța meseria, le-au asigurat cele mai bune condiții de muncă și viață în școală și în uzină. Mulțumire tuturor celor din uzină pentru gestul neasemuit de frumos, care a făcut din intrarea lor în uzină unul din evenimentele cele mai emoționante din viața lor.

— Noi, tovarăși, a spus tînărul forjor Dumitru Sîrbu, care vorbea în numele tuturor sărbătoriților, nu am terminat școala. Aci în uzină noi vom continua să învățăm mereu. Vom urma școala medie, vom studia cărți, dar cel mai mult vom învăța din experiența voastră, a celor mai vîrstnici, a comuniștilor și utemiștilor, pentru a merita într-o zi titlul minunatul titlu de muncitor.

Cuvinte pline de înțelepciune și dragoste le-a spus sărbătoriților secretarul comitetului de partid al uzinei.

— Voi, noii noștri tovarăși de muncă, ați avut pînă acum o singură sarcină, să învățați. Venind în uzină, aveți datoria să munciți și să învățați, să învățați mai departe, să deveniți muncitori de nădejde ai uzinei. Vouă v-a fost dată fericirea să dați viață minunatelor planuri ale partidului, să munciți alături de întregul nostru popor muncitor pentru desăvîrșirea socialismului și să trăiți minunatele zile ale comunismului. Noi, comuniștii mai vîrstnici, vă felicităm din inimă pentru această fericire.

Sărbătoarea s-a încheiat cu un festival artistic și cu dans. Noua promoție de muncitori, care a pășit pe porțile Uzinelor „23 August" din capitală, a fost primită cu adevărat sărbătorește. A fost o sărbătoare a crizantemelor, o cinstire a tinereții, a primirii înaltului titlu de muncitor.

I. BĂIEȘU
I. ȘERBU

MIHAI STOIAN

Școala poarta numărul 184. Localitatea: București. Adresa mai exactă: strada Ștefan Magheri nr. 13. Linia de tramvai: 10 (la capăt)... Amănuntele acestea n-au alt scop decît să deosebească „o școală oarecare" de alte școli „oarecare-care". Într-adevăr „oarecare"? Să vedem!

Omului îi place să meargă drept

Îți amintești, tovarășe Tartacan? Era în toamna rece a anului 1945. Un bărbat de curînd întors de pe front, cu pleoapele încă înroșite de nesomn, se oprise dinaintea unei căsuțe prăpădite, pe șoseaua Chitilei. Uluit, înciudat, privea prin geam singura încăpere a „clădirii" (închiriată, pe bani grei, de la un negustor) în care trebuia să intre. Nu era prea înalt nici noul venit, dar tavanul scund ținea sub apăsare pînă și copiii. Așezați în bănci scunde, zeci de fii ai ceferiștilor din cartier, cu nasurile aproape lipite de cărți sau de caiete, încercau să nu țină seamă de zgîrcenia luminii. Învățătorul lor era slab, adus de spate.

Îți amintești, tovarășe Tartacan? De-alături, din cîrciuma lipită perete-n perete de „școală", cîntecul lăutarilor răzbea pînă-n clasă:

„De la moară pîn'la gară..."

Zadarnic încerca învățătorul să acopere glasul din vecini:

— O,i, oi... o, m, om...

Se năștea doar un amestec caraghios și totodată trist:

„De la moară"... o, i, oi... „pîn'la gară"... o, m, om...

Îți amintești? Bărbatul oprit dinaintea portiței n-a mai stat în cumpănă. A trecut pragul odăiței. Elevii au săltat în picioare, iar el le-a făcut un semn să se așeze la loc. Dînd mîna cu învățătorul, s-a prezentat simplu: noul director al școlii!

Omul acela erai chiar dumneata, tovarășe Tartacan.

*

N-ai uitat nimic: nici cei aproape 200 de elevi înghesuiți claie peste grămadă în „școală", nici cartierul cu străzi nămolite, nici lipsa cărților, a rechizitelor... Poate de aceea pleoapele ți-au păstrat pecetea nesomnului încă mult timp. Au urmat zile de strădanie, în care părinții copiilor (majoritatea ceferiști) ți-au sărit primii într-ajutor: „Să mergem la Ministerul Căilor Ferate — au hotărît ei — să cerem sprijin... Că-i acum acolo un ceferist de-al nostru, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej!" Și ați căpătat numaidecît: un local de școală mai încăpător, bani, tehnicieni și ingineri care să amenajeze localul. Vremurile erau încă grele, abia se sfîrșise războiul, și capitaliștii mai țineau în mîini destule frîne...

Și-apoi, ca într-o oglindă fidelă, fiecare biruință a clasei muncitoare, condusă de partid, s-a reflectat și în școala din Chitila. Școala din Chitila este astăzi o clădire modernă și frumoasă, cu cabinet medical, o sală pentru festivități, cu laboratoare și săli de clasă spațioase și luminoase.

Un geam de cancelarie

Alexandru Tartacan nu-i prea înalt și e trecut de prima tinerețe, ceea ce nu înseamnă însă că ochii lui și-au pierdut din vioiciune. Glasul îi este domol, limpede. Iată-l istorisindu-mi pe îndelete cîte ceva din copilăria lui. Ți se pare curios că asculți un director de școală, care are astăzi în grijă învățătura a aproape o mie de elevi, povestindu-și cît i-a fost de greu să învețe în trecut. „Deși dovedisem — cum spunea bietul tata — cap pentru carte și arătasem o înclinație anume pentru istorie, n-am izbutit să ajung profesor. Tata n-avea dare de mînă să mă țină patru ani la facultate, așa încît a trebuit să mă mulțumesc cu școala normală. Oricum, dorința mea era să lucrez cu copiii..."

Prin fața geamului de la ușa cancelariei trec capete curioase de copii. Aruncă priviri iscoditoare înăuntru, dar omul dinaintea mea nu se încruntă. Le zîmbește curioșilor și-o urmă de zîmbet rămîne și pentru mine:

— Nu mă mai satur să-i văd veseli, zburdalnici, gălăgioși chiar. Nu-ți poți închipui cîtă bucurie a fost în zilele de început de an școlar, cînd toți, de la clasa I pînă la a VII-a, prin grija partidului nostru, au primit manualele gratuit.

Într-adevăr, copilăria școlarilor aceștia nu are de ce să fie altfel decît plină de bucurie. Oricare dintre ei ce învață bine și se poartă cum se cuvine poate mîine să ajungă ceea ce-și dorește și visează de pe acum.

Directorul scotocește prin sertarul biroului. Are degete osoase, nerăbdătoare. Pare să-mi fi ghicit gîndul dinainte:

— Din fericire, ei n-au trecut prin ce-am trecut eu și mulți alții ca mine...

Îmi întinde un plic ales din mulțimea altor plicuri.

— ...N-au să încerce niciodată părerea de rău a lui Petrică Dobre.

— Cine-i Petrică Dobre?!

— Citește.

Iată o parte din textul scrisorii...

O scrisoare pe adresa directorului

„Stimate tovarășe director,

Într-una din zilele trecute, răsfoind ziarul, am zărit pe neașteptate un nume cunoscut: Alexandru Tartacan. Mi-am amintit numaidecît de dumneavoastră, fostul meu învățător!... Revăd și astăzi iarna în care războiul nedrept v-a răpit din mij-

REPUBLICĂ, CETATE CA-N POVEŞTI

de C. VOINESCU

Meleag frumos şi liber şi-nsorit
Republică, cetate din poveşti
Noi micii cetăţeni pe care-i creşti
Ferbinte-ţi mulţumim, necontenit.

Simţim din leagăn calda-ţi ocrotire
Crescînd simţim mîndria de a ţi
Partidului, statornice solii —
Cu tine una şi aceeaşi plăsmuire.

Îţi mulţumim că eşti atotstăpînă
Că pacea ţi-este crez şi temelie
Că ne mîngîi cu inima ta vie,
Că ni-eşti învăţătoare şi eşti bună.

Deşi cu anii, ca întîii zori
Purtăm conştiinţa-naltă ce ne-ai dat
Şi gîndul hotărît şi ne-nfricat
De vrednici cetăţeni şi luptători.

locul nostru, al elevilor şi al familiei.

Eu şi colegul meu Bărbulescu Traian v-am însoţit la plecare, cale de vreo cinci kilometri, ducîndu-vă cufărul pe săniuţa noastră. De-atunci n-am mai ştiut nimic de dumneavoastră. Iar azi, în ziar, scrie: «Directorul Tartacan Alexandru veghează şi acum drumurile copiilor, numai că într-alte vremuri, fericite...» Eu, după terminarea celor şapte clase, n-am mai putut continua învăţătura, căci regimul din trecut şi cruntul război nu mi-au lăsat această posibilitate. Acum sînt electrician la Uzina electrică Floreşti şi doresc să-mi continui studiile — ceea ce voi şi face."...

Străbatem coridorul Şcolii nr. 184, larg, înalt, cuprinzător. Lăsăm de o parte şi de alta, în urmă, uşile celor 13 săli de clasă, cît numără astăzi Şcoala „Vasile Roaită", în care învaţă 935 de elevi (în 1945 nu erau nici două sute de elevi). Ne oprim în faţa „Diplomei de onoare a C.C. al U.T.M.", acordată unităţii de pionieri nr. 19, din şcoală. Ce merite încununează ea?

„Unitatea 19" în acţiune!

Deseori Budişteanu Margareta, preşedinta unităţii, poate fi văzută fie cu pionierii la strîns fier vechi, fie la repetiţiile orchestrei, ori în clasă. Ea, împreună cu pionierii din activ, se ocupă calm, atent, de fiecare sarcină în parte, de fiecare lucru, fără să neglijeze nimic. Aşa încît nu-i de mirare că unitatea 19 are în activitatea ei nenumărate fapte demne de a nu fi trecute cu vederea. Le transcriu direct din carnetul meu de luat note:

1. Prin luna mai, anul trecut, pionierii clasei a VII-a C au adunat fier vechi de pe un cîmp din spatele depoului (în anul şcolar 1959/1960, întreaga unitate a strîns 15.000 kg!). Pionierul Constantin Gheorghe a văzut pe calea ferată un tampon de tren. S-a repezit şi l-a dat de o parte, înlăturînd astfel posibilitatea unui accident, în cazul în care mecanicul trenului, care urma să treacă peacolo, n-ar fi băgat de seamă obstacolul.

2. Pionierii şi elevii şcolii au prestat peste 500 ore de muncă voluntară, cu ocazia construirii unui nou gard al şcolii, în lungime de 320 metri, realizînd astfel o economie de 25.000 de lei.

3. Pionierii Şcolii „Vasile Roaită" au strîns de asemenea cantităţi mari de hîrtie, cîrpe, sticle...

4. Pionierii claselor a VI-a A, B şi C au scos, în ciuda muncii anevoioase pe care-au trebuit s-o facă, o cantitate de fier vechi dintr-o groapă (evidenţiaţi: Bucşan Mihai şi Buziuc Emilian, dintr-a VI-a C).

5. Primind ajutor la învăţătură din partea tovarăşilor săi de detaşament, pionierul Ivan Constantin din clasa a VII-a B are acum note mult mai bune. De asemenea, elevii Scărlătescu Marin şi Dincă Maria (dintr-a VII-a C) au fost primiţi în organizaţie, datorită bunelor rezultate obţinute de ei la învăţătură, în urma sprijinului dat tovarăşilor profesori prin organizarea ajutorului la învăţătură de către pionierii din detaşamentul clasei a VII-a C.

6. Pionierii şi elevii acestei şcoli au dat serbări de nenumărate ori în sala de festivităţi a Depoului Bucureşti-Triaj. În sală s-au aflat mulţi părinţi de-ai „artiştilor". Cercul de teatru „I.L. Caragiale" din şcoală a jucat în faţa muncitorilor o reuşită dramatizare după „Luceafărul" lui Eminescu. Totodată, echipa de dansuri...

*

Întrerup transcrierea... În carnetul meu de luat note se mai află încă multe date care merită să fie cunoscute. Spaţiul reportajului nu îngăduie însă să continui. Pînă aici v-am demonstrat cu fapte, dragi cititori, rostul întrebării de la început: „Avem de-a face cu o şcoală oarecare?" Da, tovarăşe Tartacan (şi sper să te bucure afirmaţia), într-un fel, şcoala dumitale e o şcoală ca oricare alta. Ca ea sînt astăzi atîtea altele în patria noastră... Nici una nu mai seamănă cu cea pe care n-o poţi uita: prăpădită, joasă, întunecoasă.

DIMOS RENDIS

OMUL de ZĂPADĂ

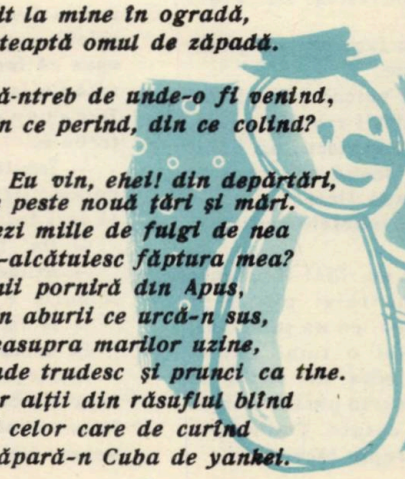

Ivit la mine în ogradă,
aşteaptă omul de zăpadă.

Mă-ntreb de unde-o fi venind,
din ce perind, din ce colind?

— Eu vin, ehei! din depărtări,
de peste nouă ţări şi mări.
Vezi miile de fulgi de nea
ce-alcătuiesc făptura mea?
Unii porniră din Apus,
din aburii ce urcă-n sus,
deasupra marilor uzine,
unde trudesc şi prunci ca tine.
Iar alţii din răsuflul blînd
al celor care de curînd
scăpară-n Cuba de yankei.

Şi lacrimi sînt în fulgii mei,
vărsate-n Africa, departe,
de cei ce nu mai vor să poarte
doar chin şi jale pe obraz
şi jug sălbatic pe grumaz.
Dar fulgii mei sînt şi sudoare,
şi rîs al lumii muncitoare,
ce construieşte-o viaţă nouă,
trudind cu mîinile-amîndouă.

— Te-aş asculta, om de zăpadă,
dar iarna a-nceput să scadă
şi soarele-o să te topească.

— Dar e menirea mea firească
să mă topesc, să umflu rîul,
s-adăp păşunile şi grîul!

Tălmăcire de IOANICHIE OLTEANU

Se întorc berzele

de TITA CHIPER

Tiberiu Ionescu avea, în sfîrșit, puțin timp liber și repara un rezou. Nu era neapărat nevoie de acest rezou, și chiar dacă ar fi fost ar fi putut fi dat la reparat la cineva. Dar lui Tiberiu Ionescu, fost electrician, îi plăcea întotdeauna să-și aducă aminte de meseria sa și, mai ales, era un om care iubea foarte mult lucrul ieșit din mîinile lui.

Acum, reparînd rezoul, ieșise pe balcon și fluiera încet. Deodată, un grup de trei băieți îi atrase în mod deosebit atenția. Ținîndu-se de braț și mergînd în același pas, mare și făcut lateral, oarecum în sens oblic, păreau că execută un dans caraghios, cu multă convingere totuși. Nici nu rîdeau. Unul i se păru cunoscut, nu știa însă de unde să-l ia.

— Mariana, vino puțin. Nu cumva îi cunoști pe băieții ăia? Parcă-i știu de undeva.

— Care? A, ba da. Berzele. Colegii mei.

— Cum adică?

— Așa le spunem noi, o să-ți povestesc eu. Stai! mi se pare că vin la mine...

Băieții se opriseră într-adevăr în fața porții, cercetînd cum ar putea să intre în curte.

— Imediat, strigă Mariana de la balcon și fugi să-i întîmpine. Peste cîteva minute băieții erau în odaie. Primul care dădu mîna cu Tiberiu Ionescu, un băiat oacheș, cu ochii vii, scăpărători, scund și avînd în toate un aer îndrăzneț, se recomandă Iliaș.

— Rudă cu Sandu Iliaș de la Atelierele centrale?

— Da... Fiu!

Tiberiu Ionescu abia se abținu să nu rîdă: îi plăcuse răspunsul. Cel de-al doilea băiat, pistruiat, pînă și pe brațe, spuse că-l cheamă Tuțu Ganea, cu un ton stins, pierdut, de parcă ar fi încredințat o taină cuiva. Popescu, ultimul musafir, avea ceva de fetiță în întreaga lui înfățișare, de la freza scurtă pînă la pantofii bine lustruiți și șosetele albe, curate. Codindu-se puțin la început, apoi decis, Iliaș rupse tăcerea:

— Mariana, avem ceva de vorbit cu tine.

— În calitate de președintă a unității, preciză Popescu grav. Încă Tuțu zicea: „Ce să mergem la ea"? Însă eu am zis: nu, hai, mă!...

— Popeasco! mormăi Iliaș printre dinți.

— Cum i-ai zis? tresări Tiberiu Ionescu.

— Nu... adică Popeasca, așa i-am zis.

— Nu pricep.

— E guraliv și fiindcă vrean să-l dezvăț, de-aia.

— Aha... Ce doream eu să vă întreb: vă deranjez? Uite, am toate sculele pe balcon și n-am terminat încă treaba. (De fapt nu era întrutotul adevărat: îl interesau cu deosebire copiii, colegii Marianei, și ar fi vrut să știe ce-i adusese aici, atît de concentrați, de hotărîți.)

— Nu... de loc... pe noi de loc nu ne... se bîlbîi Tuțu.

— Nici vorbă de deranj, spuse Iliaș. Ce mai! Pe scurt: Mariana, ajută-ne să căpătăm barza înapoi. Nu mai merge altfel; e a noastră, trebuie s-o îngrijim. Scurt: trebuie să ne-o dea înapoi!

— Voi aveți o barză? se interesă Tiberiu Ionescu.

— La școală, am adus-o la școală cînd a prins-o tatăl lui Iliaș, vie a prins-o, într-un concediu, că era în baltă și... e a noastră!

— Popea... iar? se burzului Iliaș. Mai încet!

— Adică e a școlii, a colțului viu acuma, nu?

— Da dar tot a noastră. Scurt: Mariana, ne-ajuți?

— Știți părerea mea, vorbi Mariana întrucîtva morocănoasă, nu revin. Altă dezlegare nu e.

— Dar nu ne putem umili, înțelege, protestă Iliaș, avem și noi mîndria noastră.

— Altfel nu se poate. M-am gîndit mult.

— Bine, atunci, hai, măi... Nu mai avem ce căuta aici.

Tuțu se roșise, Popeasca și Iliaș însă aveau o înfățișare de-a dreptul provocator de fermă. Tiberiu Ionescu le puse mîinile pe umeri:

— Nici așa, cum se poate? Nu vă place Mariana, stați de vorbă cu mine, poate ne vom înțelege. Mariana față de cine spun ei că s-ar umili? Stați să ne-nțelegem.

— Față de tovarășul diriginte, se încruntă Iliaș, și noi nu sîntem de acord să ne călcăm mîndria.

— În picioare... suspină Popeasca din adîncul inimii.

Rîseră toți, brusc înveseliți de replică. Iliaș se porni să povestească mai îmbunat:

— Barza o îngrijeam la colțul viu toți naturaliștii. Dar în primul rînd noi, cei ce o adusesem. De asta ne și spuneau „berzele", dar noi nu ne supăram. Oricum, făcu el privind în gol, visător, pentru mine, personal, barza era o pasiune, și de dragul unei pasiuni cred că trebuie să faci totul, să nu iei în seamă fleacurile.

— Te-nțeleg, firește, îl aprobă Tiberiu Ionescu.

— Ei, și din cauza unor chestii cam încurcate, niște note mici, și Iliaș îl privi pe sub sprîncene pe Tuțu, unul a fost scos din colectiv. Pe urmă, și altele... și, pe scurt, am fost jigniți: barza s-a dat altei brigăzi, unora care abia erau într-a-ntîia, cînd noi deja o studiam și avem și caiet asupra ei. Și-atunci am protestat: nu ne-am mai dus de loc la colțul viu. Tocmai noi să fim niște... acolo... nimicuri, tocmai noi „berzele"? — pe cînd alții... Tovarășul diriginte a aflat, a spus că facem prostii și eu..., adică unii spun, și se uită fix la Mariana, că aș fi fost obraznic cu dumnealui. Dar eu nu cred. Acuma vrem s-o primim înapoi... adică trebuie.

— Înțeleg, făcu Tiberiu Ionescu, pasiunea, fără-ndoială. Dar parcă, pentru pasiune, spuneai că trebuie să faci totul. De ce n-ai cere și scuze?

— Da' totul, dar nu să trec peste mîndria mea.

— Atunci nu e pasiune... sau ce înțelegi tu prin mîndrie e greșit.

— N-am aceeași părere, și Iliaș se burzului iar. Pe urmă vorbi cu un ton cald, aproape de lacrimi: Înțelegeți, tovarășe Ionescu, eu am fost cineva în legătură cu barza. Am ținut și două referate cu privire la ea. Toată lumea știe. Și deodată, mă rog, să cer scuze. Nu merge, aș pierde...

— Prestigiul, vrei să spui, nu?

— Tocmai, vedeți? Sînteți de părerea mea.

— Nu! Și să nu uiți asta, și eu țin la prestigiul meu, la mîndria mea. Dar le înțeleg altfel.

— Înseamnă că n-ați fost în situația mea.

— Nu spune! Eu, să fiu în locul tău, aș cere scuze dirigintelui... Ia gîndește-te, n-ai fost de loc obraznic? Iar cît privește barza, dacă ți-ar place, precum spui, ai sta și noaptea la colțul viu.

Băieții dădeau semne de nerăbdare. Tiberiu Ionescu înțelese că pentru ei discuția era încheiată:

— Ei, mi se pare că v-am plictisit. Atunci cum rămîne? Vă mai gîndiți, reflectați?

— Vom reflecta, rosti Iliaș cuvîntul nou cu importanță.

*

Peste cîteva zile, cînd Tiberiu Ionescu, secretarul de partid, participa la un curs de învățămînt politic al profesorilor școlii de 7 ani, i se păru că-l zărește pentru o clipă pe Iliaș furișîndu-se pe coridor. Cînd ieși de la curs, o profesoară mai tînără strigă:

— Vai, ce-i asta? Uite, o broască pe pragul laboratorului.

— E pentru barză, o lămuri domol profesorul de naturale, așa îi aduc băieții de mîncare.

Peste două zile, Tiberiu Ionescu se întîlni cu Iliaș în curtea școlii, după-amiaza. Tiberiu Ionescu avea servieta plină de cărți și răspunse grăbit la salutul băieților:

— Salut, noroc, noroc. Mă grăbesc. Începe ora. Dacă mai stați pe aici... Și se depărtă repede. Popeasca se arătă foarte curios:

— Ce să caute el la școală? Dar mai ales acel „începe ora" ce poate fi?

— Sînt aici niște cursuri de pregătire pentru școala de maiștri, mi-a spus mie tata că funcționează în localul nostru de vreo săptămînă. Precis, la ele se duce ..

— Zău, mă, știi precis? Adică acolo să se... Îți dai seama? Îl cunoaște tot șantierul.

— O fi știind?

— Sigur. Dar... știi ce? Hai să intrăm într-a IV-a, e liberă acum. De acolo, dacă ne cățărăm pe bănci, vedem drept în clasa lor.

— Hai.

În mai puțin de două minute erau la postul de observație. Și ce noroc! Fereastra clasei unde avea oră Tiberiu Ionescu rămăsese deschisă. Muncitori tineri și vîrstnici, vecini, prieteni de-ai părinților copiilor se aflau în bănci și ascultau cu o cuminție școlărească explicațiile profesorului.

Ca și noi, măi, constată Popescu uimit.

— Cum „ca și noi"? protestă autocritic Iliaș. Nimeni nu se uită pe fereastră, vezi?

— Normal. Sînt mari.

Deodată amuțiră. Tiberiu Ionescu ridicase degetele și acum fusese chemat la tablă.

— Dacă nu știe?

— Cum să nu... s-ar putea?

Într-adevăr, Tiberiu Ionescu înșira cu siguranță cifrele pe tablă, clasa întreagă participa, aproba. Iliaș și ceilalți urmăreau cu sufletul la gură desfășurarea lecției, și pentru asta, ca în momentele de mare concentrare, Iliaș uitase să închidă gura. Dar nu era nici un pericol. După un „foarte bine" pe care l-a rostit profesorul, Tiberiu Ionescu trecu la loc. Băieții răsuflară ușurați. Coborîră de pe bănci și ieșiră în curte.

— Bravo lui, vorbi întîi Iliaș.

— Ți-am spus eu că știe, și Popeasca zîmbi cu superioritate, ți-am spus.

— Ei aș! Lasă-te! Mie îmi place tovarășul Ionescu. Vezi, are timp să și învețe. Adică... ce timp! Știi, tata a venit odată de la comitet seara la 11. Avusese o ședință, vezi, el numai o dată... Dar tovarășul Ionescu cît este de ocupat... ce să mai vorbim!

Sunase, și Tiberiu Ionescu ieși să fumeze o țigară.

— Tot pe-aici, Iliaș?

— Tot nu prea am ce face. Lecțiile sînt gata.

— Și de ce umblați voi prin curte acuma?

— Așa...

Tiberiu Ionescu încercă și izbuti să-și ascundă zîmbetul.

— Tot nu v-ați dus la diriginte?

— Nu.

— Ce-i istoria asta, cît o să mai țină? Pasiune, pasiune așa vorbiți mereu, mai ales tu, Iliaș. Și cînd colo?

— Vedeți, tovarășe Ionescu, nu puteți ști...

— Ei nu! Uite, pentru mine învățătura-i o pasiune. Și de dragul unei pasiuni cred că trebuie să faci orice, să treci peste greutăți, să nu iei în seamă fleacurile. Așa-mi spunea mie odată un băiat. Dar spunea numai, nu aplica teoria în practică.

Iliaș se întunecă la față și, deodată, ca pentru a se apăra de ceva, îl luă pe Popescu de mînă. Într-un tîrziu spuse:

— Dacă tovarășul diriginte ar înțelege lucrurile așa... bărbătește!

— Ai încercat și nu le-a înțeles?

— ...

— Du-te, vorbește-i, ia-ți angajamentul că-l vei ajuta pe Tuțu să-și îndrepte notele rele...

— Și le-a îndreptat!

— Păi atunci... Uite, poți să-l găsești și azi la cancelarie pe diriginte, e profesorul nostru de fizică și avem ora a 4-a cu el. Da'eu v-am lăsat, trebuie să intru în oră.

Pe coridor, un profesor îl opri, avea să-i spună ceva. Tiberiu Ionescu asculta și în același timp urmărea pe geam cum, desprinzîndu-se de Popeasca, Iliaș se îndrepta spre cancelarie. Mergea puțin adus din umeri, cu pumnii strînși vizibil în buzunare, hotărît, încăpățînat, „un bărbat care trece peste lucrurile neplăcute", gîndi secretarul. Aproape de intrare se opri și se întoarse — încet, ezitînd... „La al doilea sau la al treilea ocol va intra, azi, sau peste două zile, «berzele» se vor întoarce la barză" observă Tiberiu Ionescu.

Se strecură în grabă în banca lui și deschise caietul de „rezistența materialelor". Ajunsese la lecția a șasea.

Ilustrații: MAGDA ARDELEANU

POSTA

redacției

Cînd în plicurile sosite la redacție găsim poezii ne bucurăm la gîndul că poate unii dintre pionierii expeditori vor ajunge odată poeți și că la formarea și la îndrumarea lor poetică a contribuit și revista noastră. Firește că nu orice așezare a cuvintelor în strofă poate fi numită poezie, după cum nu oricare versificator se poate numi poet. Arta, după cum bine știți cu toții, cere talent și îndemînare, cultură bogată și muncă încordată, stăruință și migală.

Viața, cu oamenii ei minunați, constituie neseca-tul izvor de inspirație al tuturor artiștilor noștri. Iată de ce constatăm, cu bucurie, că voi, pionierii debutanți în poezie, cunoașteți acest adevăr fundamental al artei și vă străduiți să cîntați în versuri dragostea față de viața nouă și față de partidul care a creat această viață. Astfel, în poezia „Partidul îl iubesc ca pe-un părinte" — închinate partidului nostru drag, versuri care ne emoționează și ne fac să credem că dacă autorul va persevera în munca cu versul și va citi multe cărți de poezie și despre poezie va putea crea poezii valoroase.

Dragostea față de partid și față de steagul său își începe pionierul Sorin Ionescu poezia. El așa își arată dragostea față de comuniștii

„Care-au luptat în vremuri grele,
Sub steagul roșu bine apărat".

victorios, dragostea față de comuniștii care au apărat cu sîngele lor acest steag — iată o temă majoră, plină de frumusețe, care poate inspira poezii și poeme de înalt nivel artistic. Numai că ii vom reproșa lui Sorin Ionescu tocmai această nerespectare a ținutei artistice atît de necesară oricărei opere literare. Într-o poezie, noi trebuie să ne exprimăm în imagini frumoase, imagini care se numesc artistice tocmai fiindcă ele se deosebesc de felul obișnuit în care vorbim pe stradă, la școală sau acasă. Ele trebuie să ne emoționeze. Or, poezia lui Sorin Ionescu păcătuiește tocmai printr-un limbaj obișnuit, prin limbajul cu care vorbim atunci cînd nu facem poezie.

Recomandăm autorului să muncească mai mult la cizelarea, omiterea rimelor la unele strofe sau rimarea greșită a cuvintelor (ex.: neînfricați nu rimează nici în ruptul capului cu apărat) sînt lucruri asupra cărora trebuie mai mult gîndit, o lectură susținută și exerciții stăruitoare. Marele poet german Goethe spunea: „Poezia este numai cinci la sută inspirație, iar restul de nouăzeci și cinci la sută este transpirație".

Ceea ce ne surprinde în poeziile trimise redacției noastre de către pionieri este faptul că autorii lor, școlari fiind, ocolesc sistematic temele inspirate din viața lor de școală, din activitatea lor pionierească. Aceasta ne miră cu atît mai mult cu cît se știe că întotdeauna poeții s-au inspirat din acele sectoare ale vieții care le sînt cele mai bine cunoscute. Pioniera Cristina Fianu, care s-a născut în anii regimului nostru popular și care știe despre foame și asuprire numai din cărți, descrie totuși, în poezia „Șocoteala", viața plină de nevoi a țărănimii de odinioară. De ce nu încearcă pioniera Cristina Fianu să scrie și despre școala în care învață, despre cartierul în care locuiește, despre pionierii alături de care muncește?

Alteori școlarii care scriu versuri nu muncesc suficient asupra cuvintelor, folosesc expresii neîntr-o poezie trimisă redacției Gheorghe Gh. Bucur are și lucruri frumoase, folosește și expresia:

Și-n depărtare-un car cu boi
Se depărtează.

Adică cum? Carul se depărtează-n depărtare?

Observațiile de mai sus sînt valabile și pentru poeziile școlarilor Anișoara A. Popa, Ion Matei și Rodica Spînu.

Critica pe care v-o aducem nu trebuie să vă descurajeze. Dimpotrivă, ea trebuie să vă stimuleze și să vă îmbie la muncă, la lectură, la perseverență.

Așteptăm cu nerăbdare noile voastre lucrări și vă urăm spor la muncă.

REDACȚIA

MAJTENYI ERIK

EXPLORATORII

Sări din lăcate, poartă grea
ce dai spre taine interzise!
Chiar universul, pare-mi-se,
din veci e singur și ne vrea.

Atotiscoditori, țîșnim
bolid prin spațiile-albastre
și dintre stele, lumii noastre
tot alte lumi îi adăugim.

Ne-am împlinit un legămînt
și cerul ne cunoaște mersul.

GICA IUTEŞ

CRAVATA ROŞIE

Era o zi călduţă de început de primăvară.

Prin geamul deschis se auzeau desluşit strigătele ascuţite ale celor două echipe, întrerupte de fluierul nervos şi poruncitor al arbitrului.

— Unu la zero! Unu la zero! ţipa Florinel.

Asta îl făcu pe Petrucă să sară din bancă.

Florinel era căpitanul echipei adverse „Tricouri albastre". „Tricourile roşii" trebuiau întărite. Dar îşi aminti că trebuie să stea aici. Şi resemnat se rezemă de speteaza băncii.

Se apucă să-şi facă de lucru cu caietul de ştiinţele naturii. Pentru azi aveau lecţia despre rozătoare. Iepurele pe care-l desenase era chiar drăgălaş. Dădu pe ici, pe colo cîteva umbre şi, ascuţindu-şi creionul trase cu urechea afară. Iar se înciudă. După strigătele ascuţite şi triumfătoare ale lui Florinel: „Doi la unu, doi la unu!" se vedea clar că „Tricourile roşii" dormeau pe teren.

Clopoţelul însă sună pentru sfîrşitul recreaţiei şi cele două echipe încheiară un armistiţiu pînă la recreaţia viitoare. Îmbujoraţi şi plini de veselie, copiii năvăliră în clasă.

— Hei, tu „tricou roşu", i se adresă Florinel lui Petrucă. Ai auzit? Doi la unu!

— Ce doi la unu? îi tăie cuvîntul Mitriţă. O să vă facem terci în repriza a doua...

Dar se aşeză chitic în bancă, fiindcă în clipa aceea intră profesorul de naturale.

Petrucă se gîndi uşurat: „Bine c-a trecut recreaţia mare! Încă o recreaţie şi încă o oră şi scap! Nimeni n-o să afle".

Răsfoind catalogul, profesorul spuse:

— Să vină la lecţie Vintilă Şerban, Dima Gabriel, Manolescu Petre...

Petrucă tresări speriat. Îşi luă caietul şi porni spre catedră. „Iepurele de cîmp, iepurele de casă, şoarecele, şobolanul... hîrciogul parcă nu e rozător! Ba e rozător!" — memoră cu înfrigurare Petrucă. Puse caietul pe catedră şi se aşeză lîngă Gabriel. Cu toate că ştia lecţia, nu se simţea în apele lui.

Profesorul ridică ochii şi-l privi mirat.

— Ce ai, Manolescule, de te-ai înfofolit aşa.

Lui Petrucă parcă i se opri inima în loc.

— Mă doare gîtul, îngînă el cu voce slabă.

Profesorul îl apucă de bărbie.

— N-ai temperatură? Ia să văd! Şi-i desfăcu fularul.

Petrucă se făcu roşu şi urechile parcă-l frigeau.

— Da, da, rosti gînditor profesorul. Puţină gargară, puţin albastru de metil şi trece. Ei, hai, spune lecţia.

Petrucă înghiţi în sec. Începu cu glas tremurător. „Caracterele generale ale rozătoarelor". Cînd se întoarse în bancă văzu bine că în rubrica lui peniţa profesorului trecuse un nouă mare şi apăsat. Dar nu simţi nici o bucurie. Se aşeză preocupat în bancă. „Oare or fi observat?"

Trase cu coada ochiului de jur împrejur. Toţi copiii erau atenţi la explicaţie. I se păru că Antonel se uită pe furiş la dînsul. Dar apoi se linişti... Nu, n-au observat nimic!

În ultima recreaţie însă, Mitriţă trecu pe lîngă banca lui.

— Te doare rău gîtul? îl întrebă el cu o figură care se voia grijulie. Ştii, am un leac pentru dureri de gît! Şi, pufnind în rîs, fugi afară pe coridor.

„Ce-o mai fi şi asta?" — îşi bătu capul Petrucă.

Peste cîteva minute îl auzi strigînd:

— Hei, detaşament, vine tovarăşul instructor să ne anunţe ceva.

„Vine tovarăşul instructor! — şopti Petrucă neliniştit... Ce mă fac?!" Dar îi trecu prin minte ca un fulger. „Ivănuş! Am să i-o cer lui Ivănuş! Am să-l rog să mi-o împrumute pînă la ultima oră..." Şi Petrucă se năpusti pe uşă. Urca gîfîind scările pînă la bibliotecă. De două zile biblioteca şcolii era în inventar şi Ivănuş cum suna de recreaţie se ducea să dea o mînă de ajutor celor dintr-a VII-a, care aveau în grijă biblioteca.

— Mă, Ivănuş!

Ivănuş apăru, negricios şi ciufulit, de după un vraf mare de cărţi. Zornăind cheile, alergă spre uşă.

— Ivănuş, mi-am uitat cravata acasă, gîfîi Petrucă. Împrumută-mi-o pe a ta pentru că vine instructorul la noi în clasă.

Luat prin surprindere, Ivănuş începu să-şi dezlege repede nodul. Îndată însă făcu un pas îndărăt şi şopti puţin încurcat:

— Iar ţi-ai uitat cravata acasă? Nu te supăra, dar cravata nu pot să ţi-o împrumut. Şi cît ai clipi făcu nodul la loc.

Petrucă încremeni de mirare.

— Nu mi-o dai?

— Cere-mi orice, dar cravata nu. Cravata de pionier e altceva...

De ce n-am pune universul
cu reşedinţa pe Pămînt?

Cînd robii toţi se vor uni
sfărmîndu-şi lanţul sub picioare,
izbînda lumii muncitoare
din stea în stea se va vesti.

Planeta steagurile-o vor
împodobi ca pe-o grădină
şi căi de mii de ani-lumină
purta-vor fîlfîitul lor.

Drum bun, exploratori prin cer!
Atraşi de marile ispite,
zdrobiţi lăcatele vrăjite,
dezvăluind orice mister!

În romîneşte de IOANICHIE OLTEANU

— Aşaa! Binee! şuieră Petrucă. Şi înfuriat se năpusti în jos pe scări.

Pe coridor se opri. Ce-o să-i spună acum instructorului? Era a treia oară cînd îşi uita cravata acasă...

Dar instructorul nu era în clasă. Se aşeză în bancă şi întrebă pe Florinel cu prefăcută nepăsare:

— Tovarăşul instructor a fost pe la noi prin clasă?

Florinel îl privi lung şi răspunse serios:

— A fost. Ne-a anunţat că avem mîine după-amiază adunare de detaşament.

Petrucă se întoarse şi-şi scoase grăbit caietul şi cartea de fizică. Ora se termină cu bine. Petrucă se îmbrăcă în grabă şi porni glonţ spre casă, fără să mai aştepte pe nimeni.

Se auzi strigat din urmă:

— Petrucă, Petrucă...

Era Ivănuş. „Aha, mă strigă!... Lasă să mă strige!" — se gîndi el. Nici nu întoarse capul, îuţi pasul, hotărît ca după-amiază să meargă să-şi ia cărţile şi şahul îndărăt. Nici n-avea nevoie de aşa prieten. Prietenul bun la nevoie se cunoaşte.

Toată după-amiaza Petrucă umblă posomorît. N-avea chef de nimic. Prima grijă fu să-şi caute cravata. O găsi mototolită sub cărţile aruncate pe masă. O spălă şi cu fierul de călcat o netezi bine de tot. În cele din urmă se apucă să-şi facă lecţiile. Tot timpul se gîndi dacă ar trebui să se ducă sau nu la Ivănuş, să-şi ia cărţile şi şahul şi să rupă pentru totdeauna prietenia cu dînsul. Dar nu se duse. Rămase în curte şi se jucă cu cîinele. Se plictisi repede şi ros de o neliniştе ciudată se duse în magazie să spargă lemne. Făcu un braţ bun şi începu să le care în bucătărie. Mama îi urmărea orice mişcare şi din ce în ce părea mai uimită. Faptul că Petrucă se apucase să-şi facă singur ordine în odaie era semn că băiatul înţelesese, în sfîrşit, că trebuie să se dezbare de urîtul obicei de a-şi mai arunca hainele şi lucrurile claie peste grămadă. Dar ca să-şi spele şi să-şi calce singur cravata, să taie atîtea lemne şi să le care în bucătărie fără să-l rogi măcar o dată? Ce era cu dînsul? Simţea ea că-l apasă ceva pe suflet. Dar îl întrebă numai atît:

— Nu te duci azi la Ivănuş?

— Nu mă duc, răspunse scurt Petrucă şi plecă să aducă alt braţ de lemne.

Nici Petrucă nu ştia de ce, dar a doua zi dimineaţa se grăbi mai mult decît oricînd să ajungă la şcoală. Şi deşi afară era destul de urît, bătea un vîntişor rece şi ploua mărunt, ca prin sită, cravata îi filfîia veselă peste fularul de lînă albastră.

Primele ore trecură fără nimic deosebit. Dar în recreaţia mare copiii toţi se strînseră buluc în faţa gazetei de perete. Ieşise numărul cel nou.

„Ce-i asta?" Petrucă simţi că i se înroşesc obrajii şi inima îi bate cu putere. O caricatură... Un struţ cu gîtul înfofolit în fularul lui albastru. Sub caricatură era următoarea explicaţie: „Pionierul Manolescu Petre

şi-a dat cuvîntul în adunarea de detaşament că nu-şi va mai uita cravata acasă. Ca să-şi respecte cuvîntul dat, poartă în permanenţă un fular mare albastru, ca să nu se «vadă»".

Lui Petrucă îi veni să intre în pămînt de ruşine şi necaz. Cu siguranţă că Florinel născocise caricatura asta blestemată. Nu mai încăpea nici o îndoială...

Deodată îl zări şi pe Ivănuş. Era acolo, cu figura lui de viezure. „Face haz, pesemne. I se întinde gura pînă la urechi de atîta haz. El le-a spus" — îi trecu prin minte lui Petrucă. Şi, plin de mînie, se repezi la dînsul:

— Mă, talger cu două feţe! apăsă el pe cuvinte, roşu de necaz, şi-l înşfăcă de piept.

— Tu eşti talger cu două feţe şi eşti... şi eşti şi laş! ţipă Ivănuş smucindu-se înfuriat.

Se făcuse linişte. Toţi se uitau la Petrucă, care întîi se zăpăci şi apoi se înfurie:

— Ce vă uitaţi la mine? strînse pumnii şi voi să fugă.

Dar Florinel îl opri cu glas împăciuitor:

— Ce te legi de Ivănuş? Ştim de ieri. Degeaba te ascunzi cu capul în nisip ca struţul. Tu singur te-ai dat de gol. Nu eram eu lîngă cuier, dimineaţă, cînd ţi-ai pus fularul? Chiar eu te-am văzut că iar ţi-ai uitat cravata! Au văzut şi băieţii! Şi cînd te-a scos la lecţie crezi că nu s-a cunoscut că minţi? Nu te durea gîtul. Te durea minciuna.

Petrucă nu mai ştiu pe cine-i mînios... Pe Ivănuş, pe Florinel ori chiar pe el însuşi.

În clasă, Mitriţă veni la banca lui.

— Degeaba te superi... Te-ai făcut de rîs cu minciuna ta. Dar, de fapt, Florinel nu ţi-a făcut cu răutate.

— Şi acum ce vrei la urma urmei? bombăni Petrucă.

— Vreau să vezi că n-ai dreptate nici cît negru sub unghie.

Petrucă nu-i răspunse. Răsfoia doar fără rost caietul de gramatică. De fapt, Petrucă era tare amărît. Îşi dădea seama că Ivănuş n-are nici o vină. Şi deodată deveni tare nerăbdător să-l vadă pe Ivănuş.

Dar ce încet trecea ora de limba romînă.

Cum sună, Petrucă ieşi glonţ pe uşă, dar pe scări îşi încetini pasul. Ce rost avea să se ducă acum la Ivănuş? Dar pe coridor se trezi deodată faţă-n faţă cu dînsul. Ivănuş se grăbea cu o condică cît toate zilele sub braţ.

Ivănuş se uită la el bănuitor, apoi deodată faţa i se încreţi de rîs. Stăpînindu-se însă, spuse cu un ton solemn:

— Domnule struţ, dacă e vorba de bătaie, ne întîlnim la ieşire. Acum trebuie să duc catalogul bibliotecii în cancelarie. Dar să mă aştepţi, auzi?...

Şi Ivănuş fugi, strîngîndu-l vesel de mînă.

Petrucă rămase în loc zîmbind. Ivănuş era un băiat grozav, un prieten. Şi, simţindu-se uşor ca o pană, coborî în goană scările.

Ilustraţii:
GYÖRGY MIHAIL

...Și ceilalți

Stai o clipă să-i cer mamei o batistă curată. Ce te miri că am un pieptene în buzunar? Toate pleacă de la... E teribil de plicticos să stai cu o fată în bancă. Are coade... Și ce coade... de șoricel.

Anul trecut era o plăcere. Stăteam cu Mateescu II, ăla cîrnul, cu nasul de un stînjen. Cîte nu făceam. Ce distracții. Mateescu știe să mîrîie, cu gura închisă, ca un... ca un vetriloc... Sau nu, ca un ventrilog — așa se cheamă, m-am uitat în dicționar. Nimeni nu știa de unde vine mîrîitul. Odată o profesoară a întrebat cine a adus un cățel în clasă și a fost un rîs..

Aveam făcute sertare speciale pentru fițuici... Ce minunat era... Acuma a venit asta, cum îi spune, ipocrita asta, care nu-mi dă pace. Nici n-am avut curajul să copiez la geografie. Da' nici în caietul ei n-am tras cu ochiul. Avem și noi pic de demnitate!... Și să vezi cîtă grijă și bătaie de cap... Tu știi că eu am o sensibilitate specială la degete... Acuma îmi tai unghiile de două ori pe săptămînă. Și tot chinul e din cauza ei! Am să-i spun odată cîteva... Am observat-o alaltăieri cînd am luat patrul acela la istorie cum a zîmbit ironic. Cum să nu te...

Parcă atunci cum a fost? Îmi cădea nasturele de la haină... Mare lucru. Făceam din el o bîzîitoare grozavă... Ce i-a trecut ei prin cap? „Nu vrei să ți-l cos?...“ „Păstrează-ți «acele» pentru ziarul de perete“ — i-am răspuns eu. A fost un răspuns grozav, nu-i așa? Dar crezi că mă lasă în pace? Știi ce mi-a spus altă dată? „Acum știu de ce nu răspunzi bine la lecții. Vii în fiecare zi pe jos foarte de departe.“ „Nu înțeleg“ — m-am înfuriat eu. „Se vede după pantofi — a rîs ea —, după praful de pe ei că faci un drum lung“.

Auzi pretenții... Cîți te calcă pe picioare în troleibuz!... Ce, la școală vii ca la bal, cu pantofi de lac?... Uită-te și acum în fiecare dimineață îmi lustruiesc pantofii. Să nu-ți închipui cumva că e din cauza ei!... Asta o fac ca o gimnastică — mă aplec — jos-sus! Am făcut și ceva mușchi... Și așa mă bate toată ziua la cap cu fleacuri de astea de-ale fetelor... Să vezi ce ochi a făcut mama cînd mi-am adus o oglindă în odaie. Dar acuma m-am hotărît. Cer să mă mute în altă bancă. Chiar acuma! Imediat. Aștept să se încingă fierul ca să-mi calc pantalonii și plec... Cîtă bătaie de cap!

*

Ce rîdeți, mă, cu toții. Hi... hi... hi... Gata! Mai bine ați tăcea puțin din gură... Parcă-i mare lucru de capul vostru? Știu eu ce vreți să spuneți! Ei și ce-i cu asta, ce-i dacă-mi place fotbalul? Poate am talent. Nu poate, sigur am. Mi-a spus antrenorul, ăla înalt (cum îl cheamă, Mișule, că-l cunoaște și tatăl tău) că am stofă. Un dribling, un pas, o foarfecă, un stop cu picioarele și cu pieptul, pe toate le știu. Voi mi-ați scos vorbe și m-ați desenat și la ziarul de perete. Treaba voastră. Ați scris acolo că nu trebuie să se sperie nimeni de ghiozdanul meu umflat, că nu e umflat cu știință, ci cu... pompa, că am acolo doar o minge de piele, două mingi de cîrpă și o pereche de bocanci, că n-am nici o carte.

Și parcă voi n-ați știi cît am suferit eu pentru sport! Cînd s-a spart geamul ăla mare, nu mie mi-au ieșit vorbe și cîte și mai cîte?

Ce cărți de literatură am citit? Vă luați după Constantinescu? Spune tu, Constantinescule, nu din cauza cărților porți ochelari? Că nu-mi plac poeziile?

Ar fi cum ar mai fi, dar cînd ajungi la un vers uiți rima de sus și mereu trebuie să te uiți sus-jos, ca la tenis — la dreapta, la stînga... Ce mai distracție. Da! Nu mai rîdeți atîta, că voi m-ați făcut de rîs, da, da! Dacă știam nici nu mai veneam la întîlnirea cu Dobrian — centrul naționalei. După ce v-a vorbit și i-ați dat florile, era de la sine înțeles că eu trebuie să-l conduc. Mă, băieți, și ce n-aș fi putut vorbi cu el. Știu pe de rost toate echipele — știu națională Ungariei care a jucat cu Chile în 1929, știu cine a fost fundaș stînga la „Venus“ în 1933, știu sistemul WM sau 2-3-4-2. Ce nu știu?! Și cînd a deschis gura știți ce m-a întrebat? De cartea aceea groasă cu o poză cu un om înalt, de ăla... autorul ăla... care are și o stradă... Ia nu mai rîdeți. Pe urmă iar m-a întrebat de poezia aia din volum... Cum îi zice, Constantinescu? A spus-o și la radio actorul ăla care are un frate la „Dinamo“? Ceva cu iarna, ploaia... Le vede! E tobă de carte și nici ochelari n-are. Să vezi cîte cărți a citit. A citit toate cărțile care au apărut și ceva în plus! M-am făcut de rîs... Măcar să-mi fi spus tu, Constantinescule, cîteva titluri — așa, de politețe. M-am bîlbîit de parcă aș fi fost singur cu mingea în fața porții... De unde știe un sportiv atîtea? Și mi-a spus că asta nu e încă nimic. Portarul lor a citit și mai mult. Un portar, mai înțeleg. Ăsta are timp, nu aleargă atîta ca cei de la înaintare și mai ales cînd are fundași buni! Într-un meci poate citi și un volum de poezii!... Iar rîdeți... Mai bine, Constantinescule, ai deschide biblioteca și dă-mi... știu eu ce să-mi dai?... De la stînga la dreapta de sus primele 3 cărți... Prima e catalogul? Bine, dă-mi începînd cu a doua și nu vă mai hliziți atîta, că încep să bănuiesc că voi ați pus ceva la cale!...

AL. POPOVICI

RAPSODIILE LUI ENESCU

Cînd ascultăm „Rapsodia română", regăsim în melodiile ei frumusețea patriei. Carpații cu izvoarele, Bărăganul cu înaltele zboruri ale ciocîrliei, naiurile de la stînă și de la hore, tulnicul din Apuseni și cavalul de lîngă Ceahlău.

„Rapsodia română" este pentru muzica românească ceea ce „Miorița" este pentru folclor sau „Luceafărul" lui Eminescu pentru poezia cultă. Ea a dus peste mări și țări, peste meridiane și hotare frumusețea patriei noastre și a sufletului românesc și l-a făcut pe Enescu iubit și prețuit.

George Enescu a fost nu numai unul dintre cei mai de seamă compozitori ai vremurilor noastre, dar și un excepțional tălmăcitor al muzicii, violonist, pianist și dirijor de faimă mondială.

Geniul lui a început să se manifeste de timpuriu. El a luat vioara în mîini de la vîrsta de 4 ani. Tot din vremea copilăriei datează și primele sale încercări de compoziție. Studiul metodic al muzicii l-a început însă de la 7 ani, iar prima sa lucrare simfonică a scris-o la 15 ani („Poema română"). Întreaga sa viață și-a închinat-o muzicii, pe care a slujit-o cu nețărmurită dragoste și pasiune, pînă ce moartea a pus capăt, în 1955, neobositei sale activități de compozitor și interpret.

Creația sa nu cuprinde multe opere. Dar fiecare din ele constituie rodul unor îndelungi căutări, al unei neîncetate munci de perfecționare. „Cu vîrsta — spunea Enescu — capeți o înaltă măiestrie: aceea a folosirii lamei sau a gumei". Este o glumă, desigur, dar care ne dezvăluie o trăsătură esențială a caracterului său: aceea de a vedea și revedea mereu ceea ce a lucrat, de a șterge cu curaj tot ce nu corespunde celei mai înalte exigențe.

Dintre creațiile sale — simfonii, sonate, suite, lucrări de muzică de cameră, cîntece, o operă etc. — cele mai populare sînt, fără îndoială, cele două „Rapsodii române". Cîntate în concerte simfonice și la radio, folosite în filme și în spectacole de balet, Rapsodiile lui Enescu pot fi considerate ca cele mai cunoscute și mai iubite lucrări de muzică simfonică românească. Să încercăm să le cunoaștem mai îndeaproape.

Scrise acum aproape 60 de ani („Rapsodia I" în 1901, „Rapsodia a II-a" în 1902), Rapsodiile sînt creații de tinerețe ale lui George Enescu pe atunci în vîrstă de numai 20 de ani.

Muzica populară românească îi era bine cunoscută din copilărie. Adeseori, oprindu-se din joacă, era în stare să urmărească ceasuri întregi, cu atenție încordată, cîntecele ciobanilor și jocurile executate de tarafurile lăutărești de la Liveni. Enescu a înregistrat astfel în memorie melodiile de dor și de jale ale doinelor, cîntecele vesele și ritmurile înfocate ale horelor și sîrbelor. Uneori, cu mîna lui de copil, a notat chiar pe portativ anumite melodii populare care l-au impresionat cu deosebire. La muzeul „George Enescu" din București se găsește cîntecul „Frunza", notat de marele nostru compozitor cînd avea numai 5 ani și pe care l-a folosit mai tîrziu în „Rapsodia a II-a". Primul lui profesor de vioară, la vîrsta de 4 ani, fusese un lăutar vestit pe acea vreme, Nicolae Chioru, de la care Enescu învățase numeroase melodii populare. Nicolae Chioru a fost, de altfel, primul care și-a dat seama de excepționalul talent al copilului și l-a sfătuit pe Costache Enescu, tatăl lui George, să-l ducă la un maestru de muzică. „N-am ce să-l mai învăț" — spunea Nicolae Chioru...

Au trecut ani... Enescu începuse să învețe muzica cu profesori renumiți, să călătorească la Viena și la Paris. Dar muzica populară, pe care o cunoscuse în copilărie, îi stăruia mereu în minte, pătrunsese adînc în inima lui. De aceea, îndată ce a deprins arta compoziției, Enescu s-a gîndit să scrie o lucrare în care să folosească unele dintre acele minunate cîntece și jocuri populare care îi plăceau atît de mult. În felul acesta, el avea să facă, pe de o parte, cunoscută întregii lumi marea bogăție a muzicii poporului romîn, iar pe de altă parte avea să dovedească chiar compozitorilor romîni că muzica poporului nostru putea sta cu succes la baza unor lucrări pentru orchestră simfonică.

Așa s-a născut prima „Rapsodie română" a lui George Enescu.

Cuprinzînd o serie de cîntece populare lăutărești, ca „Am un leu și vreau să-l beau", „Hai la moară", „Banul mărăcine", „Ciocîrlia" etc., orchestrate cu o înaltă măiestrie, „Rapsodia I" ne dă parcă imaginea unei serbări populare, în care domnesc veselia și buna dispoziție. Toate aceste melodii se bucurau de o largă popularitate în acea vreme, fiind mult cîntate de lăutari. Enescu nu s-a mulțumit însă să le înșire, la rînd, ca într-un „potpuriu". El le-a supus unei prelucrări orchestrale deosebit de izbutite, păstrînd neștirbită întreaga frumusețe melodică, dar ridicîndu-le la o înaltă valoare prin posibilitățile sporite ale orchestrei simfonice. Ascultînd „Rapsodia I" îți dai seama că, uneori, Enescu a surprins cu o înaltă măiestrie mai multe cîntece, folosind procedeul de compoziție numit „contrapunct"; astfel, urmărești în același timp mai multe linii melodice, care nu se contrazic între ele, ci se întregesc reciproc, sugerînd bogăția creației muzicale a poporului romîn.

„Rapsodia a II-a", scrisă cu un an mai tîrziu, prezintă un caracter diferit. Într-o atmosferă poetică, de baladă bătrînească, sînt prelucrate melodiile populare „Sîrba lui Pompieru", „Bîr oiță de la munte", „Frunza" și romanța compozitorului Alexandru Flechtenmacher „Pe o stîncă neagră". Și modul de desfășurare a celor două Rapsodii diferă. În locul unei creșteri neîncetate care duce spre un final plin de exuberanță și de strălucire ca în „Rapsodia I", „Rapsodia a II-a" prezintă un punct culminant dramatic. Apoi sonoritatea scade treptat, pînă dispare, în timp ce, ca din depărtare, se aude melodia „Ciocîrlia".

Cele două Rapsodii de George Enescu nu numai că sînt cunoscute și iubite la noi în țară, dar, în decursul anilor, au făcut înconjurul lumii, fiind executate în nenumărate concerte simfonice, sub conducerea celor mai renumiți șefi de orchestră romîni și de peste hotare. În toate țările lumii au răsunat melodiile populare românești în măiestrita învesmîntare orchestrală a lui George Enescu. Iar pe discuri, Rapsodiile au fost înregistrate în nu mai puțin de 15 versiuni!

În toată lumea, Rapsodiile lui George Enescu stîrnesc aclamațiile publicului, care își exprimă astfel admirația față de marele compozitor romîn și de opera sa, a celui care a evocat cu atîta căldură și dragoste viața poporului său.

E. ELIAN

Mîinile noastre

de DIMOS RENDIS

Traducere de Ioanichie OLTEANU

Parc-a-nceput a ninge!
Duc palma-ncetișor
și, uite, mi-o atinge
un fulg ușor, ușor.

Și zboară o risipă
de fulgi de nea pe sus,
ce-n palmă stau o clipă
și ia-i de unde nu-s!

Păi, dac' așa stă treaba,
prieteni, către voi
o-ntind cu toată graba,
prin vifore și sloi.

Pornind din orice țară,
din orișice ungher,
vom face să dispară
zăpadă, gheață, ger.

El a pornit orbește
și umblă fără rost,
dar mîna mea-l topește
de parcă nici n-a fost.

Deci mîna-aceasta mică
— acu mă dumirii —
e, carevasăzică,
un ghem de calorii.

Veniți din zare-n zare,
prindeți-vă de mîini
și gheața cea mai tare
pieri-va pînă mîni.

Dați mîinile încoace
și faceți legămînt:
— 'Nainte, pentru pace
și viață pe pămînt!

CE SĂ CITIM?

ION BRAD: „Să citim cu voce tare"

Ce ne invită oare, dragi copii, poetul Ion Brad să citim cu voce tare? Ne răspunde chiar el: „Cîntecele-naripate,... cîntecele țării toate". Da, cîntecele țării în care v-ați născut, o țară „bună ca o primăvară", în care voi creșteți mari și veseli, feriți de necazuri și griji. Poetul ne învață să prețuim frumusețea acestor zile pentru a căror izbîndă s-au jertfit mulți fii iubiți ai poporului nostru. Poetul îl evocă pe Gheorghe Doja, cel care, în clipele cînd era țintuit pe tronul încins de foc, îmbărbăta iobagii, chemîndu-i la luptă; ni-l arată pe Horia, Cloșca și Crișan; ne amintește de bătrînul Ion Galuzinschi, „trimis, cu ură boierească, sus, la Doftana,-n veci să putrezească!" Pe aceștia poetul ne învață să-i prețuim, pe ei și pe toți cei care, sub steagul partidului, au luptat și și-au jertfit chiar și viața „ca țara de lumină să-nflorească, în zi de August, douăzeci și trei!"

Sînt însă în lume țări în care pașii copiilor se împleticesc de foame, în care micuții tînjesc în bordeie, în timp ce părinții aleargă în zadar după o bucată de pîine. Gîndindu-se la suferințele lor, poetul le închină poezia „La marginea Romei". Voi cunoașteți aceste suferințe doar din auzite, vouă partidul ocrotitor v-a deschis larg porțile viitorului; spre acest viitor vă cheamă și poetul prin cîntecul „Cravata roșie" și „Pionierul".

Sînt atîtea lucruri pe care le-ați îndrăgit: pacea, partidul, viața nouă din țara noastră, școala, prietenia... Despre toate acestea poetul Ion Brad ne scrie cîte un cîntec. Pentru început, hai să citim unul împreună. Să alegem... „Profesoara".

„Profesoara ta și-a mea
Are-n inimă o stea...
Dac-am aduna din sat
Focul tot ce ni l-a dat
Și l-am duce sus, pe deal,
Deal înalt de prin Ardeal,
Flăcările-ar lumina
Mai adînc și mai frumos
Decît cea mai mîndră stea".

Și acum deschideți cartea și continuați singuri.

OLGA BUȘNEAG

Lilioară...

Dragă mi-i această țară,
Leru-i ler și lilioară,
Bună ca o primăvară,
Leru-i ler și lilioară,
Cu pîraiele fugind
Peste șesuri — cerbi de-argint,
Cu moșnegi de munți cărunți,
Brobodiți cu nori pe frunți,
Cu munți tineri, mai voinici,
Ridicați de noi pe-aici,
Munți în zale, mari furnale,
Ieșiți stelelor în cale,
Roiul lor să îl înfrunte
Cu cununi de foc pe frunte.
Dragi mi-s mie lunca, dealul,
Bărăganul și Ardealul,
Și pămîntul care ține
Aur negru în dulbine,
Și pămîntul care-mbie
Vin cotnar și razachie.
— Tata, meșter cum i-e felul,
Coace-n flacără oțelul.
— Tata coace pîinea lui
În cuptorul soarelui.
— Fata scrie și-mpletește
Firul gîndului pe dește.
Și sub mîna lor, deodată,
Toată țara-i mai bogată.
Mă aplec și te sărut,
Leru-i ler și lilioară,
Țară-n care m-am născut,
Leru-i ler și lilioară.

(Din volumul „Să citim cu voce tare")

Africa rupe lanțurile

Continentul african se aseamănă astăzi cu un uriaș care-și îndreaptă umerii, rupe lanțurile care i-au fost puse secole de-a rîndul.

Ca urmare a luptei de eliberare națională dusă cu mari jertfe de popoarele africane, acest continent și-a schimbat radical înfățișarea. De la trei state independente existente în anul 1945, în Africa s-a ajuns astăzi la 27 state de sine stătătoare. Anul 1960 — denumit „anul Africii" — își merită pe deplin numele, căci numai în acest an 17 țări africane și-au proclamat independența. Unele dintre ele au și obținut succese în lichidarea înapoierii moștenite din vremea dominației coloniale, în dezvoltarea lor economică. Cuvîntul Africii în lupta pentru pace se face auzit cu tot mai multă vigoare.

Puterile colonialiste, cu toate înfrîngerile suferite, refuză cu înverșunare să cedeze ultimele lor poziții în continentul african. Mișcarea de eliberare din țări ca Nyassaland și Rodezia, din Tanganica și Kenya, din Ruanda-Urundi și Africa de sud-vest, din Angola și Mozambic ia o tot mai puternică dezvoltare. Plină de eroism este lupta poporului algerian pentru o viață independentă, iar poporul congolez se opune din toate puterile uneltirilor întreprinse de imperialiști în Congo.

Încercările puterilor colonialiste de a-și menține stăpînirea dau însă greș. Pe de o parte ele se izbesc de lupta tot mai intensă a popoarelor acelor țări, pînă mai ieri subjugate; iar pe de altă parte astăzi ele nu mai pot face ca odinioară tot ceea ce poftesc, fiindcă există un puternic lagăr al socialismului în frunte cu Uniunea Sovietică. Toate popoarele care luptă pentru cîștigarea sau consolidarea independenței lor găsesc în țările socialiste un puternic sprijin, ajutor dezinteresat, găsesc prieteni sinceri, statornici și de nădejde.

În numele năzuințelor de progres și pace ale omenirii, Uniunea Sovietică a prezentat la a 15-a sesiune a Organizației Națiunilor Unite Declarația cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, în care se cere cu toată hotărîrea desființarea rușinosului sistem colonial. Acesta este un document care exprimă țelurile înalt umane ale politicii duse de Uniunea Sovietică. De asemenea Consfătuirea de la Moscova din cursul lunii noiembrie a reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești a subliniat importanța luptei de eliberare națională dusă de țările coloniale. Țara noastră ca și celelalte țări socialiste sprijină cu toată hotărîrea lupta de eliberare, se ridică împotriva oricăror forme de înrobire colonială. Referindu-se la lupta împotriva jugului colonialist, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a spus:

„Poporul romîn se pronunță cu hotărîre pentru abolirea definitivă și neîntîrziată a acestui sistem blestemat care face să se cutremure de rușine pe oricine se simte om".

Lichidarea colonialismului reprezintă sfîrșitul unui proces istoric căruia nu-i poate sta nimeni și nimic în cale, care nu poate fi împiedicat de nici o putere colonialistă.

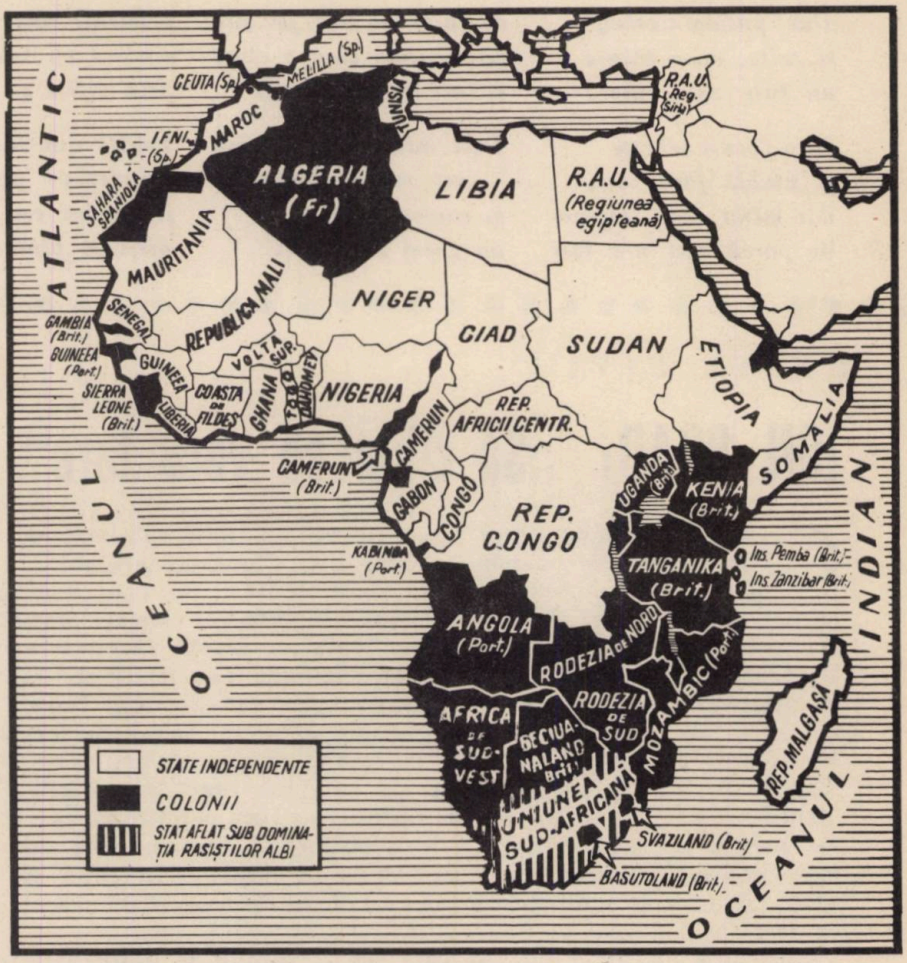

Sclavii

Publicăm mai jos fragmente dintr-o corespondență telefonică din Guineea trimisă ziarului „Scînteia" de gazetarul romîn Tudor Vornicu

Duminică seara am poposit la Kissidugu, capitala provinciei cu același nume, un oraș cu aproape 18.000 de locuitori, situat în estul țării. Majoritatea caselor sînt din lut, rotunde, cu o cușmă țuguiată de trestie deasupra. În jurul pieței centrale se află palatul administrației regiunii, poșta și diferite alte instituții. Acestea, ca și alte clădiri în care au locuit europenii, sînt din piatră, acoperite cu tablă. Dar ca în toate celelalte localități africane, locuințele nu au geamuri, ci obloane, care lasă aerul să treacă în voie. Geamurile ar fi și inutile. Chiar școala, sala de clasă în care mă aflu în acest moment nu au uși și ferestre. Pe tablă citesc că la ultima lecție din cei 50 de înscriși au fost prezenți 49.

Undeva, în apropiere, se dispută un pasionant meci de fotbal. Întrecerea sportivă încheie manifestațiile acestei zile de sărbătoare.

În diferitele colțuri ale orașului se și aud tam-tamurile. O dată cu noaptea va începe dansul.

La Kissidugu am vrut să aflu cine este învățătorul cu scrisul atît de frumos, care notase pe tablă, în colț, numărul înscrișilor și al prezenților. L-am găsit a doua zi în aceeași clasă, caligrafiind cu migală pentru micii lui școlari.

Keita Sidiki Abubakar, învățătorul, n-a așteptat întrebarea mea ca să-mi spună că într-adevăr încăperea este mică, dar că dorința de a învăța este atît de mare încît numărul celor ce ar dori să vină la școală depășește capacitatea clasei.

— Și cînd mă gîndesc, spuse el, eram cîțiva care știam, pînă anii trecuți, să scriem și să citim. Este adevărat, eu am făcut școala normală, dar n-au vrut în ruptul capului să mă lase să vin să-i învăț carte pe ai mei, cei din Kissidugu. Mai ales că se aflase în 1946 că m-am alăturat celor ce luptau pentru eliberarea pămîntului african.

N-apucam să mă așez într-un loc și mă și mutau.

O CIVILIZAȚIE STRĂVECHE

Urmele culturii vechi africane sînt astăzi aproape pierdute și în orice caz necunoscute pentru marea majoritate a oamenilor. De ce s-a întîmplat așa e lesne de înțeles. Colonizatorii au avut tot interesul să ascundă, să înăbușe orice manifestare de cultură, să ascundă capacitatea creatoare a popoarelor africane, susținînd că acestea sînt popoare fără istorie.

Și totuși dovezi despre existența unei vechi civilizații există.

Sînt cunoscute, de pildă, desenele extraordinar de frumoase reprezentînd o turmă de antilope în fugă, desene găsite în Rodezia și care au fost create în epoca paleolitică a istoriei omenirii.

De asemenea, documente istorice vechi arată că încă în anul 1514 bogatele zăcăminte de cupru din Rodezia de nord erau extrase de către africani singuri, fără ajutorul nici unei alte puteri străine. La fel și în regiunea Transvaalului de Nord (sudul Africii), populația se ocupa în aceeași perioadă cu mineritul și cu topirea minereului de cupru.

Foarte frumoase sînt și statuetele artistice lucrate din pămînt ars, găsite sub mai multe straturi de pămînt lîngă satul Nok din Nigeria.

Desenul care îl vedeți mai jos a fost ales din mai multe mii de desene descoperite în pereții trecătorilor înguste care brăzdează masivul muntos Tasili, așezat în centrul Saharei. Savantul francez Henri Lotte, care a descoperit aceste desene, a ajuns la concluzia că în Sahara a existat cu aproximativ 8.000 de ani în urmă o civilizație înfloritoare.

Portretul fetei se pare că datează de trei-patru mii de ani. Ea seamănă cu femeile negriipeli care trăiesc și azi în Africa Centrală.

Desenele lucrate cu migală, pline de delicatețe sînt și ele mărturii ale culturii popoarelor africane.

Arta popoarelor africane se manifestă în zilele noastre într-o formă specifică și în poezie, care este plină de forță, plină de o nespusă frumusețe. Poeții africani, ca Birago Diop, Mustapha Wade, David Diop, Nyunai Bernard Dadier, sînt azi cunoscuți pentru versurile lor demascatoare și care, în același timp, exprimă încrederea într-o viață mai bună, eliberată de foame și mizerie. Sînt versuri în care răsună glasul puternic al Africii, versuri pline de speranță, de vigoare, de ritm.

FAPTE ȘI CIFRE CARE ACUZĂ

1. Drept urmare a „civilizației" importate de colonialiști, astăzi în Congo un medic are în grija sa 25.000 de locuitori, în Mozambic — 37.000 de locuitori, în Nigeria — 58.000 de locuitori, iar în Ruanda-Urundi — 163.380 de locuitori. Dar faptul că în Africa moare înainte de a împlini un an unul din patru copii, aceasta ne convinge mai mult de mizeria cumplită în care au fost ținute aceste popoare de către colonialiști.

● Și tot în Ruanda-Urundi (care se află sub tutela Belgiei) nu există nici o instituție de învățămînt superior. Iar la școala medie are posibilitatea să meargă unul din o sută de copii.

● Nu de mult, la Johannesburg, în Africa de Sud, a avut loc un proces intentat unui grup de patru tineri și tinere africani acuzați de a fi organizat o școală fără să aibă autorizație. Un sergent de poliție alb, citat ca martor la proces, a declarat: „Mi-am scos revolverul și l-am îndreptat spre copii".

Despre ce era vorba? Grupul de tineri și tinere adunaseră într-un cîmp deschis, neavînd vreo clădire la dispoziție, 500—600 de copii cu care făceau școală. Și în timp ce săvîrșeau această „crimă" au năvălit peste ei 16 polițiști înarmați pînă în dinți, care au tras fără milă în copii: „Cădeau ca grindina" — povestea sergentul mîndru de acțiunea sa.

de ieri

Dar poate a fost mai bine așa. În cîte locuri n-am scris cuvîntul: „Libertate!"

Așa îmi începeam prima lecție și, deși micuții mei școlari nu cunoșteau literele, înțelegeau sensul cuvîntului...

S-a întors la tablă. A luat creta și a scris mare, cu litere uriașe aproape, cuvîntul exprimînd idealurile pentru care luptase: „Libertate".

Și școlarii cei de-o șchioapă, cu ochii mici ca de veveriță, cu părul creț și des, l-au reluat în cor: „li-ber-ta-te".

— Nu vor trebui să-l uite niciodată, spuse Keita Sidiki Abubakar. Ce greu a fost drumul părinților lor pînă să-l poată rosti fără teamă.

Pentru ca țările Africii care s-au eliberat de sub jugul colonialist să-și creeze cadre proprii de oameni pregătiți în toate domeniile tehnice și științifice, de care au atîta nevoie, Uniunea Sovietică le acordă un generos ajutor frățesc.

Astfel, o serie de specialiști din Moscova proiectează pentru Guineea un orășel studențesc, unde vor învăța sute de tineri. Orășelul va avea și un frumos stadion.

De asemenea, s-a elaborat pentru Etiopia proiectul unei școli tehnice, care va fi cea mai mare din această țară.

În același timp se acordă ajutor tehnic tinerilor proiectanți și constructori din țările Africii în munca lor practică, deoarece aceste țări, atît de rămase în urmă sub dominația colonialistă, eliberîndu-se, vor să-și dezvolte industria, pentru a-și îmbunătăți nivelul lor de trai.

Știți doar că la Moscova se află Universitatea „Prietenia popoarelor", unde, pe lîngă studenți din Asia și America Latină, învață și mulți studenți din țările Africii. Nu de mult a început întocmirea planurilor în vederea construcției unui mare complex de clădiri pentru această universitate, pentru ca în viitor să poată să studieze aici și mai mulți tineri.

BERNARD DADIER

SĂ NU UITIȚI!

„Mort de foame"
A murit de foame!
Dar acest lucru nu se va scrie pe mormîntul lui,
pentru că mormîntul lui va fi groapa comună.
Nu se va scrie nimic pe mormîntul lui,
pentru că regimul nu poate suferi adevărul...

A alergat prin birouri,
prin uzine, la țară:
...„Nu sînt locuri"...
Și, fir cu fir, îmbrăcămintea lui s-a desfăcut în fîșii,
lîngă miile de baloturi de țesături
cu care alții nu mai știu ce să facă.
Sălășluia sub cerul liber.
Și era un om ca și tine,
un om ca și mine,
un om ca și ei,
și locuia sub cerul liber,
un om, pe pămîntul gol,
lîngă pragurile castelelor,
în vreme ce pe cheiuri se prăpădesc fără rost
munți întregi de ciment.
De aceea, pe mormîntul lui
nu se va scrie că a murit
pe pragurile unui castel,
cu foamea în pîntec,
cu frigul la oase,
cu carnea căzută, fără culoare, cu coastele în trepte,
strigîndu-și revolta din nodurile femurelor.
Nu se va scrie nimic pe mormîntul lui,
că a murit încet, încet, de foame,
în vreme ce făina mucezește în magazii,
în vreme ce în dosul tejghelelor cu gratii
ale depozitelor pline de mărfuri
se calculează beneficiile...
.....
Moare un om,
un om ca și tine!
Un om ca și mine!
Un om ca și ei!
Un om moare de foame,
de foame, în apropierea belșugului.

Nu se va scrie niciodată pe mormîntul lui:
„Mort de foame!"
Blestemat să fie regimul
care înjosește pe om și-l nimicește!
Nu se va scrie pe mormîntul lui:
„Mort de foame!"

Dar tu, tu să-ți aduci aminte
că el a murit de foame,
încet, încet, foarte încet,
de foame!

N-o să-ți mai dau prilejul, tată

de P. SĂLCUDEANU

Copiii plecaseră de mult pe la casele lor. Orele de curs se terminaseră mai bine de un ceas, dar Viorel Cosma, elev în clasa a IV-a, tot mai colinda străzile, abătut, cu geanta subsuoară. Cu o zi înainte nu învățase cum trebuie și astăzi, cînd a fost scos la tablă, n-a știut mai nimic. Primise un 4 la aritmetică. Nota era trecută în carnet și de bună-seamă că tatăl lui, seara, avea să-l întrebe cum au mers treburile la școală. Își împărtășeau totdeauna părerile despre rezultatele muncii lor: el, Pavel Cosma, la cuptoarele lui de fontă, și Viorel, la carte. Niciodată nu-și amintea ca tatăl lui să-i fi cerut carnetul de note. Își făcuse însă un obicei: să-i spună ce notă a luat ori de cîte ori era ascultat. Și acum, acum nenorocitul ăsta de patru care-l făcea să umble zgribulit pe străzi în ziua asta de iarnă, fără nici o dorință de a se vedea cu ai săi!

Îi veni dintr-o dată în minte o idee: să spună că a luat, în loc de 4, nota 9. Ceva mai liniștit de rezolvarea găsită, Viorel se îndreptă spre casă fluierînd. La urma urmei, din moment ce n-avea să-i ceară carnetul, îi era totuna să spună ce notă a luat. Numai în fața porții începu să-l cuprindă părerea de rău la gîndul că dacă va fi întrebat va trebui să mintă.

Intră în bucătărie, dar n-o găsi pe mamă-sa. Pe masă era pus un tacîm pentru el, pîinea era tăiată felii, iar într-o fructieră îl așteptau cîteva mere. Nu apucă bine să se dezbrace, cînd, din încăperea vecină, auzi vocea lui taică-său:

— Viorele, tu ești?

Viorel păli. Nu se așteptase să-l găsească pe tatăl său acasă atît de devreme.

— Eu sînt, tată.

— Vino încoace.

Viorel deschise ușa camerei alăturate, dar din pricina întunericului, nu văzu pe nimeni. Storurile erau trase, și în încăpere nu ardea nici o lumină.

— Ai venit mai devreme, tată, de te-ai și culcat?

— Mai devreme...

— Dar mama unde e?

— S-a dus pînă la farmacie. Dar tu ce mai faci, cum au mai mers treburile la școală?

Viorel înghiți în sec, zăbovi cîtva timp cu răspunsul, neștiind ce să spună și răsuflă ușurat cînd îl auzi pe tatăl său continuînd:

— La noi azi a fost cam greu. S-a spart țeava de răcire la cuptor și ca să salvăm cuptorul a trebuit să-l reparăm la o temperatură de 80 de grade. Dar tu de ce taci?

— La noi n-a fost greu de loc, am luat un 9 la aritmetică, spuse Viorel, străduindu-se în același timp ca vocea să-i fie cît mai firească. Și, pentru că în încăpere era întuneric, se încumetă să întrebe:

— Vrei să vezi carnetul, tată?

— Nu pot, Viorele, sînt foarte obosit și-s lovit la o mînă, dar tu știi că tata are încredere în tine.

Înspăimîntat, Viorel aprinse lumina. Tatăl lui se odihnea pe pat, cu mîna prinsă într-un bandaj ușor. Viorel rămase năucit cu degetele pe comutator, abătut, încercat de păreri de rău cum nu mai fusese niciodată pînă atunci.

— De ce nu vii lîngă tata, Viorele? Nu te speria. Peste două zile nu mai am nimic. Nu-i nimic grav.

Viorel se duse lîngă pat, și taică-său începu să-l mîngîie încet pe umăr, apoi cu palma mare, bătucită, dogorînd încă de căldura cuptorului, zăbovi cîtva timp pe rotunjimea capului, mîngîind părul mătăsos.

— Hai, du-te! Mănîncă, ieși puțin la joacă și, după aceea, fă-ți lecțiile, spuse Pavel Cosma, și Viorel se desprinse de lîngă pat de-abia tîrîndu-și picioarele grele, parcă de ele ar fi avut atîrnate bucăți mari de plumb. Închise ușa dormitorului, așezîndu-se la masa din bucătărie, și plînse încet, fără zgomot, mîhnit peste măsură că minți și că se lăsase mîngîiat de tatăl său, căruia îi înșelase încrederea. Dacă l-ar fi știut pe taică-său capabil să-l bată, s-ar fi dus imediat la el să-i spună tot ce a făcut, ar fi primit loviturile fără să crîcnească, bucuros că într-un fel putea să-și primească răsplata pentru o faptă necugetată. Dar ai lui nu-l bătuseră niciodată.

Cu cît lăsa timpul să treacă fără să meargă să-și mărturisească vina, cu atît Viorel era mai convins că fapta făcută de el devenea mai gravă. Se ridică de la locul lui, intră în camera unde era tată-său și, apropiindu-se de pat, spuse:

— Tată, te-am mințit. N-am luat 9 la aritmetică, ci 4.

— Știam, Viorele, în timp ce ai lipsit tu a fost învățătoarea pe la noi. Bănuiam că ai întîrziat pentru că îți părea rău de ce făcuseși. Însă nu știam că rezultatul frămîntărilor tale o să fie minciuna.

— Tată, aș merita să fiu bătut.

— Pentru ce să te bat?

— Pentru că am mințit.

— Un om cînd își recunoaște minciuna imediat în clipa aceea încetează să mai fie mincinos, înseamnă că are putere să se îndrepte. Hai, du-te și mănîncă. Copilul meu nu m-a mințit, copilul meu nu știe să mintă. Și sînt convins că niciodată n-o să-mi mai dai prilejul să-ți vorbesc despre asta. Nu-i așa?

— N-o să-ți mai dau prilejul, tată.

Dragi pionieri și școlari,

Începînd cu acest număr, vom publica în revista noastră un ciclu de articole prin care vă vom face cunoscută arta păpușărească, care poate fi la îndemîna oricui, chiar și a copiilor.

Urmărind în revista noastră, număr de număr, îndrumările și mai ales cerînd ajutorul tovarășilor instructori de pionieri și al tovarășilor profesori, veți putea ca spre sfîrșitul anului școlar să dați mici reprezentații în cadrul căminelor culturale, la școală, la grădinițe sau la creșe (pentru frații voștri mai mici). Teatrul de păpuși aduce risul și voioșia în mijlocul celor mici și mari.

Vă dorim spor la lucru și așteptăm vești de la voi cu prilejul primelor voastre succese.

CÎND PĂPUȘILE SÎNT VII

De curînd, fetița mea a primit în dar o păpușă, nu cine știe ce frumoasă: are drept cap o mică minge de cauciuc, pe care sînt lipiți nasturi în loc de ochi și un nas borcănat. Picioare n-are, în schimb mîinile, făcute dintr-un material plastic, îi spînzură ca niște lopățele țepene la capătul mînecilor moi ale hăinuței de mătase, ce-i închipuie trupul.

Dar e de ajuns să o faci să se miște și păpușa devine cu mult mai atrăgătoare decît alte semene de-ale ei mai frumoase, însă neînsufletite. Și asta fiindcă mișcarea mîinii noastre îi dă „trup" și „suflet", o face să clatine expresiv din cap, să-și miște cu haz brațele, să se încline, să umble, pe scurt, *să fie vie*, ca în basme, în filme sau ca la teatrul... de păpuși.

Din prima clipă cînd fetița mea și-a tras „pe mînă" păpușa, ea a și început să-și arate personalitatea. Dinții ne-a făcut cîteva plecăciuni stîngace și mute. Atîta știa. Apoi, prinzînd curaj, a împrumutat rîsul și glasul fetiței mele și a dorit să facă și cu ceilalți din casă cunoștință. A încercat pe rînd vocea bunicului, pe a mea, pe a bunicii, și în cele din urmă ne-a declarat, timid, dar hotărît, că trebuie să-i dăm un rol, fiindcă ăsta e visul ei, ca al oricărei păpuși, să joace teatru.

Vă mărturisesc că nu mi-a fost tocmai simplu să-i găsesc un rol. Cînd îi plăcea unul, nu-l putea „interpreta" fiindcă era prea lung sau fiindcă trebuia — în piesă de exemplu — să urce niște trepte, iar ea nu avea picioare. Și așa mai departe... Cîtva timp am încercat fără să izbutesc.

— Dacă vrei să reușești, mi-a spus într-o zi păpușa cu bunăvoință, ar fi bine să mă studiezi. Să vezi ce pot să fac și ce nu pot să fac. Ce-mi stă bine și ce nu.

— Ai dreptate, i-am răspuns. Și, ca să meargă lucrul strună, am mers la Teatrul „Țăndărică", m-am uitat cu luare aminte la jocul artistic al păpușilor de acolo, am vorbit cu unii regizori, cu scenografi, cu pictori și scriitori și cu mînuitorii pe care-i cunosc. Am găsit în cele din urmă și rolul nimerit pentru păpușa mea de acasă.

— Îți mulțumesc, a grăit ea bucuroasă. Acum, fiindcă tot ai adunat unele informații despre teatrul de păpuși și despre noi, actorii lui de lemn sau de cîrpă, ce-ar fi să-ți împărtășești cunoștințele și altora? Bănuiesc că printre cititorii „Cravatei roșii" sînt destui cărora le-ar plăcea să-și facă un teatru de păpuși.

— Dar cum? am șovăit. Socotești că e ușor să faci teatru cu păpuși? Artiștii și creatorii maturi au atîta bucluc cu arta păpușărească, cum or să se descurce atunci amatorii cei mici?

— Se vor descurca foarte bine, zise cu însuflețire păpușa. Cine oare ne îndrăgește pe noi mai mult decît copiii? Și ce joc e mai minunat decît să te joci cu toată seriozitatea de-a teatrul? Jocul de-a teatrul cu păpușile nu e un simplu joc, o distracție oarecare, ci o adevărată școală a fanteziei, a inițierii în arta teatrală, a răspunderii în colectiv. („Jocul de-a teatrul" se va juca cu atît mai bine cu cît vor fi mai mulți „artiști" și de deosebite înclinații: unii care să picteze sau să cînte, alții care să declame și să mînuiască păpuși, unii care să scrie scenete, alții care să le regizeze etc.) În comparație cu teatrul „cu oameni", cel de păpuși e atît de modest: un paravan, o mică scenă, cîteva păpuși — și gata!

— Așadar, zîmbesc eu, după părerea ta, orice școală, orice cămin cultural de la oraș sau sat, orice casă chiar ar putea să-și facă un mic teatru de amatori.

— Cu păpuși frumoase ca mine! zice cochet „reprezentanta lor", potrivindu-și hăinuța cu „lopățica" ei de mușama.

Privind-o, mă încearcă un gînd: la urma urmei, nu e prea greu să găsești un petic de mătase sau de stofă, din care să croiești un costum, să găsești ceva potrivit pentru „un cap" de păpușă, niscai fluturi de paiete pentru găteală, jurubițe sau pîslă în loc de chică...

— Și... de ce ții neapărat să joci un rol? o mai descos eu, curioasă.

Păpușa și-ascunde cu palma răschirată o intenție de zîmbet. Și cu glas de fetiță gravă lămurește:

— Păi, fiindcă vreau să trăiesc, să spun ceea ce văd în jurul meu! Să joc uneori rolul unui școlar silitor sau al unui chiulangiu, alteori al unei fetițe mofturoase. Vreau să aduc zîmbetul pe chipul celor ce mă privesc, fie că-i vorba de bătrîni sau de copii.

Și uneori să fac puțină „critică" (orișicine o va primi mai ușor de la o păpușă). Mi-ar fi drag să-i înveselesc pe cei îngînduranți ori pe copiii bolnavi; și dorința mea cea mai fierbinte este ca, cu zîmbetul și cu arta mea, să-i învăț pe spectatori ce e rău și ce e bine. Tot ceea ce poate să facă un actor adevărat pot și eu, dacă se găsește cineva care să-mi dea viață. De aceea, invită-i, te rog, pe cititorii revistei „Cravata roșie" să încerce să „creeze" și ei păpuși ca mine...

*

I-am făgăduit și, în numerele viitoare ale revistei, vă voi dezvălui, dragi pionieri, cîteva „secrete" despre felul cum se pot confecționa păpușile așa-numite „pe mînă".

VIORICA HUBER

Din istoria scrierii

Scrierea — iată o înfăptuire omenească fără de care nici nu ne-am putea închipui viaţa în secolul nostru. Cum am putea afla fără ea despre experienţa strămoşilor, cum am împărtăşi contemporanilor şi urmaşilor roadele muncii noastre, gîndurile şi sentimentele noastre?

Ca să aşterni pe hîrtie oricare din zecile de mii de cuvinte ale limbii noastre e de ajuns să cunoşti vreo 30 de semne. De ce tocmai atîtea? Pentru că fiecare literă redă un sunet al limbii, iar limba noastră are aproximativ 30 de sunete. Pare foarte simplu, dar pînă să ajungă aici scrierea a trecut prin multe transformări, devenind din ce în ce mai simplă şi mai uşor de folosit.

În prima orînduire socială, comuna primitivă, oamenii trăiau la început în grupuri mici şi le era de ajuns să comunice prin vorbire. După ce însă uneltele lor s-au perfecţionat şi cu ajutorul lor au produs bunuri materiale mai numeroase, iar grupurile de oameni au sporit şi au intrat în legătură unele cu altele, învingînd distanţe tot mai mari, a fost nevoie de un mijloc de comunicare care să înlocuiască vorbirea în anumite împrejurări (de exemplu cînd se trimiteau veşti la depărtări relativ mari). Înainte de inventarea scrierii, pentru a se comunica la distanţe, solii trebuiau să ducă cu ei diferite obiecte simbolice. De pildă, locuitorii din Peru trimiteau, în chip de „scrisori", sfori de diferite culori şi lungimi, înnodate în felurite chipuri. O sfoară galbenă însemna „aur", un şnur negru — „moarte", un nod simplu = 10, un nod dublu = 100.

Vă daţi seama cît de puţine gînduri puteau exprima oamenii în felul acesta şi ce greu era să se facă înţeleşi. De aceea, ei au început să „deseneze" cuvintele: fiecare obiect din lumea înconjurătoare era înfăţişat printr-un desen, prin imaginea sa. De pildă, pe pietrele unor morminte străvechi s-au găsit şiruri de desene care vorbeau despre întîmplările cele mai de seamă din viaţa celui îngropat.

Aşa arătau primele poveşti pe care le-au scris oamenii! Cuvîntul desenat se numeşte *pictogramă* sau hieroglifă. Cele mai cunoscute sînt hieroglifele egiptene, vechi de şase-şapte mii de ani, pe care le cunoşteau numai preoţii şi nu voiau să împărtăşească taina aceasta a lor oamenilor de rînd.

Dar ia gîndiţi-vă cam cîte cuvinte pot fi „desenate?" Foarte puţine. Şi ar trebui să facem adesea desene foarte complicate, care cer timp şi îndemînare. Cum aţi desena, de pildă, o propoziţie ca: „De ce nu ţi-ai cumpărat cartea asta?"

Viaţa economică şi socială s-a complicat şi a progresat necontenit, gîndirea s-a dezvoltat şi ea: oamenii aveau nevoie să exprime în scris lucruri tot mai numeroase şi mai grele. Ei s-au străduit să găsească semne şi pentru cuvintele cu neputinţă de desenat. De pildă, desenul „soare" a început să însemne şi „lumină", „zi", „timp frumos". Tot aşa „luna" putea înfăţişa şi ideea de „noapte". Astfel de semne se numesc *ideograme* şi cîteva le cunoaşteţi şi voi. Iată una: cifra romană V a fost odinioară imaginea unei palme deschise. Palma avînd 5 degete, V a devenit simbolul numărului V. (Cu timpul, liniuţele care reprezentau cele 3 degete de la mijloc au dispărut.) Scrierea chineză e formată şi astăzi numai din ideograme; vă daţi seama cît e de greu de învăţat, dacă aproape fiecare cuvînt se notează cu alt desen. Tocmai de aceea, în prezent guvernul chinez a hotărît înlocuirea treptată a ideogramelor cu alfabetul latin, aşa cum e şi al nostru.

Mult mai uşor le-a fost oamenilor să scrie după ce au inventat *silabarul*, adică scrierea în care fiecare semn notează o silabă. O limbă are zeci de mii de cuvinte, dar numai cîteva sute de silabe. De exemplu, dacă inventăm cîte un semn pentru silabele *ca* şi *se*, cu ajutorul lor putem scrie nu două, ci patru cuvinte: *ca*, *se*, *case* şi *seca*. O astfel de scriere a fost cea a sumerienilor, babilonienilor şi asirienilor, numită *cuneiformă*, pentru că semnele aveau forma unor cuie (în latineşte, *cuneus* = cui)

Cînd mintea oamenilor s-a ascuţit şi mai mult, ei au putut desface cuvintele în părţi şi mai mici decît silabele, adică în sunete şi au creat cîte o literă pentru fiecare sunet, adică *alfabetul*. Începuturile alfabetului le aflăm la egipteni, deşi ei foloseau aproape numai hieroglife. Literele lor au fost la origine tot desene, dar le-au folosit într-un mod foarte iscusit: „leu" se spunea *labo*. Ori de cîte ori, în cuprinsul unui cuvînt, întîlneau sunetul „l", ei desenau un leu. „Vultur" se spunea *ahom*. Pentru a însemna sunetul *a* ei desenau, în orice cuvînt care conţinea acest sunet, un vultur.

Poporul care a renunţat cel dintîi la hieroglife au fost fenicienii. Alfabetul fenician avea însă un mare cusur: nu avea litere decît pentru consoane. Grecii, acum aproape 3.000 de ani, au modificat puţin forma acestor litere şi le-au adaptat şi pentru însemnarea vocalelor. Din alfabetul grec se trag alfabetele apărute mai tîrziu: latin, cirilic (folosit azi de popoarele rus şi bulgar) şi gotic.

Scrierea cu pictograme, cu ideograme sau silabare era complicată şi greu de deprins, dar clasa stăpînilor de sclavi, bogătaşii, negustorii, preoţii, avea chiar interesul ca cei exploataţi să nu înţeleagă semnele, aşa că scrisul a rămas mult timp o taină sfîntă. Din aceeaşi pricină, alfabetul, care e foarte simplu şi uşor de învăţat, n-a putut deveni un mijloc de comunicare şi de însuşire a culturii, la îndemîna tuturor. Gîndiţi-vă la noi în ţară, de pildă, veacuri de-a rîndul poporul a fost ţinut de clasele stăpînitoare în întunericul neştiinţei. Pînă nu de mult, analfabetismul era în floare. Abia în anii regimului democrat-popular, neştiinţa de carte a fost înlăturată şi astăzi nu numai că oricine are condiţii să înveţe, dar trebuie să înveţe să scrie.

*

Poporul romîn a folosit multă vreme alfabetul cirilic, alcătuit din 43 de litere numite *buchi*. Faţă de numărul sunetelor romîneşti, buchile erau prea numeroase, de aceea, în 1835, 16 din ele au fost înlăturate. Alfabetul latin s-a introdus treptat la sfîrşitul veacului trecut, dovedindu-se simplu. În septembrie 1953, printr-o hotărîre a guvernului nostru, scrierea romînească s-a simplificat şi mai mult, a ajuns şi mai uşor de învăţat. Prin această hotărîre, de exemplu, s-a eliminat litera *â*, care se citea tot *î* şi de aceea nu era de nici un folos.

Scrierea a apărut acum multe mii de ani, în forma unor sisteme complicate, greoaie, pe care le puteau învăţa foarte puţini şi cu care foarte puţine lucruri se puteau exprima. Dezvoltarea neîntreruptă a industriei şi a agriculturii, a tehnicii şi a ştiinţei i-a silit pe oameni să simplifice, să perfecţioneze acest nepreţuit mijloc de comunicare. Drumul acesta lung, de la hieroglife la alfabet, a mers paralel cu sporirea nevoilor omului, cu progresele sale în toate domeniile, cu progresul gîndirii.

JOCURI DE CAMERĂ

Să învățăm cîteva jocuri de cameră pentru zilele friguroase, cînd nu poți sta prea mult pe-afară

1

Povestiți prietenilor voștri următoarea întîmplare :

Un arab avea 17 cămile. Înainte de a muri le-a împărțit fiilor săi astfel: primul său fiu avea să primească o jumătate din ele, al doilea o treime și cel mai mic a noua parte.

S-au socotit cei trei fii la dreapta, la stînga, dar de găsit nu găseau ieșirea din încurcătură. Tocmai atunci sosi și vecinul lor, călare pe o cămilă...

— De ce vă bateți atîta capul? întrebă el. Socoteala e foarte simplă... Și, într-adevăr, în cîteva clipe făcu împărțeala.

Cum a făcut?

2

Puteți răspunde la întrebarea aceasta:

În doi ani, unul din nepoții mei s-a făcut de 2 ori mai mare decît era acum doi ani. Nepoțica mea însă va fi peste 3 ani de 3 ori mai mare decît a fost acum 3 ani. Ce vîrstă au nepoții mei?

3

Doi cunoscuți nu s-au văzut de mult. Întîlnindu-se întîmplător, au început să-și povestească de unele și de altele.

— Ei, cum îi merge fratelui tău? întrebă unul din ei.

— Bine, îi răspunse celălalt. Fratele meu are 6 fii și fiecare dintre ei are o soră.

Spuneți cîți copii are fratele despre care povestesc?

4

Un melc se plimba la marginea unei fîntîni. Deodată alunecă și căzu la 10 metri adîncime, cît avea fîntîna. Începu să urce peretele fîntînii, dar nu reușea să facă decît 3 m pe zi. Noaptea însă, dormind, aluneca 2 m de fiecare dată. Cîte zile i-au trebuit melcului să ajungă la capătul drumului?

DEZLEGĂRI

1. Vecinul puse cămila lîngă celelalte și socoti că are în total 18. Împărți și dădu jumătate, adică 9, unui frate, o treime, adică 6 cămile, celuilalt și noua parte, adică 2, pentru cel de-al treilea frate. Deci 9 + 6 + 2 = 17. Cămila care a mai rămas era a vecinului.

2. Cei doi nepoți sînt gemeni și are fiecare vîrsta de 6 ani.

3. În ziua a opta — seara.

UN „SATELIT ARTIFICIAL"

După cîte știți, satelitul artificial este un corp lansat în spațiul cosmic și care se învîrtește în jurul Pămîntului întocmai ca oricare astru. Pentru a înțelege cum se mișcă un satelit artificial, vă indicăm o construcție simplă, pe care fiecare o poate realiza cu ușurință. Construcția se compune din: placa A, placa B, globul pămîntesc C și satelitul D. Placa A și placa B le confecționați din placaj. Din lemn rotund confecționați axele E și F. Tot din placaj confecționați rotița G. Satelitul D îl fixați prin intermediul unei sîrme curbate ca în figură. Satelitul propriu-zis îl confecționați dintr-o bilă, ce poate fi realizată la rîndul ei din miez de pîine. Între roata G și axul F se face legătura cu o bucată de sfoară. De asemenea se face legătura cu o bucată de sfoară între axul F și axul globului pămîntesc. La capătul axului F se fixează o lumînare.

Cum funcționează aparatul? Se învîrtește roata G, care pune în mișcare și axul F. Prin faptul că axul F este pus în legătură cu globul C învîrte și globul. În felul acesta, treptat-treptat, satelitul D se rotește în jurul globului pămîntesc, întocmai așa cum se întîmplă și în realitate.

Ing. A. LISEANU

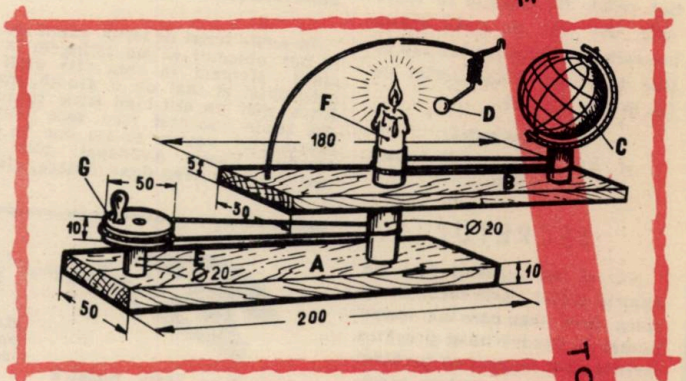

...în U.R.S.S. s-a propus construirea unor trenuri de persoane gigantice. Vagoane, asemănătoare unor clădiri, vor luneca ușor, cu o viteză fantastică. Ele vor avea un confort deosebit. Închipuiți-vă compartimente elegante pentru dormit, avînd hale, telefon, radio, televizor, bibliotecă. Dar cel mai atrăgător va fi vagonul prevăzut cu un bazin de înot, unde va lumina un soare artificial și se va crea o climă marină. Afară, vîntul n-are decît să sufle în voie, zăpada să se învolbure, că înăuntru călătorii se vor putea zbengui în apă în bătaia razelor calde de soare. Asemenea trenuri gigantice vor fi puse în mișcare de locomotive atomice.

*

...la stația tehnică pentru copii din Uzbekistan a fost construit un robot de către un grup de pionieri pasionați pentru radiotehnică. Robotul merge, dănsează, vorbește, rezolvă probleme de aritmetică. Serioja — așa-l cheamă pe robot — este bine îngrijit de constructorii săi și funcționează perfect.

Gazeta copiilor 2

AL TREILEA ETAJ

Şcoala noastră nu-i de loc mică. Are două etaje... Dar anul acesta s-au înscris la noi foarte mulţi elevi. De aceea a început să se construiască un al treilea etaj. Şi noi, pionierii, ajutăm la căratul cărămizilor şi pregătirea cimentului. Zidurile au început să se ridice şi peste puţin timp etajul 3 va fi gata.

NEUMAN MARTHA
cl. IV, Şc. medie nr. 2 — Oradea

EI AU NOTE FOARTE BUNE

VRABIE CRISTIAN
clasa a V-a A, Şcoala de 7 ani nr. 1 — Cîmpina

PAVEL EVA
clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani nr. 121 — Bucureşti

AVEM ECHIPAMENT SPORTIV

Bogată a fost anul acesta recolta de pe lotul nostru şcolar şi asta pentru că l-am lucrat bine. Numai sfeclă de zahăr am recoltat 1.500 kg şi ricin 200 kg. Apoi am mai strîns fasole şi porumb.

Toate produsele le-am dat cooperativei şi cu banii primiţi au fost cumpărate echipamente sportive, mingi de fotbal, de volei şi de handbal.

BĂJENESCU DAN, cl. VII
Brădeşti—Filiaşi

TREI PRIETENI

În detaşament eu am doi prieteni foarte buni. Ne spunem între noi „Cei trei mușchetari". La toate acţiunile detaşamentului sîntem împreună. Astă-toamnă am strîns castane, apoi hîrtie şi fier vechi. Ne sfătuim în toate cele, dar vai de acela dintre noi care nu-şi face lecţiile sau se ţine de pozne — nu-i iertat de loc de ceilalţi doi.

AVRAM MIHAI
cl. VII A, Şc. „M. Eminescu" Cluj

tam lecţiile din ziua aceea. Încet, încet, colegul meu a început să primească cîte un 6. Apoi colegul meu a luat 8 şi 9. Ne vom ajuta aşa mereu pînă la sfîrşitul anului.

DINU GRAŢIA
cl. V, comuna Slatina-Timişoara

O MĂSURĂ BUNĂ

Pentru ca în clasa noastră toţi elevii să aibă caiete cît mai curate, cu temele scrise bine şi corect, am făcut un colţ al caietelor. Acolo ai să găseşti în fiecare zi expuse pe de o parte caietele notate cu 9 şi 10, iar pe de altă parte cele cu 4. La început cei cu note proaste se supăraseră, dar aceasta i-a ajutat ca mai apoi să se îndrepte. Acum sînt expuse din ce în ce mai puţine caiete cu note proaste.

TEODORICĂ ALEXANDRU
Şcoala de 7 ani nr. 11—Brăila

LUCRĂRI SELECTATE LA CONCURSUL ISTEŢILOR:

Mi-am ales cea mai frumoasă meserie

Încă de cînd eram mult mai mic, mă atrăgea mecanica... Şi acum, deşi n-am terminat şcoala, ştiu ce meserie îmi voi alege. Vreau să mă fac mecanic auto. Eu cred că-i cea mai frumoasă meserie! Mă pasionează tot ce-i legat de mecanică. Am acasă o mică bibliotecă cu cărţi din acest domeniu pe care le citesc şi apoi îmi notez într-un caiet ceea ce mă interesează mai mult.

Tot pe acest caiet desenez fel de fel de piese, motoare şi lipsesc diferite maşini decupate din reviste.

Doresc să zboare timpul ca să lucrez cît mai curînd la Uzinele „Steagul roşu" Braşov sau „Tudor Vladimirescu" Bucureşti. Citesc din ziare tot ce se scrie despre ele... Sper că voi lucra şi eu la una din aceste mari uzine ale patriei noastre.

NICIPEREANU NICOLAE
Şcoala de 7 ani nr. 2 —Craiova

LA CLACĂ

În serile lungi de iarnă există pe la noi obiceiul să ne strîngem la clacă. Mergem la casa cîte unui colectivist şi mai cu o glumă, mai cu o zicătoare, nici nu ştii cînd trece timpul. Într-una din zilele vacanţei vreo zece pionieri din detaşamentul nostru ne-am dus la casa colectivistului Vasile Avădanei. Noi pregătiserăm mai dinainte vreo două cîntece, cîteva ghicitori şi o poezie. Poezia n-am mai apucat s-o spunem că nea Vasile cel bătrîn a spus cîteva snoave şi atîta am rîs că nu ne-a mai venit şi nouă rîndul. În timpul acesta însă, mîinile nu şedeau: am curăţat un coş plin de porumb de pe ştiuleţi.

POPŞA DUMITRU
Com. Costeşti—Roman

SECRETUL

N-o să vă supăraţi că-i ţin numele secret. Este vorba de un coleg de-al meu care lua mereu numai 4, fiindcă nu-şi pregătea lecţiile. Am început să învăţăm împreună. Ne controlam rezultatul după ce făceam problemele, discutam lecţia la istorie sau geografie. Dimineaţa veneam puţin mai devreme, mai repetam o dimineaţă întreagă. S-ar putea să primim şi steguleţul roşu de clasă fruntaşă.

SASZ IOLANDA
cl. V, Sibiu

Prin fir direct

● Am luat clasa noastră în îngrijire. Noi facem curăţenie şi supraveghem ca nimic să nu se strice. Cînd părăsim clasa după terminarea orelor parcă nici n-am

● Şcoala în care învăţ este fruntaşă pe oraş la colectarea fierului vechi. S-au adunat 12.000 kg. Numai clasa mea a strîns 1.000 kg.

PUIA VIORICA
cl. VI B, Şcoala medie nr. 2 — Caransebeş

● Am pregătit un program artistic frumos pentru căminul cultural. Au fost mult aplaudate dialogul prin care era satirizată baba doftoroaie şi sceneta prin care erau luate în derîdere tot felul de superstiţii şi credinţe.

POP VALERIA
Comuna Cerneşti—Arad

● La şcoala noastră avem o brigadă rapidă de reparaţii. Prescurtat — B.R.R. Cum se strică o bancă, un scaun sau un dulap — soseşte brigada cu ciocan, cuie, cleşte şi în puţin timp totul este din nou în ordine.

BÎRSAN VALER — Braşov

HAI SĂ RÎDEM

PIONIERI ŞI ŞCOLARI,

Trimiteţi ştiri din unităţi, detaşamente, grupe, precum şi desene, poezii şi compuneri pentru a le publica în numerele următoare în revista noastră.

Trimiteţi-ne de asemenea materiale pentru rubrica „Hai să rîdem".

CIRCUL NOTELOR
Echilibristica... periculoasă

PROF.: Ce înălţimi cunoaşteţi?
ELEVUL: Omul, Ceahlăul, Caraimanul şi Blocul Turn.

Anul 41042

după romanul „O iubire din anul 41:042"

de SERGIU FĂRCĂȘAN

Sînt un om care trăiește în apropierea anului 50.000. O să vă povestesc niște întîmplări de acum 9.000 de ani. Pe atunci oamenii abia de treceau vîrsta de 400 de ani. Ca să ajungă de la o planetă la alta mai foloseau rachetele. Globul pămîntesc abia fusese mutat în alt sistem solar... Trilioanele de oameni trăiau răspîndiți pe nenumăratele planete. Zece minute de duș fotonic, cu raze, înlăturau toxinele din organism, înlocuind somnul zilnic. Pămîntul era muzeu: aici veneau fiii omenirii interplanetare să vadă locul de unde a fost lansat primul satelit artificial, să vadă piramidele, reproducerile vechilor deșerturi.

Pe atunci o rachetă lungă de 15 kilometri rătăcea pe fundalul negru al cerului, printre stelele multicolore, în căutarea Pămîntului. Din cauza vitezei fantastice cu care se deplasa nava, în timp ce pe Pămînt se scurseseră peste 30.000 de ani, pe navă abia trecuseră cîteva sute de ani.

Într-o cabină, tînărul Pit răsucise comutatorul de gravitație, făcînd ca toate corpurile să-și piardă greutatea.

— Lu, n-ai voie să uiți: ne-am abătut din mers. Racheta noastră cu care porniseră cîndva străbunicii noștri n-a regăsit încă Pămîntul.

Lu plutea prin aer protestînd:

— Știu. Dar, orice mi-ai spune, eu vreau mai întîi să-mi termin universitatea. Din zecile de mii de cărți înregistrate pe filmotecă, eu cunosc foarte puțin. Vreau să am și eu trei specialități ca toți oamenii de pe navă. Pe urmă vom putea vorbi și de dragoste.

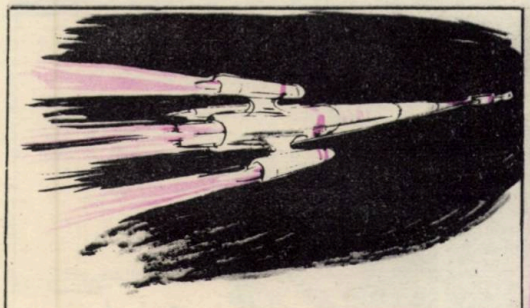

Lu visase de copil să regăsească Pămîntul. Navigatorii nu duceau lipsă de aer sau hrană. Din lumină și din materie interastrală produceau energie, aveau la bord sere și crescătorii de animale.

Deodată, pe un perete apăru figura lui Tim.

— Atenție! Atenție! Pămîntul! Am descoperit Pămîntul! Analiza spectrochimică arată că undeva, la mai puțin de 1.000 de sisteme solare, trebuie să se afle Pămîntul nostru.

Pit, Lu, toți navigatorii văzură un astru neobișnuit de mic. În jur gravita încetișor un fir de praf, o imagine de basm pe care n-o văzuseră decît în reproduceri: Pămîntul!

— Acesta nu poate fi Pămîntul! Sistemul nostru solar nu arată așa! Nu s-a mai pomenit asemenea înghesuială de planete: parcă toate legile gravitației au fost înfrînte.

— N-ai dreptate. Cred că e totuși Pămîntul. Să-i trimitem semnale. Dacă e Pămîntul, ne va răspunde.

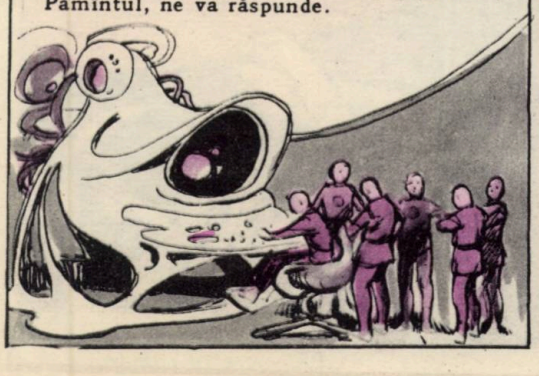

Trecuse timp, și navigatorii nu primeau nici un răspuns la semnale. Apăruse o lumină difuză, deși în jurul rachetei, în vid, „cerul" se vedea de obicei negru. Racheta se apropia de un fluviu colorat, portocaliu, lat cît pămîntul, ale cărui brațe curgeau încolăcindu-se în vid.

Deodată Pit, uitîndu-se înainte, văzu o sferă uriașă care avansa vertiginos în întîmpinarea lor.

— Cotește Tim, cotește iute! Vin peste noi! Ne vor strivi!

Lei 2,50

Racheta nu apuca să cotească într-o direcție, că imediat sfera se năpustea în aceeași direcție.

— Ne strivește! Cu acest țipăt Tim își smulse brațele din contactul automat și-și încleștă mîinile de-a dreptul pe manetă.

Pit și Lu mai avură timp să se îmbrățișeze.

Tim coti ultima oară, zadarnic.

Prima parte a ciocului, lung de un kilometru, al rachetei pătrunse în misterioasa sferă din fața lor.

Condensatorul rachetei explodă.

O dată cu el un soi de negură îngrozitoare explodă în capul fiecăruia. Toți pasagerii, în aceeași clipă, se prăbușiră.

În acest timp, pe muzeul central și Planeta de odihnă — sau, cum i se spunea pe vremuri, Pămînt — un tînăr în vîrstă de 233 de ani, Ols, tocmai terminase exercițiile de gimnastică la trapez. Această avea un rol important într-o lume a căreia înaltă tehnică făcea ca efecturile fizice să nu mai fie necesare decît în interesul menținerii sănătății. Oamenii acelei lumi, înalți de peste doi metri, trăitori pînă la 400 de ani, eruditi, care își însușiseră cîte douăzeci de discipline științifice, asimilînd în sutele de ani ai unei vieți materialul uriaș a milenii de dezvoltare umană, oameni ai căror strămoși pierduseră deprinderea de a dormi — înlocuită prin cele zece minute de raze antitoxinice — erau niște oameni foarte puternici prin cunoștințele lor, prin caracterul lor și rezistența lor fizică. Între miile de planete pe care oamenii le amenajaseră pentru viața lor și le așezaseră aproape unele de altele în noi sisteme solare, vechiul Pămînt avea reputația de glorios leagăn al omenirii intersiderale; oricît de perfectă era tehnica pe alte planete, existau pe Pămînt izvoare, miresme, factori foarte subtili încă neidentificați care făceau din el o neîntrecută planetă sanatorială.

Învelit în costumul său de raze argintii pe care i-l făcuse un prieten savant electromagnetician și croitor, Ols, noul administrator al Pămîntului, vorbea cu ajutorul său cînd o voce îl făcu să tresară.

Atenție! Aici observatorul de pe planeta Engels 115. La granița Universului nostru se petrece ceva ciudat.

O rachetă antediluviană de tip Arca lui Noe a pătruns acum 400 de secunde în sistemul gravitațional al Uniunii intragalactice. O navă sferă pilot a încercat s-o remorcheze pe marea linie curbă. A urmat o explozie. Iată, nava cade în gol!

— Mai trăiesc oamenii de pe bord? Putem salva nava?

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

(Urmare în numărul viitor)

CRAVATA ROȘIE

Nr. 2 1961

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR, EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

1964

SE ÎMPLINESC 28 DE ANI DE LA EROICELE LUPTE ALE MUNCITORILOR CEFERIŞTI ŞI PETROLIŞTI DIN 1933

VASILE ROAITĂ

de ŞTEFAN IUREŞ

Grevă.
Pichete
fără de număr.
Printre pichete
trece un tînăr.
Trupu-i subţire,
'nalt şi mlădiu;
joacă-n privire
licărul viu.
Neteda-i frunte,
largă-i şi dreaptă,
simţi că ascunde
minte-nţeleaptă...
Cu jind se uită,
dînsul, la toţi
vîrstnicii care-s
străjeri la porţi.
Din piept ar smulge
inima lui,
de-ar fi s-ajute
partidului.

I-auzi! O voce
lui cunoscută,
rosteşte tare,
lumea s-audă:
„... — Ei vor război
Ţării Sovietice.
Luptele noastre
pot să-i împiedice...“
Pîn'la tribună
zărind cu greu,
Roaită tresare:
dascălul său!

Nu vrea să-l piardă
din ochi. Stai: vine!
Îi urmăreşte
şapca-n mulţime...
Şi ucenicu-i
iese-nainte.
Scurt, lăcătuşul
mîna-i întinde.

— Te căutasem.
Iată: sînt sarcini...
Cer încordare
fără de margini.
Sirena noastră
să strige azi
mai cu putere...
Făr' de răgaz...

Tînărul tace.
Cată într-însul.
Lin, din adîncu-i
urcă răspunsul.

— Sarcina asta,
pe care-o capăt,
jur c-o voi duce
pînă la capăt.

Sus la sirenă,
privind pămîntul,
Roaită-i puternic,
Roaită e mîndru.

Curtea-Atelierelor
plină-i de oameni.
Lumea flămîndă
cu ce-o asameni?...

Aici e-o mare
de oameni aprigi,
cu inimi dîrze,
cu pumni năpraznici,
şi ei vor smulge
tot ce au dreptul,
oprind şi-un fulger
numai cu pieptul!

Da, le e foame.
Da, le e frig.
Mame, neveste,
prunci li se sting.
Toalele-s petice,
casa-i de lut.
Ce să-i împiedice?
Ce-au de pierdut?

Sună, sirenă!
Cheamă la luptă!
Fii tu cîntarea
neîntreruptă.
Fii tu ecoul
marii mînii
şi-a grevei noastre
voce să fii!

Şi Roaită sună.
Chemarea-naltă
greviştii mai mult
strînge olaltă.
Cine ascultă
glasul sirenei
simte ce cruntă
această vreme-i.
Dar ea-i şi-un semn
că focul creşte,
şi e îndemn,
şi e nădejde...

Credeţi că braţul
nu îl durea
trăgînd de lanţul
sirenei?

Durea.
Şi oare anii
nu-i tresăriră
văzînd jandarmii?
Ba tresăriră.
Cînd începură
spre el să vie,
beţi de rachie
şi beţi de ură,
nu încercară
în ceasul greu
fiorii morţii
sufletul său?

Se-nfiorase.
Şi-a stat sunînd.
...„Roaită nu-şi calcă
nici un cuvînt...“

Jos, dinspre poartă,
ţiuie gloanţe.
Moartea întinde
slabele-i braţe.
Seceră, seceră.
Oamenii cad.
Rîu este sîngele,
rîu fără vad...
Crunt e botezul
Griviţei Roşii.
Dar beţi de spaimă,
simt tîcăloşii,
trăgînd în carne,
sînge vărsînd,
c-or să se-nece
în el, curînd.
Totul: ucişii,
zorii, sirena,
le aminteşte:
„Vă vine vremea“...

Împuşcătura.
Glontele-n pîntec.
...Dar tot se-aude
marele cîntec.

Încă o rană,
rană adîncă...
Marea chemare
mai zboară încă.
„Degete, degete,
lanţul să-l ţineţi!“
„Sună, sirenă!
Pumnii sînt vineţi“.
Vuietul luptei
creşte-uriaş.
„Fraţii ascultă.
Dă-le curaj!
Mai cu putere!
Fără de greş!
Partidul o cere.
Tovarăşul Dej.

Sarcina asta
pe care-o capăt
jur c-o voi duce
pînă la capăt...“

Pînă la capăt...

Cîntă sirena?
Inima cîntă?
Pasărea roşie-n
zare se-avîntă,
sus peste norii
negri şi grei.
Marea chemare
din'33...

* *

„Vasile
tovarăşe,
frate mai mare,
alături de noi tu răsari din trecut,
deşi tu căzuseşi în anul în care
pe-atunci cei mai mulţi dintre noi s-au născut.

Căzu în ţărînă amarnicul trai,
Aşa cum vestea vocea ta mînioasă.
Sirena suna. Tu mureai,
dar mureai
ca viaţa să rîdă spre noi, luminoasă.

Sirena ta astăzi ne cheamă la schimb,
în zorii de aur ai noilor zile.
Şi iată:
jurăm ca în cel mai scurt timp
De numele tău să fim vrednici,
Vasile...“

CRAVATA ROŞIE

revista pionierilor şi şcolarilor, editată de C. C. al U. T. M.
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACŢIE
Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteş, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-şef), Elena Soare (redactor-şef adjunct), Iosif Tripşa

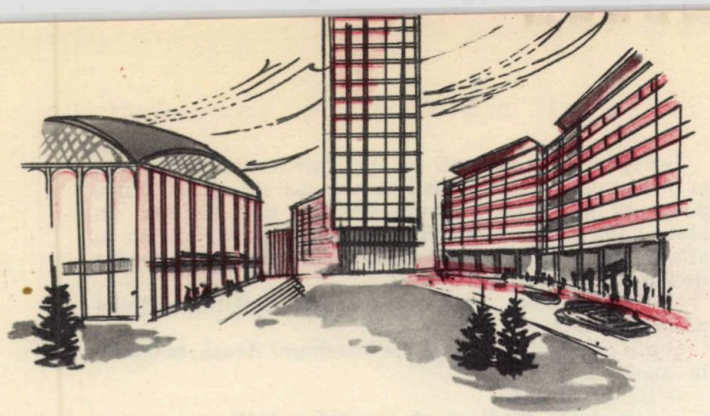

Un autobuz se îndreaptă spre istorie

de MIRA IOSIF

Într-o dimineaţă din prelungita toamnă a acestui an, încă din zorii zilei, putea fi văzut pe o alee centrală a Palatului pionierilor un mare şi elegant autobuz „Steagul roşu", care îşi aştepta calm pasagerii. Pasagerii n-au întîrziat să se arate şi să-şi ocupe locurile. Erau pionieri îmbrăcaţi cu îngrijire, neastîmpăraţi, gălăgioşi şi veseli, ştiind că pleacă într-o excursie. Dar autobuzul nu s-a umplut numai cu copii. Printre ei s-au aşezat şi cîţiva oameni mari, pe care de altfel copiii îi cunoşteau. Erau cîţiva profesori de la şcoala lor, un scriitor, cunoscut de la numeroasele întîlniri cu copiii la Palatul pionierilor, şi alţii. De pildă, pe Steliana Cîrstoiu, femeia aceea tînără, cu gropiţe în obrazul de copil, mulţi pionieri o ştiau bine. La fel şi pe tov. Dobrescu, pe care copiii îl salutară cu bucurie cum se sui în autobuz. Cînd, în sfîrşit, toate locurile fură ocupate, claxonul anunţă plecarea... Un cîntec vesel izbucni din toate colţurile, şi elegantul autobuz alunecă uşor pe asfaltul cenuşiu al bulevardelor, lăsînd în urmă blocurile pastelate ce amintesc faleza Mării Negre, marile magazine, impunătoarea clădire a sălii Palatului, cu cupola ei armonios arcuită.

Apoi, autobuzul ocoli oraşul în miniatură sau mai bine zis noul cartier Floreasca, lăsă în urmă cunoscuta construcţie a Casei Scînteii şi ieşi pe şoseaua care se întinde albă şi şerpuitoare printre şiruri ruginii-roşcate de castani înfrunziţi. Încotro se îndrepta acest elegant şi vesel autobuz în acea luminoasă şi însorită duminică de toamnă? Desigur, într-o excursie. Dar nu într-o excursie obişnuită. Autobuzul nostru se îndrepta spre istorie. Autobuzul se îndrepta spre Doftana. Groaznica închisoare în care burghezia i-a ţinut încătuşaţi pe cei mai buni fii ai clasei muncitoare, pe comunişti, nu poate fi locul unei simple excursii, chiar şi istorice. Aici nu poţi ieşi doar îmbogăţit cu noi date de istorie, aşa cum ieşi dintr-un muzeu oarecare sau în urma vizitării unor ruine celebre. Doftana nu e un simplu album pe care răsfoindu-l să afli date şi amănunte din marea luptă a partidului. Doftana a devenit însuşi simbolul acestei lupte, este o pagină de istorie, o pagină din viaţa părinţilor noştri. Dar pionierii aveau să înţeleagă aceste lucruri mai tîrziu, cînd aveau să părăsească locurile vizitate.

Nu batel

Autobuzul opri brusc. Jur împrejur dealurile roşcate, aurite de lumină se arcuiau leneşe, adăstînd parcă alunecarea molcomită a Telegăi printre malurile lutoase. Mormane de frunze uscate, de un colorit uimitor, de la stejarul aprins pînă la galbenul păios, foşneau sub picioarele încălzite de soare. Pe cerul albastru, înalt, ca în toiul verii, arareori unduia un nor... Larma glasurilor voioase şi frînturile de cîntece care se înfiripaseră în timpul mersului amuţiră dintr-o dată.

În zare, îndărătul dealurilor pleşuve, răsărise aşezarea de piatră, stearpă şi cenuşie a Doftanei.

— Într-o asemenea zi de toamnă, cu 23 de ani în urmă, am păşit pentru prima oară pe drumul acesta...

Copiii întoarseră capul să vadă cine rostise aceste cuvinte. Era scriitorul cunoscut, un om înalt şi spătos, cu părul căzîndu-i în şuviţe rebele pe frunte şi care tot drumul fusese îngîndurat.

— Să mergem pe acest drum înapoi spre istoria luptei părinţilor voştri. Chiar pe cărarea aceasta, în lanţuri, mînaţi de jandarmi, erau aduşi comuniştii. Păşeau pe un drum pe care burghezia l-ar fi vrut fără întoarcere, lăsînd în urma lor cerul albastru, cîmpul înverzit, pămîntul reavăn. Erau azvîrliţi în închisoare fiindcă cereau pîine, libertate, dreptul la muncă pentru muncitori, pămînt pentru ţărani. Erau azvîrliţi în această temniţă de piatră fiindcă cereau dreptate, fericire, lumină. În această închisoare în care intrăm acum s-o vizităm, spuse încet scriitorul, a stat într-o celulă întunecoasă, umedă, cu mucegai pe pereţi, conducătorul nostru iubit — tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Aici au stat lîngă dînsul şi alţi conducători ai partidului şi clasei noastre muncitoare.

Aşadar, pe pietrele pe care păşeau copiii acum privind cu luare aminte la coridoarele întunecate, presărate cu uşi înguste, au mers altădată cei mai buni fii ai poporului nostru. Intrau pe poarta închisorii cu fruntea sus, plini de dîrzenie, hotărîţi să iasă şi mai dîrji şi mai călîţi, pregătindu-se să conducă muncitorii şi ţăranii la asaltul definitiv împotriva burghezilor şi moşierilor.

Temîndu-se de comunişti, burghezia se silea să-i distrugă pe cei închişi la Doftana, căuta să-i înfometeze, să-i îmbolnăvească, şi în primul rînd să-i demoralizeze prin tot felul de umilinţe şi înjosiri. Şi astăzi zidurile Doftanei răsună de acel strigăt al comuniştilor care exprima solidaritatea şi revolta: „Nu bate!"„Nu bate!". Zbirii, călăii

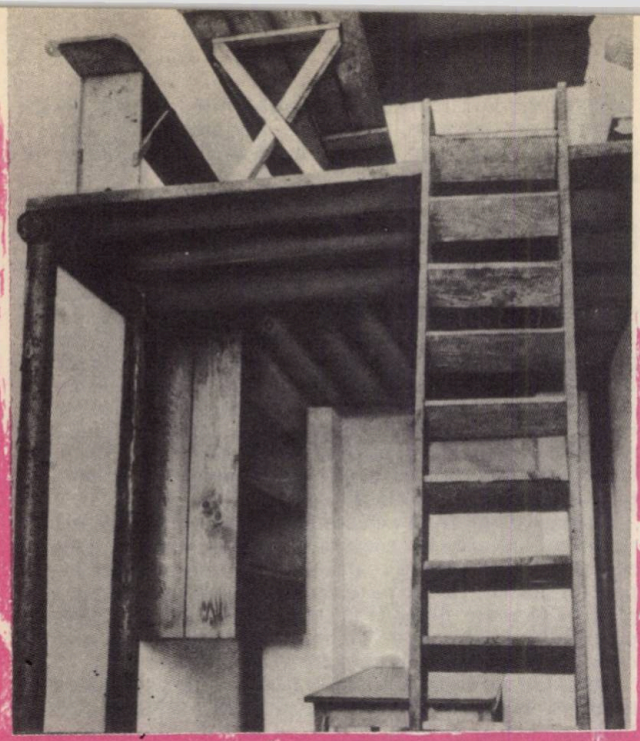

Podul anexei atelierului de tîmplărie în care s-a ținut conferința celulei de partid din Doftana — februarie-martie 1938

Doftanei foloseau bătaia ca pe un mijloc la îndemînă de umilire și torturare.

Într-o zi, în vara anului 1937, la poarta Doftanei au sosit cîteva camioane cu muncitori ceferiști. Aflaseră că iubiții conducători ai partidului sînt grav bolnavi și veniseră să-i vadă. „Balaurul", cum era denumit directorul închisorii, nu a permis acest lucru. Atunci ceferiștii au organizat o demonstrație în fața porților. Direcția a adus de îndată jandarmi și s-a încins o adevărată bătălie. Comuniștii din închisoare au lansat atunci strigătul lor: „Nu bate!" În noaptea aceea, pînă la albirea zorilor, Doftana s-a cutremurat sub loviturile unui strigăt uriaș: „Nu bate!" Povestitorul se opri.

Copiii se opriră înfiorați în întunericul zidurilor mucede. Din piatră, ecoul aducea peste ani, către cerul blînd de toamnă, strigătul de luptă, durere și izbîndă al Doftanei: „Nu bate!"

Toți pentru unul, unul pentru toți

Tăria morală a comuniștilor, superioritatea lor de nezdruncinat asupra călăilor își trăgeau forța și din solidaritatea lor, din unitatea de luptă și țel a clasei muncitoare. „Toți pentru unul, unul pentru toți" — aceasta era lozinca. Tot ce pătrundea arareori de afară, îmbrăcăminte, mîncare, medicamente, se împărțea întregului colectiv, după cum era nevoia mai mare. E cunoscut cîntecul Doftanei: „Hai, trece, trece, trece, Doftana azi petrece, și noi ne «înveselim»". În acest cîntec este vorba de o „măgăreață", ceea ce însemna o sfoară cu ajutorul căreia se transmiteau alimente sau medicamente de la o celulă la alta.

Burghezia se zbătea să obțină izolarea comuniștilor de viața țării, de mersul evenimentelor istorice. Dar acest lucru nu le-a izbutit. Comuniștii din Doftana erau informați cu tot ce se petrece în afară și cu toată paza strașnică din închisoare pătrundeau ziarele. Să nu vă închipuiți că acest lucru era ușor sau se aseamănă cu felul în care azi îți vin ziarele în abonament acasă. Sosirea ziarului la Doftana era legată de nenumărate primejdii; de aceea, tovarășul care-l citea trebuia să facă pe marginea lui un rezumat care să ajungă la toți ceilalți. Acest rezumat se multiplica. Tipografie, desigur, nu exista, dar mulți tovarăși îl copiau toată noaptea la lumina unei lumînări, pe foițe de țigară, și a doua zi, pe furiș, „ziarele" cu știri treceau din mînă în mînă, din gură în gură. Comuniștii erau întotdeauna la curent cu toate evenimentele zilei. Căci în fiecare zi ei se pregăteau pentru eliberare, pentru zdrobirea regimului burghezo-moșieresc.

Învățați matematica, tovarăși!

Întreg grupul de copii se opri într-un coridor strîmt și întunecos, pe care se răsfirau nenumărate uși: 30 într-o parte 30 în cealaltă. Cineva deschise una din ele. În afara unui pat de scînduri, pe podeaua de ciment nu se afla nimic. Sus de tot, deasupra patului, un ochi zăbrelit de fereastră lucea rece și trist.

— Voi, pionieri, unde vă pregătiți lecțiile? întrebă pe neașteptate scriitorul.

Copiii ridicară din umeri. Ce întrebare? Acasă, în odaie, la masă...

— Și învățați?

— Desigur că învățăm, răspunseră cu toții.

— Trebuie să învățați și cît mai bine! Și noi învățam mult, cu toate că eram închiși și n-aveam nici un fel de condiții. Tovarășul Gheorghiu-Dej întotdeauna ne spunea: „Învățați cît mai bine matematica, tovarăși. O să aveți nevoie de ea cînd o să construim socialismul". Și cîtă dreptate a avut. De ce înaltă pregătire este nevoie ca să construiești hidrocentrala de la Bicaz, Combinatul siderurgic de la Galați, să proiectezi și să realizezi atîtea construcții monumentale, atîtea blocuri de locuit.

La Doftana se învăța foarte mult. Nu numai matematica. Se țineau cursuri de marxism-leninism, se învățau limbi străine. Fără hîrtie și fără creion. Tovarășii scriau cuvintele sau cifrele cu acul pe pereți sau cu săpun pe geam și, după ce le învățau, ștergeau totul. „Învățați bine limba rusă, că o să aveți multă nevoie de ea" — obișnuia să spună de asemenea tovarășul Dej. Și, precum vedeți, a avut multă dreptate, căci cu ajutorul limbii ruse putem studia chiar de la izvoarele ei marea experiență a construirii comunismului. Atunci în închisoare, în anii întunecați ai terorii fasciste și antonesciene, conducătorii noștri, comuniștii, vedeau limpede viitorul, ziua de azi. Pionierii priviră cu emoție în jur. Va să zică aici, în această temniță înfricoșătoare, fără cărți, nemîncați, bătuți, comuniștii învățau!

... Uneori la Doftana se organizau seri artistice, alteori se „prezentau" filme. Filme? Da. Cînd venea în închisoare un deținut nou se putea auzi din celulă în celulă, de-a lungul coridoarelor: „Tovarăși, toată lumea la geam. Astăzi avem film". Asta însemna că noul venit povestește celorlalți un film văzut în libertate.

O manifestație de 7 Noiembrie

Auzind cuvîntul 7 Noiembrie, pionierii se înseninară. Ca și alte mari și scumpe zile de sărbătoare, 23 August, 1 Mai, 7 Noiembrie le amintea manifestația, mulțimea veselă revărsată de-a lungul străzilor, baloanele colorate, zborul porumbeilor, tribuna în care stăteau conducătorii partidului și guvernului și cărora ei, pionierii, le aruncau flori fericiți și mîndri că defilează. Niciodată nu s-au gîndit acești pionieri, în nici o zi de 7 Noiembrie, nerăbdători să-și îmbrace cămașa albă, proaspăt călcată și să-și lege cravata roșie la gît, în ce condiții înfiorătoare izbuteau tovarășii de la Doftana să sărbătorească ziua Marii Revoluții din Octombrie.

— „Tin minte, începu scriitorul, oprindu-se în fața unor celule dosnice, că într-un an au venit la Doftana cîțiva deținuți politici noi. Erau dintr-un orășel din Transilvania și toți foarte tineri, elevi de vreo 16—17 ani. Cînd au văzut că sînt atît de tineri, călăii din administrația închisorii au vrut cu orice preț să-i împiedice să intre în colectivul nostru. I-au băgat în aceste celule dosnice și foarte întunecoase. Întîmplarea a făcut ca venirea lor să cadă în ajunul lui 7 Noiembrie. Și ziua de 7 Noiembrie noi o sărbătoream întotdeauna cu un program festiv, un concurs de cîntece, de poezii, un referat, cu povestiri despre sărbătorirea acestei zile în libertate, în sfîrșit, așa cum puteam, în mare taină, cu multă grijă să nu fim descoperiți. Ne părea rău gîndindu-ne că în această zi băieții cei noi sosiți vor sta izolați, departe de programul nostru. Le-am transmis atunci un cuvînt de ordine: să protesteze, să ceară să fie scoși de acolo. Și așa au făcut. De dimineață au început să strige, să ceară dreptul la plimbare. Un gardian, un bandit, s-a apropiat de ei și-a început să le spună: Ziceți „să trăiți", măi copii. Și o să

aveți și plimbare și căldură (era foarte frig). Dar tinerii i-au repezit cu furie: „Pleacă, trădătoiule, niciodată n-o să vă spunem vouă, călăilor, să trăiți!" Atunci jandarmii au tăbărît asupra lor la bătaie. Noi am auzit și-am început a striga: „Nu bate". Toată ziua închisoarea a vuit de protestul nostru — „Nu bate". Seara am primit răsplata atitudinii noastre: băieții au fost aduși printre noi.

Așa am sărbătorit noi un 7 Noiembrie la Doftana.

Monumentele Doftanei

Grupul ajunse la secția B a închisorii, unde, înainte de cutremurul care a prăbușit Doftana, intrarea se făcea printr-o pivniță. În această secție a stat ani de zile închis tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Copiii privesc țintă celula de piatră, mută, întunecată, unde atîția ani a stat închis conducătorul iubit al partidului. Această celulă este un monument viu și grăitor, emoționant din istoria luptei partidului.

În Doftana există și alte monumente asemănătoare. Celula „H", de pildă, în care au stat de asemenea închiși nenumărați conducători ai partidului. În celula „H" nu existau niciodată paturi și pe jos se vărsa apă cu sare. Singurul loc unde un om se putea așeza era un prag îngust de lemn. In „Haș", din pricina condițiilor insuportabile după regulament, deținuții stăteau numai 3 zile. Comuniștii erau însă ținuți luni în șir. Mîncarea era astfel distribuită: o zi de loc, o altă zi jumătate de porție. Iar bătaia se administra zilnic. Și totuși comuniștii rezistau.

Ilie Pintilie

Grupul străbătea neobosit secțiile, celulele, atelierele, privind, privind... Scriitorul continua mărturiile sale... Vorbea acum despre prăbușirea Doftanei...

— A fost o zi de toamnă tîrzie ca aceasta. 20 de ani au trecut de atunci, de la ziua de 10 noiembrie 1940.

Burghezia, călăii din Doftana știau că închisoarea e veche și expusă prăbușirii în eventualitatea unui cutremur. De altfel fuseseră avertizați de posibilitatea prăbușirii închisorii chiar imediat după primul cutremur din octombrie 1940. Dar ei se bucurau că luptătorii comuniști sînt în pericol și dăduseră ordin ca deținuții politici să fie mutați în celulele cele mai expuse la dărîmare.

Secția „C" reconstruită parțial în anii puterii populare. Sub dărîmăturile zidurilor acestei secții prăbușite în timpul cutremurului din noiembrie 1940 și-au găsit moartea luptători comuniști

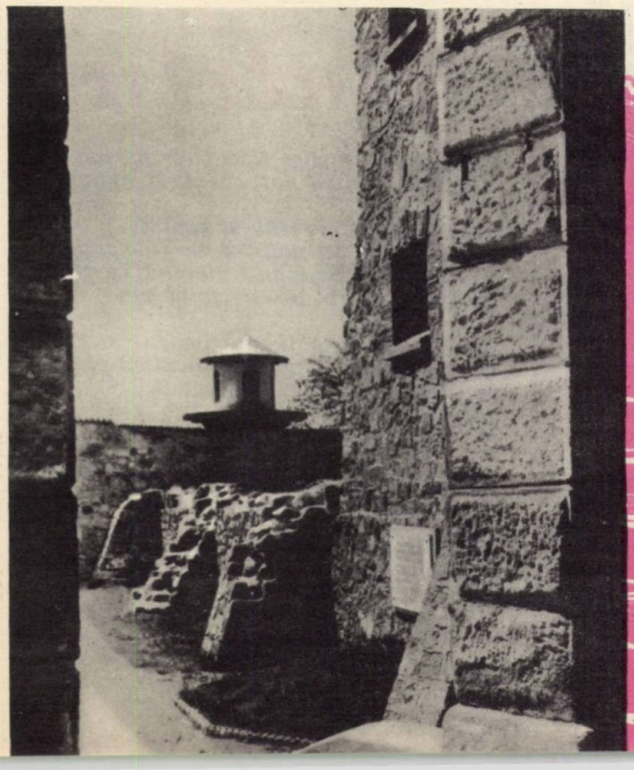

Într-adevăr, la cutremurul din 10 noiembrie, aceste celule s-au năruit. Într-o asemenea celulă a murit Ilie Pintilie.

Erau orele 4 dimineața. În jurul nostru părea că se scufundă pămîntul, totul se clătina și vuia. Gardienii fugiseră cu toții. Închisoarea s-a prăbușit peste oameni îngropîndu-i de vii. Cei rămași în viață ieșiră afară. Era noapte, întuneric, ploua. Intrările și ieșirile astupate. Peste tot moloz, cărămizi, trupuri omenești, noroi și țipete. Oamenii cei mai mulți trăiau, dar erau îngropați sub ziduri. Dacă ar fi fost atunci echipe de salvare, mulți tovarăși ar fi scăpat cu viață.

Cei care rămaseserăm teferi, fără nici o unealtă, ne-am tîrît printre tuneluri și printre grinzile prăbușite și pietrele care încă se mai rostogoleau și-am căutat pe tovarășul Dej. Cînd l-am găsit, el ne-a împărțit în brigăzi și ne-a trimis să salvăm tovarășii din diferite secții. Unui grup de uteciști tovarășul Dej le-a dat o sarcină specială. Găsirea lui Ilie Pintilie. Cu durere în suflet, uteciștii au adus afară, după ceasuri de căutări, trupul neînsuflețit al lui Ilie Pintilie! L-am culcat jos printre noi, iar cineva care avea ascunsă, ca pe un bun de preț, o cămașă roșie a scos-o și cu ea i-am acoperit trupul. Am ridicat cu toții pumnul în sus și am jurat să-l răzbunăm. I-am jurat scumpului nostru tovarăș de luptă că nu vom părăsi lupta pînă nu vom împlini pînă la capăt idealurile pentru care au luptat el și toți cei căzuți.

Scriitorul tăcu. Și pionierii înțeleseră că jurămîntul comuniștilor a fost îndeplinit.

— O să luptăm și noi, fără preget, pentru comunism, rosti deodată unul din pionieri.

— O să învățăm și noi temeinic, o să învățăm cu dîrzenie ca voi, rosti altul.

Cuvintele pionierilor răsunau ca un răspuns la cuvintele și jurămintele de atunci. Grupul ieși afară din închisoare. În tăcere pionierii și însoțitorii lor se îndreptau spre cimitirul „Trei pruni", unde se află groapa comună în care odihnesc eroii Doftanei. Mergeau de la închisoare spre cimitir pe același drum străbătut cu 20 de ani în urmă de luptătorii comuniști, care, cu durere în suflet și hotărîre de a continua lupta, purtaseră pe umeri trupurile neînsuflețite ale tovarășilor lor.

...În vale, în umbra unei pădurici tinere, cimitirul se întindea tăcut și plin de flori. În urmă, pe așezarea de piatră stearpă și cenușie a Doftanei, roșul aprins al steagului se unduia pe cerul albastru, senin.

Pionierii își priviră fericiți cravatele. Purta fiecare din ei, cu sine, o părticică din steagul clasei muncitoare, din steagul ținut sus de comuniști chiar și în cele mai grele zile ale luptei lor.

Priviți în jurul vostru

Toată lumea își reluă locurile în autobuz. Impresionați de cele văzute și auzite toți tăceau.

— Vreau să vă spun și eu ceva, copii, rupse dintr-o dată tăcerea Steliana Cîrstoiu.

M-am întrebat în timpul vizitei nostre dacă sînt demnă de lupta partidului, de realizările sale, dacă sînt la înălțimea sarcinilor pe care ni le trasează partidul. De multe ori m-am gîndit la acest lucru, dar acum această întrebare mi se pune și mai puternic.

Copiii tăcură. Ei n-aveau de unde să știe că Steliana Cîrstoiu lucrează la Uzinele textile „7 Noiembrie", că învață seara la liceul seral, fiindcă le mărturisise odată că vrea cu orice chip să termine școala medie și chiar să intre la facultate.

Copiii nu aveau de unde să știe că Steliana cînd intrase în fabrică nu putea nici să scrie, nici să citească.

Pe atunci însă ea locuia departe, într-o mahala noroioasă. Mama ei, care fusese pe vremea patronilor muncitoare la aceeași întreprindere, nu răzbise s-o dea la învă-

(Continuare în pag. 16)

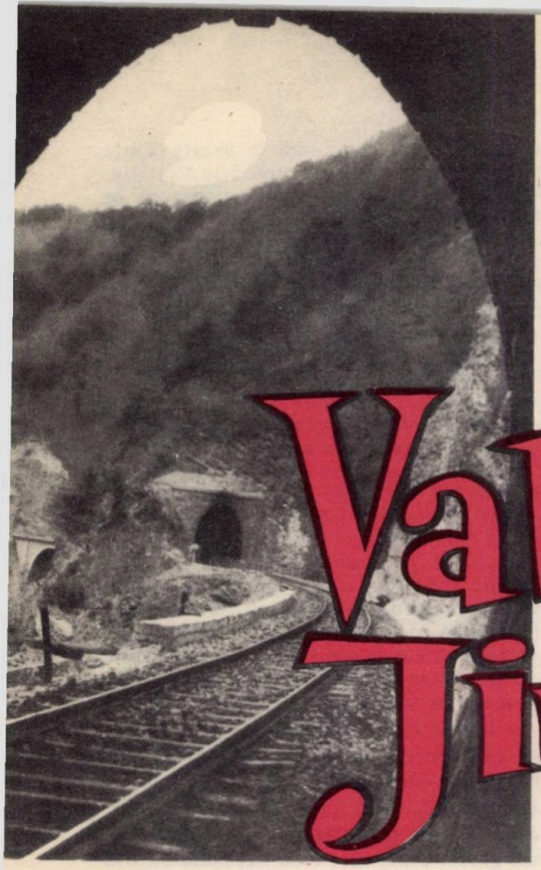

FRUMOASĂ EŞTI, PATRIA MEA

Valea Jiului

de I. BĂIEŞU

Trebuie să cunoaşteţi Valea Jiului, prieteni! Trebuie să cunoaşteţi istoria ei adînc frămîntată, oamenii care au ridicat-o de la Plîngere la Bucurie, frumuseţea priveliştilor sale (verdele-albastru al munţilor, negrul orbitor al adîncimilor, Jiul cenuşiu ca un miner ieşit din şut).

Valea Jiului e un colţ al străvechii vetre a patriei. Istoricii consemnează începuturile aşezărilor minereşti la Petroşeni sau Lupeni. Reporterul îşi începe însă călătoria de la Uricani, cea mai nouă localitate de mineri din Valea Jiului. Uricanii — oraş socialist — a apărut ca peste noapte. Cu un deceniu şi ceva în urmă, aici nu erau decît munţii — sobri şi colţoşi, tăiaţi parcă în pripă de străvechile cataclisme — şi momîrlanii, vechi crescători de oi, care prin veşmintele şi felul lor de viaţă coborau parcă direct din neamul lui Decebal. Totul era sălbatic, patriarhal şi primitiv. Sălbatic era peisajul, patriarhal portul şi primitivă viaţa, cu mizeria ei feudală. Aşa păşiseră momîrlanii pragul vremurilor noastre. Şi nici nu bănuiau ei bogăţia care zăcea sub pajiştile pe care-şi păşteau turmele de oi. Într-o zi însă, aici au descălecat constructorii şi minerii. Primii au ridicat blocuri, ceilalţi au săpat piatra, descoperind cărbunele. Momîrlanii au devenit mineri şi zidari. Uricanii n-a fost decît un sat cu cîteva case, şi în cîţiva ani a devenit un oraş în cel mai deplin înţeles al cuvîntului. Istoria sa e teribil de scurtă.

Valea Jiului este deci în acelaşi timp o aşezare foarte veche şi foarte nouă. Istoria ei poate fi scrisă pornind de odinioară sau din zilele noastre de azi.

Trecutul Văii Jiului este scris cu negru. Cărbunele era doliul arborat în adîncime, sub pămînt, pentru suferinţe, pentru foame, pentru moarte. Pornind să vorbeşti despre exploatarea minerilor de patronii capitalişti în anii negri ai regimului burghezo-moşieresc, ai senzaţia că cuvintele sună neconvingător şi prea simplu. Suferinţele la care au supus capitaliştii pe mineri nu trebuie date uitării.

— Bărbatul meu, îmi spunea acum cîţiva ani bătrîna soţie a minerului pensionar Barta Eugen din Lupeni, luase într-o vreme obiceiul să sărute copiii înainte de a pleca la lucru. Pînă atunci nu i se întîmpla asta, povesteşte bătrîna, mai departe, mişcînd cu repeziciune din andrele. El era un om aspru şi cam posomorît. Şi deodată, aşa, sufletul i se făcuse mai bun, îşi mîngîia şi-şi săruta copiii în fiecare dimineaţă. Mi-a trezit o bănuială. M-am gîndit că-l ameninţă vreo primejdie pe care mi-o ascunde. Într-o noapte mi-a spus singur: „Galeriile sînt foarte şubrede, abatajul în care lucrez se poate prăbuşi oricînd. Nimeni n-are grijă de noi. Toţi sînt surzi cînd le spui. O să ne prăpădim ca nişte şobolani acolo în subteran. Muncă e multă, plată puţină. Cum să trăieşti aşa?". Da, nu se mai putea trăi aşa. Nu ne-ajungea pîinea pe masă, răbdau copiii, răbdam şi noi, munca era grea, ca de rob, plină de primejdie. Pînă cînd într-o zi, minerii n-au mai vrut să mai intre sub pămînt.

Bătrîna oftează.

... Minerii n-au vrut să mai intre sub pămînt. Şi-au încrucişat braţele şi-au rămas la suprafaţă, ocupînd curtea administraţiei. Toate abatajele au rămas pustii. Directorul a ieşit la fereastra biroului şi a strigat ridicînd pumnul ameninţător:

— Intraţi la lucru, că vă împuşc!

— Nu intrăm. Daţi-ne pîine! Murim de foame! Ne-am săturat de mizerie. Asta nu-i viaţă!

Directorul a anunţat prefectul. Prefectul a adus soldaţi cu arme. Soldaţii s-au uitat la feţele supte de foame ale minerilor, şi armele s-au plecat ruşinate. Au refuzat să tragă. Noaptea minerii au rămas în curtea minei, lîngă focuri. A doua zi prefectul a chemat un batalion de jandarmi, pe care i-a îmbătat cu ţuică. Aceştia au înconjurat mina cu mitraliere. Prefectul a strigat dintr-un balcon:

— Mergeţi la lucru sau tragem?

Atunci a ieşit în faţă un miner tînăr. Era utecistul Vitoş Gavrilă.

— Nu ne speriaţi. Trebuie să ne daţi dreptul nostru, ticăloşilor! Să ne daţi pîine, nu gloanţe!

Prefectul a scos pistolul şi a tras în pieptul lui Vitoş Gavrilă. În clipa aceea, jandarmii cu mînţile înceţoşate de băutură au apăsat pe trăgaciul mitralierelor. Prin curtea uzinei curge un pîrîu tulbure. Apa pîrîului a fost în ziua aceea a anului 1929 roşie. Sîngele minerilor grevişti a curs sub gloanţele burgheziei. Greva a fost înăbuşită, dar clasa muncitoare din întreaga ţară a auzit strigătul de luptă al minerilor împotriva exploatării capitaliste.

... Valea Jiului e un muzeu, un muzeu în care sălăşluieşte vie amintirea luptelor duse de mineri împotriva

Patria

Spui „patrie" şi-n ochi ţi se perindă
Tot ce-i aici la noi, ca-ntr-o oglindă.

Atotcuprinzător e-acest cuvînt,
Că-n el cîmpia noastră largă-ncape,
Şi brazii de pe munţi vibrînd în vînt,
Şi Dunărea cu-albastrele ei ape.

Marile uzine cu furnale,
Ce plămădesc tractoare cu cinci pluguri,
Şi cîntecele limpezi de cavale,
Şi grîul,
Şi recoltele de struguri.

Şi vagonete pline cu cărbuni,
Şi sondele înfipte în pămînt,
Şi comuniştii
Făurind minuni;
...Atotcuprinzător e-acest cuvînt.

ADRIAN PĂUNESCU

exploatării, în care se poate descifra cu limpezime drumul care a dus de la Valea Plîngerii la Valea Bucuriei.

Orașul renăscut

După Uricani și Lupeni, poposim la Vulcan. Istoria acestui oraș are un capitol sumbru. Vulcanul a căpătat cu ani în urmă denumirea de „orașul mort". De ce? Capitaliștii, stăpînii minei de aici, făcîndu-și la sfîrșitul unui an bilanțul, au ajuns la concluzia că aceasta nu mai rentează și au hotărît s-o închidă. Și au închis-o. Și ca să fie siguri că nu vor mai veni alții în urma lor, au inundat-o cu apă.

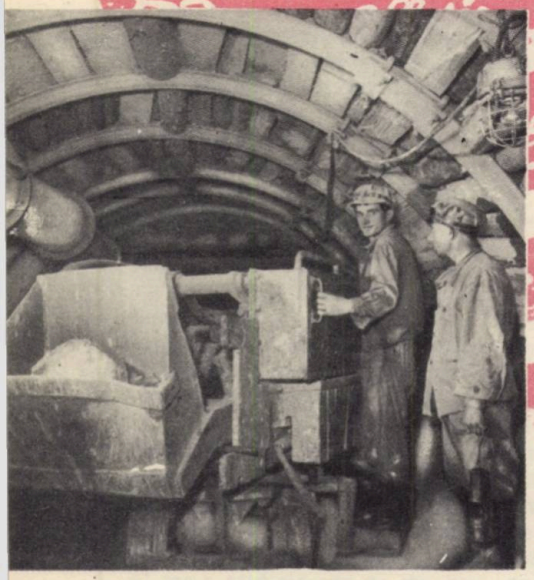

Sute de mineri au rămas pe drumuri pradă foamei, șomajului. Fiecare și-a căutat de lucru prin alte părți. Orașul murise, viața din el fusese parcă stinsă de un cataclism natural.

După eliberare, orașul Vulcan a reînviat. Mina a fost redeschisă, cea mai mare parte a oamenilor s-au întors înapoi. Orașul e azi de nerecunoscut. El s-a ridicat din părăsire și paragină, frumos, modern, adevărat oraș socialist.

Minerul — student

Petroșeniul este așezat în vale, lîngă apa Jiului. Sus, pe munte, dominînd orașul ca un post de comandă, e Institutul de mine. Foști mineri sau fii și fiice de mineri învață aici pentru a deveni ingineri. Biografia studenților acestui institut seamănă teribil, luată în mare, cu cea a lui Croitoru Gheorghe: a venit în Valea Jiului cu mai mulți ani în urmă la îndemnul organizației U.T.M. din satul lui, de undeva din Moldova. Se știa că aici, în Valea Jiului, e nevoie de oameni, de mineri. La Petrila, a învățat meseria de miner într-o brigadă. A devenit fruntaș în producție. A urmat facultatea muncitorească. Într-o zi, un tovarăș de la comitetul de partid i-a spus: „Trebuie să mergi să înveți, Gheorghe. Avem nevoie de ingineri". „Bine — a răspuns Gheorghe —, dar tot aici la Petrila mă întorc." Și-a luat la revedere de la ceilalți ortaci din brigadă și a plecat la învățătură.

Gheorghe văzuse de oile chiaburului din sat cît fusese acasă. Acum învăța să ajungă inginer. Îi era cumva ușor? Nicidecum. Îl apucau și zorile aplecat peste cărți. Îl apuca însă mereu dorul de mină, de băieții din brigadă.

— Și ce m-am gîndit atunci, îmi povestea el. În timpul liber mă duceam în șut cu brigada mea, Petrila e doar la doi pași de institut. Pe urmă, în vacanță, m-am dus vreo săptămînă acasă (cînd m-a văzut mama în uniforma institutului nostru a zis că-s general) și pe urmă m-am întors la mină. Am lucrat tot timpul în brigadă. Băieții ziceau așa: „Mă, tu parcă nici n-ai fi plecat dintre noi". Păi, așa e bine: să și muncești, să și înveți.

Un erou fără fapte „extraordinare"

Cine intră în mină la Petrila are impresia că se plimbă pe bulevard. Da, un bulevard luminat ca ziua, asfaltat, cu linii de tramvai (pe care merg trenuri de vagoneți), cu mici căsuțe pe la intersecții (puncte sanitare, birouri). Pînă jos se coboară cu liftul (aici i se spune corfă). Dacă vrei să ajungi la abatajul Eroului Muncii Socialiste Haidu Iuliu, trebuie să mergi ceva mai bine de doi kilometri pe sub pămînt. Cînd ajungi la abatajul lui te așezi undeva deoparte și privești. Te uiți cum taie cărbunele cu haveza, combina sau ciocanul pneumatic, cum îl încarcă pe transportoare. Munca e mecanizată. Cu Haidu nu prea se poate discuta jos în mină. Deși un om foarte cumsecade și atent cu oricine, Haidu are treburi serioase aici: fiecare clipă înseamnă cărbune. Sus, la suprafață, poți tăifăsui cu el cît poftești. Te invită neapărat la el acasă și te servește cu șuncă, pită și vinars.

E interesant de știut cum arată un erou, nu? În general de eroi sînt legate tot felul de întîmplări și legende extraordinare, palpitante, despre care se pot scrie romane întregi. De numele lui Haidu Iuliu nu e legată însă nici o întîmplare extraordinară. Pur și simplu nu poți afla de la el nimic deosebit, cu toate că e erou. Cînd îl întrebi de-așa ceva zîmbește blînd și înțelegător:

— Păi, ce să fie deosebit? Nu mi s-a întîmplat nimic așa... grozav. Muncim...

Ei, da, aici e eroismul lui Haidu Iuliu — munca lui de fiecare zi, obișnuită, dar făcută cu o înaltă răspundere, cu adevărată artă. E vorba de spiritul lui de gospodar la locul de muncă, și e vorba, mai mult decît orice, de marea lui putere de comunist de a-i însufleți pe ortacii lui să muncească mereu mai bine, de a-i face să înțeleagă ce minunată frumusețe e în meseria lor, în datoria lor de a da patriei cît mai mult cărbune.

În rest — nici o întîmplare deosebită.

*

Valea Jiului — vatră bogată, străveche, udată cu sîngele minerilor răpuși de capitaliști, vatră cu locuri renăscute, readuse vieții noi, vatră a eroilor educați de partid care scriu istoria, simplu, cu ciocanul pneumatic, patrie a minerilor, a celor ce dau „pîinea uzinelor" țării.

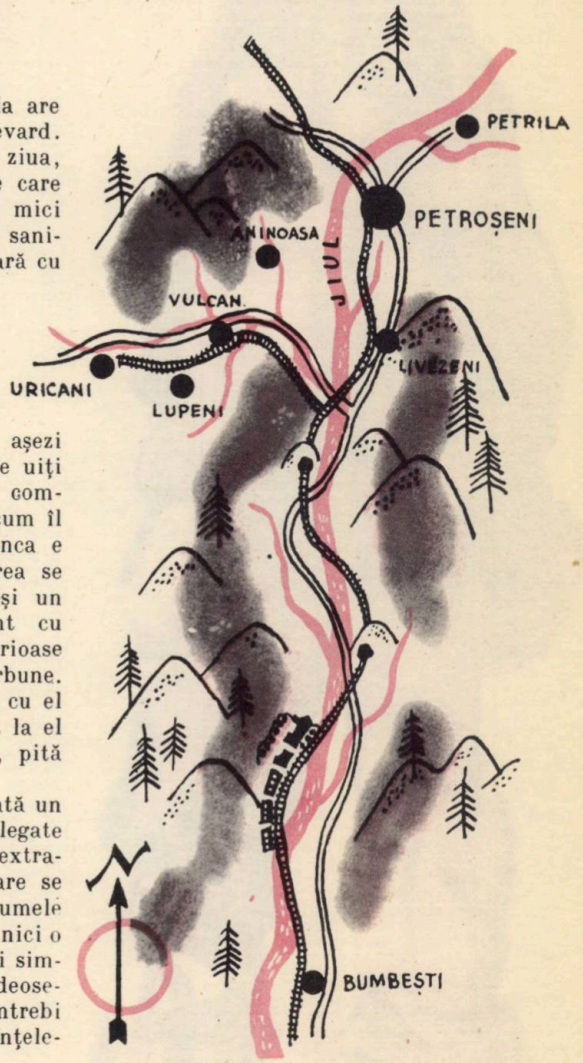

Necunoscutul

de SÜTÖ ANDRÁS

„Scumpii mei tovarăşi, şi aseară mînam vaca spre casă; şi cum îi vaca îndeosebi cînd are viţel mic... aleargă, aleargă... furca pe jos: calcă în ea. Şi pentru asta tot eu îs vinovat. Pentru toate pe mine mă învinuiesc. N-ai avut grijă, mi-a spus, şi eşti măgar bătrîn — şi apucînd biciul în două m-a pălit peste obraji. Şi duminică cică să-l spăl pe picioare..."

Fényes Mózes, căruntul preşedinte al gospodăriei colective, înalţă uluit privirile de pe cererea scrisă cu litere cît pumnul. Strînse din umeri, că el nu pricepe ce fel de cerere îi asta care începe astfel. Celelalte-s scrise scurt şi pe înţeles: „Subsemnatul aşa şi pe dincolo, vă rog să mă primiţi în gospodăria colectivă". Întoarse coala de caiet... „Szakács, ţăran sărac" — scria dedesubt de tot. Dar într-un sat atît de mare — patru mii de locuitori — cine-i poate ţine minte pe toţi?

Cererea asta l-a scos cu totul din sărite pe preşedinte. L-a apucat mînia. Cum poate fi cineva atît de neajutorat, încît în anul 1950 să se lase călcat aşa în picioare? Părea că aude un strigăt din trecut: dragii mei tovarăşi, nu mă lăsaţi, luaţi-mă cu voi!

Fruntea lui Fényes se făcu numai cute. De obicei purta ochelari doar seara, dar acum, aşteptînd parcă de la ei lămurire, şi-i încălecă pe nas şi citi astfel cererea mai departe:

„... De-aia-s aşa de amărît, pentru că tovarăşul Dudás mi-a spus că nu pot fi primit în gospodăria colectivă pentru că nu se poate. Dar acum, după ce m-am socotit eu bine, iacă am nişte cereale, nu ştiu chiar cît, ar trebui să le cîntăriţi, tovarăşi. Dacă trebuie le dau la colectiv, că eu vreau să trăiesc acolo; pentru că eu am greutăţi familiale. E drept că bătrîna nu poate lucra, dar eu am să-mi dau toată silinţa".

Toate se-ncîlciseră în mintea lui Fényes.

„Ce fel de om îi ăsta? Nu ştie cîte cereale are. Tare nătîng mai trebuie să fie!..."

— Tovarăşe Kapor! Cine a adus cererea asta? întrebă pe contabil, trecînd în odaia vecină.

Contabilul scormonea după cine ştie ce hîrţoage, cu capul vîrît cu totul în dulapul de fier al casei; de-acolo răspunse cu lehamite că fusese naiba ştie ce bătrînă, el n-o cunoaşte, el n-are vreme să caşte ochii la toată lumea.

— Da' vine omul şi nici nu te uiţi la el, parc-ar fi nimic, mormăi preşedintele necăjit şi ieşi în ogradă. Îl întrebă pe paznicul de zi. Acela răspunse că nici nu-i cu putinţă o cerere pe numele de Szakács, pentru că cine trece pe la sediu trece pe sub ochii lui şi pe el să nu-l învinuiască nimeni, pentru că el are grijă de poartă...

Peste un ceas, Fényes se duse la preşedintele sfatului.

— Dragă colega, cine-i omul ăsta? Ia scoate tabelele alea!

„Colega" întoarse cererea şi pe faţă şi pe dos, scărpinîndu-se în cap cu creionul.

— Ştiu eu şi fără tabel cine locuieşte în comuna mea, spuse într-un tîrziu. Ţi-i înşir de la cap la coadă, de la coadă la cap, pe sărite, cum doreşti; dar un om cu numele ăsta n-am în sat. Cererea asta trebuie să fie o glumă! Uite tabelul, tovarăşe, ce-i aici îi sfînt...

— Să lăsăm tabelul, tovarăşe preşedinte, îl întrerupse Fényes, făcînd un semn energic cu mîna. Să cercetăm şi să vedem ce-i în viaţă.

— Putem cerceta, făcu preşedintele îngăduitor, pentru că îşi dădu seama că altfel n-o scoate la capăt cu Fényes. Dar numai mîine. Uite, am de făcut raportul lunar!... Cine să-l scrie în locul meu?

Fényes se întoarse acasă amărît. Mereu se întorcea cu gîndul la cerere, întrebîndu-se cum s-a putut întîmpla să scape atenţiei lor viaţa amară a unui om cu o soartă atît de tristă? Întreba şi pe unul, şi pe altul. Oamenii ridicau din umeri. Nu-l ştiau, nu-l cunoşteau.

Fényes dădu supărat din mîini şi plecă la sindicatul salariaţilor agricoli. Nu-l găsi pe secretar, dar primi lista cu numele lor şi o citi pînă la capăt. Lista se sfîrşea cu „S",

Ilustrații:
N. POPESCU

dar nici urmă de vreunul cu numele Szakács.

— Dacă nu-i, nu-i! oftă el.

Trecu o zi, trecură două — iaca și adunarea generală pentru primirea de noi membri...

Candidații își făceau de lucru prin sediu încă de pe la nămiezi: intrau, ieșeau, vorbeau între ei. Toți veniseră în straie de sărbătoare și bărbieriți. Pînă și Labodás își încălțase bocancii cei noi, de se mirau care mai de care. Labodás era un mijlocaș slăbănog la trup, dar lat în umeri, pe numele lui cel adevărat Szölösi János; dar cum salata o ducea toată la piață, iar el și cu familia sa numeroasă mîncau lobodă și podbeal, l-au poreclit Labodás [1]...

Începu adunarea. Necunoscutul însă nu se arătă.

De mai multe ori Fényes i-a dat în grijă paznicului să-l trimită înăuntru pe numitul Szákacs de îndată ce sosește.

Au luat apoi cererile pe rînd, le-au discutat și au votat la fiecare. Labodás era cel din urmă: îl aprobaseră și pe el cu aplauze, cînd intră pe vîrful picioarelor paznicul:

— Szakács Ferenc, șopti el emoționat la urechea președintelui.

— Trimite-l repede înăuntru!

— Nu-l pot trimite, scutură paznicul din cap. Cum să-l trimit?

— Dar ce? Tu hotărăști? se răsti președintele la el. Ce vorbă-i asta? Numai adunarea poate hotărî, și nu noi, indivizii, mai adăugă ca un fel de lămurire, dîndu-și seama că prea l-a luat repede pe bătrîn.

— Bine, dar apoi să nu mă certați pe mine... mormăi paznicul ieșind.

Ușa se deschise și Szakács Ferenc intră încetișor, cuviincios, dar hotărît. Închise ușa, își scoase căciula ponosită din piele de oaie și privi în jur cu ochii săi mari, limpezi.

— Bună seara, spuse cu glas sunător și nu se mișcă mai departe.

Sala se umplu de-un murmur de mirare. Toți cei de față întoarseră capul către ușă și fiecare, în felul său, se mira; unii șuierară lung, izbucnind apoi în rîs, alții priveau întrebători la președinte, dînd din cap: pe cine ne-ai adus aici?

Iar Szakács Ferenc sta acolo, curajos, încrezător și liniștit. Era un copil de vreo treisprezece ani, cu părul zbîrlit, cu ochi negri ca smoala. Bocanci uriași, croiți pentru un om mare, în picioare, cioareci ciobănești, murdari și zdrențuiți, și-un sumăieș de vară, cu mîneci scurte, rămas mic, îi înveleau trupșorul.

— Ferkö! strigă cineva. Micul Szakács Ferkö!...

— Tovarășe Fényes, mereu ne-ai amintit de Ferenc... Dar ăsta-i Ferkö... Cine-l cunoștea îl știa numai ca Ferkö.

— Orfanul lui Szakács Anna.

Dar în afară de bunică-sa cine mai avea grija acestui gîndăcel? Cui să-i treacă prin cap să cerceteze cum a ajuns la Dengö, care, ca un om fără copii ce se află, cică „l-a luat de suflet".

Fényes ciocăni în masă.

— Liniște, tovarăși! Ce-i năcazul, frățioare?

Ferkö nici n-a tresărit la auzul glasului oficial.

— Am venit la adunare.

— Cine te-a trimis?

— Am venit de capul meu.

— De ce?

— Vreau să intru în gospodăria colectivă; mi-am pus-o în cap încă de astă-iarnă, spuse fără măcar să zîmbească la veselia din jur...

Fényes îl chemă lîngă el pe băiat. Îi căută în ochi, netezindu-i părul zbîrlit, și-i spuse:

— Dragul meu, dacă ai să crești... Numai atunci poți să fii colectivist.

— Și pînă atunci ce mă fac? Nu mai pot rămîne la domnul Dengö...

— O să te ajutăm. Tovarăși, declar adunarea noastră generală închisă. Tovarăși, se întoarse el către oameni, mîine, poimîine vom vedea ce-i de făcut cu Ferkö.

După aceea Fényes a plecat, cică avea de vorbit cu președintele sfatului și cu alții, dar că se întoarce, iar Ferkö să rămînă pînă atunci acolo, în biroul său.

— Hai la club, îl pofti un colectivist mai tînăr. Să ne vezi dansatorii.

Intrară — și Labodás intră cu ei. Îl rîcîia ceva pe suflet, voia să stea de vorbă cu copilul. Pe scenă, tinerii se pregăteau pentru concursul cultural raional. Repetau piesa. Ferkö se așeză cuviincios pe-o bancă.

— Dar tu ce crezi că și copiii pot fi membri ai gospodăriei colective? îl întrebă Labodás așezîndu-se lîngă el.

— Cine-i în stare să lucreze are dreptul..., se întoarse Ferkö către el.

— Auzi, frate! rise fără veselie Labodás. Dar ce-ai aduce tu dacă te-ar primi?

— Dumneata ce-ai adus?

— Șase jugăre, prima... doi bouleni buni, car, plug...

Ferkö dădu din umeri, posomorîndu-se tot mai mult. Cînd ieșise pe poarta vopsită a lui Dengö se simțise ușor și liber, mai că zbura către sediul gospodăriei colective. Acum începeau să-l chinuie îndoielile, iar cînd privea la Labodás îl apuca o neașteptată deznădejde. „Ce-l privește pe el că eu îs copil încă? Ce-are el cu mine?"

Abia aștepta întoarcerea președintelui. Numai în el avea încredere. Și cugeta în sine ce bine ar fi dacă așa, pe nepusă masă, cineva l-ar vrăji, prefăcîndu-l într-un om mare, puternic: atunci Labodás ăsta n-ar avea de ce se agăța.

— La ce te pricepi tu, la urma urmei? îl întrebă pe neașteptate Labodás.

Ferkö smuci din umeri. Ce să-i răspundă?

— Măcar să joci știi?

— Mai bine ca dumneata.

Labodás îl întrebase așa, într-o doară, cu oarecare superioritate, jumătate-n glumă, jumătate serios. Auzind însă răspunsul, se încruntă.

— Uite, frate, că ți s-a dezlegat limba! Auzi, vecine! Spune că joacă mai bine decît mine. La astea trebuie putere, băiete! La bărbunc! Iar cine n-are putere n-are ce căuta în gospodăria colectivă.

[1] Labodás = lobodă.

Deveniră şi alţii atenţi la discuţie şi din curată curiozitate începură să-l aţiţe pe Ferkö, să joace una, să-şi arate puterea. Coborîră şi dansatorii de pe scenă şi-l rugau acum, încurajîndu-l de parc-ar fi fost un dansator vestit ori de parcă numai de asta ar fi atîrnat primirea lui în colectivă.

Ferkö tăcu o bună bucată de vreme, îngîndurat, pe urmă se ridică brusc... „Numai în ciuda ta!" — spunea privirea lui îndreptată către Labodás. Îşi aruncă pe un scaun căciula şi-şi dezbrăcă sumăieşul. Rămase în cămaşa lui de cîlţi, zdrenţuită toată. Îşi încrucişă braţele pe piept şi rămase cîteva clipe nemişcat. Îşi tot privea bocancii grei, uscaţi, scîlciaţi şi podeaua plină de colb.

— Nu pot! spuse. Mă dor picioarele.

— Nu-i adevărat! Nu te dor! strigă la el mîniosLabodás. Vii aici să te plîngi că te dor picioarele şi mai ştiu eu ce!... Da' ce-ţi închipui, băiete? Nici pămînt, nici car...

Oamenii se gîndiră că totu-i o glumă.

Iar Ferkö abia acum şi-a dat seama că Labodás vorbeşte serios: că-l crede un trîntor şi îşi teme pita de el...

— N-ai teamă, tovarăşe!... N-am să-ţi mănînc normele!...

Şi se înălţă deodată, drept ca lumînarea. Îşi scutură capul, apoi mîndru, curajos şi-l dădu pe spate şi începu să pocnească din degete, de parcă s-ar fi descărcat nenumărate puşcoace de soc. Asta era însă numai un fel de semnal la care mai întîi îi tremurară scurt genunchii, apoi abia auzit începea un tropotit ce creştea şi se făcea pe nesimţite tot mai iute. Umerii, mijlocul, aşteptînd poate fluierul ori cîntecul de ceteră, mai zăboveau, mişcîndu-se moale şi potrivindu-şi acestui tropotit muşchii încordaţi, gata de joc.

— Ţin-te bine! îl aţiţau din jur, iar clarinetistul, care cînta tinerilor, dădu drumul unei melodii de mai mare dragul.

Ferkö surîse, apoi înălţîndu-şi fruntea chiui ascuţit, se răsuci prin aer, ca un prîsnel, iar cînd picioarele sale atinseră din nou pămîntul, juca uşor şi totuşi bărbăteşte bărbuncul secuiesc, făcînd fel de fel de ponturi şi figuri. Bocancii grei au devenit într-o clipă uşori ca pana, şi-au pierdut greutatea, forma lor scîlciată şi tropoteau ritmic pe podea şi se ciocneau ritmic în aer.

Labodás zîmbea, urmărind cu atenţie fiecare mişcare a lui Ferkö.

Ferkö strînse pleoapele, făcînd ochii mici şi ca un vizitiu meşter care stăpîneşte sigur caii ce joacă nărăviţi, aşa îşi stăpînea fiecare muşchi, întreaga lui putere. Punea o măiestrie fără pereche în acest dans, prins de la cei mari şi învăţat în taină.

— Zi-i aşa! îşi holbă ochii Labodás. Asta-i încă fleac.

„Fleac?" tresări Ferkö şi bătu mai departe paşii cu puteri noi, cu îndărătnicie.

Colectiviştii îl urmăreau în tăcere. I se putea auzi răsuflarea tot mai grea, mai repede.

— Bine, Ferkö. Te pricepi! Ajunge...

Dar ciuda împotriva lui Labodás îl mîna pe Ferkö într-un dans tot mai sălbatic. „Nu mă las, mă zgîrcilă! Nici de ciudă nu mă las. Lasă să rîdă oamenii — se gîndea el — de Labodás ăla cu nasul lui ascuţit, să-l facă de ruşine cu neîncrederea lui de mijlocaş cu tot".

— Ce-i asta? Ce se-ntîmplă aici? întrebă Fényes intrînd împreună cu preşedintele sfatului. Bine, Ferkö, eşti băiat isteţ, ajunge...

„Nu mă las, să nu zică Labodás că n-am putere".

Dar începea să simtă că nu mai era atît de mlădios, că bocancii i-s tot mai grei şi cămaşa i se lipeşte de spinare.

Şi scena, încet, încet se transforma într-un pămînt clisos, sala, ca un scrînciob, începu să se învîrtească, iar inima îi bătea speriată tot mai tare.

— Ce se-ntîmplă aici? întrebă iar preşedintele, posomorîndu-se. Labodás, ce-ai cu băiatul?

Ferkö se trase într-o parte; în ochi îi răsăriră lacrimi. Cînd Fényes îl strînse la piept tremura din tot trupul.

Labodás tot căuta, tulburat, să lămurească: el nu şi-a bătut joc, el a vrut numai să-i cunoască puterea, că — bine — copil, necopil dacă nu ţine la osteneală nu-i bun de muncă...

Se auzi glasul liniştit al preşedintelui.

— De aceea n-am avut habar de copilul acesta pînă acum, pentru că mai sînt unii care gîndesc ca tovarăşul Labodás. Stai, frate, nu fugi... apoi să punem la muncă făptura asta tînără?

Labodás ieşi trîntind uşa, furios şi ruşinat.

A doua zi dimineaţa, într-o vreme frumoasă, însorită, patru oameni mergeau pe drum spre casa lui Dengö Mihály. În faţă păşea furios preşedintele sfatului popular. Îi era ruşine de sat şi de Fényes că — uite! — listele nu-s chiar atît de precise. Alături mergea cu multă linişte secretarul sindicatului, netezindu-şi cînd şi cînd mustăţile uriaşe, răsucite în sus şi mormăind cu glasul său adînc, ca de bronz: „Cine s-a gîndit că pot răsări şi griji de soiul ăsta?" In urma lor mergeau Ferkö şi bătrînul Fényes. Copilul, care dormise la Fényes, unde şi mîncase de dimineaţă, era voios, ciripi cît ţinu drumul...

Şi ar fi povestit mai departe, dar ajunseră la poarta vopsită a lui Dengö.

Intrară în curte.

— Domnul Dengö! strigă preşedintele sfatului către bucătăria de vară.

Uşa bucătăriei era dată de perete. În colbul tîrnaţului se scăldau găini. Nu răspundea nimeni.

— Îl caut eu! spuse Ferkö grav şi porni înspre grădina din fundul curţii. Dengö dregea gardul din marginea de sus a celor două jugăre de pomet. Pe pămînt zăcea un ghemotoc mare de sîrmă ghimpată — cu ea se necăjea s-o întindă, s-o prindă sus pe gard. Ochii săi mărunţi, apoşi împunseră pe copil cu priviri rele.

— Ce-i, domnișorule, pe unde-ai hoinărit?

— Prin sat.

— Dar dacă ți-oi face oscioarele piepteni, bine ți-ar fi, ticălosule?

— Veniți! Vă caută! spuse Ferkö, înecîndu-se.

— Cine? Unde?

— Președinției.

Dengö dădu drumul firului de sîrmă și, parcă firul ăsta ar fi fost singurul lui izvor de viață, se îngălbeni fără veste, ochii lui mici se lărgiră, începu să clipească speriat. Se apropie de copil și se aplecă spre el. Paloarea feței lui se risipise. Lui Ferkö i se păru, cum îl privea de aproape, că fața lui stacojie s-a făcut deodată ca o pungă de hîrtie umflată în joacă de copii, că grumazul i s-a îngroșat și s-a răcut vînăt.

— Cine i-a trimis? Cine i-a adus aici? întrebă Dengö, măcar că pricepea tot.

Ferkö ridică ochii, pironindu-l drept în față:

— Eu. Eu i-am adus! spuse el, apăsînd pe vorbe ca să-și înfrîngă frica ce i se împrăștia prin trup.

— Așa..., zise Dengö înghițind în sec. Așadar, tu i-ai adus... Chiar tu...

— Chiar eu.

— Și nu se despică pămîntul sub tine?

— Nu.

Dengö se holbă la el. Plămînii lui șuierau ca foalele de la fierărie; pumnii lui mari, asudați se mișcau amenințători în aer. Ferkö se gîndi fără veste că omul ăsta cît un munte, cu mîna grea, se va arunca asupra lui și-l va strivi. Se întoarse. Ar fi vrut să strige pe Fényes, dar nu-l strigă. I-o luă înainte Dengö și, minunea minunilor, vorbi cu glas obosit, molcom, cum îl mai auzise o singură dată, astă-iarnă, cînd fusese bolnav și cerea de mîncare de la nevastă-sa.

— Dragă Ferkö... spune-le că ai glumit... că... spune-le ceva... Tu ești un băiat isteț... ascultă... Ești un băiat isteț...

— Totdeauna ai spus că-s un măgar bătrîn!... prinse curaj Ferkö, și-ar fi vrut să chiuie de bucurie.

Hii, că nu-i nimeni să audă, că nu-i nimeni să vadă. Uite, omul ăsta totdeauna stăpîn pe sine, rece, necruțător, stăpînul său, acum s-a muiat ca o cîrpă, a devenit o arătare scîrboasă, vrednică de plîns.

Dengö se îndreptă din mijloc și, parcă trezit din buimăceală, se repezi la copil, strigînd ascuțit:

— Încă răspunzi, mucosule! Îți zdrobesc capul, să știu că mă bagă-n temniță!

Voi să-l lovească cu pumnii, dar Ferkö, cu o mișcare mlădie, se ghemui, ferindu-se. Încercă să fugă la vale spre ogradă, dar în clipa aceea îl ajunse o lovitură grea în spinare. Căzu pe iarbă, lovindu-se de ghemul de sîrmă ghimpată.

— Lasă-l! Nu-l atinge! N-auzi? strigă atunci Fényes și s-apropie amenințător, în fugă.

— Cine, ce-i fac? Nu m-am atins de el... mormăi Dengö și, speriat, coborî în ogradă.

Ferkö ajunse ceva mai tîrziu împreună cu Fényes, care-l ocăra de ce-a făcut pe grozavul și n-a strigat. Mîinile și hainele îi erau pătate de sînge de la zgîrieturile sîrmei.

Spălîndu-se la fîntînă și legîndu-se cu o batistă, spaima de adineauri i se risipi și, privind în jur, cerul i se păru mai sclipitor, mai înalt, și satul plin de bucurie și veselie.

Adia un vînt ușor dinspre răsărit, sîrmele de telefon șuierau prietenos, parcă i-ar fi cîntat numele, iar sus, în grădină, pomii înfloriți îi făceau semne. Și găleata grea i se păru ușoară, pentru că știa că se spală pentru ultima oară la fîntîna asta și că nici ograda largă nu va mai trebui s-o mătură în zori și seara cu mătura cea tocită.

Sosi o căruță cu doi cai de la colectivă, încărcară în ea cerealele pentru cei doi ani slujiți la chiabur, doar patru saci; de acestea pomeniseră în cerere. Pînă să încarce, se strînseseră mulțime de oameni, iar Ferkö știa că el e acum marea minune a satului, că toți rîd și zîmbesc ca să-l bucure pe el.

— O să meargă la școală, spuse cineva.

Vorba asta îi trezi lui Ferkö o amintire ciudată. În vreme ce o femeie cu părul cărunt îi lega rănile de la mînă, își aduse aminte că odată, astă-iarnă, trecuse pe lîngă școală...

Era după orele de clasă. Nici țipenie de om. Ușa era deschisă. Se furișase înăuntru. Era curățenie și o liniște mare; pe pereți, tablourile cunoscute, iar pe-o măsuță, globul pămîntesc; îl rotise și se bucurase văzînd cum se-nvîrte sub ochii lui lumea mare, cu pămînturi și ape. Apoi începuse să-și caute banca, în care, în colțul de sus din stînga, își scrijelise numele, dar n-o mai găsise, oricît o căutase, pentru că băncile fuseseră schimbate. Cele vechi fuseseră de lemn, scîrțîitoare, dar cele noi ședeau mîndre pe picioare de fier...

— Îl duc..., se face profesor de dans sau așa ceva..., șopteau femeile.

Ferkö, fără să vrea, aruncă în jur o privire mîndră și se căță în căruță.

— Ei, vericule, spuse președintele, pînă la toamnă ai să fii colectivist. Firește, ai să participi la concursul cultural raional.

— Și pe urmă?

— Începe școala! rîse Fényes și dădu bice cailor.

În romînește de REMUS LUCA

NICOLAE NASTA

Cîntecul mașinii de cusut

Nu știu doine de mă legănară,
Vorbe calde nu-mi țesură scut,
M-adormea în fiecare seară
Cîntecul mașinii de cusut.

De curînd printre vădane, mama,
Nopți cosea să-și crească trei băieți.
Pentr-un ban, cu mîinile-i, sărmana,
Îmbrăca boieri și logofeți.

Deseori, în zi de sărbătoare,
Coborau chiaburi și domni din căși,
Fiecărui, de la mic la mare,
Mama i-a cusut, plîngînd, cămăși.

Ce cămăși frumoase și-ndeajunse!
Noi, copiii mamei, din zăvoi,
Jinduiam privindu-le pe-ascunse,
Cu cămașa, petice, pe noi.

Nu știu doine de mă legănară,
Vorbe calde nu-mi țesură scut,
M-adormea în fiecare seară
Cîntecul mașinii de cusut.

COCIŞ CORNELIA
clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani Şimand — raionul Criş — regiunea Crişana

DRAGOMIR DANIEL
clasa a V-a, Şcoala de 7 ani nr. 84 — Bucureşti

VESCAN MARIANA
Şcoala de 7 ani nr. 3 — Mediaş regiunea Braşov

TAMÁS ZOLTAN
clasa a V-a D, Şcoala de 7 ani nr. 1 — comuna Alba-Iulia — raionul Alba, regiunea Hunedoara

ŞICLOVAN MARIA
clasa a VII-a, Şcoala de 7 ani, comuna Nădab — raionul Criş — regiunea Crişana

Cartea

Tu-mi eşti prietenă şi soră, carte
Între coperţi sînt filele tezaur, —
Un gînd frumos e-n orice vorbă-aparte
Şi litera parcă-i tăiată-n aur.

Te ţin în dreptul inimii şi, clară,
De bucurie inima-mi tresaltă
De parcă-ai fi un freamăt de vioară
Sau aripă deschisă şi înaltă.

Lumina ta ce se revarsă-n ţară
Şi străluceşte-n suflete feeric,
Înscrisă pe-o foiţă de ţigară
Doftana o năştea în întuneric.

Ea înflorea apoi în manifeste
Şi se-nălţa, în secol, uimitoare;
În cărţi de luptă ea dădea de veste
Despre triumful forţei proletare.

Şi iată-te acum surora noastră
Tovarăşă de vise şi victorii, —
Ne luminează slova ta măiastră
Aşa precum rîvniră luptătorii.

Să învăţaţi mereu! ne spune Lenin
Prin paginile care-aţin privirea, —
Să învăţaţi să fiţi stăpînii vremii
Ca ţara s-o iubiţi şi omenirea.

Cînd te citim în şuşuri ca fîntîna, —
Simţim, prin mijlocirea filei tale
Cum Ilici, fericit, ne strînge mîna
În măreţia simplităţii sale.

AL. ANDRIŢOIU

JANA NICOLAE
clasa a IV-a, Şcoala de 7 ani nr. 84 — Bucureşti

CARAMAN GHEORGHE
clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani — comuna Traian — raionul Brăila — regiunea Galaţi

ALEXANDROAIE ADRIANA
clasa a V-a A, Şcoala medie nr. 1 — Dorohoi — regiunea Suceava

CÎNDEA MARINELA
clasa a VII-a A, Şcoala de 7 ani nr. 3 — Turda, regiunea Cluj

CRIVINEANU MARIA
clasa a VI-a — Ploieşti

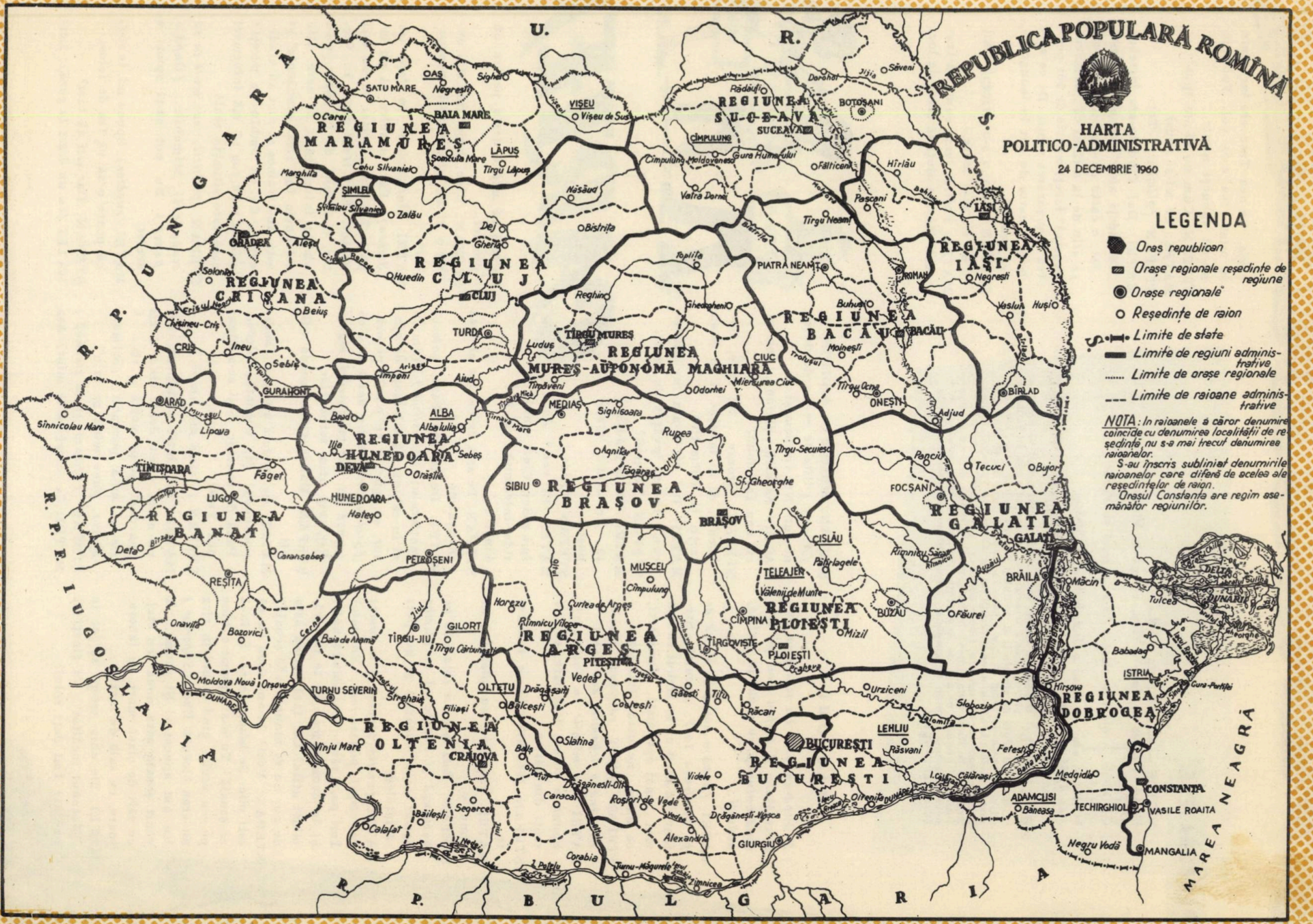
REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ
HARTA POLITICO-ADMINISTRATIVĂ
24 DECEMBRIE 1960
LEGENDA
Oraș republican
Orașe regionale reședințe de regiune
Orașe regionale
Reședințe de raion
Limite de state
Limite de regiuni administrative
Limite de orașe regionale
Limite de raioane administrative
NOTA: In raioanele a căror denumire coincide cu denumirea localității de reședință, nu s-a mai trecut denumirea raioanelor.
S-au înscris subliniat denumirile raioanelor care diferă de acelea ale reședințelor de raion.
Orașul Constanța are regim asemănător regiunilor.
U. R. S. S.
R. P. UNGARĂ
R. P. F. IUGOSLAVIA
R. P. BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
REGIUNEA MARAMUREȘ
REGIUNEA SUCEAVA
REGIUNEA CLUJ
REGIUNEA CRIȘANA
REGIUNEA IAȘI
REGIUNEA BACĂU
REGIUNEA MUREȘ-AUTONOMĂ MAGHIARĂ
REGIUNEA HUNEDOARA
REGIUNEA BRAȘOV
REGIUNEA BANAT
REGIUNEA GALAȚI
REGIUNEA PLOIEȘTI
REGIUNEA ARGEȘ
REGIUNEA OLTENIA
REGIUNEA BUCUREȘTI
REGIUNEA DOBROGEA
SATU MARE
BAIA MARE
OAȘ
VIȘEU
SUCEAVA
BOTOȘANI
CÎMPULUNG
LĂPUȘ
SIMLEU
ORADEA
CLUJ
TURDA
TÎRGU MUREȘ
MEDIAȘ
SIBIU
BRAȘOV
ALBA
DEVA
HUNEDOARA
PETROȘENI
TIMIȘOARA
LUGOJ
REȘIȚA
ARAD
GURAHONT
CRIȘ
PIATRA NEAMȚ
ROMAN
BACĂU
ONEȘTI
IAȘI
BÎRLAD
FOCȘANI
GALAȚI
BRĂILA
BUZĂU
PLOIEȘTI
TÎRGOVIȘTE
MUȘCEL
TELEJEN
CÎMPINA
PITEȘTI
TÎRGU-JIU
GILORT
TURNU SEVERIN
OLTEȚU
CRAIOVA
BUCUREȘTI
LEHLIU
CONSTANȚA
MANGALIA
TECHIRGHIOL
ADAMCLISI
ISTRIA
DUNĂREA

PERSONAJELE

VICTOR – elev în clasa a VII-a
IRINA – elevă în clasa a VII-a, colegă cu Victor
ŞTEFAN, GEORGE, MIHAI } elevi în clasa a VI-a, prieteni cu Victor
MATEI – elev în clasa a III-a, fratele lui Ştefan
Nea TASE – şofer

DECORUL: O magazie veche, în marginea unui orăşel de provincie. În fund o ferestruică, în dreapta o uşă. În magazie un banc cu scule de tîmplărie şi un dulap hîrbuit. Lîngă banc, rezemat de el, o presă de lemn în care e pusă la presat o carte de format mai mare. În faţa bancului două buturugi ţin loc de scaune. Pe pereţi, agăţate în cuie, rame vechi, stricate, tipare de lemn, o căldare, o stropitoare. Aruncate pe lîngă dulap cîteva butoaie goale, stîlcite, deformate. Pretutindeni pluteşte un aer de neglijenţă. Numai în jurul bancului, cineva, pesemne o mînă de gospodar, a făcut oleacă de ordine ca să fie ceva mai mult loc.

TABLOUL I

E după-amiază. La ridicarea cortinei Matei şi Ştefan stau pe cele două buturugi cu capul în palme, abătuţi.

MATEI *(după o pauză se ridică de pe buturuga lui):* Ascultă, Ştefane, eu cred că ar trebui să fim mai... mai optimişti. Altminteri, ce naiba, ne ucide tristeţea.

ŞTEFAN *(Nu-i răspunde nimic. Leagănă a lehamite din cap.)*

MATEI *(cu mîinile în buzunare):* Spune o vorbă, frăţioare, că mă scoţi din sărite.

ŞTEFAN *(abătut):* La ce foloseşte...

MATEI: Foloseşte, nu foloseşte, tu spune-o.

ŞTEFAN: Eşti mic *(se scoală de pe buturugă şi începe să se plimbe agitat prin magazie)* şi nu poţi să înţelegi...

MATEI *(umflă pieptul şi se înalţă pe vîrful picioarelor):* Eu mic? Îmi pare rău! *(Schimbînd tonul.)* Şi la urma urmei, ce te tot frămînţi atîta? Ce, fără cartea asta de aur nu se inaugurează şcoala?

ŞTEFAN: Vezi? Ţi-am spus eu că eşti mic. Se inaugurează. Şi încă ce şcoală! Tu n-ai apucat-o bine pe cea veche, cînd la noi în tîrg nu erau blocuri. Ehe! *(Superior.)* Eu am apucat-o! Şi acum... A venit şcoala asta nouă, cu etaj, cu săli de clasă mari, cu laboratoare, cu sală de teatru...

MATEI: De abia aştept să joc în „Motanul încălţat". Vă ţineţi de cuvînt? Îmi daţi rolul?

ŞTEFAN: Sfîrşeşte cu copilăriile... *(Aparte.)* Uite de ce-i arde dumnealui? Noi fierbem şi...

MATEI: Ascultă, Ştefane, una şi cu una fac două.

ŞTEFAN: Grozav... Se vede, bobocule, că ai învăţat şi tu două lecţii la aritmetică.

MATEI: Da' ce, le-am învăţat acum? Le-am învăţat de mult.

ŞTEFAN: De cînd?

MATEI: De la grădiniţă. Pe atunci eram puşti.

ŞTEFAN *(Rîde.)*

MATEI: Ei vezi! Aşa îmi placi. Cînd omul rîde înseamnă că e bine.

ŞTEFAN: Pe asta de la cine ai mai învăţat-o?

MATEI: De la nea Tase, şoferul şantierului. *(Povestind.)* Eram cu el în cabină, că mă luase de ajutor, şi goneam cu o sută pe oră. *(Ştefan strîmbă din nas.)* E... cu o sută nu, dar cu optzeci, sigur. Vîj, vîj prin serpentine.

ŞTEFAN: Mai scurtează coada vulpii.

MATEI *(se preface că nu-l aude, continuă):* Şi, deodată, pleosc. Pană de cauciuc. Ştii ce-a făcut nea Tase?

ŞTEFAN *(Ridică din umeri.)*

MATEI: Mai întîi a înjurat, da' eu n-am auzit decît cînd a zis „pardon" şi pe urmă a rîs... A rîs şi mi-a poruncit: „Stimate ajutor, pune mîna pe cric".

ŞTEFAN *(Oftează şi se strîmbă.)*

MATEI: Ce, crezi că te mint? Aşa a zis. Că nea Tase are încredere în mine. Nu e ca voi. Voi mie nu-mi spuneţi nimic.

ŞTEFAN: Cum nu ţi-am spus?

MATEI: Ce mi-ai spus?

ŞTEFAN *(plictisit):* Tot.

MATEI: Da? Cînd te-am întrebat „Ce faceţi aici?" mi-ai răspuns: „Sst, o carte de aur"... A trebuit să aflu de la străini că „dumneavoastră" faceţi o carte de aur pentru inaugurarea şcolii. De ce trebuie o carte de aur la inaugurarea şcolii?

ŞTEFAN: Asta o s-o pricepi cînd o să fii mai mare...

MATEI: Poftim, vezi cum mă tratezi? Nu mă ajuţi să cresc de loc.

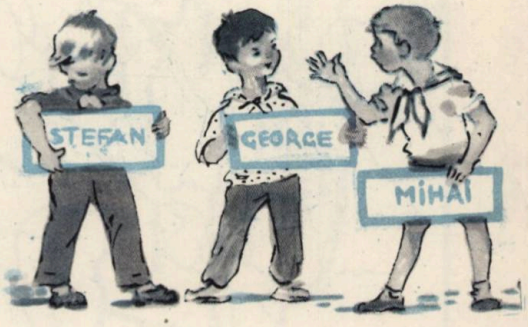

CARTEA

Crezi că asta e demn pentru un pionier...

ŞTEFAN: Bine, bine, am mai auzit-o şi cu alte ocazii, papagalule.

MATEI *(înfigîndu-se în faţa lui Ştefan):* Fără insulte, că nu înghit. La urma urmei tu nu eşti Victor. Eşti frate-meu. Pe Victor, ţi-o spun de la obraz, nu-l am la inimă, că-şi dă aere. Mie cel puţin îmi zice „gîndacule" şi asta nu e frumos şi nici nu e adevărat. Ce, eu umblu pe pereţi? *(Calm.)* Te rog să mă informezi care este situaţia reală.

ŞTEFAN *(plictisit, mai mult ca să scape de el):* Stimabile... *(După o pauză.)* Nu pot să-ţi spun: e secret.

MATEI *(rugător):* Spune-mi, te rog, că poate o să vă fiu de folos.

ŞTEFAN: Dar ştii să taci?

MATEI *(cu un deget la gură):* Les-

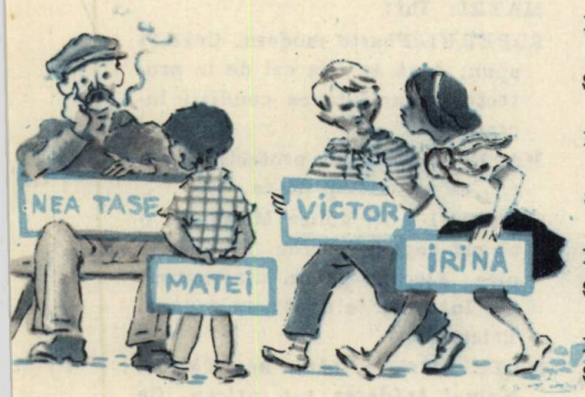

DE AUR

ÎNTÎMPLARE ÎN TREI TABLOURI
DE VINTILĂ ORNARU

pede de mormînt.

ŞTEFAN: Juri?

MATEI: Jur.

(Pe uşă, fără să fie observată, se strecoară Irina.)

ŞTEFAN: Atunci ascultă. După cum ştii şi tu, poimîine se inaugurează şcoala cea nouă.

MATEI: Asta ştiu. Ăsta era secretul?

ŞTEFAN: Nu mă întrerupe. *(Continuînd.)* Noi, adică eu cu Mihai şi cu George, şi cu Victor în frunte, am hotărît ca la inaugurare să dăruim şcolii o carte de aur. Pricepi? O carte de aur ca în ea să fie scrise de aci înainte toate faptele de vitejie ale celor care vor învăţa în noua şcoală, după noi.

MATEI: Minunat.

ŞTEFAN: Şi am făcut-o. *(Arată către presa de lemn.)* E acolo... *(Trist.)* Da' ne mai lipsesc coperţile. Coperţile. Şi ele trebuie să fie de piele sau de catifea. Victor a promis că ne face rost şi de piele şi de catifea. Şi Mihai şi George îl caută de ieri şi nu dau de el nicăieri.

MATEI: Ţi-am spus eu: Victor ăsta e un neserios. *(O zăreşte pe Irina, îi face semne desperate lui Ştefan.)* Aaaa...

ŞTEFAN: Ce ai, ce te-a apucat? Iar te dor gîlcile?

MATEI *(bîlbîindu-se, arată spre uşă):* Mi se pare că a intrat un oaspete nepoftit.

ŞTEFAN *(se întoarce brusc):* Irina, ce cauţi aici? Cum ai intrat aici? De unde ai aflat că sîntem aici?

IRINA *(ironică):* Ce-ntrebare! Parcă e greu să observi că în fiecare zi, după cursuri, alergaţi cu toţii aici. *(Către Ştefan, care a trecut în dreptul presei ca s-o acopere.)* Ai, nu mai face pe grozavul, că nu mă uit. *(Încearcă să privească peste umărul lui Ştefan.)* Crezi că sînt aşa de curioasă? Mai bine spune-mi unde dau de Victor?

ŞTEFAN: Nu ştiu. Şi noi avem nevoie de el.

MATEI: Şi nu-ţi mai suci atîta gîtul, că s-ar putea să ţi-l scrîntească.

IRINA: Hm, asta-i bună. *(Către Matei.)* Puştiule! *(Iese glonţ pe uşă.)*

ŞTEFAN: Of, cum o fi aflat, de unde o fi aflat?

MATEI: Aşa-s fetele. Le află pe toate. Nu le scapă nimic.

ŞTEFAN: Acum s-a dus pe copcă toată surpriza!

MATEI: Care surpriză?

ŞTEFAN: Surpriza cu cartea noastră de aur.

MATEI: A, da... uitasem.

ŞTEFAN *(transportat):* Şi cît ne bucuram! Ne vedeam parcă în ziua inaugurării şcolii. Toată lumea cu ochii după noi, şi noi nicăieri. Şi, deodată, Victor, Mihai, George şi cu mine, poc! cu cartea de aur în mînă. *(Trist.)* Acum totul e la pămînt.

(Pe uşă intră Victor.)

VICTOR: Noroc, copii...

ŞTEFAN: Ce faci, Victore, unde umbli, Victore?

VICTOR: După treburi.

ŞTEFAN: Ai adus?

VICTOR: Ce să aduc?

ŞTEFAN: Pielea, catifeaua.

VICTOR: N-am adus nimic.

ŞTEFAN: Ce vorbă e asta?

VICTOR: Poimîine plec. Plec cu tata la Constanţa. L-au transferat cu serviciul acolo. Înţelegi, Ştefane? O să văd marea, vapoare, portul... Pfii, o să fie strașnic de frumos.

ŞTEFAN: Şi la inaugurarea şcolii n-o să fii aici?

VICTOR: Firește că nu.

ŞTEFAN *(îngrijorat):* Şi cu cartea noastră de aur cum rămîne?

VICTOR *(încurcat):* Deocamdată treaba asta o s-o lăsăm deoparte. Nu mai am timp de aşa ceva.

ŞTEFAN: Cum? Nu mai ai timp? Dar pînă poimîine mai e o zi la mijloc. Mai e mîine.

VICTOR: Deseară plec cu tata la vînătoare de sitari. A plouat şi acum cad sitarii. Aşa că... *(Repede.)* Habar n-ai ce înseamnă o vînătoare de sitari.

ŞTEFAN: Şi din pricina sitarilor tăi noi o să rămînem fără carte de aur?

VICTOR: În primul rînd nu din pricina sitarilor, ci din cauză că tata a fost transferat. Şi asta nu mai depinde de mine. Aici şantierul şi-a încheiat lucrările.

ŞTEFAN: Da' dacă nu te-ai duce la vînătoare am reuşi poate să... terminăm cartea.

VICTOR: Eşti un caraghios. Ce rost mai are să mai muncesc la cartea de aur cînd eu n-o să fiu la inaugurare. Şi-apoi mai e încă ceva: s-ar putea să nu mai dau pe aici niciodată.

ȘTEFAN *(preocupat):* Ai dreptate și tu.

MATEI *(sărind de la locul lui, de unde a ascultat cu răbdare):* N-are... n-are nici un gram de dreptate!

VICTOR *(întorcîndu-se spre el ironic):* Zău, aici erai, gîndacule?

MATEI *(abia respirînd):* Aici eram. *(Lui Victor în față.)* Nu e frumos ce faci. Asta miroase a trădare. *(Dă să iasă pe ușă.)*

VICTOR: Eu... trădător?

MATEI *(din ușă):* Nu tu... Victor. *(Iese ca o furtună.)*

VICTOR: Hm, ce nerozie. Ce vină am eu? Și cel puțin dacă v-aș fi tăcut vreo promisiune, dacă mi-aș fi luat vreun angajament. Am vrut pur și simplu să fac un dar. Și... Nu mai pot să-l fac. Și-apoi cine așteaptă această carte de aur? Nimeni. *(După o pauză.)* Mai e vreo întrebare de pus?

ȘTEFAN *(amărît):* Nu... Nici una.

VICTOR: Atunci declar ședința închisă.

ȘTEFAN *(abia șoptit, trist):* Prin urmare de azi n-o să mai lucreze nimeni aici. Atelierul se închide.

VICTOR: Faceți cum vă taie capul. Eu însă va trebui să mai trec pe aici să iau sculele tatii.

ȘTEFAN: Poți să le ei și acum.

VICTOR: Nu, acum nu. O să vin ceva mai tîrziu. Acum am alte treburi. *(Iese.)*

ȘTEFAN *(Vrea să fugă după el, dar se stăpînește. Se oprește în ușă. Se întoarce și ia presa, o pune pe banc. O desface. Scoate cu grijă cartea pusă la prosat în ea. O ia în mîini, o răsfoiește, o privește cu o durere fără margini. Pe ușă intră George și Mihai.)*

GEORGE: E imposibil să dăm de el. Parcă a intrat în pămînt.

MIHAI *(către Ștefan):* Dar ce e cu tine?

ȘTEFAN: Nimic.

GEORGE: Cum nimic?

MIHAI *(vede cartea în mîinile lui Ștefan):* Și cartea, de ce-ai scos-o de la presă, s-a uscat? *(Pe ușă intră Irina.)*

IRINA: Băieți, am nevoie de Victor, ajutați-mă să-l găsesc pe Victor.

ȘTEFAN: Ți-am mai spus o dată că nu știu de unde să-l iau. Poate că o să vină mai tîrziu.

IRINA: Ce noroc aveți că sînteți prieteni cu Victor. Victor e un băiat așa de bun... E o bomboană de băiat.

MIHAI: Cu mentă sau cu vișine?

ȘTEFAN: Irina, te rog, lasă-ne.

GEORGE: Ștefane, tu ne ascunzi ceva.

ȘTEFAN: Poate...

– CORTINA –

TABLOUL II

Același decor. În aceeași zi, ceva mai tîrziu. Victor e singur în scenă. E lîngă banc și adună sculele fără grabă, oarecum trist. Intră Irina.

IRINA *(din prag):* Victore... dacă ai ști de cînd te caut.

VICTOR: Irina, cum ai nimerit aici?

IRINA: Am nimerit și gata. *(Repede.)* E adevărat? Pleci?

VICTOR: Da, plec. Tata și-a încheiat misiunea aici, o să plecăm pe un alt șantier.

IRINA: Vasăzică e adevărat... *(Repede.)* Victore, vrei să fim prieteni?

VICTOR: Ce-ți veni? Ce rost mai are? Poimîine plec.

IRINA: Nu e nimic. Tocmai pentru că pleci. Țin să-ți spun... *(Repede.)* Vrei să ne scriem? Vrei să fim prieteni?

VICTOR: Bine... Numai că nu înțeleg de ce ai tăcut pînă acum.

IRINA: Nu știu. Poate că m-am sfiit să ți-o spun. Dar să știi că eu de mult am băgat de seamă că tu ești un băiat foarte bun. *(Cu subînțeles.)* Așa-i că n-o să ne despărțim niciodată?

VICTOR: Ce tot spui, Irina?! Tu nu știi că ochii care nu se văd se uită?

IRINA: Asta-i o minciună burgheză. Și tu nu crezi în minciuni din astea. Știu eu! Alții spun că ție îți place să comanzi, că îți bați joc de cei mai mici ca tine și-i părăsești la nevoie. Dar nu e adevărat. Așa că nu-i adevărat?

VICTOR: Știu eu ce să-ți spun?!

IRINA: Ba da, eu știu. Știu că ceea ce se vorbește despre tine nu e adevărat. Tu ești un om minunat. Iată. Poimîine la inaugurarea școlii nici n-ai să mai fii aici, și tu muncești la cartea de aur...

VICTOR: La care carte de aur?

IRINA: Nu te mai ascunde, că am aflat totul. *(Scoate din buzunarul șorțului o bucățică de catifea.)* Am auzit că aveți nevoie de catifea. Asta a rămas din rochia mamei. Vă ajunge?

VICTOR *(ia bucata de catifea și o măsoară din ochi):* Ar ajunge... Dar eu... plec. Înțelegi. Ce rost mai are acum? *(Frămîntat.)* Îmi pare rău că las cartea de aur neterminată, dar n-am încotro. *(Afară se aud pași.)* Sst, vine cineva. Irina, ascunde-te. Hai, repede, acolo, după butoi.

IRINA: Victore, dar mi-e frică.

VICTOR: Ascunde-te odată. *(Irina se ascunde după butoi, Victor după dulap. În magazie intră Matei și nea Tase șoferul.)*

MATEI: Asta e situația, nea Tase. Victor e un trădător!

ȘOFERUL *(rotindu-și privirile în jur):* Ăsta e atelierul vostru?

MATEI: Îhî!

ȘOFERUL: Foarte modern. Ce să-ți spun, dacă ar afla cei de la protecția muncii în ce condiții lucrați...

MATEI: Lasă acum protecția muncii, că nu e timp de ea.

ȘOFERUL: Of, amice Matei, tu o să mă bagi în bucluc. Trebuie să plec. Plecăm pe un alt șantier. S-o luăm de la capăt cu munca. Pricepi?

MATEI: Pricep totul, nea Tăsică. Numai trădarea n-o pricep. Ce le-aș face eu la trădători. *(Repede, schimbînd tonul.)* Ei, nea Tăsică, să trecem la acțiune. Trebuie să ne dai o mînă de ajutor.

ȘOFERUL: Trebuie? Mă obligi?

MATEI: Daaa, că și eu te-am ajutat cînd ai rămas în pană.

ŞOFERUL: M-ai ajutat, nu zic...

MATEI: Atunci?!

ŞOFERUL: Tu aveai timp. Eu...

MATEI: Şi dumneata ai. Dacă vrei ai. Adică ce: dacă ai trece cu optzeci pe oră pe şosea şi ai da de-o căruţă răsturnată n-ai opri să-i dai o mînă de ajutor... sinistratului?

ŞOFERUL *(rîzînd)*: Care sinistrat, măi?

MATEI: Adică... mă înţelegi dumneata ce vreau să spun ... Celui căzut în năpastă.

ŞOFERUL: De bună seamă că i-aş da.

MATEI: Vezi? Îmi pare rău că nu e aici Ştefan, să-l vezi în ce hal e... Sîntem ca-n situaţie de sinistraţi.

ŞOFERUL: Bine. Şi hai odată, dă-i drumul. Spune-mi ce e de făcut?

MATEI *(scărpinîndu-se încurcat în cap)*: Stai uşor, tovărăşele... *(Arată spre cartea de pe masă.)* Asta pînă poimîine la inaugurarea şcolii trebuie să fie o carte de aur. Şi nu e, şi trebuie să fie. Simplu, trebuie să fie. *(Se aude un scîrţîit. Matei şi nea Tase şoferul tresar. Ascultă amîndoi încordaţi.)* Nu te teme. Nu e nimeni. Pesemne vreun şoricel îşi face rondul.

ŞOFERUL: Mda ... *(Răsfoieşte foile.)*

MATEI: N-are coperţi. Trădătorul de Victor ne-a lucrat şi-a dat bir cu fugiţii. A promis că aduce catifea şi piele şi n-a adus nimic.

ŞOFERUL: Şi ce vină am eu că v-a încurcat Victor?

MATEI: Matale n-ai nici o vină. Dar sîntem în situaţie grea şi trebuie să ne ajuţi.

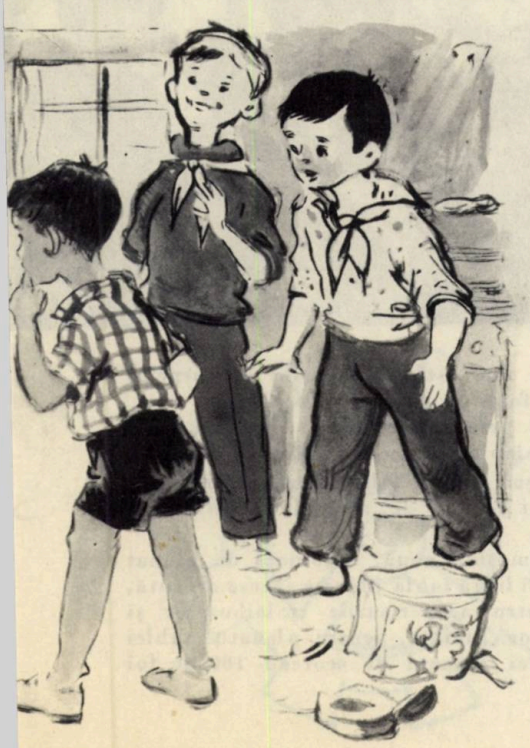

ŞOFERUL: Sfinte Sisoie, cine m-a pus să mă împrietenesc cu tine.

MATEI: Viaţa.

ŞOFERUL: Ce spui, filozofule... Şi de unde să iau eu piele şi catifea?

MATEI: Te priveşte. Gîndeşte-te şi-o să găseşti. Eu m-am gîndit şi te-am găsit pe dumneata.

ŞOFERUL *(schimbînd vorba)*: Şi o să fie frumos la inaugurarea şcolii voastre?

MATEI: O să fie grozav. Da' nu schimba vorba, că asta e altă problemă.

ŞOFERUL: Îmi pare rău că n-o să fiu la inaugurare şi eu. Că de, pentru şcoala voastră oi fi făcut şi eu ceva.

MATEI: Ce, nu ştiu eu, nea Tăsică? Cine a cărat cărămida, da' betonul, da' grinzile, da' uşile...

ŞOFERUL: Da' băncile...

MATEI: Eşti om mare, nea Tăsică. Ţi-o spun eu. N-o să te uit niciodată. Dar dacă ne scoţi şi din impasul ăsta, îţi jur că o să-ţi scriu în fiecare săptămînă. Ei? Cum o scoatem la capăt.

ŞOFERUL: Trebuie s-o scoatem. Hai să vorbim cu „aliaţii" de la magazie. Poate găsim la ei ceva materiale. Dar de făcut coperţile cine le face?

MATEI: Cum cine? Noi.

ŞOFERUL: Păi, ne pricepem?!

MATEI: Mă, nea Tase, cînd vrei dumneata ceva se face.

ŞOFERUL: Bată-te-ar norocul să te bată. Ce-o să mă fac eu fără tine. O să-ţi duc dorul.

MATEI: Lasă, nea Tăsică. Găseşti dumneata un altul. E plină ţara de de-alde mine. *(Ies.)*

(Irina şi Victor ies şi ei din ascunzătorile lor.)

IRINA: Bine că s-au dus. *(Scuturîndu-se pe rochie.)* Mi-am murdărit şi rochiţa. Iar o să mă certe mama.

VICTOR *(preocupat de alte lucruri, n-o aude)*: Irina, vrei să-mi faci un serviciu?

IRINA: De bună seamă.

VICTOR: Dă fuga pînă acasă şi spune-i mamei să-ţi dea pachetelul pe care scrie „piele pentru cartea de aur". Ai venit?

IRINA: Vai, ce băiat minunat eşti tu, Victore.

VICTOR: Dar acum du-te, du-te odată. *(Irina dă să plece.)* Stai. *(Irina se întoarce din drum.)* Să-i spui tatii că nu mai pot să merg la vînătoare cu el.

IRINA: Aşa gîndeam şi eu... Ce-ţi trebuie ţie vînătoare de sitari? *(Iese.)*

VICTOR *(Scoate sculele pe care începuse să le strîngă şi le înşiră pe banc.)*

– CORTINA –

TABLOUL III

Acelaşi decor. S-a înserat de mult. Pe ferestruică pătrund în încăpere razele lunii. Scena e goală. Pe uşă intră Matei cu nişte suluri sub braţ, şoferul cu o presă şi Ştefan cu nişte bucăţi de carton.

MATEI: Ştefane, aprinde neonul... *(Ştefan aprinde lampa. Matei pune sulurile pe banc.)* Şi să nu-mi spuneţi mie pe nume dacă n-o să croim noi nişte coperţi cum nu se există altele pe lume. Este, nea Tăsică?

ŞOFERUL: Este.

MATEI *(ca trăsnit)*: Ehe, poftim... *(Descoperă pe banc cartea de aur. Are coperţile aşa cum poate că au visat cu toţii. În jurul cărţii, flori, multe flori.)* Pe aici a umblat cineva. *(Ia cartea de aur cu emoţie în mînă.)*

ŞTEFAN: Fără superstiţii, gîndacule... *(Se apropie şi el de carte.)*

ŞOFERUL *(ia cartea din mîinile lui Matei)*: Ptii, da' frumoasă mai e... Mînă de adevărat artist. *(La ferestruică, afară, se zăreşte chipul lui Victor, apoi al Irinei.)*

MATEI *(înciudat)*: Ce frumoasă, nea Tăsică, unde vezi dumneata că e frumoasă?

ŞOFERUL: Mă, sîmbure de persică. Ce e al ei, e al ei, e frumoasă. Trebuie să recunoşti. Copertă ca asta nu izbuteam noi să facem nici dacă ne-am fi strîns degetele la menghină. *(Întoarce o pagină.)*

MATEI *(complet aiurit)*: Crezi?

ŞOFERUL: Sînt convins. *(Citeşte un bilet.)* „La inaugurare, măcar atunci, să vă amintiţi de mine... Un prieten care vă iubeşte şi care n-o să vă uite niciodată. V."

MATEI: E, nu, că asta m-a dat gata. *(E emoţionat. Ştefan e atît de emoţionat, încît nu poate să scoată o vorbă. Pe uşă intră Mihai şi George.)*

MIHAI: N-am dat de el pînă acum, dar dacă dau îl fac pilaf.

GEORGE: N-a fost cumva pe aici?

ŞTEFAN: Ba a fost.

GEORGE: Şi şi-a luat sculele?

ŞOFERUL: Şi le-a luat.

MIHAI *(către copii)*: Şi voi l-aţi lăsat să le ia?

MATEI: Păi, ce era să mai facem?

MIHAI: Aţi procedat greşit. N-aveţi cap nici de doi lei. Sînteţi nişte mămăligi.

GEORGE: O să vă tragem la răspundere în faţa detaşamentului.

ŞOFERUL *(rîzînd)*: Noroc că eu plec, că altminteri... *(Le întinde cartea de aur.)*

MIHAI: Ce-i asta?

ŞTEFAN: Cartea noastră de aur...

SFÎRŞIT

DOFTANA

(Urmare din pag. 3)

ţătură. De învăţătura Stelianei s-au îngrijit mai tîrziu comuniştii. De pildă, Floarea Rizea, o muncitoare comunistă care lucra alături de ea. Floarea Rizea o învăţase repede pe Steliana să lucreze la război, dar cînd îi propuse să muncească mai cu rîvnă, mai cu spor pentru depăşirea normelor, Steliana rămase uimită. „De ce să depăşesc normele? Pot lucra foarte bine şi numai cît e planul". Steliana Cîrstoiu începu să rîdă amintindu-şi de concepţiile din acea vreme. Se aplecă către pionieri şi le spuse: „A fost un timp cînd nu pricepeam prea multe. Nu înţelegeam că dacă munceşti mai mult, mai bine, mai cu folos înseamnă să construieşti socialismul, că părticica din munca ta intra în munca şi roadele ţării socialiste". Dar Rizea Floarea i-a explicat toate, pe îndelete, Stelianei, cu grijă, cu dragoste. A învăţat-o să iubească cărţile şi să le preţuiască, i-a insuflat dragostea pentru artă, pentru teatru, bunăoară. I-a arătat că viaţa omului n-are nici un rost dacă e lipsită de un ţel măreţ.

— Trăsăturile morale ale comuniştilor, eroismul, dîrzenia, curajul, solidaritatea în luptă, care caracterizau eroii Doftanei le găsiţi şi azi la comuniştii din jurul vostru, la părinţii voştri, spuse la rîndu-i tovarăşul Gh. Dobrescu.

Să priviţi doar cu atenţie în jur, pionieri, şi le veţi descoperi.

— Povestiţi-ne ceva despre munca dumneavoastră, îl rugară atunci copiii în cor...

Meşterul Gh. Dobrescu zîmbi.

— Eu, dragi copii, vreau să vă vorbesc despre tovarăşii mei de la Uzinele „Mao Ţze-dun". Muncesc acolo de mult. Ceea ce am să vă povestesc poate n-o să vi se pară că sînt mari fapte de vitejie sau eroism, dar ele alcătuiesc munca noastră de fiecare zi, viaţa noastră.

Într-o dimineaţă, în urmă cu cîteva zile, la predarea schimbului de noapte, băieţii îmi spun că s-a defectat un compresor: „Trebuie să-l reparăm" — le spun. Fără nici un cuvînt, echipa care muncise toată noaptea şi abia îşi dăduse jos hainele de lucru se îmbrăcă înapoi. Ei reîncepură să muncească. 24 de ore fără întrerupere au lucrat pentru ca producţia să nu sufere.

Ascultîndu-i pe tovarăşul Dobrescu şi pe tovarăşa Steliana cum povesteau întîmplări şi fapte din munca lor obişnuită, pionierii simţiră că între ceea ce văzuseră în ziua aceea şi ce auzeau acum este o strînsă şi puternică legătură. Era vorba de unul şi acelaşi lucru: de lupta partidului pentru fericirea poporului.

Autobuzul alunecă lin, fără zgomot, pe asfaltul lucios, proaspăt stropit al pieţei Palatului.

Seara venise pe nesimţite. Albastrul-cenuşiu al înserării era încă străpuns de fulgerele de neon ale oraşului. În marile blocuri luminile sclipeau sus, înalte, luîndu-se parcă la întrecere cu cele ale Casei Scînteii, care sclipesc roşii de departe.

Apoi încet, încet noaptea învălui oraşul. La Casa Scînteii luminile ard însă toată noaptea. Acolo se tipăresc la marile rotative ziarele noastre, cărţile noastre, cuvîntul partidului.

La Uzinele „Mao Ţze-dun", ca şi în toate uzinele oraşului, schimbul de noapte intră în lucru. Va fi o noapte obişnuită de muncă. Ca pretutindeni în patria noastră, se continuă simplu, cu modestie, dar în acelaşi timp cu pasiune, lupta partidului pentru fericirea poporului, pentru care odinioară clasa muncitoare a dat atîtea jertfe.

SCHIMBUL 2

Cine nu s-a plimbat cu un elegant troleibuz albastru sau cu un autobuz cu silueta prelungă care goneşte pe marile bulevarde ale oraşului? Cui nu i-a bătut inima de emoţie admirînd aceste vehicule? ...fiindcă ele sînt fabricate în R.P.R. Dar oare să cunoşti pe constructorii acestor vehicule, să vezi maşinile la care ei lucrează, nu-i interesant?

— Ba da, o să-mi răspundeţi.

De aceea elevii Şcolii „Ştefan Plavăţ" aşteaptă cu plăcere vizitele în Uzinele „T. Vladimirescu", unde se lucrează autobuze, troleibuze. Astăzi, de pildă, se află la uzină o grupă din detaşamentul clasei a VI-a C. Acum copiii s-au oprit în faţa şasiului pe care se montează motorul şi peste care se va pune apoi caroseria.

— Vedeţi, copii, aici e temelia autobuzului, explică maistrul Dumitru Niculescu. Să ştiţi că aici nu e voie să faci nici o greşeală. Cea mai mică neatenţie... şi inima maşinii nu mai bate, autobuzul nu se mai mişcă. *(foto 1)*.

*

...Butoane, manivele, cîteva întrerupătoare. „Apasă pe un buton. Vezi, s-a aprins o luminiţă roşie. Mai apasă o dată. S-a aprins o luminiţă verde. Acum maşina e pusă în funcţiune..."

În faţa unei astfel de maşini i-a surprins aparatul foto pe pionieri. *(foto 2)*

— Nu-i prea mare lucru să lucrezi aici! exclamă pionierul Mocanu Nicolae.

Tovarăşul Baneş Filip, conducătorul maşinii, nu-i tocmai de aceeaşi părere şi explică:

— E o maşină nouă, automată de planat tabla. Aici intră tabla îndoită şi iese dreaptă, bună pentru acoperişurile troleibuzelor şi autobuzelor. Înainte, pentru planatul tablei lucrau trei oameni şi scoteau 100 de foi

pe zi. Acum, mașina asta o mînuiesc eu singur și scot mult mai mult, mult mai ieftin și mai bun. Iar tu, Nicolae, n-ai dreptate cînd spui că nu-i mare greutate să lucrezi aici. Mie mi-au trebuit cîteva luni pînă cînd am deslușit tainele acestei mașini. Ca s-o pot stăpîni am nevoie de multe cunoștințe de fizică, de matematică, desen tehnic. Dacă n-aș fi învățat, n-aș fi studiat, n-aș fi putut conduce o mașină automată. Și doar eu nu lucrez de azi de ieri aici! În uzina noastră se vor introduce și alte mașini asemănătoare care ușurează munca omului, dar în schimb îți cer să fii stăpîn pe știință, pe tehnică. Altfel nu se poate!

*

— Cum merge cu învățătura? se interesează adesori utemiștii din uzină. Vezi însă că nu totdeauna te poți lăuda. Mai sînt în școală, mai ales în clasa a VII-a E, destul de mulți codași. N-o să le spunem numele. Se știu ei și singuri... Așadar, să trecem mai departe. Cu plăcere o să v-o prezint pe Nistor Iolanda, o elevă de frunte. Faceți cunoștință! *(foto 3)*. Aparatul a surprins-o lucrînd. Priviți-o! După ce cu migală a desenat modelul piesei, urmează tăierea și găurirea și apoi, ce-i mai greu, pilirea, treabă care necesită multă atenție. Bravo, Ioli, aceeași hărnicie la munca practică ca și la învățătură!

*

Ce-i de făcut cu Talpă Constantin? Cînd te uiți la el seamănă cu o veveriță jucăușă, pusă mereu pe șotii. Pe nimeni n-ar supăra însă dacă veverița asta ar fi poznașă numai în recreații, iar în ore s-ar transforma într-un școlar disciplinat, harnic la învățătură. Dar așa? Întrebați-i pe tovarășii profesori, întrebați detașamentul de pionieri, și veți auzi același răspuns: „Nu ne place Constantin, e indisciplinat".

Tovarășul instructor Zainea Vasile, muncitor lăcătuș la uzină, a hotărît ca în unele ceasuri libere să-l ia în secția unde lucrează. Iată-i acum împreună. „Bine, Constantin, merge șurubelnița, merge! Vezi că dacă vrei, poți fi atent? Și la învățătură ți-ar trebui ceva mai multă voință *(foto 4)*.

O dată cu instructorul îi spunem și noi:

— Avem încredere în tine, Constantine, că vei alunga notele rele din catalog.

Și alți pionieri vin adeseori în atelierul unde lucrează instructorul lor Zainea Vasile, fruntaș în muncă. Fiecare succes al instructorului umple de mîndrie inimile pionierilor.

După ce ai fost pe la uzină și ți-ai văzut prietenii la lucru, cînd vrei cu tot dinadinsul să le semeni și să ajungi și tu însuți un muncitor harnic al patriei, îți dai seama că trebuie să înveți mai temeinic. La toate astea se gîndește desigur și un alt pionier, Mocanu Nicolae, care vrea să învețe mai bine, să nu mai aibă numai 5 și 6 în catalog. Se străduiește să învețe mai bine, ca să semene tovarășilor mai mari pe care i-a cunoscut în uzină *(foto 5)*.

Nu putem încheia fără să vă spunem cîteva cuvinte despre Școala „Ștefan Plavăț" din București. Mai întîi, trebuie să știți că ea a împlinit abia 2 ani. Era primăvară cînd s-au pus temeliile ei, pe un maidan care fusese acoperit de bălării, iar la 15 septembrie copiii, cu ghiozdanele săltînd pe spate, i-au pășit pragul.

Cu ferestrele largi, cu ușile mari de sticlă, cu aleile bine pietruite, școala are un aspect modern și elegant. Clasele, laboratoarele, sălile de sport, toate sînt făcute ca elevii să se simtă bine.

Trebuie să mai știți că școala se află în apropierea Uzinelor „Tudor Vladimirescu" și că ele sînt legate printr-o adîncă prietenie. Nu numai elevii merg la uzină, dar și muncitorii îi vizitează adesea. Ca mîine, mulți din elevii de azi vor lucra în halele moderne ale fabricilor noastre și fără îndoială chiar la Uzinele „Tudor Vladimirescu". Avem încredere că vor fi un schimb bun!

B. CARAGIALE

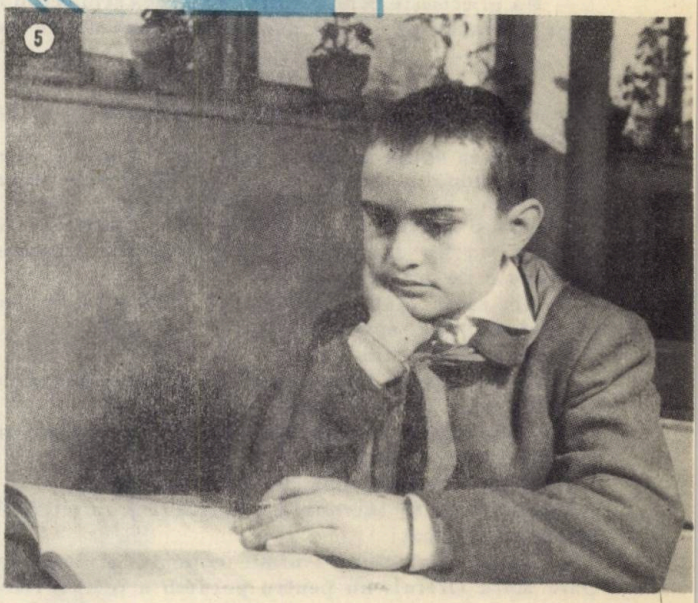

Marika

În fundul clasei a VI-a stă o fată. O cheamă Marika. Totdeauna liniştită şi tăcută, ea trece aproape neobservată. Numai cînd profesorul îi spune: „Marika, vino la tablă", atunci îţi mai aminteşti de ea. Şi o vezi cum se îndreaptă spre tablă cu pasul măsurat, cu privirea plecată, sfioasă, de parcă s-ar teme ca nu cumva vreun băiat să-i pună piedică sau s-o tragă de şorţ.

Se opreşte în faţa tablei, subţirică, înaltă şi aşteaptă.

După ce profesorul îi dictează problema, Marika o rezolvă repede, bine, fără multă vorbă, dar roşind toată. Poate de emoţie, poate de sfială. Greu de spus.

— Bine, du-te la loc, îi spune profesorul. Şi un minut mai tîrziu, toată lumea a uitat de Marika, de parcă nici n-ar exista.

În recreaţie, fetele şi băieţii aleargă prin curte, îşi spun pe şoptite micile lor taine. Numai Marika stă de o parte, tăcută, privindu-şi colegii cu ochii ei mari, albaştri.

— De ce nu vă împrieteniţi voi cu Marika? îi întrebă într-o zi instructoarea de pionieri.

— E prea tăcută, răspunse Liusa. Pînă scoate o vorbă, mori de plictiseală cu ea.

— Eu cred că Marika este o fată foarte bună, reluă instructoarea.

— Nici n-am spus că-i rea. E numai prea liniştită.

*

Într-o zi Liusa se apropie de Marika.

— De ce stai mereu singură? Spune-mi, nu vrei să te împrieteneşti cu mine?

— Aş vrea! răspunse Marika lăsînd capul în jos.

— Da' de ce te fereşti atunci de toată lumea?

Marika o privi speriată şi-i răspunse cu sfială:

— Parcă eu mă feresc? Da' ştiu şi eu...

— Vom fi prietene, spuse Liusa pe un ton în care nu încăpea nici o contrazicere. De aci înainte o să ne sfătuim totdeauna şi-o să le facem toate împreună. Să mai îndrăznească apoi vreun băiat să-ţi pună piedică sau să te ia în rîs.

— Bine, se învoi Marika.

În ora următoare, Marika stătea în bancă alături de Liusa, noua ei prietenă, şi-o privea mereu, cu drag, fericită.

Liusa însă spunea adeseori fetelor:

— Mă plictiseşte Marika asta. Zău dacă ştiu ce i-o fi venit instructoarei să mă pună să leg prietenie cu ea.

*

Într-o recreaţie, Liusa îi spuse, din vorbă în vorbă, Marikăi:

— Aş vrea să facem ceva „deosebit". Dar ştii, ceva cu totul nou, ca toată şcoala să vorbească numai despre noi. Să ne cunoască toată lumea.

Marika o privea cu admiraţie abia ţinîndu-şi răsuflarea, ca nu cumva să sperie gîndurile frumoase exprimate de prietena ei.

— Am să te ajut la învăţătură. Vreau să nu mai ai nici un trei, spuse Marika.

Liusa strîmbă din nas.

— Ce are a face treiul meu? Dacă vreau pot să iau şi cinci. Dar nu văd nimic eroic în asta.

— Atunci ştii ceva? Hai să cultivăm ceva pe terenul experimental al şcolii...

Din nou Liusa strîmbă din nas, cu dispreţ.

Marika însă se încruntă şi privindu-şi prietena îi răspunse răspicat:

— De ce crezi că nu-i nimic eroic în munca asta? Oare Mark Ozernîi nu pentru porumb a primit titlul de Erou al Muncii Socialiste? Iar Stepanaida Vîstoc? — doar pentru sfeclă a primit medalia de aur... Şi mama mea are Ordinul Lenin pentru cultivarea cartofilor.

Liusa era uimită. În faţa ei nu mai stătea fetiţa sfioasă. Era parcă o altă Marikă.

— Bine, dar una e să fii Ozernîi sau Stepanaida Vîstoc, şi alta Liusa sau Marika.

— Cum aşa? sări cu gura din nou Marika. Da' anul trecut n-am cultivat eu porumb?

În ochii Liusei se aprinse deodată un licăr.

— Ştii ceva, Marika? Hai să cultivăm porumb pe terenul experimental, dar nu orice fel, să procurăm sămînţă de soi.

— Bine. O să-i scriem lui Mark Ozernîi şi ai să vezi că el o să ne trimită.

— Minunat! bătu Liusa din palme. Scrie-i. Mîine vom semna scrisoarea şi o vom expedia.

*

Marika a scris singură scrisoarea, a cumpărat un plic şi timbru şi a expediat-o. Peste cîtva timp sosi şi răspunsul lui Mark Ozernîi, împreună cu nişte seminţe selecţionate şi sfaturi pentru micii naturalişti.

Cîteva zile la rînd după aceea, Liusa a umblat cu scrisoarea şi sămînţa prin toată şcoala şi s-a lăudat.

— Eu şi Marika o să batem recordul. O să vedeţi... Însuşi Ozernîi ne-a trimis sămînţa.

Liusa s-a plictisit însă repede de boabele de porumb şi i le-a predat Marikăi.

— Ţine-le, tu ştii ce ai de făcut.

Marika luă bucuroasă boabele aurii... Se temuse tot timpul că prietena ei o să le piardă. Şi chiar pierduse o parte.

A sosit şi vremea potrivită cînd micii naturalişti au ieşit la lucru în grădina de zarzavat.

— Ce să mai aşteptăm, spunea Liusa. Toată lumea seamănă, hai să semănăm şi noi. Să scăpăm o dată de grijă.

— Nu, cu soiul ăsta de porumb e altceva. Trebuie să-l semănăm cînd solul are să se încălzească pînă la 10-12°. Aşa ne-a scris doar Ozernîi.

— Bine, fă cum ştii. Mie îmi e tot una, dar mai tîrziu n-o să am timp. Şi într-adevăr Liusa era mereu ocupată. Cînd au trebuit să sape straturile, Liusa a fost poftită la pescuit. Cînd a fost la semănat, s-a nimerit să sărbătorească ziua vecine-si. Şi aşa s-a făcut că Marika a lucrat tot timpul singură.

*

Mult a mai avut de furcă Marika cu porumbul. Da ce bucurie cînd l-a văzut încolţit! În schimb Liusa aducea mereu copii şi se lăuda cu porumbul. Cînd a venit timpul plivitului, Liusa a minţit că maică-sa e bolnavă şi că nu poate lucra, că trebuie să pregătească de mîncare. Marika a plivit singură, iar Liusa s-a dus să se scalde.

— Liusa, trebuie să udăm porumbul, spunea Marika.

— Lasă-l în pace, nu vezi că-i cît pădurea?

— Liusa, trebuie polenizat porumbul!

— Ei, asta-i bună! Lasă-l că se polenizează el şi singur. Şi Liusa pleca la cinema sau la joacă, iar

Marika rămînea să polenizeze porumbul. Şi uite aşa mereu Liusa se fofila de la treabă.

*

A sosit timpul culesului. Pe teren se aflau directorul şcolii, profesorul de botanică, instructoarea de pionieri. Venise toată clasa să ajute la culesul porumbului. Erau nişte ştiuleţi mari, aurii.

— Bravo, Marika... ai obţinut o recoltă bogată. Meriţi să mergi la expoziţia agricolă unională.

Marika îşi plecă puţin capul, ca să nu i se vadă purpura din obraji.

— Da, eu şi cu Marika am muncit tare mult la porumb, sări Liusa în vorbă.

Cei din jur o priviră miraţi, iar profesorul de botanică o întrebă:

— Spune, Marika, a lucrat şi Liusa pe terenul experimental?

Marika nu răspunse. Nu voia să-şi jignească prietena, dar nici să mintă nu putea.

— Da, am lucrat împreună, striga supărată Liusa. De ce nu vorbeşti, Marika?

Marika plecă şi mai tare capul.

— Lasă că aflăm noi îndată, adăugă profesorul. Ia spune, Liusa, la ce temperatură se păstrează sămînţa de porumb?

— Nu ştiu, întrebaţi-o pe Marika.

— Atunci se vede că Marika a cultivat porumbul.

— Noi amîndouă ne-am luat sarcina! Şi eu sînt prietena ei. Nu chiar dumneavoastră, tovarăşă instructoare, mi-aţi poruncit să-i fiu prietenă? se răsti Liusa.

Marika tresări şi ridicîndu-şi capul îşi zări prietena privind cu obrăznicie în ochii instructoarei. Înţelese pe loc. Nu, Liusa nu fusese nici o clipă prietenă. O podidiră lacrimile şi fugi.

— Vedeţi, i-a fost ruşine să spună adevărul, de aceea a fugit.

— Ţie ar trebui să-ţi fie ruşine, se repeziră toţi copiii la ea.

*

A doua zi Marika intră în clasă ultima. Îi venea greu să se uite în ochii colegilor ei.

— Marika!... A venit Marika! strigară bucuroşi copiii cînd o văzură intrînd.

— Mai repede Marika, grăbeşte-te, acuşi intră profesorul, o chemau grijulii băieţii.

— Vino lîngă mine. Stai aici, o rugau fetele.

O clipă Marika rămase pironită locului, apoi, fără să şovăie, trecu la locul ei, lîngă Liusa, care nici nu îndrăznea să-şi ridice ochii. La sfîrşitul orei ea îi şopti Marikăi:

— Nu fi supărată pe mine. Ai să vezi că de-acum am să-ţi fiu prietenă adevărată.

Marika îi zîmbi cu ochii ei albaştri, adînci, luminoşi.

IURII ZBANAŢKI

PRIMUL PAS

Lenuţa se opri din scris şi făcu o mişcare de nerăbdare. De alături se auzea un zgomot confuz, de ceartă.

„Ce-or fi avînd ăştia? se gîndi Lenuţa. Cum se întîlnesc, se ceartă. Mai bine zis, Tache ţipă tot timpul la Ionel şi pe urmă pleacă înfuriat".

Tache „ăsta", negricios, cu ochelari, părea totdeauna că e gata să te ia la bătaie. Ionel era vărul ei, băiatul lui unchiu Tase. Lenuţa avea să rămînă aici pînă la sfîrşitul anului şcolar. Părinţii ei, ambii ingineri, plecaseră să pună în practică un proiect aprobat de minister. La vară avea să plece şi ea acolo. Îi era dor de părinţi, dar nici la unchiul Tase nu se simţea rău.

Lenuţa se îndreptă din nou spre măsuţa ei şi, în aceeaşi clipă, vocea lui Tache, ridicată la cel mai înalt ton, străpunse parcă uşa:

— Şi să ştii aşa! Din clipa de faţă nu mă mai ocup de tine! Am terminat. Foarte bine fac cei din detaşament că-ţi spun „mototol".

Lenuţa tresări de indignare, dar, ciudat, Ionel nu ripostă. Se auzi doar uşa de la intrare scîrţîind, apoi apăru şi Ionel cu urechile roşii şi puţin cam stînjenit. Trase cu coada ochiului către Lenuţa, dar aceasta scria foarte concentrată.

Ionel se aşeză şi el la măsuţa lui şi vru să se apuce de lecţii. Dar ceva îl ţinea pe loc; un soi de lene, ba chiar ar fi tras un pui de somn. Stătea nemişcat şi se uita pe geam la blocul de peste drum, unde geamurile începeau să se lumineze unul după altul.

„M-a minţit! îşi spunea Lenuţa prefăcîndu-se că scrie de zor. Mi-a spus că învaţă bine. De ce? Mototol! Auzi, să-i spuie Mototol!? Şi el să nu zică nimic. Ar trebui să-l ajut, dar cum?" Şi Lenuţa îşi privi instinctiv mica steluţă de pe piept, căutînd parcă acolo răspunsul la întrebarea ce o frămînta.

— Cum le permiţi să-ţi spună mototol? continuă ea pe un ton voit aspru. Eu dacă... dacă...

— Uite, şi tu ţipi la mine. Toată lumea ţipă la mine, în frunte cu Tache, spuse jalnic Ionel.

— Ascultă, Ionel, tu n-ai pic de ambiţie?

Zilele trecute am primit o scrisoare care purta semnătura: Costel Ionescu, Tîrgovişte. Băiatul ne scria că nu de mult a venit la ei în clasă un elev nou, cam retras, dar care răspunde foarte bine la lecţii.

„Mă întreb ce fel de fire are băiatul acesta? oare merită să mă împrietenesc cu el?" ne scrie el.

Drept răspuns, am publicat povestea de mai sus. Citind-o, Costel va pricepe că uneori se întîmplă să nu observi că lîngă tine se află un om harnic şi modest, care face multe lucruri bune şi folositoare, fără zarvă în jurul lui, liniştit şi serios. Se găsesc şi dintre aceia care, întocmai ca Liusa, sînt lăudăroşi, le place să se împodobească cu meritele altora, caută să-şi facă loc fără străduanie. La noi, în societatea socialistă, asemenea oameni nu sînt luaţi în seamă. Modestia, munca serioasă, temeinică, prietenia cinstită, trăsături de caracter comuniste, iată ce preţuim noi. Caută, dragă Costel, să vezi dacă noul tău coleg are asemenea calităţi...

Iar voi, dragi copii, sînteţi rugaţi să vă spuneţi cuvîntul. Scrieţi-ne ce părere aveţi despre Marika şi Liusa, dacă aţi întîlnit printre colegii voştri copii asemănători, cum aţi dori să fiţi, cum vă educaţi voi înşivă caracterul...

— N-am, Lenuţo. Deşi te-ai mutat la noi la şcoală de curînd, ai putut să vezi şi tu. M-au criticat la gazeta de perete, m-au discutat şi în detaşament. Uite, acum mi l-au dat pe Tache să mă ajute. N-am ambiţie şi pace.

— Uită-te la el!? Cum aşa, n-am?

— Alţii învaţă uşor... De pildă, tu. Mie mi-e greu totul. Nu ţin minte nimica.

— Pentru că înveţi ca un papagal. Toate lucrurile se leagă între ele. Ţie ţi-e lene însă să te gîndeşti. Uite ce e, Ionel. De astăzi o să învăţăm împreună. Eşti de acord?

— Nuuu..., răcni Ionel. M-am săturat! Iar ajutor la învăţătură? Nu vreau să ajung premiant, na! Mi-ajunge dacă trec clasa. Edison a fost un elev slab în şcoală şi pe urmă a ajuns un geniu.

La şcoală, pentru prima oară pînă atunci, ochii lui Ionel căzură pe graficul care arăta situaţia detaşamentului său cu privire la normele pentru obţinerea distincţiei pioniereşti. „Care va să zică, 28 de pionieri total, 27 luptă pentru obţinerea distincţiei. Deci unul singur nu luptă. Adică cine-i ăla? Nu cumva oi fi eu?"

*

— Chiar că eşti mototol! îi scăpă din nou Lenuţei fără să vrea. Se roşi şi se fîstîci. Te rog să mă ierţi. Bine, omule, dar n-am învăţat amîndoi la matematică pentru teză? Şi un copil de doi ani ar fi înţeles. La ce te gîndeşti?

— La geografie, răspunse cinstit Ionel. Trebuia să mă asculte şi mă gîndeam că nu ştiu nimic.

Lenuţa se aşeză descurajată pe un scaun.

— Şi ce notă ai luat la geografie?

— Şapte.

— Cum? sări în sus Lenuţa. Adevărat?

— Adevărat. Dar n-am mai învăţat ca un papagal.

— Ionel, eşti un băiat deştept! decretă Lenuţa. Dar ce facem cu cinciul ăsta la matematică?

Ionel dădu neputincios din umeri.

Desen:
IURIE DARIE

— Uite aşa mi se întîmplă mie. Dacă fac un lucru bun într-o parte, precis stric ceva în altă parte.

Şaptele acela la geografie îi stricase toată liniştea lui Ionel. Ce bine fusese pînă atunci! Ionel avusese convingerea nestrămutată că el nu poate învăţa decît atît ca să poată trece clasa. O bănuială însă îi pătrunse în suflet, nu cumva putea MAI MULT? De pildă, dacă ar proceda la fel şi cu celelalte materii. Să nu înveţe formule pe dinafară, ci să caute să le înţeleagă. Atunci ar ţine minte mai bine. Şi, din ce în ce mai adesea, trăgea cu ochiul la graficul cel colorat cu roşu, cu albastru. Ce-ar fi dacă într-o zi situaţia s-ar prezenta astfel: „Din 28 de pionieri, 28 luptă pentru obţinerea distincţiei pioniereşti?" Ionel rîse singur: „Asta-i o prostie! Eu şi distincţia!" „Şi de ce nu?!"

Spre marea lui uimire şi a întregului detaşament, Ionel luă nota 9 la matematică chiar în primele zile ale trimestrului doi.

— Uite, Lenuţo! îi arătă el nota verişoarei.

Lenuţa privi carnetul cu prefăcută nepăsare.

Ionel o privi uimit.

— Cum adică? Te-ai bucurat pînă n-ai mai putut de un şapte la geografie şi acum nu te bucuri de un nouă la matematică?

— Păi, spuse Lenuţa, acum două luni era altceva.

— Era altceva! se minună Ionel căutînd să pătrundă înţelesul acestui simplu adevăr.

*

E greu de precizat în care anume moment a dispărut neplăcuta poreclă a lui Ionel. Poate de la optul luat la romînă sau de la primul zece luat de cînd e în şcoală! Parcă se rupsese undeva, în mintea lui, un zăgaz. Orice învăţa îi stîrnea gînduri şi întrebări la care căuta să-şi dea răspuns.

Un lucru îl umplea de ciudă. De ce oare nu se schimba o dată cifra aia blestemată de pe grafic? De cîte ori vedea: „27 din 28" se certa tam-nisam cu cineva. „Aştia aşteaptă să vin eu să le spun!" — îi dădu prin minte într-o zi. Şi s-ar fi dus. Se temea însă să nu se facă de rîs. Într-o zi, îi mărturisi Lenuţei teama ce-l rodea.

— Eşti un mototol, îi aruncă Lenuţa.

— Uite, Lenuţa, dacă mai îmi zici vreodată mototol, să ştii că-ţi dau una!

Lenuţa deschise ochii mari, apoi începu să sară prin cameră bătînd bucuroasă din palme.

— Uite că s-a supărat! S-a supărat că i-am zis mototol! Asta-i grozav!

Iar Ionel o privea buimăcit, punîndu-şi fel de fel de întrebări la care căuta să-şi răspundă.

Schimbarea cerută în grafic de Ionel se făcu fără prea multă ceremonie. El se adresă preşedintelui de detaşament, care îi spuse, încercînd zadarnic să-şi ascundă un zîmbet:

— Într-adevăr, ai încetat să mai fii „problema detaşamentului".

— Eu eram problema detaşamentului? se miră cinstit Ionel.

— E, ce să mai vorbim! făcu preşedintele. Să-i mulţumeşti detaşamentului din partea căruia ai primit un ajutor preţios. Şi, în doi timpi şi trei mişcări, preşedintele făcu schimbarea cuvenită în grafic: „28 din 28". Acuma trebuie să te ocupi şi de celelalte norme.

— Aşa! respiră uşurat Ionel.

— Ei, Ionel, îţi aminteşti cum spuneai că n-ai nevoie de ajutorul meu? întrebă Tache cu un zîmbet mirat şi cu glas tare, ca să-l audă preşedintele.

Ionel se gîndi o clipă.

— Nu. Tu nu m-ai ajutat. Tu ai ţipat la mine şi m-ai părăsit. Altcineva m-a ajutat.

— Poate verişoara ta ori alţi tocilari ca ea, spuse Tache răutăcios.

— Poate că Lenuţa m-a ajutat. În definitiv şi ea e în detaşamentul nostru şi încă pionieră cu distincţie. Dar nu m-a ajutat aşa cum crezi tu, cu toceala. Mi-a scos lenea din cap, asta e!

A. WEISS

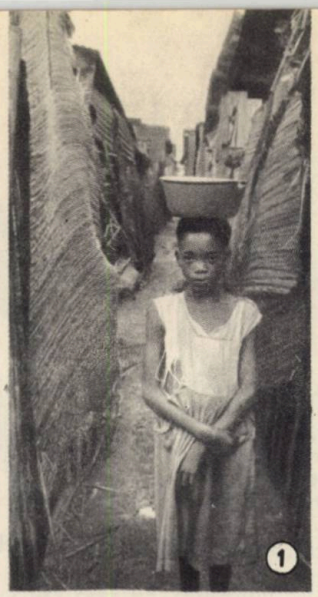

„Se trezește la o viață nouă Africa; ale cărei popoare au suferit cel mai mult sub biciul robiei coloniale și al exploatării barbare. Făurindu-și state independente, popoarele Africii pășesc pe arena istoriei ca o forță tînără tot mai de sine stătătoare și iubitoare de pace".

(Din Apelul către popoarele din lumea întreagă adresat de participanții la Consfătuirea de la Moscova a reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești — noiembrie 1960.)

BATE ULTIMUL CEAS AL COLONIALISMULUI

Veacuri în șir, peste întinse regiuni ale globului pămîntesc au fost stăpîni atotputernici jefuitorii colonialiști. Sub călcîiul lor de fier au gemut generații de sute de milioane de oameni. Steagul de pirat al colonialiștilor englezi, olandezi, belgieni sau portughezi a adus pretutindeni în colonii mizeria, foametea, nelegiuiri de tot felul, moartea.

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a arătat în cuvîntarea pe care a rostit-o toamna trecută de la tribuna O.N.U. că acest colonialism nu este altceva decît asuprirea națională și socială dusă la culme: *„El evocă imaginea a zeci de milioane de oameni vînduți ca sclavi, închiși în rezervații și lagăre de concentrare, decimați de foamete și boli, ținuți în beznă inculturii".*

Sub ochii noștri se năruie una după alta cetățile mari și mici ale colonialismului, se destramă imperii întregi ale foștilor stăpîni coloniali. Este un semn al vremurilor noastre, un verdict al istoriei. Marele orologiu al istoriei își deapănă fără oprire orele. Și cît de jalnice și desperate sînt încercările colonialiștilor de a opri istoria în loc...

Dar colonialismul, condamnat de istorie, nu este încă nimicit pînă la capăt. Dacă anul care a trecut a fost pe drept cuvînt denumit *„Anul Africii"* (17 state africane și-au proclamat independența), s-ar putea spune fără greș că 1960 a fost totodată anul marilor înfrîngeri ale colonialismului. In anul trecut, după îndelungate dezbateri, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat Declarația cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale. Această hotărîre istorică are la bază propunerea sovietică privind lichidarea totală și neîntîrziată a regimului colonial, propunere care a avut un puternic răsunet în rîndul popoarelor lumii. Este însă clar că puterile coloniale care s-au abținut de la a vota Declarația vor încerca să mai apere putredul sistem colonial. De aceea, lupta popoarelor pentru stîrpirea acestui rușinos regim de înrobire și jecmănire se înteține. Și această luptă universală va dura pînă ce toate țările și popoarele vor fi independente și libere. Acum, la începutul lui 1961, și mai cu seamă cu prilejul Zilei internaționale de luptă împotriva colonialismului, glasul popoarelor se ridică hotărît împotriva regimului colonial, care și-a trăit traiul și s-a acoperit de rușine și blesteme.

Lupta împotriva colonialismului face parte din marea bătălie a popoarelor pentru libertate și independență, pentru pace și un viitor mai bun.

D. BABOIAN

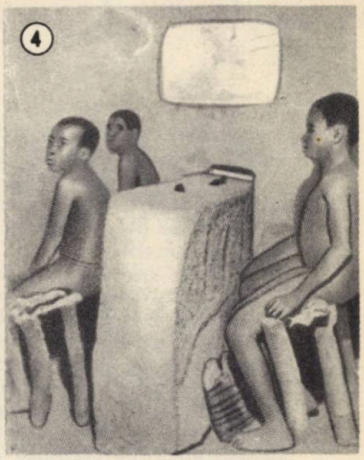

① Copii îmbrăcați în zdrențe, cocioabe dărăpănate, unde lumina nu poate pătrunde, sărăcie și mizerie,— iată ce au lăsat colonialiștii în urma lor după ani de dominație

② Copii din Republica Ghana, eliberată de asuprirea colonială, salutînd sosirea unui vapor sovietic oaspete

③ Nigeria, așa cum începe să fie după scuturarea jugului colonial. Micuțul nigerian are nevoie de ajutor medical, de hrană, dar mai cu seamă de zîmbetul pe care nu l-au apucat mulți dintre copiii nigerieni decimați de colonialism

④ În Rodezia 93 la sută din populație nu știe carte. Și pentru că fotografia de mai sus arată totuși o „școală" este cazul să privim cu atenție imaginea. Iată cum înțeleg colonialiștii învățămîntul pentru băștinași: școli în hrube și în colibe de lut, cu bănci de piatră și cu cîțiva școlari „fericiți"

CREIOANELE

de ABDALA KALANGA

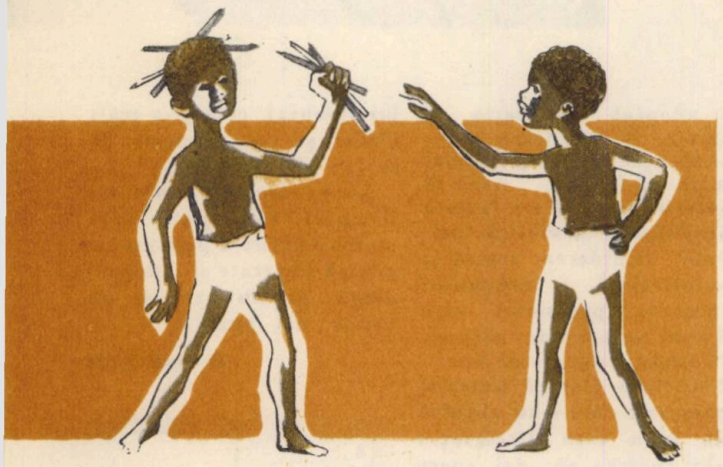

— Keke, vino în casă!

— Cine vrea să mă bată? Tu sau soră-mea? Băiatul stă şi aşteaptă răspunsul. Nu vrea să se lase păcălit. Ştie el deosebirea dintre palma grea a cumnatului Sou şi bătaia dată de mîntuială de Annah, sora mai mare.

— Nu e vorba de bătaie, hai în casă!

Keke îl urmează pe Sou în tăcere şi, de cum intră în camera întunecoasă şi umedă, se repede la Toko.

— M-ai pîrît c-am vrut să-ţi iau creioanele?

— Eu n-am spus nimic.

Keke şi Toko sînt fraţi, au vîrsta primelor clase de şcoală şi, fiindcă şcoala s-a închis, îşi petrec vremea făcînd cele mai neaşteptate năzbîtii, mîncînd bătaie pentru ele şi certîndu-se pentru şase creioane colorate. Creioanele sînt ale lui Toko, care le poartă ca japonezii, în părul lînos şi creţ.

*

— Nu luaţi copiii, se roagă mama. Vă rog lă..., dar nu poate să mai vorbească. O apucă iar tusea ei uscată, care-i rupe pieptul.

— Nu se poate, mamă, se împotriveşte Sou. Merge toată lumea, aşa ne-am înţeles. Hai, Annah, auzi-i că pleacă.

Băieţii au văzut că mahalaua se tot pregăteşte. N-au aflat însă pentru ce.

Ies toţi din cocioabă, cei mici înghesuindu-se şi încurcîndu-se în picioarele celor mari.

Din casele cîrpăcite cu tinichea, carton şi bucăţi de lemne ies necontenit oameni. Merg în neorînduială, uitîndu-se mereu în urmă şi vorbind cu cei care rămîn să păzească cocioabele.

„Să ne păstraţi cina!"

„Auzi, bunico, să-mi coşi haina. A plesnit cusătura din spate".

Ochii lui Keke şi Toko urmăresc ce se petrece cu cei mari. Glasurile, privirile, purtările lor arată că sînt nervoşi, neliniştiţi, că le e teamă. Frica celor mari trece în inimioarele lor şi se înzeceşte.

Să apuce pe drumul cel mai scurt, chiar prin centrul oraşului, nu se poate, căci n-au voie să se arate pe străzile centrale, rezervate albilor.

— Unde mergem? întrebă deodată Toko nemaiputînd să rabde.

— Taci din gură, ai să vezi, o ia înainte cu răspunsul Keke.

Sou, cumnatul, însă le zice încruntat, cu voce aspră, uitîndu-se cu răutate la bungalourile elegante pe lîngă care trec. Sînt locuinţele stăpînilor belgieni.

— Toţi negrii avem paşapoarte, de parcă n-am fi în ţara noastră, iar cei veniţi din alte ţări, colonialiştii, se lăfăiesc aici după bunul lor plac. Trebuie să ne ridice aceste blestemate de paşapoarte.

— Colonialiştii albi s-au făcut stăpîni la noi în secolul trecut, îi şopti Keke fratelui său. Ei l-au ucis pe Dingaan, cel mai viteaz şef zulus*.

*

Piaţa din faţa poliţiei e înţesată de negri. Un negru în cămaşă albastră îşi croieşte drum către ei şi le strigă:

— Aşezaţi-vă pe unde puteţi şi rămîneţi pe loc. Trebuie să rămînem pe loc, orice s-ar întîmpla.

Mulţimea freamătă. Cineva strigă:

— Dacă se arată poliţiştii, nu schimbaţi nici o vorbă cu ei. Cereţi numai ridicarea paşapoartelor şi rămîneţi pe loc, orice s-ar întîmpla.

Sou, cît e de lung, se ridică pe vîrful picioarelor, dar tot nu vede nimic. Negrii bantu din sud sînt înalţi.

— Mă uit eu şi vă spun ce este, zice Toko. Ia-mă în spinare, zise el adresîndu-se cumnatului.

În două clipite căpşorul lui cu cele şase creioane colorate se arată deasupra.

— La poliţai, în căsoaie, e linişte. Ferestrele şi uşile sînt închise, nu mişcă nimeni, raportează el.

— Stau după perdele cu puştile, n-avea grijă, şuieră o negresă cu tulpan galben.

— Vaai! Ce dinţi ascuţiţi ai, se minunează Toko, uitîndu-se de sus la ea.

— Numără mai bine maşinile, cere Sou.

— Sînt răsfirate în faţă, cumnate. Au să ne încercuiască.

Annah îl apucă de picior, zgîlţîindu-l:

— Taci, nu mai spune asta!

— Două, trei... patru, numără băiatul ca şi cum n-ar fi auzit nimic. Sînt mari, pătrate, cu ţevi de puşcă.

Zeci de luminiţe galbene sclipesc dintr-o dată şi un răpăit ciudat străbate prin vuietul pieţei.

— Vaai! ţipă Toko şi se apleacă peste mîna stîngă.

Sou îl dă repede jos. Mulţimea tălăzuieşte parc-ar vrea să fugă. Se aude un geamăt surd, înfundat, pornit din toate gîtlejurile.

— Nu vă pierdeţi cumpătul, rămîneţi pe loc, spune iar bărbatul cu cămaşa albastră.

Toko ţipă de durere, uitîndu-se cu ochii înlăcrimaţi la Annah şi la soţul ei. Keke îl mîngîie pe braţ mai sus de locul rănit.

— Mă arde, mă doare, îi spune el frăţiorului printre sughiţuri.

A doua rafală. Ţiuie gloanţele. Sou îşi dă seama că maşinile încep să huruie pornind peste rîndurile lor şi se uită deznădăjduit la copii.

— Mă doare, ţipă Toko, întinzînd către el mînuţa zdrobită, plină de sînge.

— Nu trebuia să vă luăm, murmură cumnatul.

* Trib din Africa.

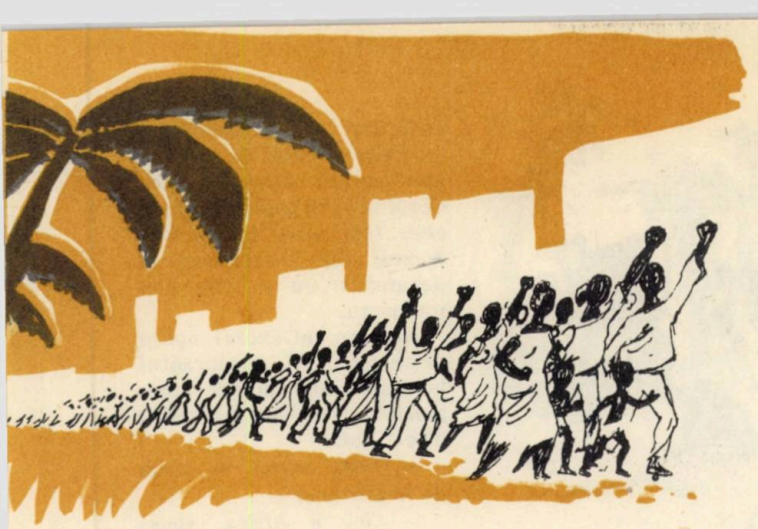

Mașinile blindate înaintează în masa negrilor, către mijlocul pieței, mitraliind în jur.

— Vor să ne omoare pe toți, bîiguie Annah, luîndu-i de mînuțe pe frații mai mici.

Mulțimea dă înapoi către clădirea poliției, căci, din partea opusă, vin mașinile. O parte a pieței s-a golit și au rămas pe caldarîm morții și răniții.

— Ridicați pașapoartele!

— Ridicați pașapoartele, strigă Sou, alăturîndu-se celorlalți.

— Ridicați pașapoartele! urlă înnebunită mulțimea, reușind să acopere aproape rafala împușcăturilor.

— Tu, băiețaș, tu cel cu creioanele în cap, nu mai plînge. Strigă și tu să ni se ridice pașapoartele.

Văzduhul e tocat de răpăitul sacadat al mitralierelor.

Totul se petrece cu o iuțeală amețitoare. Annah, pierită cu totul, se uită la soțul ei.

— Mai scăpăm de aici? întreabă abia șoptit.

Sou o înțelege urmărindu-i mișcarea buzelor albite și clatină încet din cap.

— O să ne ucidă pe toți, o să ucidă și copiii!

— Ucideți-ne, călăilor, dar ridicați pașapoartele negrilor, urlă mulțimea din răsputeri, dezlănțuită și fierbînd de ură.

Piața parcă e cataracta unui rîu de bolovani și pietre. Rafalele mitralierelor se sparg în țipetele răgușite și stridente ale negrilor. Parcă s-ar da o luptă între împușcături și voci omenești.

Toko și Keke, striviți între cei mari, tac amorțiți de spaimă. Toko, cu mînuța zdrobită, plînge cu lacrimi mari, fără să scoată un scîncet.

Annah e rănită și ea. Se uită cum îi curge sîngele din umăr și strigă:

— Să ridicați pașapoartele la cei care rămîn după noi!

Se gîndește că o să moară și glasul ei e sugrumat de deznădejde.

— Annah, Annah! Ce te lași așa grea pe mine? țipă Toko.

Dar Annah, nimerită de încă un glonț, se lasă tot mai jos și cade încet pe o rînă.

Sou, bărbatul ei, nu vede și se depărtează ținîndu-l de mînă pe Keke. Traac-traaac-traac! vibrează spart văzduhul sub tirul neîncetat.

Negrii se îmbulzesc, dau mereu înapoi în fața mașinilor blindate și strigă cerînd ridicarea pașapoartelor. Nu li se mai aud însă vocile, căci au rămas prea puțini. S-au luat de mîini, au format lanțuri și se strîng laolaltă. Keke s-a pierdut de Toko și ține de mînă un alt copil, crezînd că e frățiorul său.

— O să ridicați pașapoartele, amenință Sou cu pumnii ridicați. În acest timp alte mîini, la fel ca ale lui, dar albe, ale colonialiștilor, apasă necontenit pe trăgacele mitralierelor.

Negrii au rămas foarte puțini. Se țin unii de alții și se retrag cu trupurile nițel aplecate, strigînd, vorbind într-una ațîțați, cu chipurile strînse de hotărîre și ură.

Keke se trezește deodată singur printre morții și răniții căzuți pe caldarîm. Vrea să țipe, dar nu poate. Își întoarce fața înspăimîntată și vede o mașină venind spre el. Se împleticește, cade în genunchi. Cu gura întredeschisă, cu fața mititică și neagră se uită la namila blindată care se apropie huruind. Se ghemuiește sub manta, dar gloanțele îi străpung și-i frig pîntecul. Nu țipă, nu scoate nici un geamăt.

Mașinile se năpustesc mitraliind peste grupul de negri rămași în viață.

— Pașapoartele! Să ni se ridice pașapoartele! Sîntem în țara noastră!

Toko, rămas cu cîțiva oameni pe care nu-i cunoaște, își zărește frățiorul și, bucuros, țîșnește printre două mașini, alergînd într-acolo. Odată ajuns, se așază lîngă el.

— Keke! Ce ai? De ce taci?

Toko rămîne aplecat peste Keke. Keke e mort. Năucit, Toko îl trage de mîini.

— Îți dau creioanele, Keke, scoală-te! Uite creioanele! și, cu mișcări grăbite, le smulge din păr.

Mitralierele au tras ultima rafală, iar polițiștii coboară din mașini.

— Keke, scoală-te, îți dau creioanele! țipă Toko. Creioanele, Keke, creioaneleee..., plînge el în hohote lungi, sfîșiind liniștea grea a pieței.

Ilustrații: GREBU DEVIS

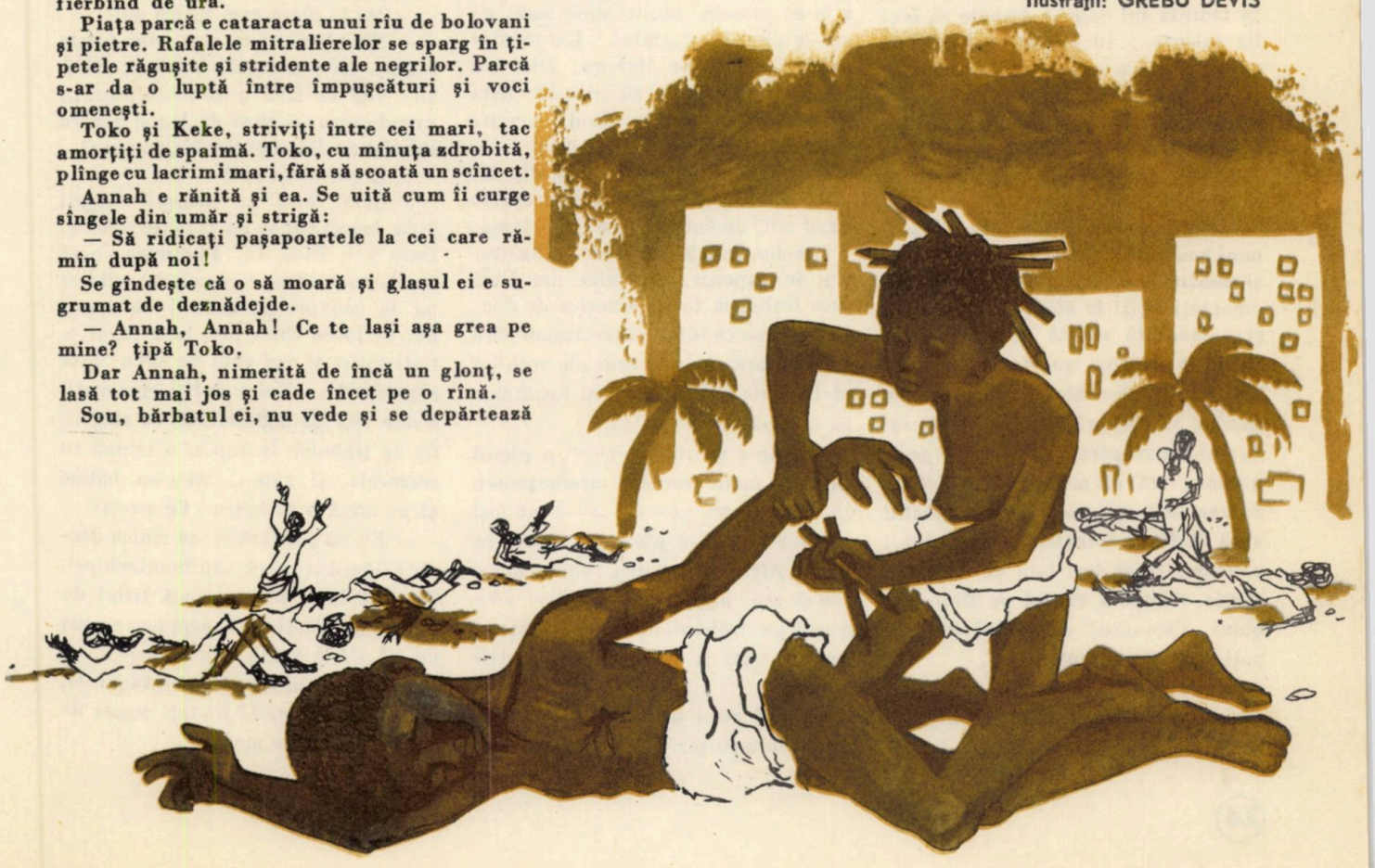

DIDI din Rio

...Didi, spre deosebire de fratele său Sancho, boxerul, nu bătuse nici un alb pînă la vîrsta de 15 ani!

Sancho bătuse mulţi: peste douăzeci. Şi pe cel puţin zece dintre ei înainte de „termen" îi făcuse cnocaut încă din primele runde. Sancho, „colţosul", se anunţa a fi o mare speranţă a categoriei „pană", poate chiar un candidat la titlul suprem. Cine ştie? Didi a ajuns să fie cunoscut ca o celebritate datorită gloriei lui Sancho, boxerul. În satul lor, din inima junglei, acolo unde cînd e foamete leopardul nu se sfieşte să fure noaptea puii de cîine din faţa casei şi uneori chiar puii de om şi unde şerpii uriaşi stau ghemuiţi la pîndă, a sosit într-o zi celebrul Gonzales... Senor Gonzales căuta noi celebrităţi sportive şi bănuia că în familia lui Sancho trebuie să mai fie talente... În cîteva „salturi" de avion, Didi a ajuns la Rio. O dată plecat din coliba umedă, cu pămînt pe jos, capitolul al doilea al existenţei sale începea în Ecuadorial — mîndria Americii de Sud, un hotel mare şi luxos.

...Didi n-avea nimic din fizicul unui boxer, dimpotrivă, picioare lungi şi subţiri de bîtlan, umeri înguşti, omoplaţi ieşiţi în afară ca două aripi şi o tendinţă vădită de a creşte în înălţime; într-un an, doi avea să fie un găligan. Gonzales a crezut că s-a înşelat şi l-a „vîndut" pe Didi lui Suarez, managerul de fotbal, pe o nimica toată: cît preţul unei biciclete. Suarez însă mirosise ceva — băiatul avea stofă de fotbalist şi mai ales... picioare. După trei luni de antrenamente, Suarez a vîndut pe Didi clubului „Cico-cico" cu preţul cu care poţi cumpăra un automobil.

Azi Didi valorează cît un vapor, aşa spune don Pedro Morales, proprietarul clubului „Cico-cico".

... Da, Didi are cel mai fulgerător şut cu dreptul şi stîngul.

Didi are un dribling atît de scurt încît năucește orice apărător advers, Didi trage cu capul fulgerător, Didi ştie să plaseze, atunci cînd sare, un cot în plexul portarului... L-a învăţat celebrul antrenor Hereira. Didi nu ştie însă să scrie şi să citească. Asta nu l-a învăţat nimeni. Cînd primeşte leafa desenează un cerc şi două linii.

Asta-i aproape toată biografia lui Didi din Rio, n-am lăsat deoparte decît mici amănunte, fără importanţă.

Sancho, fratele său, boxa în Australia, în Japonia, în Italia, iar Didi juca fotbal în toată America de Sud. Li se părea că totul e bine atunci cînd din chitară adunau sunetele vechilor cîntece ale junglei verzi şi foşnitoare ca o taină.

Şi într-o zi... „Cico-cico" a plecat într-un mare turneu internaţional. „3—1", „4—0", „5—2", „6—0" au fost primele rezultate pînă au ajuns pe coasta Africii... De aici, poate acum 100 de ani, neguţătorii de sclavi aduseseră pe strămunii lui Didi, „fildeşul negru", cum li se spunea în pieţele Americii.

Primul meci urma să aibă loc în capitala unei ţări al cărei nume Didi nu-l mai auzise niciodată. Ţară sau colonie? Se pare că mai degrabă colonie, pentru că soldaţii cu puştile în spate erau toţi albi, iar printre domnii care-i primiseră la debarcader nu se afla nici un negru.

Hereira, antrenorul, apăru dimineaţa la restaurantul hotelului cu o mutră posomorîtă care nu prevestea nimic bun.

— Prost, băieţi. Se leagă de negrii noştri!

— Aici e Africa, spuse cineva.

— Tocmai de aceea. Mi s-a atras atenţia. Oficial. Fără „perlele negre", cum vi se spune la noi.

Winter, masivul inter stînga, încetă să mai bea cafeaua:

— Adică, să nu mai joc nici eu, nici Didi, nici Dominico... Sîntem opt.

Hereira dădu neputincios din umeri:

— Dracu să-i ia. Nu vedeţi că peste tot sînt mitraliere şi e întinsă sîrma ghimpată? Nu ştiu pe unde să scot cămaşa. Dacă nu jucăm ne obligă prin contract să dăm banii înapoi — şaizeci de mii de dolari, frumuşică sumă.

Didi simţi un nod în gît şi un val de căldură i se urcă în obraji:

— Nu le place cum jucăm noi?

— Nu, Didi, aici sînt albi foarte bogaţi. Ei pot totul. Înţelegi, Didi, aici vor să facă o bază militară... Aerodroame, porturi de beton pentru submarine. Bombe atomice, pac-pac!...

— Şi ce vor cu noi?

— Cum, încă nu pricepi? Negrii ăştia de aici vor să nu mai fie colonie. Dacă voi, Didi, tu Dominico, o să jucaţi foarte bine ca de obicei, albilor nu le convine să arătaţi că negrii pot să joace chiar mai bine ca ei — i-aţi auzit şi voi cum îşi spun „rasa superioară"... Voi o să fiţi aplaudaţi. Poate iese cu înghesuială, cu sînge... Ce ne trebuie? Încropim o echipă cu rezervele, şi gata... Mîncăm bătaie şi pe urmă o întindem. Ce ziceţi?

— Eu nu joc fără ei, se ridică deodată Ghendul Lopez, căpitanul echipei. Au fost buni să ne aducă titlul de campioni mondiali şi acum ne e ruşine cu ei? Dă-le banii înapoi!

— Şi domnul Morales? Nu vă jucaţi, copii, cu patronul! Sînteţi legaţi de el pe viaţă şi pe moarte.

V. TOVARKOV

Drumuri

Din piscul ce supune-albastre zări
Pornesc nebănuitele cărări.
În drumuri se-mpletesc cu mers grăbit,
Iar drumurile noastre n-au sfîrșit
Și nu se-mpotmolesc și nu-și pierd firea:
Întotdeauna știu găsi ieșirea.

Din tundra cea cu arborii mărunți
Pornesc cărările încet spre munți,
Coboară-apoi spre marea care cîntă,
Dar nici furtunile nu le-nspăimîntă,
Iar cînd departe a rămas pămîntul,
Din urmă-ajung vapoarele ca vîntul.

Chiar avionul profilat pe cer
Aleargă tot pe-un drum, și nu-i stingher.
Asemeni unei dîre lungi de fum,
În urma lui spre cer se-nalță-un drum.
Iar de privești de sus prin ceață deasă
Vezi drumuri împletite ca o plasă.

Oriunde ne-am opri, în orice țară,
E-un drum ce-n patrie ne-ntoarce iară...

În romîneşte de ŞTEFAN BIŢAN

Noaptea cineva se strecură sub plasa din odaia lui Didi.

— Dormi, Didi?

— Nu!

Era moș Sandro, masorul băieților. Moș Sandro, care știe totul despre fotbal și foarte multe lucruri despre oameni.

— Uite, Didi, au venit niște băieți de aici. Îs tare necăjiți. Închisorile sînt pline. Triburile care n-au vrut să plece din pădure au fost băgate în lagăre, oamenii trimiși în fundul minelor. În păduri se fac acum aerodroame. Zeci de mii de negri sînt închiși. Vrei să-i ajutăm?

— Cum?

— Facem o echipă cu băieții care nu joacă mîine. Joc și eu al unsprezecelea, rîse Sandro. Mai am încă suflu. Au ei un fel de teren viran. Jucăm acolo. O să fie frumos.

— Ceilalți vor?

— Toți.

— Vin și eu.

Pe stadionul principal a doua zi după-amiază erau doar două-trei mii de spectatori. Pe cîmpul de la marginea pădurii se adunaseră peste douăzeci de mii de oameni. Negri și foarte mulți albi, muncitori de la minele de cositor. Cînd începu meciul, mulțimea izbucni în urale.

— Știi ce scrie pe tricourile adversarilor noștri? îi șopti Sandro.

— Nu!

— Pace, libertate. Asta strigă și oamenii.

În pauză, cineva dintre spectatori se urcă pe o tribună improvizată și mulțimea striga mereu. Se înălță un băț cu o placardă pe care scria ceva. Lăsînd în urmă nori de praf, cîteva mașini militare, deschise, opriră cu un scrîșnet metalic de frînă. Mulțimea se undui ca un val uriaș.

— Terenul e al societății de aviație. Plecați acasă!

Didi își amintește limpede ce a urmat.

Cînd a căzut, primul și ultimul lui gînd a fost: de ce tocmai în picior? De ce nu și-a găsit glontele un alt loc?

*

În Rio există un vînzător de ziare ciudat. Înalt, slab, cu picioare lungi de bîtlan. Șchioapătă rău de un picior. Putea să fie o mare glorie a fotbalului și n-a fost. Antrenează fără bani cîteva echipe de pușți. Echipe de cartier. Să fie ei gloriile de mîine? Poate!

Didi a avut timp să învețe să scrie și să citească, dar nu i se mai pare că totul e atît de bine. Îi învață însă așa cum se pricepe pe desculții albi și negri nu numai tainele jocului de fotbal. Desculții înțeleg din vorbele ciudatului vînzător de ziare că oamenii nu pot să fie fericiți cînd trăiesc în țara lor după garduri de sîrmă ghimpată și cînd în locul caselor lor se ridică hangare pentru avioane cu bombe.

Didi nu mai joacă fotbal. Din cînd în cînd merge la meci, atunci cînd face rost de bani pentru o „peluză".

Didi are însă încredere în elevii lui și mai ales în zilele care vor veni.

ALECU POPOVICI

Ilustrații: ROMEO VOINESCU

Povestea

Curge iar robinetul! Și de bună-seamă tot Ocsi l-a uitat deschis.

— Ocsi!

Nici un răspuns.

— Ocsiii!

În sfîrșit, iată-l că și-a vîrît capul pe ușă.

— Închide robinetul și pe urmă vino-napoi! i-am strigat.

Ocsi, după ce a oprit apa, s-a întors în casă nepăsător.

— De ce-ai lăsat robinetul deschis? l-am întrebat.

— Apă se găsește berechet, mi-a răspuns băiatul, în conductă, în fîntîni, în Someș. Și ploaia tot din apă e făcută. Și făcu o mutră ca și cum ar fi vrut să spună: pentru atîta lucru merită să mă certi?

Firește că merită să fie certat și o să se vadă îndată de ce.

— Știi la ce m-am gîndit? m-am adresat băiatului. În loc de explicații hai mai bine să vedem de unde vine apa. Ce zici, facem o plimbare?

Ocsi s-a lăsat greu convins.

Împrumutarăm G.A.Z.-ul redacției și în cîteva minute am ajuns la Uzina de apă din Cluj.

În birou ni s-au arătat planurile apeductului din oraș. Străzile desenate erau pline de linii roșii, care intrau în fiecare casă.

— Ca și rădăcinile unui copac, a constatat Ocsi mulțumit.

— Întocmai așa, ne-a confirmat un bătrînel tare simpatic, Francisc Karoly, inginerul-șef al uzinei. Aceste conducte „sug" și transportă apa în tot orașul.

— Ia uite și capătul rădăcinii! a strigat Ocsi descoperind niște cercuri roșii pe panglica întortocheată care indica albia Someșului pe hartă.

— Da, da, acolo sînt fîntînile de unde pleacă apa.

— Ei, dacă sînt acolo, hai să le vedem la fața locului, nu numai așa, pe hartă.

O dată suiți în mașină, nu ne-am oprit decît pe cîmpul cu iarbă deasă și margarete, cu pomi fructiferi, unde se află fîntînile Clujului.

Cunoașteți, desigur, fîntîni de toate soiurile: fîntîni cu cumpene, fîntîni cu scripete, cu roată... Fîntînile apeductului sînt însă altfel: cercuri de beton cu pălării de oțel—cel puțin așa se văd ele. Abia cînd li se ridică pălăria observi că de fapt sînt niște țevi groase de beton ce se afundă în adîncuri, de unde captează apele.

— Apa vine din Someș? a întrebat Ocsi. Și da și nu. Inginerul ne povestește că în valea Someșului, unde se află Clujul, nu curge numai Someșul, ci la o adîncime de 6—7 metri, printre pietre și pietricele ascunse, se strecoară în liniște, căutîndu-și drum de la piatră la piatră, apele unui rîu subteran, mai lat și nevăzut. Vinișoare subțiri de apă șerpuiesc în dreapta și-n stînga, în adînc, șiroiesc și urcă apoi. Fîntînile captează apele acestui curent subteran.

După ce am aflat toate acestea, i-am pus lui Ocsi o întrebare:

— Știi tu, băiete, cîți oameni au muncit pînă s-au făcut aceste fîntîni? Să facem cîteva socoteli.

Geologii, cunoscătorii interiorului pămîntului, au cercetat și aflat secretele adîncurilor. Hidrologii, care cunosc secretele apelor, au studiat și arătat pe unde să se facă săpăturile. Maiștrii și muncitorii au săpat fîntînile, iar betonierii le-au căptușit cu beton armat. Cîți sînt pînă acum?

— Mulți, a recunoscut Ocsi.

— Stai, băiete, că n-am terminat. Din fîntîni pornesc conductele spre stația de pompare. Țevile conductei au apărut din senin? Ori cresc în pom ca merele pădurețe?

Ocsi a aflat că țevile sînt trimise de la Uzinele metalurgice din Hunedoara și ar mai fi aflat și alte lucruri, dar am ajuns între timp la stația de pompare.

— Pentru ce sînt aceste mașini mari? a întrebat Ocsi privind o roată mare, de 4 metri, ale cărei curele întreceau lățimea unui picior.

— Sînt pompele, ne-a explicat Vasile Rusu, maistrul de la sala mașinilor. Pentru că din fîntîni apa trebuie condusă pînă în oraș.

Ne-am plimbat uitîndu-ne la uriașele mașini, cu trupuri alunecoase de ulei, cu roți ce păcăneau, cu motoarele care duduiau puternic și am pus inginerului și alte întrebări.

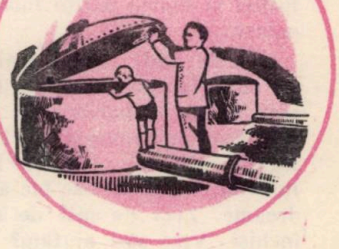

semiconductorii

În ultimii ani, în domeniul tehnicii a apărut un personaj ciudat. În fața noastră, el prinde o rază de soare și o înhamă la un automobil. Și automobilul merge... Dacă se află la o depărtare de cîțiva metri de o obișnuita mașină de călcat nici nu o privește și știe cît este de fierbinte. Ba mai mult: cineva, la o distanță de cîțiva kilometri, a aprins o țigară. El știe și îți spune. Și nenumărate minunății se perindă prin fața ochilor noștri uimiți. Cine este acest personaj, care ne uluiește cu isprăvile lui de necrezut? Vom afla imediat...

Dar mai întîi să ne aducem aminte de doi prieteni pe care îi cunoaștem bine. Unul este cuprul. Din **cupru** se fabrică sîrma prin care electricitatea este lăsată să treacă cu ușurință tocmai pentru că **este** un **conductor.**

Al doilea prieten, **porțelanul,** nu seamănă de loc cu cuprul. El nu lasă cu nici un preț să treacă electricitatea. Căci **nu este** un conductor.

Există deci corpuri care conduc și altele care nu conduc electricitatea... Fizicienii le-au găsit încă de mult felurite întrebuințări și le prețuiesc și pe unele, și pe celelalte. În schimb, ei nu au folosit vreme îndelungată în electricitate siliciul, carbonul, diferite aliaje, cristale sau combinații chimice care nici nu lasă electricitatea să treacă cu ușurință asemenea cuprului și nici n-o opresc; sînt corpuri care au proprietăți de conductori... numai pe jumătate, adică semiconductori.

Și iată că deodată semiconductorul ne dezvăluie niște însușiri de-a dreptul surprinzătoare. El este acel personaj ciudat despre care era vorba la începutul materialului.

apei

de MÉHES GYÖRGY

— Oare cîți oameni să fi lucrat aceste piese?

— Proiectanții le-au proiectat, a început să explice din nou inginerul Karoly, apoi au fost turnate, strunjite, presate, găurite de muncitorii de la uzinele constructoare de mașini.

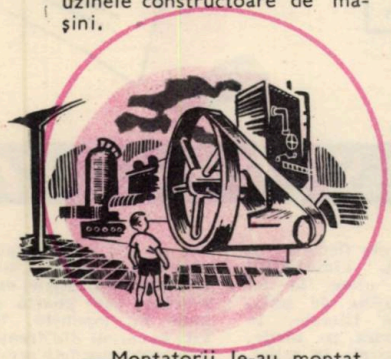

— Montatorii le-au montat, continuă Ocsi, ceferiștii le-au transportat, șoferii le-au cărat cu camioanele, mecanicii le-au pus pe postamente și le-au pornit.

Se opri o clipă încurcat și făcu ochii mari.

— Stai! I-am uitat pe mineri, adăugă Ocsi. Din ce se fac mașinile? Din oțel, alamă, aramă și alte metale. S-o luăm de la capăt: Minerii au scos minereul, furnaliștii l-au topit, oțelarii au făcut oțelul și l-au trimis la uzine constructoare de mașini pentru ca acestea să fabrice motoare și pompe.

Venind vorba de pompe, ne-am interesat de volumul de apă ce se pompează zilnic în orașul Cluj.

— Aproximativ 26.000 — 28.000 de metri cubi.

Ocsi mă privește de parcă ar întreba: „Bine, bine, dar cam cît ar fi asta?"

Am scos o hîrtie, un creion și am calculat.

— Ia închipuiește-ți, Ocsi, un pahar înalt cît un turn de 72 de metri. Iar diametrul paharului ar fi de 22 de metri. Și mai gîndește-te că acest pahar ar fi plin cu apă.

Ocsi închide ochii, gîndindu-se la ce i s-a spus, apoi îmi face semn că a înțeles.

— Ei, vezi, atîta apă se consumă zilnic la Cluj.

Apa însă nu se păstrează, desigur, în pahare, în lume nici nu există un asemenea pahar uriaș, ci în rezervoare de apă special construite. Aspectul unui asemenea rezervor nu este prea arătos. Dincolo de casa mare, cu porți de fier, zăvorîte cu lacăte, printre zidurile de beton, se întind rezervoarele cît un bazin mare de înot. Numai că în acestea nu e voie să faci baie pentru că apa de băut trebuie să fie curată ca cristalul.

Dar să mergem mai departe. După ce am văzut locul de unde a pornit apa înspre Cluj, am aflat că apa se odihnește mai întîi în rezervoare, apoi sosește în oraș pe niște țevi groase prin care ar putea trece și-un copil. Partea cea mai anevoioasă însă din călătoria apei de la locul de captare pînă în casele noastre are loc la stația de pompare a orașului.

Sub mîna maistrului Ștefan Toth lucrează mașini puternice care în cîteva clipe împing apa la înălțimea de 45 de metri, pe un versant al munților din jurul Clujului.

Tovarășul Toth îl primește pe Ocsi și-i dă explicații despre mecanismul pompei, care se rotește cu o viteză amețitoare.

— Vezi această mașină? Seamănă, nu-i așa, cu casa unui melc mare. Ei, în acest melc există o roată cu palete care sînt învîrtite de motorul electric. Și se rotește atît de repede, mai repede chiar decît elicea avionului, încît împinge apa în două secunde în rezervorul de pe munte. Acolo apa intră în rezervor pe o parte, venind de la stația de pompare, iar pe cealaltă se și scurge cu viteză în conducte. Așa ajunge apa pînă la locuința noastră. Acum pricepi?

Ocsi a încuviințat că da și totodată a încetat să mai enumere specialiștii care au muncit pentru uzina de apă. Cine putea să înșiruie pe toți aceia cărora li se cuvin mulțumiri pentru apa curată și proaspătă pe care o consumăm? Tabelul nostru ar trebui să cuprindă și pe cei care

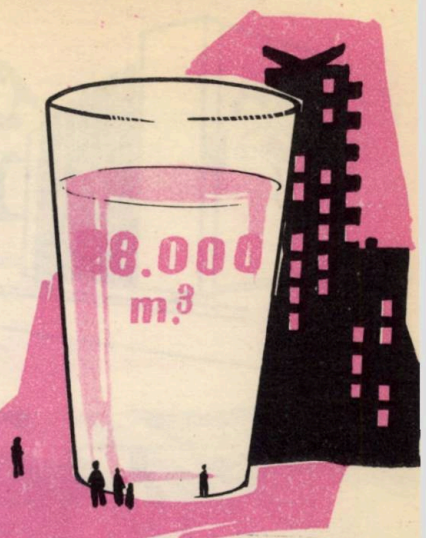

au construit marile uzine, stațiunile de pompare, castelele de apă, cît și pe muncitorii care lucrează fără încetare prin oraș, înlocuind țevile sparte, robinetele uzate... Sînt mulți, foarte mulți aceia care muncesc pentru noi, și trebuie să le respectăm munca.

După această vizită trebuie să spun că Ocsi a învățat să respecte munca: închide atît de strașnic robinetele, încît cu greu se pot deschide. Cu alte cuvinte, nu mai risipește apa. Aseară, după culcare, m-a chemat și, trecîndu-și mîinile pe după gîtul meu, mi-a zis în taină:

— Tăticule, știi, ție pot să-ți spun, cînd voi fi mare mă fac și eu maistru la uzina de apă, acolo, la stație, unde e pompa aceea mare!

Temperatura unui fulg de zăpadă

O bucată de semiconductor — un cristal de oxid de cupru, bunăoară — încălzită își schimbă deodată conductibilitatea electrică. Cu cît o încălzim mai puternic, cu atît trece mai mult curent prin circuitul electric care cuprinde cristalul. E lesne de înțeles că, dacă măsori curentul, poți afla cît de tare a fost încălzit cristalul. De aici și pînă la născocirea unui nou fel de termometru nu a fost decît un pas: s-a gradat cadranul aparatului de măsură chiar în grade Celsius, astfel ca să se poată citi dintr-o dată temperatura. Acesta este termometrul cu semiconductori: **termistorul**.

În fabrici, termistorul este prețuit pentru că este rezistent și nu se strică nici la cele mai puternice lovituri, cum nu se întîmplă cu termometrul cu mercur. Cu ajutorul termistorului se poate determina temperatura unor piese importante de mașini, putînd astfel fi preîntîmpinate stricăciuni grave.

Termometrul cu mercur nu poate fi folosit nici pentru a măsura temperatura în spații foarte mici sau ascunse vederii noastre. Astăzi s-au fabricat termistori atît de mici încît pot fi introduși cu ușurință în stomac. Dar și mai uimitor este un termistor în formă de ac, atît de mic, încît se poate măsura cu el temperatura... unui fulg de zăpadă.

O „centrală electrică" într-un ceaun...

În timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, partizanii sovietici au folosit, departe, în spatele frontului, în teritoriul ocupat vremelnic de hitleriști, un ceaun năzdrăvan. Ceaunul umplut cu apă se punea la un foc obișnuit, de vreascuri. Nu trecea mult timp, și aparatul de radio, prin care partizanii puteau afla vești, începea să funcționeze. Pe fundul ceaunului se aflau niște semiconductori care, încălziți, dădeau naștere curentului electric trebuincios aparatului de radio. Să privim puțin această minusculă „centrală electrică". Ea este alcătuită din doi semiconductori, diferiți, lipiți unul de altul la un capăt cu o placă de metal și la celălalt cu o sîrmă care închide circuitul. Este de ajuns să se încălzească cu o lumînare metalul, iar în semiconductori ia naștere curent electric. Cît de simplă este această „centrală"! Am văzut cum cu ajutorul semiconductorilor căldura se schimbă de-a dreptul în electricitate.

Fără îndoială că în viitor nesfîrșitul izvor de energie care este căldura va fi gospodărit cu grijă. Nu vor fi lăsate să se irosească nici fierbințeala gazelor arse care ies prin coșurile fabricilor, nici dogoarea cuptoarelor în care se topesc metalele. Coșurile și cuptoarele căptușite cu semiconductori vor fi niște nesecate resurse de energie electrică.

Acolo unde se naște rev

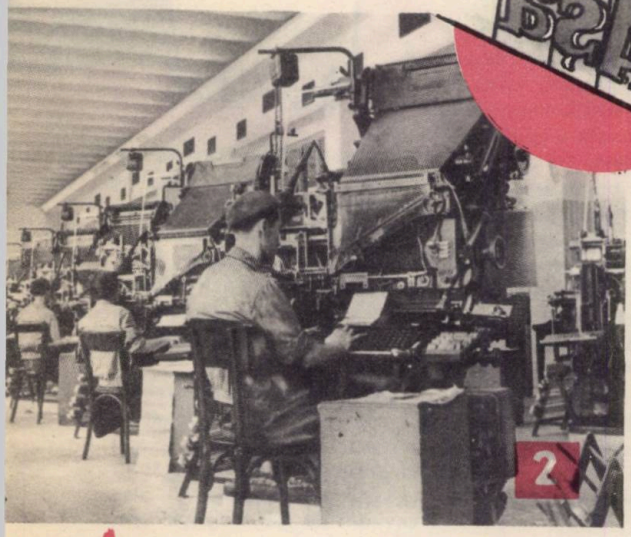

Tiparul, această minunată invenție a geniului omenesc, reprezintă unul din elementele de bază ale vieții zilelor noastre. Revista „Cravata roșie", numărul pe care-l aveți în mîini în această clipă, este rezultatul iscusinței și hărniciei tipografilor din Casa Scînteii.

Povestea care urmează va fi povestea tipăririi „Cravatei roșii", a revistei pe care tocmai o citiți.

1 Iată mapa în care se află manuscrisele cuprinzînd povestirile, poeziile, articolele și desenele din acest număr al revistei. După ce două luni de zile redactorii, scriitorii, desenatorii s-au străduit să alcătuiască un număr de revistă frumos, interesant, cu un conținut bogat și educativ, mapa cuprinzînd rodul străduinței acestora, a poposit în tipografie.

2 Prima operație tehnică: literele, cuvintele, frazele de pe paginile de hîrtie se vor muta pe blocurile argintii ce ies din pîntecele fierbinte al linotipului. Linotipistul apasă pe clape la fel ca la mașina de scris, numai că literele, în loc să apară pe hîrtie, apar încrustate în relief, pe metal.

3 Apoi, desenele fac cunoștință cu tipografia. Toate desenele pe care le-ați văzut în acest număr de revistă sînt fotografiate. Pentru fiecare culoare a desenului se face cîte un film. De ce? O să aflați în imaginea nr. 6.

4 La tiparul ofsset (formă la care este tipărită revista „Cravata roșie") textele poeziilor, poveștilor (ca și desenele) sînt transpuse pe filme fotografice. Mai întîi însă textele au fost imprimate pe hîrtie specială și abia după aceea s-au făcut „tragerile foto".

5 Aici este montajul. În acest loc, textele se reîntîlnesc cu desenele și din această clipă ele nu se vor mai despărți niciodată. Ele sînt „montate", adică aranjate, după o schiță care poartă numele de machetă. Priviți în careul din dreapta. Așa arăta macheta acestor două pagini pe care tocmai le priviți. Nu-i așa că seamănă între ele?

6 Povestea începe să se apropie de sfîrșit. Filmele montate au trecut la o altă operație, de natură chimică. Imaginile desenate și literele de pe filme sînt trecute acum pe suprafața unor plăci mari de zinc. Pentru fiecare culoare știți deja că se face un film. Ei bine, după fiecare film se face o placă. În mașina tipografică, culorile de pe cele două plăci se vor amesteca pe coli de hîrtie și ne vor da desenele așa cum le vedeți și în această pagină (cînd se tipărește în patru culori — vezi coperta — se fac patru rînduri de filme și plăci).

Energia din raza soarelui

Un fizician făcea o dată experiențe cu un circuit electric în care era cuprins și un bastonaș de seleniu. Dar se întîmpla ceva de neînțeles. De ce oare devenea deodată curentul mai puternic și de ce, după cîtva timp, slăbea dintr-o dată? Invenția era o jucăușă rază de soare care cădea pe semiconductorul de seleniu și care apoi se îndepărta. Iată deci că nu numai căldura, dar chiar și gingașa rază de lumină este capabilă să schimbe conductibilitatea unor semiconductori. O nouă însușire, cu adevărat uimitoare, a ieșit la iveală. La această veste, inventatorii s-au pus pe lucru. Și în curînd un contor cu semiconductori era gata. Cum funcționează un asemenea contor? Simplu. O rază luminoasă cade pe un semiconductor legat într-un circuit electric. Deodată raza este întreruptă de o sticlă care trece prin fața ei pe o bandă. Semiconductorul simte imediat lipsa luminii. Curentul electric slăbește, și această schimbare este de ajuns pentru ca mecanismul contorului să se miște o dată. Contorul a numărat: unu. După cîteva secunde, o altă sticlă rupe raza de lumină. Doi — numără contorul. Și așa, în continuare, numără. Astfel de contoare se folosesc în fabrici, la numărătoarea diferitelor obiecte.

La o altă fabrică, tot cu ajutorul semiconductorilor, o rază de lumină veghează ca între rulmenții care ies din fabricație să nu se strecoare rulmenți defecți. Suprafața rulmenților prost lustruiți este mai puțin strălucitoare și semiconductorul simte acest lucru. Printr-un mecanism special, rulmentul este înlăturat.

Să intrăm într-o uzină metalurgică și să ne apropiem de o presă uriașă. Privește cu cîtă îndemînare introduce muncitorul bucata de tablă. O clipă mai tîrziu, tabla presată ia forma unei portiere de automobil. Ce s-ar întîmpla dacă într-un moment de neatenție mîna muncitorului ar zăbovi cu o secundă mai mult decît trebuie. Numai acest gînd te înfioară. Dar nu trebuie să te temi. O rază de lumină veghează. Dacă mîna lui nu se retrage la timp, raza de lumină va fi împiedicată să ajungă la semiconductor și presa se va opri, scrîșnind.

Poate că nu mai este prea îndepărtată vremea cînd energia electrică izvorîtă din razele soarelui va pătrunde și în casele noastre. S-a socotit că o placă de 7 m² de celule fotoelectrice pusă pe acoperișul unei case poate să îndestuleze cu electricitatea trebuincioasă pentru luminat, încălzit, aspi-

5

6

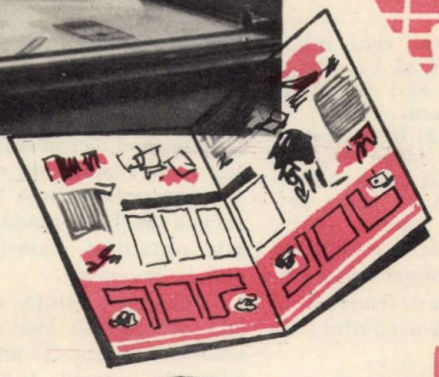

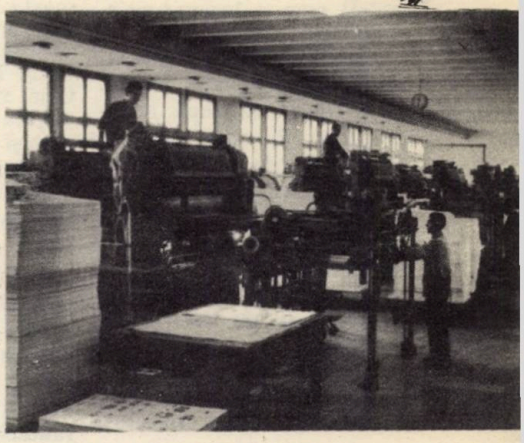

7

ista noastră

7 Plăcile au fost montate în mașinile de tipărit. De acum, cu viteza de 2.500 coli pe oră, începe să se tipărească revista.

8 Este rîndul fălțuitorilor și al legătorilor să potrivească paginile, să le rotunjească prin tăiere și să le coasă cu sîrmă.

9 Revista a pornit către voi. Iat-o la chioșcuri. Pentru ca să ajungă în mîinile voastre, au muncit redactorii, scriitorii, desenatorii și tipografii.

Pentru ca să fie așa cum o vedeți, tipografii au folosit o tehnică avansată în care chimia, fizica, mecanica s-au îmbinat cu simțul artistic și hărnicia lucrătorilor tipografi.

9

8

rator de praf, radio și televizor o întreagă gospodărie.

Acestea sînt deocamdată vise. Și totuși într-un domeniu bateriile solare și-au cîștigat de pe acum un loc binemeritat : ele furnizează curent aparatelor de emisie instalate pe sateliții artificiali. Baterii solare cu semiconductori nu lipsesc de la bordul navelor interplanetare sovietice care își iau zborul în cosmos.

Lămpile de radio trebuie aruncate?

Te afli într-o excursie la pădure. Stai întins pe iarbă și asculți muzica transmisă de un aparat de radio portativ ceva mai mare decît o carte. Înăuntrul lui, în locul cunoscutelor lămpi, au apărut niște semiconductori speciali numiți transistoare. Unii pionieri știu că undele pornite spre cele patru zări de la postul de emisiune ajung la aparatele de radio. Ele sînt însă foarte slabe și le putem auzi datorită lămpilor de radio speciale. În cazul aparatului nostru, noi le auzim datorită transistoarelor.

Niște transistoare, mici cît un bob de mazăre și rezistente la zdruncinături, pot face aceeași ispravă ca și lămpile de radio. Nu au dreptate radiofoniștii că le prețuiesc atît de mult?

Dar asta va fi mîine, poimîine. Pentru moment, lămpile obișnuite de radio își mai găsesc utilizare. Transistoarele au început să se folosească în locul mîilor de lămpi la construcția a o serie de mașini, ca, de pildă, cele de calculat. Socoteli care nu ar putea fi făcute de sute de matematicieni sînt înfăptuite fără greșeală într-o fracțiune de secundă. Precizia cu care își urmează drumul sateliții artificiali sovietici nu ar fi cu putință să fie stabilită fără minunatele mașini de calculat înzestrate cu transistoare. În U.R.S.S., Polonia, R.D. Germană, semiconductorii au o aplicație largă. De asemenea o largă aplicație își găsesc transistoarele și în țara noastră.

Spuneți voi, nu sînt cu adevărat minunate isprăvile acestui ciudat personaj al timpurilor noastre? Fără îndoială că da. El este rodul neobositelor străduințe ale savanților și cercetătorilor care l-au născocit pentru a face viața omului de azi și de mîine mai frumoasă, mai îmbelșugată.

ANTILOPA TRO ȘI COPACUL COZO

În romîneşte de IOANICHIE OLTEANU

Antilopa Tro şi copacul Cozo erau într-o vreme prieteni nedespărţiţi. Să vedeţi cum a început prietenia lor.

Antilopa trăia într-o spaimă şi neliniște fără sfîrşit. Abia apuca să rupă două-trei guri de iarbă, că era nevoită s-o ia din loc şi să fugă cît vedea cu ochii. Şi aceasta pentru că, înaltă cum era şi împodobită pe deasupra cu perechea ei de coarne, era uşor dibuită de vînători şi de fiarele de pradă.

Într-o zi, sleită de puteri după alergătură, se opri sub copac să-şi tragă sufletul. După ce-i mai veni inima la loc, începu să i se plîngă copacului şi să-i spună de soarta ei amară.

— Nu-ţi mai face gînduri, surioară, îi spuse copacul Cozo. Te învăţ eu ce să faci. Cum vezi că te paşte primejdia din careva parte, vino şi ascunde-te repede sub coroana mea rămuroasă. Crengile mi-s pline de frunze şi-mi spînzură pînă-n pămînt; ele te vor apăra.

Antilopa îi mulţumi copacului din toată inima. Începînd din ziua aceea avea un adăpost de nădejde, unde venea ori de cîte ori era urmărită de duşmani. Sub ramurile copacului se simţea în deplină siguranţă; acolo nici vînătorii, nici fiarele n-o puteau găsi.

Într-o dimineaţă antilopa se odihnea ca de obicei în adăpostul ei de ramuri. Simţea că i-e foame, dar n-ar fi mers bucuroasă după hrană. Începu deci să roadă frunzele copacului, care-i erau mai la îndemînă.

— Ce faci, fiinţă nefericită ce eşti? se auzi vocea arborelui Cozo. Ţi-am dat adăpost; aceasta ţi-e răsplata?

Dar antilopa, cu botul plin de frunze, nici nu se învrednici să răspundă.

Şi azi aşa, mîine aşa, se puse antilopa pe trai bun, pînă curăţă de verdeaţă şi dezgoli toate crengile la care putea ajunge.

După cîtva timp trecu prin preajmă un vînător, care o zări, bineînţeles, cu uşurinţă. Ea dormea un somn greu sub copacul ei, dar copacul nu mai avea frunze ca să o scutească de privirile străine. Vînătorul deci întinse coarda şi dădu drumul săgeţii, care nu-şi greşi ţinta.

Aşa a plătit antilopa Tro cu viaţa pentru nerecunoştinţa ei.

• Din folclorul african

Bucurie

Ce mai larmă e în stradă —
Chiot, bucurie,
Zboară bulgări de zăpadă,
Mare bătălie.

Omul de omăt, în jur,
Ride mîndru foc
Fiindcă şapca-i de velur
Are cozoroc.

Săniile trec ca vîntul,
Flutură fulare,
Fuge de sub tălpi pămîntul
Unei patinoare.

Stau în plop cu bucurie
Vrăbiuţe, patru:
— Uite, soro, comedie,
Parc-am fi la teatru!

Bate vîntul supărat
Din vreo trei direcţii:
— Ba-i trimit acasă-ndat',
Că mai au şi lecţii.

Plopul vine cu păreri:
— Iar vorbeşti ca prostul,
Tu nu vezi că-s pionieri?
Îşi cunosc ei rostul!

Zboară bulgări de zăpadă,
Mare bătălie,
Ce mai larmă e în stradă -
Chiot, bucurie.

RODICA TOT

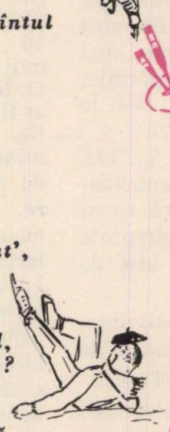

Medalion CULTURAL

ALO... TEATRUL DE COPII?...

— Alo, Teatrul de copii? Vă rog să ne reţineţi 50 de locuri pentru clasa a IV-a...

*

Un nou teatru în capitală. Aţi auzit pentru cine. În sala din strada C. Mille sau din strada Libertăţii urcă pe scenă eroi pentru voi. Să vi-i prezentăm. L-aţi cunoscut pe David Copperfield? Desigur, unii din romanul vestit al lui Ch. Dickens, alţii din film... Şi pe Nikolas Nikleby la fel... Acum urmează la rînd „Micuţa Dorrit", altă eroină dintr-un roman de Dickens.

„MARŢIENII"

Cine nu visează o călătorie în univers? Cîteodată chiar pe... paginile unei cărţi a lui Efremov, Sergiu Fărcăşan, Radu Nor, Adrian Rogoz

De aceea o întîlnire cu cîţiva „marţieni" e firească la... teatru. Trei copii pleacă noaptea cu o barcă pe o insuliţă lîngă Stalingrad, unde întîlnesc nişte fiinţe ciudate: marţienii, în costumele lor impresionante de astronavigatori. Unde duce aventura asta?... De fapt... m-am oprit, căci regizorul piesei m-a rugat să nu vă trădez finalul piesei.

„EMIL ŞI DETECTIVII"

...Emil a plecat într-o călătorie cu trenul. Un hoţ i-a luat banii. Atunci Emil şi prietenii săi se transformă în... detectivi. Îl caută peste tot, au zeci de aventuri, dar pînă la urmă prind hoţul şi capătă şi un premiu... E povestea cunoscutului scriitor german Erik Kestner „Emil şi detectivii", pe care o veţi vedea şi pe scena Teatrului de copii...

ŞI CE VA MAI FI?

Actorii teatrului vor „prinde" pentru voi şi minunata „*Pasăre albastră*" de Maeterlink (călătoria unor copii pe tărîmuri fantastice) şi o vor invita tocmai de la Iaşi pe *Coana Chiriţa* a lui Vasile Alecsandri.

Ei vor aduce pe scenă piese cu pionieri, piese despre voi, despre prietenii voştri.

Despre spectacolele văzute de voi ar fi bine să ne scrieţi cum v-au plăcut. Directorul teatrului, actorii şi regizorii ar fi foarte curioşi să vă afle părerea.

Aşa că o să putem spune la telefon:

— Alo, Teatrul de copii? Nu, nu despre bilete de teatru este vorba, vrem să vă trimitem şi noi bilete... Ce bilete?... Scrisorile spectatorilor voştri.

A. P.

Gazeta copiilor 3

ISTORIA UNUI REFERENT

Un pionier avea de scris un referat. Tema: disciplina din grupă. Cum ştia că are multe de scris despre disciplina de la ei din grupă, se aşternu pe lucru. Dar cu cine să înceapă? „Voi supune discuţiei mai întîi cazul lui Tudor Buznea — hotărî el. Ieri a zis că a întîrziat pentru că a fost la doctor. Inexact însă. S-a aflat mai tîrziu motivul: se luase la bătaie cu cineva... Ehei, dar ce puternic e acest Buznea! Cînd eşti cu el, nu ţi-e frică de nimeni! Poate că e bine să-l las la urmă. Mai ştii ce-ar putea să se întîmple?!... Da, da, aşa e. Să încep mai bine cu altul. Uite, cu Vasilică Prîsnea, zis jocheul. Se strîmbă mereu, şi-n timpul orelor, şi pe stradă. Dar e foarte pregătit. Ce bine mi-a explicat el principiul lui Arhimede. Mai bine am să-i fac observaţia asta înainte de adunare, între patru ochi, şi nu faţă de toată grupa. Voi vorbi despre Dorina Stătescu. Sporovăieşte mereu, ca o moară neferecată... Dar dacă se supără şi nu mi-l mai aduce pe Jules Verne?!"

La adunare, pionierul despre care a fost vorba mai sus a început astfel:

„Avînd sarcina să vorbesc despre disciplină — nu ştiu care e părerea colegilor mei —, după părerea mea însă, disciplina din grupa noastră s-a îmbunătăţit simţitor".

În continuare, referentul n-a uitat să-i laude pe toţi aceia care i-ar fi putut aduce vreun serviciu.

— Ce aveţi de spus despre un asemenea coleg?

I. E.

CORESPONDENŢII NOŞTRI NE TRANSMIT DESPRE: CUM ÎNVĂŢĂM

Transmite BUTNARU ANA
cl. VII, Focşani

Dragă redacţie, detaşamentul nostru a luat o hotărîre pentru îmbunătăţirea situaţiei la învăţătură: „Să folosim la maximum cele 50 de minute ale orei"... Cînd intră tovarăşul profesor, creta, buretele sînt pregătite, de asemenea lista de prezenţi şi absenţi; caietele, manualele se află pe bancă, iar noi aşteptăm în linişte. Nimeni nu întîrzie. La ore sîntem atenţi şi luăm notiţe. În clasa noastră, nici un elev nu deranjează desfăşurarea lecţiei.

Transmite VASILE DUMITRU
din Bacău

Alo, redacţia, avem o veste bună: pionierii Al. Frăţilă şi Angela Chirescu din clasa a VI-a A s-au îndreptat la învăţătură, au început să ia note de 7 şi 8. Vor merge şi mai departe.

Transmite TAMAŞ VERONICA
din Cluj

La noi în şcoală există o vorbă: „Învaţă tu şi ajută-i şi pe ceilalţi". De aceea, cum o fată sau un băiat nu-şi face temele, ia o notă proastă, ceilalţi îi vin în ajutor şi nu-l lasă pînă nu se îndreaptă.

ÎNTR-O GRUPĂ DE PIONIERI

Iată cîte ceva din activitatea unei grupe de pionieri de la Şcoala nr. 3 Sebeş, regiunea Hunedoara.

Buni prieteni între ei, pionierii învaţă bine şi se ajută unul pe celălalt. Preşedinta lor, Magda Hoffman, are note numai de 9 şi 10. În timpul liber, grupa citeşte şi discută împreună cîte o carte. Împreună au construit o maşină electrică după schema din „Cravata roşie" şi tot împreună fac plimbări şi mici excursii în împrejurimi. Grupa mai corespondează cu doi pionieri sovietici. Pionierii din această grupă se pregătesc intens în vederea îndeplinirii condiţiilor pentru obţinerea distincţiilor pionereşti.

PE LA NOI

Avem o veste bună de pe la noi. Nu de mult noi, pionierii, am primit un dar frumos, Casa pionierilor.

Foarte mulţi de la şcoala noastră merg la cercurile de radiofonie, „Mîini îndemînatice", „Botanică", care funcţionează aici.

DAVIŢOIU MIRCEA
cl. VII
Şcoala de 7 ani nr. 1 — Lupeni, regiunea Hunedoara

FIECARE ELEV SĂ AIBĂ O BIBLIOTECĂ PERSONALĂ

... este titlul unei acţiuni începute la Şcoala de 7 ani din comuna Smîrdioasa, regiunea Bucureşti, şi condusă de tovarăşul profesor Ion Trifu.

Fetele şi băieţii îşi meşteresc din scînduri mici dulăpioare, apoi din fiecare ban economisit îşi cumpără cărţi. O mulţime de elevi, ca Ploeşteanu Valeriu, Ionescu Nicolae, Lazăr Nicolae, Cioacă Eugenia, au micile lor biblioteci gata.

FRUNTAŞI LA ÎNVĂŢĂTURĂ

HAIDU BRIGHITA
Şc. de 7 ani nr. 1 Mediaş

ŢOPA CONSTANTIN
Casa de copii nr. 1 Dorohoi

ÎN FAŢA HARŢII

Pe peretele clasei noastre am prins o hartă mare a Africii pe care am însemnat toate ţările eliberate de sub jugul colonialist. Apoi pionierul Cocaru Daniel ne-a povestit fapte şi întîmplări din viaţa şi lupta popoarelor africane pe care le-a aflat din reviste şi ziare. Foarte interesante au fost cifrele care arătau cît de cruntă a fost mizeria în care au ţinut colonialiştii ţările din Africa secole de-a rîndul. Pioniera Coşoiu Monica a povestit despre lupta Algeriei pentru independenţă. Ne plac mult aceste ore de informare politică şi am planuit să le ţinem mereu pe alte teme.

ŢAP CRISTINA
cl. VI A
Şcoala medie nr. 20 — Bucureşti

SPORT

● Săniuţele zboară vesele la vale. Ceva mai încolo, patinatorii înscriu pe gheaţă zigzaguri, iuţi şi întortocheate.

Ştiţi unde se întîmplă toate acestea? La patinoarul şi panta de săniuş amenajate de pionierii din comuna Avrig (regiunea Braşov), pe lîngă şcoala lor.

● Bravo, detaşamentul I! Hai tu, Sandule, mai repede! — se auzeau îndemnurile celor strînşi pe pîrtia de săniuţe. În acest timp săniuţele lunecau în viteză, iar pionierii îşi arătau măiestria conducîndu-le în direcţia cuvenită. De jur împrejurul pîrtiei erau adunaţi băieţi şi fete de la mai multe şcoli din Braşov. Întrecerile erau pasionate.

DOBRESCU GH.
Cl. VII B — Braşov

CE SĂ CITIM

„Sfîrşitul vacanţei" de Ion Hobana
„În grădină" de Emilia Căldăraru
„Un băiat priveşte marea" de Tudor Popescu
„Legendele Olimpului" de Alexandru Mitru
„Drum fără popas" de Sorina Cassvan

DIN COLECŢIA „ŞTIINŢA ÎNVINGE"

„Povestea scrisului" de E. Hering
„Roboţii şi viaţa" de Eduard Nicolau

Cînd Păpușile sînt vii

Arta păpușii „vii" e o artă populară și bătrînă de mii de ani. Vechii hinduși, chinezii, ceylonezii, tibetanii, egiptenii, elenii, romanii și mai toate celelalte popoare din antichitate au cunoscut reprezentațiile cu păpuși, bineînțeles în forme și tradiții deosebite.

Astfel, în China de demult se pare că ar fi existat păpuși puse în mișcare cu ajutorul *apei* sau al *focului*, secret pierdut azi.

Mongolii își modelau figurile din seu de capră, colorate; uneori le tăiau în piele transparentă de măgar sau în hîrtie de mătase, le vopseau cu culori minerale și le proiectau pe un ecran de pînză luminată și îmbibată cu uleiuri. Jocul de umbre — asupra căruia vom reveni într-un capitol special — era și este și azi foarte răspîndit în China. Din el se pare că s-a desprins mai apoi teatrul de păpuși propriu-zis. Păpușile, nemaifiind ascunse îndărătul unui paravan, erau mișcate cu ajutorul unor bastoane — de unde vine azi și numele de teatru *Wayong* — teatru cu păpuși pe baston.

Alteori se mișcau cu ajutorul unor cobilițe (de care păpușile erau prinse cu sfori sau sîrmulițe) ori chiar cu ajutorul unor *cercuri* (ce permiteau o mișcare de dans, rapidă și rondă).

Păpușile chinezești erau sculptate cu o deosebită finețe, din porțelan, lemn sau chiar fildeș; și această tradiție artistică dăinuie și azi în China populară.

La romani au fost uneori folosite păpuși uriașe, din nuiele împletite, cu măști de groază în loc de cap, menite să sperie pe copii. Așa erau Menduens, căpcăunul, Lamia, cea cu picioare de măgar, și *Gorgonia*, tot o marionetă sperietoare, care întruchipa un personaj fabulos, de basm.

Și mai tîrziu, în evul mediu, păpușile uriașe au mai apărut la anumite reprezentații. Ca o curiozitate demnă de semnalat amintesc păpușile uriașe din nuiele și mușama, din secolul al XVII-lea din Franța sau în secolul următor așanumitul teatru patagonez (tot în Franța). Păpușile „patagoneze" erau de mărimea unui om (1,70 m) și aveau un specific dispărut azi în arta marionetelor. Mîinile, picioarele și părți din trupul „patagonezilor" se transformau chiar pe scenă, sub ochii spectatorilor uimiți, în alte păpuși, mai mici, care continuau să joace.

În Anglia existau niște păpuși automate numite *motions* (nume sub care pot fi cunoscute apoi în Anglia toate marionetele), iar în secolul al XVIII-lea în Germania, unde erau asemănătoare, făcute din lemn și acționate mecanic, uriașe sau mici.

În secolul al XVII-lea, în Italia păpușile se confecționau din mucava și erau pictate de pictori renumiți. Un secol mai tîrziu, arta acestui gen, de *fantoceini*, a trecut în Franța și, printre cei care creau capete de păpuși de mucava, pantins, cum li se spunea păpușilor, se cunoaște numele vestitului pictor *François Boucher*.

Despre teatrele și arta păpușarilor din evul mediu sau epoca modernă amintesc, în lucrările lor, scriitori cu renume, cum ar fi Shakespeare, Cervantes, Goethe, Stendhal.

Dar trupe care să aibă un teatru stabil și amenajat anume pentru reprezentațiile cu păpuși au fost în trecut foarte rare. Caracteristica principală a artei păpușărești vechi o formează tocmai faptul că teatrul, acesta era ambulant.

În capitale (Paris, Londra, Petersburg etc.) ori pe la castele, dar cel mai adesea prin tîrgușoare și burguri, se iveau păpușarii, cu trupele lor rătăcitoare, cu păpușile lor pe mînă sau pe sfori (marionete), lucrate mai grosolan sau mai artistic, după priceperea fiecărei echipe. Dramele și farsele lor, atît de gustate de spectatori, însemnau pentru masele populare desfătări sărbătorești.

Cu vremea, fiecare popor și-a constituit un fel de erou popular, pe care-l regăsea cu drag la reprezentațiile de păpuși. Fie că îl chema Petruşka, Punch,

Kaşpar, Vasilache sau Hanswourst (Hans cel gros ca un caltaboș), eroul popular

al teatrelor de păpuși, așa modest și mucalit cum se înfățișa pe scena improvizată, exprima năzuințele celor mulți spre libertate, satiriza pe boieri și pe exploatatori, pe proști și pe fanfaroni — atrăgîndu-și asupră-și adesea persecuția autorităților.

Cel de-al doilea Festival internațional al teatrelor

de păpuși și marionete care a avut loc în București a dovedit că în prezent teatrul de păpuși trăiește o deosebită dezvoltare mai cu seamă în țările lagărului nostru socialist.

Sprijinit de stat, recunoscut ca un gen anumit al artei teatrale, teatrul de păpuși din patria noastră se bucură de simpatia unui public tot mai numeros, din care majoritatea o formează copiii.

Numeroși sînt azi în rîme și artiștii amatori ai teatrului de păpuși. În Cehoslovacia, de exemplu, în afara teatrelor de stat, există peste 2.000 teatre de creație populară, formate pe lîngă cluburile fabricilor ori ale căminelor culturale sau în școli. S-a înființat chiar și o facultate de teatru de păpuși în 1952, care ține cursuri anuale pentru amatori și pentru profesioniști.

În U.R.S.S. teatrul de păpuși e de asemenea foarte răspîndit. Chiar și în unele școli de la noi, dar mai ales la palatele și casele pionierilor, elevii își creează păpușile și piesele — apoi le joacă singuri, sub supravegherea instructorilor de pionieri și a profesorilor.

Interesul foarte mare stîrnit de această artă se explică prin faptul că teatrul de păpuși e într-un fel la îndemîna oricui.

VIORICA HUBER

Anul 41042

după romanul „O iubire din anul 41.042"
de SERGIU FĂRCĂȘAN

(URMARE DIN NR. TRECUT)

Nu se știe dacă mai putem salva „Arca". O navă de a noastră a încercat s-o capteze pe un coridor electrogravitațional. N-a reușit. Se pare că motoarele magnetice ale „Arcei" au sărit în aer. Nu putem vedea înăuntru.

În capitala spațiului 5, savanții încercau tot felul de raze cu ajutorul cărora să poată răzbate prin străvechiul aliaj metalic al „Arcei".

Atențiune! Aici pilotul de pe nava-sferă pilot. Înaintînd, ca de obicei, mai iute decît lumina, am trimis înaintea noastră un avertizor luminos, o imagine a navei noastre. Dacă există oameni pe „Arcă", ei au putut vedea că se ciocnesc de un corp străin. De fapt, s-au ciocnit doar de imaginea noastră. Cînd racheta a ajuns în dreptul imaginii, motoarele magnetice ale „Arcei" au explodat.

Victorie! Am găsit unghiul de refracție cu care să răzbim prin aliajul „Arcei"! În 25 de secunde vom vedea ce se petrece înăuntru.

Cînd razele instantaneo-viziunii răzbiră înăuntru, se văzu că motoarele magnetice erau explodate. În corpul „Arcei" pluteau de-a valma obiecte și oameni care-și pierduseră cunoștința. Sau poate nu mai erau în viață?

Atențiune! spuse secretarul intragalactic. După cum puteți vedea în spațiul 4, „Arca" a început să devieze în direcția Soarelui 1. Orice încercare de a o captura pe cale electromagnetică poate să ducă la dizolvarea metalului.

Cu un oftat de ușurare, trilioanele de oameni răspîndiți în uniunea multiplanetară văzură că unul din pasagerii navei dă semne de viață. Se întîmplă ca un organism delicat să reziste mai bine unui șoc: poate de aceea fata începea să se trezească înaintea altora.

Peste hăul imenselor distanțe intragalactice, oamenii izbutiră să-i trimită o fișie de raze întăritoare.

Parcă biciuită, fata sări sus — pe cînd în jurul ei și alții începeau să se trezească — și fugi la instalația de rezervă pentru contragravitație. Cînd „Arca" era atrasă de vreun corp ceresc, ea învingea gravitatea cu ajutorul motoarelor electromagnetice. Acum însă motoarele săriseră în aer. Fata se bizuia pe instalația de rezervă cam veche: tunul atomic.

Racheta continua să se apropie de Soare.

Lei 2,50

La comanda fetei, sub ciocul de metal al navei se ivi o țeavă rombică uriașă, cu pereți groși de 2 metri, din metal extradur și cu o deschidere de 10 metri. Descărcîndu-se, tunul avea să provoace o imensă forță de recul, care urma să arunce „Arca lui Noe" îndărăt, spre omenire, smulgînd-o de sub atracția Soarelui 1.

O flacără orbitoare... abia mai tîrziu ajunse pe cele mai apropiate planete și zgomotul năprasnicei bubuituri din cosmos.

„Arca" fu zvîrlită înapoi. Tunul gigant era crăpat și înjumătățit, dar nava rămăsese închisă etanș.

Pe toate planetele locuite, omenirea aclama... Racheta pornise îndărăt, se depărta de Soare...

Ols văzu însă că viteza îndepărtării scade. La o comandă, se lumină spațiul cosmic 4, care combina automat forța de atracție a Soarelui 1 și a celorlalte planete, distanțele, viteza rachetei, calculînd traiectoria probabilă.

Da, zise trist secretarul intragalactic. „Arca" își încetinește viteza... Curînd va intra din nou în stăpînirea forței de atracție a Soarelui 1 ... Dar n-are motoare, nu avem cum s-o remorcăm.

Îți încredințez Pămîntul! bubui vocea lui Ols. Și, dîndu-l deoparte pe ajutorul său, administratorul Pămîntului se repezi pe un fotoliu de intervenție rapidă.

După o fracțiune de secundă, bolta imensei săli sărea ca un capac de cutie și Ols era proiectat ca o torpilă în afara atmosferei globului pămîntesc. Un blindaj gros de raze

îl ajuta să despice aerul fără a fi turtit și să-și păstreze în jurul corpului oxigenul necesar vieții. Ajuns în vid, Ols își mînui revolverul luminescent, îndreptîndu-se spre una din navele - sferă pilot care patrulau deasupra Pămîntului.

Navele erau automate, fără pasageri, speciale pentru intervenții neprevăzute. Mînuind cu revolverul luminescent un cifru de raze, Ols fu sorbit înăuntru printr-o pîlnie antivid, care îl proiectă spre tabloul de comandă.

Atențiune! secretarul intragalactic! Am pornit în urmărirea „Arcei lui Noe". Aici Ols, Ols 4.000.

(Continuare în numărul viitor)

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Bibl 2 ex
BLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

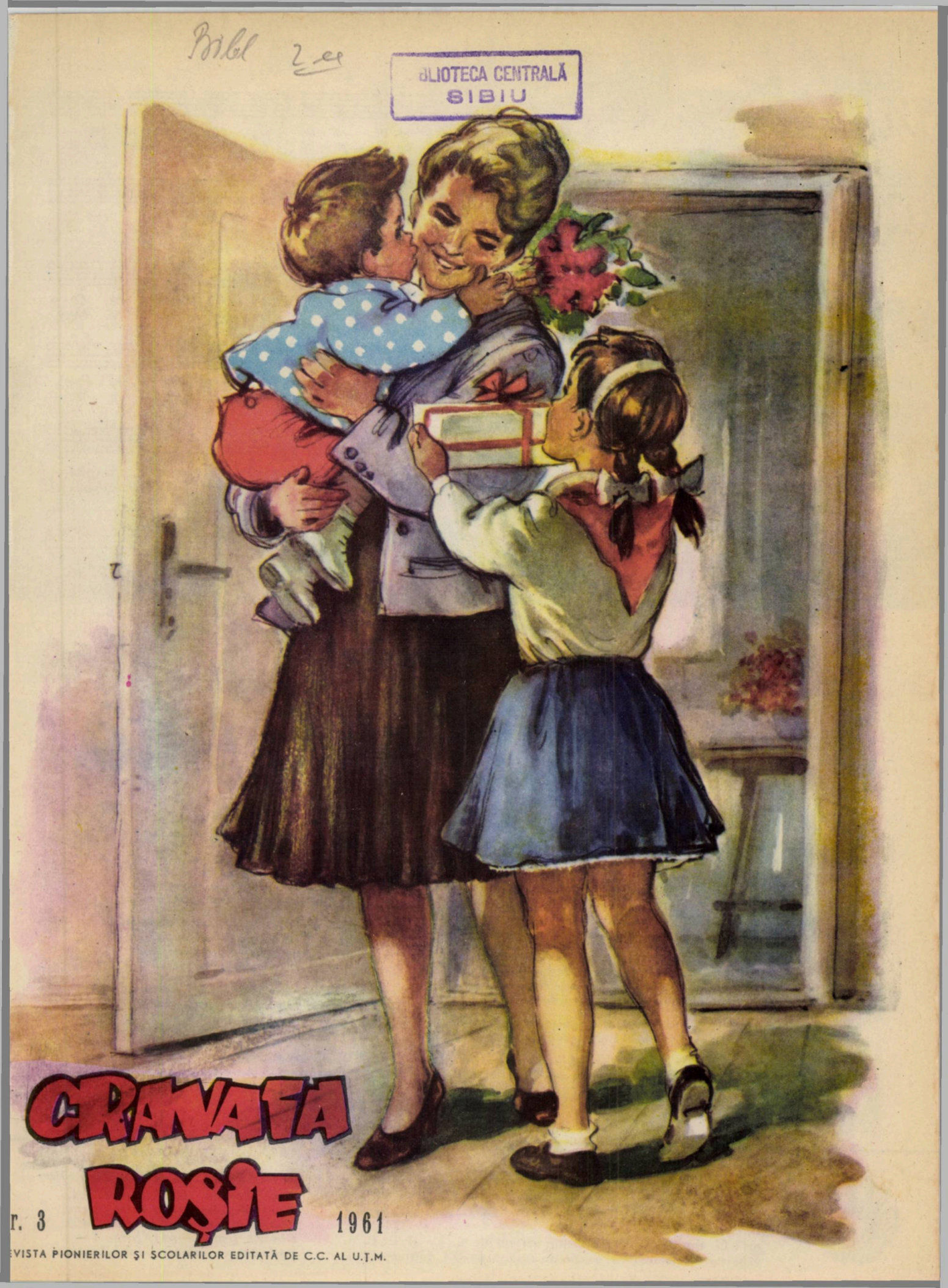

CRAVATA ROȘIE

r. 3 1961

EVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

Din nou ai venit primăvară

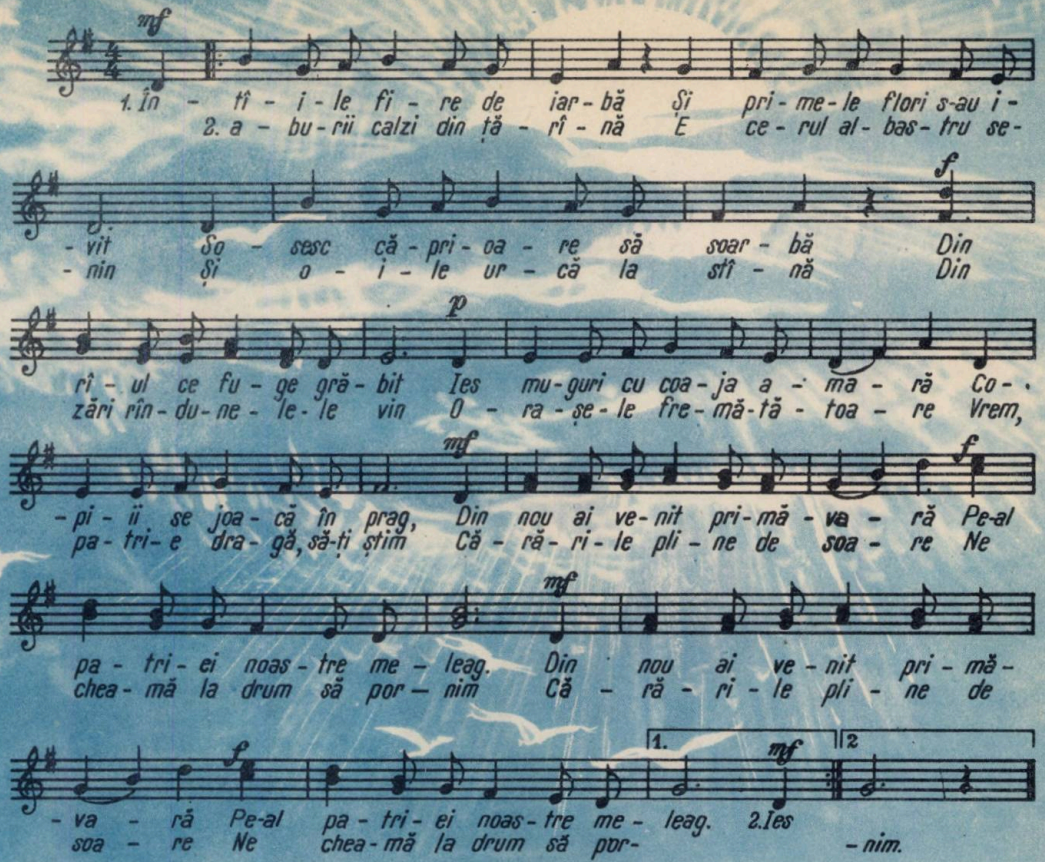

Versuri: ELENA DRAGOȘ
Muzica: VASILE TIMIȘ

VIOLETA ZAMFIRESCU

Noi nu vom uita

Mieii cresc și vor uita curînd
Cum în nopți de ger, oița, blînd,
I-aduna la piept și-i încălzea,
Răsfățații grabnic vor uita!

Puii n-or mai ști de cuibul lor,
Vor țîșni-ntr-o dimineață-n zbor.
Plînși de pasărea ce i-a crescut
S-or tot duce-n zborul început!

Și gherghinele cu alb veșmînt
N-or mai ști cît umblă sub pămînt
Rădăcina pentru floarea lor...
Vor dansa-n văzduh nepăsător!

Numai noi, măicuță, n-om uita
Cîntecul și bunătatea ta!

Tu ne alipești lîngă obraz,
Cînd, umbriți de-o frunză de necaz,
Pleoapele în plîns le înecăm,
Tu ne-nveți cu greul să luptăm.

Tu stai la al nostru căpătîi
Cînd sîntem bolnavi și ne mîngîi
Pînă-n zorii plini cu porumbei,
Ce duc febra parcă-n zbor cu ei.

Tu, măicuță-atunci, iar strălucești,
Și de școală iară ne gătești...
Mîna ne-o petreci după mijloc,
Ne îndrepți cravata roșie-foc.

Ne-nveți graiul blînd și cuviincios...
Primul cîntec îndrăzneț, frumos,
Care îți înalță fruntea sus,
Cîntul de Partid, tu ni l-ai spus.

O, nicicînd, măicuță, n-om uita
Cîntecul și bunătatea ta!

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor, editată de C. C. al U. T. M.
Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE
Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

VREAU SĂ-ŢI SEMĂN

Poezii de EMILIA CĂLDĂRARU

Să-ţi semăn ţie! Ştiu, e o-ndrăzneală.
Dar tu m-ai învăţat să îndrăznesc.
Şi-apoi, pe-un drum curat, ce nu înşeală,
A îndrăzni e-un crez pionieresc.

Da, vreau să-ţi semăn. Să le fac pe toate
Aşa cum ştiu că tu le-ai fi făcut.
Chiar dacă, poate, încă n-am crescut
Destul spre-a face lucruri însemnate.

Dar cînd mi-aplec privirile pe-o carte,
Cînd îmi ajut colegul corigent,
Cînd mă şi văd astronaut pe Marte,
Cînd nu-mi e-n jur nimic indiferent,

Cînd tot ce-nseamnă vis şi datorie
La anii mei, puţini la număr încă,
Îşi află-n mine rădăcină-adîncă,
Atunci ştiu bine că îţi semăn ţie.

Şi nu-mi doresc să fiu mai fericit
Decît în ceasu-n care o să ştiu
Că tu, ca om şi membru de partid,
Eşti mîndru că-mi eşti tată şi-ţi sînt fiu.

CEL CE ŞTIA CĂ VIU

Ştiu un om care mă ştie
De pe cînd eu nu mă ştiu.
N-aveam vîrstă, n-aveam nume,
Nu mă bănuiam pe lume,
Însă el ştia că viu.
Şi a vrut ca peste vreme
Cînd va trebui să viu
Să mă-nalţ ca o tulpină
Într-o lume de lumină,
Unde rob să nu mai fiu.

Cei ce nu iubeau lumina,
Cei ce rob m-ar fi dorit,
Jefuit de tinereţe
Pentru vrerile-i semeţe
L-au urît şi osîndit.

Pusu-i-au la mîini cătuşe,
Lanţuri gleznelor i-au pus
Şi-l zvîrliră-ntr-o Doftană,
Dar zadarnică prigoană!
Omul nu li s-a supus.
Căci şi-acolo, în celulă,
Sau în cazne de nespus,
Desluşea din depărtare
Un glas cald, ca o chemare,
Şi-a rămas cu fruntea sus.

Omul ce-a învins restrişti
Pentru ca atunci cînd viu
Ochii mei să nu mai vadă
Cer întunecat şi trist
E un simplu comunist
Printre ceilalţi comunişti.
. . . . . .
Şi mi-e tată şi-i sînt fiu.

PRIMĂVARA

de ION ŢÎRLEA

În curînd, toţi pomii-or să desfacă
Aripi verzi de frunze noi, învoalte.
Şi-apoi, flori—de parcă-n promoroacă
Or să fie ramurile-nalte!

Blocuri noi acuma începură
Să se-nalţe-n locurile goale.
Roşul lor de foc îşi desfăcură,
Sus pe schele steaguri triumfale.

Primăvara, primăvara nouă
A venit cu bucurii şi cînturi.
Cadă-n zori lin ploile de rouă,
Bată-ntr-una tinerele vînturi!

Zilele, sub cerul de mătase,
Ne aduc pe stradă case noi.
Cîntece răsună azi, frumoase,
Cîntece create-acum de noi.

Flacăra și cuvîntul

Cîteva crîmpeie din viața unui prieten al copiilor: Eroul Muncii Socialiste ȘTEFAN TRIPȘA

de SERGIU FĂRCĂȘAN

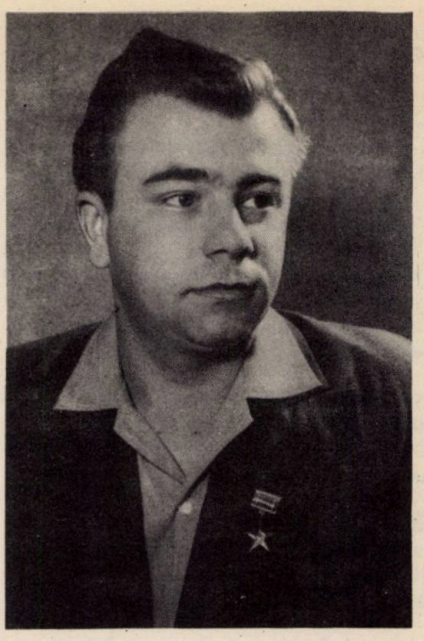

Am trăit cu toții laolaltă, vîrstnici și copii, marele eveniment al alegerilor. Cu acest prilej, poporul nostru a ales din rîndul său 140.000 de deputați — deputați în Marea Adunare Națională, în sfaturile populare —, oameni care muncesc cu tragere de inimă pentru binele comun. Scopul însemnărilor de față este acela de a vă prezenta pe unul dintre ei, pe muncitorul Ștefan Tripșa, membru al C.C. al U.T.M., Erou al Muncii Socialiste.

Am urmărit ca toate datele, amănuntele care vorbesc despre Ștefan Tripșa să fie exacte, în așa fel ca voi citind să vă închipuiți că ați fost la el în vizită.

Toc, toc, toc!

— Cine bate la ușa mea?

— Noi sîntem, tovarășe Tripșa, pionierii! Vrem să vă cunoaștem mai îndeaproape.

— Intrați, intrați! Poftim înăuntru!

Din copilărie

Fănel, cum i se zicea lui Ștefan Tripșa, avea numai cîțiva ani cînd începu să se mîndrească cu tatăl său. Una-i mîndria, alta-i lăudăroșenia: nu se lăuda, dar era mîndru și avea de ce. Tatăl lui era muncitor și avea o meserie frumoasă: lăcătuș mecanic la Alba Iulia. Mai mult: mecanic de locomotivă, se pricepea adică să conducă locomotiva. Nu știu ce vă spune asta vouă — copiii de azi visează la rachete, avioane și altele asemenea —, dar acum vreo douăzeci de ani (și bănuiesc că și azi) nu existau decît vreo două-trei meserii care să se poată compara în ochii copiilor cu aceea de mecanic de locomotivă. Cam orice copil visa să se facă ori explorator, ori conducător de oști, ori mecanic de locomotivă. Tripșa avea acest din urmă vis. Mi-a povestit odată:

„Îmi plăcea să am ciocan și daltă. Erau cam grele pentru mîna mea de atunci, dar mă simțeam bine cu ele. Voiam să mă fac mecanic de locomotivă!... Vezi țara de-a lungul și de-a latul, răspunzi de viața atîtor oameni și e plăcut să trebăluiești la mașinăria aia complicată și frumoasă".

După eliberare, în comuna Bărăbanț — Alba, unde trăia Tripșa, ca și în alte părți ale țării se mai făceau simțite urmările războiului pustiitor în care burghezia și moșierimea tîrîseră poporul. Erau ani grei, dar partidul, în fruntea clasei muncitoare, ne conducea din victorie în victorie. Ștefan, pe atunci copil de 11 ani, a auzit de la un văr de-al său, care era utecist (membru al Uniunii Tineretului Comunist), despre partidul oamenilor muncii. Dar tata? se întreba el. Oare tatăl său, mecanic de locomotivă, să fie comunist? Vă închipuiți bucuria și mîndria micului Tripșa cînd a aflat chiar de la tatăl său că este membru de partid. Mai era pe atunci copil, dar și-a pus în minte să se arate vrednic de părintele său, de ai săi, de marea familie a celor ce muncesc.

Iată-l apoi ceva mai tîrziu, venit în vizită la școala profesională din Ghelar, unde învăța un frate mai mare de-al său. Asta se întîmpla în 1947, flăcăul avea 14 ani; venise vremea să-și aleagă o meserie. Pe atunci erau încă rare vizitele în întreprinderi, cum am văzut că le fac astăzi școlarii; dar băiatul s-a ținut de capul unei cunoștințe să vadă și el uzina din Hunedoara. Cînd s-a pomenit în fața cuptoarelor a rămas uimit de focul acela uriaș. Îl înfricoșa puțintel, dar mai mult îl atrăgea. Își spunea: „dacă atîția alții sînt în stare să stăpînească flăcările astea, atunci de ce n-aș putea și eu? Și Ștefan Tripșa a cerut să lucreze acolo unde se spunea că e mai greu, că e mai multă nevoie de oameni — și care era în același timp locul ce-l atrăgea pe el mai mult: la flacără, la marele cuptor unde fierbe oțelul.

Învățînd la școala profesională, a făcut practică la cuptorul electric. Atent, isteț, tînărul a deprins un învățămînt care n-avea să-l părăsească toată viața. Între flacără și cuvînt există o legătură strînsă, legătura între muncă și învățătură, între practică și teorie. Cuvintele pe care și le întipărise în minte pe băncile școlii se transformau sub ochii lui — cînd ajungea în fața cuptorului electric — în oțel. Cu cît învăța mai bine teoria oțelului, cu atît izbutea să fabrice mai bine oțelul. Flăcările parcă luminau mai bine și înțelesul slovelor de pe manuale. Unii cred că învățătura se deprinde numai din cărți: Tripșa înțelesese însă că, avînd la bază cărțile școlare, el trebuie să învețe și din practica oțelului, experiența maistrului, muncitorilor, să învețe de la colegi, din activitatea în cadrul Uniunii Tineretului Muncitor. Aici, cum era și firesc, tînărul elev devenise membru al U.T.M și, în 1950, era secretar al organizației U.T.M. pe întreaga școală profesională.

În anul 1952, Ștefan Tripșa a terminat școala profesională. Asemenea date — ca aceea a terminării școlii — veți vedea și dumneavoastră, stimați copii care citiți aceste rînduri; ele rămîn săpate pe veci în amintirea unui om; cresc anii, omul ajunge bunic, și tot își aduce aminte cu drag de munca încununată de victorii a copilăriei, a fragedei tinereți. Era, într-un cuvînt, ca alpinistul ce s-a cățărat în vîrful unui munte și, frecîndu-și mîinile, se pregătește de noi escaladări.

Partidul ne deschide drum

În anii aceștia, clasa muncitoare, condusă de partid, deschidea bărbățește o cale nouă, muncea eroic ca să făurească o viață socialistă. La indicația partidului, Hunedoara, centru al siderurgiei, se dezvolta rapid, devenind unul dintre punctele celei mai rapide și mai concentrate înaintări: aici se clădea un oraș cu totul nou, mai mare decît însăși Hunedoara cea veche.

Tripșa a înțeles că ceea ce se cere de la el este ca, muncind, să învețe mai departe. Cuvintele simple și pline de tîlc ale poporului „omul cît trăiește învață", Tripșa, la îndemnul comuniștilor din jur, le-a transformat în program de acțiune.

Nu totul i-a fost ușor. Alături de oamenii noi, formați de partid, mai erau și din aceia cu mentalitate veche care păstrau „secretul meseriei". Am mai povestit o dată cum, mergînd cu

un maistru mai bătrîn la restaurant, acela a pus rămăşag cu Tripşa că poate să-i spună, chiar în acel moment, în ce fază se află cuptorul. Tripşa a fugit de la restaurant la cuptor să controleze spusele maistrului: şi a găsit cuptorul în faza în care acesta o prevăzuse. Tripşa a pierdut rămăşagul. A pus de mai multe ori rămăşag şi de fiecare dată pierdea. Dar de fiecare dată, el era atent la semnele după care se conducea maistrul cel bătrîn. Cum putea să ştie maistrul tocmai de la restaurant ce se petrece în cuptor? Tripşa a observat că, după faza în care se află cuptorul, adică dacă e gol, în afînare sau topire, fumul care iese pe coşurile înalte are altă formă, altă culoare, altă densitate. Astfel, răbdînd glumele unui maistru cu concepţii învechite, tînărul Tripşa a descifrat pînă la urmă secretul fumului şi l-a spus apoi tuturor oţelarilor.

Iată-l apoi pe Tripşa maistru de întreţinere. Alături de oţelarii care lucrau după metode înaintate erau şi unii care nu lucrau ritmic, forţau cuptoarele — chipurile, „se grăbeau“ să dea iute producţie „mare“ —, dar mai mult stricau. Cum vine asta? E destul de simplu şi mi se pare că aveţi exemple chiar şi în jurul vostru. Nu se întîmplă uneori ca un şcolar să-şi neglijeze lecţiile zilnice, să lenevească un trimestru şi pe urmă să încerce să dreagă situaţia în cîteva zile? Sub conducerea organizaţiilor de partid, oţelarii — şi printre ei Tripşa — au combătut cu succes aceste sisteme primitive de muncă.

În 1956, Tripşa a devenit membru al Partidului Muncitoresc Romîn — exact zece ani după ce devenise membru de partid tatăl său. Răspunderile lui devin mereu mai mari. Dar pricepu-tul maistru munceşte, învaţă cu şi mai multă voinţă. Iată-l la practică între oţelarii sovietici, la Zaporojiestal, lîngă bunul său prieten, maistrul Aleksei Abramovici, care lucra la cuptoare de 400 de tone. Cel care, copil fiind, visase să se facă mecanic de locomotivă ca să vadă lucruri multe, călătorea acum prin U.R.S.S., Grecia, Turcia, prin China, Republica Democrată Germană, fie în schimb de experienţă, fie pentru odihnă, fie ca să transmită altora experienţa sa. Tripşa se întorcea din asemenea călătorii cu mereu mai multe cunoştinţe, cu forţe proaspete pentru a face faţă muncii sale, învăţînd mereu şi pe alţii din ceea ce ştia.

Format de partid, oţelarul avea acum prilejul să vadă cu ochii lui că pe o mare parte a pămîntului flăcările cuptoarelor ard pentru socialism, pentru bunăstarea celor ce muncesc.

Călătorind prin ţări capitaliste, Tripşa, împreună cu alţi oţelari, a văzut ce înseamnă mizeria şi exploatarea la care este supus acolo poporul. În el a crescut şi mai puternic ura împotriva celor care exploatează, a crescut recunoştinţa pentru partid, conştiinţa sa de luptător pentru cauza dreaptă a socialismului.

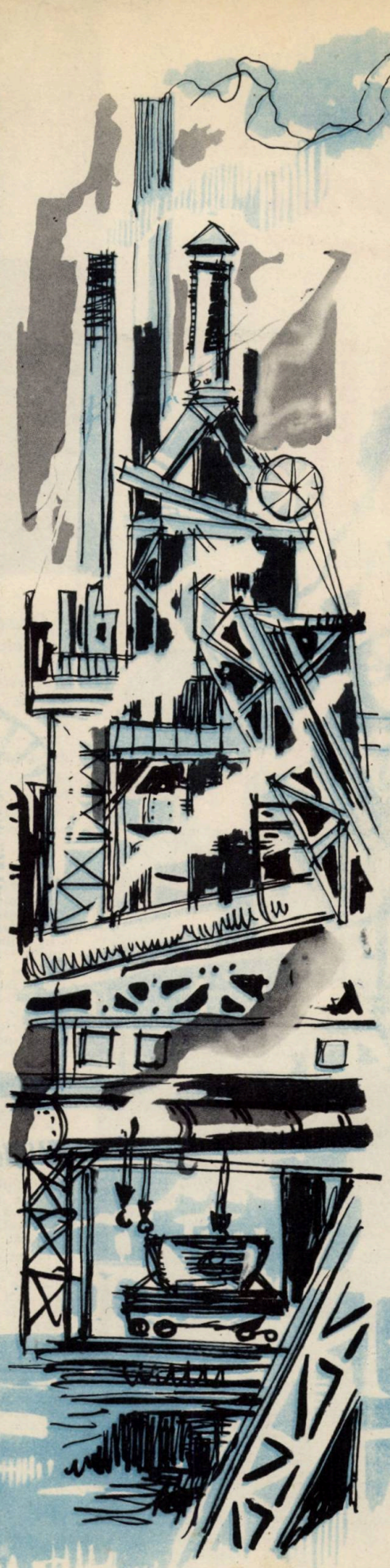

Ca maistru de întreţinere, Tripşa veghează asupra cuptoarelor şi stă în fruntea muncii de intervenţie. Ştiţi poate că, după un număr de şarje, orice cuptor, din cauza temperaturii care se ridică aproape de 1600 de grade, are nevoie de reparaţii. Ele se fac „la cald“, din mers, dar uneori şi „la rece“; munca e bine planificată, dar cuptoarele acestea nărăvaşe au uneori toane neprevăzute şi au fost cazuri cînd Tripşa a lucrat zile şi nopţi în şir ca să dezmeticească vreun neastîmpărat de cuptor.

Rezultatele muncii sale, împletite cu hărnicia, curajul, cunoştinţele şi modestia, înalta conştiinţă muncitorească, au făcut ca oţelarul Ştefan Tripşa să fie distins cu titlul de mare cinste: Erou al Muncii Socialiste. Această distincţie a primit-o în 1959, pe cînd avea 25 de ani.

*

Tînăr, Tripşa se simte de minune între pionieri. Odată, cîţiva profesori l-au invitat să vorbească copiilor şi au adunat pionierii în careu să-l asculte. „Eu am multe să le spun, o să obosească ascultîndu-mă în picioare“...

Şi iată că Tripşa a început să vorbească: a trecut o oră şi încă o oră..., dar era atît de interesant tot ce spunea — despre munca lui, despre călătorii, despre tot felul de întîmplări —, încît nici un pionier n-a dat semne de oboseală. Le-a povestit că el învaţă mereu, că-i place cartea şi i-a îndrumat şi pe pionieri să înveţe cît mai bine, să-şi însuşească cît mai adînci cunoştinţe. Ba mai mult, i-a poftit pe cei ce vor să vină la el la Hunedoara să deprindă tainele meseriei — tainele cuptoarelor.

Ba le-a vorbit şi despre flori — era necăjit că unii copii mai mici îi calcă în picioare florile din faţa casei. Copiii au luat iniţiativa să apere florile din faţa casei lui Tripşa şi au extins apoi iniţiativa şi asupra altor case.

Comunistul Tripşa îi iubeşte pe pionieri. Cravatele lor roşii, părticică din marea flamură a clasei muncitoare, îi amintesc de flăcările roşii ale cuptorului. Oţelarul iubeşte flacăra, căci cu ajutorul ei poate domoli materia. El iubeşte cuvîntul adevărat, căci acesta călăeşte sufletul şi învaţă omul cum să muncească pentru făurirea unui trai frumos al întregului popor. Viaţa lui Tripşa, muncitor cu o înaltă conştiinţă, educat de partid, este un exemplu pentru noi. Privind vieţile unor asemenea oameni, pionierii, şcolarii pot sorbi puteri noi în munca lor de însuşire a cunoştinţelor.

V-am povestit numai cîteva crîmpeie din viaţa unui om care a fost ales deputat în Marea Adunare Naţională. Viaţa lui, ca şi vieţile a milioane de constructori ai socialismului, este cea mai grăitoare dovadă a marilor transformări pe care le cunoaşte ţara noastră; căci în viaţa omului, în creaţia şi traiul său, în portretul său sufletesc se oglindesc marile cuceriri ale socialismului.

Mulțumim din inimă PARTIDULUI

3

1

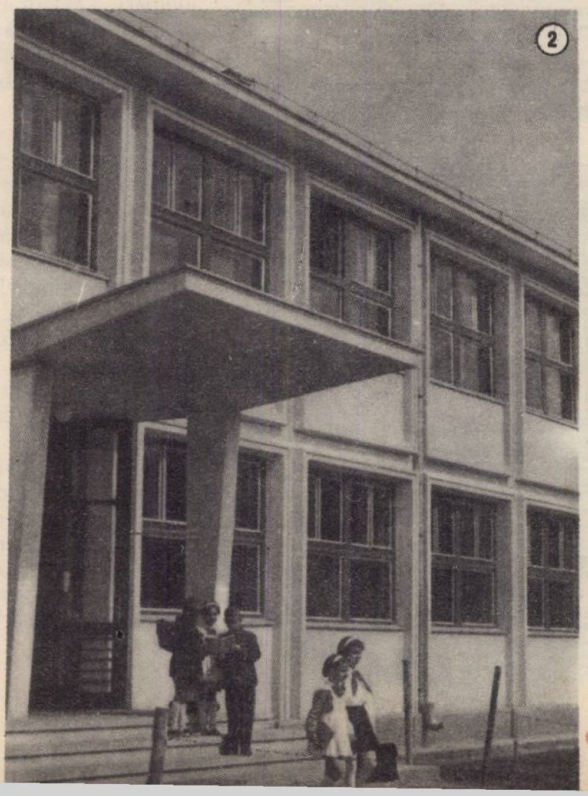
2

Dragi copii,

Priviți în jurul vostru. Cît de frumoasă e școala cea nouă! Ce uimitor de repede se înalță blocurile noi și cît de mult s-au transformat strada, cartierul în care locuiți! În sate au pătruns lumina electrică, cinematograful și televiziunea. Fabricile și uzinele noi, instituțiile de artă și cultură, într-un cuvînt viața noastră minunată se datorește luptei partidului, făuritorul regimului nostru democrat-popular. Din toate cîte s-au făcut în anii aceștia, o bună parte este destinată copiilor.

1 „Cînd primești cravata/ S-o păstrezi cu drag,/ Roșul ei e frate/ Cu cel de pe steag/

În anul 1949, la 30 aprilie se formează primele detașamente de pionieri. În cadrul organizației de pionieri cresc în spirit comunist viitorii cetățeni ai patriei, viitorii constructori ai socialismului și comunismului.

2 „Bun venit în școala nouă!" Urarea aceasta a devenit obișnuită în zeci și zeci de orașe și sate ale țării. Cresc școlile noi, spațioase, luminoase, se răspîndește pretutindeni flacăra culturii. În anii următori, prin grija partidului, a regimului nostru democrat-popular, vor fi construite la orașe și sate încă 15.000 de săli de clasă.

3 Alo !... Alo !... Aici Y03 KPA... Micii radioamatori de la Palatul pionierilor din București, de la casele pionierilor din Brașov, din Timișoara și din alte localități au posibilitatea de a-și cultiva pasiunea pentru radiofonie.

4 Palatul pionierilor din București este un minunat dar făcut de către partid copiilor. Pe locurile unde au huzurit odată regii, copiii republicii învață azi lucruri interesante, fac artă, sport, bucurîndu-se din plin de îndrumarea instructorilor și profesorilor. În cadrul a peste 50 de cercuri și cluburi, la sala de spectacol, la sala și pe terenurile de sport își petrec minunat timpul liber peste 8.000—9.000 de pionieri.

5 Ce este mai plăcut în orele libere decît să citești o carte ? Mii de cărți, tipărite în tiraje de masă, sînt difuzate prin librării, standuri și biblioteci, atît la oraș, cît și la sat. Numai în anul 1960 s-au editat cărți de literatură pentru copii într-un tiraj de 2.465.343 de exemplare.

6 La palat, ca și în toate casele pionierilor din țară, copiii talentați se bucură de o îndrumare atentă. Sute de talente s-au ridicat în anii vieții noi datorită condițiilor create de partid.

7-8 De neuitat sînt zilele petrecute în tabere, la munte sau la mare. Prin grija partidului, zeci de mii de copii sînt trimiși anual să se recreeze în asemenea tabere.

9 Și acum, priviți ! Un carnaval ca-n basme... cîntec, joc și veselie ! Încredere în viitorul minunat ! Și parcă auzi cum cîntecul străbate spațiile, un cîntec drag, cîntat din inimă :

„Mulțumim din inimă partidului,
Mulțumim din inimă partidului,
Că-ntr-o zi de sărbătoare
Ne-a deschis drum nou de pionier !"

4

5

6

7

8

9

Nenea Savu

de PETRE LUSCALOV

Mingea răsună înăbuşit şi se ridică drept în sus, ca o luminare, deasupra acoperişurilor scînteietoare ale Filaturii de bumbac... Pe terenul de fotbal, marcat cu linii albe, jucătorii în tricouri colorate se opriră din fugă. Mingea cenuşie urcă sus şi, după ce rămase o clipă pironită în aer, se rostogoli în jos, drept spre poarta „albaştrilor". Un murmur de nerăbdare străbătu mulţimea. Cîţiva spectatori se ridicară în picioare. Centrul înaintaş al „galbenilor", un băiat cu picioare lungi şi sprintene, se repezi înaintea ei; mingea pocni sub tălpile ghetei şi rămase nemişcată.

Mihăiţă desfăcu şiretul mingii, privind cu atenţie camera.

— De unde ştii că-i spartă? îl întrebă, curios, Valerică. De-abia ieri ne-a lipit-o nenea Savu!

Valerică duse mingea la ureche şi ascultă.

— Răsuflă!..., spuse el într-un tîrziu şi scoase ventilul afară. Mingea oftă şi se dezumflă.

— Hei, voi de colo! îi chemă careva.

Băieţii se răsuciră fulgerător.

— Nenea Savu, băieţi! strigă vesel Mihăiţă şi alergă spre gard, învîrtind în jurul capului camera roşie, plină de petice.

Cît ai clipi din ochi copiii alergară şi făcură roată în jurul lui.

Nenea Savu, aşezat pe o piatră kilometrică, albă, „deretica" în tabachera lui argintie. Răsuci o ţigară, îi muşcă un capăt, o ciocăni în capacul tabacherei şi după ce o aprinse ceru camera.

— De unde ştie că e spartă? îl întrebă Nelu, în şoaptă, pe Valerică.

— Nenea Savu să nu ştie? îi răspunse acesta.

Nenea Savu zîmbi şi desfăcu încetişor încuietorile servietei. Întotdeauna se găseau aici un tub cu lipici, petice şi coli de glaspapir.

— Ce s-a întîmplat cu voi? continuă el, începînd să frece cu glaspapir locul înţepat. O fac eu acum să sară ca o lăcustă.

Băieţii oftară din nou. Nenea Savu ridică întrebător capul. Mieluţă, cu mîinile înfipte în buzunare, îşi arătă piciorul încălţat în pantofi, apoi mingea pe care mereu o reparau.

— Aha, de echipamentul sportiv e vorba?... Înţeleg acum. Dar o să punem noi capăt şi la treaba asta, curînd, se însenină el şi apăsă pe coada tubului cu lipici.

După ce suflă în petic, aburindu-l, nenea Savu întinse camera pe genunchi, potrivi peticul şi-l plesni de cîteva ori cu palma mare şi grea.

— Gata...

Un şuierat prelung de sirenă despică tăcerea, venind de departe. Nenea Savu tresări.

— Pe mîine, băieţi, spuse el grăbit şi porni repede pe potecă.

— Să nu întîrzie din cauza noastră! şopti Mihăiţă, neliniştit.

Dar nenea Savu era departe, printre vagoanele-cisternă ale gării Titan.

Pe stradă era linişte. Lîngă gardul şcolii se opri un om cu un sul de afişe sub braţ. Copiii se apropiară. Acesta despături o coală şi o prinse pe gard. Se dădu un pas înapoi, privi din stînga, apoi din dreapta şi, zîmbind mulţumit, luă pachetul şi plecă mai departe. Trecu ţanţoş pe lîngă copii, bocănind pe caldarîm cu potcoavele ghetelor lui uriaşe.

— Cin'să fie ăsta? se mirară băieţii.

Se apropiară de gard. Citiră. Era vorba despre alegeri pentru Marea Adunare Naţională şi sfaturile populare.

— Ştiţi ceva, vorbi unul dintre copii. Ar trebui să aflăm cine este candidatul cartierului nostru.

— Pentru ce să-l aflăm? întrebă Mihăiţă nedumerit.

Valerică îl privi cu milă.

„Ce mai prost!" — gîndi el. „E vorba despre viitorul nostru deputat şi el mai pune întrebări."

— Să-i aducem flori din partea unităţii noastre de pionieri, propuse Florica.

— Un aeromodel, adăugă Mieluţă, urmărind cu ochii un stol de vrăbii.

Crezi că numai grija noastră o are? Are el şi alte treburi...

— Să încercăm, spuse deodată Mihăiţă, dîndu-i la o parte pe băieţi şi intrînd în cerc. Să mergem la casa alegătorului să aflăm cine-i candidatul nostru, mai adăugă el, scuturînd cu mîna un stol de frunze ce i se aşezaseră pe umeri.

— Am găsit! ţipă Valerică, ciocănindu-şi fruntea cu degetul.

Toate capetele se întoarseră spre el.

— Ce-ai găsit? întrebă cu neîncredere Mieluţă.

— Hai să-l căutăm pe nenea Savu, că el o să ne ajute să-l găsim, vorbi el triumfător.

— Dar crezi oare că el o să-l cunoască pe candidat? întrebă Nelu.

— Băieţii căzură pe gînduri.

— Aşa e, oare el o să-l cunoască? Şi apoi unde să-l găsim pe nenea Savu? Fabrica-i mare... Ateliere multe... Unde? Dacă s-ar fi gîndit puţin înainte, ar fi fost altceva. Nenea Savu era doar cu ei...

Copiii îşi frămîntară mîinile.

— Eu am să-l găsesc! răspunse Nelu. Am să dau eu de urma atelierului de cazangerie chiar acum.

— Bine, Nelule, se învoiră băieţii şi porniră spre Uzinele „23 August".

— Pe aici, băieţi, strigă Nelu, ieşind de pe peronul gării Titan.

Trecură pe lîngă canton, pe lîngă macaz. Felinarul cu ferestre albe, roşii şi verzi pîlpîia. Acarul moţăia. Auzind zgomot de paşi, tresări, deschise uşa şi privi afară.

— Tovarăşe şef, întrebă prefăcut Nelu, nu ştii unde e poarta Uzinelor „23 August"?

— Ce-i cu voi pe aici? îi întrebă el privindu-i iscoditor.

— Sîntem o delegaţie..., lămuri Valerică. Treburi importante..., adăugă el împăunîndu-se.

— Da, da! Treburi importante! întăriră băieţii.

— Asta-i altceva, spuse acarul.

Degetul lui gros se ridică, se plimbă de-a lungul şirului de plopi şi se opri la capătul lui.

— Acolo-i poarta! spuse el, arătînd o clădire cu zeci de ferestre scăpărătoare.

Acum copiii zoreau pe aleea care mărginește gardul uzinei. Plopii fremătau. Ajunseră la poartă. Intrară gălăgioși în camera de pază, cu geamuri mari, luminate. Doi paznici în haine albastre-cenușii le ațînură calea.

— Vrem să vorbim cu nenea Savu, strigară copiii într-un glas, făcînd roată în jurul paznicilor.

Paznicul bătrîn — cel cu mustăți cafenii — își potrivi uniforma și, numărîndu-și cu degetele bumbii strălucitori, îi întrebă:

— Dar cine, mă rog, sînteți dumneavoastră?

— Sîntem prietenii lui nenea Savu.

— Voi prietenii lui Savu?! Vă bateți joc de mine, hai?! tună el, ridicînd în sus mîinile lui mari. Ștergeți-o de aici, că vă rup urechile!

Cît ai clipi din ochi, copiii dispărură în umbră.

Răsuflînd zgomotos, copiii se opriră din fugă.

— Uf!... Dacă n-ar fi fost mustăciosul ăla, strigă supărat Mieluță.

— Ce facem acum? șușotiră băieții.

O sfoară de picături mari de ploaie răpăi cîteva clipe, apoi se opri. Băieții erau gata s-o pornească spre casă. Îi opri Mihăiță:

— Stați! unde mergeți? Cum rămîne cu viitorul deputat? Trebuie să-l găsim pe nenea Savu.

O drezină șuieră lung, clipind cînd din farul roșu, cînd din celălalt alb. Copiii se dădură într-o parte. Trecu val-vîrtej pe lîngă ei, vîjîind din motoare. După ce făcu cîțiva zeci de metri, motorul se înecă, pîrîi și tăcu.

Doi mecanici săriră jos din cabină și începură să cerceteze roțile drezinei. Unul dintre ei se strecură dedesubt.

Între timp băieții se apropiaseră.

— Haideți după mine, băieți! strigă Mihăiță, apucîndu-se cu mîna de bară și deschizînd ușa.

Unul cîte unul, băieții suiră scările. După ce-și potrivi în paltonaș cravata roșie, răscolită de vînt, Mihăiță spuse hotărît:

— Trebuie să intrăm cu drezina în curtea fabricii și să-l găsim pe nenea Savu, așa cum ne-am propus.

Trecură două clipe; copiilor li se păru că trec ceasuri. Închiseră ochii; roțile locomotivei scîrțîiră prelung. Locomotiva se opri lîngă drezină, pufăind zgomotos ca după o fugă mare. Răsunară voci și zgomot de lanțuri. Remorcau drezina în care așteptau cu nerăbdare și teamă.

Drezina se oprise de mult în curtea fabricii, între două șiruri de automotoare. Copiii pufniră în rîs și coborîră unul cîte unul.

— Să trecem dincolo de automotoare, spuse Nelu. Cunosc eu drumul pe aici.

Un șir de zeci de roți de tren, așezate una lîngă alta, le ațînură calea. Săriră peste ele. Acum erau aproape. Se auzeau țăcăniturile ciocanelor pneumatice, nituind cazanele locomotivelor. Înăuntru, focuri vesele luminau atelierul. Ciocane uriașe izbeau foile de tablă, răsucindu-le.

— Priviți, nenea Savu! strigă deodată Mihăiță, întinzînd fulgerător mîna înspre un colț al atelierului.

— Nenea Savu! murmurară veseli copiii și intrară gălăgioși în hală.

— Nene Savule, trebuie să ne ajuți să-l găsim pe candidat, îi spuse iar Mihăiță, ieșindu-i oarecum înainte. Vrem să-i ducem flori și să vorbim ceva cu el. Da'... nu știm cine e!

— Da, da, trebuie să-l găsim spuse el.

Nelu îl trase de mînecă și-i făcu semn să se aplece puțin.

— Știi... eu te rog mai mult decît ei.

Sprîncenele lui nenea Savu se ridicară mirate.

— Poate că n-o să ne primească... Dar eu sînt fotbalist și n-am încotro. Trebuie să vorbesc despre teren, despre echipament, știți.. , vorbi el desfăcînd mîinile a deznădejde.

Nenea Savu zîmbi. Copiii îl priviră întrebător și-și dădură coate.

— Bine, vom vedea, copii. Acum plecați... eu am să vă conduc puțin.

Acum mergeau pe cărăruia care tăia cîmpul. Șiragul de becuri de pe șoseaua Pantelimon se înșirau ca niște mărgele sclipitoare.

— Uite, aici o să fie blocurile noi, spuse Nelu, rotindu-și mîna împrejur.

— Da, da..., continuă Savu. Prin munca oamenilor se fac multe. Școli noi își deschid larg porțile. Arborii grădinilor noi se leagănă în vîntul dimineților. Mingile de fotbal bat mulțumite din palme și se dau de-a dura prin iarba proaspătă a terenurilor. Șiruri nesfîrșite de cărți colorate sosesc în librării și se așază zîmbind în vitrine. Manualele școlare pentru clasele I—VII, știți și voi, sînt gratuite.

Nenea Savu tăcu.

— Cine ți-a povestit asta? Candidatul nostru? întrebă într-un tîrziu Mihăiță, rupînd tăcerea.

— Chiar el, întări Savu.

— Vezi de ce spunea Florica să-i ducem flori? strigă deodată Valerică.

— Dar ce, am spus eu că nu-i ducem? se apără el.

Nenea Savu interveni:

— Bine, copii! Am să vorbesc cu candidatul cartierului nostru ca mîine dimineață să vă întîlniți cu el la Casa alegătorului. Acolo o să-i spuneți păsurile voastre. Luați-o drept înainte, că eu mă întorc la treburile mele.

Strigăte de bucurie țîșniră.

— Nu ți-am spus eu că nenea Savu o să ne ajute? îi șopti bucuros Valerică lui Nelu.

*

Dimineața era limpede. Razele soarelui jucau în pomii înmuguriți de pe aleea ce ducea la Casa alegătorului. Prin perdelele de soare ce se legănau printre ramuri, copiii trecură tăcuți.

Urcară... Drumul le păru lung. În sfîrșit, iată și ușa! În mijlocul ei, un om în uniformă cenușie-albastră.

— Acuși i-acuși! mormăi Mieluță lîngă ei și întrebă:

— Tovarășe, am venit să vorbim cu candidatul cartierului nostru.

Omul salută scurt și-i măsură din ochi:

— Sînteți delegația? îi întrebă el.

— Da... Da... Delegația... Le-a aranjat nenea Savu pe toate.

— Candidatul ne așteaptă, spuse Nelu repede.

— Da..., mi-a spus tovarășul Savu să vă las să treceți. Îl găsiți la camera aceea... cu ușa albă, drept în fund, adăugă omul și se dădu într-o parte.

Ciocănire încetișor. Tăcere. Nelu întredeschise binișor ușa. Biroul era gol. Un telefon suna, țîrîind cu întreruperi. Perdelele albe de la ferestre se umflaseră ca pînzele unei corăbii.

— Intrați, intrați, le spuse cineva. Candidatul vostru sosește îndată.

Prinzînd curaj, copiii păși peste prag. O pendulă înaltă bătea într-un colț, scoțînd sunete cristaline. Inimile copiilor zvîcniră din nou. Ochii lor se ațintiră asupra ușii din fund. Se auziră pași. Clanța scîrțîi, ușa se deschise și în prag apăru candidatul. Copiii încremeniră. Era nenea Savu.

— Nenea Savu! murmurară ei.

— Bună ziua, copii, spuse acesta serios și se așeză la birou. Ia spuneți, de ce ați venit la mine?

Cuvintele copiilor se înecară.

Valerică îl izbi cu cotul pe Nelu și-i spuse încet:

— Uite, nenea Savu e candidatul. Dă-i buchetul.

Candidatul privi cîteva clipe copiii, apoi izbucni într-un rîs fericit.

— Da... eu sînt „nenea Savu", candidatul cartierului vostru, copii.

— Și prietenul nostru...

— Dar să nu uitați, adăugă el, că voi nu aveți un singur prieten. În urma alegerilor o să aveți 140.000 de prieteni, 140.000 de deputați...

Apoi nenea Savu cu glasul lui prietenos, atît de cunoscut copiilor, continuă să le vorbească.

— Fiți dîrji, copii, învățați mereu... Cît privește echipamentul, terenul sportiv, o să ne gîndim la toate. Hai, veniți încoace să vă îmbrățișez, le strigă el, deschizînd brațele.

— Nenea Savu!...strigară bucuroși copiii, alergînd spre el, sărindu-i în brațe, pe umeri și în cîrcă.

Bătăile cristaline ale pendulei ieșiră tiptil pe fereastră, afară, și se topiră în zgomotul străzii, în forfota oamenilor și în ritmul de muncă al patriei însorite...

Ştima apelor

Cu vioara subsuoară străbătea cu paşi mari, aproape în fugă, păienjenişul de liane al sălciilor, ţinuturile foşnitoare ale stufărişului, mai departe, mai departe, către locul acela de taină. Trebuia să audă cum sună melodia sa acolo, în liniştea săgetată doar de ţipătul ascuţit al lişiţelor, chiar acolo unde auzise primele acorduri trezindu-i-se într-un ungher al inimii. Va fi primul lui concert. Un concert extraordinar, la care va lua parte întreaga natură bogată a bălţilor ce i-a legănat copilăria şi pe care el a surprins-o în cîntec. Păsări, sălcii, mlaştini şi ostroave, ascultaţi: va cînta azi pentru voi şi despre voi în primul său concert viitorul mare compozitor şi violonist: Miluţă Cernei.

— Miluuţăă!

Cine a strigat? Hm, cin'să strige? Pe aici nu umblă decît vîntul, Băltăreţul şăgalnic ce se furişează printre ierburi mărunte.

— Miluuţăă!

Vocea e subţire, legănată şi parcă vine din adîncul lacului. Ba nu, nu din adînc. Departe, acolo unde apele s-au înroşit sub sărutarea de rămas bun a soarelui, uite, a ieşit să-şi usuce pletele bogate Ştima Apelor!

— Miluţă, hei, Miluţă, ai surzit?

Vai, ce urît se exprimă Ştima Apelor!

— Ce, tot mai eşti supărat pe mine? Las-o încolo de supărare şi hai încoace la scăldat. Apa-i minunată. Uhuhuu...

O clipă rămase pe apă numai ecoul. Pletele dispăruseră dedesubt ori se topiseră în auriul amurgului.

Miluţă păşi năuc spre buza lacului şi nu se dezmetici decît jos, între rugii de mure, în faţa... sandalelor de care se poticnise. Unde mai văzuse el sandalele astea? Şi rochia asta roşie, agăţată între două tufe de răchită?... Aaa, va să zică ea era! Tot ea. Nici aici nu-l lasă în pace. Şi el, prostul, cît pe-aci s-o asemuie cu Ştima Apelor. Auzi, Raluca Pop şi... Ştima Apelor.

— Ce faci, Miluţă, nu mai vii?

Glasul fetei se auzise acum aproape de tot.

— ... Sau, să vin eu? Bine, vin. Hai, că de mult voiam eu să stăm de vorbă serios. Şi auzi, ce noroc, să dau de tine tocmai aici...

Miluţă bolborosi ceva nedesluşit, se adună de pe jos, frecîndu-şi genunchiul julit, îşi strînse sub braţ cutia viorii şi, întorcîndu-i spatele, porni înapoi, cu pas rar şi apăsat.

Raluca întîi dădu din umeri, dar deodată îşi simţi obrajii arzînd de furie şi-i strigă cu năduf:

— Uriciosule. Scîrţa-scîrţa la cutie. Ce, ţi-ai pus în gînd să concurezi broaştele şi-ai venit să dai concert aici, în baltă? Caraghiosule. O să-ţi iasă ţie din cap toate fumurile cînd te-om pune în discuţia detaşamentului. Umbli cu nasul pe sus, faci numai ce te taie capul şi te mai şi plîngi că eşti un „neînţeles". Da' ce crezi tu că dacă...

...Miluţă nu-i mai auzea de mult ocările. Se îndepărtase fără să fi întors capul măcar o dată, fără s-o fi învrednicit cu vreo privire sau vreun răspuns. „Dumneaei, las' să turuie cît o pofti" — se gîndea el.

Şi totuşi... ce căuta ea în împărăţia lui? Da, e a lui. El descoperise colţişorul acela, se pătrunsese de frumuseţile sale şi le cîntase. Ea nu avea nici un drept să încalce hotarele acelui ţinut fermecat. Nu-l putea înţelege. Pentru ea, sportiva şcolii, nu putea să însemne mai mult decît un loc... bun pentru antrenament de înot. Da, poate că greşise dînd înapoi în faţa ei. Merita o lecţie pentru cîte se întîmplaseră în ultima vreme şi, mai ales, pentru că-i zădarnicise concertul. În definitiv, cine e această Raluca Pop, de care se tot împiedică de o vreme încoace?... Se mutase de cîteva luni în blocul nou din colţul străzii şi-i devenise colegă de clasă. N-avea, în general, decît note de 7 sau 8; în schimb, la educaţia fizică nu ieşea din 10. Motiv pentru ca detaşamentul să o aleagă să se ocupe cu sportul. Încolo... o fată ca toate fetele. O miorlăită. Acum o lună, cînd s-a apucat să organizeze echipa de handbal masculin, plîngea în fiecare zi. Cînd nu putea să te convingă altfel să te înscrii în echipă o dădea pe smiorcăială. Da' cu el nu i-a mers! Nici după articolul ei răutăcios de la gazeta de perete, nici după adunarea de grupă... De supărat, nu s-a supărat pe ea. Parcă poţi să te superi cu adevărat pe o fată? O mare supărare, ca şi o mare prietenie, nu poate fi decît una bărbătească. Pur şi simplu nu i-a mai vorbit. Căci, ce să-i fi spus? Că unui artist nu-i stă bine să alerge în chiloţi, să se împingă şi să se arunce de-a buşilea după o minge, cît e stadionul? Că sportul e o preocupare măruntă? Şi că mai la urma urmei ce-i treaba ei dacă el umblă cu nasul în sus? Are el alte preocupări. Ce-ar fi putut înţelege ea din toate astea? Şi cînd te gîndeşti că această Ralucă ar fi avut de la cine învăţa ce e aceea artă, muzică. Doar taică-su e profesor de muzică şi se zice că în tinereţe debutase la Bucureşti pe scena Ateneului ca excelent violonist. Pe urmă, pesemne anii războiului l-au rupt de scenă şi n-a mai revenit. Însă şi acum poate fi auzit cîntînd la vioară în seri liniştite, cînd fereastra odăii dinspre stradă rămîne deschisă. De cîte ori, în asemenea seri, nu se pitise el, Miluţă, între tufele de soc de lîngă zidul blocului să audă cît mai limpede picurul notelor de sub arcuşul profesorului. In asemenea seri o invidia. Ea era înăuntru, îl putea asculta în voie. Numai că, pentru ea, asta nu preţuia nimic. În timp ce tatăl cînta, gîndul ei fugea, desigur, la maiouri şi bocanci cu ţinte, dacă nu şi mai rău: la vreo rochie nouă. Că a văzut-o el odată, prin fereastră, cum se scălămbăia, în faţa oglinzii, rotindu-şi fusta cînd încolo, cînd încoace. Ah, dacă profesorul n-ar fi avut o fată, ci un băiat, poate n-ar mai fi stat lîngă zidul casei, ci acolo lîngă profesor şi l-ar fi ascultat cîntînd. Dar aşa.., şi numai ea, Raluca, e de vină...

Ridică ochii mirat cînd îşi dădu seama că s-a oprit în faţa unei porţi. Aaa, uite că ajunsese acasă. Cum îl mai furaseră gîndurile!

Apăsă clanţa, grăbit să intre în curte, să nu mai dea

Ilustrații : COCA CREȚOIU

ochii cu profesorul, care tocmai trecea strada. I. se părea că tot ce-i trecuse prin minte i se putea citi pe față. Dar tocmai atunci auzi:

— Drăguță! Ia stai dumneata nițel.

Miluță întoarse capul într-o parte, într-alta. Pe aproape, nimeni în afară de ei doi.

— Da, da, tinere, cu dumneata vorbesc. Nu ești colegul Ralucăi? Eu sînt tatăl ei. Să ne cunoaștem.

Se apropie și-i întinse mîna.

— Profesor de muzică: Teodor Pop.

— Elev: Miluță Cernei.

— Poți adăuga: tînăr compozitor și violonist.

— Poftim? Ați spus... eu?...

De uimire pînă și întrebarea îi murise pe buze.

— Lasă, lasă, știu tot...

— Cum, chiar tot?... ăăă... adică...

— Exact! Ești un băiat de ispravă.

— Poate că e o confuzie... știți... eu...

— Cum, vrei să spui că nu dumneata ești colegul Ralucăi care locuiește în această casă și cîntă la vioară cu multă sensibilitate, în fiecare după-amiază la orele 17,00? Tinere, modestia nu trebuie dusă pînă la absurd. Știi, voiam să-ți spun: ți-am audiat compoziția. Aseară, aici, în fața porții. Treceam cu totul întîmplător și...

— Și?...

— Și, ca de obicei, Raluca m-a făcut atent la exercițiile dumitale.

— Cine? Ea...?

— Ei, și vezi dumneata, drăguță, n-am recunoscut motivul muzical. Pentru un profesor de muzică, înțelegi, asta e destul ca să-l intrige. Numai cînd mi-a spus Raluca mea că dumneata te mai ocupi și cu compoziția am înțeles. Trebuie să știi că ți-am ascultat compoziția cu multă atenție și că mi-a plăcut, de aceea te-am oprit.

— Tovarășe profesor, știți, îmi faceți o mare bucurie spunîndu-mi...

— Bucuriile, drăguță, lasă-le pentru mai tîrziu. Deocamdată, dacă vrei să iasă din dumneata un artist adevărat, va trebui să muncești, să înveți cu pasiune, cu încăpățînare. Și... mai ai mult de învățat. Uite, de exemplu, chiar compoziția dumitale e un mic grăunte de aur puțin zgrunțuros. Trebuie să mai lustruiești încă, să mai lucrezi pentru ca aurul să strălucească în voie. La asta, eventual aș putea să te ajut.

— Vă mulțumesc din suflet. Numai că... dumneavoastră nu știți că eu și Raluca... sau poate v-a spus ea.

— Nu știu și nu vreau să știu decît atît: ne apucăm de lucru? Da ori ba?

— Da, tovarășe profesor.

— Dă-mi partitura. Aș vrea s-o studiez vreo două zile. Poimîine seara să vii la mine să stăm de vorbă.

*

Peste două zile, către seară, Miluță pășea încet, cu șovăială, către blocul nou din colțul străzii. Mii de neliniști îl bîntuiau... Dacă Raluca i-a spus profesorului că... Dar cîte n-ar fi avut să-i spună! Atunci totul s-a terminat.

Dar poate nu i-a spus... De la fete niciodată nu poți ști la ce să te aștepți. Uite, de exemplu, cine-ar putea înțelege de ce-o fi atras ea mereu atenția profesorului asupra lui, cînd tot ea era aceea care nu scăpa nici un prilej ca să-i arate disprețul... Dacă va veni chiar ea să-i deschidă, te pomenești că-i trîntește ușa-n nas! Nu va îndrăzni. Oricum, l-a chemat profesorul... Dar dacă și profesorul...

Ajunse în fața blocului cu gîndurile tot neorînduite. Zăbovi o clipă. Se îndreptă spre scară, dar tocmai atunci, sus, la etaj, cineva deschise fereastra și el sări înapoi, în dosul tufelor. În stradă se revărsară cascadele notelor. Miluță tresări. E oare cu putință? Da, da, cascada aceea, cînd tumultuoasă, cînd cristalină, e chiar melodia lui. Și totuși parcă abia acum o aude întîia oară, atît de limpede sună acum.

Alergă pe scări într-un suflet, cu haina descheiată, cu părul răvășit. Apăsă scurt butonul soneriei. Ușa se deschise încet, fără zgomot. În întunericul holului se desluși silueta profesorului. Îi șopti cu degetul la gură:

— Sst! Auzi? Cîntă. Compoziția ta. Vino după mine.

— Cîntă?!... Cine?!...

— Cum „cine"?...

— ?!... Nu dumneavoastră?...

— Eu?... eu nu mai cînt de mult, drăguță. Din anii războiului, de cînd...

Privirea îi alunecă de-a lungul brațului stîng, pînă întîlni mănușa. Abia acum își dădu seama Miluță că niciodată nu-l zărise pe profesor fără mănușa aceea...

— Iertați-mă, tovarășe profe...

— Sst! Stai jos și ascultă.

Miluță rămase ascultînd tăcut, alături de profesor, și visînd cu ochii închiși la toate cîte încercase să le cuprindă în melodia sa. Balta copilăriei sale năvălise în încăpere cu întreaga-i viață tumultuoasă. Stufărișurile fosneau, lianele sălciilor se legănau, lișițele țipau depărtat, bălțărețul șoptea nuferilor cuvinte șăgalnice, pești de aur săgetau adîncurile... Totul era ca-ntr-un basm.

Și nu i se mai părui minune nici cînd, ridicînd ochii, întrezări, prin glasvandul odăii alăturate, în lumina șîngerie a amurgului, pe însăși... Știma Apelor. Așa cum o mai văzuse el odată, acolo, în mijlocul lacului adormit sub nuferi... Numai că acum Știma Apelor își strînsese pletele în două cozi grele și... cînta, cînta la vioară.

EMILIA CĂLDĂRARU

DOBROGEA FRUMOASĂ EȘTI,

de ION BĂIEȘU

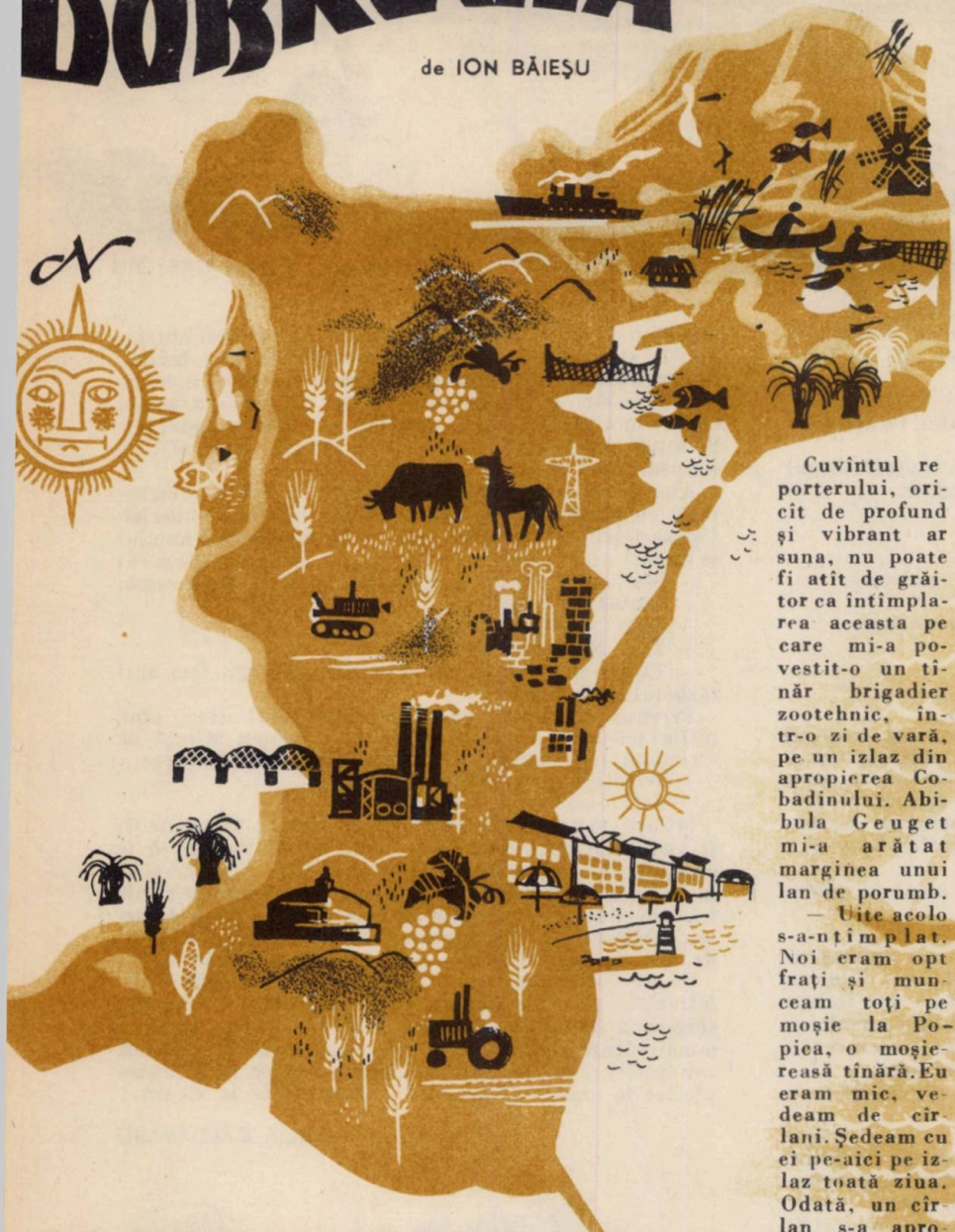

Dobroge, după numele tău s-ar cuveni să punem semnul drept al exclamării, ca după un vers de slavă, ca după o mirare sau o reverie.

Nicăieri n-a fost atîta suferință și obidă ca pe tărîmurile tale. De te-ar fi cunoscut, Russo ți-ar fi închinat un cîntec anume, prin care ar fi izbucnit o durere adîncă și nemărginită, care mocnea în tine de veacuri. Pămîntul era sterp, pietros, rumenindu-se sub arșița cumplită care ofilea porumbul pe brazdă și îmbătrînea grînele cînd bobul lor abia-îndrăznea să se nască. Vara, soarele dogorea sub arșița cumplită pămîntul și-l fierbea sub valuri de căldură, iarna aducea viscole cumplite, orbind depărtările, înecînd satele în albul viforniței.

Dar ce mici erau totuși vitregiile naturii față de urgia boierului, care stăpînea pămîntul, ale căruia erau grîul, porumbul și biciul!

Cuvîntul reporterului, oricît de profund și vibrant ar suna, nu poate fi atît de grăitor ca întîmplarea aceasta pe care mi-a povestit-o un tînăr brigadier zootehnic, într-o zi de vară, pe un izlaz din apropierea Cobadinului. Abibula Geuget mi-a arătat marginea unui lan de porumb.

— Uite acolo s-a-ntîmplat. Noi eram opt frați și munceam toți pe moșie la Popica, o moșiereasă tînără. Eu eram mic, vedeam de cîrlani. Ședeam cu ei pe-aici pe izlaz toată ziua. Odată, un cîrlan s-a apropiat de porumb și-a smuls o gură de mohor. În momentul acela, așa, ca din pămînt, a apărut Popica. Știți cum umbla ea? Călare pe un cal negru, cu o pălărie mare și neagră pe cap, cu biciul într-o mînă și pistolul în alta. Lumea zicea că era nebună. Dacă nu te-ajungea cu biciul și încercai să fugi trăgea cu pistolul. Ei, cum îți zic, apare ea deodată, și cînd a urlat am căzut jos la pămînt de frică, mi-am băgat capu-n pămînt să nu mai văd nimic. Am auzit două împușcături. Pe urmă a trecut în goană cu calul pe deasupra mea. Pe mine nu m-a atins cu glonțul, dar a omorît cîrlanul. S-a zbătut săracul în brațele mele... Eu am zăcut pe urmă o săptămînă. Asta era Popica, moșiereasa de la noi din sat. Am auzit că după reforma agrară s-a împușcat de necaz. Așa suflet de ciine rar s-a mai pomenit.

Geuget mi-a povestit totul simplu, ca pe o întîmplare oarecare a vieții sale. În cuvintele lui sînt concentrate însă întreaga tragedie, cumplita suferință a oamenilor care decenii și secole și-au tirît viața pe pămîntul acesta.

Uluitoare e distanța cu care te-ai depărtat, Dobroge, de vremurile în care erai flămîndă și umblai în zdrențe! Un proces uimitor, profund socialist, de renaștere s-a petrecut cu tine. Cuvîntul și fapta partidului te-au înălțat într-un deceniu și ceva cît nu ți-ai fi putut visa nici într-un secol.

Încercînd să-ți descrie chipul tău contemporan, condeiul ar vrea parcă să deseneze și nu să alcătuiască cuvinte. Iată:

Grînele se întind ca niște oceane de culoarea sănătoasă și robustă a aurului masiv, și prin ele înoată ușor, ca niște lebede, combinele românești. Tractoarele, făurite cu zecile de mii de puternica noastră industrie socialistă, răscolesc adînc pămîntul tău fertilizat de știință și ocrotit de liniile trase ca de riglă ale perdelelor de protecție. Porumburile foșnesc pe întinderi uriașe, lanurile de floarea-soarelui luminează văzduhul, aurindu-l. Bogății imense cresc pe pămînturile tale, de pe care răzoarele s-au pierdut pentru totdeauna, tu fiind prima regiune din țară în care toți țăranii muncitori s-au unit în marea familie a gospodăriei colective.

Dar tabloul acesta ar fi searbăd și palid dacă într-insul n-ar apărea ca stăpîn și creator al noilor tale frumuseți omul nou, socialist. El a alungat sărăcia și întunecimea trecutului, el a răsturnat sub brazda plugurilor pentru totdeauna răzoarele ce despărțeau micile ogoare, el conduce tractorul și combina, el seamănă și culege, el făurește rodul și frumusețea pămîntului. Nu știu de ce, dar chipul acestui om îl văd cuprins în înfățișarea, în gîndul și fapta unui om din Cobadin. E comunistul Sabri Emurla, președintele uneia dintre cele mai mari gospodării colective din raionul Negru Vodă, cu cîteva mii de colectiviști și cu o avere comună de peste zece milioane de lei. Sabri e un om mărunțel, cu fața negricioasă, gravă și cu niște ochi plini de strălucire și bunătate. Ți se pare de-a dreptul uluitor cît de multe lucruri poate face într-o zi omul acesta liniștit și calm. Începînd de dimineață, din zori, cînd sosește primul la sediu, ca să vadă dacă totul este pregătit pentru începerea lucrului, și pînă noaptea tîrziu, cînd rămîne după ce-a avut o ședință cu brigadierii să mai dea o raită pe la grajduri, Sabri e inima gospodăriei. Griji mărunte sau mari — el li se dăruie tuturor cu aceeași seriozitate și pasiune. Sabri are grijă să fie miere și biscuiți îndeajuns la grădinița de copii, ca puii

care au ieșit abia de cîteva zile din incubator să aibă lapte și caș la timp (așa prevede rețeta științifică), ca toate combinele să meargă din plin, ca transportul grînelor vîndute statului să nu se întrerupă nici măcar noaptea sau să discute cu un tînăr mai zurbagiu care din grabă a prăpădit un snop de grîu.

Sabri ajunge acasă noaptea tîrziu; copiii dorm. Numai nevasta îl așteaptă.

Adesea, înainte de a adormi, își amintește de zilele amare ale războiului care și-a trecut și peste el aripa lui neagră și neiertătoare. A fost rănit în piept și la picioare, s-a tîrît prin noroaie și gropi, a băut apa băltoacelor, a înghețat în zăpezi. Moartea nu l-a putut învinge. Uneori, cînd vremea e urîtă, mîinile și picioarele încep să-i amorțească; doctorul i-a spus să stea mai mult liniștit, să nu se zbuciume. Dar asta ar fi însemnat să i se ia întregul sens al vieții, al existenței lui. Și Sabri n-a putut accepta să ducă o astfel de viață. Crezul lui comunist l-a chemat spre alta, plină de zbucium și frămîntări, spre lupta pentru fericirea oamenilor. De atunci, din 1949, cînd alături de ceilalți comuniști a început în Cobadin lupta pentru înființarea gospodăriei colective, el a fost tot timpul în fruntea gospodăriei. Sabri e pentru colectivă, pentru oameni, conducător, plugar de rînd și agronom. Comunist cu suflet de aur, el se dăruiește pînă la ultima picătură de putere cauzei partidului, cauzei fericirii oamenilor.

Acum cîteva ierni s-a abătut asupra satului un vifor cumplit. Troienele se ridicau cît casa. Îngrijorat, Sabri n-a mai putut sta acasă. S-a sculat în miezul nopții și, încet-încet, învingînd nămeții, a venit la gospodărie, s-a uitat pe la grajduri și, văzîndu-le înzăpezite, a chemat oamenii să salveze vitele, avere de preț a gospodăriei.

Sabri e unul din fiii tăi minunați, Dobroge, unul din cei care ți-au făurit minunata ta frumusețe de azi, și cîntecele tale cele mai frumoase lui să i le dăruiești ca recunoștință.

Desigur, stepa ta nemărginită, pe care se leagănă combinele sau se aud molcome cîntecele fetelor, în nopțile în care se string snopii de pe miriști sau se culeg lanurile de porumb, îți dă un farmec neasemuit. Dar ale tale sînt frumusețile cele mai noi, cetatea masivă a Năvodarilor, fabrica recoltelor bogate — numire de loc metaforică ce i se dă acestui uriaș combinat de unde pleacă zeci de mii de tone de îngrășăminte chimice pentru ogoare.

Înălțată nu departe de Constanța, la poalele unor dealuri mărunte, Fabrica de superfosfați din Năvodari pare un imens monument roșu, ridicat de mîna omului socialist, aici, pe țărmul Mării Negre. Construită cu ajutorul specialiștilor sovietici și înzestrată cu cele mai moderne utilaje (de asemenea, din Uniunea Sovietică), fabrica este aproape automatizată. În marele combinat, care se întinde pe sute și sute de metri pătrați, cu utilaje și conducte de proporții uriașe, lucrează doar cîțiva zeci de oameni, operatori chimiști. Mulți dintre ei au lucrat aici ca brigadieri, pe șantier, și cunosc fabrica de la primul țăruș care s-a înfipt pe locurile acestea înainte pustii.

Oamenii nu degeaba au numit-o fabrica recoltelor bogate. Pentru că producția ei se măsoară nu numai în tone de superfosfați, ci și în sutele de mii de kilograme de grîu sau porumb care se obțin în plus cu ajutorul îngrășămintelor chimice. La gospodăria colectivă din Cumpăna, inginerul agronom Emil Constantinescu poate dovedi oricui că superfosfații de la Năvodari au făurit minunea prin care recoltele lor de grîu au crescut cu aproximativ 500kg la hectar.

Bogăție a Dobrogei socialiste sînt și vestitele uzine din Medgidia, și mai ales modernul I.M.U.M.

Medgidia, dacă a avut vreo faimă în trecut, și-a cîștigat-o, desigur, prin mizeria și paragina ei cumplită. Deși se numea oraș, Medgidia era o îngrămădire de cocioabe de lut, cu magherniță insalubre, cu o moară și un loc unde se ținea duminica tîrgul de vite. Era orașul în care ardeau în total două becuri electrice, în care apa se vindea pe bani, din sacale trase de măgari, iar asfaltul ferea de noroi doar porțiunea dintre primărie și prefectură.

Și iată că azi Medgidia e unul dintre orașele industriale cu faimă ale țării, cu două uzine uriașe — I.M.U.M. și „Cimentul păcii" — în care lucrează mii de muncitori. Despre înnoirile profunde care s-au petrecut în viața orașului vorbesc pe deplin convingător următoarele fapte obișnuite și cotidiene: la I.M.U.M. se produc utilaje de o bună calitate, ceea ce se leagă de faptul că aici sînt secții întregi în care muncitorii urmează cursurile școlii medii serale și că toți muncitorii uzinei urmează cursurile de ridicare a calificării (faptul acesta, simplu, ar merita desigur un reportaj aparte); orașul și-a schimbat total înfățișarea: cartiere noi, cu zeci de blocuri, aliniate semeț pe dealurile dimprejur, în care locuiesc muncitorii celor două uzine, cîteva școli noi și cinematografe, parcuri, zeci de străzi asfaltate, electrificare totală, canalizare etc.

Medgidia a renăscut în întregime în anii aceștia, devenind un adevărat oraș socialist.

De peisajul nou al Dobrogei, de noul său pitoresc țin și săgețile drepte și nesfîrșite ale liniilor de înaltă tensiune, noile șantiere, Delta Dunării, pînă ieri doar un rai al păsărilor, azi furnizoare, prin rezervele uriașe de stuf, de materie primă pentru Combinatul de la Chiscani și superbul litoral, o mîndrie a constructorilor noștri. Voi, copiii care ați fost anul trecut în taberele de pionieri de la mare, v-ați plimbat desigur și printre minunatele blocurivile de la Eforie, Vasile Roaită sau Mamaia. Minunata arhitectură, rod al fanteziei și al gustului pentru frumos al arhitecților și constructorilor noștri, te impresionează ca o simfonie sau ca un poem. Este un omagiu adus oțelarului, minerului, tractoristului sau inginerului, tuturor oamenilor muncii care vin să se destindă la marginea mării.

Însăși Constanța, vechiul port cu magherniță și ruine, a devenit și devine o adevărată perlă a Mării Negre. Prima clădire care te primește la sosire — noua gară — te uimește cu silueta ei zveltă, cu eleganța ei. Vechi de mai bine de două mii de ani (mărturie a vîrstei sale e vestitul muzeu de arheologie al orașului), portul Constanța s-a modernizat, a devenit cu adevărat un „plămîn" al țării, de unde pornesc și sosesc zeci de nave, care colindă mările și oceanele lumii.

Dobroge, mă plec cu emoție și duioșie în fața frumuseții și bogăției tale, și numele tău rostit îmi sună în ureche ca o poezie robustă, ca un cîntec minunat al zilelor noastre.

Dobroge, mîndră grădină

Foaie verde fir sulfină,
Dobroge, mîndră grădină,
Neaua vremii s-a topit
Și tu ai întinerit,
Și-oi întineri mereu,
Ca un mugur verde, greu.
Dobroge, frumoasă fată,
Ce tristă mi-ai fost odată!
Lacrimile ți-au ars fața
Și te-mbrobodeai cu ceața,
Ceața sărăciei, deasă,
Ca și frunza de pe leasă.
Plînsul mult ți-a fost amar.
Inima friptă pe jar.
Dobroge, mîndră copilă,
Astăzi nu ți-i traiu-n silă.
. . . . . .
Dobroge, mîndră grădină,
Mult mi-ești frumoasă și plină
Și întinerești mereu,
Ca un mugur verde, greu.

(Dintr-o culegere a Institutului de folclor)

100 de ani de

Autoportret

Taras Grigorievici Sevcenko, marele cîntăreț al poporului ucrainean, ocupă un loc de frunte printre poeții lumii. Opera lui, pătrunsă de un puternic caracter popular, este plină de dragoste fierbinte pentru patria sa și de ură față de asupritorii ei, moșierimea feudală, țarismul și slugile de tot felul ale acestuia.

Copilăria

Taras Sevcenko s-a născut în satul Morinți, din guvernămîntul Kiev, dintr-o familie de iobagi, la 9 martie 1814. El a simțit din copilărie povara muncii de rob. „Pînă la nouă ani a fost lăsat, cum s-ar spune, în seama naturii" (Gorki). La vîrsta de nouă ani și-a pierdut mama. Peste doi ani i-a murit și tatăl. Copilul, orfan de ambii părinți, a învățat carte pe la dascăli beți. Pentru că-l învățau și-i dădeau o bucată de pîine, îl puneau să muncească din greu. Dascălul Bugorski îl folosea, pur și simplu, ca pe un servitor. Taras căra apă și curăța localul școlii; drept răsplată, era deseori bătut.

Sevcenko fuge de la Bugorski și din acea clipă începe pentru dînsul adevăratul calvar.

Micul Taras a slujit ca cioban la un popă, a învățat meșteșug pe la diferiți zugravi, iar cînd a împlinit 15 ani, administratorul moșierului Engelhardt l-a făcut argat, deși era un copil foarte capabil. Acum Sevcenko a început să simtă mai mult jugul vieții de iobag. La început a fost ajutor de bucătar, mai pe urmă „cazacioc", adică fecior în casă la moșier. Fiecare clipă liberă și-o consacra preocupării sale preferate — desenul. În ciuda bătăilor și amenințărilor, desena tot ce vedea, folosind creionul, cărbunele, creta sau ce găsea la îndemînă.

Ceea ce îl chinuia mai mult era trîndăvia tîmpă în care era nevoit să trăiască în casa boierului. Era obligat să stea, zile întregi, nemișcat și tăcut în anticameră. Dar cum îl chema moșierul, trebuia să alerge să-i aducă luleaua sau să-i umple cu apă paharul din carafa care se afla chiar sub nasul trîndavului boier.

Băiatul fredona încet cîntecele sale iubite ucrainene și copia pe ascuns tablourile ce atîrnau pe pereții bogatei locuințe a stăpînului.

Odată — asta s-a întîmplat la Vilno —, în ziua de 6 decembrie 1829, moșierul se dusese la balul obișnuit de la clubul nobililor. „Cazaciocul" Sevcenko, rămas singur, a aprins o lumînare și a început să copieze, de pe o litografie, chipul cazacului Platov. Adîncit în lucru, el n-a băgat de seamă cînd s-a întors stăpînul său. Engelhardt i-a tras o urecheală, iar a doua zi, vizitiul Sidorka, din ordinul stăpînului său, l-a bătut în grajd, cu biciul, pe tînărul pictor.

Poet, pictor și luptător

Ducîndu-se cu stăpînii la Petersburg, întîmplarea a făcut să fie remarcat de unii artiști și scriitori ai timpului. Cîțiva dintre ei erau, ca și el, ucraineni. Aceștia s-au hotărît să răscumpere pe Taras Sevcenko din ticăloasa lui stare de șerbie. Pictorul Briullov a pus la loterie un tablou al său și cu cîștigul de două mii cinci sute de ruble a fost plătită eliberarea tînărului Sevcenko.

În 1845, Taras Grigorievici termină Academia de arte și se întoarce în Ucraina sa, la Kiev, unde începe o activitate vie, scriind și pictînd. În acest răstimp scrie poeme în care pătrunde protestul său aspru împotriva sistemului feudal de stăpînire în Rusia. Asemenea opere circulau în ascuns, exercitînd o influență covîrșitoare asupra contemporanilor săi.

Opera lui însă nu putea trece nebăgată în seamă de conducătorii despotismului țarist. În 1847, Sevcenko e arestat sub învinuirea că ar fi alcătuit și răspîndit „versuri cutezătoare". Drept pedeapsă, e trimis ca soldat de rînd să-și facă slujba departe, în mohorîtele stepe kirghize, și i se interzice să scrie și să picteze.

În surghiunul acesta, Taras Sevcenko a petrecut zece ani lungi și dureroși.

„Din 47 de ani cît viețuise, douăzeci și patru de ani fusese iobag; zece ani i-a petrecut în robia stepei kirghize și numai 13 ani a fost liber, scriind și luptînd pentru libertate." (Mihail Sadoveanu).

Cît a durat regimul țarist, opera poetică a lui Taras Sevcenko a fost ținută sub opreliște. Abia în anii puterii sovietice opera marelui poet ucrainean a devenit un bun comun al maselor populare. Astăzi, cînd se comemorează 100 de ani de la moartea lui Taras Sevcenko, numele lui se pronunță cu adînc respect. Opera lui se difuzează în zilele noastre în mii și mii de exemplare și se traduce în toate limbile popoarelor Uniunii Sovietice și în celelalte limbi ale pămîntului.

TARAS SEVCENKO — Casa părintească

la moartea lui Taras Sevcenko

Genialul cobzar

de EUSEBIU CAMILAR

Fără îndoială, iubiți cititori, Taras Sevcenko este unul dintre marii poeți ai lumii, prin dragostea lui nețărmurită de oameni. Citindu-l, sufletul vostru se va îmbogăți nespus.

Taras Sevcenko a cunoscut toată gama suferințelor înfiorătoare și a umilințelor. A fost strîns în obadă, a mers în zornăitul lanțurilor către o fortăreață rece și întunecoasă, unde avea să stea închis vreme lungă...

Să ni-l închipuim trecînd printre două rînduri de călăi ai fortăreței, bătut cu vergi și aruncat apoi, plin de sînge, pe o saltea mizerabilă, în timp ce pe deasupra răsunau clopotele, vestind alte și alte ore de suferințe... Însă nimic și nimeni n-au putut înăbuși inima arzătoare a genialului cobzar. Primul său volum de stihuri, „Cobzar", apărut la 1840, își găsește foarte rar seamăn. Cînd îl deschizi, te întrebi cum a fost cu putință să încapă atîtea dureri, atîtea umilințe, atîtea chinuri și deznădejdi într-o sărmană inimă omenească? Însă geniul lui Taras Sevcenko a rodit ca un pom sacru, întinzîndu-și crengile peste timpuri. Rînduri de oameni i-au citit și i-au cîntat poemele, în care este oglindită cea mai fierbinte rîvnă a sufletului. Nu se află în Ucraina om care să nu-i cunoască măcar un cîntec sau măcar o strofă. Trupul lui chinuit, trecut prin martirajul unei vieți grozave, doarme într-un gorgan, la Kanevo, în Ucraina de răsărit.

Neîntrecutul cîntăreț a murit pe tărîmuri depărtate, și ultima lui lacrimă a fost lepădată cu nostalgie după locurile natale. Spusese într-un vers că ar vrea să doarmă pe veci în preajma fluviului neuitat, Niprul bătrîn, ce oglindește în adîncuri amurgurile și legendele:

Dac-oi muri, într-un gorgan
Să mă-ngropați, în taină,
Sub brazdele de bărăgan
Din draga mea Ucrainâ.
Să se deschidă-n depărtări
Spre Nipru alba cale,
S-ascult în adîncimi de zări
Cîntările de jale".

Dorința poetului nu s-a împlinit imediat. Întîi a fost îngropat la Petrograd și abia mai tîrziu s-a obținut autorizația să fie adus în Ucraina. Transportarea corpului său s-a făcut în niște împrejurări dramatice. După cum povestesc oamenii de prin Ucraina răsăriteană, cu foarte mulți ani în urmă, cobora de departe un car țărănesc. Boii despicau negura cu coarnele și troienele cu piepturile, tăind drum către Niprul bătrîn. Țăranii însoțitori tăceau cum se tace la petrecerea adormiților către cimitir. Uneori, noaptea, cortegiul poposea la hanuri, iar drumeții și cărăușii se uitau la strujenii

Versuri de
TARAS SEVCENKO

MAMA*

În romîneşte de
VICTOR TULBURE

Și-a născut fecioru-n
Umbră de poiene,
Ochi căprii îi dete
Și negre sprîncene.
Și aduce apă
Și culege mintă,
Și îl îmbăiază,
Și așa l-alintă:
„Nani, nani, pui,
Pui cu ochi căprui!"
În frunziș de nuc
Cîntă-n zori un cuc.
Cucule hai-hui,
Adevăr să-mi spui
Cîți ani voi trăi?
Bine îmi va fi?
De pe creanga lui,
Puiul mamei, pui,
Cucu-mi hărăzi
Ani o sută și
Bine că-mi va fi.
Că te voi hrăni,
Și-o să-mi crești, să crești
Mîndru ca-n povești,
Vesel și viteaz,
Chipeș ca un cneaz.
Și-o să iei o fată
Mîndră și bogată,
Mîndră și cu stare
Dincolo de mare
Prinsă în paftale,
Cu jupanul moale,
Cu pantofi de lac,
Roșii după plac.
Casă o să ai
Ca un colț de rai
Și în ea voi sta
Și m-oi minuna.

Ah! Ca tine fiu
Altul nici nu știu!
De-ar fi-n lung și-n lat.
Pe pămînt să cat,
Mai frumos nici nu-i
Alt ca tine pui!
Nu-i și nici n-o fi!
Soarta-ți vei găsi.
Of! Cucule, cuc,
Gîndul meu năuc
Cum de-a ascultat
Cîte-ai îndrugat?
Oare soarte sînt
Bune pe pămînt?
Of! Și de-ar putea
Mama le-ar chema,
Pentru sărmănei,
Pruncușorii ei.

Însă ba... și ba...
Nenorocul vrea.
Nenorocul rău
Iese-n drumul tău.
Și unde te duci
Doar de el apuci!
Și-i pîrdalnic foc
Și de el n-ai loc!

Bucuroasă-i mama,
Prunc'u-i ca o floare.
Dar și nenorocul
Din senin răsare.
A rămas văduvă,
Tînără e încă,
Dar o surpă greul,
Jalea o mănîncă.
Și îi spun vecinii:
„Servitoare du-te
Pîn' o crește mare
Pruncu' să te-ajute"
Și s-a dus de-acasă.
Slabă-i și săracă,
Slugărind la alții,
Alta ce să facă?
Și plătește biruri
Și amar muncește,
Și-un surtuc din tîrguri
Pentru prunc tocmește
Ca și el, orfanul,
Carte să învețe,
Că nu-l ia la școală
Nimenea în zdrențe.

Ah! tu nemiloasă,
Soartă a vădanii.
Unde-n cîmp, în crînguri,
Îți petreci tu anii?
Cel bogat și-n casă
Apele își mînă.
Dar săracu-și sapă
Și-n vîlcea fîntînă.
La bogați cresc pruncii
Zdraveni ca tufanii.
Firav e ca iarba
Însă al vădanii.

Se îmbună soarta,
Bucuroasă-i foarte.
A crescut băiatul,
A-nvățat și carte,
Fetele spre dînsul
Cată ca la soare
Și-și gătesc de nuntă
Și peștit ștergare.
Dar n-avu nici vreme
Să sărute-o fată:
Nenorocul iară
Fața și-o arată.
C-au venit să strîngă

* Titlul poemului în original este „Bufnița"

din car, acoperiţi cu un suman. Ochii iscoditori nu bănuiau nici pe departe că sub strujenii aceia era dus spre casă, la undele Niprului iubit, trupul lui Taras Sevcenko, mort prin străini. Şi aşa, după cum am auzit de la oameni, într-o zi, trupul nefericitului a fost îngropat în gorganul de pe Nipru, în preajma eroilor sciţi de odinioară. Şi mai spun oamenii că îndată după îngropăciune s-ar fi aciuat lîngă mormîntul lui un lingurar pribeag, hotărîndu-şi locuinţa acolo, pînă la moarte. Şi se spune că pribeagul acela vindea linguri drumeţilor şi cu banii strînşi îngrijea mormîntul nefericitului întors acasă pentru totdeauna tocmai din depărtări...

Fapta omului aceluia, aciuarea lui pe lîngă monumentul de lut al nemuritorului, a rămas în legendă şi l-am pomenit şi noi, din iubire şi recunoştinţă.

Taras Şevcenko, iubiţi cititori, este şi va rămîne în inima şi mintea generaţiilor, pentru că şi-a împletit toate fibrele inimii lui fierbinţi în pînza timpului, care nu are nici început, nici sfîrşit. El a suferit ca un martir, dar a crezut într-o dimineaţă luminoasă a omenirii.

Voi, iubiţi cititori, aveţi prilej să-l cunoaşteţi în revista voastră, într-o traducere nespus de frumoasă a lui Victor Tulbure, unul din talentaţii noştri poeţi.

Visam cum sălcii se plecară

Visam cum sălcii se plecară
Peste al apelor obraz.
Era pe-aproape o căscioară
Cu flori tăcute în privaz.
Bunicul murmura în barbă.
Îi adormea în braţe-un ţînc.
Şi vîntul mirosea a iarbă,
Şi răsărea o stea-n adînc.
Şi mama cobora duioasă,
Cu zîmbet bun, cu ţîţa dulce,
Şi pruncul şi-l lua acasă
Pe perne proaspete să-l culce.
Oftînd se închina moşneagul.
Prin sălcii soarele-apunea.
Şi-nceţ, tîrînd cu el toiagul
Spre vis bătrînul se ducea.

Vînt te leagănă

Vînt te leagănă uşure.
Te dezmiardă vîntul.
De trei ori pe an, pădure,
Îţi tot schimbi veşmîntul...
Mîndră eşti ca o crăiasă.
Cine-ţi dă arginţii?
Cîte lăzi de zestre-aleasă
Ţi-au lăsat părinţii?
Te-a-mbrăcat bătrînul tată
În maramă verde.
Şi eşti singura lui fată,
Şi din ochi te pierde.
Iar cînd vara din coclaur
Pleacă-n altă zare,
El îţi ţese doar în aur
Rochii sunătoare
Şi-n strai alb te înfăşoară
Ca-n atîtea rînduri
Şi se culcă-apoi, spre seară,
Ostenit de gînduri.

Pentru ţar flăcăii
Şi i-au dus cu sila
Şi în lanţ ca răii.
A plecat convoiul
Cenuşiu ca fumul
Şi-l urmă bătrîna
Şi a plîns tot drumul.
Înnoptă sub stele
Lîngă şanţ grămadă
Şi-o goneau străjerii,
Fiul să nu-şi vadă.
Şi-au întors acasă
Fiii bogătanii.
Şchiop e unul. Altul
N-are decît banii.
Unul e la mînă
Zgîriat de coasă,
Altul are încă
Patru fraţi acasă.
Ci bătut cu varga
Şi împuns în coaste
Numai al vădanei
Este bun de oaste.
Noapte iar se face.
Oh, şi-n zare nu e
Nici un semn de bine.
Nu mai vine fiul!
Fiul nu mai vine!

Jos, la iaz, spre seară,
Stuful se înclină.
Îşi aşteaptă muma
Pe fecior să vină.

Prinde seara vîntul
Prin rogoz să bată,
Pe cazac aşteaptă,
Lîngă iaz, o fată.
Berze tocălia
Parcă bat din linguri.
Plînge-n casă muma.
Plînge fata-n crînguri.
Cîntă, cîntă fata
Dorul să-i aline.
Jalnic, jalnic muma
Prinde să suspine.

Blestemîndu-şi soarta
Îşi ridică-n zare
Mîinile bătrîne
Şi tremurătoare.
Şi din nou începe
Drumu' lung să-l bată
Muma necăjită
Şi îndurerată.
Şi întreabă vîntul,
Şi întreabă norul:
„N-aţi văzut băiatul?
N-aţi văzut feciorul?"
Iar îşi lasă casa
Şi o latră cînii.
S-ar tocmi iar slugă,
Dar n-o vor vecinii
Că i-s vlăguite
Mîinile bătrîne —
Milostivi i-aruncă
Cîte-un boţ de pîne.

Cumpără de două —
Trei copeici hîrtie
Şi s-a pus scrisoare
Fiului să-i scrie.
Şi se duce anul...
Şi al doilea trece...
Şi trec alţii patru
Şi trec alţii zece.
Nu e nici o veste,
Un răspuns nu vine,
Şi-şi ia torba-n spate,
Drumului se-aţine,
Iar din poartă-n poartă
Cînii o tot latră;
Pe toloaca arsă
Îşi găseşte vatră.
Vara şi-o petrece
Ruptă, nemîncată,
Lîngă o fîntînă
Veche şi-astupată.
Pare-o arătare,
Slabă-i şi schiloadă,
Nimeni n-o mai ştie,
Chiar de-ar fi s-o vadă —
Stă şi-n cîmp priveşte
Zările posace.
Ziua iar se duce:
„N-aţi văzut feciorul?"
Se opreşte-n juru-i
Lumea călătoare —
„Feciorăşul mamei
Nu-l văzurăţi oare?"

Nime nu-i răspunde,
Nu-l cunoaşte nime
Şi deodată-n suflet
Simte-ntunecime.
Nici nu ştie unde
Ar voi să fugă...
Ia o cărămidă
Şi îi dă să sugă.
Şi în braţe-o strînge,
Ca pe-un prunc o-alintă,
Şi în rîu o spală
Şi-o-nveleşte-n mintă.

Ziua prin gunoaie
Oale sparte cată,
Pentru fiu că-s daruri,
Zice, şi le-arată.
Noaptea, despletită,
Umblă, rătăceşte,
Ba de leagăn cîntă,
Ba amar boceşte.
Şi o ceartă oameni
Că nu pot să doarmă,
Că trezeşte cînii
Şi stîrneşte larmă.
Răii o-mpresoară
Ziua pe podeţe,
„Bufniţa" o strigă
Şi-o lovesc cu beţe.

MĂRȚIȘOR

de AL. ANDRIȚOIU

Mi-am pus nota zece mărțișor
Și-am ieșit pe străzile cu soare;
Mărțișorul meu triumfător
Este mai frumos ca orice floare.

Mărțișor de aur de-aș avea,
Nu mi s-ar părea așa de seamă.
Nota zece stă pe haina mea
Ca o fericită monogramă.

E un mărțișor pionieresc
Ce doresc să-l poarte fiecine.
Oamenii, pe stradă, îmi zîmbesc
Și privesc cu încredere spre mine.

Iar spre seară, cînd, c-un rece fald,
Vîntul lung de martie-și ia zborul,
Lîngă inimă simt ceva cald.
E fără îndoială, mărțișorul.

Creații ale copiilor

BUNICA

MINCU ION
Palatul pionierilor
București

Mamei

Cuvîntul Pace l-am aflat
Întîia oară de la tine.
Tot tu mi-ai spus războiul ce-i;
Că moarte-aduce și suspine.

Tot de la tine, mamă, știu
Că dacă n-ar fi fost Partidul
Am fi săraci și triști am fi,
Și gol ne-ar fi pe masă blidul.

Tot tu mă-ndemni să-nvăț așa
Încît să fiu folositor
Cînd mîine-n fabrică voi fi
La fel ca tata muncitor.

IENCIU ADRIANA
clasa a VI-a B, Școala medie „M. Eminescu" Cluj

De ziua ta

Astăzi este ziua ta,
Dragă mamă, și aș vrea
Să îți dăruiesc ceva.
Nu știu, poate-o sărutare
O să te bucure oare?
Sau un zece în carnet
Ori mulți ghiocei buchet?
Tot mai bine-o sărutare!
Știu, îți mai rămîn datoare,
Dar e floarea cea mai vie
Ce ți se cuvine ție.
Astăzi cînd e ziua ta
La mulți ani, măicuța mea.

ZAMFIRESCU MARIELA
clasa a VII-a E,
Șc. de 7 ani nr. 146 București

MAMA LUCRÎND . BIRU MATILDA
Huși

8 Martie

Dimineața, mama e cea dintîi care se scoală și, după o zi de muncă seara, tot ea se culcă ultima. Cînd mă întorc la prînz de la școală, mă așteaptă întotdeauna pe masă un prînz gustos, casa lucește ca oglinda, nicăieri nu afli nici un firicel de praf.

Mama îmi poartă de grijă întotdeauna; cînd am necazuri la ea găsesc un sfat sau o mîngîiere.

De 8 Martie voi strînge un buchet de ghiocei și i-l voi da în dar. Tot în această zi mă voi gîndi cu drag la toate femeile pe care le cunosc: la doctorița care m-a îngrijit cînd eram bolnav, la instructoarea de pionieri a detașamentului nostru, la profesoarele mele, la poștărița care împarte scrisorile pe strada noastră, la tovarășa care vinde pîine în magazinul din apropiere. Tuturora le doresc un trai fericit și multă sănătate.

IVICIU DAN
Școala medie nr. 1 Arad

De ziua mamei

E ziua ta, măicuța mea cea bună,
Vară de-ar fi, ți-aș face o cunună
Din trandafiri, din maci și din bujori
Și din Nu-mă-uita cules în zori.
Și razele de soare și de lună,
Pe toate ți le-aș prinde în cunună.
Măicuța mea cea harnică și bună.
Și aș chema apoi privighetoarea
Să-ți cînte-n geam pe cînd se lasă seara.
Și-aș vrea să-ți mulțumesc că-mi spui povești
Și mai ales că ești așa cum ești,
Că m-ai crescut și m-ai purtat în brață
Și că la greu tot tu mi-ai dat povață.

KLEIN IULIA
clasa a V-a A, Școala medie „N. Bălcescu" Cluj

Blondel

de BAJOR ANDOR

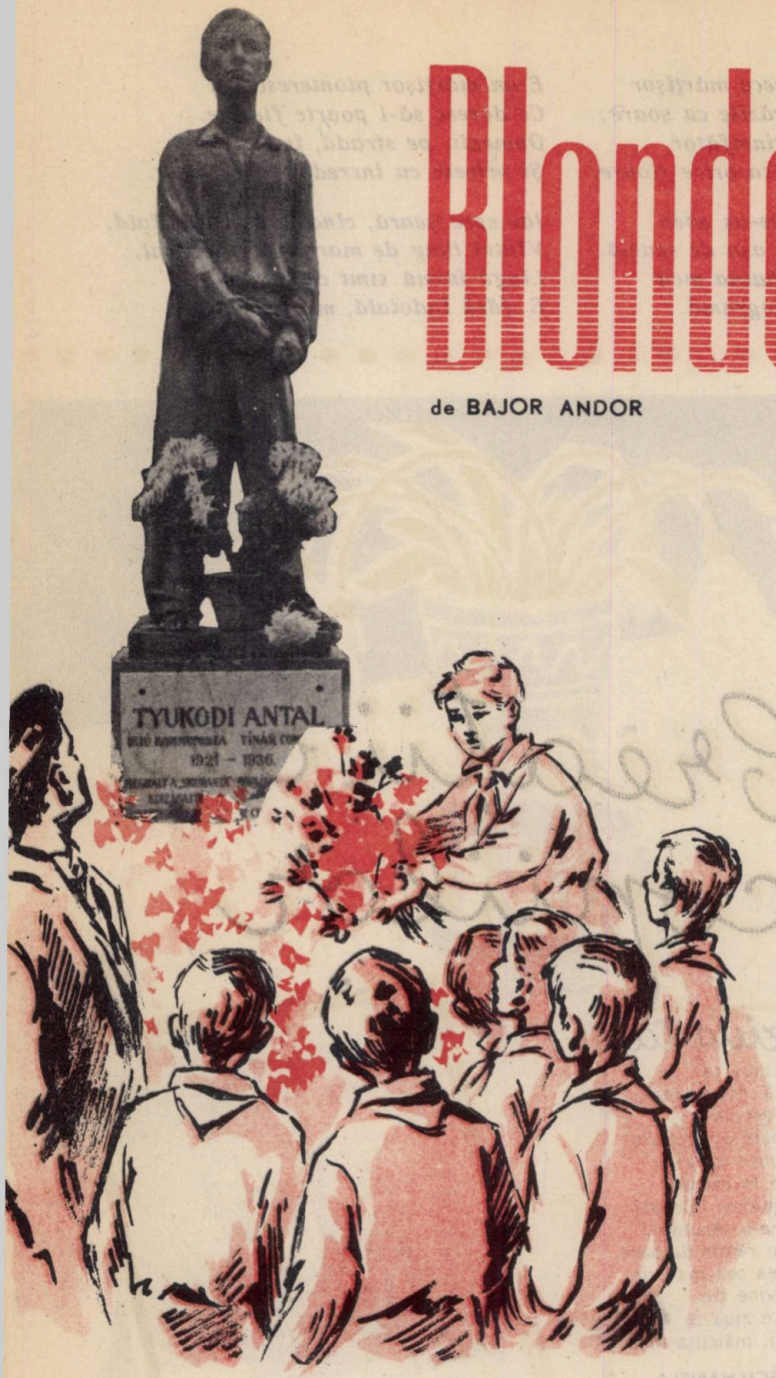

În grupul de pionieri care trec pe una din străzile Clujului, un băiat cu păr auriu duce în mînă o mulțime de flori. Băiatul înaintează cu grijă ca nu cumva să piardă florile sau să le rupă! Iată-l, acum ridică buchetul, de parcă s-ar lăuda cu garoafele-i roșii în fața soarelui strălucitor de februarie.

— Tu o să duci florile, micule blond, îi spusese tovarășul instructor, și băiatul simțise numaidecît că-i bate inima tare, fierbinte și plină de emoție.

La drept vorbind, și eu m-am emoționat cînd am auzit cum îi spune tovarășul instructor, cu toate că nu mă emoționez cu una cu două, numai așa pentru niște cuvinte. Pe băiețelul cu florile îl cheamă Ianoska și nimenea nu i-a mai spus pînă acum „micul blond". Tocmai de aceea m-au emoționat atît de mult aceste cuvinte și asta pentru că tovarășul instructor le-a rostit cu un anume sens.

Dar voi nici nu știți unde mergem noi cu garoafele roșii.

Le ducem la un băiețaș pe care, cîndva, oamenii îl alintau spunîndu-i Blondel. Un băiețaș curajos, un mic luptător pentru dreptatea muncitorească, pentru viitorul nostru luminos. E un băiețaș ca voi, și totuși el nu e întocmai ca voi.

În primul rînd, părul său o să rămînă veșnic blond — pe cînd al vostru, încet-încet, se va schimba, pînă cînd va deveni alb, la vîrsta cînd veți fi cu toții bunici. Apoi voi mergeți împreună pe stradă cîntînd, pe cînd el numai în taină se putea întîlni cu tovarășii săi, pe străduțe dosnice și, atunci, stăteau de vorbă numai și numai în șoaptă. De voi are astăzi grijă întreaga țară ca să creșteți mari și în pace — pe cît vreme pe el îl păzeau jandarmii, slugile capitaliștilor, ca nu cumva să aibă pace ca să poată crește mare.

Azi el este departe de noi și nu poate să ne spună nimic acum, cînd noi presărăm în fața lui garoafele roșii, pentru că fața lui este de marmură și buzele lui nu se vor mai mișca niciodată.

Tyukodi Antal — așa îl chema pe băiatul acesta. El a trăit atunci, în trecut, cînd fabrica aparținea capitaliștilor și țara regelui. Regele care o lăsa pradă întunericului și mizeriei.

Tyukodi Antal era un biet ucenic la o fierărie. Tatăl său, fiind muncitor, dorise cu tot dinadinsul ca băiatul să-i urmeze calea. De aceea băiatul a intrat ucenic fierar, dorind să-și cîștige pîinea cu mîinile lui și dreptatea prin luptă. Patronul său, ca toți patronii, se purta rău cu ucenicii. Tyukodi Antal, ca și ceilalți ucenici, trebuia să facă tot felul de treburi pînă să învețe meserie. Era parcă supus la aceleași încercări, aidoma flăcăului din poveste care a plecat în căutarea norocului. Pe unul dintre prietenii lui Tyukodi, patronul l-a dus acasă la el, poruncindu-i să taie lemne, să care apă și să-i îngrijească de gospodărie. Un altul era obligat să îngrijească de copiii patronului, al treilea ucenic era trimis toată ziulica după cumpărături, iar dacă lipsea ceva din provizii stăpînul îl bătea atît de tare, încît băiatul se întorcea seara la ai lui cu fața schimonosită de lovituri.

Ca ucenic, Tyukodi executa munci istovitoare, iar seara, în scurtele-i clipe de răgaz, cădea pe gînduri. El auzise acasă despre partidul comunist, despre dreptatea muncitorilor, știa că toate necazurile îndurate de el și de ceilalți au un leac.

Într-o zi, Tyukodi Antal s-a adresat unui prieten:

— Ce greu o ducem noi, tineretul. Patronii ne fură pînă și dreptul la muncă. Ne răpesc timpul în întregime și nu ne lasă să învățăm nimic. Ne pun să facem munci istovitoare în casele lor și ne snopesc în bătăi. De ce? Pentru că ei încă nu știu cît de puternici sîntem noi.

La aceste cuvinte, prietenul său l-a privit nedumerit.

— Nu sîntem puternici, ce vorbești tu, Blondelule. Patronul e mai puternic decît noi, bancherul e și mai puternic decît patronul, iar regele e mai puternic decît toți. Noi sîntem cei mai slabi dintre cei slabi.

Tyukodi a zîmbit. El știa mult mai multe lucruri despre puterea muncitorilor. De aceea i-a răspuns:

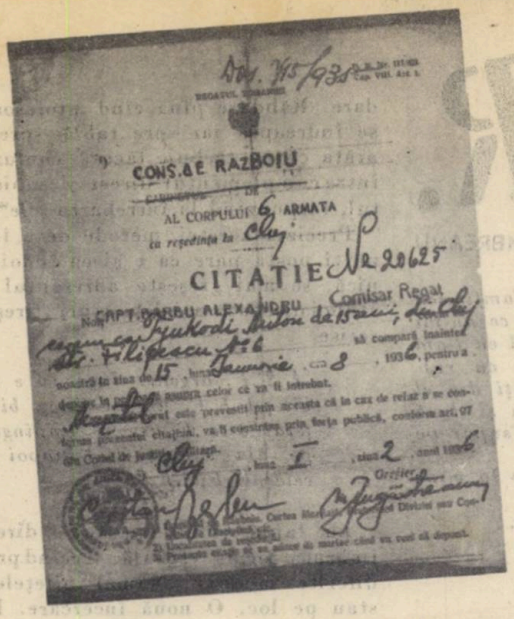

CONS. DE RAZBOIU

AL CORPULUI 6 ARMATA

cu reședința la Cluj

CITAȚIE Nr 20625

CAPT. BARBU ALEXANDRU

— Nu-i adevărat. Noi sîntem cei mai puternici. Dacă ne unim și venim cu toții în fața patronilor cerîndu-le să nu ne mai bată, să nu ne mai țină pînă noaptea în ateliere și să nu ne mai pună la tot felul de corvezi. ai să vezi cum or să se sperie.

Și iată că într-o bună zi, parcă așa pe neașteptate, în atelierul unde lucra Tyukodi, se răspîndi vestea: ucenicii s-au adunat să-și ceară drepturile de la patron.

Și s-a întunecat fabricantul. Vestea mergea din gură în gură. Muncitorii îi priveau cu încredere și dragoste pe tinerii luptători.

— Desigur că e printre ei un pui de comunist care-i îndeamnă la răscoală. Trebuie să punem mîna pe el! Și polițiștii au început să-l caute pe Tyukodi Antal, pe Blondel.

Au folosit cravașele, bîtele, dar degeaba. Tinerii muncitori erau mai tari, nu-și trădau prietenul care-i îndemnase la luptă pentru o viață mai bună.

Patronii, în cele din urmă, au trebuit să se învoiască ca ucenicii de la fierărie să nu mai fie bătuți, să nu mai fie trimiși la tăiat lemne, să nu mai fie ținuți la muncă pînă noaptea tîrziu, dar în sinea lor fierbeau de mînie.

În oraș au început să apară manifeste care chemau pe toți muncitorii la luptă împotriva capitaliștilor.

Bancherii au postat santinele să le păzească banii, iar regele a început să doarmă ca pe ace.

Polițiștii au înconjurat uzina în care lucra Tyukodi. Doreau să pună mîna pe băiatul acela blond care, fără frică, împreună cu comuniștii mai vîrstnici, împrăștia în orașul Cluj manifeste. Au început să păzească străzile, au scotocit peste tot, dar nu l-au putut găsi. Ca el erau mulți copii blonzi. Nu s-ar fi putut să-i prindă pe toți numai pentru că aveau părul auriu.

Ei îl căutau pe Tyukodi, dar acesta dispărea între ceilalți blonzi, ca un bob de grîu în sacul cu boabe.

Dar într-una din zile, polițiștii l-au prins pe Blondel. O durere cumplită a fulgerat în inimile tuturor ucenicilor din ateliere. Polițiștii însă s-au bucurat și au rînjit cu sălbăticie.

— Am pus mîna pe tine, Tyukodi Antal! au strigat ei. Acum ne vei spune și numele celorlalți comuniști.

Dar polițiștii regelui s-au înșelat. Blondel n-a scos un cuvînt. L-au torturat, l-au bătut cu bastoane de cauciuc și l-au călcat în picioare. Dar dragostea lui pentru tovarășii săi de luptă era mai puternică decît toți polițiștii, decît toate armatele regelui. Cum să-și trădeze tovarășii? N-au putut stoarce de la el o vorbă măcar. Degeaba i-au scos ochii, degeaba i-au

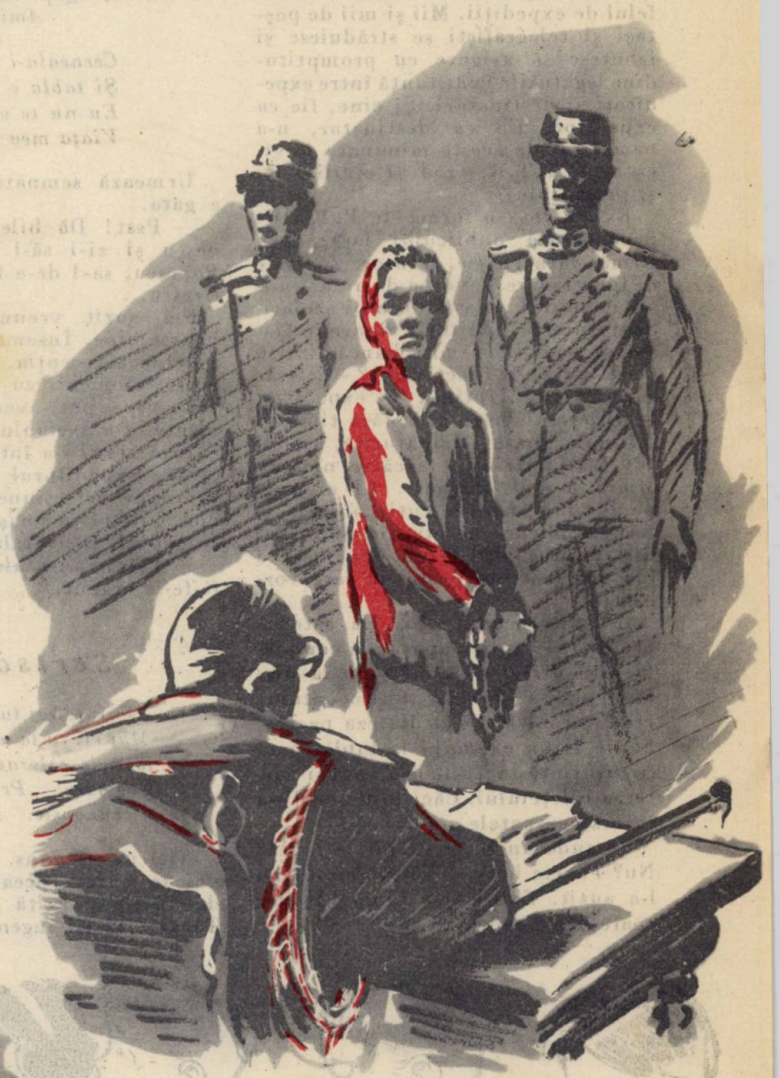

vărsat sîngele roșu ca garoafele pe care i le ducem noi acum — n-a spus un cuvînt!

Astfel, el a rămas blond pentru totdeauna. El nu va mai încărunți. Trăsăturile lui au fost păstrate în statuia aceasta ca să nu-l uităm niciodată.

De aceea defilează detașamentul de pionieri prin fața lui, de aceea ridică mîndru și emoționat pionierul cel blond garoafele pe care i le aducem acum sub soarele strălucitor de februarie.

— Așterne-i garoafele pe mormînt, micule blond, spune tovarășul instructor pionierului nostru în fața monumentului.

Și pionierul cel blond așază florile și își acoperă repede ochii, pentru că nu trebuie să ai ochii înlăcrimați în fața unui erou!

P.T.T.R.

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

Cine nu cunoaşte aceste iniţiale? P.T.T.R... Se pot vedea pe firma oricărui oficiu poştal. Şi dedesubt — spre ştirea cetăţenilor — se înşiruie serviciile pe care fiecare iniţială (şi toate la un loc) le pot executa: scrisori, mandate, colete, telegrame, într-un cuvînt tot felul de expediţii. Mii şi mii de poştaşi şi telegrafişti se străduiesc şi izbutesc să asigure cu promptitudine legăturile la distanţă între expeditori şi destinatari. Şi cine, fie ca expeditor, fie ca destinatar, n-a beneficiat de aceste minunate servicii ale P.T.T.R. — rod al civilizaţiei şi progresului?

Există însă o formă de P.T.T.R. necunoscută publicului larg: fără firmă, fără ghişee, fără ore speciale de funcţionare: e vorba de un anumit oficiu poştal folosit de unii şcolari. Sediul acestei instituţii? Banca întîia, a doua sau oricare altă bancă dintr-o clasă. Orele de funcţionare? — Cele de curs. Obiectul primit la expediţie? — Bileţelul. Fără plic, fără timbru, o simplă hîrtiuţă împăturită, bileţelul n-ar fi trimis de către nici un oficiu poştal obişnuit. El ar zace pe fundul oricărei cutii poştale şi nu s-ar bucura de atenţia nici unui distribuitor. Bileţelul este însă la loc de cinste în poşta de care vorbim...

Iată, a început ora. La catedră profesorul explică apăsat că complementul direct al unui verb la diateza activă devine subiect atunci cînd verbul trece la diateza pasivă. Se dă şi un exemplu la tablă, pentru uşurinţă. Aceasta uşurează şi naşterea bileţelului. Căci profesorul s-a întors cu spatele spre clasă.

Se aude un fîşîit de hîrtie ruptă? Nu? Foarte bine. Nici profesorul nu l-a auzit. Explica la tablă. Aşadar poate urma redactarea:

F.F. urgent. Către Zamfirescu Ion, banca întîia. De ce nu-mi dai sîrma de ţambal că eu i-am dat lui Virgil roata cu rulmenţi, care avea să-ţi dea el ţie un capac de stilou şi două timbre, să ştii că mă supăr pe tine, aştept răspuns.

Amintire de la mine

Cerneala-i albastră,
Şi tabla e neagră,
Eu nu te voi uita
Viaţa mea întreagă.

Urmează semnătura, şi bileţelul e gata.

— Psst! Dă biletul ăsta lui Ionescu şi zi-i să-l dea înainte lui Popescu, să-l de-a înainte lui Zamfirescu...

S-a auzit vreun răspuns? Nu? Foarte bine. Însemnează că Ionescu a refuzat recepţia. El e ocupat în acest moment cu verbele tranzitive care pot avea două complemente. De exemplu...

Profesorul s-a întors din nou spre tablă. Expeditorul mormăie nemulţumit de defecţiunea produsă... Un nou bileţel ia naştere o dată cu exemplul de la tablă.

— Psst! Ionescule, e pentru tine, fe-fe-fe urgent.

Scrisoare

Aşa înţelegi tu prietenia? Bine. Mai vii tu la mine să-ţi dau creioanele colorate.
Cugetare: „Prietenul la nevoie se cunoaşte. Aştept răspuns".

Nici un răspuns. Expeditorul nu descurajează. Încearcă să ajungă la destinaţie pe altă cale, în zigzag. Totul e să fii ingenios şi să ai răbdare. Răbdare pînă cînd profesorul se îndreaptă iar spre tablă spre a arăta că nu trebuie făcută confuzie între complementul direct şi subiectul, răspunzînd la întrebarea „Ce"...

Precizia acestei metode de a împărţi poşta pare că e şi ea îndoielnică, se mai greşeşte adresantul şi atunci urmează noi demersuri, fireşte scrise.

„F.F.F. urgent. Vezi că e un bileţel F.F. urgent lîngă bileţelul ăsta F. urgent. Împinge-l pe ăla F.F. şi dă-l înapoi pe celălalt F.F.F.".

La tablă complementul direct îmbracă forma verbală, trecînd prin diferite moduri. Numai bileţelele stau pe loc. O nouă încercare. De data aceasta furia expeditorului a fost un nefericit sfătuitor. Bileţelul a poposit din zvîrlitură chiar pe catedră, exact cînd profesorul punea întrebările complementului indirect: de cine? de ce? la ce? cui? despre ce?

Hm. Despre ce? Răspunsul e simplu. Profesorul n-are decît să desfacă bileţelul aterizat pe catalog. Iată, îl desface şi citeşte:

„Văd că faci pe grozavul. Treaba ta, dar eu cu tine nu mai vorbesc".

De data aceasta răspunsul este prompt: „Poftim la lecţie!"

Rezultatul? E scris tot în catalog, aplicată şi o taxă — nota patru. Ce-i drept, în contul acestei taxe se mai expediază şi o adresă:

„Vă rog să treceţi pe la şcoală în legătură cu situaţia la învăţătură a fiului dv."

Semnat,
Dirigintele clasei

Vedeţi? Există şi în cazul acesta diriginte...

Ilustraţii: PUIU MANU

ABU-NUVAS

— Snoave —

Ca să aibă din ce-şi adăpa măgarul, Abu-Nuvas împrumută o găleată de la vecin. I-o înapoie abia peste trei zile, dar numai după ce puse într-însa o altă găleată, mai mică.

— Ce-i asta? întrebă stăpînul găleţii, aruncîndu-şi privirea înăuntru.

— Ce să fie? Găleată cu pui, îi răspunse Abu-Nuvas. Găleata ta a făcut pui, după cum vezi, cît a stat la mine.

„Norocos om şi acest Abu-Nuvas — îşi zise vecinul. La el în casă face pui pînă şi o găleată".

După cîteva zile, Abu-Nuvas veni din nou la vecin ca să-i ceară găleata. De data aceasta însă nu se mai grăbi să o înapoieze nici cu pui, nici fără pui. Vecinul se duse deci după ea.

— Găleata? întrebă cu mirare Abu-Nuvas. Dar găleata ta a murit.

— Cum a murit? se burzului vecinul. Unde s-a mai văzut găleată să moară?

— Dar găleată să facă pui s-a văzut? îl întrebă Abu-Nuvas.

— S-a văzut: a mea.

— Aşa? Atunci află, vecine, îi răspunse Abu-Nuvas, că tot ce se naşte trebuie să şi moară de la o vreme.

Vecinul întrebă pe cîţiva învăţaţi dacă-i aşa. Aceia i-au dat dreptate lui Abu-Nuvas, a cărui spusă din urmă nu putea fi răsturnată.

Un negustor înjunghie un ţap şi-l puse la frigare. Atras de miros, se apropie un om sărac, care se aşeză mai deoparte şi începu să guste din fărîma lui de merinde.

Întîlnind a doua zi pe negustor, omul îi zise:

— Îţi mulţumesc, buana**, pentru milostenia ta de aseară. Friptura ta de ţap avea o aromă aleasă şi, drept să-ţi spun, m-am săturat ca niciodată mirosind-o.

— Aha! sări ca ars negustorul. Vasăzică de aceea n-avea nici un gust friptura mea! Şi, nici una, nici două, se duse să se plîngă lui Harun al-Raşid***. Acela porunci ca săracul să-i plătească negustorului douăzeci de rupii.

Săracul porni spre casă plîngînd amar. N-avea nici un ban şi nu ştia cum o să-i poată plăti. Pe drum se întîlni cu Abu-Nuvas, căruia-i povesti toată întîmplarea. Acesta scoase o pungă cu bani, o dădu omului şi-i zise:

— Uite cele douăzeci de rupii. Dar să nu spui că sînt de la mine.

A doua zi, negustorul şi săracul se înfăţişară din nou înaintea lui Harun al-Raşid.

— Am venit să-i plătesc negustorului banii, zise săracul, dar trebuie să vă spun că nu i-am mîncat friptura decît doar că a ajuns pînă la mine mirosul ei.

Între timp sosi Abu-Nuvas, căruia îi povestiră totul.

— Unde-ţi sînt cele douăzeci de rupii, omule? îl întrebă acesta pe sărac.

— Iată-le, răspunse acesta, numărîndu-i banii.

Abu-Nuvas îl chemă pe negustor ca să i-i dea. Dar cînd acela întinse mîna după bani Abu-Nuvas îl opri:

— Stai puţin, negustorule!

Şi azvîrli banii jos, adăugînd:

— Ai auzit sunetul acestor bani? Poţi să-l iei, e al tău. Şi mulţumeşte-te cu atît, pentru că nici omul acesta nu ţi-a mîncat carnea; ţi-a luat doar mirosul ei.

Negustorul tăcu şi înghiţi. Cît despre Abu-Nuvas, acesta dădu cele douăzeci de rupii săracului, care se îndreptă mulţumit către casa lui.

În romîneşte de IOANICHIE OLTEANU

---

* Abu-Nuvas, poet arab din secolul al VIII-lea, a intrat în folclorul popoarelor negre din Africa de răsărit, unde e înfăţişat nu ca scriitor, ci ca un tip de mucalit şi hitru.

** *Buana* — domnule.

*** *Harun al-Raşid* — celebru calif arab (sec. VIII)

DESPRE PIONIERI, ATLETISM ŞI PERSEVERENŢĂ

Un pocnet de pistol. La semnalul starterului au pornit, ca împinşi de un resort, şase alergători. Lupta se dă pentru zecimi de secundă. Fiecare dintre concurenţi depune maximum de efort. Şi, într-un timp mai scurt decît necesită citirea rîndurilor de faţă, primul a şi atins cu pieptul firul alb care marchează linia de sosire.

Toţi concurenţii sînt pionieri. Abia după ce s-au îmbrăcat în vestiarul stadionului, observăm pe pieptul multora dintre ei strălucind steluţele roşii— distincţiile pioniereşti. Primii în sport, dar şi primii la învăţătură...

O scrisoare!

Plicul este desfăcut cu interes. Cineva începe să citească cu glas tare:

„Dragi pionieri,

Duminică, un grup de pionieri mi-a dat o preţioasă mînă de ajutor în acţiunea de înfrumuseţare a străzilor din circumscripţia mea, în care se află şi şcoala voastră. Voi eraţi voioşi, aşa cum le stă bine pionierilor, şi aţi venit cu drag la această muncă.

Cu ajutorul vostru, din acea zi străzile sînt parcă mai frumoase. Şi acest succes m-a îndemnat să vă adresez rîndurile de faţă, să vă mulţumesc pentru ajutorul ce mi l-aţi dat".

Scrisoarea este semnată de tovarăşa deputată din circumscripţia lor.

Bucuria este mare. Grupul porneşte în fugă spre celălalt colţ al stadionului, unde tineri sportivi execută sărituri şi exerciţii complicate, sub îndrumarea colectivului de antrenori (C. Iovănescu, I. Velicu şi I. Wittmann).

Aşa i-am cunoscut pe sportivii Şcolii medii nr. 4 din Timişoara, şcoală cu program special de educaţie fizică.

Iat-o la groapa de sărituri pe pioniera Elena Vasi. Este în vîrstă de 14 ani şi practică atletismul numai de 2 ani. Chiar de la debut, ea a reuşit o performanţă apreciabilă: 1,45 m la înălţime. La lungime, ea sare 5,07 m, iar la garduri aleargă distanţa de 80 m în 12,5 secunde. Am aflat, de asemenea, că la campionatul de juniori pe ţară s-a clasat pe locul II, fiind selecţionată apoi în lotul R.P.R. de juniori.

Alături o zărim pe pioniera Claudia Holdea, în vîrstă de 12 ani. Antrenorii ne-o prezintă ca fruntaşă la învăţătură, prima din clasa ei, preşedintă de detaşament şi sportivă cu calităţi promiţătoare. La spartachiada din anul acesta, ea s-a clasat pe locul III la faza pe şcoală, participînd la probele de viteză şi lungime.

Colectivul tinerilor sportivi mai număra mulţi pionieri fruntaşi. Nume ca Petru Vraniţă, Marcel Benea, Rodica Tira, Liliana Veselinovici, Gabriel Kovacs şi alţii sînt cunoscuţi în întreaga şcoală.

Pionieri... polisportivi

...Antrenamentul continuă pe stadion. Antrenorul cronometrează timpul de alergare la 500 m al tînărului atlet Marcel Benea.

— 1'33"4 a obţinut anul trecut Benea la faza pe şcoală şi s-a clasat pe primul loc, ne explică tovarăşul Wittmann, antrenorul clubului. Nu ştiu însă cărui sport se va dedica el pînă la urmă. În prezent practică, pe lîngă atletism şi handbal, volei şi gimnastică. Poate va deveni chiar un polisportiv renumit. Are toate şansele...

Cu acest prilej am aflat că şcoala are o echipă de gimnastică care s-a clasat pe primul loc în 1960 la faza orăşenească, o echipă de handbal, şi ea cîştigătoare a fazei pe oraş, precum şi o echipă de volei care a cîştigat anul trecut finala pe ţară a Spartachiadei pionierilor. Iar amenajarea stadionului şcolii, adevărat laborator al tinerilor sportivi, a fost făcută de pionieri prin muncă patriotică. Zeci de ore au fost efectuate de colectiv în anul trecut. Rezultatele ne stau în faţă, ele vorbesc de la sine.

Ce e mai greu?

...Să sari peste ştacheta înălţată la 1 metru şi jumătate sau să obţii nota 10 la examenul de matematică?

Pionierul căruia i-am pus această întrebare a zîmbit, vădit încurcat. Şi una, şi alta cer preocupare, muncă, voinţă. Iar ambele discipline sînt necesare. Trebuie să fim primii la învăţătură şi primii în sport.

Cînd Rodica Tira a devenit indisciplinată şi înfumurată, neglijînd învăţătura şi privind de sus pe colegii ei de clasă, colectivul n-a întîrziat să ia măsuri. De două ori a fost pusă în discuţia adunării de unitate, antrenorul i-a interzis să mai participe la antrenamente, iar colectivul sportiv a criticat-o aspru în faţa tuturor.

Rodica şi-a dat seama că a păşit pe un drum greşit. A început să se îndrepte. A muncit mult şi a depus eforturi pentru a se îndrepta. În cele din urmă a reuşit. Astăzi este din nou fruntaşă la învăţătură şi în sport. Iar de curînd colectivul de conducere al unităţii i-a dat recomandarea pentru a fi primită în rîndurile Uniunii Tineretului Muncitor.

...La înălţime sare acum pionierul Ion Zamfir. O clipă de încordare. Tînărul atlet priveşte atent ştacheta. Apoi îşi ia avînt. Sare... A trecut?... Nu, o uşoară atingere cu genunchiul, şi ştacheta a fost doborîtă.

— Nu face nimic. Voi mai încerca o dată.

Perseverenţă, muncă, voinţă, seriozitate. Iată care este „secretul" atletismului, atît de minunat demonstrat de cea mai populară atletă, recordmena mondială a probei de săritură în înălţime, Iolanda Balaş. Nu cu mult timp în urmă putea fi întîlnită şi ea pe stadioanele oraşului de pe malul Begăi purtînd la gît cravata roşie de pionier. Cine ar fi putut să prevadă atunci că Ioli va uimi o lume?

*

Activitate sportivă bogată, desigur. Fiecare dintre pionierii pomeniţi în acest articol luptă pentru secunde, pentru centimetri. Dar mai luptă şi pentru a-şi însuşi cunoştinţe cît mai multe, pentru a învăţa bine, pentru a avea o activitate pionierească interesantă şi folositoare. Ei, cu toţii, visează să poarte pe piept steluţa roşie, distincţia pionierească. Unii o au şi vor ajuta şi pe ceilalţi s-o cucerească. Şi fără îndoială, toţi o vor purta în curînd. Pentru că muncesc cu dîrzenie şi perseverenţă.

SEVERIN PICKER

GAZETA copiilor 4

„SÎNT GATA ÎNTOTDEAUNA"

Bunicul aţipise lîngă sobă, iar nepotul Mitică — Dumitru Cîrnu, elev în clasa a V-a B a Şcolii de 7 ani din Hagieni — îşi făcea lecţiile. Deodată tresări. Desluşi nişte glasuri. Cineva striga:

— Ivane, să vii repede devale, la baltă, c-a rupt apa zăgazurile!

De ce n-a strigat şi la poarta lor? S-or fi gîndit că bunicul e prea bătrîn, iar el, Mitică, prea mic. Îşi încălţă repede ghetele, îşi puse paltonul şi tiptil ieşi din casă. O luă la fugă. Nu se opri pînă la baltă. Aici, un grup de oameni tocmai încărcaseră o căruţă cu pămînt şi se sfătuiau cum s-o treacă pînă la celălalt capăt al stăvilarului. Era nevoie de cineva sprinten şi uşurel, ca să nu se înfunde roţile în mîl.

— Mă duc eu, nene, sări atunci Mitică.

— Care eu? Bată-te să te bată! Fugi repede acasă. Asta nu-i treabă pentru copii.

Dar Mitică nu se dădu bătut. Îi convinse. Apucă hăţurile. Le strînse cît putu mai tare, ca să nu simtă caii cine-i struneşte.

Mitică a ajuns pe celălalt mal cu bine şi a continuat să lucreze alături de cei mari. Aproape în zori, obosit, ud leoarcă, s-a întors acasă. Era mulţumit. A răspuns cu cinste la chemarea pionierească: „Sînt gata întotdeauna".

GHEORGHE C. TACHE
elev

CUNOAŞTEŢI CONDIŢIILE DE OBŢINERE A DISTINCŢIILOR PIONIEREŞTI?

În ziua de 27 decembrie 1960 s-a desfăşurat la Casa de cultură a tineretului din raionul Gheorghe Gheorghiu-Dej — Bucureşti un concurs pe tema: „Cunoaşteţi condiţiile de obţinere a distincţiilor pioniereşti?" iniţiat de revista „Cravata roşie". La concurs au participat unităţile de pionieri din Şcolile nr. 124, raionul V. I. Lenin, şi 165, raionul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Probele, atît cele teoretice cît şi cele practice, au fost multe şi variate. În fotografie: un moment din timpul desfăşurării concursului.

SĂ STRĂLUCEASCĂ PE PIEPTUL NOSTRU STELUŢELE ROŞII

● Detaşamentul nostru este un detaşament fruntaş, primul pe şcoală la învăţătură. Mulţi pionieri din clasa noastră, ca Buicliu Gheorghe, Văleanu Aurica, Rusu Emil, Ştirbu Georgeta şi încă alţii, au note bune: numai de la 7 în sus. Ei au primit carnetul pionierului necesar pentru obţinerea distincţiilor şi aşteaptă ca în curînd să primească steluţele roşii.

VLASOPOL ANA
clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani, nr. 19 — Bucureşti

● Dănilescu Ion avea obiceiul să spună: „Nu pot să învăţ poezii, că n-am memorie..." Şi chiar nu ştia nici o poezie... În detaşamentul nostru însă se luase hotărîrea ca fiecare pionier să cunoască cît mai multe poezii şi cîntece... Adeseori în recreaţie făceam cîte un mic concurs de recitare sau rămîneam după ore şi cîntam. Cine credeţi că a început să ştie o mulţime de poezii...? Chiar Dănilescu Ion... Şi mai mult... îi place să le recite.

PETRESCU AURORA
clasa a VI-a — Piteşti

● Detaşamentul nostru este un colectiv unit, şi eu mă mîndresc cu aceasta. Am să vă povestesc cîte ceva despre noi. Într-o adunare de detaşament, la sfîrşitul trimestrului I, am discutat despre situaţia la învăţătură.

Cinci elevi aveau atunci note foarte proaste la două şi trei materii.

Ce să facem? „Să-i ajutăm — am spus noi — şi să nu-i lăsăm pînă nu se vor îndrepta. Este doar vorba de onoarea detaşamentului nostru". Şi aşa am făcut. Am început să învăţăm împreună cu ei. Cei mai buni elevi îi ajutau pe cei mai slabi. Tovarăşa diriginţă era mereu cu noi şi ne sfătuia cum să procedăm.

Aşa de unit a fost detaşamentul în ajutorul căruia l-am dat, încît cei cinci elevi s-au îndreptat, iar tovarăşa diriginţă ne-a felicitat. Sperăm că în curînd în detaşamentul nostru vor fi numai elevi cu note bune şi că vom primi steluţele roşii, fiindcă noi avem şi o frumoasă activitate pionierească despre care am să vă povestesc data viitoare.

IORDACHE NELA
Şcoala de 7 ani nr. 9 Craiova

● E plăcut să porneşti la drum primăvara..., să colinzi împrejurimile... Ca excursiile noastre să fie mai interesante, anul acesta vom organiza şi jocuri de orientare... Pentru asta am învăţat să ne orientăm după busolă.

VOINEA VASILE
clasa a V-a — Braşov

NE ÎNFRUMUSEŢĂM LOCUL NATAL

● „Bravo, copii! Meritaţi laude!" — aşa ne-au spus tovarăşii profesori.

Şi asta pentru că în pepinieră merg treburile bine. Îngrijim răsadurile, plivim buruienile... Şi bucuria cea mare abia va veni. În primăvara asta vor pleca din pepinieră primii puieţi care vor fi sădiţi de noi.

PETRESCU DOREL
clasa a VII-a, Şcoala de 7 ani, comuna Sudriaş — Făget

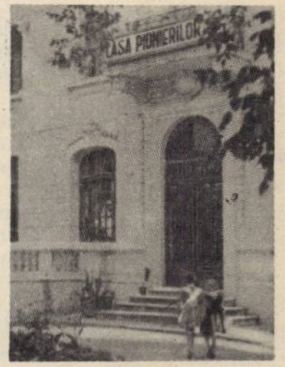

Această fotografie a lucrat-o Adamache Ion din clasa a VII-a de la Casa pionierilor din Galaţi — cercul foto.

● În comuna noastră este o costişă de deal golaşă, neatrăgătoare. O dată cu venirea zilelor calde de primăvară am venit aici cu tot detaşamentul să sădim tei. Peste cîţiva ani, pe coasta dealului va răsări o pădurice tînără. O vom numi „pădurica pionierilor".

VASILE ION
clasa a V-a, Şcoala de 7 ani, Pînteasca — Bacău

● Am observat că în clasa noastră ne-ar trebui cîteva rafturi. Prind bine... Pe ele poţi pune cîteva cărţi, să le ai la îndemînă, creta, o mică lucrare de-a noastră. Ne-am apucat să meşterim rafturile şi în cîteva zile le-am făcut. Cornel Todea le-a dat cu baiţ şi au ieşit de toată frumuseţea...

BĂLAN IRIMIA
clasa a VII-a — Sibiu

● Totul e nou şi frumos la şcoala noastră. Cînd sună clopoţelul, ieşim cu toţii în curte, în recreaţie. Şi curtea e mare şi frumoasă. Toţi pionierii au grijă să nu se arunce hîrtii şi să se păstreze curăţenia peste tot. Ne e dragă şcoala noastră nouă şi-i păstrăm cu grijă toate bunurile.

POPOVICI DOINA
Şcoala cartierului C.F.R. Tecuci

Căsuțe pentru păsărele

Multe din păsările zburătoare sînt prietene ale omului. Ele distrug insectele vătămătoare, păzind astfel cîmpiile, grădinile și livezile noastre.

Gîndiți-vă numai că o singură rîndunică poate distruge într-o vară un milion de insecte!

Ca să atragem cît mai multe păsări spre livezi, păduri, este bine ca o dată cu venirea primăverii să le pregătim căsuțe, cuiburi în care ele să se simtă bine. Și cum păsărelele se deosebesc între ele prin mărimea lor, prin felul lor de a se hrăni și de a se odihni, vă propunem să construiți cîteva tipuri de căsuțe de felurite forme. Înainte de a vă descrie fiecare tip în parte, trebuie să știți că toate construcțiile le realizați din lemn de placaj ceva mai gros, de 5—8 mm, după dimensiunile indicate în dreptul fiecărui cuib, piesele componente îmbinîndu-le prin încleiere. Nu se recomandă îmbinarea cu cuie, pentru ca pasărea să nu se rănească. De asemenea, se recomandă ca placajul să aibă o suprafață perfect netedă, pentru a nu răni pasărea. Fiecare tip de cuib poate fi vopsit în maro sau verde.

Primul tip de cuib (1) va adăposti graurii, pițigoii, ca și celelalte păsărele din neamul lor. Cuibul va trebui atîrnat pe o ramură solidă. În jurul ei nu vor trebui să fie alte ramuri care să permită vreunei pisici să ajungă la cuib. Cel de-al doilea tip de cuib (2) va adăposti păsărelele din neamul vrăbiilor. În figura 3 este indicat un tip de cuib tot pentru vrăbii, însă pentru acelea mai mici. Un alt tip de cuib (4) este pentru pițigoi. Cuibul din figura 5 este un cuib ce poate fi construit dintr-o bucată de lemn. El este cuibul unde se simt bine stăncuțele.

În figura 6 este reprezentat cuibul pentru rîndunele, gaițe, coțofane și al celorlalte din neamul lor. Ca înfățișare seamănă cu căsuța graurului, dar e mult mai mare. Cuibul din figura 7 este bun pentru a-și face cuib păsărelele mici, ca prihorii, scatiii și alții. Iar pentru păsărelele care-și fac cuibul în tufe, împletiți crengile din tufe, în așteptarea lor.

Construcția cuiburilor este ușoară. Construiți căsuțele din timp pentru ca păsărelele să aibă unde să se adăpostească.

Ing. A. LISEANU

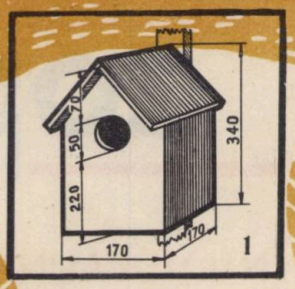

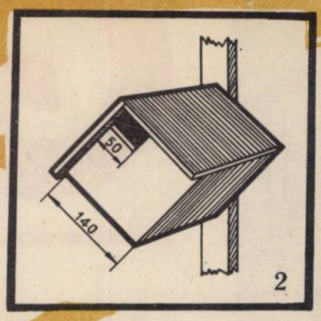

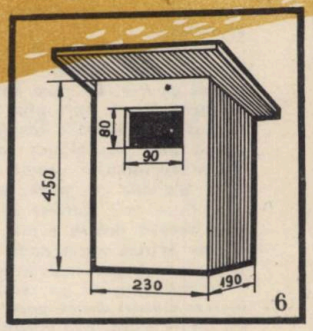

Pionieri și școlari, îngrijiți

● PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI ● PĂDUREA – PRIETEN

Știți doar că primii oameni au trăit în pădure. Aici, în grote, și-au găsit ei adăpost. Fructele pădurii le-au servit drept hrană; bățul l-a ajutat pe om să facă primii pași și l-a folosit apoi în apărare împotriva dușmanilor; pieile animalelor sălbatice care trăiau în pădure au fost primele lor veșminte. O dată cu folosirea focului, lemnul a fost acela care a făcut să se pornească pe calea marilor descoperiri și invenții, deoarece el a fost, la început, singurul carburant folosit. De atunci și pînă în zilele noastre au trecut milioane și milioane de ani, și în tot acest interval de timp pădurea n-a încetat de a fi unul din izvoarele principale de bunuri pentru omenire.

Dar ce este pădurea? În înțelesul general, ea reprezintă o asociație de arbori, care vegetează împreună, indiferent de suprafața pe care o ocupă, felul arborilor respectivi și locul unde se află. Numai arborii singuratici nu pot forma o pădure. Dacă facem o excursie printr-o pădure și ne uităm cu atenție în jur, observăm cum, sub aripa ocrotitoare a frunzișului, trăiesc și se dezvoltă nenumărate plante și animale, mai mult sau mai puțin vizibile ochiului nostru.

Iată, colo sus, pe ramura aceea bifurcată, stă pitit un cuib de pasăre, clădit din bețișoare și frunze, căptușit cu iarbă uscată și puf și de unde, dacă sîntem atenți, auzim ciripitul puișorilor care-și așteaptă mama; mai jos, pe tulpina arborelui, crește un mușchi des, ca o saltea, și care s-a întins pînă la pămînt, unde, între rădăcinile arborelui, s-au adunat frunzele uscate din toamna trecută. Dar ce s-a întîmplat? Frunzele s-au mișcat și iată că apare un botișor de arici. Dar ce are ariciul în gură? Uite-uite, a prins un șoarece. Ariciul fuge cîțiva metri și se ascunde sub un arbore căzut la pămînt, doborît de vînt. Dacă dăm la o parte coaja de pe trunchiul acestui arbore, vedem o mulțime de gîndaci și larve, iar mai jos a crescut un grup de ciuperci. Alături, printre alte plante, recunoaștem de la prima vedere florile mărgăritarului, iar în pămîntul gras și afînat s-a întipărit urma copitei unui mistreț...

● PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI ● PĂDUREA – PRIETEN

● PĂDUREA – PRIETEN ● PĂDUREA – PRIETEN ● PĂDUREA – PRIETEN AL

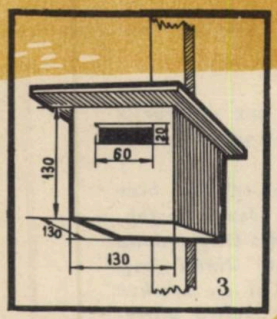

3

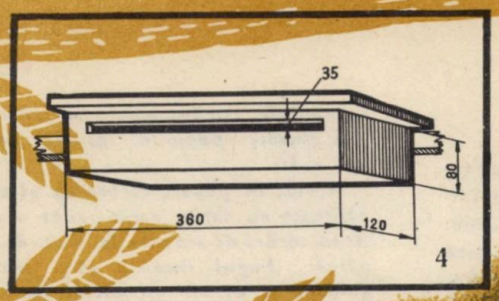

4

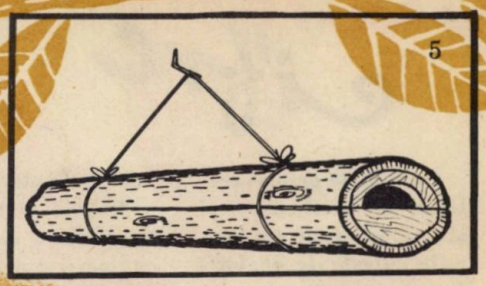
5

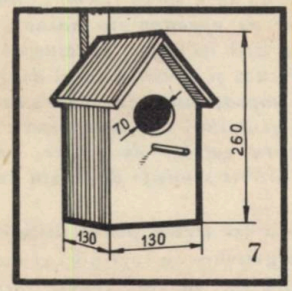

7

În luna martie

Încă de la sfîrșitul lunii februarie, dacă vremea începe a se încălzi, se taie crenguțele și rămurelele uscate pentru a ușura păsărilor folositoare construirea cuiburilor. În luna martie începe plantarea arborilor și arbuștilor pentru crearea gardurilor vii, a desișurilor, boschetelor. Încep să sosească păsările călătoare. În pădure se aude cîntecul cintezoiului.

Salcia se acoperă de mițișori.

Se începe sădirea pomilor. Este bine, cu acest prilej, să țineți seamă de cîteva recomandări simple: înainte de sădire, observați cu atenție rădăcinile puieților și tăiați, cu un cuțit ascuțit, oblic, părțile stricate. În timpul transportului la locul de sădit, acoperiți rădăcinile cu rogojini sau cufundați-le în apă. Dacă pe drum rădăcinile s-au uscat, se vor ține o zi sau două în apă.

Nu îngropați prea adînc, el se va dezvolta prost și va rodi puțin.

Săpați în jurul pomului un șanț circular și udați pomul cu 2—3 găleți cu apă în șanțul făcut. Legați copăcelul de un par cu un material moale.

...și protejați pădurea!

...L OMULUI • PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI •

În plus, în pădure viețuiesc o serie de ciuperci și bacterii care nu se văd cu ochiul liber, dar care trăiesc pe diverse plante sau animale. Toate aceste viețuitoare — plante sau animale — aparțin pădurii, trăiesc în același mediu, se ajută între ele sau luptă una împotriva alteia.

Dacă ne uităm pe harta forestieră a țării noastre, constatăm cu justificată bucurie că petele verzi care reprezintă falnicele păduri românești ocupă aproape un sfert din totalul suprafeței.

În țara noastră, suprafața ocupată de păduri este de cca. 6 milioane de hectare, repartizată în cea mai mare parte în regiunile de munte și deal. Aceste păduri se împart în două grupe mari: rășinoase și foioase.

Pădurile de foioase sînt cele care își pierd frunza peste iarnă, pe cîtă vreme rășinoasele rămîn întotdeauna verzi. În general, rășinoasele ocupă zona munților înalți, iar foioasele se întîlnesc la cîmpie, dealuri și în partea inferioară și mijlocie a munților, ocupînd trei sferturi de suprafață împădurită.

La cîmpie, în partea cu ploi puține și călduri mari, cresc păduri de stejar brumăriu și stejar pufos. Acestea sînt două specii adaptate la condițiile mai grele de viață. Cu cît ploile cad în cantități mai mari, cu atît găsim specii noi. În condiții mai bune apar alte două specii de stejar, denumite gîrnița și cerul, iar în partea cu păduri mai multe, denumită zona forestieră, apare stejarul propriu-zis, care urcă pînă în zona dealurilor.

În majoritatea cazurilor, stejarii sînt amestecați și cu alte specii de arbori. Pe lîngă aceștia sînt și arbuști care cresc mititei, și numai în rare cazuri depășesc statura omului. Cele mai importante specii care se amestecă cu stejarul sînt: frasinul, teiul, carpenul, arțarul, jugastrul, paltinul etc. Dintre arbuștii cei mai cunoscuți sînt: păducelul, măceșul, lemnul cîinesc, sîngerul, cornul, alunul, salcia moale.

Pe luncile joase ale rîurilor, cu solurile foarte umede, singurele forme de păduri care mai cresc sînt zăvoaiele de plopi și salcie.

În regiunea dealurilor înalte apar pădurile de fag, întîi în amestec cu gorunul, și după aceea pure și urcă în munte pînă apar rășinoasele.

Pădurile de rășinoase sînt formate din brad, molid, pin sau larice. Lemnul produs de ele este foarte mult căutat, avînd întrebuințări din cele mai variate.

Pădurea a fost întotdeauna un prieten drag, apropiat poporului nostru; i-a oferit hrană, combustibil și adăpost. În vremuri trecute de restriște, codrul a adăpostit în adîncurile lui pe fiii poporului care nu mai puteau suporta jugul boieresc. În toate cîntecele noastre codrul este arătat ca un prieten devotat al poporului, ostil dușmanului. „Și de aceea tot ce mișcă în țara asta: rîul, ramul mi-e prieten numai mie — iară ție dușman este" (M. Eminescu — „Scrisoarea a III-a").

Multe din primele așezări omenești din țara noastră au fost fixate în apropierea pădurii, care oferea mijloace de trai mai lesnicioase.

Este bine să știm de asemenea că pădurile țării noastre se împart în două mari grupe: grupa pădurilor cu rol de protecție în mod deosebit (14,4%) și grupa pădurilor de producție și protecție (85,6%).

Culturile forestiere din prima grupă își îndeplinesc rolul protector și ameliorator în felul următor: modifică clima, regularizează regimul apelor și protejează solul împotriva eroziunii. În regiunile de cîmpie perdelele forestiere sînt plantate în scopul combaterii secetei, iar de-a lungul căilor ferate sau șoselelor se observă în multe locuri perdele denumite parazăpezi, care îm-

...L OMULUI • PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI • PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI • PĂDUREA – PRIETE

Fapte și cifre

De cum dă primăvara, tineri utemiști, pionieri și școlari apar pe culmile golașe ale dealurilor, de-a lungul drumurilor, în locuri părăsite și pretutindeni sădesc arbori. În acțiunea de împădurire, în îngrijirea parcurilor, în lupta împotriva dăunătorilor pădurilor sînt cuprinși în fiecare zi tot mai mulți tineri. Iată cîteva cifre grăitoare:

— În raionul Sighet tinerii au împădurit peste 94 ha. De asemenea, ei au îngrijit arbori pe o suprafață de 576 ha și au strîns 1.200 kg de semințe.

— Cele 11 brigăzi patriotice ale Școlii medii „Ștefan cel Mare" din Suceava au împodobit împrejurimile orașului natal cu 3.000 de puieți.

— Contribuind la realizarea planului de împădurire în anul 1960, tinerii din întreaga țară au plantat 12 000 ha, realizînd importante economii.

— În raionul Rm. Vîlcea, pionierii, alături de utemiști, au participat la acțiunea de înfrumusețare a locurilor natale. Ei au plantat sute de puieți, au îngrijit arbori tineri, economisind astfel 19.803 lei.

De asemenea, ei s-au ocupat de îngrijirea pepinierei, obținînd economii de 6.297 de lei.

— În comuna Sîmbăta din regiunea Oradea, pionierii de la Școala de 7 ani din această comună au plantat sute de puieți de pomi fructiferi și ornamentali de-a lungul șoselei care leagă comuna lor de comuna vecină.

Fragment din „Măria sa puiul pădurii" de Mihail Sadoveanu

Soarele străpungea cu suliți de aur desișurile umede; pădurea răsufla de pretutindeni aburi calzi...

Acolo, în ponor, cerboaica alesese locul cel mai bine căptușit cu iarbă verde, subt o streșină deasă de fag. Avea cărări de scăpare la timp de primejdie înspre două văiuge. Fagul începea să-și scuture cele dintîi foiți galbene și ea sta cu picioarele subpuse și cu urechea atentă, avînd lîngă pulpa caldă puiul. Simțea miresmele pădurii umblînd în jurul ei ca niște zboruri de vietăți. Auzea stîns în funduri de văi un scheunat de vulpe ori o chemare de lup și înțelegea că acei dușmani își încep vînătorile. Dar ea era departe de ei și bine adăpostită. Din cînd în cînd sosea la subsorile fagului celui bătrîn ciocănitoarea și duduia în scoarță cu clonțu-i negru, apoi bătea, ciocănea și rupea, deschizînd rănile lemnului și fuigerînd spre larve limba-i lungă și fină. În tufele de sînger de aproape sta uninat, ca o pungută albă de lînă, un cuib de aușel. Îl țesuseră două păserele în primăvara trecută și țîrîiseră în el două rînduri de aușei. Acuma se împrăștiaseră în pădure ca niște raze de lumină și cîntec și cuibul rămăsese deșert. Prin lumina liniștită, deasupra tufelor de sînger, zburau prin aer înșurubîndu-se grăbit semințe de frasin cu aripioarele lor răsucite.

Din cînd în cînd, ciuta își trezea puiul atingîndu-l cu botul. Ridicîndu-se în picioare cu înclinări și cumpăniri, îl ducea atent după ea, ca să-l învețe locurile. Puiul o urma tremurînd încă pe picioarele-i strîmbe și întindea după dînsa botișoru-i umed. Într-o parte era vale, în cealaltă parte altă vale; și pădurea se odihnea în soarele de toamnă...

PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI • PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI • PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI

piedică înzăpezirea sau înnisiparea. Parcurile, păduricile din jurul localităților au rolul de ale apăra împotriva furtunilor și viscolelor și de a purifica aerul etc.

Culturile forestiere din grupa a II-a protejează solul contra spălării, eroziunii, alunecărilor și a surpărilor, protejează izvoarele, preîntîmpină producerea avalanșelor de zăpadă și apără văile de curenții de aer rece. Pe terenul cu pante mari, singură pădurea este cea care menține solul, ca el să nu fie surpat și cărat spre vale. În regiunile cu păduri ploile sînt mult mai regulate și abundente, și în plus, după cum am arătat mai înainte, grupa aceasta a doua are un rol de producție, adică asigură materialul lemnos și nenumărate alte produse.

Specialiștii obișnuiesc să împartă produsele pădurilor în produse lemnoase și nelemnoase. Produsele lemnoase se valorifică direct sau prin prelucrare. Valorificarea directă cuprinde folosirea lemnului drept combustibil pentru încălzit sau producere de energie în industrie, utilizarea lemnului brut ca lemn de construcție și, în sfîrșit, diverse utilizări cu caracter mai mult casnic: crăci împletite în garduri, coșuri etc.

În urma prelucrării lemnului brut rezultă elemente de construcții, mobilă, articole de dogărie, rechizite școlare și cîte alte nenumărate produse. Dacă intrăm într-o sală de clasă și ne uităm în jurul nostru, observăm o mulțime de obiecte din lemn: ferestrele, ușa, parchetul, tabla, băncile, catedra, cuierele, ba chiar și echerul de la tablă e din lemn sau creionul cu care scriem. Mergem pe stradă și ne uităm la clădiri, mașini, tramvaie. Toate au cîte ceva din lemn: ferestrele sau ușile caselor, cabina și lada camionului care trece acum prin fața noastră etc. Ne-am urcat în tramvai: pereții sînt din lemn. Dar biletul pe care ni-l întinde taxatoarea? Este tot din lemn. Cum? Prin prelucrare chimică. Dar nu numai hîrtia rezultă prin prelucrarea chimică a lemnului, ci o serie de alte produse. Astfel, prin hidroliză rezultă zahăr și drojdie furajeră, alcool etilic și acid acetic, furfurol etc. Dacă materialul lemnos este distilat uscat, se obțin terebentina, acidul acetic, alcoolul metilic, colofoniul, diferite uleiuri vegetale etc. Prin gazeificare se produc gaze, gudroane și diverși acizi. Lemnul se poate transforma în mangal prin arderea sa în bocșe, transformat în așchii și fibre din care se obțin renumitele plăci aglomerate din lemn și fibre-lemnoase etc.

Dar pădurile, pe lîngă lemn, mai dau omului și o serie de alte produse, care am arătat că se numesc nelemnoase și care se împart în produse vegetale și produse animale.

Produsele nelemnoase vegetale cuprind materii tanante (coajă, fructe, semințe, frunze, rădăcini etc.) utilizate la tăbăcirea pieilor de animale, materii pentru produse medicinale (coji, flori, fructe, semințe, frunze, rădăcini, plante întregi etc.) sau alimentare (fructe, semințe, plante etc.), materii pentru diverse produse industriale (coji, muguri, frunze, sucuri, rășini etc.), cum ar fi coloranții vegetali, diverse unsori, gutapercă, scoarță de cizmărie etc. și, în sfîrșit, tot din pădure se obțin diverse produse, ca fîn, iarbă, frunzare, mușchi, arbori decorativi etc. Iată pe scurt unele din bogățiile pe care le oferă pădurea.

★

În statul socialist pădurile formează una din principalele surse de materii prime pentru diferite ramuri industriale. Industria lemnului, industria hîrtiei și celulozei, construcțiile și exploatările miniere, transporturile pe căi ferate nu pot fi concepute fără lemn. Dacă în trecut lemnul era vîndut altor țări neprelucrat, astăzi produsele noastre din lemn sînt cunoscute și apreciate peste hotare, aducînd statului nostru însemnate venituri. Mobila românească, hîrtia, plăcile aglomerate din lemn

CUMPĂRĂTI TOT

PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI • PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI • PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI

...lemnul are felurite întrebuinţări? Astfel, dintr-un metru cub de lemn se pot obţine 160 kg de... mătase artificială, din care se pot fabrica 1.500 m de ţesături.

...o specie de răşinoase, numită tisa, care creşte în ţara noastră, poate depăşi vîrsta de 2.000 de ani? Lemnul acestui arbore este atît de tare încît din el se pot face cuie.

...arborele sequoia, care creşte prin părţile Americii de Sud, are trunchiul atît de gros, încît sînt necesari 30 de oameni cu braţele întinse ca să-l cuprindă?

...la Brăila s-a construit prima fabrică din ţara noastră producătoare de plăci aglomerate din lemn? Ca materie primă se foloseşte lemnul de salcie şi plop, care creşte pe la noi pe întinderi mari şi care rămînea odinioară, în general, nefolosit.

...furnicile negre, de pădure, formează goluri în lemnul tulpinii pînă la 10 m înălţime?

...în grădina botanică din Moscova se găseşte un pom cu totul deosebit? El se numeşte „pomul prieteniei", deoarece personalităţi care au vizitat Moscova au altoit pe pom fie lămîi, fie portocali, fie alţi pomi fructiferi. Altoiurile au prins, iar pomul a devenit multifructifer.

...pe vremea regimului burghezo-moşieresc pădurile au fost exploatate fără milă şi fără nici o raţiune? În zilele noastre se duce o largă acţiune de refacere a pădurilor. Mijloacele tehnice avansate vin în ajutorul muncii omului. Tot mai mult este folosit avionul la semănături, la degajări (înlăturarea speciilor nedorite) cu ajutorul substanţelor chimice, la combaterea dăunătorilor pădurii (insecte). În regiunea Bacău, pe valea Caşinului, în Banat, pe valea Teleajenului şi Doftanei s-au folosit avioane biplane pentru semănături. În special pe valea Doftanei şi a Teleajenului au şi început să răsară puieţii ce vor alcătui noile păduri tinere.

ŞTIAŢI CĂ... • ŞTIAŢI CĂ... • ŞTIAŢI CĂ... • ŞTIAŢI CĂ... • ŞTIAŢI CĂ...

În vremuri de restrişti, cînd boierii storceau vlaga ţăranilor săraci ca să-şi mărească averile, unii voinici luau calea codrului ca să scape de angarale, ca să lupte pentru dreptate. Sînt nespus de frumoase cîntecele ce vorbesc despre faptele de vitejie ale acestor voinici. Pădurea care oferea adăpost vitejilor era pomenită şi cîntată adesea în acele cîntece.

Iată un cîntec haiducesc cules din regiunea Suceava:

Am îmblat pădurile,
Să ştiu toate frunzele
Şi toate cărările;
Cărările de umblate
Şi frunzele de cîntate,
Cărările de bătute
Şi frunzele de crescute,
Cînd crapă-n muguri frunza,
Murgu-ncepe-a necheza,
Din copit-a scăpăra,
Eu-mi cat puşca şi flinta
Şi murgului tarniţa,
Şi-i cerc cîmpului iarba
Şi codrului umbra.
Cerc haţoaga drumului
Şi punga ciocoiului,
Sufletu' boierului,
Nevoia săracului,
Capu' poteraşului
Şi cărarea codrului,
Şi frunziţa fagului,
C-aşa-i drag voinicului.

Frunză verde foi de nuc,
Astă-vară-am fost haiduc
Şi la vară iar mă duc.
Ş-aşa-mi vreau duşmanii mie:
Să-mi vadă casa pustie
Şi băieţii-n sărăcie,
Şi nevasta-n văduvie.

sînt cunoscute în multe ţări. În industria lemnului s-au creat noi ramuri care nici n-au existat în trecut, ca, de exemplu, fabricarea plăcilor din aşchii sau fibre de lemn. Pentru acestea se folosesc deşeuri sau lemn subţire de plop şi salcie, care de cele mai multe ori nu era întrebuinţat nici la foc.

Toate acestea justifică pe deplin grija pe care partidul şi guvernul o acordă pădurilor ţării noastre. Suprafeţe întinse care au fost lipsite de păduri, datorită tăierilor nemiloase din vechiul regim, au fost împădurite din nou, iar pădurile rărite şi de proastă calitate au început şi ele să fie îmbunătăţite pentru a produce mai mult lemn şi de mai bună calitate.

În locul unor specii care produceau puţin lemn, au fost plantaţi pe mari suprafeţe plopi repede crescători, duglas (o specie de brad). Terenurile degradate şi nisipurile zburătoare au fost în mare parte acoperite cu păduri. Salcîmul este folosit pe scară largă. El dă, în condiţii grele, material bun, cu multe întrebuinţări, în timp destul de scurt.

În scopul refacerii pădurilor noastre, Congresul al III-lea al P.M.R. trasează ca sarcină împădurirea unor suprafeţe de peste 400.000 ha în zonele despădurite. Se va extinde cultura speciilor repede crescătoare, astfel ca pînă în anul 1965 în ţara noastră să existe cultivată o suprafaţă de peste 50.000 ha cu plopi negri hibrizi. Plopii negri hibrizi, pe lîngă faptul că se dezvoltă repede, sînt şi mari producători de lemn, iar lemnul lor este folosit la fabricarea mobilelor, lăzilor şi ambalajelor uşoare. Lemnul lui este de asemenea căutat pentru furnire, placaje, contraplacaje şi panele, utilizîndu-se larg şi în industria chibriturilor, celulozei, pastei de hîrtie şi lînii de lemn. Studiind bogăţiile pădurilor noastre îţi dai seama cît de utilă şi de frumoasă este profesiunea legată de silvicultură, cît de interesant este să te ocupi cu sporirea unei bogăţii şi frumuseţi cum este pădurea.

La crearea noilor păduri un aport deosebit îl are tineretul patriei noastre. An de an, noi şi întinse suprafeţe sînt plantate de către tineri, pionieri şi utemişti. Ei reuşesc astfel să cunoască tainele pădurii, pe care o creează cu mîna lor.

În ţara noastră, sădirea puieţilor şi îngrijirea pomilor a devenit o tradiţie a organizaţiei de pionieri. Mii şi mii de pomi fructiferi, arbori de tot felul au crescut de cînd a luat fiinţă organizaţia de pionieri. În acest sens, pionierii au devenit ajutori ai celor mari şi prieteni ai pădurilor noastre. De aceea, sădirea şi îngrijirea pomilor figurează printre condiţiile de obţinere a distincţiilor pioniereşti.

★

Am văzut că pădurile constituie una din marile bogăţii ale patriei noastre. În trecut, sub regimul burghezo-moşieresc, însă, această mare avuţie a fost jefuită fără milă. Nenumărate societăţi străine, împreună cu exploatatorii din ţară, mînaţi numai de dorinţa de îmbogăţire, au tăiat fără să le pese păduri întregi, lăsînd în urma lor munţi dezgoliţi, regiuni întregi lipsite de apărare împotriva secetei. Astăzi pădurile constituie un bun al întregului popor, şi de aceea, dragi pionieri, sînteţi chemaţi să vă bucuraţi şi voi de acest lucru şi să contribuiţi cu toţii la împodobirea ţării noastre cu păduri noi. Este ajutorul direct pe care-l putem da pădurii, acest prieten de la care omul beneficiază de atît de multe şi variate foloase. O dată cu venirea primăverii, să pornim cu toţi cu şi mai mare avînt la acţiunea patriotică de împădurire.

Ing. MIHAI BADEA şi ing. D. COPĂCEANU
Institutul de cercetări forestiere

• PRIETEN AL OMULUI • PĂDUREA – PRIETEN AL OMULUI •

CUVÎNTUL DE ONOARE

Nu de mult am avut prilejul să asist la o întîmplare adevărată, care mi-a dat ideea să scriu această povestire.

Acolo unde e vorba de o povestire trebuie să existe și eroi. Pe eroul meu principal îl cheamă Lică. Să vi-l recomand deci pe Lică. E un băiat bun în general. Învață bine, e respectuos... Dar are o meteahnă. E cam superficial...ușuratic, cum să vă spun... Uite, de pildă, una-două zice: „pe cuvîntul meu!" E rău că s-a obișnuit așa. Dar și mai rău e faptul că cei din jurul lui se obișnuiseră cu el. Se deprinseseră în asemenea măsură, încît nici nu-l mai luau în serios. Nici prietenul lui... Iată deci al doilea personaj, un prieten. Lică are un prieten, pe nume Tache. În carnetul meu de reporter se găsește o însemnare despre Lică și Tache. Ascultați: „Tache și Lică erau prieteni, dar nu învățau la aceeași școală. Tache se mutase într-un apartament la blocurile noi, așa că s-a mutat și în școala de la blocuri. Deci cei doi prieteni au fost despărțiți o bucată de vreme unul de altul. Dar se vizitau, se duceau împreună la plimbare, la film. Uneori își făceau împreună și lecțiile.

Iată însă că și Lică s-a mutat tot la blocurile noi, care alcătuiau acum un mic cartier. Vă închipuiți bucurie pe Tache! Aveau să fie acum nu numai prieteni, dar și colegi de clasă".

Lică vine deci dintr-un detașament unde lumea s-a obișnuit cu el în mijlocul unor colegi noi. Ce importanță are?! Are. Veți vedea că are.

Pentru că, spre deosebire de celălalt detașament, care se obișnuise cu Lică, pionierilor de aci nu prea le plăcea acest „pe cuvînt", expresie folosită mereu de Lică. Și în cîteva rînduri i-au atras atenția și i-au pus chiar caricatura la gazeta de perete.

— E o vorbă de-a mea, s-a supărat Lică.

— Da, dar vezi că asta înseamnă „pe cuvîntul meu de onoare", și un pionier nu se joacă cu cuvîntul de onoare, i-au ripostat ceilalți.

Cert este că și Tache, care îl cunoștea pe Lică de multă vreme, a început să ia seama la meteahna prietenului său.

Și iată că Lică a pățit-o. A pățit-o tocmai la finala campionatului de tenis de masă pe unitate la care a asistat și el împreună cu tot detașamentul. Învingător a ieșit un anume Ion Marin din clasa a VII-a A.

— Mare lucru, a spus Lică cu voce tare. Eu îl bat pe ăsta detașat... Pe cuvîntul meu!

— De onoare? l-a întrebat cineva.

— ...De onoare! s-a repezit Lică înfierbîntat.

— Ia auziți, fraților! Lică îl bate pe Ion Marin detașat.

Pînă acasă, Lică a și uitat că-și dăduse cuvîntul de onoare. Pe seară a venit însă la el Tache.

— Ce-ai făcut, măi Lică?

— Eu? Ce să fac?

— Te-ai lăudat că-l bați pe Ion Marin detașat. Ba ți-ai dat cuvîntul de onoare.

— Și ce dacă?

— Vezi că la noi se obișnuiește să-ți respecți cuvîntul de onoare...

— Păi... eu nici nu prea știu tenis de masă.

— Atunci cum ți-ai dat cuvîntul?

— Parcă tu nu știi că zic și eu așa...

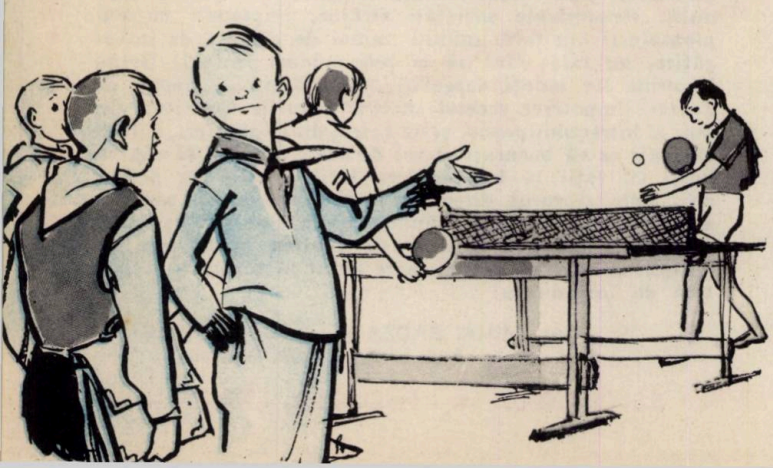

— Mda. Cred că acum ți s-a înfundat. Ion Marin te-a crezut pe cuvînt și dorește un meci cu tine.

Lică se încruntă:

— Nici nu mă gîndesc.

— Vezi, Lică dragă, acum e în joc onoarea detașamentului. Ce vor zice pionierii din celelalte detașamente cînd vor afla că la noi există unul care-și dă cuvîntul de onoare în vînt?

Să vedem ce va face Lică mai departe.

Lică a fost silit să accepte meciul cu Ion Marin. Cine l-a silit? Detașamentul. Și dacă lui Tache i-a spus adevărul, că habar n-are de tenis de masă, în fața detașamentului n-a avut curajul să mărturisească. Pentru că începuse și el să vadă că nu prea e de glumă cu cuvîntul de onoare.

Cum a fost meciul? Văd că rîdeți dinainte. Desigur, pe de o parte te apuca jalea, pe de alta îți venea să leșini de rîs. Bietul Lică se năpustea cu toată viteza în direcția mingii, dar nu știu cum se făcea că tot alături nimerea.

Aci ar trebui să oprim povestirea. Lică s-a făcut de rîs și gata! Ei nu! Iată că în povestirea noastră a intervenit ceva neprevăzut. Ion Marin a declarat că și-a scrîntit mîna și nu mai poate juca. Asta la jumătatea celui de-al doilea set. Meciul, spre nedumerirea tuturor, a fost declarat ...nul!

Să ne gîndim puțin. Nu vi se pare ciudat că Ion Marin și-a scrîntit așa dintr-o dată mîna? Mie îmi vine a crede că da. Nu trebuie să uităm că și Ion Marin era pionier și că renunțînd la joc i-a cruțat acestuia onoarea. A doua zi după întîmplarea cu pricina, Lică s-a trezit acasă cu... Cu cine? Cu Tache? Da! Și cu mai cine? Nu vă așteptați, așa-i? Cu... Ion Marin.

Lică a rămas întîi cu gura căscată, apoi l-a poftit să șadă.

— Ia ascultă, prietene, l-a luat Ion Marin, dacă n-ai habar de tenis de masă, cum de te-ai lăudat că mă bați?... Și încă detașat?

— Păi...

— Stai puțin. Că te-ai lăudat n-ar fi așa grav. Dar ți-ai dat cuvîntul de onoare. Înțelegi? Cum ai îndrăznit să-ți dai cuvîntul de onoare pe un lucru pe care nu știi dacă-l poți face?

— E un obicei nenorocit, se văită Tache, vizibil necăjit de toată această poveste.

— Ce-i de făcut acum? întrebă timid Lică, înțelegînd că a pățit-o.

— Trebuie să facem un meci ca lumea, asta-i!

— Aoleu! Eu cu tine? Habar n-am de tenis de masă, te-ai convins.

— Ai să înveți...

— Cine să mă învețe?

— Eu!

Lică rămase uimit.

— Păi, tu ești adversar. Cum să mă înveți?

— Frumos gîndești, n-am ce zice! observă Ion Marin. Trebuie să fii foarte egoist. Dar nu înțelegi că dîndu-ți cuvîntul acolo, în fața tuturor, ai angajat detașamentul? Și crezi că mie nu-mi pasă de detașamentul tău? Nu sîntem doar pionieri? Oare nu sîntem din aceeași unitate?

Vedeți cum gîndea Ion Marin? Pentru Lică, acest fel de a gîndi era foarte complicat. Noi însă înțelegem bine că Ion proceda, de fapt, ca un adevărat pionier. Dar să mergem mai departe.

De la nefericitul meci nu mai vorbea aproape nimeni din detașament cu Lică. Și chiar lui Tache îi venea greu să se poarte prietenește cu Lică în prezența celorlalți. Un singur lucru îi dădea curaj lui Tache: faptul că știa cît de mult muncește Lică pentru a-și repara greșeala. După-amieze întregi, Ion Marin îl antrena pe Lică la clubul fabricii unde lucra fratele său, ca să nu se știe în școală. După ce i-a format reflexul de trimitere și respingere a mingii, Ion Marin a început să-l învețe cum să tragă și să

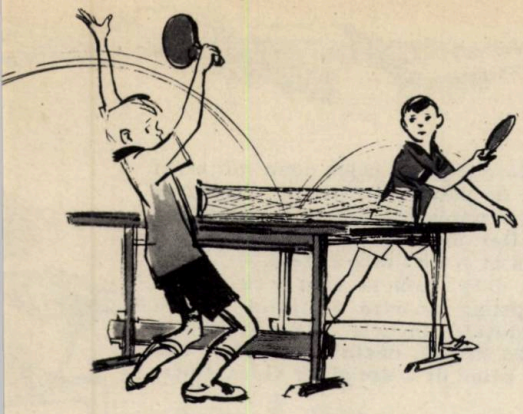

primească „presa“ și „reverul“. Iar Lică prindea repede, numai că trebuia mult, foarte mult antrenat. Dar Lică nu se plîngea. Își făcea lecțiile mai devreme și apoi, hai la club! Trecuse trimestrul al doilea cînd din nou se anunță meciul Lică — Ion Marin. Lică se antrenase deci aproape patru luni.

Toată lumea dădu buzna să vadă acest meci.

Ironia făcu loc unei liniști pline de seriozitate, iar cînd Lică salvă o presă trasă cu putere în colțul din stînga al mesei (lovitură dificilă de apărat), sala izbucni în aplauze și începură îndemnurile:

— Haide, Lică!

...Și Lică l-a bătut pe Ion Marin. Ei, nu s-a întîmplat chiar așa. Lucrurile se petrec adeseori în viață mai complicat decît crédem noi. Trebuie să ne gîndim totuși că Lică, față de Ion Marin, era un începător și nimeni nu ne-ar crede dacă l-am pune pe Lică să-și bată maestrul. Mai tîrziu, poate. A! S-ar fi putut ca Ion Marin să se lase bătut. Acesta ar fi fost însă un lucru necinstit, o înscenare, și recîștigarea onoarei nu se poate face în chip necinstit.

Ion Marin l-a bătut pe Lică. Toată lumea a înțeles însă cît efort a depus acesta din urmă ca să-și îndrepte greșeala făcută, să-și respecte cuvîntul dat.

Să tragem și cîteva concluzii povestirii noastre...

— Cuvîntul de onoare e ceva de preț, care nu trebuie dat oricum. Trebuie să cugeți bine, bine de tot atunci cînd îți dai cuvîntul de onoare. Trebuie să iei în seamă împrejurările și să-ți măsori bine puterile. Și o dată cuvîntul dat, să faci tot posibilul să-l ții. Cred că sînteți cu toții de acord cu mine.

A. WEISS
Ilustrații: IURIE DARIE

Publicăm mai jos cîteva fragmente dintr-o scrisoare adresată de N.K. Krupskaia pionierilor sovietici, în anul 1932. N.K. Krupskaia, tovarășa de viață a lui V.I. Lenin, a fost un eminent pedagog.

„AL MEU“ ȘI „AL NOSTRU“

Dragi copii,

Aș vrea să vă vorbesc astăzi despre o problemă mare și importantă.

Acasă la un băiat pe care-l cunosc, în perete, e un portret al lui Lenin. L-a rupt dintr-o carte.

— Bine, dar ai distrus cartea! i-am spus eu.

— Păi nu era a mea!

Am aflat că-l rupsese dintr-o carte de la bibliotecă.

Să vedeți cum s-au petrecut lucrurile:

Băiatul a auzit multe despre Lenin, se consideră leninist, îi pune portretul în perete, dar în schimb ce face el? Tot ce e „al lui“ păstrează, iar bunul public, de care se bucură mulți, — de exemplu cartea de la bibliotecă — îl strică. De ce asta?

Numai pe timpul moșierilor și capitaliștilor erau astfel de rînduieli. Moșierul avea mult pămînt. „Pămîntul e al meu — spunea el —, fac ce vreau cu el. Dacă vreau, nu-l lucrez de loc, îl las pîrloagă, sau, dacă nu, îl dau în arendă țăranilor din împrejurimi; ei au pămînt puțin, și le iau o arendă cît mai mare. Dacă vreau, cumpăr mașini agricole, angajez un agronom, angajez argați și-i pun să muncească pentru mine. N-am să le plătesc marea cu sarea, căci oricum n-au unde să lucreze.“

Țăranul bogat — chiaburul —, care avea pămînt mult, judeca tot așa: „Pămîntul e al meu, vitele-s ale mele, fac cu ele ce vreau“.

...Acum la noi sînt colhozuri. Despre colhoz nu se mai spune: „e al meu“, se spune „e colhozul nostru“. Și caii și vacile sînt „ale noastre“. Mașinile din colhoz sînt și ele tot „ale noastre“.

...Fabricile erau ale capitaliștilor. Aceștia se gîndeau: „Fabrica este a mea. Dacă vreau, introduc mașinile cele mai perfecționate sau, dacă vreau, le las pe cele vechi; dacă-mi place pot oricînd să închid fabrica și să arunc muncitorii în stradă. Muncitorii de fapt sînt «ai mei». Și totul, totul e al meu“.

Acum fabricile au devenit bunul tuturor, averea tuturor. Acum muncitorii, cînd vorbesc de fabrică, spun: fabrica „noastră“; ei îngrijesc întreprinderea unde lucrează, o păstrează.

Tinerii pionieri, care vor să fie adevărați leniniști, trebuie să învețe să aibă grijă de bunul obștesc.

Au ei asemenea preocupări? Nu întotdeauna. Cînd intri uneori într-o școală vezi băncile zgîriate, pe pereții proaspăt văruiți, mîzgăleli prostești, cînd nu te aștepți cineva deșurubează un bec, sparge un geam. Ceilalți copii spun în glumă că asta înseamnă s-o faci pe grozavul, dar nu se gîndesc cît de nesocotit e cel care se poartă astfel, cît de multe rămășițe vechi ascunde această purtare.

Astăzi deșurubez un bec, stric un manual — ce mare nenorocire! Mîine însă o să cînt și eu împreună cu toți ceilalți: „Sîntem tînăra gardă, țărani și muncitori“, o să mă duc cu detașamentul la fabrică, cu cravata roșie la gît, și o să răspund că „în lupta pentru cauza lui Lenin, sînt gata întotdeauna“.

Nu se întîmplă așa, copii? Ia să fiți atenți: parcă la voi la școală nu mai sînt unii care fac pe grozavii? Parcă aveți toți grijă de avutul obștesc?

...Cu aceeași atenție trebuie să observăm ce se întîmplă la noi la școală, în detașament. Ce atitudine au copiii față de avutul obștesc al școlii? Dau ei oare dovadă de destulă grijă față de aceste bunuri? Vă străduiți voi să păstrați ordinea și curățenia în clasa voastră, în școală, în bibliotecă, să îngrijiți lotul de pe lîngă școală, vă străduiți să le faceți mai frumoase, mai plăcute pentru munca voastră, pentru lecții, pentru jocul în comun? Ce-ați făcut voi pentru ca școala să fie mai bine deservită?

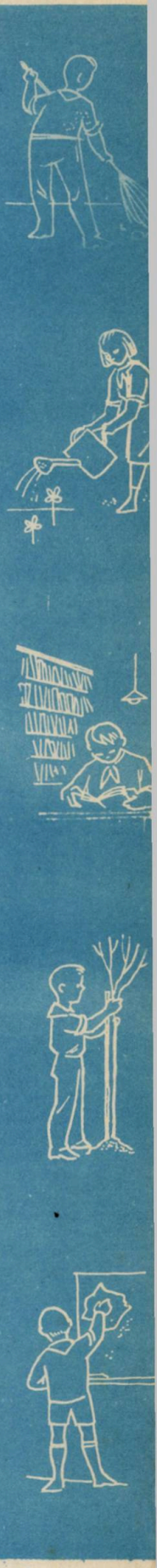

SECOLUL LUI PERICLE

de IOAN GRIGORESCU

Pe bulevardul cu portocali am fost năpădit de strigăte:

— Simeraaa!... Simeraaaa![1]

— Kirios[2], nu vă încercaţi norocul?

— Un loz, un loz de loterie! Cine mai trage un loz?

— Nu treceţi pe lîngă fericirea dumneavoastră nepăsător, kirios, nu daţi cu piciorul fericirii dumneavoastră! Chiar în simera aceasta puteţi deveni fericit!

M-am uitat la cel care mă îmbia din mijlocul unui stol de copii, toţi cu feţele livide, supte de inaniţie, cu hainele prea subţiri pentru vîntul tăios de decembrie. El însuşi, cel ce mă încredinţa că pierd cel mai bun prilej de a-mi încerca fericirea, era un băieţaş de vreo optnouă ani, slăbuţ, cu gîtul lung, subţire, pe care se agita cînd spre stînga, cînd spre dreapta un cap osos, cu umerii obrajilor colţuroşi, cu ochii mari, căprui, încărcaţi de o tristeţe prea bătrînească pentru vîrsta lui. Toţi copiii care mă năpădiseră pe trotuarul cu portocali purtau în mîini ca pe nişte suliţe cîte o şipcă înaltă, din lemn de brad, pe care erau prinse în pioneze, ca nişte mici afişe, lozurile colorate ale loteriei. De departe şipcile acestea pe care fîlfîiau bucăţelele de hîrtie mi se păruseră a fi, în mîinile copiilor, nişte bastoane încărcate cu covrigi rumeni, cu coaja încărcată de seminţe de mac şi susan. Cînd am văzut însă chipurile galbene-pămîntii ale celor ce le agitau ca pe nişte stindarde am înţeles că pe beţele acelea nu se aflau înşiraţi nici un fel de covrigi, deoarece, dacă ar fi fost aşa, copiii, care numai de la un prînz bun nu arătau că vin, i-ar fi mîncat de mult.

— Kirios!... Numai un loz, kirios! La noi se spune că mîna copilului aduce fericire... Vi-l trag chiar eu, doriţi? Costă numai o sută de drahme...[3].

— Şi cît ţi se plăteşte ţie pentru un bilet vîndut?

— Cinci drahme, kirios... Dar, vă asigur, dacă luaţi de la mine veţi avea noroc! Săptămîna trecută un domn a luat un loz de la mine şi a cîştigat cinci mii de drahme întregi-întreguţe... Zău, kirios, cinci mii de drahme, nici o lepta[4] mai puţin!... Vă jur dacă nu mă credeţi... A doua zi a trecut pe aici, m-a strigat şi mi-a dat două drahme să-mi cumpăr un pateu cu spanac!... Dv. nu vă plac pateurile cu spanac? Dacă luaţi de la mine un loz de o sută de drahme puteţi cîştiga două mii cinci sute de pateuri cu spanac... Şi eu nu vă cer nici unul... Dar cumpăraţi-mi un loz, kirios, nu treceţi indiferent pe lîngă fericirea dumneavoastră.

— Simera! Simeraaa! Simera tragerea, domnilor! Încercaţi-vă norocul!

— Cum te cheamă? l-am întrebat.

— Nikos... cumpăraţi, nu-i aşa? O să vedeţi că veţi cîştiga lozul cel mare... Vi-l trag chiar eu, şi mîine mă găsiţi tot aici, în colţ, lîngă plăcintărie...

— Hai să mîncăm acum cîte un pateu, vrei? Cu brînză, că nu-mi place spanacul...

— Vai, domnule, chiar nu vă place spanacul? Nu cred că există pe lume ceva mai bun ca pateurile cu spanac. Dar vă mulţumesc, eu nu pot merge... N-am vîndut decît trei lozuri şi astă-seară e tragerea. Nu mă pot mişca de aici, credeţi-mă... Vă mulţumesc... Poate că totuşi luaţi un loz...

Am luat, desigur, un loz. Bineînţeles, n-am cîştigat nimic. A doua zi am trecut pe lîngă plăcintăria de pe bulevardul cu portocali, dar nu l-am mai văzut pe Nikos. Nu voiam să-i reproşez nimic. Ştiam că îmi va spune să mai încerc o dată, şi poate aş mai fi încercat, nu atît în speranţa cîştigului celor două mii cinci sute de pateuri cu spanac, ci pentru a mai putea sta o dată de vorbă cu el. Dar nu l-am mai văzut nici a doua zi şi nici într-a treia.

O dată, cam la vreo zece zile de la prima noastră întîlnire, urcam străduţele înguste ale cartierului Plaka de sub dealul Acropolei. Era o zi plină de soare şi, în valea dintre

[1] Astăzi.
[2] Domnule.
[3] Denumirea monedelor greceşti.
[4] Subunitate de măsură a drahmelor.

colina Likavitului și colina Pnyxului, Atena se vedea strălucind, scăldată în lumină. Sus, deasupra stîncilor golașe de sub meterezele Acropolei, se vedeau coloanele albe ale Parthenonului, templul clădit cu 2.500 de ani în urmă pentru a adăposti pe altarul său de marmură statuia zeiței Atena, lucrată numai în aur și ivoriu. Pînă sub pereții de stîncă se cățărau casele mici, chircite, de lut ori de piatră, cu garduri de zid spoite cu var, escaladate de vrejurile viței de vie ori de ramurile vreunui mandarin, ale vreunui smochin sau ale vreunui lămîi încărcate cu fructe galbene ca șofranul. Cerul era de o limpezime de cleștar și sub el, pînă departe de capătul orizontului unde crestele munților se întîlneau cu bolta albastră, întreaga lume căpătase culoare și vioiciune. Dinspre mare adia o briză ușoară, iar cartierul vechi, în care noaptea se cîntă pînă tîrziu cîntece de dor și de jale, avea o față încercănată, trudită, cu tot șorțul alb al zidurilor văruite cu care se împodobise. Mergeam agale, voind să ajung la Acropole trecînd peste stîncile Areopagului, de unde cartierele pline de ruine antice și cele moderne, cu blocuri înalte și reclame sclipitoare, se vedeau ca în palmă.

La capătul unei străduțe care pînă să se sfîrșească în stîncile de sub Areopag se sucise și se răsucise atît încît părea un labirint, dintr-o căsuță joasă, cu tabla de pe acoperiș ținută în loc de cărămizi și pietroaie, am auzit răzbătînd un cor de copii care rosteau:

— He... llo... Mis-ter! He-llo... Mis-ter! Hello, mister!

Am zîmbit, zicîndu-mi că cei dinăuntru, cu tot contrastul pe care îl forma cadrul înconjurător, se străduiau să-și însușească o lecție de limba engleză. Dar abia făcusem vreo douăzeci de pași, cînd pe poarta casei aceleia au dat năvală în urma mea vreo cinci copii care, înconjurîndu-mă, au început să-mi strige:

— Hello, mister! Akropolis?

Unul dintre ei, mai răsărit, m-a apucat de mînecă:

— Akropolis, mister?... Hello... Akropolis? Parthenon? Taverna, mister? Taverna? O drahmă, mister, numai o drahmă... Vă arăt Acropole, Parthenonul ori vă conduc la o tavernă numai pentru o drahmă!

— Nikos! l-am strigat recunoscînd vocea prietenului meu de pe bulevardul cu portocali. Înveți engleza?

— Aș, repet cîteva cuvinte. Tata zice că pe aici trec turiști străini... ca să pot fi drăguț cu ei. Să vă conduc pe Acropole?

— Și lozurile? Unde ți-ai lăsat șipca cu fericirea?

— Azi tot nu cumpără nimeni nici un loz. Vînzarea se face doar în ajunul și în ziua tragerii... Știu, n-ați cîștigat nimic, altfel mă căutați lîngă plăcintărie.

— Te-am căutat...

— Zău? Chiar ați cîștigat? m-a întrebat el neîncrezător, primindu-și prețul pateului cu spanac.

— Aceștia cine sînt? l-am întrebat arătînd spre copiii din jur.

— Ăla mic, cu cămașa roșie, și celălalt cu flanelul galben sînt frații mei... Ăilalți, băieți de aici, din Plaka.

— Și cine vă învață să-i strigați așa pe turiști?

— Tata... el e zidar, dar i-a spus și lui un client... Nu vreți să vă duc la plăcintărie? Fac eu cinste... Sau să vă mai aduc un loz? Am acasă pregătite pentru deseară cînd iese lumea de la cinematograf.

Sus, pe Acropole, l-am întrebat pe Nikos:

— Ascultă, Nikos, tu știi cine a construit Parthenonul?

— Cum să nu? Am învățat la școală, păi, ce credeți? L-a construit Pericle, în secolul lui de aur... Atunci să fi fost pe aici, cred că pateurile cu spanac se dădeau pe gratis și mîncai cîte voiai, că de-aia i se zicea secolul de aur... Știați asta?

...Și totuși l-am mai văzut o dată pe Nikos. Era spre sfîrșitul lui decembrie, cînd pe trotuarele bulevardului cu portocali din centrul Atenei forfotea lumea ca un furnicar, alergînd după cumpărături pentru sărbători. Sufla un vînt tăios, rece, care-i făcea pe trecători să-și strîngă gulerele paltoanelor și să-și țină pălăriile pe cap cu mîinile. Copiii cu șipcile pe care fluturau lozurile fericirii strigau în gura mare, trăgînd oamenii de mîini și îmbiindu-i să-și încerce norocul la tragerea cea mare de sfîrșit de an. În larma pe care o stîrneau n-am descoperit glasul lui Nikos. M-am uitat pe rînd la fiecare și mi-am regăsit prietenul abia tîrziu, retras într-un gang, zdrobindu-și în pumni lacrimile care i se prelingeau pe obraz. La ieșirea din gang, cei doi frați ai săi țineau șipca cu lozuri încercînd să-l imite pe Nikos, cel mai mare, în ademenirea clienților la roata fericirii.

— *Hronia pola, kirios, hronia pola*[5]. Numai simera vă mai puteți încerca norocul la marea tragere de Anul nou, numai simera! m-a îmbiat unul dintre ei, văzînd că mă apropii de gang.

— Nikos, ce e cu tine? l-am întrebat pe cel ce plîngea.

— Lăsați-mă, mi-a răspuns el morocănos.

— Te-a bătut cineva?

— Numai să fi îndrăznit, îi rupeam oasele...

— Atunci de ce plîngi?

— Vîntul, kirios, lasă-mă naibii, că așa sînt eu, n-am noroc! Mi-a smuls două lozuri de pe șipcă, munca mea pe două săptămîni. Poate erau tocmai cele norocoase... Le lua un domn și mai mă alegeam și eu cu ceva... Acum cum să ne ducem acasă?

— Cum ți-au zburat?

— Așa, bine, cum să zboare? Nu vezi că vîntul ăsta te dezbracă, nu alta? N-au fost bine prinse în pioneze și s-au dus. Pe unul l-am văzut, a căzut în mijlocul străzii și s-a lipit de cauciucul unui „Ford", care a dispărut cu el, învîrtindu-mi-l a necaz pe dinaintea ochilor... Celălalt a zburat în sus, cine știe unde s-a oprit... Bine mai îmi începe anul!

— Hai cu mine.

— Unde?

— Să ne încălzim puțin... Dă-mi și un loz. Și dacă nu te superi, facem paguba aia pe din două. Primești?

M-a privit cu ochii lui plînși, fixați deasupra obrajilor supți, pe fața aceea colțuroasă, tristă și prea de timpuriu înăsprită. Nu mi-a răspuns nimic. Tîrziu, în plăcintăria tixită de lume de pe bulevardul cu portocali, suflîndu-și nasul, a schițat primul zîmbet pe care l-am văzut luminîndu-i fața și redîndu-i trăsăturile de copil:

— Zău, kirios, eu să fi trăit în secolul lui Pericle, toată ziua numai pateuri cu spanac aș fi mîncat.

Ilustrații : D. GREBU

[5] La mulți ani, domnule, la mulți ani.

Sînt un elev excelent!

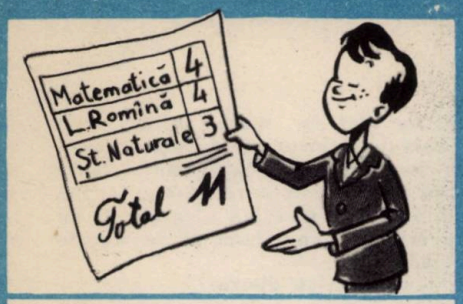

Am mai mult decît 10!

În clasă sînt foarte atent

Cunosc toate „sporturile"!

In legătură cu cei mici nu am discuții

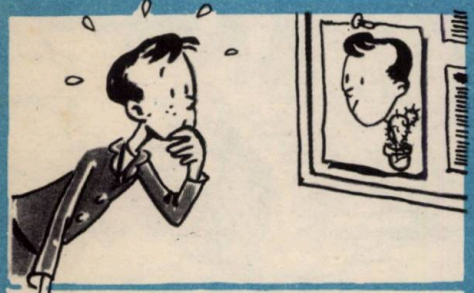

Pentru toate acestea am fost „evidențiat"!

Desene: BURSCHI

VINE, VINE PRIMĂVARA

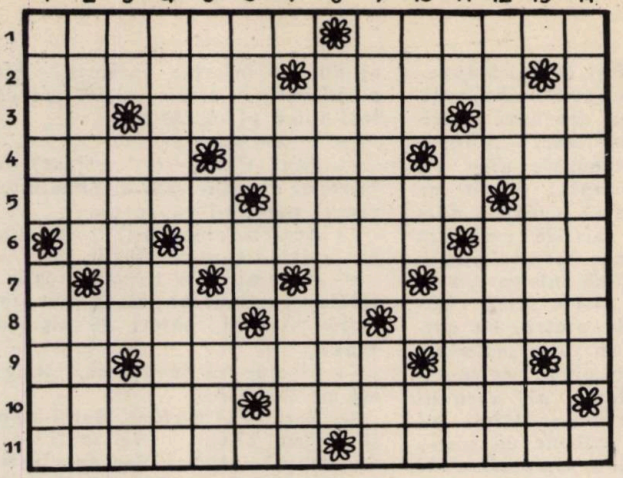

ORIZONTAL: 1) Gîză mică, zburătoare, hoinărind din floare-n floare (pl.) — Toată iarna a răbdat și-acum îi arde de cîntat; 2) Primăvara-i numai floare, iară vara roditoare — O lună de primăvară în vorbirea populară; 3) Două fete: Olga, Lala — Crăcile-i sînt răsfirate — Cîntec e sau poezie; 4) Și-un erou de comedie (din „O noapte furtunoasă") — O cîmpie secetoasă (masc.) — Dud să fie ăsta oare? 5) A plecat în graba mare, c-a făcut-o de ocară grațioasa primăvară — A copia fidel — Udrea (întîi Georgel); 6) El compară pe oricare — Iarna-a tors după cuptoare și-acum caută vrăbioare (pl.) — Vorbă pentru somnul tare! 7) Costea Ion în anagramă — Șase (în cifră romană) — Nu este decît o claie, înălțată doar din paie (pl.); 8) Iarna toată s-a ascuns, cred că s-a ferit de ger, eu l-aș duce la frizer, căci prea umblă el netuns — Calciu, însă prescurtat — Și un nume de bărbat; 9) Început e de roman! — Cu mantia-i ca o floare minunată din poveste, primăvara o primește în strai nou de sărbătoare — Două slove din motan! 10) Dacă-i scrisorica mică, altfel cum putea să-i zică? — Gerul aspru îl alungă; 11) La fel e cu incitată — E pus pe glume și pe șagă.

VERTICAL: 1) Fluturași ce în grădină stau lipiți pe o tulpină — Cu ea primăvara-a-mpletit mantia cu care a înveșmîntat cîmpia; 2) Gingașă floare cu miros plăcut — Asta este, știți prea bine-n primăvară zbor de-albine; 3) Ulpiu Valerian — Sînt brațe (însă vegetale) ce poartă mii de petale — Lică Inoan; 4) Mîndru colectivist ce din primăvară ne pregătește îmbelșugata recoltă a verii — Geamăt scurt; 5) E murat la figurat (fem.) — Că posed precis înseamnă — Să te uiți la el te îndeamnă! 6) Mișcă barca-ncetișor — Ista-i prînzul lui Azor; 7) Nu-i frumos — Cîntă „cucu", dar... nu-i cuc; 8) Ne aduce bucurii: floricele pe cîmpii, gîze, fluturi, mărțișoare și raze calde de soare; 9) Se îmbracă primăvara cu mii de flori (pl.) — În Alpi este o pășune; 10) Luncii cum i se mai spune? — Simplă exclamație... — ... și o afirmație; 11) Două „greble" știți să scriți? — Asia! (doar cînd citiți) — Un sat mic ce-alta să fie; 12) Aduc apa pe ogoare — E în primăvara vieții (fem.); 13) Timidul sol al florii care chiar mîine va luci în soare (pl.) — Stați și vă gîndiți un pic: Alexandru, dar mai mic; 14) Păsările călătoare, ce-au fugit de crunta iarnă și acum din nou se-ntorc la al primăverii soare.

Cuvinte mai puțin cunoscute: RÎȚ; ALP

ARNOLD AUERBACH

Jocuri pionierești

UNDE-I ȘTAFETA?

Alegem 2—3 obiecte numite „ștafetă" — un steguleț, o bască, o minge etc. — pe care conducătorul jocului le va ascunde în cîte un loc destul de ușor de găsit în curtea școlii, în grădină sau într-un teren limitat, cu vegetație variată.

La joc participă de la 4 pînă la 10—15 pionieri, care vor trebui să pornească în căutarea ștafetei la un anumit semnal dat de conducătorul jocului. Ei vor cerceta cît mai atent împrejurimile: jucătorul care descoperă un obiect, adică o ștafetă, trebuie să-l predea cît mai repede conducătorului de joc aflat într-un punct fix în terenul respectiv.

Ordinea în care sînt predate ștafetele stabilește cîștigătorii jocului, care se clasează pe locurile I, II și III.

VARIANTĂ. Fiecărei „ștafete" i se atribuie un anumit număr de puncte, de exemplu: stegulețul valorează 200 de puncte, mingea, 150, basca, 100. Un jucător poate căuta ștafeta cea mai valoroasă, fără să trădeze prin gesturi descoperirea eventuală a celorlalte. Rezultatul jocului se stabilește adunîndu-se punctele ștafetei respective la numărul de puncte în ordinea sosirii fiecărui jucător: pentru locul I se vor acorda 150 de puncte, locul II, 100 și locul III, 50.

Vom organiza această variantă de joc numai după ce participanții s-au familiarizat cu orientarea în teren.

CONCURS PIONIERESC...

...care vă va ajuta să învățați a întocmi o hartă sau schița unui itinerar.

Conducătorul jocului va desena pe o tablă, pe o foaie mare de carton sau va arăta cu ajutorul unei planșe pregătite din timp o serie de semne convenționale mai importante, care se întîlnesc întotdeauna pe hărți sau schițe de teren. Exemple: un pod, o pădure de brad sau stejar, o localitate, fabrică, un drum, cale ferată, un vîrf de munte, o trecătoare, un izvor etc. Vor fi arătate 10—20 de semne pe care jucătorii trebuie să le memoreze.

După ce se apreciază că semnele s-au însușit, conducătorul jocului cere participanților să pregătească altă hîrtie și le va propune să urmărească o povestire pe care el o va spune. Cei care ascultă vor trebui să deseneze semnele despre care este vorba în povestire. De exemplu: o grupă de pionieri a pornit într-o excursie, plecînd din Predeal, cu destinația vîrful muntelui Piatra Mare... Din tabără, pionierii au trecut șoseaua, calea ferată și un pod peste un pîrîu... Primul popas l-au făcut lîngă un izvor...

Participanții vor trebui să deseneze toate semnele convenționale: șosea, cale ferată, pod etc.

Povestirea va cuprinde elemente interesante, care să stimuleze atenția și curiozitatea jucătorilor. La sfîrșitul povestirii, conducătorul jocului va compara semnele făcute pe hîrtie cu semnele convenționale de pe planșa sa. Jucătorul care a fost cel mai atent și care a executat desenul semnelor cel mai bine este cîștigătorul concursului nostru.

Prof. I. TEODORESCU-ARGHEZI

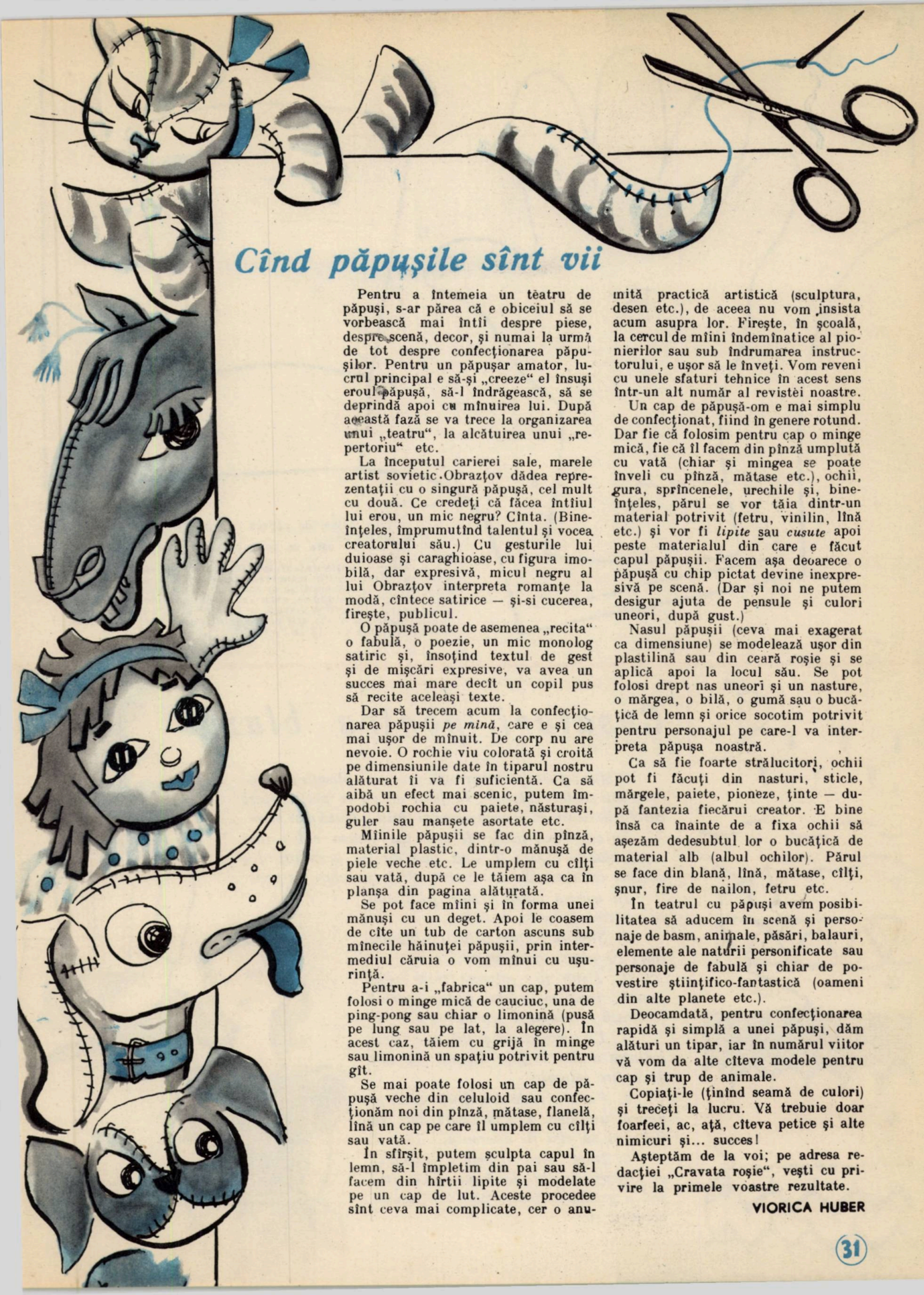

Cînd păpuşile sînt vii

Pentru a întemeia un teatru de păpuşi, s-ar părea că e obiceiul să se vorbească mai întîi despre piese, despre scenă, decor, şi numai la urmă de tot despre confecţionarea păpuşilor. Pentru un păpuşar amator, lucrul principal e să-şi „creeze" el însuşi eroul-păpuşă, să-l îndrăgească, să se deprindă apoi cu mînuirea lui. După această fază se va trece la organizarea unui „teatru", la alcătuirea unui „repertoriu" etc.

La începutul carierei sale, marele artist sovietic Obrazţov dădea reprezentaţii cu o singură păpuşă, cel mult cu două. Ce credeţi că făcea întîiul lui erou, un mic negru? Cînta. (Bineînţeles, împrumutînd talentul şi vocea creatorului său.) Cu gesturile lui duioase şi caraghioase, cu figura imobilă, dar expresivă, micul negru al lui Obrazţov interpreta romanţe la modă, cîntece satirice — şi-si cucerea, firește, publicul.

O păpuşă poate de asemenea „recita" o fabulă, o poezie, un mic monolog satiric şi, însoţind textul de gest şi de mişcări expresive, va avea un succes mai mare decît un copil pus să recite aceleaşi texte.

Dar să trecem acum la confecţionarea păpuşii *pe mînă*, care e şi cea mai uşor de mînuit. De corp nu are nevoie. O rochie viu colorată şi croită pe dimensiunile date în tiparul nostru alăturat îi va fi suficientă. Ca să aibă un efect mai scenic, putem împodobi rochia cu paiete, năsturaşi, guler sau manşete asortate etc.

Mîinile păpuşii se fac din pînză, material plastic, dintr-o mănuşă de piele veche etc. Le umplem cu cîlţi sau vată, după ce le tăiem aşa ca în planşa din pagina alăturată.

Se pot face mîini şi în forma unei mănuşi cu un deget. Apoi le coasem de cîte un tub de carton ascuns sub mînecile hăinuţei păpuşii, prin intermediul căruia o vom mînui cu uşurinţă.

Pentru a-i „fabrica" un cap, putem folosi o minge mică de cauciuc, una de ping-pong sau chiar o limonină (pusă pe lung sau pe lat, la alegere). În acest caz, tăiem cu grijă în minge sau limonină un spaţiu potrivit pentru gît.

Se mai poate folosi un cap de păpuşă veche din celuloid sau confecţionăm noi din pînză, mătase, flanelă, lînă un cap pe care îl umplem cu cîlţi sau vată.

În sfîrşit, putem sculpta capul în lemn, să-l împletim din pai sau să-l facem din hîrtii lipite şi modelate pe un cap de lut. Aceste procedee sînt ceva mai complicate, cer o anumită practică artistică (sculptura, desen etc.), de aceea nu vom insista acum asupra lor. Firește, în şcoală, la cercul de mîini îndemînatice al pionierilor sau sub îndrumarea instructorului, e uşor să le învăţi. Vom reveni cu unele sfaturi tehnice în acest sens într-un alt număr al revistei noastre.

Un cap de păpuşă-om e mai simplu de confecţionat, fiind în genere rotund. Dar fie că folosim pentru cap o minge mică, fie că îl facem din pînză umplută cu vată (chiar şi mingea se poate înveli cu pînză, mătase etc.), ochii, gura, sprîncenele, urechile şi, bineînţeles, părul se vor tăia dintr-un material potrivit (fetru, vinilin, lînă etc.) şi vor fi *lipite* sau *cusute* apoi peste materialul din care e făcut capul păpuşii. Facem aşa deoarece o păpuşă cu chip pictat devine inexpresivă pe scenă. (Dar şi noi ne putem desigur ajuta de pensule şi culori uneori, după gust.)

Nasul păpuşii (ceva mai exagerat ca dimensiune) se modelează uşor din plastilină sau din ceară roşie şi se aplică apoi la locul său. Se pot folosi drept nas uneori şi un nasture, o mărgea, o bilă, o gumă sau o bucăţică de lemn şi orice socotim potrivit pentru personajul pe care-l va interpreta păpuşa noastră.

Ca să fie foarte strălucitori, ochii pot fi făcuţi din nasturi, sticle, mărgele, paiete, pioneze, ţinte — după fantezia fiecărui creator. E bine însă ca înainte de a fixa ochii să aşezăm dedesubtul lor o bucăţică de material alb (albul ochilor). Părul se face din blană, lînă, mătase, cîlţi, şnur, fire de nailon, fetru etc.

În teatrul cu păpuşi avem posibilitatea să aducem în scenă şi personaje de basm, animale, păsări, balauri, elemente ale naturii personificate sau personaje de fabulă şi chiar de povestire ştiinţifico-fantastică (oameni din alte planete etc.).

Deocamdată, pentru confecţionarea rapidă şi simplă a unei păpuşi, dăm alături un tipar, iar în numărul viitor vă vom da alte cîteva modele pentru cap şi trup de animale.

Copiaţi-le (ţinînd seamă de culori) şi treceţi la lucru. Vă trebuie doar foarfeci, ac, aţă, cîteva petice şi alte nimicuri şi... succes!

Aşteptăm de la voi; pe adresa redacţiei „Cravata roşie", veşti cu privire la primele voastre rezultate.

VIORICA HUBER

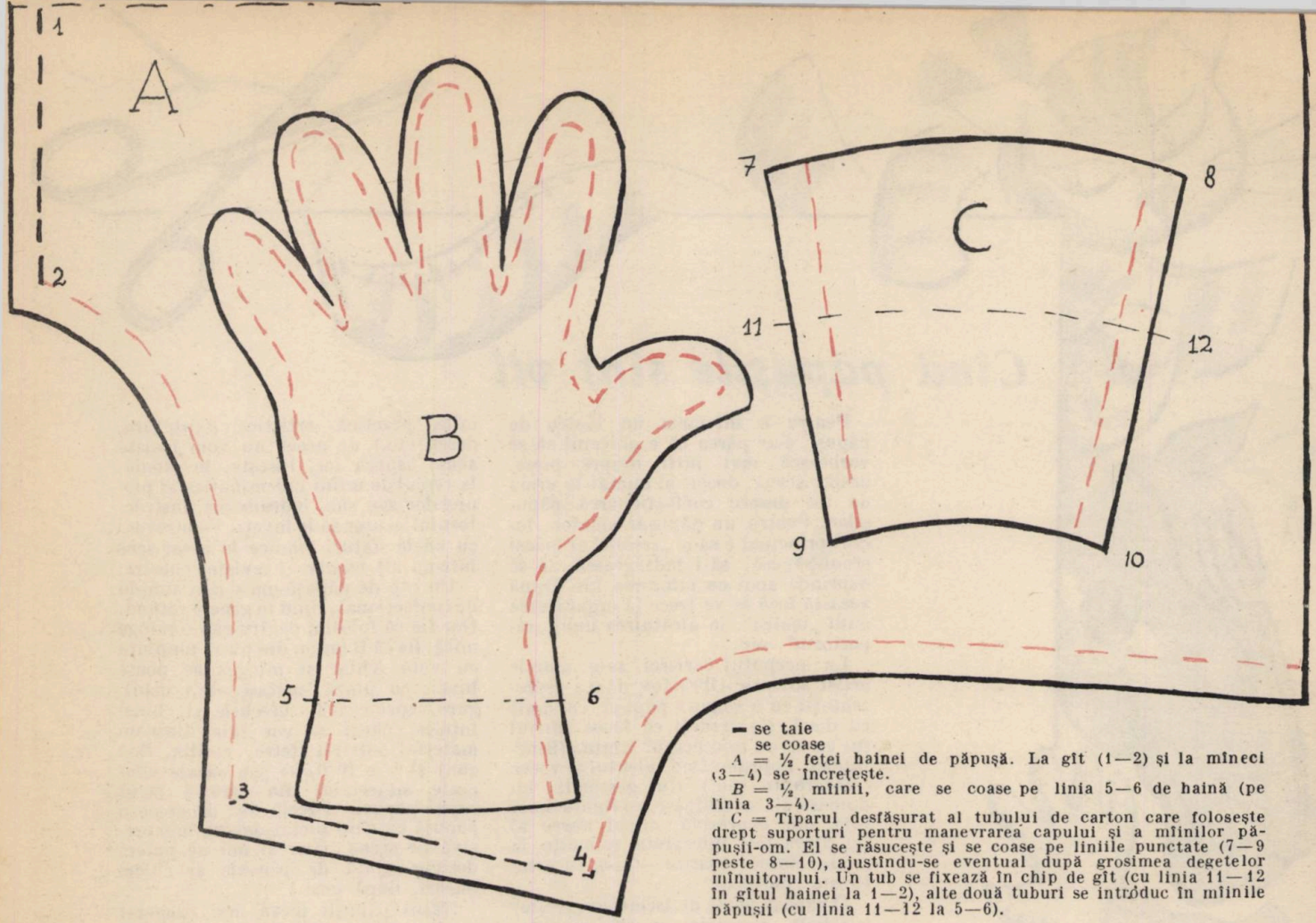

— se taie
se coase
A = ½ feței hainei de păpușă. La gît (1—2) și la mîneci (3—4) se încrețește.
B = ½ mîinii, care se coase pe linia 5—6 de haină (pe linia 3—4).
C = Tiparul desfășurat al tubului de carton care folosește drept suporturi pentru manevrarea capului și a mîinilor păpușii-om. El se răsucește și se coase pe liniile punctate (7—9 peste 8—10), ajustîndu-se eventual după grosimea degetelor mînuitorului. Un tub se fixează în chip de gît (cu linia 11—12 în gîtul hainei la 1—2), alte două tuburi se introduc în mîinile păpușii (cu linia 11—12 la 5—6).

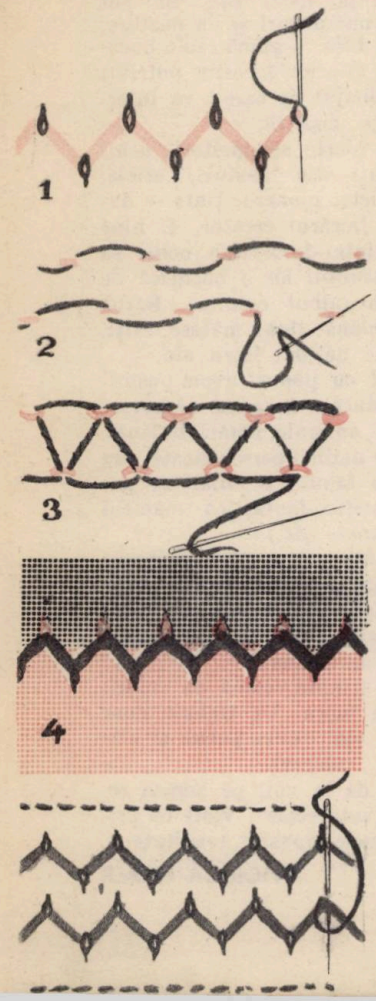

Cusături pentru bluze

O bluză poate părea ca nouă printr-o aplicație de broderii sau șireturi colorate. În felul acesta se pot acoperi cusăturile de înnădire prin care am făcut o bluză mai mare.

În cele două schițe de mai sus putem vedea cum arată bluzele cărora li s-au pus diverse garnituri din șireturi colorate. Ele amintesc motivele populare de pe ie.

În schemă puteți urmări felul cum se realizează aceste cusături:

1. Șiret cu colțuri prins (în fiecare colț) cu puncte de lănțișor.

2. Două fire colorate trase prin puncte înaintea acului (coton perle) formează o frumoasă ornamentare.

3. Tot prin două șiruri de puncte înaintea acului se face desenul cu alte două fire colorate.

4. Peste o nadă din două culori se aplică un șiret în colți care face ca nada să nu mai fie aparentă.

5. Între două tigheluri, zigzagul de șireturi colorate (două sau mai multe) dau o garnitură foarte potrivită benzii, bordurii etc.

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

Anul 41042

după romanul „O iubire din anul 41.042"

de SERGIU FĂRCĂȘAN

Ols vedea cum pe „Arcă" tot felul de obiecte începu să ia foc, sub căldura năprasnică a Soarelui.

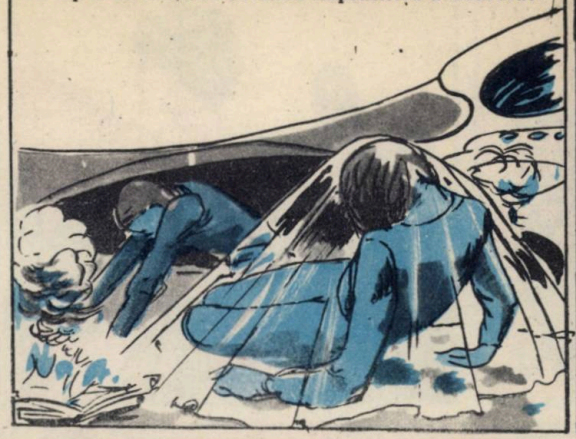

— Ols, strigă secretarul intragalactic. Să nu folosești interceptarea magnetică. Motoarele „Arcei" sînt distruse — riscăm s-o dezagregăm.

Nu mai era timp de pierdut: întreaga coadă a „Arcei", cu vreo mie de oameni în ea, se topise, explodînd în vid.

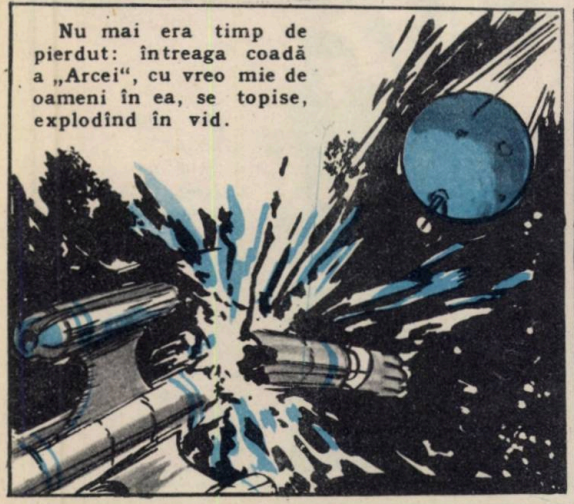

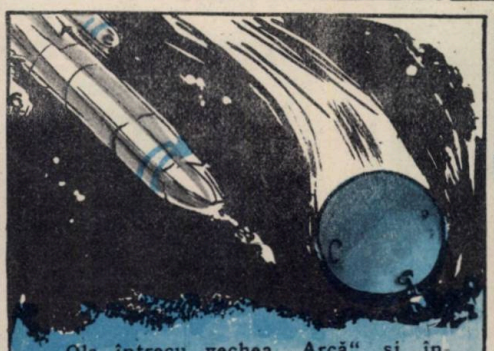

Ols întrecu vechea „Arcă" și începu să frîneze treptat pentru a egala viteza celor doi bolizi: cel vechi, „Arca", și cel modern. Numai așa putea spera să smulgă vechea rachetă din atracția gravitațională a Soarelui.

O ciocnire îngrozitoare. Metalele celor două nave fuzionau rapid, fără a lăsa aerul să se scurgă.

Razele protectoare dispăruseră din jurul lui Ols. Era plin de arsuri. Își pierdu cunoștința. Se mai trezi o dată și văzu cum cele două nave reîncep să alunece înspre Soare. Nu mai avea putere să se ridice. Își puse casca prin care creierul său comanda direct aparaturii

complicate a navei. Dar nu mai avu putere și leșină din nou.

Cînd se trezi, arșița se mai potolise. Spectacolul era extraordinar. O îngrămădire de nave, alături o planetă artificială așezată la granița gravitațională a Soarelui. Planeta atrăgea de partea ei cele două nave și le sustrăgea influenței nimicitoare a Soarelui.

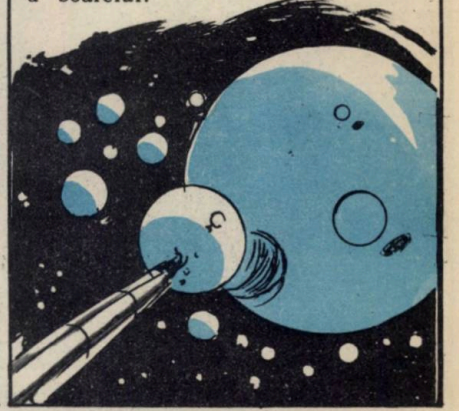

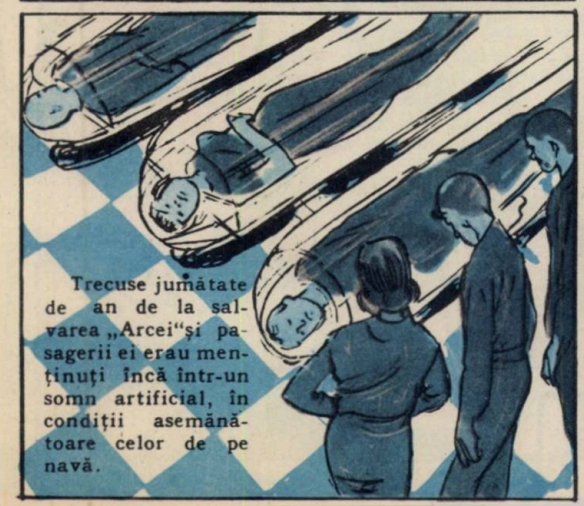

Trecuse jumătate de an de la salvarea „Arcei" și pasagerii ei erau menținuți încă într-un somn artificial, în condiții asemănătoare celor de pe navă.

În timp ce la noi s-au scurs vreo 30.000 de ani, la ei, din cauza vitezei navei, n-au trecut decît cîteva sute. Așadar, ei reprezintă un tip vechi de umanitate, oameni care mai au un somn natural, sînt ceva mai mici de statură, se îmbracă în stofe și pesemne pregătirea lor e mai modestă.

Abia vindecat de groaznicele arsuri, Ols asculta distrat aceste explicații, pînd somnul în vid al celor de pe „Arcă". Fuseseră aduși pe Pămînt din cauză că pe planeta sanatorială condițiile erau asemănătoare cu cele pe care le avuseseră străbunii lor.

Lei 2.50

Consultînd aparatele care măsurau din sute de unghiuri indicii de sănătate asupra vieţuitoriior, Ols spuse:
— Sînt perfect sănătoşi. Cred că a venit vremea să li se dea drumul!

Şovăitori, supravieţuitorii păşiră în noua lume a anului 41.000

Iat-o pe Lu în recreaţie între miile de copii ai clasei a V-a. Toţi sînt sub 10 ani şi toţi ştiu mai mult decît vechii pămînteni ai „Arcei".

—Ne vedem prea rar! îi spuse Pit, care era în clasa a VI-a. Oamenilor de azi le e frică să nu ne demoralizăm pentru că ştim prea puţine.

— Ei sînt trăitori pînă la 400 de ani, se amestecă în discuţie Tim. Ei pot avea zeci de specialităţi şi cunosc de mii de ori mai multe lucruri decît noi. Am visat iar vremea cînd vom reveni pe Pămînt şi ne vom însuşi cunoştinţele strînse de oameni. Dar orice domeniu aş vrea să studiez, cantitatea de cunoştinţe e atît de mare, că nu mi-ar ajunge nici 100 de ani, mie, care mai am de trăit vreo 50 de ani...

De fapt, Tim suferise în catastrofa de pe „Arcă" o grea lovitură la cap. Oamenii anului 41.042 îl îngrijeau, dar nu le trecea prin minte că Tim ar putea încerca să-şi pună capăt zilelor. De zeci de mii de ani dispăruseră sinuciderile şi motivele lor.

Tim căuta o armă, dar de mult armele dispăruseră de pe Pămînt, o dată cu războaiele, cu asuprirea şi nedreptăţile.
Cu ajutorul revolverului luminescent, Tim pătrunse la etajul de sus al unui mare institut pentru sănătate.

— Dă-mi un bisturiu! ceru el savantului în vîrstă de 402 ani care-i ieşise în cale.
— Aceste instrumente au dispărut de mult. Ai însă noroc că ai nimerit tocmai peste un colecţionar de antichităţi.

Bătrînul ştia că pe ciudaţii supravieţuitori ai „Arcei" nu-i bine să-i oboseşti cu întrebări de prisos. Mînuind micul televizor de la brîu, chemă pe unul din miile de urmaşi ai săi, strănepotul său favorit.
O platformă se opri în dreptul ferestrei. Un copil care conducea cu o lanternă de raze invizibile o panteră — tovarăşa lui de joacă — aduse bisturiul cerut.

— Erai mort de-a binelea cînd ai fost găsit. Am lucrat un sfert de oră ca să-ţi refac vinele. Mai sînt unii care experimentează reanimarea, dar ei o fac sub supraveghere, însă tu nici măcar nu m-ai anunţat. Nu-i bine, prietene! Putea să se întîmple un accident.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

(Continuare în numărul viitor)

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 4 1961

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR, EDITATĂ DE C.C. AL U. T. M.

MONUMENTUL

Se împlineau două luni de la căderea Berlinului.

Trupele sovietice se îndreptau spre Elba — linia de demarcație care se stabilise prin înțelegerea intervenită între cele trei mari puteri.

Lăsînd în urmă lacul pe al cărui țărm străjuia un vechi castel, coloanele intrară în orașul Eisleben. Totul era cunoscut ochiului ostașilor, care mai văzuseră o sumedenie de asemenea orășele. Deodată însă, așa cum apare mirajul în deșert, în fața coloanelor se ivi figura atît de cunoscută, turnată în bronz, a lui Lenin.

Înmărmuriți de uimire și de bucurie, ostașii priviră cîteva clipe în tăcere acest monument, ca și cînd s-ar fi temut că le va dispărea din fața ochilor.

Dar nu era o nălucire. În mijlocul pieței, scăldată în lumina strălucitoare a soarelui de iulie, se înălța într-adevăr monumentul lui Vladimir Ilici. Îl înfățișa pe marele conducător într-o atitudine simplă, cunoscută de orice om sovietic: cu mîna stîngă ținea reverul hainei larg deschise, iar pe cea dreaptă o avea vîrîtă în buzunar. Din ochii abia mijiți se înfiripa zîmbetul lui, acel zîmbet cald și unic. Se părea că, dintr-o clipă în alta, bronzul va prinde viață, că Ilici va coborî de pe soclu în întîmpinarea ostașilor și va vorbi celor care au eliberat Țara sovietelor de cotropitorii fasciști și au adus libertate popoarelor Europei ce gemeau sub jugul hitlerist.

Cînd trecură primele clipe de uimire, de-a lungul coloanelor se revărsă un murmur, ca un talaz:

— Lenin!

— E Lenin, aici, în fața noastră!

Bonetele zburară în aer. Un „ura" puternic izbucni deasupra pieței, ca bubuitul tunetului. Stegarii desfășurară drapelele de luptă, și ostașii defilară prin fața monumentului într-un marș solemn.

Unde, în care oraș sovietic a stat acest monument de bronz înainte de Marele Război pentru Apărarea Patriei?... Nici astăzi încă nu s-a putut stabili. În anii războiului, monumentul a dobîndit o istorie nouă, a inspirat legende care vorbesc despre dragostea nețărmurită a oamenilor muncii pentru marele geniu al omenirii.

...1941. Hoardele hitleriste care invadaseră țara sovietică prădau și devastau orașele și satele sovietice. Undeva, prin Donbass sau poate prin părțile Kievului, în Zaporojie sau pe meleagurile Smolenskului, cotropitorii au scos de pe postament monumentul lui Vladimir Ilici Lenin, înălțat cu dragoste de poporul sovietic, l-au încărcat într-un vagon platformă și l-au expediat în „al treilea Reich" pentru retopire.

Chipul lui Lenin trezea în inimile naziștilor o frică de moarte. Temîndu-se ca nu cumva statuia de bronz a lui Ilici, pe care aveau de gînd s-o topească, să trezească în inimile muncitorilor revoltă împotriva acestui act de profanare, bandiții fasciști au încercat să dea statuii aspectul unui bloc diform: au acoperit cu lut figura de bronz și apoi au vopsit-o. Sub această formă, monumentul masiv, de șase tone, a fost adus apoi la Kattowice.

Meșterii polonezi, care lucrau la uzina din localitate, priviră blocul și încremeniră. O forță de neînțeles îi țintui locului, inima le bătea în piept cu putere. Recunoscuseră în contururile blocului diform figura aceluia al cărui nume nu-l puteau rosti cu voce tare în fața fasciștilor; era destul să-l șoptească cineva și nimerea într-unul din lagărele de concentrare. Dar, cu toată strădania furibundă a naziștilor, acest nume continua să sălășluiască în inimile oamenilor muncii, trezind speranță și credință în triumful măreților idei; pînă și în bezna nopții fasciste, el strălucea ca o stea călăuzitoare... Meșterii schimbară pe furiș o privire. Maistrul lovi blocul cu ciocanul, desprinse o bucată de lut, prefăcîndu-se, ca și cînd ar fi luat o probă de metal, apoi își scoase șapca și făcu o plecăciune neamțului:

— Cu neputință de topit în cuptoarele noastre, nu-i chip!

Meșterii confirmară și ei:

— Regimul de ardere al cuptoarelor din Kattowice nu merge la acest metal. Nu merge de loc..

Vagonul platformă cu monumentul fu expediat la Uzinele metalurgice din Breslau.

Dar și aci meșterii au privit blocul uriaș adus și au declarat într-un glas:

— Asemenea masă de bronz ar scoate din uz cuptoarele...

Nici la uzinele din Silezia „nu era chip" să se topească acest monument. Monumentul fu expediat mai departe.

Pretextîndu-se că cuptoarele de la „Messing-Werke" sînt prea mici ca să retopească un bloc atît de uriaș, din Hettstädt, monumentul a fost expediat la Eisleben, la Uzinele „Krughütte", unul dintre cele mai mari combinate de aramă din regiunea minieră Mansfeld.

În cuptoarele de zece metri de la „Krughütte", focul năprasnic nu se stingea niciodată.

Tresărind ușor, macaraua ridică de pe platformă un bloc uriaș de bronz și, ținîndu-l suspendat în aer, încremeni, neputîndu-se parcă hotărî ce să facă cu această pradă voluminoasă. În clipa aceea, cineva strigă în neștire:

— Fraților, e Lenin!

Era greu să-ți dai seama ce predomina în acest glas: bucuria sau desperarea... Rușii care încărcau vagonetele n-au vrut să mai muncească. Un murmur surd, amenințător trecu ca un val prin depozit și aceeași voce izbucni indignată:

— Nu vom îngădui să-l topească! Una ca asta nu se poate, fraților!

Mulțimea oamenilor sovietici aduși cu forța la muncă în uzină se năpusti, atîtată, spre macara. Dar gardianul, cu fața ascunsă de cască pînă în vîrful nasului, ridică pistolul automat și răcni:

— Zurück![1]

Din mulțime ieși o femeie îmbrăcată în haine zdrențuite și, înaintînd amenințătoare spre gardian, strigă:

— Trage, ticălosule!

---

1 Înapoi! (în limba germană)

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor, editată de C. C. al U. T. M.

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

Ilustrație: N. POPESCU

Ochii îi erau plini de lacrimi. În mînia ei, își smuci bluza și, cu pieptul lipit de pistol, repetă:

— Trage... Ce mai stai, trage, bestie fascistă!

Gardianul se dădu îndărăt, țipînd ascuțit:

— Zurück... Zurück!

Blocul de metal se legăna în aer. Plecîndu-se din cabină, macaragiul bolborosea ceva, dar nu se știa dacă e indignat sau vrea numai să explice obermaistrului, care tocmai se apropia, ce s-a întîmplat. Și maistrul, și ceilalți muncitori care stăteau mai la o parte, ca fostul miner Walter Kuneus, Kurt Lindner, Paul Schuster, Herman Hoffmann, Mosch, Knaut și alți muncitori bătrîni, au recunoscut în figura de bronz pe acela al cărui nume era interzis să-l pronunți în Germania fascistă. În acele zile, cine-l rostea își semna singur sentința de moarte... Undeva, într-un colț tainic al inimii bătrînilor muncitori nemți pîlpîia o luminiță, trezindu-le în amintire scene din trecutul lor de luptă. Trenul blindat... Greva din Mansfeld... Detașamentele de partizani ale lui Max Helz... ce mult e de atunci! Dar focul din piept nu se stinsese! El pîlpîia într-una, încălzind inimile. Și acum, în fața conștiinței întregii lumi, nu le rămînea decît sau să-l stingă pentru totdeauna, lăsînd ca monumentul să fie topit în cuptoare, sau să-și pună viața în joc, ca acești ruși, gata oricînd să moară pentru cauza lui Lenin.

Brațul macaralei tresări și apoi lunecă lin, depărtîndu-se de vagonetele care așteptau porția de metal pentru cuptoare. După aceea coborî grijuliu masa aceea enormă de bronz peste un strat de șpan.

... Seara, întregul lagăr unde se aflau sovieticii aduși cu forța în robia hitleristă vuia ca un roi stîrnit.

— Am să-l ucid pe acela care se va atinge de monument! zicea un om ros de boală... Să încerce numai să-l trimită la cuptoare!

— Mai bine murim decît să se întîmple asta!

Se întrebau cu aprindere ce să facă spre a împiedica batjocorirea chipului lui Lenin, al celui mai scump dintre oameni.

Valentina Sestakova, o studentă din Leningrad, care fusese trimisă de fasciști să fie slugă moșierului Schele din satul Oberdorf, făcea legătura între lagăre și muncitorii de la „Krughütte". A primit misiunea să ia legătura îndată cu muncitorii germani cu privire la acțiunea de salvare a statuii lui Lenin.

Hotărîră să ascundă monumentul în depozitul de materiale. Și astfel se închegă prima legătură secretă între muncitorii germani progresiști și oamenii sovietici de la „Krughütte".

Noaptea, statuia de bronz dispăru. Într-un colț ferit al depozitului, printre obiectele mici de metal apăru un morman mare de șpan ruginit și pilitură, care păstra taina muncitorilor din „Krughütte", de care foarte puțini mai aveau cunoștință...

Monumentul de bronz răpit din Rusia de către fasciști trebuia înapoiat poporului sovietic. Antifasciștii din Eisleben își dădeau seama de asta. Dar monumentul le deveni drag și scump; în jurul său s-a cimentat un grup de rezistență împotriva nazismului încă în zilele războiului.

După război organizațiile antifasciste ale orașului s-au adresat guvernului sovietic cu rugămintea ca monumentul lui Lenin salvat de antifasciști să fie lăsat la Eisleben. Dorința lor a fost îndeplinită.

La 1 Mai 1948 a avut loc solemnitatea predării acestui monument orașului Eisleben. De la întemeierea lui, orașul n-a mai cunoscut o asemenea sărbătoare. Locuitorii, muncitorii care lucrau în minele din împrejurimi s-au strîns în piață, cu steaguri, pancarte și buchete de flori. Mulțimea se revărsase și în piață, și pe străzile care dădeau în ea.

De atunci, monumentul lui Lenin iradiază necontenit lumina unei lumi noi...

În Moldova

Moldova, frumoasa Moldovă, cu oamenii ei blajini și neîntrecuți povestitori, cu graiul ei molcom ca o amintire a copilăriei, cu dealurile pline de soare a păstrat și păstrează în ea dintotdeauna istoria cea mai dedemult a țării. Urmele strămoșilor viteji, care și-au apărat vatra cu prețul vieții, trăiesc pretutindeni, în amintire, în hrisoave și-n legende. Pasul calcă cu pioșenie pe urmele vechi ale lui Ștefan cel Mare sau Ioan Vodă cel Cumplit.

Alături de istoria cea veche, Moldova își scrie o nouă istorie.

Lîngă Stejarul din Borzești, rămas în istorie prin legendă, se înalță un combinat chimic uriaș.

Nu departe de Humulești în care fura pupeze și făcea șotii vestitul Nică a lui Ștefan a Petrii, e Bicazul.

La Bîrlad, pe cîmpul unde s-au purtat bătălii cumplite cu turcii, o uzină modernă fabrică rulmenți.

Prea multă vreme a fost Moldova un ținut patriarhal, un muzeu al urmelor de istorie. „Patriarhal" era descrisă și mizeria bieților moldoveni, oameni blajini altfel, dar care au știut să ia primii toporul în mîini la nouă sute șapte și să dea în boierii asupritori.

Moldova păstrează și azi urmele trecutului de luptă a poporului nostru. Ca într-un vast muzeu, călătorul va întîlni aci urme lăsate de istorie. Prin politica înțeleaptă a partidului nostru, Moldova a renăscut. Construcția socialismului a trezit la viață și aceste meleaguri, Moldova impunîndu-se și ca o regiune industrială foarte puternică.

Regiunea Bacău n-a avut în trecut nici industrie și nici agricultură. Deluroasă și muntoasă, cu șesuri puține, oamenii ei tăiau lemne sau semănau grîu și păpușoi care creștea sărac și pipernicit.

Harta ei e împînzită azi cu punctele roșii ale noilor așezări industriale socialiste. Iată o simplă enumerare de noi localități industriale care îți dau singure imaginea viguroasă a unei dezvoltări industriale impetuoase: Bicaz, Onești, Săvinești, Borzești, Roznov.

Rezervoarele sferice pentru înmagazinarea butanului. Combinatul de cauciuc de la Onești

Așadar, să pornim de la Bicaz.

De la Bicaz pornește lumina. Cînd spui Bicaz, spui electricitate, spui socialism. Gigantul planului de electrificare pe zece ani, elaborat de partid, pare acolo, așezat între munții severi și pietroși, o piatră de hotar pusă între trecutul, prezentul și viitorul Moldovei.

Biografia Bicazului are în ea ceva din imaginea fabuloasă a basmului popular. Poporul și-a imaginat, cu fantezia lui nemărginită, uriași care macină munții de piatră și pun stavilă apelor, printr-un simplu gest miraculos.

Puterea uriașilor din basme devine însă ridicolă în fața iscusinței și forței omenești.

Am fost la Bicaz în ziua cînd s-au oprit pentru totdeauna apele Bistriței.

Barajul era înălțat. Sus, se mai turna încă beton. Jos, constructorii pregăteau clipa memorabilă cînd aveau să coboare vanele grele de cîteva zeci de tone de beton și fier. Pe albia rîului, unde avea să fie fundul „mării" de la Bicaz se strîngeau ultimele utilaje și mașini, se demolau ultimele barăci și decantoare. Lîngă baraj, echipa scafandrului din Giurgiu, Parfenie Bițenco, intra în adîncul apei, pregătind totul pentru ca vanele să nu întîlnească în cale bușteni sau pietroaie. O echipă de tineri constructori condusă de maistrul utemist Petru Banu închipuiseră cu o fantezie plină de romantism tineresc din niște scînduri așezate pe trei bărci, un mic vaporaș, cu catarg și sirenă, căruia îi dăduseră numele „Neptun". Zeul Mării fusese chemat și la Bicaz.

Și în clipa cînd vanele au căzut, împinse de puternice resorturi hidraulice, în clipele cînd oamenii, emoționați se îmbrățișau și apele Bistriței au început să crească, vasul „Neptun" a pornit în prima lui cursă. Prima mare artificială din istoria țării fusese creată aici, la Bicaz, de mîna omului.

Pe cei care au înălțat această cetate de beton a luminii n-o să-i mai întîlniți. Ei sînt plecați acum pe alte șantiere ale patriei. Cine au fost uriașii aceștia care au ridicat

Exterior al Fabricii de rulmenți din Bîrlad

Viața de azi

muntele de beton al barajului? Oameni obișnuiți — betoniști, mineri, mecanici, dulgheri, ingineri, proiectanți, excavatoriști, buldozeriști, scafandri, adunați aici din întreaga țară, entuziaști, hotărîți să dea viață cuvîntului partidului. Mulți aici au cunoscut prima oară un șantier. Rebega Vasile a venit la Bicaz dintr-un sat din regiune. Imensitatea șantierului, barajul, mașinile l-au înspăimîntat. Oamenii au fost însă de la început prietenoși cu el. Intrînd să lucreze ca miner, la tunel, a înțeles curînd ce lucru deosebit de măreț se înfăptuia aici. Metru cu metru, el, alături de ceilalți ortaci, săpa prin muntele de piatră noua cale a Bistriței și se simțea mîndru de asta. Aici a devenit utemist, călăuză fiindu-i comuniștii, aici a cunoscut frumusețea tulburătoare a titlului de constructor al hidrocentralei. El s-a maturizat o dată cu șantierul, o dată cu marele baraj, astfel că într-una din zile el a făcut o adevărată faptă de vitejie, luptînd împreună cu alți ortaci, 24 de ore în șir, pentru a împiedica o surpare, cu conștiința că apără o construcție de care se legase cu trup și suflet.

Rebega, un om simplu de pe șantier, are în el, în frumusețea sufletului lui tînăr ceva din entuziasmul, din dăruirea tuturor celor care au muncit aici la Bicaz.

...Onești ul este, la ora actuală, cel mai tînăr oraș al țării. El a răsărit ca peste noapte, într-un cîmp pustiu, unde mai înainte păștеau vitele. În cîțiva ani orașul s-a înălțat. S-au construit uzine, case, școli, cluburi și creșe. O istorie scurtă, simplă, o istorie de oraș nou, socialist are Oneștiul.

O istorie asemănătoare are și Săvineștiul.

Săvineștiul trebuie să-l vedeți prima oară noaptea. Privindu-l puțin mai de departe, ai senzația că cerul a coborît pe pămînt, cu covorul lui minunat de stele. Clădirile înalte ale combinatului par niște turnuri imense de lumină albă.

Frumusețea și bogăția acestui vast și modern oraș industrial s-au născut sub mîna neîntrecută a unor oameni pentru care șantierul a devenit o pasiune a vieții lor. Vasile Teodorescu a venit pe șantier ca brigadier. A lucrat la început la săpături. Săpa șanțurile în care se turna betonul pentru temelia uriașului turn. Munca la început nu i se părea atrăgătoare și se gîndise să plece înapoi acasă. Curînd însă a fost luat într-o echipă de betoniști. Îi plăcea să toarne betonul, dar văzîndu-i pe zidarii care puneau primele cărămizi, i-a plăcut zidăria și mai mult.

— Aș vrea să fiu și eu zidar, i-a spus el șefului de echipă.

— Vino în echipa noastră și te învățăm. Aici, pe șantier, poți să înveți orice meserie.

Nespus de frumoasă e meseria de zidar! La cei 17 ani ai lui, Vasile nu găsea alta mai frumoasă pe lume. Învăța cu ambiție, voia să ajungă un zidar bun. Ziua lucra și seara mergea la cursurile de calificare. Cînd au ajuns cu construcția turnului la peste 50 de metri, Vasile Teodorescu era zidar calificat. După ce termina lucrul zilnic îi plăcea să rămînă o vreme acolo sus, să privească uriașul șantier, combinatul și clădirile lui măreț. Totul îi era drag și apropiat aici, era mîndru că o părticică din acest colos era construită și de el.

Și de unde altădată îl bătea gîndul plecării, el a scris într-o zi acasă, lui Nicolae, fratele lui de 16 ani: „Nicolae, nici nu-ți închipui cît e de frumos pe șantier, aici la Săvinești. Vino și tu aici, să înveți o meserie“

Și Nicolae a venit pe șantier.

... Pe harta regiunii Bacău au apărut noi puncte, însemnate cu roșu — noile combinate, centrale electrice, noile orașe cu uzine și fabrici, iar vechile orașe au întinerit. Bîrladul, pînă mai ieri un obișnuit oraș de provincie, un oraș „în care nu se întîmpla nimic“, cum spunea cîndva Mihail Sadoveanu despre un alt tîrg moldovenesc, a căpătat un alt ritm de viață, o înfățișare nouă: la marginea sa s-a ridicat fabrica de rulmenți.

Bacău, regiune a străvechii Moldove, sălbatică și înapoiată pînă acum un deceniu și ceva și-a schimbat neînchipuit de mult fața, lîngă urmele vechii istorii, ridicîndu-se prin forța constructorilor așezările noi, socialiste.

Aici, ca pretutindeni, cuvîntul și previziunea înțeleaptă a partidului s-au transformat în uzine, în mari combinate, în lumină și energie.

ION BĂIEȘU

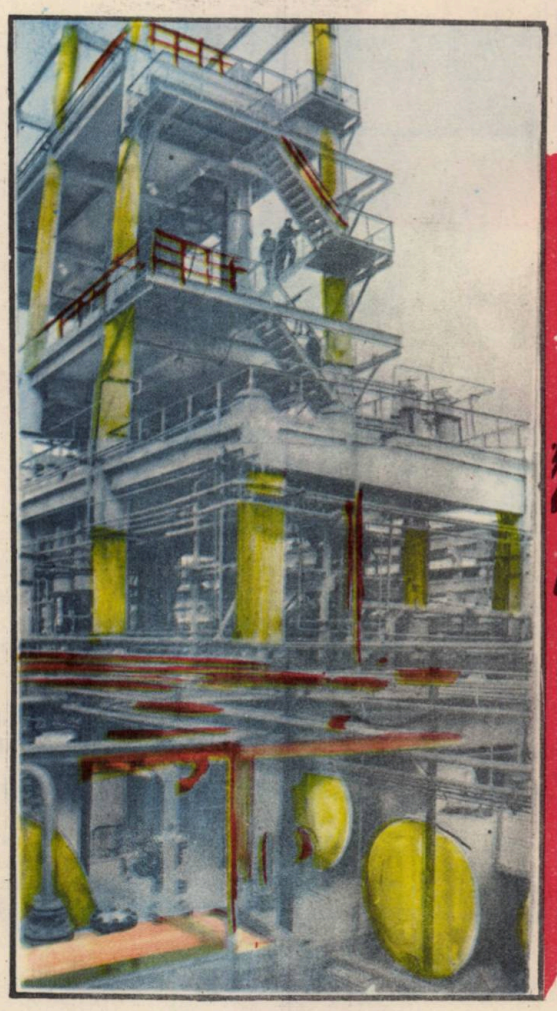

Vedere a instalației de monoclorbenzen de la Combinatul chimic din Borzești

Pagini de glorie

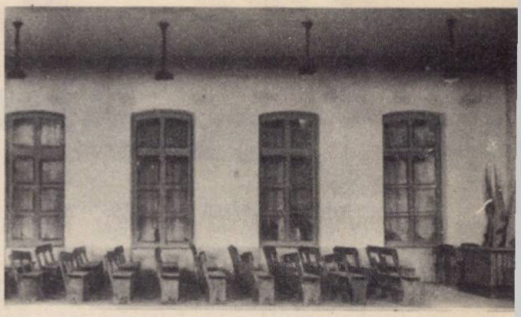

BĂTRÎNUL STEAG

Steag roşu ca plimbat prin zori de zi,
Bătrîn ca luptele de altădată,
N-a obosit mătasa ta, deşi
A suferit şi ea, nevinovată.

Cumpliţii zbiri, cu braţul duşmănos,
Te-au aruncat în foc, fără ruşine.
Cine te-a scos din foc, cine te-a scos,
Încît numai un colţ a ars din tine?

Mai porţi tu-n faldul vechi, al luptei puls,
Doar eşti rănit de săbii şi rafale.
Cine te-a smuls, viteaz, cine te-a smuls
Să ocrotească pînza slavei tale?

Te-au smuls cutezătorii muncitori,
Cu braţele de lupte-nfierbîntate,
Căci prevesteai ai libertăţii zori
Şi aduceai nădejdi de libertate.

Tu, steag bătrîn al luptei de demult,
Tu, steag al începutului de lupte,
Eu ochii mi-i închid şi-n vis ascult
Foşnirile-ţi măreţ de ne-ntrerupte.

Stai astăzi ca un falnic veteran
Şi ne vorbeşti de vremea de-altădată.
Dar tu rămîi şi azi contemporan
Şi fluturi viu în roşia-mi cravată.

1921 — MAI — 8

Cînd s-a născut partidu-n Bucureşti,
Într-o odaie cu pereţi modeşti,
Simţea întreg poporul că-i palpită
În inimă, putere-ntinerită,
În inimă, putere înzecită.

Odaia mică, poate, la fereastră
Avea petunii sau muşcate-n glastră;
Şi-avea o singură podoabă mare:
Drapelul roşu-al clasei muncitoare,
Drapelul sfînt al clasei muncitoare.

Cuvîntul, la tribună-a fost văpaie,
De parcă însuşi Ilici, în odaie,
Şi-ar fi rostit salutul avîntat
Şi-apoi drapelul l-ar fi sărutat,
Drapelul roşu l-ar fi sărutat.

Iar veacul gol, întunecat şi trist,
L-a luminat Partidul Comunist,
Şi-n mii de oameni s-a făcut lumină;
Ei ţara şi-o visau ca pe-o grădină,
Ca pe-o eternă, tînără grădină.

Mai marii ţării au şi dat alarma
Şi-şi încărcară, crunţi, cu gloanţe arma.
Dar era prea tîrziu! Pornea de-acum
Istoria, pe comunistul drum,
Pe cel mai drept, mai clar, mai falnic drum.

DIN TRECUTUL DE LUPTĂ AL PARTIDULUI

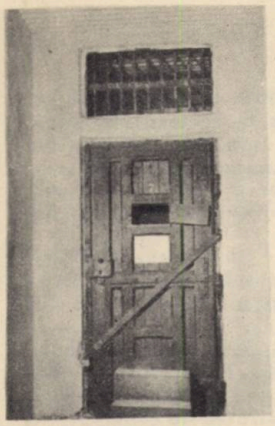

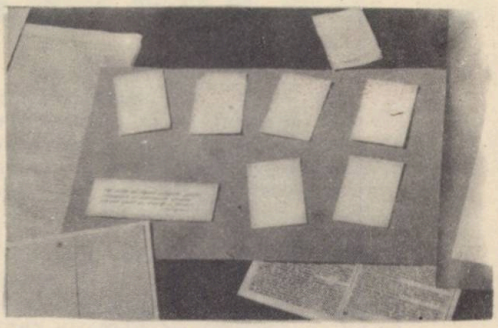

DOFTANA

A mai rămas în zid, a mai rămas
Vibrarea caldă-a fiecărui glas,
Şi peste toacă, prin ecou, răzbate:
„Nu bate" şi-apoi, iarăşi dîrz: „Nu bate!"
În umeda celulă-n întuneric,
În numele aducerii aminte,
Se mai aud şi azi învăţăminte
Cum sună-ntre turelele cetăţii,
Ca-n aulele universităţii.
Dacă atingi, în ziduri, piatra dură,
Răceala parcă-ascunde-n ea căldură
Şi întîlneşti, cu simplul tău sărut,
Durerile şi lupta din trecut.
Auzi cum cîntă uneori, spre seară,
Ilie Pintilie la vioară,
Cum la şedinţe-şi spune verbul viu
Şi-nflăcărat tovarăşul Gheorghiu.
Îi simt şi eu, pe braţ, cătuşei rana.
Descoperit întrat-am în Doftana.
Nu cred în dumnezei şi nici în moaşte,
Dar templu-acesta îl voi recunoaşte
Şi simt cum creşte-n mine, uriaş,
Tot focul sacru din celula Haş.
Aici au îndurat, cîndva, povara
Acei ce azi conduc cu cinste ţara.
Doftana doarme somnu-i de muzeu,
Iar ţara ne va înflori mereu.

FOIŢA DE ŢIGARĂ

Cînd zgomotul e murmur, către seară,
Tăticul îşi aprinde o ţigară,
Şi-apoi priveşte, cu-o tristeţe mută,
Foiţa albă-n scrumuri prefăcută.

Ce-şi aminteşte oare? De ce tace?
Foiţa arde-n linişte şi pace.
Şi e întîia stea a serii line
Care se-aprinde-aicea, lîngă mine.

Pe-asemenea foiţe, altădată,
Eroii-au scris o carte minunată,
O carte ce, ca discul aurorii,
Ilumina prin bezna închisorii.

Grafitul din creion — un vîrf de ac,
Şi literele cît un bob de mac;
Iar rîndurile, pe foiţa mică,
Erau cît dîra-ngustă de furnică.

Şi totuşi, în aceste mici tipare,
Creştea un adevăr nespus de mare,
Încît el risipea-n întreaga ţară,
Cu-ncredere, lumina proletară.

Ţîşnea, ca un protest, peste durere,
Durerea preschimbînd-o în putere
Venea din viitor, ca o chemare,
Lumina pe-o foiţă-n închisoare.

Azi o vedem în jur şi e în noi,
Tipar măreţ al vremii noastre noi.
Priveşte tata spre ţigară iarăşi
Şi-şi aminteşte locuri şi tovarăşi.

TABLOUL LUI MIKLOSSY

În hale, din metale cresc coloşii.
Şi vezi zăpezi şi nici nu crezi că-s roşii.
Pămîntul plînge. Parcă-a nins cu sînge
Şi-n focul urii inima se frînge
Şi vine viitorul să ne cheme,
Victorioasă torţă peste vreme.

Nu văd tristeţe. Doar priviri semeţe
Privesc cu-o înăsprită frumuseţe,
Încît puterea prinde-n inimi sevă.
Sînt ei, feroviarii. Sînt în grevă.
Mai văd şi viitorul cum tresare
Peste zăpezi, ca o lumină mare.

Sînt pumnii strînşi. Sirena, dă o raită
Peste oraş, sub mîinile lui Roaită.
Sînt pumnii strînşi, şi lîngă-aceste ziduri
Sînt oamenii de bronz şi de granituri.
Mai văd şi viitorul cum adastă
Ca o lumină liberă şi vastă.

La Griviţa, în anii de dureri,
Văd ofiţeri, odrasle de boieri
Pudraţi şi pintenaţi. Zăpada plînge
Că albul ei se-acoperă cu sînge.
Dar peste răni aşterne viitorul
Lumini şi slavă pentru-ntreg poporul.

Acest tablou e forţă şi mînie;
Culoarea de pe pînza lui învie
De parcă pensula-ar trezi la viaţă
Această luptă sfîntă şi măreaţă.
Zăpada roşie e steag ca para,
Iar viitorul sîntem noi şi ţara.

Poezii de AL. ANDRIŢOIU

Cer cuvîntul

de POP SIMION

— ...În U.T.M. am intrat în toamna lui 1948, pe cînd eram pe șantierul de la Salva-Vișeu. Lucram la sectorul F, dacă ați fost cumva pe acolo... Îmi aduc aminte cum chiar ședința de primire în organizație era cît pe-aci să fie amînată, din motive, zice-se, obiective. Deși eu nu eram de părerea asta. Chestie de viziune — și vorbitorul își potrivi din nou ochelarii cu rama de ebonită.

„El e, în carne și oase. Pavel Viziune" — îmi spusei, copleșit de amintirile pe care mi le redeștepta această tîrzie revedere. Porecla i-au dat-o brigadierii, la Salva, pentru vorba de care nu se putea despărți, se pare, în ruptul capului.

Căutam să alung amintirile brigadierești vrind, cu tot dinadinsul, să aflu ce a făcut Pavel Porumb zis Viziune în cei zece ani de cînd nu-l văzusem. Am aflat că a mai lucrat pe alte șantiere — la Ozana-Cracău — de unde a fost trimis la facultatea de construcții. Bursier.

Amintirea însă nu-mi dădea pace de fel, încît mă pomenii că revăd momentul în care l-am cunoscut mai îndeaproape pe fostul brigadier. Eram pe atunci comandant de sector și, în caz de nevoie, doctorul șantierului.

Întîmplarea de mai jos avusese loc înainte cu două zile de primirea lui Pavel Porumb în organizația U.T.M.

Cineva îmi aduse o veste cu totul neașteptată. Lui Pavel Porumb i se întîmplase un accident.

Băiatul era țintuit la pat, fără să poată face vreo mișcare. Adunarea organizației U.T.M. anunțată că va avea loc peste două zile trebuia deci, în orice caz, amînată.

Vegheam la căpătîiul lui și îi luam pulsul. Îi tot linișteam pe băieți, spunîndu-le că accidentul nu e din cale afară de grav.

Băieții se îndepărtau cu inimile mîhnite. Aprindeau țigări, dar le azvîrleau nefumate. În mintea lor trăia cu insistență trista întîmplare din dimineața acelei zile.

*

... Brigada muncea pe un teren alunecos, dincolo de sectorul F. Era împărțită în două: vreo 25 de băieți munceau pe o buză de prăpastie cu lopata, tîrnăcopul și roaba, iar jos, în vale, sub un perete de piatră adînc de 30 de picioare, munceau alți 70 de brigadieri, făcînd cu perforatoarele lor un zgomot încît nu-ți auzeai propriile vorbe. Pregăteau conturul văii peste care trebuia să se arcuiască un viitor viaduct. Cei de sus, de pe buza prăpastiei, întindeau ultimii metri de terasament de care trebuia să fie legată puntea de beton a viaductului.

Pe neașteptate, din vîrful munților începuseră să se prelingă, printre smocurile de iarbă, pînă la picioarele brigadierilor, niște ațe de nisip. Apoi a început să curgă pietriș. Brigadierii au înmărmurit. Toate prăbușirile se anunță așa: întîi curg firișoare de nisip prelingîndu-se la picioare ca niște șerpi aurii și elastici, ca peste puțină vreme să se prăvale de sus sute și mii de tone de piatră.

Așadar, sus, în Măgura Neagră, au început să se miște stîncile. Pricepînd, cei 25 de brigadieri au fugit îngroziți. Pericolul îi pîndea însă, mai cu seamă, pe cei din vale. Ei nici măcar nu puteau să bănuiască ceva. Lucrau calm, gălăgioși, cărau pămînt cu roaba, perforau peretele de stîncă, fixau batoane de exploziv, rulau vagonete pe șinele mici — care, de departe, păreau două fire de argint. Iar perforatoarele duduiau, duduiau... Cum să fie anunțați? Nu era nici o cărare apropiată care să ducă iute la ei.

În această situație Pavel Porumb alergă către buza prăpastiei și începu să strige:

— Săriți!... Hei! Se prăbușește!... Fugiți! și își agita pe deasupra capului cămașa pe care și-o scosese. Nimeni nu-l văzu, nu-l auzi.

Fîşîitul monoton şi surd de nisip, care vestea apropierea accidentului, îi pătrundea în sînge, în creier, în oase. Pentru o clipă, obrajii săi bucălaţi se goliră de sînge, apoi... trupul său mare se aruncă cu hotărîre pe panta abruptă.

Dacă n-ar fi fost larma aceea grozavă, brigadierii de jos poate ar fi auzit un zgomot surd, înfundat — zgomotul căzăturii. Dar n-au putut decît să vadă ca o fulgerare de o clipă trupul tovarăşului lor prăbuşindu-se în lutul răscolit de lopeţi. Au sărit într-acolo. Din gură i se prelingea un fir de sînge în ţărîna uscată. Lîngă el zăceau ochelarii rupţi în două. Înainte de a fi avut cineva vreme să-l întrebe ceva, el şi-a înălţat mîna pe care o avea sănătoasă şi, cu un suprem efort, a zis:

— De acolo... prăbuşire... fugiţi... prăbu... acum..., arătă în sus Pavel Porumb, cu braţul său lung.

Brigadierii tresăriră. Luîndu-l în braţe, ei fugiră departe, pe fundul văii. Se pare că nici nu avură timp să-şi regăsească respiraţia că, undeva, în urma lor, se auzi, ca o revărsare de ape, vuietul prelung al prăbuşirii.

Pe locul prăbuşirii, cupele de oţel ale vagonetelor erau strivite, iar linia ferată se făcuse covrig, sub apăsarea năprasnică. Brigadierii au fost salvaţi.

După cîteva zile, către seară, lucrurile au luat o întorsătură neaşteptată. Flămînd, obosit, am intrat în dormitorul brigăzii, am cerut ceai, o porţie de pîine, apoi i-am anunţat pe brigadieri că Pavel Porumb se simte mai bine. Judecă clar, distinge oamenii, vorbeşte, ce-i drept, deocamdată puţin. Unul mai îndrăzneţ începu:

— Ce-ar fi dacă am ţine totuşi astă seară şedinţa de organizaţie?

S-au năpustit băieţii cu vorbele lor dojenitoare:

— Parcă n-ai şti ce s-a întîmplat!

— Nu-ţi dai seama că încă e bolnav? îl certau brigadierii.

— Ce vă aprindeţi? Mi-am spus şi eu o părere, se dezvinovăţi el.

— Şi anume unde te gîndeai să ţinem şedinţa, deşteptule? îl mai biciui cu o întrebare cineva, ca să nu tacă.

— Păi, chiar acolo, la infirmerie, răspunse cu seriozitate băiatul.

A urmat o tăcere adîncă. Privirile multora s-au îndreptat, pe rînd, către mine, care reprezentam, cît de cît, medicina.

— Cred că se poate..., spusei eu, dar s-o lăsăm mai bine pe mîine.

A doua zi, pe uşa scundă a infirmeriei, intrau în vîrful picioarelor, unul cîte unul, utemiştii. Se aşezară în linişte pe paturi, iar secretarul, un tînăr pistruiat, începu cu un glas scăzut, aproape şoptit:

— Tovarăşi, deschidem adunarea generală a organizaţiei de bază a U.T.M. nr. 9, din sectorul F. Avem un singur punct la ordinea de zi: primirea în Uniunea Tineretului Muncitor a tovarăşului Pavel Porumb. Întrucît tovarăşul Pavel Porumb nu are voie să vorbească, vom da citire datelor sale biografice.

O emoţie grea plutea prin încăperea scundă a infirmeriei. Băieţii, vînjoşi, arşi de soare, parcă au şi uitat să respire. Pavel Porumb aştepta, şi obrazul, pînă atunci alb, palid, se îmbujoră.

Secretarul citi din biografia lui Pavel:

— Numele meu este Pavel Porumb şi am 16 ani. Sînt fecior de moţ de lîngă Cîmpeni. Părinţii mei erau atît de săraci încît nici căluţ n-aveau ca să împrăştie ciuberele albe prin ţară. Tata, Nicolae Porumb, a fost multă vreme slugă la Filu Ciucă Voştinar, domn peste păduri. Primarul din sat zicea că omul acesta n-ar fi capitalist. Eu şi tata sîntem însă de altă părere. La Cluj, am urmat o şcoală de meserii, aci am muncit la un depozit de scînduri. Cîndva, la început, m-am speriat de greutăţi şi am vrut să fug de pe şantier. N-am fugit...

Nu s-a înscris nimeni la cuvînt. Tăcerea şi luminile ochilor celor prezenţi spuneau mai mult decît vorbele. Secretarul se ridică şi vorbi răspicat:

— Punem la vot primirea în organizaţia revoluţionară de tineret a tovarăşului Pavel Porumb. Cine este pentru?

Mîinile s-au ridicat drepte, ca o pădure tînără, umplînd încăperea.

Peste cîtva timp, cînd Pavel s-a însănătoşit, i s-a înmînat carnetul de membru al U.T.M.; în ochii

Ilustraţii: PUIU MANU

verzui ai lui Pavel Porumb din pricina bucuriei s-au ivit lacrimi. A mulţumit, mişcîndu-şi buzele subţiri, apoi, fericit, a vîrît carnetul roşu în buzunar în dreptul inimii.

★

... Îl reîntîlneam, aşadar, acum aci, pe şantierul unui bloc, după zece ani. Inginerul constructor Pavel Porumb îşi povesteşte viaţa simplu, omeneşte, firesc. Parcă s-ar fi continuat un fir întrerupt al biografiei pe care am auzit-o atunci, de mult, la Salva-Vişeu.

Era o seară de decembrie cu ceaţă multă şi mă aflam la o şedinţă de partid, care se ţinea la etajul al cincilea în încăperea unui bloc de pe bulevardul M. De undeva, de deasupra, cu un etaj sau cu două, se auzeau loviturile de bardă ale dulgherilor, schimbul de noapte, şi vuietul neîntrerupt al betonierelor.

Am ridicat mîna.

— Tovarăşul?

— Cer cuvîntul, am zis.

Doctorul Suciu, fostul comandant de sector, trebuia să vorbească, să spună cum l-a cunoscut pe cel care cerea azi să intre în rîndurile partidului nostru.

PIETRELE DINTRE HATURI

de M. SINTIMBREANU

Un singur lucru era pe deplin limpede pentru cei doi copii în seara aceea geroasă de februarie: că referatul trebuia ţinut. Dacă ar fi fost vorba numai de adunarea cercului lor de istorie, treacă-meargă, dar duminică, nu mai tîrziu, urmau să sosească zeci de oaspeţi din comunele vecine. Zeci de oaspeţi? Poate zeci de delegaţii. Era doar aniversarea celei mai vechi gospodării colective din raion: 10 ani de la înfiinţare. În sat, la cămin, la şcoală, totul era pregătit sau pregătirile erau pe sfîrşite. Numai ei doi, Tomiţă şi Vasile, băteau pasul pe loc. Singuri propuseseră comunicarea despre cele trei pietre, singuri cercetaseră (să fi fost asta pricina insuccesului?), şi totuşi lucrurile rămîneau la fel de încurcate ca la început. Peste ceea ce ştiau însă de la început nu izbutiseră să adauge nimic sau aproape nimic...

— Mai e o nădejde: să primim scrisoarea.

Celălalt nu răspunse. Despre aceasta mai fusese vorba...

Tăceau cu tîmplele prinse în pumni, ciugulind boabe fierte şi îndulcite de porumb. Se întunecase aproape cînd auziră în curte lătratul cîinelui, iar din uliţă, de peste gard, răsună o voce de bărbat:

— Nea Grigore, eşti acasă?

Tomiţă se ridică grăbit şi ieşi pe prispă. La poartă se afla un străin.

— Nu-i acasă. E dus la raion. Ce aveţi cu dumnealui? Eu sînt Tomiţă, fecioru-său. Străinul împinse portiţa şi zise domol, cu o voce groasă:

— O să stau în gazdă la voi.

Băiatul se repezi şi îi luă geamantanul.

— Aha... Spunea taica de dumneavoastră. Sînteţi de la partid, nu? Intraţi. V-am făcut focul în odaia dinainte... Patul e aşternut... Puteţi să vă odihniţi. Poate sînteţi obosit de pe drum.

Străinul intră în casă, apoi trecu în odaia dinainte. Peste cîteva clipe, cei doi copii se aflau din nou la masă, urcaţi cu genunchii pe scaune. Pe masă era o foaie albă de caiet.

— E de la regiunea de partid... A venit, se vede, pentru serbare. Au început să vină oamenii...

— Şi noi?

— Stăm.

Copiii vorbeau în şoaptă.

— Sînt atîtea lucruri pe care nu le ştim...

Tomiţă se ridică de la masă. Zise încîudat în timp ce vîra un butuc în sobă:

— Şi atîtea pe care le ştim! Ştim că în februarie '45, pe vremea asta, a fost ucisă Florica Matei, bătrîna argată de pe moşia boierului; ştim că mormîntul ei este „între haturi". Ştim cum a murit...

— Dar ştii de ce a cerut cu limbă de moarte să-i pună la cap o piatră cu numele de Florica Nicoară?

— Asta nu. Pe ea o chema Florica Matei.

— Vezi? Şi... mai departe. De ce alături, în stînga şi-n dreapta, mai sînt două pietre cu numele acesta? Una din 1907, alta din 1944. Le-ai văzut doar. Nu? Sînt trei pietre şi pe toate este săpat acelaşi nume: Florica Nicoară.

— Dar ştim că sub cele două din margine nu e nici un mormînt...

— Ei vezi? Tocmai asta n-am dezlegat... În 1907, Florica Matei era tînără. Avea 18 ani... De ce şi-a pus numele, şi nici măcar numele ei adevărat, pe o piatră de mormînt? Şi în 1944 la fel... De ce?

— Atunci, în '44, prin iunie, i-a fost condamnat la moarte... feciorul. Asta ştim.

— Şi pe fecior îl chema Florica Nicoară? Nu. Firește că nu. Nici măcar nu-l chema Nicoară.

— Îl chema Ion şi Matei, ca pe maică-sa.

— Atunci? Unde mai pui că Ion Matei nici nu e mort... Aproape că i-am dat de urmă. Ştim că în '45 a fost în sat, la Ponoare. Cu el în frunte s-a făcut împărţirea moşiei... Şi pe urmă a fost prin mai multe locuri: şi în Maramureş, activist... în Vrancea, organizator de partid la unităţile forestiere...

— La Bicaz...

— De acolo a plecat acum cîteva luni şi l-am pierdut.

— E singurul om care ne poate lămuri...

— Nu ţi-am spus eu? Îţi spun asta de o lună de zile.

Cei doi tăceau descurajaţi. Boabele se răciseră şi nu mai păreau dulci de fel.

— Şi atunci ce facem? Aşteptăm? rupse Vasile tăcerea.

Tomiţă oftă.

— Aşteptăm. Ultima dată a fost la Borzeşti...

— Eu nu mai aştept! Eu scriu referatul!

— Treaba ta dacă nu mai aştepţi. Dar nu ţipa... Trezeşti omul de dincolo.

— Nu mă stingheriţi de fel, se auzi vocea joasă, domoală a străinului. Era în prag. Se îndreptă spre masă şi trase un scaun.

— Nu dormeaţi?

— Nu. Am auzit toată discuţia voastră. Cred că vă pot fi întrucîtva de folos.

— Dar dumneavoastră aţi mai fost în Ponoare? întrebă mirat Tomiţă. Cunoaşteţi povestea celor trei pietre dintre haturi?

— Da, o cunosc. Şi-o ţin bine minte. Străinul tăcu o vreme, apoi adăugă rar: E o poveste care nu se poate uita. Era în primăvara lui 1907. În satele din jur, oamenii se ridicaseră la luptă. Locotenentul Velcescu, fiul moşierului, adusese o companie de infanterie pentru paza conacului. Atunci a poposit pentru prima oară în satul acesta sergentul Gheorghe Nicoară. Era un

țăran chipeș, om dintr-o bucată, argat și el prin părțile Oltului. Trebuia să se elibereze peste cîteva luni și avea de gînd să se însoare cu o fată din sat. O cunoscuse la conac pe Florica Matei și plănuiseră în taină să se căsătorească. Dar n-a fost să fie așa. O noapte de la începutul lui martie avea să-i despartă pentru totdeauna. Sergentul Nicoară împreună cu un ostaș făceau de planton pe scările conacului.

Ce vorbeau? Ce puteau vorbi niște țărani îmbrăcați în haină ostășească? Despre răscoală, despre pămînt, despre locotenentul care-i adusese să-i păzească conacul... La conac, nimeni nu dormea. Venise primarul cu vești... Mirosea a ars. Ardeau conacele în jur.

Atunci, numai în cămașă, cu pistolul în mînă, s-a năpustit locotenentul Velcescu pe scări. Urla:

— Gheorghe Nicoară, unde ești?

— Aici!

— Sergent Gheorghe Nicoară! Iei cu tine trei oameni și pleci cu primarul. Îți arată el unde. Capii răscoalei sînt toți acasă la unul Matei, din sat. Înconjurați casa, îi arestați și-i aduceți legați aici.

Primarul se uita în pămînt:

— Iertați-mă, boierule. Îi știu eu. N-or să se lase arestați.

— Dacă n-or să se lase, cu atît mai rău pentru ei. Știe sergentul ce are de făcut. Nu-i așa, Gheorghe Nicoară?

Matei era tatăl Floricăi... Sergentul nu clinti. Zise ca pentru sine:

— Nu știu, domnule locotenent.

— Ba știi, Gheorghe Nicoară. Știi. Tragi în ei fără milă. Bagi baioneta în ei. Ori legați și aduși aici, ori cu botul în țărînă. Ai înțeles?

— Nu, domnule locotenent, n-am înțeles.

— Cum?

— Nu prea pot să înțeleg lucrurile astea, domnule locotenent, că-s și eu tot țăran.

Palid, locotenentul își mușca buzele.

— Cum...? Te strivesc! Cum îndrăznești? Te-a făcut majestatea sa sergent! Ești sergent, nemernicule!

— Nu pot, domnule locotenent... Luați-mi gradul, dați-mă la Curtea marțială... majestatea sa m-a făcut sergent, dar mama m-a făcut țăran mai dinainte, domnule locotenent. Eu atîta pricep...

Locotenentul a tras piedica revolverului, l-a privit lung, dar n-a mai zis nimic...

În aceeași noapte însă trimise pe un plutonier și pe Gheorghe Nicoară la oraș cu un plic. Plicul era gol, dar pușca plutonierului încărcată. Gheorghe Nicoară n-a mai ajuns la oraș. O depeșă anunța compania că sergentul Gheorghe Nicoară a „dezertat", dispărînd fără urmă. Cîteva zile mai tîrziu, departe, la vale, Dunărea a scos trupul sergentului la mal. Fusese împușcat în inimă și aruncat în Dunăre.

Aceasta e povestea primei pietre dintre haturi. Cea din 1907. A înălțat-o Florica Matei, cea care trebuia să devină Florica Nicoară, în amintirea omului ei drag.

— Dar de ce n-a scris pe piatră numele lui? întrebă Tomiță.

— Așa ar fi vrut și ea. Velceștii însă n-au dat voie ca pe cuprinsul moșiei lor să fie scris în piatră numele unui „dezertor". A scris atunci numele la care îi dăduse dreptul dragostea lor: Florica Nicoară.

— Și a doua piatră? Se auzi în întuneric vocea celuilalt.

— A doua piatră? O să vă spun și despre asta... Au trecut anii. Ani mulți, dar tot atît de grei, tot atît de apăsători, tot atît de cenușii. Copilul Floricăi și al lui Gheorghe Nicoară, Ion, a crescut. A devenit și el slugă la boier. Cînd fasciștii au început războiul criminal împotriva primei țări a socialismului, U.R.S.S., Ion era un bărbat în toată firea. A fost mînat cu sila pe front. În primele luni de război a fost rănit și lăsat la vatră. Velcescu, fostul locotenent din 1907, ajuns acum colonel și proprietar al moșiei, îl angajase la lucru. Brațe de muncă erau puține. Velcescu adusese și un grup de prizonieri ruși pe care îi pusese la lucru, sub pază. Ion muncea cot la cot cu ei, curînd prinse ceva din limba lor și se împrieteniseră. Învață multe de la ei și, în primul rînd, înțelese că nu-i destul să-i urăști pe moșieri și pe fabricanți, ci trebuie să lupți, cu toată îndîrjirea, împotriva lor; că locul țăranului este în luptă, alături de muncitori, de partidul lor, care îi duce spre biruință, așa cum s-a și întîmplat în Rusia sovietică.

Frontul se apropia de Prut. Ajutați de cîțiva muncitori comuniști din oraș și de către Ion, prizonierii reușiră să evadeze. Ion fu arestat și trimis spre anchetare siguranței.

I se spunea „bolșevicul din Ponoare". Ofițerul anchetator îl privi îndelung. Nu-și dezlipea privirea de la opincile lui.

— Va să zică, țăran... Țăran sadea... Va să zică, tu i-ai ajutat pe bolșevici să fugă... Știi că pentru isprava asta te putem împușca pe loc?

— Știu.

— Se numește execuție sumară.

— Asta nu știu.

— Da. Așa se numește. Un glonte în cap. Întoarce-te! Uite, aici unde mi-am proptit țeava revolverului... în ceafă... Ai o singură scăpare: În cinci minute îmi spui tot... mă uit la ceas. Spune ce legitimații le-ai făcut? Pe ce nume?

Omul tăcea. Își privea și el opincile. Ofițerul urmă rar, printre dinți:

— Știm totul. Nu vrei să spui? Atunci poate îmi spui în ce haine i-ai îmbrăcat? N-ai avut în viața ta șase rînduri de haine... Cine ți le-a dat? Comuniștii din port?... Nu vrei să spui? Bine... Știu că i-ai dus cu căruța... Pînă unde? Unde i-ai lăsat? Încotro i-ai dus? Spune asta! Un cuvînt și ți-ai scăpat viața... Încotro? Mai sînt 30 de secunde... 25 de secunde, Ion Matei!... Unde i-ai dus?

— Spre răsărit, domnule ofițer.

— Unde spre răsărit? Unde?

— O să vedeți singur. Or să se întoarcă ei curînd. Tot de acolo... Și acum împușcați-mă.

(Continuare în pag. 14)

Cele de mai jos sînt reproduse după jurnalul personal al unei instructoare de detaşament, profesoară de chimie la o şcoală dintr-un sat.

File din jurnalul unei instructoare

În această frumoasă seară de aprilie, după ce m-am întors din excursia pe care am făcut-o cu copiii, simt nevoia să-mi răsfoiesc caietul de însemnări. L-am început la 15 septembrie anul trecut, cînd am fost transferată, la cererea mea, în această comună. Directorul m-a anunţat că am catedra completă de chimie. Tov. Ionescu, profesor de romînă şi instructor superior de pionieri, aflînd că sînt utemistă, m-a întrebat dacă n-aş accepta să fiu instructoare de detaşament la clasa a VII-a B. Am primit cu bucurie.

★

La careul de deschidere a noului an şcolar, în timp ce directorul vorbea, dintr-un colţ se auzea gălăgie. Am observat că un băiat înăltuţ, negricios, cu o ţinută cam neglijentă, tot povestea ceva, neţinînd seamă de cele ce se petrec în jurul său. Alţi doi colegi de-ai lui rîdeau cu poftă. Au băgat de seamă că mă uit fix la ei, dar nu s-au sinchisit.

★

Prima oră de chimie în clasa a VII-a B. Surpriză dublă: în fundul clasei, băiatul cu pricina şi, în faţa lui, ceilalţi doi. O sfecliseră. Am aflat că pe cel negricios îl cheamă Sorin, iar pe colegii lui Mircea şi Paul.

Cred că au fost tare miraţi că nu le-am spus nimic. (De altfel, se pare că atitudinea mea era comentată în şoaptă atunci cînd mă întorceam cu faţa la tablă.) Fiecare lucru însă, la timpul său. Am remarcat că nici unul din cei trei nu purta cravată.

★

Am avut o discuţie cu colectivul de conducere al detaşamentului. Preşedintele este, de altfel, şi premiantul clasei. Îl cheamă Dumitru. Am hotărît ce trebuie să facem pentru pregătirea alegerilor.

★

Îmi pare bine că preşedinte a fost ales tot Dumitru. E totuşi cel mai bun din clasă şi are autoritate.

★

Adunarea închinată cravatei roşii a ieşit bine. S-a vorbit despre angajamentul pionieresc, despre ceea ce înseamnă cravata roşie. S-au făcut apoi lecturi despre Zoia Kosmodemianskaia şi despre pionieri eroi ai Uniunii Sovietice.

Se pare că atmosfera s-a schimbat oarecum. Cred că Mircea şi Paul (Sorin n-a venit la adunare) s-au simţit destul de prost. Şi ei făceau parte dintre aceia care obişnuiau să vină fără cravată.

După adunare i-am întrebat unde e Sorin.

— La S.M.T., mi-a răspuns Mircea.

— Se duce acolo în fiecare după-amiază, a confirmat Paul.

— Dar ce face acolo?

— Îi plac tractoarele.

★

Am avut o convorbire (de altfel foarte folositoare) cu tovarăşul Ionescu despre detaşamentul meu.

I-am mărturisit impresia neplăcută pe care o aveam că unii dintre ei au cam uitat că sînt pionieri.

★

Sînt 4 km pînă la S.M.T. (cum s-o fi ducînd oare Sorin în fiecare după-amiază pînă acolo?). Am stat de vorbă cu directorul S.M.T.-ului. Îl cunoaşte pe Sorin. E pasionat pentru tractoare şi tractorişti. I-am explicat directorului că situaţia la învăţătură a lui Sorin e destul de proastă. Ar trebui ca tractoriştii să-l determine să nu uite învăţătura. Directorul mi-a făgăduit că va vorbi cu secretarul organizaţiei U.T.M.

★

De cînd am fost la S.M.T. Sorin întoarce capul de cîte ori mă vede. A început să vină cu lecţiile pregătite (se vede că directorul s-a ţinut de cuvînt). Cine ştie! Poate că mai sînt şi alţi copii care se pasionează după un anumit lucru. De pildă, chiar prietenii lui Sorin. Au la materia mea note

foarte bune. Am început să-i observ la ore. Mai ales cînd facem experiențe sînt grozav de atenți.

★

Astăzi am înmînat primele carnete pentru distincțiile pionierești (le vorbisem despre asta cu mult înainte). Bineînțeles, au primit aceste carnete cei mai buni. Reacția a fost puternică. S-au grăbit toți să le vadă, să citească condițiile. Chiar și Sorin s-a uitat peste umerii celorlalți. (Se pare că între el și ceilalți doi, Mircea și Paul, a intervenit o ruptură.)

— Ei, Sorin! (Sorin a tresărit.) Ce zici? N-ai putea să capeți și tu distincția?

— Nu..., nu cred..., Sorin plecă ochii (lucru care m-a surprins).

— ???

— Stau prost cu învățătura și disciplina.

Va să zică Sorin e conștient că face rău! Ce-l împiedică atunci să se îndrepte? Pesemne firea lui orgolioasă.

Am stat de vorbă cu cîțiva profesori (științele naturii, fizică, muzică, educație fizică) și am aflat următoarele: trei fete și doi băieți fac parte din echipa de dansuri a școlii; cinci sau șase copii dau ajutor la gospodăria colectivă (părinții lor sînt colectiviști), în general, pe băieți îi pasionează motoarele (lucru normal, de altfel). Acum știu precis ce am de făcut. Lupta pentru obținerea distincțiilor o să mă ajute să generalizez toate acestea.

★

Profitînd de primele zile calde de martie, am organizat o vizită la S.M.T. și una la gospodăria colectivă. Cînd am ajuns la S.M.T., Sorin era de nerecunoscut. Dădea mîna bărbătește cu tractoriștii și mecanicii, iar ei îl băteau pe umăr și rîdeau. Apoi, spre admirația tuturor, Sorin a explicat cu ajutorul unui motor pus pe butuci cum funcționează tractorul și a făcut chiar o demonstrație pe un tractor. Și mai ales, îmi explica... mie. Pe fața lui nu se mai citea nici o umbră de supărare.

Directorul ne-a oferit toate posibilitățile să vizităm cît mai des atelierele. Nici n-am stat la gînduri și am acceptat. Urmează să stabilim zilele acestea totul, în amănunțime.

La gospodărie a fost rîndul celor 6 copii să arate ce știu. Am văzut miei nou-născuți și viței. Detașamentul a luat în grijă 12 miei și doi vițeluși (care au fost numiți, pe loc, Negruț și Tăuraș).

★

Sînt foarte mulțumită! (Aș spune fericită, dar nu îndrăznesc să mă bucur prea devreme.) Sorin a fost numit responsabilul cercului micilor tractoriști. Au fost însă cîțiva care s-au împotrivit. Motivul? Nu prea a fost disciplinat, nu prea a învățat bine, nu prea... (L-au prins și ei acum la strîmtoare.) Sorin s-a înfuriat și a spus că n-are a face una cu alta. Am intervenit pentru el: „Eu cred că dacă Sorin s-a îndreptat acum nu are rost să ne mai amintim de lucrurile astea!" Deși erau cam porniți, copiii au priceput intenția mea. Sorin s-a uitat lung, mirîndu-se, poate, cum de-i iau eu apărarea. După adunare l-am întrebat prietenește: „Ce-a fost atîta vreme cu tine, Sorin?" Apoi (poate că nu era momentul cel mai potrivit) l-am mustrat: „Mi se pare că tu, Sorin, ai cam uitat o vreme că ești pionier!"

— Nu! Asta nu! Nu e adevărat. N-am uitat că sînt pionier. Nu puteți să spuneți asta... Chiar dacă n-am fost la adunare...

Mă uitam la el și nu știam ce să cred. I se citea o adevărată durere în glas. „Poate că-i pare rău — mi-am zis. Ar fi bine, foarte bine."

★

Iată și minunatele zile de aprilie. Dacă aș avea răbdare, ar trebui să fac un bilanț, să mă bucur că în clasa a VII-a B nu mai există note de 6, că s-a format o opinie sănătoasă în detașament, că au fost realizate o serie întreagă de condiții pentru obținerea distincțiilor, că gospodăria colectivă e foarte mulțumită de ajutorul pe care i-l dăm, că mieii au crescut și ei, că vițeii (Negruț și Tăuraș) sînt bine, sănătoși, că... oho! mi se pare că, vrînd-nevrînd, tot am făcut bilanțul. Și, cu tot bilanțul, mai este pînă cînd lucrurile vor fi în ordine. Mă gîndesc acum și la viitor. La 29 aprilie, seara, vom avea focul de tabără închinat zilei de 30 aprilie, apoi, sfîrșitul anului școlar... Nu, la asta nu vreau să mă gîndesc încă. Mă întristează pentru că va trebui să mă despart de ei, de cei dintr-a VII-a B. Sorin și încă vreo cîțiva vor merge la școala de tractoriști... E hotărît... Dar pînă atunci mai e vacanța... Tabăra, excursia pentru cunoașterea ținutului natal, strîngerea spicelor... Da. Vom mai fi împreună... De ce să mă gîndesc de pe acum la despărțire?

A. WEISS

(Urmare din pag. 11)

— Ai vrea tu așa, deodată... Așteaptă... De glonț tot n-ai scăpat, dar mai întîi să stea și alții de vorbă cu tine. Te trimit la Curtea marțială pentru crimă de înaltă trădare și complicitate cu inamicul în timp de război... Curînd va veni în satul tău o telegramă. O simplă telegramă: „Civilul Ion Matei de pe moșia dv. a fost condamnat la moarte prin împușcare...“ Ion Matei a fost judecat și condamnat la moarte. Telegrama a și sosit în sat. Dar fasciștii n-au mai avut vreme să execute criminala sentință. Armata sovietică eliberatoare intrase în oraș. În Ponoare, Florica Matei, acum bătrînă, își știa însă fiul ucis.

Aceasta este povestea celei de-a doua pietre. Dar o să mă întrebați din nou: De ce nici pe această piatră nu este numele lui? Așa ar fi vrut Florica, dar Velcescu, devenit generalul Velcescu, fiind încă stăpîn pe moșie, a interzis și de data aceasta ca numele unui „bolșevic“ să fie scris pe piatră. A scris atunci același nume drag ei, numele suferinței ei, și... dedesubt anul.

În odaie era liniște. Butucul se aprinsese și numai văpaia lui lumina cele trei chipuri. Tomiță vorbi:

— Despre cea de-a treia piatră știm. Stă deasupra trupului sfîrtecat de una dintre minele pe care generalul Velcescu le-a pus ca să întîmpine cu ele pe țăranii veniți în '45 să-i împartă moșia. În primele rînduri se afla și bătrîna argată Florica Matei. A venit de la oraș atunci și Ion Matei, fiul, pe care mamă-sa nu-l mai credea în viață, nu-i așa?

— Da. Era însă rănit. Ceruse să fie voluntar pe frontul antihitlerist.

— Și nu i-a scris de loc bătrînei? iscodi Vasile.

— I-a scris. Se vede însă că la poștă erau oamenii boierului. Ascundeau scrisorile. Altele s-or fi pierdut. Era război. Maică-sa îl socotea mort. Cînd l-a văzut a vrut să scoată piatra dintre haturi, dar n-a mai avut vreme. În Ponoare oamenii se agitau, puneau la cale împărțirea moșiei lui Velcescu.

— Și Ion?

— Era comunist. Era la locul lui de luptă. Boierul tremura. A trimis după el. Nu s-a dus. Atunci a venit boierul să-l caute. A început zîmbind:

— Ei, domnule Ion Matei, iată că dreptatea cărților sfinte se mai adevărește o dată: „Dacă nu vine Mahomed la munte, vine muntele la Mahomed“. Am venit, am venit la dumneata să stăm de vorbă cu cărțile pe față. Știu, știu, oamenii mei m-au pus la curent, știu ce cauți în sat. Sînt bine informat...

— Oamenii dumitale puteau să nu se ostenească. Tot ce fac, fac la lumina zilei și în văzul tuturor.

— Ioane, îmi dai voie să-ți zic așa, uite, îți vorbesc ca un părinte. Nu faci bine ce faci. Te iei după comuniști, agiți oamenii...

— Oamenii se agită singuri. Dar nu așa ca în 1907.

— Ce ai tu cu 1907? Să nu dezgropăm morții... Ce-a fost a fost... Am auzit că v-ați dat cu comuniștii; vreți să-mi luați pămîntul... Te previn că uneltirile voastre sînt în afara legii...

— Depinde după ce lege vorbești dumneata. După legea care a ordonat împușcarea țăranilor în 1907, după cea care a poruncit împușcarea muncitorilor la Grivița în '33, după cea care a trimis la moarte sute de mii de muncitori și țărani? După legea noastră, a poporului, drepturile noastre sînt sfinte.

— Te înșeli..., adică te pripești, dragul meu. Ți-am spus că vreau să stăm de vorbă cu cărțile pe față... Mie așa îmi place. Să lăsăm vorbele mari. Sînt convins că ne putem înțelege...

— Nădăjduiesc că nu în privința împărțirii moșiei dumitale de către țărani. Asta va începe neîntîrziat. Prea mult au așteptat oamenii această zi ca să mai zăbovească.

— Nu te înflăcăra, Ioane... Înflăcărarea e bună la tinerețe. Uite, avem amîndoi părul alb. Să jucăm cu cărțile pe față... A fost război, e mizerie... Te știu de mic. Ești sărac... Te fac om... Îți dau pămînt, vite, pădure... ne înțelegem noi... Ești neînsurat... Uite, te însor eu cu o fată de la conac... Îi dau zestre, n-ai să te plîngi...

— Rău ai ajuns, boierule. Peținoare...

— Ascultă, mă gîndesc la binele tău. Lasă-te de comuniști... Mai am influență... Sînt stăpînul satului. Te fac primar...

— Nu-mi trebuie să fiu primar boieresc... Am mai fost slugă... A venit vremea să fim noi stăpîni.

Ilustrații: M. GYÖRGY

— Cum? Ăsta ți-e ultimul cuvînt?

— Nu. Primul! Mă scol dimineața și zic: „A venit ceasul să fim stăpîni“. Trec „printre haturi“ și zic: „Tată, a venit ceasul“. Trec prin fața conacului, mă uit la dumneata, te aud și tot asta-mi zic...

— Să nu-ți mușți limba. Și-au mai mușcat-o și alții cînd li s-a făcut poftă de pămîntul meu.

— Pămîntul e al celor ce-l muncesc.

— Ascultă! Ascultă! Am vrut să fac om din tine...

— Omul tău?

— Să nu-mi zici „tu“, că nu m-am bătut pe burtă cu tată-tu.

— Nu. L-ai împușcat.

— Ei, lasă! Om mai vorbi noi.

— N-avem ce. Oi fi cumpărat tu pe mulți. Văd că te pricepi să cumperi. Dar cu noi ți-ai greșit socotelile. Apoi generalul a plecat... A doua zi, oamenii au intrat pe moșia lui. El fugise din ajun, dar tot a mai făcut o mîrșăvie. Ultima. A semănat mine pe cîmp.

— Atunci a murit Florica Matei.

— Da. S-a stins în brațele lui Ion. A cerut să fie îngropată „între haturi“ și să i se scrie pe piatră numele pe care și l-a dorit toată viața: Florica Nicoară...

— Și Ion?

— A plecat din sat. E activist de partid.

— Știm. A fost în Maramureș, în Vrancea...

— Și pe la Bicaz... Pe acolo l-ați întîlnit, nu?

— Da. Prin țară.

— Și acum unde e?

Afară, în ogradă, se auziră pași, apoi vocea cunoscută a tatălui. Grigore Bălan intră în casă.

— Ei, da' ce stați pe întuneric? Tomiță aprinse lumina.

Lumina becului cuprinse încăperea. Străinul se ridică încet, venind în întîmpinarea tatălui, în timp ce acesta rămăsese înmărmurit:

— Tovarășe Ion! Tovarășe Matei! Dumneata ești? Dar de ce l-ați ținut pe întuneric, dragii tatii?

Omul părea încurcat. Vorbi încet:

— Nu-i nimic... Vorbeam de niște pietre... Tocmai isprăvisem. Apoi pășì spre odaie și veni cu scurta pe umeri: Să mergem! S-or fi adunat oamenii. E opt fără zece minute...

MIRCEA SÎNTIMBREANU

COPILĂRIA SCRIITORULUI CAMIL PETRESCU

În martie 1907, în clasa a II-a a Liceului „Sf. Sava", la ora de istorie, profesorul Vlădescu, poreclit „ostrogotul", după ce strigă catalogul, spune — cu glasul lui permanent răguşit de tutun şi de băutură:

— Să iasă la lecţie Coteţ Niculae, Cozma Corneliu, Cristea Alexandru şi Cristescu Tarciniu!

Cel dintîi dintre elevii chemaţi — Coteţ — vine la tablă cu ochii plînşi, cu lacrimile încă prelinse pe obraji. „Ostrogotul" îl scrutează, apoi îl întreabă:

— Ce-i cu tine, mă?

Coteţ nu-i răspunde decît printr-un suspin. Camil Petrescu se ridică şi spune:

— I-a murit tatăl.

— Cum i-a murit? se miră profesorul.

— A fost împuşcat în sat la el, precizează Camil.

Şi acum îmi aduc aminte de cruzimea profesorului, care, sculîndu-se în picioare, a spus:

— Răscoală, ai? Răzmeriţă? Bine i-a făcut! Să ştiţi că pentru un dascăl de istoria neamului nu e mîndrie mai strălucită decît să-şi amintească, la bătrîneţe, că a avut cinstea să preamărească represiunea ordonată de guvern, care a gîtuit inconştienta răzvrătire a unor... unor... Ce-au căutat, aia au găsit! Da! Bine le-a făcut! O tăcere de mormînt apasă asupra clasei. Camil îşi înfige unghiile în braţul meu, şoptindu-mi:

— Ce monstru...!

A doua zi, el mă ia deoparte:

— Am scris astă-noapte un sonet. Mergi cu mine să-l ducem la ziarul „Romînia muncitoare"?

Şi îmi strecoară o hîrtie pe care era aşternută slova lui măruntă. Citesc pe furiş:

„Martirul din Vităneşti"

„Gemeai sub tirania zdrobitoare,/ Te chinuiai sub crîncena biciuşcă/ Şi ca un leu înlănţuit în cuşcă/ Urlai nădejdea vremii viitoare.

Dar ei ţi-au sugrumat cu-nverşunare/ Revolta care spumegă şi muşcă,/ Drept căpătîi ţi-au dat un pat de puşcă/ Şi-n loc de pîine, gloanţe-ucigătoare./ Brătianu şi Averescu, mînă-n mînă,/ Doi încleştaţi de-o furie păgînă,/Te-au prăvălit în groapa din vîlcea:

O, dormi, o, dormi, în gloria nemuririi/ Căci fiii tăi curînd vor contempla/ Triumful luminos al dezrobirii!"

În aceeaşi zi, după ieşirea din clasă, ne prezentăm amîndoi la ziarul „Romînia muncitoare" din strada Blănari, unde, în două odăiţe mohorîte, se afla organul de presă al mişcării muncitoreşti din ţara noastră. Erau prezenţi: Gala Galaction, cunoscutul scriitor, D. Marinescu, administratorul gazetei, şi soţia neînfricatului luptător I. C. Frimu. Între ei, stînd pe un taburet, se afla N. D. Cocea, care, deşi era judecător-ajutor la Panciu, scrisese un articol îndîrjit împotriva masacrării ţăranilor răsculaţi şi fusese chemat la Ministerul Justiţiei spre a fi judecat şi sancţionat. El ia foaia din mîinile lui Camil, citeşte sonetul, apoi, cu ochii lui sfredelitori, ne observă în acelaşi timp şi sfiiciunea, dar şi îndrăzneala:

— Cine a scris poemul din voi doi? răsună glasul lui puternic.

— L-am scris împreună! afirmă cu putere Camil.

Cocea arată celorlalţi tovarăşi sonetul, şopteşte ceva lui Marinescu, apoi ne măsoară din nou cu mîndrie abia mărturisită că generaţia noastră protestează împotriva împilării ţărănimii. Pe urmă, cu glasul cel mai părintesc, ne spune:

— Micii mei tovarăşi, dacă v-am publica poezia, voi şi familiile voastre aţi fi persecutaţi pînă într-a noua spiţă. Se va afla că voi sînteţi autorii şi nu ne stă în putere să împiedicăm represaliile. Vă felicit şi vă sfătuiesc să aşteptaţi. Tinereţea voastră nu va încărunţi pînă nu veţi vedea, mai curînd decît vă închipuiţi, moartea sclaviei şi descătuşarea poporului.

★

După această scenă, elevul Camil Petrescu urmărea cu stăruinţă tot ce publica N. D. Cocea — neobositul şi neîntrecutul pamfletar şi scriitor —, citind şi comentînd în cercul de prieteni care îi împărtăşeau admiraţia pentru articolele sale. Într-un caiet, el copia pasajele care îi izbeau mai cu deosebire imaginaţia, însoţind textele de adnotări în care predomina adjectivul „admirabil!"

La 13 martie 1910, exact după trei ani de la izbucnirea răscoalelor, apare revista săptămînală „Facla", sub direcţia lui N. D. Cocea, care îşi sfîrşea astfel articolul-program:

„...Cei vechi îşi transmiteau, din mînă-n mînă şi din generaţie în generaţie, focul sacru. Ca şi dînşii, în ziua celei de-a treia aniversări a marii răscoale ţărăneşti, la ultimele răsfrîngeri ale incendiilor din primăvara anului 1907, aprindem «Facla» aceasta.

Fie ca, în drumul ce-şi croieşte în lume, raza ei să lumineze, focul ei să încălzească, flacăra ei să ardă, fără părtinire şi fără cruţare".

Cu începere din anul al doilea, fiecare număr al revistei avea pe copertă cîte un desen făcut de artistul progresist Iosif Iser. Desenele erau de fapt caricaturi care îşi băteau joc de moşieri, de burghezi, de toţi împilatorii poporului, în frunte cu regele. Imaginile urmau una după alta: Asasinul (Ion Brătianu); Guvernatorul (P. P. Carp); Furia (N. Filipescu); Holera, bocindu-se în faţa crucilor de pe morminte: „... Nu mai e nevoie de mine: mi-a luat-o Brătianu înainte!"; Hienele (fraţii Brătianu); 10 Mai, purpură şi sînge (Carol I); Viţelul de aur (tot Carol I); 10 Mai 1913 (odiosul rege purtînd pe frunte inscripţia sîngerîndă: „1907").

Cunoscînd toate acestea, petrecute cu mulţi ani în urmă, m-am socotit dator să înfăţişez şcolarilor de astăzi cîteva momente din viaţa de elev a lui Camil Petrescu, cel care, mai tîrziu, în anii de democraţie populară avea să scrie nemuritorul roman „Un om între oameni" şi alte opere de mare valoare.

CONSTANT IONESCU

ÎNTR-O VIZITĂ

Astăzi am invitat la Clubul „Ştie tot" un tovarăş inginer zootehnist care o să vă povestească cîte ceva despre metodele ştiinţifice în creşterea animalelor.

Am să vă iau cu mine să vizităm împreună una din gospodăriile colective fruntaşe din apropierea Braşovului, şi anume pe cea din Bod, renumită nu numai pentru cereale, legume, sfeclă de zahăr, dar şi pentru creşterea animalelor. Să ne îndreptăm spre marginea satului, acolo unde se află ferma de vaci a gospodăriei. Priviţi grajdurile mari, moderne, unde se adăpostesc peste 300 de vaci. Îngrijitoare de viţei, mulgători îmbrăcaţi în halate albe, curate, trebăluiesc cît e ziua de mare. Ei cresc şi îngrijesc animalele după cele mai înaintate metode ştiinţifice. Pentru ca să dea mult lapte şi carne, animalele au nevoie de hrană bună, adăposturi bune. Interesant e faptul că la gospodăria colectivă de la Bod unul din grajduri este semideschis. Grajdul are trei pereţi, iar în faţă, un fel de obloane, care se pot ridica şi cobori foarte uşor cu ajutorul unor scripeţi. În zilele calde, grajdul se lasă deschis, iar pe vreme geroasă obloanele se lasă în jos.

De-a lungul peretelui din spate este asigurat un spaţiu pentru depozitarea fînului necesar hranei vacilor. Hrana ajunge pentru cîteva săptămîni, iar vacile se hrănesc singure. Pentru a nu se face risipă, au fost puse nişte grătare obişnuite, care se mută pe măsură ce fînul a fost consumat.

Dar, la această gospodărie, vacile sînt obişnuite nu numai să-şi ia singure hrana, ci chiar... să vină singure la muls. Îţi vine a rîde cînd vezi cum nişte vaci, în greutate de peste 600 kg fiecare, stau... la coadă şi uneori se grăbesc să intre primele în sala unde sînt instalate aparatele de muls. Aceasta nu e de mirare. Iată ce povesteşte brigadierul zootehnist Ghedri Vilmoş:

— Ca să obişnuim vacile să vină singure în sala de muls, în timpul mulsorii le dăm furaje concentrate, (tărîţe, uruieli) etc. Vacilor le plac astfel de furaje şi, în timp ce mănîncă, slobod mai uşor laptele. Ele „ştiu" că la o anumită oră li se dă un nutreţ gustos şi că sînt mulse. S-a creat vacilor astfel acea obişnuinţă care în ştiinţă se numeşte reflex condiţionat.

Veniţi acum să priviţi cum se face mulsul mecanic, căci grajdul este prevăzut cu toate instalaţiile moderne. Într-o cameră se înşiruie cîte 8 vaci, cărora li se aplică pe uger un fel de manşoane de cauciuc. Cu ajutorul unei instalaţii de vid, aceste manşoane execută întocmai mişcările mîinii mulgătorului. Laptele curge apoi prin nişte ţevi, în cisterne, fără să vină nici un moment în contact cu aerul. Munca omului este mult uşurată, dar în schimb se cer cunoştinţe temeinice în mînuirea aparatelor.

Desigur, vreţi să ştiţi ce cantitate de lapte se obţine de la vacile astfel îngrijite. Aici, la Bod, se obţin pînă la 20 şi 25 de litri pe zi de la unele vaci. În ţara noastră sînt multe gospodării colective care au ferme mari de creştere a vacilor, ce dau cantităţi însemnate de lapte şi carne.

Viţeii cresc bine

Dar una dintre cele mai frumoase şi mai interesante preocupări este aceea de îngrijitor de viţei. Viţeii trebuie ocrotiţi din primele minute de viaţă. Toate metodele ştiinţifice în creşterea acestor fiinţe gingaşe trebuie aplicate „ca la carte". Înainte vreme se credea că dacă viţelul este lăsat să sugă lapte cît vrea nu-i mai trebuie nimic altceva. Crescătorii, preocupaţi de această problemă, au observat însă că dacă viţeii sînt lăsaţi lîngă vacă sug lapte uneori mai mult, alteori mai puţin, ceea ce-i dăunător şi într-un caz şi în altul.

Pentru a înlătura acest neajuns îngrijitoarea de viţei Rozalia Tudorache aplică o metodă foarte indicată, şi anume alăptarea la „biberon". Fiecare viţel primeşte atîta lapte cît trebuie pentru creştere, după calculele făcute de specialişti. Dar ştiţi cum se poate face ca viţeii să crească mai mult în greutate şi în acelaşi timp să consume mai puţin lapte? Foarte simplu. O parte din lapte se smîntîneşte cu ajutorul unui separator. Smîntîna obţinută este folosită pentru hrana oamenilor, în timp ce laptele lipsit de smîntînă s-a dovedit a fi o hrană foarte bună pentru viţei. Şi acest lapte se dă viţeilor tot la biberon, încălzit la o temperatură de 37—38 de grade şi la ore fixe. În boxele unde stau viţeii domneşte o curăţenie exemplară. Periodic se face dezinfecţia boxelor, iar starea sănătăţii viţeilor este examinată cu multă atenţie. Îngrijitorii de viţei mai aplică şi alte metode. Aşa, de pildă, viţeii sînt lăsaţi să zburde în aer liber şi soare; astfel îşi întăresc organismul şi cresc sănătoşi şi viguroşi.

Pionierii din comună vin adeseori să vadă viţeii — învaţă cum să-i adape, îi supraveghează cînd se hrănesc. Şi, vai, dacă vreun viţel se îmbolnăveşte copiii nu-şi găsesc locul pînă ce bolnavul nu se vindecă. Adeseori pionierii citesc cărţi interesante despre creşterea animalelor, fiindcă mulţi dintre ei doresc să

lucreze în această specialitate atît de interesantă — cea de crescător de animale.

Şi, fiindcă munca de crescător de animale cere oameni bine pregătiţi, cu cunoştinţe ştiinţifice multiple, la Bod se organizează multe cursuri agrozootehnice. Alături de oameni cu tîmple cărunte stau în bănci şi notează în caietele lor, învăţînd cu rîvnă, şi foarte mulţi tineri.

Ştiinţă şi iar ştiinţă

Încă de acum cîţiva ani, specialiştii în creşterea animalelor de la Bod au socotit, împreună cu colectiviştii, că producţia de lînă a oilor poate fi dublată. Şi, într-adevăr, colectiviştii au reuşit să dubleze producţia de lînă. Anul trecut ei au obţinut, în medie, cîte 3,8 kg de lînă de la fiecare oaie.

Cum s-a reuşit acest lucru? E o istorie interesantă. În gospodărie se găseau în trecut oi cu lînă groasă şi rară, de calitate inferioară. Orice ar fi primit ca hrană, aceste oi dădeau tot lînă de proastă calitate. Atunci colectiviştii au apelat la ajutorul ştiinţei. Au început să studieze metodele ştiinţifice de îmbunătăţire a raselor de oi, au discutat cu specialiştii şi şi-au propus să dirijeze producţia de lînă a oilor. Ei şi-au procurat berbeci de rasa Merinos de Palas şi din rasa Merinos transilvănean, care dau pînă la 8 şi chiar 10 kg de lînă fină la o singură tundere. Astfel de berbeci transmit la urmaşi însuşirea de a da lînă multă şi de bună calitate. Aşa că aproape toţi mieii obţinuţi au dat lînă mai multă şi mai bună. Metoda a fost repetată cîţiva ani de-a rîndul.

Selecţia aceasta o fac cei mai pricepuţi colectivişti, cu ajutorul specialiştilor. Ei urmăresc ca toate oile să aibă lînă deasă, cu firul lung, mătăsos şi mai rezistent.

Interesante sînt şi metodele pentru îmbunătăţirea rasei de porci. Aici se urmăreşte un scop precis: acela de a obţine carne mai multă cu cheltuieli cît mai puţine. La gospodăria colectivă de la Bod, datorită unei bune îngrijiri, în numai 7—8 luni un porc ajunge la o greutate de cca. 100 kg. Colectiviştii au observat că porcii cresc mai bine atunci cînd li se dau ca hrană furaje cît mai variate şi bine pregătite. Aşa stînd lucrurile, îngrijitorii au început să facă amestecuri de diferite uruieli de orz, de porumb şi tărîţe cu cartofi, sfeclă şi alte furaje. Ei au aflat din cărţile de specialitate că fînul de lucernă şi trifoi conţine multe substanţe hrănitoare valoroase şi că este bogat în proteine, vitamine şi calciu şi, ca atare, este foarte potrivit pentru hrană. Numai că porcii nu prea voiau să mănînce fîn. Atunci colectiviştii au găsit o altă metodă pe care o aplică, obţinînd rezultate foarte bune. Ei macină fînul de lucernă şi trifoi. Se obţine astfel făina de fîn, care, în amestec cu diferite uruieli, este mîncată de porci cu mare poftă.

Multe alte metode care se aplică aici se datoresc faptului că oamenii învaţă, îşi iubesc gospodăria, muncesc cu rîvnă, iar munca lor este respectată. Înainte vreme, munca de îngrijitor de animale era socotită ca înjositoare. Îngrijitorilor de animale li se spunea în derîdere „văcari" sau „porcari" şi nu erau luaţi de nimeni în seamă.

Astăzi, la noi, îngrijitorii de animale sînt oameni preţuiţi şi respectaţi. Constantin Adochiţei, crescător de animale din părţile Sucevei, este Erou al Muncii Socialiste.

În gospodăria de la Bod întîlneşti mulgători fruntaşi, ca Alexandru Bibo, Dumitru Scurtu, Elena Şerban, o întîlneşti pe îngrijitoarea fruntaşă Rozalia Tudorache, îngrijitoare de viţei, sau pe ciobanul-şef Costică Vasile.

Şi cum să nu fie respectaţi astfel de oameni cînd ei au obţinut anul trecut 600.000 l de lapte de vacă, 3.710 kg de lînă şi multe mii de kilograme de carne? Ei au îndrăgit meseria de îngrijitor de animale şi au învăţat să aplice în practică cuceririle ştiinţei.

C. BORDEIANU
Ilustraţii: D. NEGREA

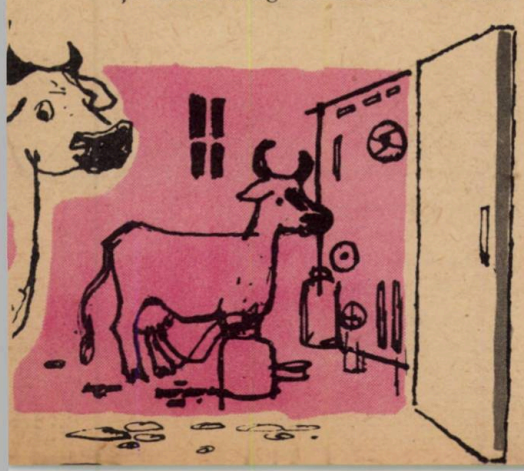

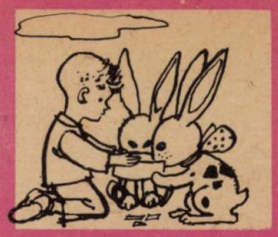

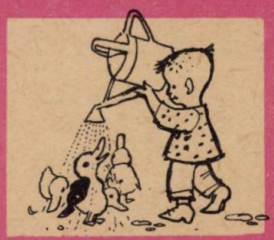

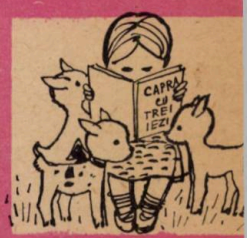

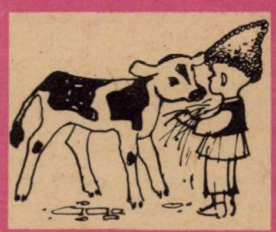

UMOR

Poetul Mihai

A trecut mai bine de un an. Unii dintre cei care citesc acum aceste rînduri își mai amintesc, fără îndoială, clipele de atunci. Era într-o sîmbătă după-amiază. Mai mult decît oricînd, pionierii din Ploiești așteptau să se sfîrșească ultima oră de curs. De ce oare? Pentru că după-amiază aveau să întîlnească, într-una din sălile aflate în centrul orașului lor, cîțiva oaspeți dragi. Oaspeți pe care îi așteptau de mult. Stătuseră cu ei de vorbă, dar nu-i văzuseră încă niciodată. Mă veți întreba: este oare cu putință? Da. Pentru că acești prieteni mai mari ai lor nu erau alții decît scriitori, poeți ale căror versuri le-au învățat și recitat de atîtea ori sau prozatori ale căror povestiri și romane le-au citit, nu o dată, pe nerăsuflate. Și astăzi acești prieteni erau așteptați să vină în mijlocul pionierilor din Ploiești. Prea mult nu s-au lăsat așteptați. Iată-i intrînd în sală: Mihai Beniuc, Dumitru Corbea, Mihu Dragomir, Gica Iuteș... Un cîntec a izbucnit din inimile tuturor pionierilor: „E roșie cravata mea ca focul". Îl cîntau cu bucurie pentru că cel ce scrisese versurile cîntecului era în mijlocul lor: poetul Mihai Beniuc, încă tînăr, deși, așa cum mărturisea despre sine: „La tîmple mi s-a strîns părul cărunt/ Ca sarea din adîncul ocnei scoasă". Și Mihai Beniuc a început să citească: „Sînt măr de lîngă drum, și fără gard/ La mine-n ramuri poame roșii ard". Și, auzindu-l citind această poezie, mulți dintre cei de față înțelegeau acum parcă mai bine tîlcul adînc al versurilor lui Mihai Beniuc.

„Sînt măr de lîngă drum" — spunea Mihai Beniuc. Și noi atunci ne-am întrebat cum a străbătut el anii, cum și-a îmbogățit simțirea și limba sa, în așa fel încît drumeții — care nu sînt decît cititorii de azi — „să ia fără sfială" „poamele roșii", poemele sale.

Drumul acesta e lung... Începe cu cincizeci și patru de ani în urmă, în toamna anului 1907, în comuna Sebiș, prin părțile Aradului. Acolo s-a născut Mihai Beniuc. A dovedit dragoste pentru carte și a plecat la liceul „Moise Nicoară" din Arad. A început să scrie versuri, și cîteva încercări din acești ani au apărut în revista liceului. Încă din acei ani de școală se trage pasiunea poetului și pentru teatru. Elevul de pe băncile liceului din Arad învață temeinic și, deși, așa cum spunea Eminescu, muza îl mai abătea „cu ispita de la trebi", se pregătea temeinic pentru meseria ce și-o alesese. Puțini dintre voi știu că Mihai Beniuc, cel ce a scris „Mărul de lîngă drum", a urmat cursurile Facultății de psihologie și filozofie, publicînd, încă din anii studenției, lucrări științifice în această ramură. A fost mulți ani de zile conferențiar și profesor la Facultățile de psihologie din Cluj și București. Dar această muncă științifică migăloasă, care cerea cercetări îndelungi și experiențe în laboratoare, ore de curs și seminarii, n-a șters dragostea lui pentru poezie, despre care aminteam mai sus. Avea 20 de ani Mihai Beniuc atunci cînd s-a hotărît să bată la porțile unei reviste literare. Unde avea să încerce tînărul poet? Gîndurile lui s-au îndreptat spre cel care, după Mihail Eminescu, ducea mai departe poezia românească pe noi culmi: Tudor Arghezi. Și i-a trimis lui Tudor Arghezi cîteva versuri ale sale. Tudor Arghezi tipărea pe atunci, cu mari jertfe materiale, o revistă de un format curios: lungă doar de cîțiva centimetri și îngustă. Cea mai mică revistă care a apărut vreodată la noi. În paginile ei însă au văzut lumina tiparului zeci și sute de nestemate ale literaturii noastre. În paginile acestei reviste, Tudor Arghezi a publicat poeziile pe care i le-a trimis Mihai Beniuc. De atunci, în literatura noastră a început să se audă glasul

Beniuc

„Cuvintele îmi zboară de foc și de plumb, /Ca gloanțele din flinte" — afirma poetul Mihai Beniuc la douăzeci și șapte de ani. Și așa a fost. În timpul dominației capitaliste, el a cîntat din „trîmbițele morții/ Sfîrșitul Veacului" și a vestit „mulțimilor flămînde/ O viață nouă". Fiecare moment din viața poporului nostru, greu încercat atunci, își afla răsunet în poezia lui Beniuc. Ardealul era sfîșiat în două de fasciști. Poetul pleacă de la Cluj în pribegie. Atunci a scris: „Despărțire de o garoafă roșie", versuri în care se dădea glas durerii simțite în acele zile de mii și zeci de mii de oameni: „Sărut cu buze arse huma/ Din care tu sorbit-ai sînge./ În pribegie plec de-acuma, / Garoafă roșie, nu plînge".

Dar, cu toată durerea, cu toate suferințele, cu toate umilințele, poetul vede venind primăvara, viața nouă și, curajos, se adresează, în 1939, celor ce încercau să țină în loc mersul înainte al istoriei, să înăbușe lupta de eliberare a maselor largi populare: „În zadar vă zbateți și asudă/ Fruntea voastră galbenă ca ceara./ Nu puteți, degeaba-i orice trudă,/ Să legați cu lanțuri primăvara".

Și primăvara pe care poetul a dorit-o n-a putut într-adevăr să fie legată cu lanțuri de tirani. Ea a înflorit la 23 August 1944. Și numai la cîteva zile — mai precis la 3 septembrie 1944 — după acest eveniment istoric, poetul luptător scrie „Toboșarul timpurilor noi", în care arată hotărîrea sa neclintită de a fi ostașul luptei poporului și cîntărețul victoriilor celor mulți: „Iată azi, cu mii de cai putere,/ Timpuri mari s-anunță pentru noi./ Eu voi fi — se cere, nu se cere — / Toboșarul timpurilor noi". Poetul, care pînă acum cîntase tristețea, durerea și suferința unui popor, cînta acum bucuria și dragostea sa de muncă. De aceea și melodia marșului său se schimbă. Pînă la 23 August 1944, poetul se compara cu o „cucuvaie", care a vestit pieirea lumii vechi, astăzi el este „ciocîrlia" ce însoțește cu trilurile sale pe oamenii noi, ce făuresc o viață nouă: „Cucuvaie fost-am pînă ieri,/ Iar de astăzi, iată-s ciocîrlie".

Și poetul comunist Mihai Beniuc este într-adevăr „toboșarul timpurilor noi". El cîntă în versuri înaripate biruințele pe care, zi de zi, poporul nostru le cucerește, sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn. El cîntă frumusețile patriei, tradițiile glorioase de luptă ale poporului nostru: „Ce-i patria? E Dunărea albastră,/ E Bărăganul, Munții Apuseni/ E lupta de milenii, lupta noastră,/ Romîni și neromîni, dar pămînteni/ Ce-i patria? E sîngele vărsat de mii și milioane de eroi,/ Din orice colț de țară, orice sat/ Și orișicare casă de la noi".

Cronicarul faptelor măreț de astăzi, Mihai Beniuc, exclamă cu mîndrie: „Am cunoscut ce nu vor mai cunoaște/ Acei ce în urma mea s-or naște".

Și o singură dorință a avut poetul: să lămurească în versuri aceste fapte cunoscute de el în anii noștri de luptă și victorii. De aceea versurile sale au fost îndrăgite de cei mulți, de aceea ele sînt recitate de toți și sînt așteptate mereu cu nerăbdare. Dar Mihai Beniuc nu este numai poet. Numele său îl întîlnim pe coperta unor cărți de proză: este autor de nuvele, iar în urmă cu doi ani a publicat primul volum din romanul său „Pe muche de cuțit". Iar dragostea su pentru teatru, încă din tinerețe, s-a împlinit acum. Mihai Beniuc este autorul a două piese de teatru: „În Valea Cucului" și „Întoarcerea". Și adeseori semnătura lui o întîlnim în fruntea unor articole de critică literară. Pentru activitatea sa literară el a fost ales membru al Academiei R.P.R. Iar de curînd, poetul cetățean, „toboșarul timpurilor noi", a fost ales deputat în Marea Adunare Națională, dovadă a prețuirii de care se bucură în patria noastră scriitorii legați de popor.

...„Sînt măr de lîngă drum și fără gard/ La mine în ramuri poame roșii ard" — spunea poetul în acea sîmbătă după-amiază din iarna anului trecut. Și sute de pionieri, printre care și unii dintre voi, iubiți cititori, îl ascultau cu nesaț.

VALERIU RÎPEANU

ferm al poetului Mihai Beniuc, care venea din Ardeal, din țara lui Horia și Avram Iancu. De acolo își trăgea versul său tăria: „Aicea, printre ardeleni, mă simt acasă./ În fiecare văd un nepot de-al lui Horia, de-al lui Iancu". Versurile lui se deosebeau de ale altor poeți pentru că în ele nu erau cîntate nici dureri plăsmuite, nici sentimente mărunte. Mihai Beniuc era poetul celor mulți și oropsiți din societatea capitalistă. De aceea, el spunea deschis că versurile sale nu sînt scrise cu „peniță", ci cu „ascuțișul sabiei".

Ilustrații: COCA CREȚOIU

„Strică-joacă"

de FODOR ȘANDOR

Era în după-amiaza zilei de 1 Mai. Cer senin, soare cald; cei din urmă muguri ai copacilor și ai tufișurilor din pădure se deschideau văzînd cu ochii.

Într-un luminiș din pădurea Mestecănișului se adunaseră cîțiva pionieri și un băiețel mai mic — așa, de prin clasa întîi ori a doua. Dinspre marginea pădurii răzbăteau pînă la ei muzica și zarva plină de voioșie a mulțimii adunate acolo pentru sărbătoare. Dar dispoziția celor mici din poiană nu era prea bună.

Se certau.

— Așa nu mă joc! protesta mititelul. De ce să mănînc bătaie mereu! Și data trecută cînd m-am jucat de-a revoluția, eu am fost „albii" ... acu' vreți să mă scărmănați din nou, nu-i așa?

Toată pricina se trăgea de la nenea Vedreș, ceferistul, care fusese în ajun la școală și le povestise copiilor cum se sărbătorea ziua de Întîi Mai cu douăzeci și cinci de ani în urmă... Muncitorii veniseră aici, în Mestecăniș, iar polițiștii regelui îi atacaseră. Muncitorii erau însă mai numeroși, așa că — o fi rușinoasă fuga, dar și sănătoasă — polițiștii, deși înarmați cu pistoale și bastoane de cauciuc, au spălat putina.

Întîmplarea aceasta voiau s-o repete, în joaca lor, copiii. Dar Șanika, fratele mai mic al lui Balog Tibi, nu voia să fie „polițiștii" în ruptul capului; nu voia să priceapă că, într-un astfel de joc, pionierii nu puteau fi decît muncitori, comuniști.

— Dacă nu vrei, pleacă de-aici! se răsti Tibi la mezin. Du-te acasă! Mă... mă „Strică-joacă"!

Se apropie de fratele său cu un aer atît de amenințător, încît puștiul o luă la fugă pe cărare, speriat. Tibi știa că nu se va rătăci, deoarece cărarea dădea drept în marginea pădurii.

Dar mezinul nu avu răgaz să fugă multă vreme. Dintr-o dată se opri ca înlemnit.

În fața lui..., la marginea cărării,... ce face oare omul acela? Cine-o fi? Stă aplecat, cu mîna întinsă... Doar n-o fi căutînd vreo comoară?

Bărbatul întoarse capul. Era cărunt... și foarte cunoscut!

— Nene Vedreș! exclamă Șanika răsuflînd ușurat și se năpusti către el, bucuros.

— Ce-i cu tine pe-aici, măi Șanika? Singur-singurel?... Dar, ia spune-mi de ce ai plîns? Pe fața băiețelului se mai deslușeau, bine, urmele lacrimilor.

Șanika îi mărturisi necazul lui cel mare. Dreptate se cheamă să-l încolțească în halul ăsta, numai pentru că el e mic? La anu' merge într-a treia și are să fie și el pionier... Dar ce face nenea Vedreș aici?

Bătrînul ținea în mînă un briceag cu tăișul încovoiat.

Zgîria cu el cîte un pomișor subțire, vîra ceva în tăietură, înfășura cu fir de rafie și punea deasupra ceară de albine...

— Știi ce fel de pom e ăsta?... îl întrebă el pe Șanika. Băiețelul îl privi cu atenție, dar nu recunoscu soiul, deși i se părea că mai văzuse pe undeva frunze asemănătoare.

— Cireș sălbatic... îl lămuri nenea Vedreș. Îl altoiesc cu cireș din cel bun, ca să rodească și el fructe gustoase, dulci și roșii, cînd o crește mare.

— Cireșe adevărate? Cireșe bune? Aici în pădure? se minună Șanika.

— Chiar așa... Vrei să mă ajuți?

Copilul încuviință din cap, bucuros.

Nenea Vedreș îi dădu ceara de albine:

— După ce înfășori rafia, ungi locul din belșug... Șanika lucra de zor.

— Cîți altoim? întrebă el într-un tîrziu.

— Mulți, dragul meu, foarte mulți. Atîția cîte vieți de bravi muncitori și luptători comuniști s-au jertfit pentru ca noi să putem serba liberi ziua de Întîi Mai. Cîte unul în amintirea fiecăruia dintre ei.

Băiețelul îl privea cu ochii plini de lumină.

— Așa zic și eu să petreci de-ntîi Mai!

Copiii ceilalți se apropiau de luminiș.

Tot n-o scoseseră încă la capăt. Fiecare voia să fie muncitor, comunist; nu-i surîdea nici unuia rolul de polițist. Erau cît pe ce să se ia la harță, cînd îi observară pe cei doi.

— Uite prichindelul! strigă Vari Lați, roșcovanul din a șasea.

— Și nenea Vedreș... haidem la dînșii!

Îl întîmpinară cu urale pe bătrînul muncitor, dar el clătina din cap a dojană.

— Ce mi-a fost dat s-aud despre voi! Ați vrut să-l bateți pe prietenul meu.

Auzind așa, Șanika își umflă pieptul mîndru ca un cocoșel și întinse mîna după cuțitul de altoit, ca unul ce nu are vreme de pierdut cu fleacuri. Nenea Vedreș îl dădu fără să se împotrivească.

Băieții tăceau. Da, își dădeau seama că fuseseră nedrepți cu prichindelul. Pînă la urmă, tăcerea o sparse tocmai fratele acestuia:

— Ce faci aici, nene Vedreș... Tai nuiele?

— Ba bine că nu! se întoarse Șanika spre el. Nu tăiem nuiele, ci facem treabă adevărată de Întîi Mai, nu ca voi! Altoim cîte un cireș în amintirea fiecărui muncitor erou. În amintirea celor care și-au dat viața pentru noi...

Băieții priveau unul dintre pomișorii altoiți... Într-adevăr... Apoi făcură niște ochi rugători către nenea Vedreș, care zîmbea pe sub mustață.

— Noi... nu s-ar putea să dăm și noi o mînă de ajutor? Am și eu briceag ascuțit..., zise Balog Tibi.

— Nu! strigă Șanika, luîndu-i-o înainte lui nenea Vedreș. Nu-i nevoie de voi!

Tibi nu se încumetă să-l contrazică: credea că îi spusese nenea Vedreș că e pe isprăvite cu altoitul.

— Nene Vedreș, zise Ionel Popescu, nu cred să nu fie nevoie de noi, fiindcă sînt mulți, foarte mulți eroi. Tovarășul director ne-a spus ieri, la școală, că și muncitorii germani, francezi, cehi și de toate neamurile care și-au dat viața sînt eroii noștri..., ca și ostașii sovietici și romîni care au murit pentru libertatea noastră. Cum o să altoiți cu Șanika cîte un cireș pentru fiecare?

Nenea Vedreș zîmbi, mîngîie căpșorul brunet al pionierului cu ochii vii.

— Ai dreptate, zise privindu-l o clipă pe Șanika. Eu aș fi de părere să-i învățăm și pe ei, căci trebuie să altoim mulți, foarte mulți cireși. Șanika încuviință mărinimos.

— Bine, fie, vă învăț dacă sînteți atenți.

La manifestația din următorul Întîi Mai, nenea Vedreș era în mijlocul unui grup de 50 de pionieri. Fiecare dintre ei purta la șold o traistă cu mlădițe, rafie și ceară pentru altoit. După manifestație, au plecat așa, în formație, către Mestecăniș, cîntînd. Printre ei se afla și Balog Șanika, „Strică-joaca". Purta la gît, nounouță, cravata de pionier.

În romînește de GELU PERIAN

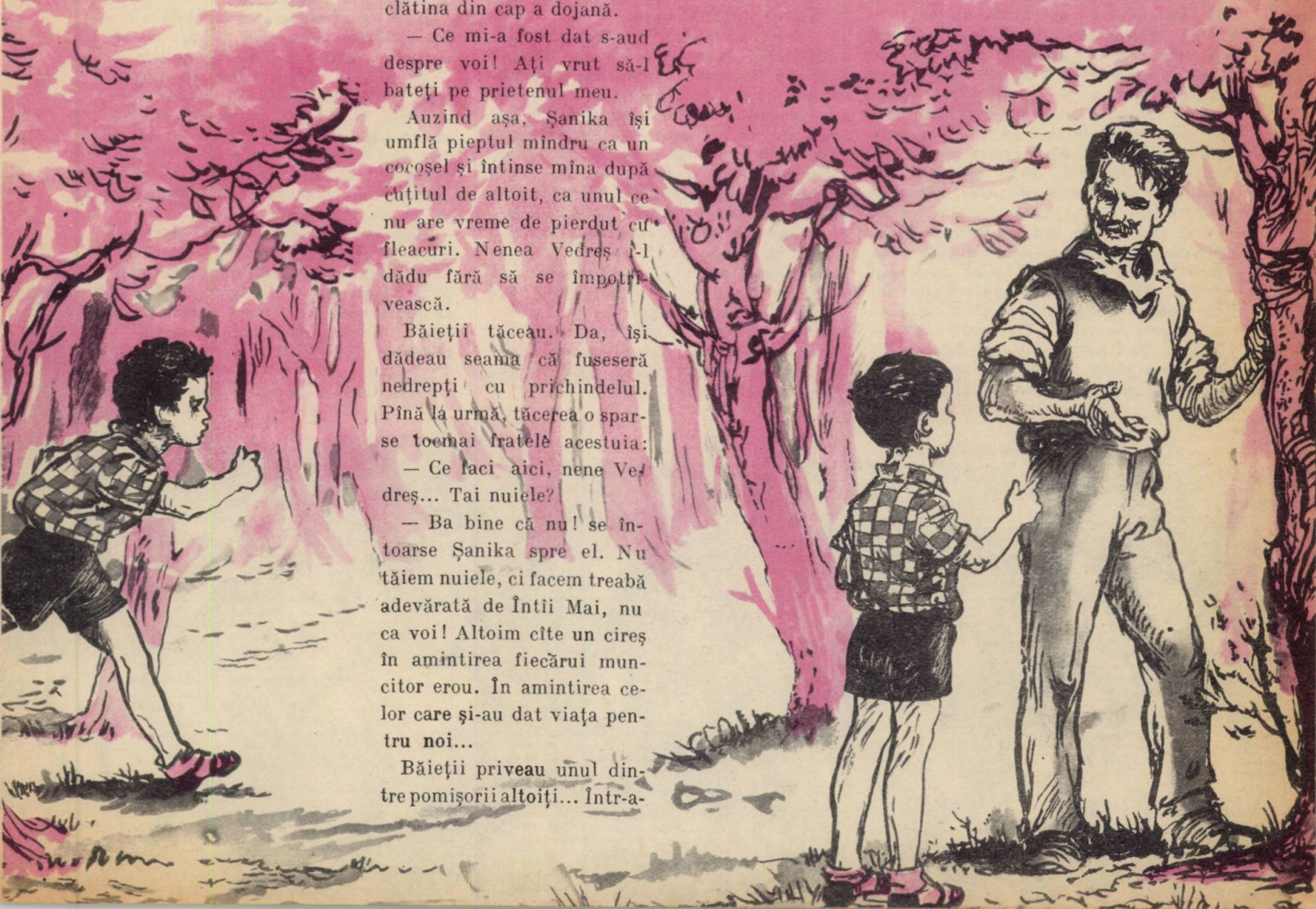

FĂCLIE VEȘNICĂ

„Purtăm numele lui Thälmann, pionier, fii credincios lui" — așa glăsuiește una din lozincile scumpe pionierilor din Republica Democrată Germană; cuvintele ei exprimă dragostea și respectul tinerei generații pentru marele luptător comunist, fiu credincios al poporului german. Dar mai este ceva în înțelesul acestor cuvinte. E calda recunoștință a copiilor față de omul minunat care și-a jertfit viața pentru ca generația lor să nu mai știe ce sînt mizeria și suferința.

★

Cît de mult se deosebesc zorii zilei de 16 din luna aprilie a anului 1886, cînd a venit pe lume, în orașul Hamburg, Ernst Thälmann, de zorii zilelor noastre, cînd copiii Germaniei democrate trăiesc întregul șir al bucuriilor cuvenite vîrstei lor fragede...

Mizeria și foamea, frigul și necazurile — acestea sînt primele amintiri din copilărie ale lui Ernst.

Anii de școală... Micul Ernst mergea totdeauna grăbit, fie că se ducea la școală, fie acasă. N-avea timp de pierdut. Aceasta pentru că nu era numai elev... Iată:

Orele de curs s-au terminat. Grupuri gălăgioase de copii se îndreaptă spre case. Printre ei este și Ernst. Merge cîteva clipe împreună cu băieții din clasa lui, dar brusc își ia rămas bun și, aproape fugind, se îndreaptă spre casă. Deîndată ce ajunge, își lasă ghiozdanul într-un colț și dă să iasă.

— Ernst, stai să sorbi măcar supa, îl îndeamnă cu stăruință mama.

Pe nerăsuflate, Ernst înghite supa și mîncarea de cartofi și pleacă în fugă spre port. A ajuns bine. Este tocmai pauza de prînz. Își agață haina într-un cui, ia dintr-un colț o mătură și începe să măture prin halele imense ale depozitului. La sfîrșitul amiezii, după cîteva curse făcute la depozitele portului, Ernst își termină treaba și, de astă dată cu pași rari, obosiți, se îndreaptă spre casă. Un pahar de ceai, pe care l-ar dori ceva mai dulce, îi alungă uscăciunea din gîtlej. Mama a aprins opaițul și acum el trebuie să-și facă lecțiile. Uneori pleoapele se lipesc și capul cade pe brațe. Nu-i ușor să înveți după atîta oboseală. Dar numai așa poate însă Ernst să meargă la școală, altfel n-are cu ce să-și cumpere cărțile și caietele, să-și dea ghetele la reparat.

În dimineața zilei de 1 septembrie 1903, Ernst, angajat hamal în port, a trăit dureroasa despărțire de școală. Banii cîștigați de el trebuiau dați toți în casă, altfel nu se putea. Primii saci cărați îl doborîră aproape. Apoi se învăță și cu munca asta. Umerii și spinarea lui Ernst nu s-au încovoiat sub povara acestor greutăți. Dimpotrivă, parcă mai mîndră era ținuta băiatului, parcă mai dîrză era expresia ochilor săi albaștri, atît de luminoși... Ernst începuse să înțeleagă strîmbătatea acelei lumi în care totul era rezervat bogaților, în care muncitorii n-aveau parte de nici o bucurie, iar copiii lor nici nu puteau măcar să învețe.

Tînăr ca vîrstă, dar cu mintea coaptă și cu dorința de a lupta pentru ca ceva să se schimbe în acea orînduire nedreaptă a lucrurilor, Ernst se înregimentează la vîrsta de 17 ani în mișcarea muncitorească. Din acest an al vieții sale, Ernst Thälmann a luptat fără încetare, fiind unul dintre fruntașii mișcării muncitorești germane și internaționale.

În ajunul primului război mondial, Thälmann activa într-un cerc de tineret din Hamburg, redactînd și răspîndind manifeste împotriva celor care pregăteau războiul. A rămas în amintirea multor germani înfățișarea acelui tînăr care, în fața a mii de muncitori din Hamburg, a demascat pe cei care pregăteau un război de cotropire, vorbind despre libertate și democrație.

După izbucnirea războiului din 1916, fiind trimis pe front, Tedy (așa îl numeau tovarășii lui) n-a pierdut legătura cu muncitorii din Hamburg. Primea de la ei manifeste, pe care le împărțea ostașilor. Ba, mai mult, el vorbea ostașilor despre cauzele războiului și despre lupta muncitorilor pentru o viață mai bună.

...1918... Din nou la Hamburg, unde desfășoară o largă activitate revoluționară în conducerea Partidului Comunist German. Anii au trecut. Înarmat cu temeinice cunoștințe marxist-leniniste, el a arătat maselor muncitoare primejdia hitlerismului, care pregătea provocarea unui al doilea război mondial, a mobilizat muncitorii la luptă împotriva fascismului, împotriva exploatării.

Între timp, Hitler a pus mîna pe putere, ducînd țara la dezastru. Partidul Comunist German a fost obligat să treacă în ilegalitate. În condițiile unei terori crunte, cei devotați cauzei clasei muncitoare și-au continuat însă lupta. Ernst Thälmann a continuat să conducă munca partidului pînă în martie 1933, cînd a fost prins de Gestapo și închis.

În cei 11 ani de închisoare, călăii hitleriști l-au torturat în fel și chip, străduindu-se să-i zdruncine lui Thalmann încrederea în cauza comunismului și dragostea pentru prima țară socialistă din lume — U.R.S.S. Dar spiritul lui de luptă n-a pierit nici în cele mai grele momente.

El voia să trăiască, să vadă victoria Uniunii Sovietice asupra fascismului și zorii vieții noi în patria sa.

În august 1944, cînd se apropia ceasul de pe urmă al hitleriștilor, aceștia, în ura lor oarbă, au pregătit și asasinarea lui Thälmann. La 18 august, pe ascuns, l-au scos din închisoare și l-au ucis. Corpul i l-au ars la crematoriul lagărului de concentrare de la Buchenwald.

Năprasnica veste a făcut ocolul lagărului ca fulgerul.

De îndată, membrii comitetului ilegal ai rezistenței din lagăr au hotărît să cinstească amintirea comunistului căzut. Era o manifestare deosebit de îndrăzneață, chiar în apropierea SS-iștilor.

Unul dintre deținuți a schițat, pe

ascuns, în cărbune, portretul lui Ernst. Altul a adus cîteva flori. Pereții încăperii (subsolul pavilionului pentru contagioși) au fost acoperiți cu hîrtie neagră. Au fost chemați și cîțiva violoniști cehi din lagăr. Au fost prezenți acolo deținuți de toate naționalitățile.

Lîngă portretul lui Thälmann, garda de onoare stătea nemișcată. S-a cîntat întîi un cîntec revoluționar, după care viorile cvartetului deținuților cehi au cîntat un marș funebru, cu accente sfîșietoare.

A fost prima adunare solemnă consacrată memoriei lui Ernst Thälmann. Cămăruța aceea de la subsol a fost transformată în anii de după război într-un muzeu — Thälmann. Totul a fost refăcut așa cum fusese în noaptea aceea de august. De cele două părți ale portretului se înalță două coloane care poartă făclia veșnică, simbol al nemuririi ideilor comuniste.

Visurile pentru care și-a dat viața comunistul Thälmann s-au realizat după război. Pe a treia parte a globului pămîntesc a învins socialismul.

În Republica Democrată Germană, poporul muncitor, sub conducerea Partidului Socialist Unit din Germania, construiește socialismul, își făurește o viață liberă și îmbelșugată.

Amintirea luminoasă a înflăcăratului luptător pentru cauza clasei muncitoare, Ernst Thälmann, a rămas vie nu numai în inima poporului german, dar și în inima muncitorilor din toată lumea.

MIA IONESCU

Ilustrație: N. POPESCU

CÎTE CEVA DESPRE PLANETA VENUS

În ultimul moment! La ora cînd se tipărește revista noastră, de pe teritoriul U.R.S.S. a fost lansat cel de-al patrulea satelit al Pămîntului în greutate de 4.500 kg, avînd la bord cîinele Cernușka și alte animale mai mici. La comanda dată de pe Pămînt racheta-satelit a aterizat la un punct dinainte stabilit, în regiunea de vest a Uniunii Sovietice. Este posibil ca la ora cînd veți citi revista noastră alte uriașe realizări ale cosmonauticii sovietice să vă fie aduse la cunoștință pe calea radioului, a presei sau a televiziunii.

La seria de strălucite succese obținute de Uniunea Sovietică în cucerirea spațiului cosmic se adaugă acum încă o victorie impresionantă: plasarea pe orbită, la 12 februarie 1961, a unui satelit artificial, greu al Pămîntului și desprinderea de pe acest satelit a unei rachete cosmice dirijate care a plasat o stație interplanetară automată pe o traiectorie în direcția planetei Venus. Minunata experiență este menită deci să ne aducă informații despre această planetă. În mod firesc se ridică întrebarea: ce știm pînă acum despre planeta Venus, despre luceafărul de seară sau de dimineață, cum i se mai spune în limbaj popular?

Venus se află mai aproape decît alte planete de noi, de Pămînt. Totuși despre această soră apropiată a Pămîntului știm mai puține lucruri decît despre alte planete, deoarece ea și-a ascuns pînă acum mai bine tainele.

Venus ne apare ca o stea foarte strălucitoare, ușor de observat, cînd dimineața, cînd seara. Ea poate fi văzută uneori cu ochiul liber chiar și ziua, cînd atmosfera este deosebit de transparentă, cînd Soarele strălucește din plin.

Distanța medie dintre Venus și Soare este de 108 milioane de kilometri. Mișcarea de rotire a lui Venus în jurul Soarelui, adică perioada de revoluție, se presupune că este de 225 de zile terestre. Orbita planetei este aproape circulară. Cînd se află la cea mai mare distanță de Soare ne apare mai strălucitoare decît toate stelele și planetele, ea devine atunci de 13 ori mai strălucitoare decît steaua cea mai luminoasă, Sirius.

Ca dimensiuni, Venus este apoximativ de aceeași mărime cu planeta noastră (Terra).

Cînd este privită prin telescop, întreaga suprafață a planetei Venus apare ca avînd o singură culoare. Numai arareori se pot observa pete slabe mai luminoase sau mai întunecoase. Aceste pete sînt formații de nori care nu permit să se vadă suprafața planetei.

Durata de rotație a planetei în jurul axei sale, cu alte cuvinte durata zilei, nu a fost stabilită cu precizie pînă acum, așa cum s-a întîmplat cu aproape toate planetele din sistemul solar. După unele ipoteze, durata de rotație ar fi de 34,5 ore, după alte ipoteze, durata de rotație ar fi de circa 22 de ore și 17 minute. Unii astronomi presupun că anul pe Venus, adică perioada de revoluție, are o durată de 225 de zile terestre.

Mult disputată este și problema temperaturii pe această planetă. Unii savanți considerau că ar fi de +60 pînă la +80 de grade Celsius. Oamenii de știință sovietici au făcut însă observații care au indicat o temperatură de +170 de grade; cînd Soarele se află la zenit, temperatura se poate ridica la +200 de grade pînă la +300 de grade. Noaptea, probabil, temperatura coboară la zero grade.

O problemă care de asemenea nu a fost încă dezlegată este aceea: există anotimpuri pe planeta Venus? După cum se știe, aceasta depinde de înclinarea axei de rotație a planetei față de planul orbitei sale. Pe planeta Venus este foarte greu să se determine această înclinație și de aceea nu se poate afirma cu siguranță existența anotimpurilor.

Observațiile a numeroși astronomi permit să se creadă că în Venus atmosfera are o densitate considerabilă — chiar mai mare ca cea a Pămîntului. Se presupune că deasupra norilor din Venus există o mare cantitate de bioxid de carbon (într-un strat de 400 pînă la 3.200 m calculat la presiunea atmosferică terestră). Sînt temeiuri să se considere că sub stratul de nori al planetei Venus există atît oxigen, cît și vapori de apă.

Pe Pămînt s-au recepționat radiații de unde de radio ale planetei Venus, care dovedesc că în atmosfera planetei Venus au loc descărcări electrice puternice, de tipul unor uriașe furtuni, de o mie de ori mai puternice decît cele de pe Pămînt.

După cum se vede, planeta Venus are încă multe necunoscute și înaintea oamenilor de știință stă deschis un vast cîmp de cercetare. Stația interplanetară automată lansată de Uniunea Sovietică în direcția planetei Venus va contribui la dezlegarea tainelor planetei Venus. Trebuie să menționăm că în anul 1961 poziția planetei Venus față de Pămînt este deosebit de favorabilă cercetărilor. În momentul de față, ea se găsește la o distanță de aproximativ 88 milioane de kilometri de Pămînt, la mijlocul lunii aprilie se va găsi la vreo 42 milioane de kilometri, iar la mijlocul lunii mai se va găsi la depărtarea de circa 65 milioane de kilometri. Astfel lansarea stației interplanetare a fost făcută într-un moment deosebit de favorabil cercetărilor.

Oamenii de știință din toată lumea urmăresc cu un deosebit interes această nouă realizare a științei sovietice, grandioasă etapă în cucerirea cosmosului.

Acad. G. DEMETRESCU
directorul Observatorului astronomic din București

E FRUMOS UN COVOR PERSAN

de N. MINEI

E frumos un covor persan. Îţi mîngîie palma cînd o treci peste el, îţi mîngîie ochii cînd îl priveşti. Parcă l-ar fi lucrat degete subţiri de zînă, undeva, în adîncul unor peşteri fermecate, unde lumina zilei nu pătrunde niciodată.

Şi lucrul cel mai ciudat este că... aproape aşa e!... Aproape. Peştera nu e chiar o peşteră în toată puterea cuvîntului, ci un fel de şopron lung şi îngust, fără nici o fereastră în pereţii lungi de lemn, aşa încît nici acolo nu pătrunde vreodată lumina zilei. Din loc în loc pîlpîie doar cîte un opaiţ a cărui feştilă arde sfîrîind cu flacără mică şi fum mult. Războaiele se înşiră unul după altul, iar degetele care lucrează la ele sînt poate şi mai subţiri decît cele ale zînelor. Căci sînt degete de copii.

Copii? Da, copii! Unii au zece ani, alţii doisprezece, dar cei mai mulţi nu par să fi trecut de şapte ani. La vîrsta aceasta, voi aţi tras primele bastonaşe pe caiete, aţi făcut primele pete de cerneală, v-aţi încruntat socotind pentru prima oară cît face de patru ori nouă. Copiii din atelierul de covoare pe care i-am văzut la Teheran nu ştiau nici să scrie, nici să citească, nici să socotească. Nu aveau cînd să înveţe, căci lucrau 13 sau 14 ore pe zi.

E frumos un covor persan, dar cîtă muncă de copil înghite frumuseţea lui! Mai întîi, fiecare fir trebuie ales, după aceea fiecare fir trebuie înnodat şi, în sfîrşit, fiecare fir trebuie tăiat. Şi sînt mii, zeci de mii, sute de mii de fire de lînă într-un covor.

E frumos un covor persan. Parcă a adunat în el toată frumuseţea copiilor care îl lucrează şi cărora nu le-a mai rămas nimic din ea. I-am văzut cum arată aceşti micuţi ţesători de covoare: oasele le împung pielea, feţele le sînt scofîlcite, obrajii galbeni, iar ochii veşnic umezi. Şi toate astea din vina covoarelor! Scamele lor de lînă pătrund peste tot: prin nări, prin gură, prin ochi, prin piele.

De aceea, cei mai mulţi dintre copiii care lucrează la atelierele de covoare din Teheran mor înainte de a înceta să mai fie copii.

E frumos un covor persan. Dar în ţesătura lui, printre culori şi desene, se amestecă şi viţele mici ale celor care l-au lucrat.

Stăpînii şi stăpînii stăpînilor

Teheranul este capitala Persiei, căreia astăzi i se spune Iran. Nu ştiu cîte străzi are Teheranul. Nu le-am putut număra decît pe cele mari şi frumoase: din astea sînt vreo cincişase. De pildă, bulevardele Naderi şi Lalezar. Le străjuiesc garduri înalte din fier meşteşugit lucrat. În spatele gardurilor se adăpostesc grădini minunate. Printre boschetele verzi şi fremătătoare zăreşti, în fund, zidurile albe şi masive ale vilelor. În ele locuiesc stăpînii Iranului.

Cine sînt aceşti stăpîni? În primul rînd moşierii. Din zece hectare de pămînt arabil, şapte sînt ale moşierului. Lui îi dă ţăranul persan peste trei sferturi din recolta sa. Aşa cum se întîmpla şi la noi înainte vreme. Din împărţeala aceasta, ţăranul se alege cu foamea, boala şi necazurile, iar moşierul cu huzurul. Pe bulevardul Lalezar, camerele mari şi luxoase ale vilelor s-au clădit din munca şi chinul ţăranilor care trăiesc în colibe de lut, cu găuri în loc de ferestre.

Pe bulevardul Naderi sînt vilele altor stăpîni, proprietarii atelierelor de covoare, de pildă. Unul dintre ei are 53 de ateliere, în care lucrează peste 1.500 de copii.

Şi tot pe acolo locuieşte şi regele. În limba persană i se spune „şah". „În şah", adică regele regilor. Dar denumirea este mincinoasă... Şahul nu este regele regilor, ci regele moşierilor putrezi de bogaţi şi al ţăranilor care se sting de foame, regele fabricanţilor de covoare şi al copiilor care mor înăbuşiţi de scamele de lînă.

Toţi aceşti stăpîni, la rîndul lor, slujesc interesele altor stăpîni. Interesele capitaliştilor englezi, care exploatează petrolul Iranului, şi ale marilor capitalişti americani care exploatează toate bogăţiile ţării. Aceştia, la rîndul lor, îi ajută pe şah, pe moşieri şi pe fabricanţi să ţină în jug poporul persan.

... Şi alte străzi

Aşadar, am putut număra străzile frumoase. Dar celelalte, cele mici, strîmbe şi întortocheate, nu se pot număra. Dacă nu cunoşti drumul, uşor te poţi rătăci prin labirintul acela de uliţe răsucite şi urît mirositoare.

De ce urît mirositoare? Pentru că nu există nici urmă de canalizare! Asta înseamnă că toate murdăriile şi rămăşiţele se aruncă în stradă.

În capitala Iranului nu se găseşte apă curgătoare. Adică nu se găseşte în felul în care înţelegem noi: un robinet, pe care e de ajuns să-l învîrteşti pentru ca să ţîşnească un şuvoi de apă limpede şi curată. Una ca asta nu se întîmplă decît în vilele celor cinci sau şase străzi frumoase din centru. Acolo apa este împinsă, prin hidrofoare, din izvoarele ascunse în adîncul pămîntului. Pentru tot restul oraşului nu rămîne decît un fir de apă care se scurge lenevos prin şănţuleţele săpate de-a lungul scundelor trotuare. De

acolo se ia apa şi pentru băut, şi pentru gătit, şi pentru spălat.

Cine să se mai mire deci că nu numai la ţară, nu numai în oraşele de provincie, dar în plină capitală a Iranului domneşte cea mai crîncenă, cea mai revoltătoare mizerie? Şi cine nu ştie că murdăria face gospodărie bună cu boala? Teheranul şi întreaga Persie sînt împărăţia microbilor. Nestînjeniţi de nimeni şi de nimic, ei ucid şi schilodesc în voie. Poate nicăieri în lume nu întîlneşti pe străzile unui mare oraş atîţia oameni abia tîrîndu-şi picioarele din cauza bolilor care-i macină ca la Teheran!

Îi priveşti, şi inima ţi se strînge. Te privesc şi ei... cei care mai au privire. În ochi le citeşti întrebarea: „Cine eşti tu? Capitalist englez sau aţîţător la război american? Dacă eşti capitalist englez, să ştii că ţie îţi datorez suferinţele mele, pentru ca să poţi tu căpăta pe nimic petrolul nostru. Dacă eşti aţîţător la război american, să ştii că ţie îţi datorez suferinţele mele, ca să poţi să-ţi păstrezi tu, în ţara mea, baze militare împotriva Uniunii Sovietice..."

Şi ai vrea să le răspunzi, să le strigi: „Nu, nu sînt capitalist englez, nu sînt aţîţător la război american! Sînt dintr-o ţară în care oamenii au trăit aşa cum trăiţi voi. Dar acum oamenii ţării mele trăiesc liberi şi fericiţi, aşa cum veţi trăi şi voi din ziua în care, aşa cum fac azi popoarele subjugate de colonialişti, vă veţi alunga stăpînii şi pe stăpînii stăpînilor voştri!"

(Note de drum)

GAZETA copiilor

PIONIERI ŞI ŞCOLARII

Se apropie marea sărbătoare! La 8 Mai vom aniversa 40 ani de cînd a luat naştere partidul nostru drag. Oamenii muncii din fabrici, de pe ogoare, din şcoli, facultăţi şi instituţii întîmpină 8 Mai prin noi şi noi realizări. Ce veţi face voi în întîmpinarea aniversării partidului?

VOM CUNOAŞTE CÎT MAI MULT DESPRE TRECUTUL DE LUPTĂ AL PARTIDULUI ŞI DESPRE REALIZĂRILE DE AZI

Aţi organizat adunări cu asemenea temă? Organizaţi-le! Invitaţi membri de partid care au lucrat în anii de neagră ilegalitate. Ei vă vor vorbi despre eroii comunişti care s-au jertfit pentru viaţa voastră minunată de azi. Cunoaşteţi faptele eroice ale fiilor partidului, ale uteciştilor? Evocaţi în adunările voastre chipurile lui Vasile Roaită, Petre Gheorghe, Filimon Sîrbu şi mulţi alţii căzuţi pentru drapelul roşu al partidului, al clasei muncitoare, drapel din care şi voi purtaţi la gît o părticică.

Cercetaţi ţinutul natal şi comparaţi ce a fost ieri cu minunatele realizări de azi ale regimului nostru. Arătaţi impresiile cercetărilor voastre în adunări, la care invitaţi activişti de partid şi ai U.T.M., preşedinţi de sfaturi populare.

VOM ÎNVĂŢA MAI BINE!

Da, veţi învăţa mai bine, vă veţi însuşi cunoştinţe temeinice pentru a deveni muncitori bine pregătiţi, un schimb vrednic de mîine. Veţi ajuta şi pe cei mai slabi să ia note bune, în aşa fel ca în detaşamentul vostru să nu aveţi nici un repetent.

MULŢI DINTRE NOI VOM OBŢINE DISTINCŢIILE

Veţi obţine distincţiile învăţînd bine şi totodată desfăşurînd o activitate interesantă pionierească. Nu uitaţi! Şcolile voastre vă aşteaptă să le înfrumuseţaţi, să le împodobiţi cu grădini. Pe şoselele dintre comune sădiţi cît mai mulţi puieţi. Luaţi în grija voastră monumentele din apropierea şcolii. E o datorie de onoare a fiecărui pionier să îngrijească monumentele.

Pionieri şi şcolari, pregătiţi-vă să întîmpinaţi, cu toată cinstea, marea sărbătoare a întregului nostru popor.

AU ÎNCEPUT SĂ SOSEASCĂ VEŞTI DESPRE PRIMELE ACŢIUNI ÎN CINSTEA ANIVERSĂRII PARTIDULUI

MULŢUMIM DIN INIMĂ PARTIDULUI

pentru grija părintească cu care ne înconjură copilăria. Sînt unul din miile de şcolari care au primit manuale gratuit. Învăţ la o şcoală nou construită în satul nostru. E o şcoală frumoasă, cu un laborator mare şi o sală de gimnastică, unde ne place să petrecem timpul liber. Vara, mulţi copii din sat ne ducem în tabere la munte sau la mare.

Pentru toate acestea, pentru copilăria noastră fericită, îţi mulţumim din inimă, partid iubit, şi noi cei din clasa noastră îţi făgăduim să învăţăm bine şi să încheiem trimestrul numai cu note bune.

ŞIMAN P. SILVIA
clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani Voineşti, raionul Muscel, regiunea Argeş

Tot de la Voineşti pioniera Predescu Emilia ne anunţă că şcoala lor a sădit la gospodăria colectivă peste 1.200 de pomi fructiferi: meri, peri, pruni.

PĂRINŢII MEI

Am să vă povestesc mai întîi despre părinţii mei: sînt colectivişti, oameni harnici şi cu vază în sat. Nu că sînt părinţii mei şi mă laud, dar anul trecut ei au avut în colectivă 417 zile-muncă. Astă-toamnă cînd au intrat pe poarta noastră căruţele cu produse erau supraîncărcate. Pentru zile-muncă depuse, familia noastră a primit: porumb 1.900 kg, grîu 842 kg, cartofi 2.100 kg, orz 442 kg, brînză 51 kg, lînă 12 kg, zahăr 13,5 kg, nutreţ 4.500 kg şi bani 4.000 de lei.

Pentru belşugul din casa noastră şi pentru copilăria fericită, eu împreună cu părinţii mei mulţumim din inimă partidului.

ISAIC ELENA
Şcoala de 7 ani, comuna Drăgăneşti, Tg. Neamţ

VIZITÎND LOCURI SCUMPE

Nu de mult, pionierii de la şcoala noastră au vizitat cîteva din casele în care, odinioară, în timpurile grele ale ilegalităţii, partidul a ţinut şedinţe, congrese, a tipărit manifeste... Ne-am oprit îndelung la casa mică şi modestă unde altădată în ascuns, cu preţul vieţii, comuniştii tipăreau ziarul „Scînteia". Priveam casa şi ne gîndeam cu mîndrie la frumoasa construcţie a Combinatului „Scînteia", unde azi se tipăreşte „Scînteia" în sute de mii de exemplare.

Vizitînd aceste case, pionierii au înţeles mai bine drumul greu de lupte şi victorii străbătut de gloriosul nostru partid.

STĂNCULESCU ANTOANETA
instructoare superioară, Şcoala „Dr. Petru Groza" — Bucureşti

LA FLĂCĂRILE FOCULUI DE TABĂRĂ

Ne pregătim ca în cinstea aniversării partidului să organizăm o adunare pionierească. Vom povesti cîţiva tovarăşi activişti, comunişti mai în vîrstă care ne vor povesti din lupta ilegală a partidului. De asemenea, am chemat din foştii pionieri ai şcolii, azi fruntaşi în muncă. Adunarea se va încheia cu un foc de tabără, cîntece şi recitări închinate partidului.

Colectivul de conducere al unităţii de pionieri nr. 21 — Ploieşti

PRIN FIR DIRECT NI SE COMUNICĂ

● Fiecare detaşament din unitatea noastră a întîmpinat primăvara înfrumuseţînd şcoala. Clasele sînt curate, colţul de cărţi frumos aranjat. În curte am plantat puieţi şi am observat, cu bucurie, că în căsuţele pentru păsărele pe care le-am făcut au sosit primii locatari.

Colectivul unităţii nr. 3 — Reşiţa

● Fiecare pionier din grupa noastră citeşte acum cartea „Aşa s-a călit oţelul" de N. Ostrovski. Apoi, într-o adunare de grupă, vom discuta despre ceea ce ne-a plăcut mai mult din această lectură.

BĂLĂCESCU DANIELA
clasa a VII-a B, Şcoala medie „Fraţii Buzeşti" — Craiova

● „Pentru cea mai frumoasă clasă" este titlul unei acţiuni organizate în şcoala noastră. Fiecare detaşament se întrece să-şi aranjeze mai frumos clasa.

VĂLEANU ION
clasa a VII-a — Piteşti

Sport

Pe terenul de sport e multă mişcare. Cei din echipa noastră de handbal sînt de-a dreptul emoţionaţi. În sfîrşit, soseşte şi echipa Şcolii de 7 ani din Antoceni. Aşadar, meciul de handbal poate începe... Urmărim cu încordare. Ai noştri au marcat primul gol. Jocul continuă cu înverşunare, ai noştri marchează încă un gol. În sfîrşit am cîştigat. Victoria ne-a bucurat. Aşa că ne pregătim pentru un meci cu o echipă mult mai puternică din Rădăuţi.

ELENA T. MELINTE
Şcoala de 7 ani Forăşti — Fălticeni

ÎNTÎLNIRE CU MARŢIENII

Nu de mult cititorii din Bucureşti ai revistei „Cravata roşie" au fost invitaţi să se întîlnească cu „marţienii" la Teatrul pentru copii şi tineret. Cred că aţi ghicit că este vorba de vizionarea piesei intitulate „Marţienii" de M. Liber. Spectatorii au urmărit cu mult interes peripeţiile celor trei pionieri sovietici şi au dezlegat o dată cu ei taina marţienilor apăruţi pe o insulă. Copiilor le-a plăcut mult spectacolul. Ei şi-au exprimat impresiile în discuţiile care au avut loc la sfîrşit cu actorii şi regizorul.

FRUNTAŞI LA ÎNVĂŢĂTURĂ

PĂCURARU ION
clasa a IV-a, comuna Tufări, Orşova

LUCA MARIA
Unitatea de pionieri nr. 23 Hînţeşti — Suceava

CONŢESCU CRISTIAN
clasa a VI-a B, Şcoala medie nr. 1 — Tulcea

E o prescurtare de la Irina: Ina. Celor mai mici le venea mai ușor așa. Și eu eram mic pe atunci. În clasa a II-a. (Acum sînt într-a VII-a.) Am cunoscut-o pe Ina în împrejurări oarecum neobișnuite. Despărțise doi băieței care se băteau. Unul dintre ei, cel care sărise la bătaie, avea dreptate: celălalt îi pătase caietul intenționat. Și tocmai pe cel care avea dreptate l-a mustrat. Pe atunci nu pricepeam de ce a procedat așa. Mai tîrziu am înțeles.

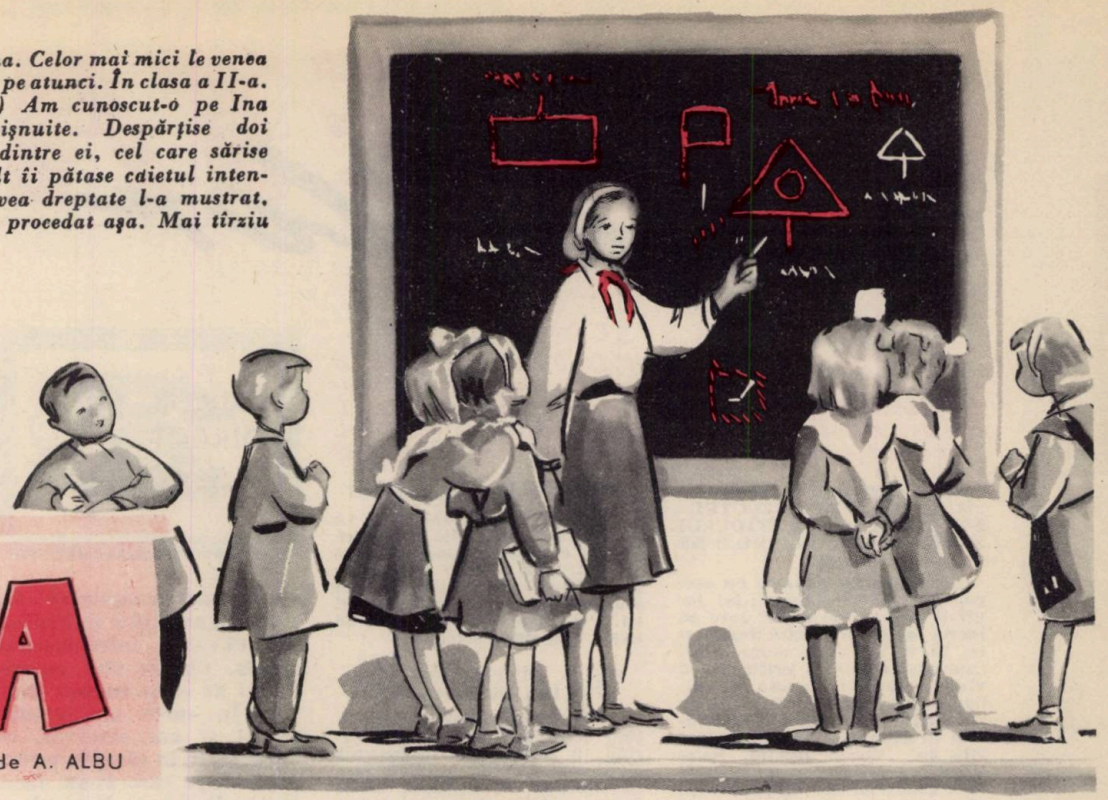

INA

de A. ALBU

— Eu am vrut să vă propun să fim prieteni, ne-a spus Ina după ce cearta s-a terminat. Și uite ce găsesc!

O priveam toți cu mirare. Ce-o fi vrînd cu noi pioniera asta mare (poate chiar dintr-a VII-a)? Vrea să fim prieteni? Bine, să fim prieteni.

— Șade în bloc cu mine, a șoptit Mioara, o fetiță blondă și cam răutăcioasă. Chiar la același etaj. (După-amiază am aflat că Ina e colegă cu George, frate-meu, elev într-a VII-a B.)

În ziua aceea deci am făcut cunoștință. Vreo două zile n-a mai dat pe la noi, apoi, într-a treia zi, ne-a rugat, în recreație, dacă vrem să mai rămînem puțin după ore. Unii au fost de acord, alții au tăcut, iar Mioara a spus: „Eu plec acasă".

Cei mai mulți au rămas însă, din curiozitate.

Ina a venit la sfîrșitul orei, iar tovarășa învățătoare i-a strîns mîna (ceea ce a produs o puternică impresie asupra noastră).

— Văd că n-ați rămas toți, a spus Ina. Ei, ce să-i faci! Poate că data viitoare o să vină și ceilalți. În ziua aceea am învățat un cîntec frumos care suna așa:

„Cînd primești cravata,
S-o păstrezi cu drag.
Roșul ei e frate
Cu cel de pe steag".

Tovarășa învățătoare, care a rămas cu noi, ne-a explicat apoi aceste versuri.

— Noi cînd o să devenim pionieri? a întrebat-o careva pe Ina, după ce totul s-a terminat.

Bine a făcut, pentru că întrebarea asta stătea pe buzele tuturor. (Era și firesc, după un astfel de cîntec.)

— Atunci cînd veți fi pregătiți și cînd, bineînțeles, veți împlini vîrsta, a răspuns Ina. În rîndurile pionierilor pot intra cei mai buni școlari care au împlinit vîrsta de nouă ani. Data viitoare o să citim din Regulamentul organizației de pionieri și o să aflați mai multe lucruri.

Mioara nu mai putea de ciudă că noi știam un cîntec și un joc pionierești și ea nu. A hotărît atunci ca „data viitoare" să vină să asculte ce ne spune Ina.

Ca să vă mărturisesc sincer, eu am crezut că Ina o să ne citească toată cărticica aceea albastră pe care o adusese și pe care scria „Regulamentul organizației de pionieri din Republica Populară Romînă". Dar n-a fost așa. În cărticică erau capitole mici, scurte. Dar să vedeți cîte învățăminte cuprindeau cele cîteva rînduri care alcătuiau un singur capitol. De pildă, cînd a fost vorba despre partid și despre utecîști, tovarășa învățătoare, care era de față, ne-a povestit despre Ilie Pintilie, despre Filimon Sîrbu, despre Vasile Roaită și despre faptele lor minunate. Așa că nu am putut termina cărticica în ziua aceea, și în multe alte zile s-a citit cîte ceva din regulament, și așa am aflat despre grupă, detașament, unitate, colectiv de conducere, președinți. Foarte mult ne-a impresionat „Angajamentul", și cîțiva dintre noi (și eu) l-am scris și l-am învățat pe dinafară.

Dar să revenim. În ziua aceea n-am făcut nici un joc și nici un cîntec. Mioara s-a supărat foarte tare și a zis că nu mai vine dacă nu învățăm cîntece și jocuri. Nu știu cum a auzit-o Ina și i-a spus cu blîndețe:

— Dragă Mioara, nu te supăra. O să învățăm și cîntece și jocuri, dar un pionier trebuie să știe multe lucruri. Ah, copii, ni s-a adresat tuturor, voi știți să semnalizați cu fanionul?

Nu știam, firește, de unde să știm?

Am pus o batistă pe un băț și Ina ne-a arătat pe tablă și cu fanionul improvizat doar cîteva semnalizări simple. Pe urmă și-a adus aminte despre semnele de orientare din pădure și ni le-a arătat și pe acestea. Nu vă mai spun că a doua zi toată clasa semnaliza cele învățate și așeza semne de orientare.

Într-altă zi, Ina a venit înainte de începerea orei (se vede că a poftit-o tovarășa învățătoare) și au discutat ceva împreună.

— Uite, ne-a spus, după ce a plecat tovarășa învățătoare, sînt cîțiva care nu au note așa de bune. Pionier poate deveni numai acela care învață foarte bine.

Erau trei inși cu note mai slabe. Printre ei și Mioara. Ina ne-a dat o idee: să-i ajutăm pe cei trei și ne-a învățat cum să facem acest lucru.

— Eu nu vreau să mă ajute nimeni, a mormăit Mioara.

— Pe tine am să te ajut eu. Vrei? i-a propus Ina, sîntem doar vecine.

Mioarei i-a făcut multă plăcere că o recunoaște Ina și că a mărturisit acest lucru în fața tuturor. În sfîrșit, ce credeți că ne-a anunțat? Să vă spun chiar cu vorbele ei:

— Poimîine, după ore, mergem la Muzeul de istorie a

partidului împreună cu tovarășa instructoare a detașamentului din care fac eu parte.

La muzeu am văzut o grămadă de lucruri interesante. Și săream cu toții: „Uite! Ilie Pintilie! Ne-a vorbit despre el tovarășa învățătoare. Uite celula H! Aici stăteau închiși comuniștii la Doftana. Uite luptele de la 23 August! Ne-a povestit tovarășa învățătoare! Uite Hidrocentrala de la Bicaz!" Și ce bucuroși eram cînd recunoșteam cele ce ne povestise Ina sau tovarășa învățătoare atunci cînd, în multe zile, citeam capitole din „Regulamentul organizației de pionieri". (Vizita la muzeu a fost organizată de tovarășa instructoare superioară și de colectivul de conducere al unității. Tovarășul director a vorbit personal cu conducerea muzeului și a stabilit data vizitei.)

Ilustrație: A. MIHĂILESCU

Ina a continuat să ne învețe cîntece vesele și poezii, cum să ne scriem angajamentele și să le împodobim cu desene frumoase, ne-a dus să vizităm fabrica de pîine. (Fabrica de pîine patronează școala noastră, iar directorul ei e membru în sfatul unității. El ne-a înlesnit vizita.) Am fost la cinema și la teatrul de păpuși, am sădit pomi, am făcut o excursie nu prea departe, dar frumoasă. În excursie ne-am jucat, am cîntat, am semnalizat cu fanioane și am organizat un joc de orientare după semne. Totul s-a încheiat cu un foc de tabără. Primul foc de tabără din viața noastră! Cîntam cîntecul cel mai îndrăgit de noi, acela cu cravata roșie. Visam cravata roșie și chiar ne simțeam pionieri acolo, în jurul focului vesel.

Într-o zi a venit în vizită la noi tovarășa instructoare superioară însoțită de un băiat care purta trei trese pe mîneca stîngă. Era președintele unității. Au stat de vorbă cu noi și cu prilejul acesta am aflat că toată lumea știe despre noi, că Ina face parte din activul pionieresc și că ea a primit sarcina să se ocupe de noi. Toate acestea ne-au făcut s-o privim pe Ina cu și mai mult respect.

Din primul grup care a primit cravata am făcut parte și eu (împlinisem nouă ani și, firește, îndeplineam și celelalte condiții). Luerurile s-au petrecut în preajma zilei de 9 Mai, Ziua victoriei, iar primirea noastră s-a făcut pe unitate la statuia ostașului sovietic. (Asta a fost dorința Inei și a propus-o colectivului de conducere și tovarășei instructoare superioare, care ne-au ajutat.)

Ne-a vorbit acolo un tovarăș colonel, invitat de colectivul de conducere, despre eroism, despre patrie, despre partid, ne-a îndemnat să învățăm bine, să ne respectăm părinții și pe cei mari. Eram mic atunci, ce vreți! Clasa a doua! Dar am priceput totul. Pe cuvîntul meu, am priceput! Nori alburii zburau pe cerul albastru, iar mie mi se părea că acum, acum ating casca ostașului de bronz. Am rostit angajamentul cu tărie, cu ochii la coroanele de flori ce se sprijineau de soclul monumentului, apoi am simțit căldura mătăsii purpurii ce-mi împodobea pieptul și am zărit-o colo, în flancul drept, pe Ina, care mă privea și îmi zîmbea, și i-am șoptit: „Mulțumesc!" Poate că a înțeles... Și toată unitatea cînta:

„Cînd primești cravata,
S-o păstrezi cu drag.
Roșul ei e frate
Cu cel de pe steag."

CĂTRE ACTIVELE PIONIEREȘTI!

Ina nu este un personaj imaginar. Îl găsiți în orice unitate de pionieri ajutîndu-i pe cei mici, pregătindu-i să primească cravata roșie. Colectivele de conducere vor putea să înțeleagă de aici că poartă o mare răspundere cînd e vorba de pregătirea celor mici.

Pentru că, așa cum ați băgat de seamă și în povestire, în ajutorul Irinei, pioniera îndrăgită de copiii dintr-a II-a, se aflau întreg activul pionieresc, instructorii, profesorii.

Sarcina aceasta de onoare — pregătirea copiilor mai mici pentru a deveni pionieri — se găsește înscrisă în toate programele de activități ale colectivelor de conducere ale unităților. În baza acestui fapt, detașamentul clasei a VII-a B, despre care am vorbit în povestirea noastră, a fost solicitat să trimită un pionier sau o pionieră în clasa a II-a. Ina n-a fost aleasă întîmplător. Ea învăța bine, avea o comportare bună atît la școală cît și acasă, iar în detașament activa foarte bine.

Ce s-ar fi întîmplat, de pildă, dacă cei mici ar fi aflat că prietena lor nu învață bine, dar pe ei îi îndeamnă să învețe? Deci atunci cînd este desemnat un pionier pentru o asemenea sarcină el trebuie să fie, în primul rînd, un exemplu personal din toate punctele de vedere.

Apoi vă veți mira de unde a știut și cum a putut Ina să organizeze atîtea acțiuni cu copiii. Firește, Ina e o pioniera bine pregătită. Dar asta n-a fost de ajuns. În toate acțiunile, ea a fost ajutată de colectivul de conducere al detașamentului, iar cînd a fost vorba de acțiuni mai mari (excursia, vizita în fabrică, vizita la muzeu etc.) au intervenit și colectivul de conducere al unității, tovarășa instructoare superioară și s-a cerut chiar sprijinul sfatului pionieresc al unității.

De asemenea, Ina a avut grijă ca cei mici să fie invitați la adunările solemne de primire de noi pionieri în cadrul detașamentelor mai mari, aceasta făcînd parte din pregătirea lor pentru a deveni și ei pionieri.

În concluzie, povestirea de mai sus e un îndrumar nu numai pentru pionierii care, din însărcinarea activului pionieresc, se ocupă de cei mici, ci pentru înșeși activele pionierești, care, la rîndul lor, trebuie să se ocupe cu răspundere de această sarcină.

DISTINCȚII PIONIEREȘTI

de NICOLAE TĂUTU

Să nu uiți, pioniere, niciodată
Steluța ta, strădaniei răsplată,
Ți-a fost pe bluză prinsă cu ardoare
De-aceeași mînă caldă, muncitoare,
Ce a țesut și firul din cravată.
Să nu uiți, pioniere, niciodată!

Să nu uiți, pioniere, niciodată
Distincția și roșia cravată
Și mîna bună, mîna muncitoare,
Ce-ți dărui să urci pe drum de soare –
Cu munca ei și dragostea-i curată,
Să nu uiți, pioniere, niciodată!

Să nu uiți niciodată, pioniere!
Steluța ta, pe marile șantiere,
O vei schimba cu zeci de decorații,
Ca stele mici din roșii constelații
Ce le urcăm spre mîine, cu putere.
Să nu uiți niciodată, pioniere!

Țesătoarea Ioana Dincă de la Uzinele „7 Noiembrie", deputată în Marea Adunare Națională, a înmînat distincții pionierilor din Școala de 7 ani nr. 80 din București

LĂDIȚA LUSTRAGIULUI

de DIMOS RENDIS

Mi-e drag să scriu la revista voastră, copii. Mi-e drag să vă știu aplecați asupra rîndurilor mele, să vă citesc în ochi mulțumirea și emoția. Iar cînd am să primesc de la voi și scrisori cu părerile voastre, voi fi bucuros că am asemenea prieteni.

E drept că unele din povestirile mele v-au întristat. Dar n-am făcut-o dinadins. Nici mie nu-mi plac poveștile triste. Iubesc veselia, rîsul, citesc cu pasiune lucrările pline de haz ale confiaților mei și nici ei nu cred să se fi plîns vreodată despre mine că aș fi posac.

Totuși, de cîte ori scriu pentru voi, îmi apar în față imagini din alte vremuri, din alte țări ce mă-ndeamnă să le aștern pe hîrtie.

N-aș vrea, micii mei prieteni, ca ochii voștri să se umple de lacrimi. Dar o să vă povestesc despre viața amară și plină de durere a acelor copii pe care i-am cunoscut cîndva, ca să prețuiți și mai mult fericirea voastră, zilele de astăzi luminate de grija părintească a partidului. Și de ce aș ascunde? Aș vrea să nu uitați nici o clipă că mai există încă pe pămînt oameni lacomi de bani și avuții, care vor să reînvie îngrozitoarele vremuri ale războiului.

Acum, după ce mi-am ușurat inima, am să vă istorisesc întîmplarea cu lădița lustragiului...

*

Hitleriștii simțeau că li se apropie sfîrșitul. Umblau murdari, nebărbieriți, cu ochii sticloși și răi ca de fiară încolțită. Nimic nu mai amintea de trufia lor, cînd, mărșăluind în pas de gîscă, cotropiseră lumea. Dar nici acum nu încetau cruzimile.

Mă aflam atunci cu un prieten al meu în drum spre Cîmpina. Acolo eram așteptați de niște tovarăși petroliști să le aducem vești.

Zoream către orășelul ce se zărea cînd, deodată, ne ajunse la ureche un huruit de motoare. Am întors privirile și, în urma noastră, am deslușit cîteva motociclete cu hitleriști, alunecînd pe șosea, în viteză. La marginea șoselei se afla un canton dărăpănat. Am alergat într-un suflet într-acolo.

De-abia pășisem între zidurile înnegrite ale cantonului cînd, după cotitura șoselei, se iviră și motocicliștii. Nerăbdători, îi așteptam să treacă, să ne putem continua drumul. Dar ei frînară chiar în fața cantonului în care ne ascunsesem. Mai întîi auzirăm vorbe tăioase, rostite în nemțește, apoi pe cineva traducînd în românește cele spuse de hitleriști:

— Hai, spune, acesta este cantonul?... Încotro te duceai?... Răspunde, unde duceai manifestele?... Cine ți le-a dat?...

De uimire, încremenisem. Mi se părea că aud cum bate inima tovarășului meu. În tîmple, sîngele îmi zvîcnea cu putere.

„Dacă vor intra aici?... m-am întrebat — o să ne descopere și..."

— Cercetați cantonul! porunci cineva și, peste cîteva clipe, auzirăm pași apropiindu-se.

Ne-am lipit de perete de parcă am fi vrut să ne facem una cu el. La picioarele noastre se proiectă umbra unui om cu chipiu.

— Da, am cercetat... N-am găsit nimic, răspunse hitleristul.

Umbra dispăru. Răsuflarăm ușurați. Primejdia se îndepărta. Dar ce se petrecea afară? Cine era arestatul?

Deodată răsună un zgomot înfundat de lovituri.

— Faci pe deșteptul! Te punem la zid, să știi! Nu scapi cu viață, să știi... Nu scapi... Auzi?

— Știu...

Hitleristul reîncepu să vorbească cu o voce care voia să pară liniștită, domoală, și apoi vocea omului care traducea:

— Uite... domnul căpitan e bun cu tine, vezi? Zice că dacă spui la cine te duceai te lasă să pleci...

— V-am spus... nu știu nimic, răspunse cel arestat.

Nu mai puteam să rezist. Trebuia să văd ce se petrece afară, fața omului care îndura bătăile. Privii prin

M-am mișcat de lîngă perete cu gîndul să privesc prin spărtura zidului. Prietenul meu mă prinse de braț. Pe obraz îi simții răsuflarea fierbinte și-i auzii șoapta:

— Stai liniștit! Să nu se desprindă vreo cărămidă și...

Am rămas țintuit locului.

— ...Răspunde! Cine ți-a dat manifestele? Răspunde! tună vocea care tălmăcea cuvintele hitleriștilor, scurte, minioase ca niște lătrături.

— Nu știu nimic..., se auzi o voce răgușită.

— Nu știi nimic, hai?! Dar cu manifestele din sertarul lădiței ce-i? Au venit singure?

— Or fi avînd ele vreun rost..., se auzi iar vocea răgușită, dar puțin ironică de data asta.

spărtură, dincolo de zid. Șoseaua era pustie. Numai pe asfalt se conturau umbrele celor adunați în fața cantonului și botul unei motociclete. Atîta tot. Ba nu... Mai la o parte, pe marginea șoselei, se afla o lădiță de lustragiu. Prin urmare era lădița în sertarul căreia fuseseră găsite manifestele. Era o lădiță ca toate lădițele de acest fel: simplă, din lemn, lucrată neîndemînatic și vopsită în roșu. Deasupra ei era fixat nelipsitul „picior". La stînga și la dreapta era prins cîte un bec ce fusese golit de sîrmulițe și umplut cu apă colorată cu puțină cerneală. În bătaia soarelui, becurile păreau aprinse, răspîndind raze albastre-aurii.

Glasul traducătorului continuă:

— Dacă mărturisești, domnul căpitan spune c-o să te ierte. Și adăugă încet, șuierător: Nu fi prost. Spune... n-o să afle nimeni c-ai vorbit.

— E de ajuns că aș ști eu..., se auzi răspunsul demn al celui întrebat.

— Aha! Prin urmare știi! izbucni traducătorul.

— Da... știu! răspunse dîrz omul torturat și continuă cu înflăcărare: Știu, dar nu vă spun... Să vă intre în cap... Fiare!... N-o să aflați nimic... Orice ați face, sfîrșitul vostru se apropie... Catiușele! Auziți? Pînă aici se aud catiușele!

Vorbea precipitat ca și cum i-ar fi fost teamă că n-o să aibă timp să spună tot ce avea de spus.

La cuvîntul „catiușe", o împușcătură trosni sec. Apoi încă una. Becurile colorate ale lădiței se sparseră pe rînd. Cîteva așchii de lemn săriră în lături.

Străpunsă de gloanțe, lădița tresări, ca și cum ar fi avut viață. Tovarășul meu se ridică tremurînd, cu trăsăturile chipului încrîncenate. De data asta îl reținui eu:

— Stai! Ai înnebunit?

— Dar acolo... acolo ei omoară un om...

— Și ce poți să faci tu?... Ce putem să facem? Nu uita că noi... noi avem o sarcină de îndeplinit, că noi trebuie să ajungem neapărat la Cîmpina... Înțelege...

Motoarele duduiră, vocile se întretăiară în replici neînțelese. Hitleriștii plecară. Zgomotul motocicletelor descrescu pînă se stinse cu totul.

Liniștea se statornicise din nou. Ne-am dezmeticit și am privit afară. Așteptam să vedem pe cel ucis. Dar nu era nimeni. Am ieșit împreună din canton. Pe locul unde hitleriștii se aflaseră mai înainte era o baltă de sînge. Mai departe, împrejurul lădiței, asfaltul era albastru de la apa colorată ce se vărsase din becurile sparte.

Am ridicat lădița de curea. Am vrut s-o petrec peste umăr, așa cum obișnuiesc lustragiii, dar n-am izbutit. Cureaua lădiței era prea scurtă.

— Ce facem cu ea? Și prietenul meu arătă cu capul spre lădiță. Am înțeles totul din vocea și din privirea lui.

Am luat lădița sub braț și am intrat în cantonul părăsit. Într-un colț am făcut o groapă, am așezat în ea lădița și am acoperit-o cu pămînt. Prietenul meu a smuls cîteva flori sălbatice ce creșteau printre dărîmături și le-a împrăștiat peste movila de pămînt. Pentru noi, cei care am fost martori la moartea unui om, fără să-l vedem însă, lădița lui însemna totul.

Înnegurați, am pornit spre Cîmpina.

— Era un om căruia îi plăceau culorile, risipi tăcerea prietenul meu.

La același lucru mă gîndeam și eu.

Un timp am mers fără să ne mai spunem nimic.

— Ai văzut? se întoarse către mine prietenul. Pe scîndurica laterală era prinsă cu pioneze o hartă a Europei. Cred că omului îi plăceau călătoriile...

Dar eu nu mai înțelegeam ce-mi spunea. Cuvintele lui îmi veneau la ureche ca un ecou îndepărtat, surd. Mă gîndeam la altceva: la lădița din lemn, făcută neîndemînatic. La lădița de lustragiu.

— Ce vrei să spui prin asta? m-a întrebat prietenul meu cînd i-am atras atenția asupra acestui lucru.

— Nimic..., am șoptit. Și ne-am continuat drumul.

Dar mie un alt gînd nu-mi dădea pace:

— Și cureaua..., am spus, cureaua era tare scurtă, nu-i așa? Ca cineva s-o poată trece peste umăr ar fi trebuit să fie...

Prietenul meu se opri privindu-mă mirat, cu ochii larg deschiși.

— ...Crezi oare că cel executat era... era un copil? întrebă el cu glasul stins de emoție.

Am înclinat încet din cap.

— Dar vocea lui?... Totuși vocea lui nu părea...

— Era răgușită... Toată ziua pe drumuri... strigînd în căutarea clienților.

— Așadar... era un copil..., șopti dus pe gînduri prietenul meu. Și în vocea lui tremurată am deslușit umbra unui suspin.

Tăceam amîndoi... Pașii ne purtau spre Cîmpina.

Pe cerul curat, soarele de august al anului 1944 ne însoțea, încălzindu-ne inimile împietrite.

ÎNCHINARE

Eu m-am născut sub zodii fermecate,
Înmugurind, sub fald de roșu steag,
Și-adun, în vers, garoafe-mpurpurate,
Cununi să fac Partidului meu drag.

Și trandafiri adun, roșii lalele,
Din nopți, cînd stele scapără seninul,
Voi țese-n vers, din toate, țării mele,
Un strai frumos, ca-n basm — cum e rubinul.

Partidul: Mi-este cîntec și lumină;
Iar Țara: leagăn — scumpul ei pămînt...
O dragoste adîncă și deplină
Ne leagă strîns — de-aceea eu le cînt.

RODICA SIMION
clasa a VI-a A, Școala nr. 128
București

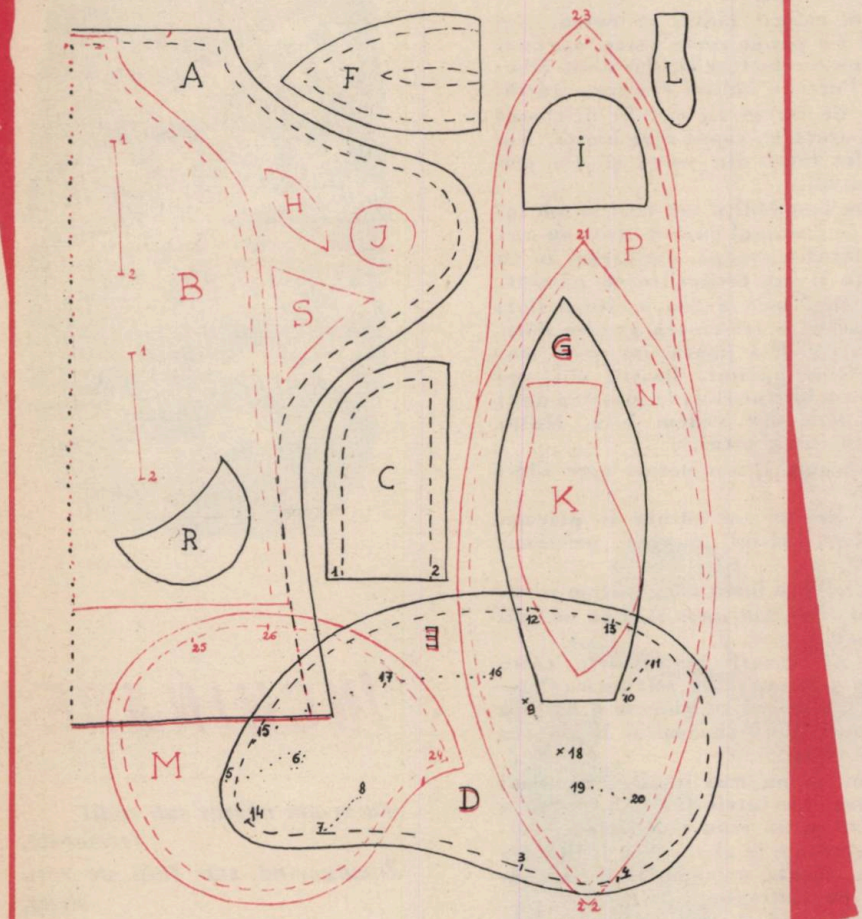

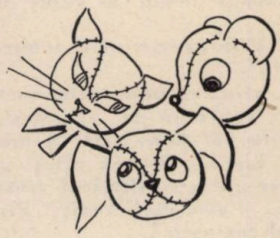

CÎND PĂPUȘILE SÎNT VII

EXPLICAȚII

A — tipar pentru 1/2 din fața hainei de animal cu 2 labe mobile (urs, iepure, cățel, pisică etc.)
B — tipar pentru 1/2 din fața hainei pentru aceleași animale, dar cu 4 labe mobile.
C — 1/2 dintr-o lăbuță, care se coase la haina B în fentele 1—2.
D — tipar pentru 1/2 cap (profil) de diverse animale. Pentru cal sau măgar, tiparul trebuie ușor mărit și așezat cu partea concavă a conturului în jos. Pe distanța 3—4 rămîne necusut pentru gît, pe linia 5—6 se coase nasul, iar pe linia 7—8 se cos gura și buza de jos (I), în punctul 9 — ochiul (H), pe linia 10—11 —urechea (F sau G).
F — ureche de cal.
G — ureche de măgar.
H — albul ochiului, peste care se cos un nasture negru și o mărgică sau o paietă.
I — buza de jos.
E — Pentru cap de cîine de vînătoare se folosește același tipar D, ușor micșorat, cu conturul concav în sus. Pe distanța 12—13 se lasă necusut pentru gît. În punctul 14 se coase nasul (făcut dintr-o punguță de cîrpă încrețită și umplută cu vată). În 15—16 se coase gura, în punctul 17 — limba (L), în punctul 18— albul ochiului (J), peste care se coase un nasture negru; pe linia 19 —20 se coase urechea (K).
J — albul ochiului.
K — ureche de cîine de vînătoare.
L — limba cînelui de vînătoare.
M — tipar pentru 1/2 cap (profil) de urs, cățel, pisică, iepure etc. (nasul în punctul 24).
N — fîșia unică ce se coase de la nas (21) pe mijlocul capului, lățind-o de la frunte la ceafă (22). Pentru cățel mops se folosește tiparul P (lung pînă la 23), care înconjură capul cu totul, revenind la nas.
R — ureche de urs.
S — ureche de pisică.
Pentru ureche de iepure se folosește tiparul G.
Pentru ureche de cățel se folosește tiparul K.

Dragi pionieri și școlari,

Vă dăm, în continuare, cîteva tipare de capete și trupuri de animale, pe care voi le veți putea confecționa cu ușurință. Pornind de la aceste modele, aceia dintre voi care sînt înzestrați la desen și doresc să devină „desenatori" și „creatori" de păpuși pot născoci, bineînțeles, altele, după fantezia și... răbdarea fiecărui creator în parte.

Materialele din care se fac păpușile, de asemenea, sînt nelimitate. De pildă, puteți folosi cu succes:

1—baloane pictate — pentru capete de zmei, uriași sau fâpturi din alte planete.
2—tărtăcuțe, pepeni mici (fireșe, scobiți de miez).
3—coceni, pai-împletit, linguri de lemn, cănițe de pămînt — pentru capete de personaje comice.
4—lămonine, care pot fi așezate pe lung sau pe lat, pentru capete de păpuși, sau cu vîrful ascuțit către spectatori (pentru capete de pui, rațe, cocoși etc., la care adăugăm ciocuri).

Dacă vă gîndiți bine, veți găsi și voi încă alte asemenea soluții amuzante pentru confecționarea păpușilor. Scrieți-ne ca să le „brevetăm" și în alte „teatre" ale colegilor voștri.

Atenţiune!

Atenţiune!

Atenţiune!

CĂTRE TOŢI PIONIERII ŞI ŞCOLARII

Începînd cu numărul 5 (mai) al revistei noastre, participaţi la „CONCURSUL ISTEŢILOR 1961."

Participînd la concurs, aveţi un minunat prilej să vă verificaţi şi să vă îmbogăţiţi cunoştinţele!

PREMII MARI

Două premii I — cîte un aparat de radio cu tranzistoare

Două premii II — cîte o bicicletă

Trei premii III — cîte un aparat de fotografiat

Menţiuni constînd din: echipament sportiv, stilouri, cărţi, abonamente.

Regulamentul de desfăşurare a concursului

1. La concurs pot participa toţi pionierii şi şcolarii care doresc acest lucru.

2. Se vor publica 3 serii de întrebări la care trebuie să răspundă concurenţii.

Seria I în numărul 5 (mai)

Seria a II-a în numărul 6 (iunie)

Seria a III-a în numărul 7 (iulie)

3. Răspunsurile trebuie să fie scurte (cu excepţia compoziţiilor libere pentru care se acordă maximum 5 pagini de caiet).

4. Seriile cu răspunsurile completate se decupează din revistă, se adaugă compoziţia şi se trimit, în plic închis, pe adresa redacţiei noastre (Revista „Cravata roşie" — Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" — Bucureşti) pînă la data de 15 august inclusiv. Răspunsurile sosite peste această dată nu vor fi luate în consideraţie.

Nu uitaţi!

Participaţi cu toţii la „CONCURSUL ISTEŢILOR 1961"

Anul 41042

(Urmare din numărul trecut)

După romanul „O iubire din anul 41042"

de SERGIU FĂRCĂŞAN

Furios, Tim se apropie de fereastră şi, fără să mai asculte ce-i spune bătrînul, sări afară. Puţin înainte de a ajunge jos, alunecarea în gol i se frînă treptat. Tim îşi aminti că revolverul luminescent de la brîu se descarcă automat, în funcţie de viteza căderii şi de distanţa faţă de alte corpuri.

— Şi să-ţi mai dau un sfat, spuse liniştit bătrînul, care o pornise după el şi care-acum cădea încetişor în faţa lui. Cînd te zvîrli pe fereastră, nu e bine să te arunci cu capul în jos. Dacă o să faci mereu aşa, pe la 300 — 350 de ani... hm, scuză-mă, pe la 60 — 70 de ani o să te resimţi.

În căutarea unei prăpăstii, Tim ajunse într-un parc natural şi întîlni un leu de o mărime neobişnuită.

Îl asmuţi cu o prăjină. Leul, obişnuit să se joace cu copiii, sărea vesel. Văzînd însă că omul acesta izbeşte cam tare, se lăsă păgubaş şi fugi.

Pe marginea prăpastiei din marele parc, Tim îşi scoase centura. Voia astfel să scape de revolverul luminescent care adineauri îi împiedicase căderea. Se azvîrli în gol. Aerul vîjîia cu putere în jur. Îşi pierdu cunoştinţa.

În acest timp, consultînd zeci de aparate electronice-enciclopedice, care dădeau informaţii asupra obiceiurilor pe care le aveau oamenii de demult, bătrînul savant ajunse la o concluzie ciudată: cu mii şi mii de ani în urmă unii oameni retrograzi practicau straniul obicei al sinuciderii. Nu cumva... Şi, fără să mai ezite, savantul dădu alarma.

— Nu, Lu, nu! Trebuie să ne despărţim deocamdată. Simt că ţi-e milă pentru că n-am reuşit să mă adaptez la viaţa lungtrăitorilor oameni ai anului 41042. Sînt în stare să-mi croiesc o existenţă nouă şi să aduc o contribuţie puternică omenirii anului 41042.

— Convorbirea fu întreruptă de Ols, care se oprise în aer la vreo 200 m deasupra lor, pe-o platformă zburătoare.

— Nu ştiţi unde e Tim?

Le explică pe scurt că mii de ochi electronici cercetau în acel moment întreaga întindere a planetei, inclusiv rachetele şi toate mijloacele de circulaţie intra şi extraplanetare

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Cînd Tim se trezi, își dete seama că era în plină cădere. Cădea cu capul în jos, cădea... către cer! Constată cu uimire că, într-adevăr, se îndrepta în sus... Ciudatul zbor se încetini, corpul lui Tim se răsuci în aer și începu de astă dată să cadă de-a-ndaratelea.

Ajungînd aproape de fundul prăpastiei, își dădu seama ce se petrecuse. Acolo exista un sistem automat de degravifiere pentru evitarea accidentelor, căci parcul era rezervat copiilor.

Izbindu-se de pămînt, Tim sări din nou în sus ca o minge și apoi reîncepu să cadă.

— De mult faci „sportul“ ăsta? îl întrebă Ols zîmbind. Țîșnise cu platforma în dreptul lui și acum îl prinsese pe dedesubt.

După ce comunică încetarea alarmei, Ols stătu mult de vorbă cu Tim.

— N-ai voie să te gîndești numai la tine. Acesta este egoism și omenirea s-a lepădat de mult de așa ceva. Ți se pare că ești prea depășit de oamenii anului 41042? Totuși noi avem nevoie de tine.

— Ca de un cobai pentru experiențe.

— Prostii. Au fost savanți care făceau experiențe pe propria lor piele.

Astfel se face că, peste scurt timp, Tim pleca pe planeta Institutului pentru cercetarea florei microbiene. De-a lungul miilor de ani omenirea scăpase de infecții. Dar se iveau noi contradicții. Flora pe care oamenii o au în intestine, indispensabilă pentru digestie, începuse să se rărească. Bacteriile și microbii necesari vieții erau acum pregătiți în crescătorii speciale. Nu se găsise încă calea fabricării lor artificiale.

— A „fabrica“ microbi înseamnă crearea vieții pe cale artificială, îi spuse lui Tim omul care-l primi în noua planetă. Există ființe microscopice numite anaerobi; ele n-au nevoie de aer pentru a viețui. Închipuiește-ți... Și-n fața lui Tim fu schițat tabloul unui univers în care drumul între planete nu se mai desfășura numai în vid. Gigantice ființe anaerobe, plante care se întindeau pe mii de kilometri lungime prin spațiile interplanetare, formînd uriașe culoare multicolore prin care alunecau iute și neîntrerupt rachetele trimise de oameni.

— Totuși nu e rău acest univers, în care nici seama nu poți să ți-o faci, și ar fi fost păcat să mă despart de el.

Pit, la cererea sa, ajunsese pe planeta Gînd. Se învîrtea cu o platformă zburătoare în jurul micii planete, în vreme ce însoțitorul său Mils îi dădea explicații. Printr-un fel de telescop, Pit văzu că treceau peste o gigantică îngrămădire de metale și sticlărie, care, transportate de un covor rulant lat de aproape 10 km, dispăreau sub pămînt. După un timp, reapăreau gata înnădite sub formă de mașini.

— Asta-i școala, zise Mils. Acum se vedeau mașinile grupate. Sute, alcătuind un fel de „horă“ ciudată, erau strînse în jurul cîte uneia mai mici.

(Continuare în numărul următor)

CRAVATA ROȘIE

Nr. 5 REVISTA PIONIERILOR ȘI SCOLARILOR EDITATĂ DE C. C. AL U. T. M. 1961

BIBLIOTECA CENTRALĂ

1954

TRĂIASCĂ CEA DE-ÎNFIINȚĂRII PARTIDULUI

Glorioasă aniversare

La 8 Mai, poporul nostru trăiește o zi de mare sărbătoare: aniversarea a 40 de ani de la înființarea partidului nostru iubit.

În aceste patru decenii, partidul a înscris în istoria patriei noastre pagini nepieritoare de glorie, țelul permanent al întregii sale activități fiind slujirea neprecupețită a intereselor poporului.

Încă de la înființarea sa, Partidul Comunist din Romînia a luptat fără contenire pentru sfărîmarea jugului exploatării capitaliste, pentru eliberarea patriei noastre și făurirea unei vieți luminoase a celor ce muncesc. De aceea, guvernele burghezo-moșierești au dezlănțuit cea mai groaznică teroare, cele mai cumplite persecuții împotriva comuniștilor, fiii cei mai buni ai poporului, care conduceau și organizau lupta oamenilor muncii împotriva asupririi și exploatării sîngeroase. La trei ani de la înființarea sa, în 1924, partidul a fost scos în afara legii de către guvernanții aflați atunci la cîrma țării. Dar nici acest act samavolnic nu a înfricoșat pe bravii luptători comuniști. Primejduindu-și viața, înfruntînd bestiale torturi, ani grei de închisoare, comuniștii

Partid, soare de mai

de TIBERIU UTAN

Trec iarăși lăstunii sub cerul curat
și luncile-mbracă nou strai,
ți-aduc pionierii un imn avîntat,
Partid al luminii, drag soare de mai.

În schimbul de mîine, s-ajungem am vrea
mineri, furnaliști, cărturari,
să dăm strălucire, sub flamura ta,
măreților vise și zilelor mari.

Nu-i cinste mai mare, nici dor mai aprins
decît să urmăm al tău steag,
Partid al luminii, partid neînvins,
părinte-al copiilor patriei drag.

Ilustrație: N. POPESCU

A 40-a ANIVERSARE A COMUNIST DIN ROMÎNIA

au luptat fără teamă, pentru a organiza lupta maselor populare împotriva regimului burghezo-moşieresc. Partidul a condus masele în mari bătălii de clasă. Să ne amintim de eroicele lupte ale muncitorilor din februarie 1933. Tot partidul a fost acela care a chemat şi a mobilizat la luptă poporul împotriva fascizării ţării, împotriva sîngeroasei ocupaţii hitleriste şi împotriva criminalului război antisovietic. În zilele neuitate ale lui August 1944, în condiţiile înaintării victorioase a armatelor sovietice, partidul comunist a fost iniţiatorul, organizatorul şi conducătorul insurecţiei armate împotriva fascismului şi a dictaturii antonesciene.

După eliberarea ţării, partidul a condus lupta poporului pentru a răsturna de la putere pe capitalişti şi moşieri, instaurînd puterea maselor populare. An de an, sub conducerea partidului, oamenii muncii au construit socialismul în ţara noastră, au devenit stăpînii tuturor bunurilor materiale şi spirituale din patria noastră.

A fost lichidată exploatarea omului de către om, iar orînduirea socialistă este astăzi victorioasă în patria noastră. S-a schimbat din temelie viaţa oamenilor muncii de la oraşe şi sate. Tineretul şi copiii patriei noastre au la îndemînă toate condiţiile pentru a putea învăţa, pentru a-şi putea înfăptui cele mai îndrăzneţe visuri.

Fiecare zi deschide poporului nostru perspective mereu mai luminoase. Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Romîn a adoptat planul de şase ani şi schiţa planului pe 15 ani. Răspunzînd chemării partidului, oamenii muncii din fabrici, de pe şantiere, de pe ogoare s-au angajat să muncească din toată inima pentru a realiza aceste măreţe obiective care vor aduce o necontenită ridicare a nivelului de trai al poporului şi victoria deplină a socialismului în scumpa noastră patrie.

Noi, cei care astăzi ne aflăm pe băncile şcolii, să nu precupeţim nici un efort pentru a învăţa mereu mai mult, mereu mai bine. Numai astfel vom putea să răspundem marii griji pe care partidul nostru a arătat-o tinerei generaţii, numai astfel îi vom arăta recunoştinţa noastră fierbinte pentru copilăria fericită pe care ne-a dăruit-o.

Sărbătoarea primăverii

de MIHAI BENIUC

Sînt sărbători care se găsesc una faţă de alta cîteodată, la mai mică distanţă în timp, ca două astre în periheliu; prin aceasta fiecare cîştigă parcă în luminozitate, devenind mai strălucitoare. Astfel este în anul 1961 ziua muncii, 1 Mai, în raport cu a 40-a aniversare de la înfiinţarea Partidului Comunist din Romînia, la 8 Mai. Ziua de 1 Mai revine ca sărbătoare în fiecare an o dată cu primăvara.

Şi tocmai pentru că 1 Mai cade cu puţine zile înainte de aniversarea a 40-a a partidului, în acest an parcă ziua muncii este mai luminoasă, mai cu drag aşteptată de poporul muncitor. Ea vine după alegerile de la 5 martie 1961, care au dovedit înaltul nivel al conştiinţei oamenilor din ţara noastră, hotărîţi să ducă glorios pînă la capăt, îndrumaţi de partid, construirea socialismului şi să meargă mai departe spre comunism.

Aceasta au simţit-o toţi aceia care într-un fel sau altul au luat parte la alegeri. Bătrînii zîmbeau fericiţi că au apucat şi astfel de timpuri, oamenii maturi povesteau ce-au înfăptuit şi ce vor mai înfăptui, iar copiii, îndeosebi pionieri şi pioniere, veneau cu cîntece, cu poezii şi cu urări pentru cei ce urmau să reprezinte ţara în Marea Adunare Naţională şi sfaturile populare. Salutul voios de pionier al acelora care încă nu erau chemaţi să voteze era parcă pădurea primăvara, plină de muguri, gata să înfrunzească, să rîdă-n soare şi să freamăte în vînt.

În acest an, însă, pionierii vor putea spune: „Noi am purtat cravata roşie la acel 1 Mai care a fost înaintea celei de-a 40-a aniversări de la înfiinţarea partidului nostru şi cînd poporul muncitor din Romînia era angajat în marea bătălie pentru desăvîrşirea construcţiei socialismului".

Dar şi noi, aceştia mai vîrstnici, vom avea o mare bucurie privindu-vă în lumina celor două sărbători apropiate şi vom putea să ne spunem: „Uite, aceşti purtători de cravate roşii nu peste mulţi ani vor pune piciorul în pragul comunismului şi vor vedea cu ochii ceea ce străbunii lor abia îndrăzneau să viseze: fericirea oamenilor muncii înfăptuită deplin"

Poate că unii dintre voi vor deveni astronauţi şi veţi duce steagul biruinţelor pămînteşti pe alte planete. Oriunde veţi fi, însă, în drumurile pe care vă va duce viaţa, să nu uitaţi de cîntecul ce-i înfrăţeşte pe toţi oamenii muncii, „Internaţionala", şi să slăviţi pe mărele Lenin, care a pus temeliile rînduielii socialiste în istorie, prin Revoluţia din Octombrie a anului 1917.

Eu vă doresc să aveţi parte de ele cît mai mult timp dincolo de anul 2000, înfrăţiţi cu tot pămîntul prin muncă şi ca stăpîni ai planetei noastre şi ai spaţiului cosmic.

PARTID,

PĂRINTE IUBIT AL COPIILOR, ÎȚI MULȚUMIM!

1

2

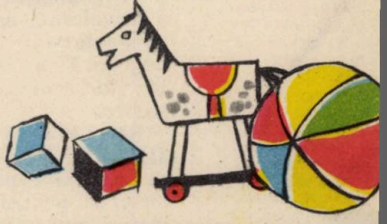

Cîntec pentru Partid

de NICULAE STOIAN

Partid iubit, un cîntec ți-om cînta,
Că tu mereu ne porți de grijă nouă.
Va străluci-n cuvinte slava ta
Ca soarele în limpezi stropi de rouă.

Și glasurile noastre, în alai,
S-or înălța ca porumbeii care
Văzduhul asaltează la-ntîi Mai
Cînd rînduri-rînduri trec la defilare.

Și cîntecul, precum un roș stindard,
Va flutura pe zările senine
În semn că inimile noastre ard
De dragoste, părinte, pentru tine.

3

4

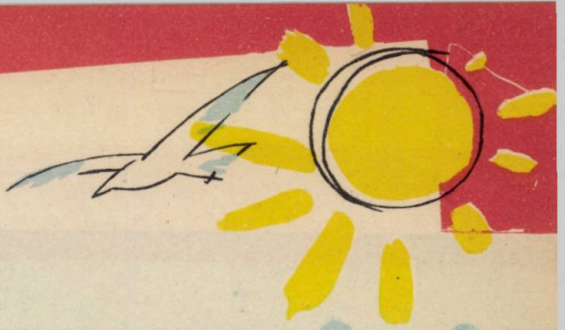

6

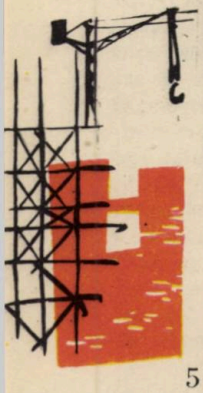

5

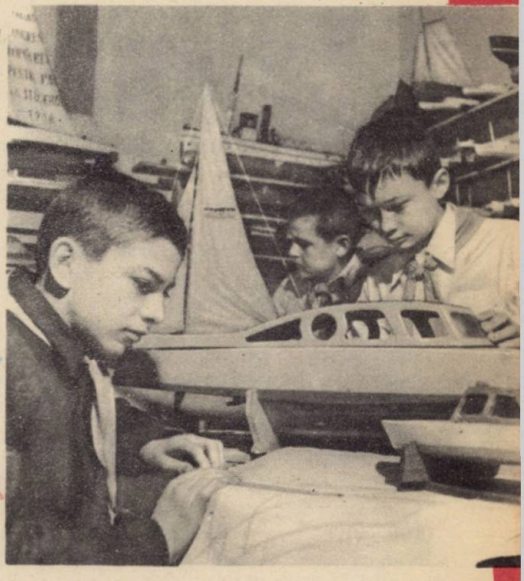

7

1) Ce interesante sînt manualele şcolare şi cîte taine nu vei desluşi învăţînd cu rîvnă din paginile lor!

În anul şcolar 1960/1961 s-au editat pentru şcolile de cultura generală 320 titluri de manuale, cu un tiraj de 15.385.000 de exemplare. La cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn s-a hotărît ca începînd din acest an şcolar toţi copiii din clasele I-VII să primească manuale gratuit.

2) Părinţii pot lucra fără grijă. Şi-au lăsat copiii la creşă. În încăperi luminoase, cu paturi albe, strălucind de curăţenie, micuţii învaţă să facă primii paşi. Medici de specialitate, surori îi supraveghează, pentru ca ei să se dezvolte în cele mai bune condiţii.

Astăzi avem sute de creşe şi cămine pentru copii. În anul 1961, sumele destinate cheltuielilor cultural-sociale reprezintă 13,7 miliarde de lei, de 4 ori mai mult decît în 1950

3) O ultimă revizie şi troleibuzul va fi pus în mişcare. Încă o jucărie frumoasă şi interesantă pentru copii.

Numai în anul 1960, fabricile şi secţiile de jucării au produs 12.600.000 de jucării.

4) Iată încă o şcoală nouă cu clase luminoase, cu laboratoare bine utilate, moderne. Astfel de şcoli se înalţă pretutindeni în oraşele şi satele patriei noastre. În această perioadă, încheindu-se generalizarea învăţămîntului de 7 ani, va începe trecerea treptată la învăţămîntul general de 8 ani, durata învăţămîntului de cultură generală ajungînd astfel la 12 ani.

Pentru a-şi ridica nivelul de cunoştinţe, tot mai mulţi muncitori frecventează cursurile serale.

La oraşe şi la sate se vor construi în următorii ani încă 15.000 săli de clasă.

5) Aproape 1.000.000 de şcolari dintre cei mai merituoşi fac parte din organizaţia de pionieri. Aci ei învaţă să devină buni cetăţeni, să slujească patria, partidul... Şi rîndurile organizaţiei de pionieri cresc zi de zi.

6) Tabere! La munte, la mare, pretutindeni în staţiuni balneare, în timpul vacanţei de vară, copiii se joacă, se odihnesc, îşi întăresc sănătatea. Numai în anul 1960, într-o singură tabără la mare, la Năvodari, şi-au petrecut vacanţa 7.000 de copii.

7) La Palatul pionierilor din Bucureşti şi la casele pionierilor care există în toate centrele regionale şi aproape în toate cele raionale, pionierii au posibilitatea să-şi dezvolte aptitudinile. Ei pot visa să-şi aleagă profesiunile cele mai felurite, cu siguranţa că-şi vor putea îndeplini aceste vise. Ca mîine, mulţi dintre ei vor fi muncitori, tehnicieni, ingineri cu renume ai patriei.

8) Copiii romîni, maghiari, germani, sîrbi, de toate naţionalităţile, învaţă, se joacă, trăiesc în deplină prietenie sub soarele cald al republicii.

8

Frumoasă ești, patria mea!

București

de ION BĂIEȘU

— E o zi frumoasă de primăvară, o zi de mai cu soare și flori. Ce faceți astăzi? Aveți treabă, sînteți ocupați? N-ați vrea să ne plimbăm prin București?

— Prin București? De ce prin București? Bucureștiul doar îl cunoaștem. E ca și cum ai spune: Hai să ne plimbăm pe la noi pe acasă. Ce vrei să ne arăți? Ceva nou?

— Da, ceva nou...

— Hm! Ciudat! Ne faci curioși. Atunci să ne îmbrăcăm.

— Bine, îmbrăcați-vă.

— De unde pornim?

— N-are importanță. Dacă vreți, pornim de acum 500 de ani. Pe atunci, Bucureștiul arăta ca un sat în zilele noastre, înconjurat de păduri întinse...

— Nu te supăra, dar noi știm toate astea. Ai spus că ne arăți ceva nou...

— Aveți dreptate. Sînt sigur că voi știți multe lucruri despre istoria Bucureștiului, știți de cînd datează primul document, ce domnitori și-au petrecut domniile pe vatra lui, războaiele, revoluțiile și grevele care s-au purtat pe străzile lui. Cărțile v-au povestit despre toate astea. Dar sînt încă multe lucruri pe care încă nu le știți sau, mai bine zis, pe care trebuie să le știți, să le înțelegeți, la care să vă gîndiți mai adînc, ca niște oameni mari ce sînteți. Uite, în timp ce mergem pe străzi, am să vă spun cîte ceva despre București...

În trecut, Bucureștiul era un oraș obișnuit pentru orînduirea capitalistă, unde, alături de palatele strălucind de lux ale afaceriștilor, se întindeau gropile și locuințele mizere, insalubre, locuite de muncitori. Groapa Floreasca, Cutarida, Groapa lui Ouatu, mahalaua Calicilor își anunțau prin nume mizeria pe care unii o considerau „pitorească" și „specifică". O statistică din acea vreme vine să completeze imaginea: 60 la sută din clădirile Bucureștiului erau făcute din chirpici sau paiantă.

— Cum adică?

— Bine că vă mai aud glasul. Credeam că nici nu mă ascultați. Adică așa: omul nevoiaș, cel care n-avea decît puterea de lucru a brațelor lui — fără preț prea mare la vremea aceea, cînd crizele se țineau lanț —, îngrădea niște lemne în picioare, lua apoi pămînt muiat cu apă și amestecat cu paie și bulgărea pereții. Deasupra punea niște tablă de butoaie vechi sau carton. Pe jos pămînt, pe pereți pămînt, sus o foaie de carton. Așa arăta 60% din București, adică Griviția, Ferentari, Șoseaua Giurgiului, Rahova și celelalte. N-o să credeți, dar pe acolo curentul electric era o raritate. Străzile n-aveau pavaj și nici lumină. Cu alte cuvinte, în București erau orașe și „orașe".

— Păi și acuma sînt mai multe orașe în București!

— Ce vreți să spuneți?

— Păi Floreasca nu-i decît un oraș...

— Adevărat. Ia să numărăm noile „orașe" ale Bucureștiului: Floreasca, Ferentari, Bucureștii Noi, Vatra Luminoasă, Bulevardul Muncii, Tei, Panduri, Șoseaua Cățelu, Șoseaua Mihai Bravu, Drumu Serii... Cred că nu le-am spus pe toate. Între anii 1948 și 1958, în București, dacă vreți să știți, s-au construit 19.000 de apartamente. În 1959 — 7.000 de apartamente, în 1960 — încă 9.000. Cu alte cuvinte, s-a construit un nou București.

— Bucureștiul e cel mai frumos oraș al țării, nu?

— Străinii spun că rivalizează chiar cu cele mai frumoase orașe din lume. Noul lui stil arhitectonic e de o frumusețe și o armonie rară. În Piața Palatului te afli parcă în fața unei picturi. Frumusețea clădirilor, a noii săli de spectacole cu 3.000 de locuri nici n-o poți descrie.

Aș vrea să vă mai spun că Piața Palatului, precum și Calea Victoriei, pe care am trecut, au locuri care ne amintesc de lupta revoluționară a muncitorilor. Chiar în apropiere de această piață, pe strada Academiei nr. 35—37, a fost o casă în care s-au ținut primele ședințe în zilele de 8, 9 și 10 mai 1921 ale Congresului de constituire a Partidului Comunist din Romînia. În apropiere pe Calea Victoriei, la nr. 134, este o casă în care, între anii 1939 și 1940, a funcționat postul ilegal de radioemisiune „Romînia liberă", organizat de Partidul Comunist din Romînia. Am mai trecut, de asemenea, și pe lîngă placa comemorativă din Piața Teatrului Național, unde la 13 decembrie 1918 zeci de muncitori au căzut victime, uciși de gloanțele călăilor burghezo-moșierimii.

— Azi, în fața Gării de Nord nu mai recunoști nimic.

— Dar Calea Griviței! Nu mai rămîne nici urmă de cocioabă.

— Da, cocioabele de altădată pier. Trecutul de luptă al Griviței va rămîne însă veșnic în amintirea tuturor. Iată clădirea aceasta care aparține de complexul gării. În decembrie 1932, aci a avut loc ședința Comitetului Central de acțiune al muncitorilor ceferiști în vederea pregătirii luptelor revoluționare din februarie 1933. Pe zidul clădirii unei secții a Atelierelor „Griviția" se află o placă comemorativă. Ea arată că aci a căzut eroic utecistul Vasile Roaită în timpul luptelor din februarie. Iar aci, lîngă gard, o altă placă comemorativă arată locul unde s-a tras asupra muncitorilor la 16 februarie 1933. Și acum să mergem mai departe. Trebuie să știți că Bucureștiul este cel mai important centru industrial al țării. Bucureștiul avea și în trecut industrie, dar o industrie înapoiată. Existau doar cîteva întreprinderi mari, restul erau niște magherniță afumate, în care oamenii munceau în condiții deosebit de grele.

În zilele noastre s-au construit Uzinele „Vasile Roaită" pe locul unde altădată se aflau niște cocioabe, un fel de ateliere care se numeau pompos „fabrică". Comparîndu-le numai din ochi, diferența îți apare izbitoare.

Renumele industrial al Bucureștiului, care produce 21 la sută din producția industrială a țării, îl duc în întreaga patrie și peste hotare mari întreprinderi, ca „23 August", „Republica", „Vasile Roaită", Fabrica de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej". „Semănătoarea", „Kirov" și multe altele.

În fiecare din uzinele Bucureștiului am putea zăbovi zile întregi. Ați fost vreodată la Uzinele „23 August", de pildă? Ai impresia că te afli nu la o uzină, ci undeva,

Piața palatului Republicii Populare Romîne din București

într-un palat de cultură. Curtea imensă este plină de flori, de alei cu boschete și bănci. Un parc adevărat. Halele par niște uriașe săli luminoase, cu pereți și bolte de sticlă. Oamenii lucrează la mașini moderne. Alături de uzină se află școala serală, dincolo căminul pentru copiii muncitorilor. Nimic nu lipsește aici bucuriei, jocului, cîntecului și veseliei.

Uzinele din București au aproape toate o veche tradiție revoluționară. Iată, de pildă, Uzinele metalurgice „Timpuri noi", foste „Lemaître". Aici și-a dat viața în lupta împotriva exploatării comunistul cazangiu Petre Ionescu. Greve și lupte revoluționare au avut loc și la Uzinele „Steaua roșie" (fostă „Wolf"), „Mao Tze-dun" (fostă „Vulcan") și altele.

Bucureștiul este și un mare centru cultural. El are 40 de facultăți, cu peste 30.000 de studenți, 63 institute de cercetări științifice. Are o filarmonică, Teatru de operă și balet, numeroase teatre, 58 de cinematografe, un studiou cinematografic. Bucureștiul are 59 de muzee, zeci și zeci de locuri și case memoriale legate de lupta partidului nostru, 35 de cămine culturale, 7 case de cultură ale tineretului, 33 – de universități populare. Bucureștiul are, de asemenea, 1.600 de biblioteci, cu peste 19.000.000 de volume. O bogăție imensă de lumină spirituală! În București se află „Casa Scînteii". La asta trebuie să mai adaug că în capitala noastră se editează 20 de ziare și 40 de reviste. În sfîrșit, în București avem un post de radio și un post de televiziune. Bucureștiul mai are... — ghiciți voi desigur ce vreau să mai adaug — Palatul pionierilor.

Marile bogății culturale ale Bucureștiului vor spori în curînd. Va începe astfel construcția noului sediu al Institutului politehnic, o cetate uriașă care va fi locuită de 10.000 de studenți, se vor construi Teatrul Național și unul dintre cele mai mari cinematografe ale orașului în cartierul Floreasca.

Așadar, să recapitulăm:

— Bucureștiul este cel mai mare oraș al țării! Are uzine și fabrici, multă lumină, grădini minunate, parcuri cu flori...

— Bucureștiul are oameni harnici și minunați, care au făcut, în anii noștri de construire a socialismului, din Bucureștiul nostru vechi un oraș în plină înflorire, de nerecunoscut, întinerit, o mîndrie a întregii țări. Aici, la București, își are sediul Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn.

...V-am spus toate astea, în scurta călătorie pe care am făcut-o, pentru ca să înțelegeți mai bine de ce trebuie să vă mîndriți cu Bucureștiul. El este un oraș al luptelor și al tradițiilor revoluționare, aici se găsesc locuri istorice unde clasa muncitoare, în frunte cu partidul său, a făurit cu jertfe grele viața noastră minunată de azi.

În orice colț al Bucureștiului veți merge, veți găsi asemenea locuri. Pe strada Mocanului nr. 1 se găsește una dintre casele unde s-a tipărit „Scînteia" în ilegalitate. Aci a locuit academicianul poet Alexandru Toma. În casa din str. Școala Floreasca nr. 34 a funcționat tipografia ilegală a C.C. al P.C.R. în anii 1941—1944. Aci se tipărea și ziarul „Romînia liberă". Pe strada Ștefan Gheorghiu nr. 1 a funcționat comandamentul formațiunilor de luptă patriotice în zilele eliberării țării de sub jugul fascist.

Tot ceea ce vedeți nou și frumos în orașul vostru se datorează luptei neînfricate a clasei muncitoare, condusă de partid.

PEISAJ INDUSTRIAL

VASILIU GABRIELA
clasa a IV-a, Casa pionierilor din Piatra Neamț

SPRE G.A.C. „UNIREA"

CRIȘU MARIN
Casa pionierilor din Corabia

CICORAȘ VALERIA
clasa a IV-a
Casa pionierilor din Arad

Urare

Copilăria ne-o veghezi,
Partidule, părinte,
De-aceea noi, de ziua ta,
Îți mulțumim fierbinte.
Spre noi victorii, îți urăm,
Să mergi tot înainte.

MĂINESCU DAN
clasa a IV-a — Cluj

Cravata roșie

Măreață revoluție,
din steagul tău neînvins,
o părticică roșie
pe piept mi s-a aprins.

E roșia cravată,
și mîndră sînt de ea —
ea călăuză mi-este
în viață, și mi-e stea.

ELISABETA CENUȘĂ
clasa a IV-a B, Școala de 7 ani nr. 3 — București

ARAMĂ PETRICĂ
clasa a IV-a, Casa pionierilor din Galați

Partidului îi mulțumim

Sînt mîndră-n fericirea mea,
Și milioane sînt ca mine,
Păşim cu dragoste și-avînt
Sub steagul ridicat de tine.

Noi nu-i uităm pe cei căzuți
În umbra crudă-a închisorii,
Și focul ca din inimi smuls
Prin lupta lor aprins-a zorii.

Cum în furtună far ne-ai fost,
Ne-ndrumi și-acum spre viață nouă,
Pămîntul drag să-l împînzim
Cu șantier și holde-n rouă!

Conduși de geniul lui Lenin,
De-al păcii și de-al muncii dor,
Temeinic ne vom pregăti
De faptele din viitor!

Partidule, părinte drag,
Îndrumător spre zări senine,
Îți mulțumesc înflăcărat
Și pionierii toți, cu mine!

BALADA ANESIA
Palatul pionierilor din București

VA CREȘTE COMBINATUL

Pe cîmpu-acesta nearat
Va crește viitorul Combinat.
Pe unde-s mărăcini și lut golaș
Va răsări, ca-n basme, un oraș.

Pe locul cîmpului de mușețel,
Vor curge rîuri, rîuri de oțel.
Pe unde-acum s-apleacă pomii goi
Vor crește oamenii, vom crește noi.

ȘERBU VIRGIL
clasa a V-a, Școala nr. 6 — Galați

Creații ale copiilor

La 12 aprilie 1961, în Uniunea Sovietică a fost plasată pe orbită în jurul Pământului nava cosmică — satelit „Vostok" („Răsăritul"), avînd un om la bord. Greutatea navei cosmice-satelit cu pilotul cosmonaut a fost de 4.725 kg, fără a lua în considerare greutatea ultimei trepte a rachetei.

Pilotul cosmonaut al navei cosmice-satelit „Vostok" este aviatorul maior Iuri Alexeevici Gagarin, cetățean al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

Maiorul Iuri Gagarin a aterizat în bune condiții în regiunea stabilită din U.R.S.S.

Omul-stea

Am așteptat în fiecare zi
De mii de ani această clipă-eră,
Cînd aripile omului vor fi
Ca doi luceferi printre galaxii
Cu care te înalți, bătrînă Terră!

Am urmărit un vis înfrînt, amar
Și renăscut din propria-i cenușă
Cu fiecare Dedal și Icar
Ce-au luat în piept oceanul larg, stelar,
Bătîndu-i Universului la ușă.

Și, iată, visul nu mai e doar vis,
Iar omul-stea, întors la noi, există!
Pe drum de ani-lumină și-a înscris
Cu zbor nemuritor străvechiul vis
O inimă cu aripi, comunistă.

Sfărîmînd pe veci cătușele, am frînt
Și cercul gravitației terestre!
Cînd omul crește liber pe Pămînt
Nu-s stavili pentru el de neînfrînt
Și peste spații zboru-i liber crește.

ION BRAD

Cîte ceva despre Iuri Gagarin

Maiorul Gagarin, primul pilot cosmonaut din istorie, a împlinit de curînd 27 de ani.

El s-a născut la 9 martie 1934 în raionul Gjatsk, regiunea Smolensk (R.S.F.S.R.), în familia unui colhoznic.

În 1941 s-a înscris la școala medie, dar din cauza invaziei hitleriștilor a fost nevoit să-și întrerupă învățătura.

După cel de-al doilea război mondial, familia lui Gagarin s-a mutat în orașul Gjatsk. Aci Iuri a continuat să învețe la școala medie. În anul 1951 a absolvit cu rezultate excelente Școala de meserii din orașul Liuberți, din apropiere de Moscova, ca specialist modelier-turnător, și, totodată, a absolvit o școală pentru tineretul muncitor.

Iuri Gagarin a învățat apoi la Institutul tehnic industrial din Saratov pe Volga. În 1955 a absolvit acest institut cu rezultate excelente.

Gagarin și-a început activitatea în aviație pe cînd era încă student al școlii tehnice. El a învățat la aeroclubul din Saratov. După absolvirea cursului de la aeroclub, în 1955, a

început să învețe la Școala de aviație din orașul Orenburg. Din 1957, după ce a absolvit această școală cu diploma de merit, el servește ca pilot în aviația sovietică.

Anul trecut, Iuri Gagarin a fost primit în rîndurile Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Este căsătorit. Soția sa, Valentina Gagarina, are 26 de ani și a absolvit Școala sanitară din Orenburg. Fiica lor Elena are 2 ani, iar cea de-a doua fiică, Galea, are o lună.

Tatăl lui Gagarin, în vîrstă de 59 de ani, muncește ca tîmplar, mama lui, Ana, născută în 1903, este casnică.

„Am văzut Pămîntul din Cosmos"

(povestește Iuri Gagarin)

Fața luminată a Pămîntului se vede foarte bine, se pot distinge bine țărmurile continentelor, insulele, fluviile, marile bazine de apă, munții. În timp ce zburam deasupra teritoriului sovietic vedeam bine marile pătrate ale ogoarelor colhoznice.

În trecut am avut prilejul să mă ridic la o altitudine de cel mult 15.000 m. De pe bordul navei-satelit se vede, desigur, mai prost decît de pe bordul avionului, dar se vede totuși foarte bine. În timpul zborului am putut vedea pentru prima oară cu propriii mei ochi forma sferică a Pămîntului.

Se poate vedea trecerea de o rară frumusețe de la suprafața iluminată a Pămîntului la cerul absolut negru, pe care se văd stele. Această trecere este marcată de o linie foarte îngustă ca o peliculă de culoare albăstruie care ar înconjura globul pămîntesc. Întreagă această trecere de la albastru la negru se petrece deosebit de lin și frumos. E greu să o descriu în cuvinte. Atunci cînd ieșeam din umbra Pămîntului, orizontul avea alt aspect. Se vedea o fîșie de un portocaliu aprins care se prefăcea apoi din nou în albăstrui și iar în negru.

Nu am văzut Luna. Soarele luminează în Cosmos de zeci de ori mai viu decît la noi pe Pămînt. Stelele sînt bine vizibile: ele sînt strălucitoare și clare. Întregul tablou al bolții cerești se caracterizează prin contraste mai pronunțate decît atunci cînd o privim de pe Pămîntul nostru.

„Imponderabilitatea nu afectează cîtuși de puțin capacitatea de muncă"

(povestește Iuri Gagarin)

Atunci cînd a intervenit imponderabilitatea, m-am simțit excelent. Totul a devenit mai ușor. Acest lucru este de înțeles. Picioarele, mîinile nu cîntăresc nimic, obiectele plutesc în cabină. Nu mai eram așezat în fotoliu, ca înainte, ci eram suspendat. În timp ce mă aflam în stare de imponderabilitate, am mîncat și am băut și totul se petrecea ca pe Pămînt.

Fiind în această stare, am lucrat, am scris, mi-am înregistrat observațiile. Deși mîna nu cîntărește nimic, scrisul este același. Trebuie doar să ții blocnotesul pentru că altfel îți scapă din mîini. Am folosit sistemul de telecomunicații pe diferite canale, am utilizat manipulatorul telegrafic. După cum m-am convins, imponderabilitatea nu afectează cîtuși de puțin capacitatea de muncă.

Moscova a făcut o primire triumfală lui Iuri Gagarin

Pe aeroportul „Vnukovo", maiorul Iuri Gagarin a fost întîmpinat de tovarășul Nikita Hrușciov și de alți conducători de partid și de stat ai Uniunii Sovietice.

De la tribună, Iuri Gagarin i-a raportat lui Nikita Hrușciov:

„Tovarășe prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., președinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., sînt bucuros să vă raportez că misiunea Comitetului Central al P.C.U.S. și a guvernului sovietic a fost îndeplinită. Primul zbor cosmic din lume s-a efectuat pe nava-cosmică sovietică «Vostok». Toate sistemele și utilajul au funcționat cu precizie, ireproșabil. Mă simt excelent. Sînt gata să îndeplinesc orice altă misiune a partidului și guvernului."

Nikita Hrușciov îl îmbrățișează părintește pe eroul cosmonaut, îl sărută și îl ține mult timp îmbrățișat.

„Te felicit" — spune Nikita Hrușciov.

Eroul Cosmosului este salutat cu căldură de conducătorii partidului comunist și ai guvernului sovietic. Kliment Voroșilov, Leonid Brejnev, Frol Kozlov îl sărută din toată inima. Răsună Imnul de stat al Uniunii Sovietice.

U.R.S.S.

PRIMA care a lansat o rachetă balistică intercontinentală;

PRIMA care a lansat un satelit artificial al Pămîntului;

PRIMA care a trimis o navă cosmică în Lună;

PRIMA care a creat un satelit artificial al Soarelui;

PRIMA care a trimis o navă cosmică spre Venus;

PRIMA care a trimis în spațiul interplanetar și a readus pe Pămînt animale superioare;

PATRIA PRIMULUI COSMONAUT AL OMENIRII.

Iuri Gagarin, Erou al Uniunii Sovietice

La 14 aprilie 1961, în numele Comitetului Central al P.C.U.S., Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. și Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Leonid Brejnev a prins pe pieptul lui Iuri Gagarin ordinul „Lenin" și medalia „Steaua de aur" de Erou al Uniunii Sovietice, felicitîndu-l călduros cu prilejul primirii înaltelor distincții.

Pionier de onoare

La mitingul ținut în Piața Roșie, un grup de copii se urcă la tribuna Mausoleului. Ei înmînează buchete de flori lui Iuri Gagarin, conducătorilor partidului și guvernului.

Se apropie de microfon o fetiță. Ea anunță că, în baza hotărîrii Consiliului Central al Organizației de pionieri „V.I. Lenin", Iuri Gagarin a primit titlul de pionier de onoare și a fost înregistrat în Cartea membrilor de onoare ai organizației de pionieri. În aplauze furtunoase, fetița se apropie de pilot și îi pune o cravată roșie de pionier.

Cîntec pentru patrie

de OTILIA CAZIMIR

Frumoasă mi-e ţara străveche:
Întinsă pe munţi şi pe văi,
Cu fete cu flori la ureche,
Cu mîndri şi ageri flăcăi!

În vremi de răstrişte şi jale,
Străbunii vegheau pe ogor.
Pămîntul, din munţi pînă-n vale,
E plin de mormintele lor...

Dar astăzi, rîzînd, primăvara
Alungă iernaticii nori;
Cît prinzi cu privirile, ţara
Sclipeşte de soare şi flori.

Coboară ciobanii din munte
Cu turmele de la iernat.
Pe dealuri, tractoare mărunte
Ies harnice-n zori la arat.

Şi-n vară, cînd holdele grele
Îşi leagănă spicele-n vînt,
Nu-s haturi, nici spini printre ele —
O inimă-s doar şi-un pămînt!

Iar toamna belşugul şi-adună
În carele trase de boi,
Cu cîntec şi cu voie bună,
C-aşa e în ţară la noi.

Chiar fumul din fabrici, subţire,
Cînd lin se-mpînzeşte sub nori,
E cîntecul de înfrăţire
Al miilor de muncitori.

Frumoasă mi-e ţara cea nouă
Cînd rîde cu rîs tineresc,
Cum rîde grădina cînd plouă
Şi florile cînd înfloresc!

În ziua în care apele crescute în lacul de acumulare de la Bicaz s-au năpustit în tunel spre a ieşi la Stejaru, transformate în lumină, Mihai Dobre, Mihu cum îi spuneau prietenii, a strigat: „Am terminat Bicazul! Plec la Galaţi!"

Mihu a lucrat sute de zile în echipa de betonare a tunelului, a străpuns muntele la Bicaz şi era cel mai tînăr dintre băieţii care construiau hidrocentrala sub conducerea Eroului Muncii Socialiste Paşca Gavrilă.

Mi-am amintit de expresia fericită de pe chipul lui Mihu în ziua în care apele au năvălit în tunelul săpat şi de mîinile lui, fiindcă exact aceeaşi expresie fericită am văzut-o pe faţa lui cu şase ani în urmă, în 1955, cînd Mihu din pionier a devenit utemist.

Mihu Dobre a fost pionier.

Fostul pionier Mihu Dobre îşi ţine angajamentul! La chemarea „La luptă pentru cauza Partidului Muncitoresc Romîn, fii gata!" a fost gata întotdeauna!

„Sînt gata întotdeauna!" — spun pionierii ca răspuns la chemare din clipa cînd primesc cravata roşie, părticică din steagul roşu al clasei muncitoare.

Fiţi gata la chemarea partidului, pionieri! Fiţi gata la chemarea lui Lenin adresată comuniştilor din întreaga lume de a sluji cauza clasei muncitoare.

Vă veţi întreba, poate, cum anume pot pionierii să slujească măreaţa cauză a partidului? În ce fel? Mulţi dintre voi, cunoscînd povestirile despre eroismul neînfricat al pionierilor sovietici, v-aţi spus admirîndu-le curajul şi faptele de vitejie: „Aş vrea să fiu curajos ca Timur sau ca Volodea Dubinin. Aş vrea să-mi slujesc patria cu credinţă, aşa cum au făcut ei". În clipe grele pentru ţara lor, pionierii sovietici, alături de întreg poporul, n-au precupeţit nimic pentru a aduce şi ei o contribuţie la Marele Război pentru Apărarea Patriei. Dar şi în viaţa noastră de toate zilele sînt nespus de multe împrejurări în care voi, pionierii, puteţi dovedi prin fapte că sînteţi adevăraţi fii mai mici ai partidului, că slujiţi poporul şi patria.

Dobîndirea caracterului comunist — spre care năzuim cu toţii —, a acelor înalte trăsături morale care definesc chipul luptătorului comunist, începe cu formarea caracterului pionieresc. Fiindcă din clipa în care ai devenit pionier te simţi mult mai răspunzător pentru faptele tale. Şi ce înseamnă răspunderea pionierilor? Priviţi în jurul vostru, pionieri: aţi avut fericirea să vă naşteţi într-o ţară care este un vast şantier al socialismului; părinţii voştri construiesc acest şantier. În fiecare zi, prin munca lor, ei pun o nouă cărămidă la această măreaţă operă. Gîndiţi-vă la uzinele mari, puternice, la ţesătoriile luminoase, la fabricile de mobilă sau de pîine,

cei mici fii partidului

LA LUPTĂ PENTRU CAUZA PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÎN, FII GATA!

la întreprinderile de confecţii sau de jucării, la ogoarele întinse cît vezi cu ochii, peste tot unde lucrează părinţii voştri. Gîndiţi-vă la voi, la locurile în care învăţaţi: în şcoli luminoase şi încăpătoare, avînd la dispoziţie manuale gratuite. Gîndiţi-vă la vacanţele voastre: atunci aveţi posibilitatea să cunoaşteţi frumuseţile naturii din patria noastră, munţii cu pădurile de brad în care aprindeţi focurile voastre pionieresti de tabără, marea cu plaja ei însorită. Totul în jurul vostru respiră munca creatoare şi bucuria vieţii libere. Despre munca grea şi asuprirea din anii crînceni de odinioară voi nu ştiţi decît din auzite. Şi într-adevăr vă pare poveste descrierea acelor vremi nu prea îndepărtate, cînd în ţara noastră o mînă de capitalişti şi de moşieri asupreau poporul, înecat în mizerie şi neştiinţă. Părinţii voştri, sub conducerea partidului nostru, au răsturnat orînduirea burghezo-moşierească şi construiesc tot ce a crescut mîndru şi luminos în jurul vostru.

Construcţia aceasta voi trebuie să o duceţi mai departe. Aceasta e răspunderea de cinste pe care v-o încredinţează viitorul şi pentru care trebuie să vă pregătiţi şi mai temeinic din clipa în care primiţi cravata roşie — părticică din steagul partidului.

Voi, pionierii, cîntaţi un cîntec frumos care bucură întotdeauna inimile celor care îl ascultă. Refrenul lui spune: „Mulţumim din inimă partidului". Dar atunci cînd rostiţi sau cîntaţi aceste cuvinte trebuie să vă fie limpede că a spune numai că mulţumeşti partidului nu e de ajuns. Partidului îi mulţumim prin fapte, prin învăţătura temeinică şi stăruitoare, prin munca dusă la şcoală pentru a dobîndi cunoştinţele atît de necesare construcţiei socialismului. Fiindcă în fiecare lecţie pe care o pregătiţi şi o învăţaţi azi se află sîmburele unei munci mîine folositoare patriei. Şi patria vă cheamă — locul vostru e pregătit. Pe voi, pionieri, vă aşteaptă marile sarcini ale viitorului, construirea comunismului în patria noastră. Aceste sarcini stau în faţa generaţiei voastre. De aceea aveţi datoria să vă înarmaţi cu cunoştinţe solide, cu un caracter comunist, dîrz, generos, avîntat şi îndrăzneţ.

Aceste însuşiri se călesc încă din copilărie, încă din anii în care purtaţi cravata roşie de pionier. V-am vorbit despre Mihu Dobre la începutul acestor rînduri. Ca el, tineri muncitori şi intelectuali constructori de nădejde ai socialismului, cercetători pasionaţi ai noului în ştiinţă, tineri care au trecut cu mîndrie prin organizaţia de pionieri sînt nenumăraţi. Fiind încă pionieri, ei s-au arătat buni tovarăşi, prieteni de nădejde, întotdeauna săritori în apărarea colectivului, cinstiţi în fapte, inimoşi, gata întotdeauna să răspundă la chemarea detaşamentului, la chemarea partidului.

Îmi amintesc că am cunoscut cu ani în urmă cîţiva pionieri de felul acesta. De pildă, mi-l amintesc pe Negoiţă Irimia din munţii Dornei. Pionier în Dornişoara, în ţara pădurilor de brad. El conducea o echipă „zburătoare" de copii, mai toţi pionieri, care duceau o bibliotecă volantă în fiecare săptămînă tăietorilor de lemne din munţi. Acestea se petreceau în anul 1951; pe atunci drumurile nu erau asfaltate ca acum, iar localităţile din munţii Dornei încă nu erau electrificate şi pionierii îşi petreceau timpul lor liber străbătînd curajos potecile munţilor, spre a duce cărţi muncitorilor care lucrau săptămîni în şir la ferăstraie. În felul acesta, pionierii din Dornişoara au răspuns cinstit, pioniereşte la o sarcină obştească.

Mi-l amintesc, de asemenea, pe pionierul Niculăeş Pogan din Albac, din Ţara Moţilor. El a dat de ştire învăţătorului său ce unelteau chiaburii din sat împotriva comuniştilor. Ameninţat cu moartea de chiaburi, Niculăeş n-a pregetat să-i demaşte înfruntîndu-i cu hotărîre şi curaj...

Toate acestea, la prima vedere, poate par întîmplări lipsite de importanţă, de răsunet. Dar ele arată o atitudine demnă, pionierească, reprezintă o trăsătură a comportării pionieresti.

Au trecut ani de atunci... Pionierii despre care îmi amintesc, desigur, nu mai poartă azi cravata roşie la gît. Cei mai mici fii ai partidului au devenit utemişti, iar mai tîrziu cei mai buni dintre ei au intrat în rîndurile partidului. Ei duc azi în mîini acel steag roşu de care era aninat gîndul copilăriei lor, acel steag roşu la care se gîndeşte fiecare pionier atunci cînd rosteşte angajamentul solemn.

Cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a partidului, un mare număr dintre cei mai buni şcolari au primit cravata roşie de pionier. Promoţia lor se va numi „40 de ani de la crearea Partidului Comunist din Romînia". Ei nu vor uita această cinste nici cînd vor păşi în rîndurile Uniunii Tineretului Muncitor, nici cînd vor deveni candidaţi şi membri de partid.

Pionierii de altădată sînt azi luptători de nădejde pe şantierul patriei socialiste, slujind-o cu toate forţele lor. Învăţători renumiţi, ca tînărul director de şcoală de la Bicaz, Gh. Rădulescu (fost şi el pionier), ingineri destoinici, oţelari emeriţi, ca Valeriu Lăbuneţ de la Hunedoara, ca vestitul sondor Bobeică Gheorghe de la schela Roşca-Buzău, ţesătoare vestite, ca tînăra Geta Agapă din Iaşi, sportivi ca Iolanda Balaş, toate aceste nume care aduc faimă ţării noastre reprezintă, adunate la un loc, un detaşament de foşti pionieri. Toţi aceşti oameni au rostit în copilăria lor angajamentul solemn. Au răspuns la chemarea „La luptă pentru cauza Partidului Muncitoresc Romîn, fii gata!" cu cuvintele „Sînt gata întotdeauna!" Şi s-au dovedit demni de această chemare. Toţi îşi respectă angajamentul. Fiindcă, rostit în copilărie, acest angajament e luat pentru întreaga viaţă şi trebuie respectat întreaga viaţă.

MIRA IOSIF

PIONIERII DIN PROMOȚIA „40 DE ANI DE LA CREAREA PARTIDULUI COMUNIST DIN ROMÎNIA“

Poetul Dan Deșliu legînd cravatele roșii noilor pionieri

„Eu, tînăr pionier al Republicii Populare Romîne, mă angajez în fața tovarășilor mei să fiu credincios poporului romîn și cauzei Partidului Muncitoresc Romîn, să fiu un luptător dîrz, cinstit și curajos pentru victoria socialismului.

Făgăduiesc să învăț și să mă comport în așa fel încît să devin un cetățean demn al patriei mele — Republica Populară Romînă“.

Sînt cuvintele angajamentului care răsună solemn în zilele acestui mai însorit. Și, luîndu-și parcă zborul către cele patru zări ale patriei noastre, vestesc că sub faldurile roșii ale drapelului de unitate pășesc azi în rîndurile organizației de pionieri sute și sute de copii. Sînt pionierii care au deosebita cinste de a face parte din promoția „40 de ani de la crearea Partidului Comunist din Romînia“, aleși dintre cei mai buni copii.

— Voi, promoție închinată aniversării gloriosului nostru partid, făgăduind să fiți credincioși poporului și cauzei partidului, trebuie să dovediți prin fapte că meritați dreptul de a purta această înaltă denumire!

Poporul nostru, condus de partid, a ridicat din temelii o altă viață, nespus de frumoasă. Iubiți tot ce a realizat partidul nostru și străduiți-vă să adăugați prin muncă alte și alte frumuseți.

Ziua aceasta, cînd voi, cei mai mici fii ai partidului, ați devenit promoția închinată aniversării sale, va rămîne neștearsă în amintirea voastră. Iar peste ani, cînd voi, la gîtul cărora flutură azi cravatele roșii, veți ajunge muncitori de bază ai patriei, cetățeni de nădejde, constructori ai comunismului, vă veți aduce aminte cu mîndrie că ați făcut parte din promoția de pionieri „40 de ani de la crearea Partidului Comunist din Romînia“. Cu și mai multă hotărîre vă veți avînta atunci ca să îndepliniți ceea ce cu atîta însuflețire ați făgăduit rostind angajamentul solemn al pionierului.

*

După adunarea festivă, pionierii au vizitat Muzeul de istorie a Partidului Muncitoresc Romîn

Pionierii din toată țara s-au pregătit să întîmpine marea sărbătoare a aniversării partidului în primul rînd cu noi succese la învățătură. Clase întregi, străduindu-se să-și însușească temeinice cunoștințe, au ajuns să n-aibă nici un corigent, nici un repetent. Apoi s-au organizat noi și frumoase acțiuni. Numai în vacanța de primăvară 2.500 de pionieri din diferite regiuni ale țării au vizitat Muzeul de istorie a partidului, au făcut vizite la marile întreprinderi din București, Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“, Palatul Republicii. Peste 5.000 de copii au vizitat Muzeul Doftana, centrele industriale Onești, Borzești, Bicaz. În multe, cele mai multe școli s-au organizat șezători cu tema: „Mulțumim din inimă partidului“. Sute și sute de copii au participat la înfrumusețarea claselor, a școlilor. Nenumărate grădini au înflorit în jurul școlilor... Pe șosele și în parcuri, pionierii au sădit mii de puieți. Numai în comuna Archis, regiunea Crișana, pionierii de la o singură școală au sădit în două zile peste 700 de puieți.

Cea mai tînără generație — pionierii și școlarii — au participat, alături de tineri și vîrstnici, la munca desfășurată în cinstea aniversării partidului. În sufletul tuturor înfloresc și mai puternic mîndria pentru marile realizări ale regimului nostru, mîndria pentru drumul de luptă străbătut de puternicul nostru partid.

*

Într-una din sălile Muzeului de istorie a Partidului Muncitoresc Romîn se află detașamentul nr. 15 al Școlii nr. 175 din raionul Grivița Roșie. Cu toții sînt într-o ținută sărbătorească. În cinstea aniversării a 40 de ani de la înființarea partidului, primesc în rîndul lor noi pionieri. Poetul Dan Deșliu, invitat la această adunare, a legat noilor pionieri cravatele roșii, le-a vorbit cu căldură despre cinstea de a primi cravata roșie în Muzeul de istorie a partidului, acolo unde fiecare lucru este o mărturie despre lupta neînfricată a comuniștilor.

Ceasul...

La Muzeul de istorie a partidului se află un ceasornic de buzunar pe care sînt gravate lozinci revoluționare. El a aparținut unor muncitori pe la sfîrșitul secolului al XIX-lea.

În București, mai demult nu era nici pomeneală de autobuzele sau troleibuzele de astăzi, cu care poți ajunge la destinație repede și comod. Călătorul lua tramvaiul cu cai sau trăsura dacă avea bani.

După ce s-a construit calea ferată a fost nevoie și de un atelier de reparații, iar pentru atelier era nevoie de oameni pricepuți în mînuirea ciocanului. Trenurile nu se puteau urni fără mecanici, fără fochiști și frînari.

Pe atunci, muncitorii de la căile ferate munceau paisprezece și șaisprezece ore pe zi pentru un salariu de mizerie, care abia le ajungea pentru hrană.

Un mecanic de locomotivă cu mustăți stufoase, căruia îi plăcea să citească, a dat peste o carte în care era vorba despre viața muncitorilor. Era „Manifestul Comunist". Ca să-și cucerească o viață mai bună, muncitorii din lumea întreagă trebuie să se înfrățească — scria în cartea aceea.

Citind acestea, mecanicul s-a hotărît să dea cartea tuturor muncitorilor pe care-i cunoștea: mecanicilor de locomotivă, fochiștilor, muncitorilor de la atelierele de reparații.

Într-o zi pe cînd se pregătea să pornească la un drum de probă cu o nouă locomotivă, un domn elegant și rotofei veni în cabină să vadă cum funcționa locomotiva. Domnul era directorul general al căilor ferate. Locomotiva porni pe linia ferată către Ploiești, cînd directorul îl întrebă:

— Cît e ceasul?

— Nu știu, domnule director, nu am ceas, i-a răspuns mecanicul.

Directorul se văzu nevoit să-și scoată ceasul. Îl avea în buzunarul de la vestă atîrnat de un lanț gros de aur. Ceasul era și el de aur, iar pe spatele lui era încrustată o inscripție: „Timpul înseamnă bani".

— Citește, îi arătă directorul, asta-i cea mai inteligentă zicală din lume. Cînd îți vei cumpăra un ceas nu uita să scrii pe el aceste cuvinte, îl sfătui directorul. Asta îți va atrage atenția că fiecare minut e prețios ca aurul.

„Da' de unde — își spuse muncitorul în sinea lui —, nu aur așteptăm noi de la timp, ci o viață mai bună".

Cîtva timp după aceea, muncitorii feroviari, revoltați de condițiile neomenoase în care erau nevoiți să lucreze, au trimis o delegație la directorul general. Delegația, din care făcea parte și mecanicul nostru, cerea salarii mai mari pentru muncitori și repararea acoperișului atelierului prin care sufla vîntul, ningea și ploua.

— Noi ne-am mai cunoscut, rîse directorul prefăcut, venind spre mecanic. Văd că ți-ai cumpărat și ceas...

— Da, domnule director, răspunse mecanicul în silă...

— Ai scris pe el că timpul înseamnă bani?

— Nu! Altceva am scris.

— Ia să văd!

Mecanicul își scoase ceasul de la buzunarul vestei, și directorul privi inscripția: „Lucrători din toate țările, uniți-vă pentru apărarea drepturilor noastre".

„8 ore de lucru"

„8 ore pentru a ne instrui"

„8 ore de repaos"

Directorul se încruntă și rămase pe gînduri.

— Vinde-mi mie rabla asta, spuse el. Cu banii pe care ți-i voi da poți să-ți cumperi un ceas de aur.

— Nu-l vînd, domnule director.

— Nu te pripi; banii ăștia îți vor prinde bine.

— Noi, muncitorii, nu primim daruri și pomeni, răspunse mecanicul. Am venit la dumneavoastră pentru altceva... Am venit să ne plătiți ceea ce se cuvine pentru munca noastră... Nu numai mie, ci tuturor muncitorilor feroviari.

Directorul, roșu de mînie, îi întinse ceasul și spuse:

— Ești un prost... ceasul ăsta n-o să meargă mult și se va strica.

— Nu fiți îngrijorat, domnule director. Voi avea eu grijă să nu se strice. Ceasul acesta va tăcăi și atunci cînd ceasul domniei tale nu va mai merge.

★

Azi ceasul domnului nu mai există. Moștenitorii l-au vîndut pesemne vreunui bijutier, iar directorul general a dispărut pentru totdeauna din fotoliul său plușat.

Mecanicul de tren nu mai trăiește, dar nepoții lui au dăruit ceasul Muzeului de istorie a Partidului Muncitoresc Romîn pentru ca, văzîndu-l, oamenii să-și amintească de ei.

FODOR SANDOR

Ilustrații: PUIU MANU

Un vis împlinit

Cînd închidea ochii, munții din jur dispăreau, zarea se lărgea și el se simțea ca legănat de ape: așa începea marea, așa începeau oceanele pe care el, viitor căpitan de corabie, avea să le colinde, să le înfrunte și să le biruie.

Căci nimic altceva nu voia să ajungă Alexandru Gîrbuleț, unul dintre cei 7 copii ai zidarului Gîrbuleț din Bicaz, decît marinar. Greu nu era să viseze: închidea ochii, atît. Și nu mai vedea sărăcia din jur, munca, greutățile, atît de multe la casa unui țăran de atunci, din anii 1942—1943, din vremea copilăriei lui Alexandru Gîrbuleț. Greu nu era să viseze, ci să devină. De unde bani? De unde cărți? De unde uniformă și mîncare bună, pe săturate, așa cum se cuvine unui băiat care trebuie să ajungă puternic, voinic? Viitorul căpitan de corabie se lupta cu furtunile anilor grei, cu valurile mării înspumate ale unor vremi potrivnice oricăror visuri.

Călătoria nici nu începuse.

Cînd a început ea?

În august 1944 s-a născut zarea, orizontul larg și strălucitor.

Către acel orizont erau chemate toate dorințele, toate visurile.

Într-o zi de august 1944, în 23, a început marea călătorie a copilului Alexandru Gîrbuleț din Bicaz către orizontul strălucitor.

Alexandru Gîrbuleț n-a mai trebuit să închidă ochii atunci cînd visa. În jurul său sărăcia, mizeria, grija pentru pîinea zilei de mîine începeau să dispară.

Viitorul căpitan de corabie a avut și cărți, și haine călduroase, și bani pentru a urma la școală, și la alte școli din ce în ce mai multe.

În acel an, 1944, și în acea zi de August 23, partidul înălțase pe cerul țării cea mai vie, cea mai frumoasă și mai strălucitoare stea.

Învățător — căpitan de corabie

Muncile par deosebite numai la prima vedere. Un învățător conduce, la fel ca și un căpitan de corabie, un colectiv numeros, se simte răspunzător de soarta a lor săi, îi iubește și îi ajută să devină puternici, îndrăzneți, folositori. Indisciplina unei clase nu poate fi asemuită oare cu o furtună? Mult de tot.

Și cîte stînci periculoase nu trebuie ocolite: invidia născută între unii elevi, minciuna, care mai ține tovărășie altora, lenea... Corabia pe care se îmbarcă la începutul anului atîția copii trebuie să străbată mări și oceane pînă să ajungă la țintă. Corabia se poate chema „a învățăturii" sau „a cunoașterii". Ea poate descoperi continente necunoscute, poate colinda insule și porturi nenumărate. La cîrmă trebuie să fie un căpitan încercat și viteaz. Așa se pregătea să devină utemistul Alexandru Gîrbuleț în anii cînd urma școala pedagogică.

Primul echipaj

Anul 1952 se numără printre cei de început ai unei mari lucrări: Hidrocentrala „V.I. Lenin" — Bicaz.

Pe drumurile șantierului treceau mașini grele — excavatoare, buldozere, tractoare sau camioane gonind în viteză. Vechile cocioabe se dărîmau și în locul lor se clădeau, mari și încăpătoare, locuințe în care aveau să trăiască primii constructori. Una dintre acele case nou construite a fost întîia corabie a învățătorului utemist Alexandru Gîrbuleț: școala din colonia muncitorească Dodeni. Cu ajutorul comitetului de părinți a făcut-o cît mai frumoasă, mai primitoare. La acea școală, Alexandru Gîrbuleț era și învățător al celor 4 clase, și director. În nici o recreație nu stătea în cancelarie, ci tot timpul și-l petrecea în mijlocul elevilor. Jocuri, meciuri de fotbal și crosuri, muncă patriotică în jurul școlii, toate găseau în învățătorul cel tînăr un organizator și un participant plin de elan. Cu cîtă mîndrie vorbește Alexandru Gîrbuleț de primul său echipaj! Elevii pe care i-a avut în clasa a IV-a sînt acum la facultate, ca Maria Oboroceanu. Pe alții, pe care în acel an de început i-a învățat alfabetul, i-a reîntîlnit în clasa a VII-a, la casa pionierilor, unde Alexandru Gîrbuleț a devenit director, și acum urmărește succesele foștilor lui școlari la cursurile medii. Unul dintre aceștia, Alexandru Varga, elev la școala militară, nu uită niciodată să-l viziteze în vacanță.

Marea Bicazului

În timp ce Alexandru Gîrbuleț călătorea cu echipajele sale pe mări închipuite, voinic corăbier, tatăl său, zidarul, lucra la baraj, înălțînd în calea apelor Bistriței, împreună cu mii de constructori, puternic zăgaz de beton. După trecerea vremii, prin oprirea apelor Bistriței, la 1 iulie 1960 s-a născut uriașul lac de acumulare, marea Bicazului, cum i se mai spune. Ani de-a rîndul, învățătorul Alexandru Gîrbuleț a făcut excursii cu copiii la baraj, le-a arătat frumusețile și i-a încîntat în fața măreției construcției. Neuitate au rămas acele plimbări făcute pe urmele lemnului, ale pietrelor prefăcute în ciment. Copiii au mers, de pildă, în pădure, au văzut brazii înalți și munca tăietorilor de lemne, apoi au pornit pe firul apei la plutașii care transportă bușteni, după care au vizitat un gater și pe urmă au ajuns la tîmplar, cel care, mereu harnic și vesel, transformă lemnul pădurilor într-atîtea lucruri minunate, printre care, desigur, se numără și băncile școlarilor. Anul acesta, probabil, celor mai mici pionieri li se va pune întrebarea: „Copii, știți voi cum s-a născut marea Bicazului?", și încercatul căpitan de corabie, fiu al acestor locuri, învățătorul Alexandru Gîrbuleț, va merge cu ei la malul apei, va admira priveliștea și apoi, urmărind cu multă grijă îmbarcarea, va sui toată ceata de copii pe vaporul „Reșița" pentru o plimbare pe lac. Cine știe? Se va urca poate și în cabina

căpitanului de vas, cerîndu-i pentru o clipă cîrma: „Știi, și eu voiam să ajung marinar... dar n-am navigat pînă acum decît pe mările visului. E prima dată cînd stau într-o cabină de comandă. Mă bucur că prima călătorie o fac pe marea noastră, a Bicazului".

*

La Casa pionierilor din Dodeni, acolo unde este director, Alexandru Gîrbuleț caută zi de zi să ofere copiilor o activitate cît mai plăcută. La cercul dramatic sau la cel al mîinilor îndemînatice, la cel de naturale sau de muzică vin mulți școlari, atrași de frumusețile pe care le descoperă acolo — la casa pionierilor. Cei mai mulți iau parte la cercul de muzică, pe care-l conduce profesorul Mircea Stănescu. Unii dintre ei sînt fiii foștilor robi de pe domeniile coroanei, copii a căror viață înflorește acum bogat, ca florile verii, sub îngrijirea unui grădinar înțelept. Uneori mai întîrzie sau mai lipsește de la casa pionierilor cîte un copil, cum lipsea Maria Tauşer, de pildă. Pe tatăl Mariei, învățătorul Alexandru Gîrbuleț l-a întîlnit la o sesiune a Sfatului popular Bicaz cu deputații. După sesiune, cei doi deputați au vorbit despre talentul Mariei la muzică și despre faptul că nu prea vine pe la cerc. Tatăl Mariei, țăran din Bicaz, nu prea cunoaște instrumente muzicale complicate. Dar și-a trimis fata la Casa pionierilor a doua zi, fiindcă se bucură că fiică-sa învață muzica, artă minunată, care-ți merge la inimă. Dar la Casa pionierilor din Bicaz directorul mai are în vedere și alte probleme. De pildă, educarea pionierilor în așa fel ca ei să devină utemiști de nădejde. Să fie buni la învățătură, săritori la nevoie, să-și ajute colegii, să iubească munca.

...Învățătorul Alexandru Gîrbuleț nu regretă cu deosebire că n-a devenit marinar. E atît de frumoasă munca lui de fiecare zi pentru educarea tinerei generații, e atît de plină de bucurii! Drumul îndrăzneț către continente noi și porturi strălucitoare e de fapt drumul de fiecare zi, în care noile descoperiri sînt tainele învățăturii; porturile luminate seamănă atît de bine cu fiecare notă bună la care

ajung elevii, cu prețul muncii, al hărniciei lor! Cîte noi echipaje nu va conduce în viitor! Undeva în băncile mici cresc și nelipsiții căpitani de corabie. Ei își pot face cele mai îndrăznețe visuri cu siguranța că ele se vor împlini.

TITA CHIPER

PORUMBELUL ALB AL PĂCII

Porumbelul a fost socotit dintotdeauna un prieten al omului, iar emblema sa folosită ca semn de pace, de dragoste, de bună înțelegere. Pe multe afișe, tablouri, pictorii de la noi din țară și din alte țări au desenat porumbelul alb ca semn al dorinței de pace și prietenie între popoare.

Oamenii iubesc porumbeii și încă din cele mai vechi timpuri au crescut cu dragoste și grijă aceste păsări atît de blînde.

În secolul al V-lea înaintea erei noastre, vechii greci veniți din toate cetățile la jocurile olimpice aduceau cu ei porumbei. Aceștia erau apoi trimiși ca mesageri ai victoriilor olimpice.

Pe vremea împăratului roman Diocleţian, cu ajutorul porumbeilor se ținea legătura între legiunile împrăștiate în atîtea colțuri de țară.

În anul 1871, cînd Parisul era asediat de armatele prusace, porumbeii au fost de mare ajutor. Fiindcă nici un curier nu putea pătrunde în oraș, au fost folosiți porumbei. Ei au adus în Parisul asediat aproape 70 documente de mare importanță.

Dar de ce totuși a fost ales porumbelul ca semn al păcii și prieteniei?

Iată ce povestește legenda despre aceasta. Odată Marte, zeul războiului, era gata să pornească într-o expediție. Totul era pregătit și Marte tocmai întinse mîna să-și ia coiful... Dar cînd să și-l pună pe cap constată că în coif își făcuse cuib o porumbiță. Se spune că atunci Marte, îmblînzit, a renunțat la planurile sale războinice, iar porumbelul a rămas ca un simbol de pace.

În ziua de 15 ianuarie a.c., folosindu-se de faptul că elevul Sandu S. Ionescu din clasa a VII-a B în ora de limba romînă se juca pe sub bancă cu un creion scăpat jos, „Un Minut" — acuzatul aflat aici de față — a dispărut. Fără pic de rușine, acuzatul s-a folosit de neatenția unui elev ca să se strecoare prin crăpătura ușii și să se facă nevăzut. Dar aceasta poate n-ar fi însemnat nimic dacă pierderea acestui „Minut" n-ar fi cauzat o seamă de daune. Bietul elev, din cauza pierderii „Minutului", întrebat fiind de tovarășul profesor, n-a știut să aleagă un complement de loc dintr-o propoziție, apoi nici din a doua și nici din a treia. Drept urmare, elevului i s-a pus nota 4. Onorată asistență, oare mai încape îndoială că vinovatul este acest „Minut pierdut"? Cu atît mai mult cu cît nu este prima oară cînd el se pierde fără să-i pese de nimeni și nimic. Am putea da încă multe exemple cînd „Minutul pierdut" a provocat pagube, dar ne oprim aici. De data aceasta, „Minutul pierdut" a fost prins și iată-l că se află în fața dumneavoastră. Cerem pentru el maximum de pedeapsă.

Peripețiile unui minut

„S-a pierdut un «Minut»... Cine cunoaște amănunte în legătură cu aceasta să se adreseze detașamentului clasei a VII-a B". Cînd în școală a apărut acest anunț, toți copiii s-au întrebat curioși: „Oare ce să fie?" Peste cîteva zile, un alt anunț spori nedumerirea copiilor: „Minutul a fost găsit și deferit justiției de către elevii clasei aVII-a B. Procesul lui va avea loc mîine, vineri, ora 15, în sala mare. Toți pionierii din unitate sînt invitați".

E lesne de închipuit că a doua zi sala cea mare era neîncăpătoare. Zeci de pionieri ai unității de la Școala nr. 76 din București veniseră să urmărească peripețiile legate de dispariția „Minutului" și desfășurarea procesului.

În boxa acuzaților, într-un colț al sălii, stătea spășit „Minutul pierdut", așteptînd rechizitoriul, iar la masă întreg completul de judecată — procuror, secretari, judecător —, gata pentru deschiderea procesului. În sfîrșit, secretarul anunță:

— Astăzi se judecă procesul „unui Minut pierdut".

În fața instanței judecătorești se află inculpatul.

Îndată după aceea, judecătorul începu interogatoriul:

Judecătorul: Acuzat! Numele?

Minutul: O părticică din timpul nesfîrșit.

Judecătorul: Vîrsta?

Minutul: Fără vîrstă.

Judecătorul: Domiciliul?

Minutul: Aici, acolo — pretutindeni.

Judecătorul: Ocupația?

Minutul: Curg neîncetat.

Judecătorul: Știi de ce ai fost chemat în fața justiției?

Minutul: Da, fiindcă m-am pierdut.

Judecătorul: Onorată curte și onorată asistență, să dăm, așadar, citire actului de acuzare.

Procurorul, pionierul Căței Gheorghe, se ridică de la masă și începe să citească actul de acuzare.

Judecătorul: Să poftească martorul apărării. Numele?

Martorul: Babană Elena.

Judecătorul: Ocupația?

Martorul: Elevă, clasa a VI-a A.

Judecătorul: Ce știi în legătură cu inculpatul?

Martorul: Pe inculpat îl cunosc și îl cunoaște toată lumea. Chiar de-ar fi să te uiți numai la el cum arată, mic și sfrijit, și tot ți-ai da seama că e un biet „Minut" — a șaizecea parte dintr-o oră. Colo, un nimica. S-a pierdut, e adevărat. Dar ce contează el? Într-un minut nu izbutești nici să mănînci măcar o felie de pîine cu marmeladă. De multe ori, colegii mei fac caz: „Iar ai întîrziat un minut!" Un minut înseamnă a cincizecea parte dintr-o oră de curs, așa că ce lucru mare pierzi? Sau ce nenorocire e dacă mă scol cu un minut mai tîrziu dimineața? E adevărat că uneori pierd autobuzul de sub nas și mă gîndesc: „Dacă veneam cu un minut mai devreme..." Nu-i nimic însă. Autobuzele vin din trei în trei minute... Sau cu programul zilei... Nu poți să-l respecți chiar la minut. Cînd te apuci de lecții, mai pierzi un minut ici, unul colo, te mai uiți pe geam, te mai joci cu pisica, mai răsfoiești o revistă cu poze... Și cu toate acestea nu se simte. Eu cred că inculpatul, adică „Minutul", e o cantitate cu totul neglijabilă și nici nu avem prea multe de discutat asupra lui. S-au mai văzut minute pierdute și nu s-a întîmplat absolut nici o nenorocire. Ca să revin la cazul nostru, sînt de părere că „Minutul" trebuie achitat. Și trebuie achitat pentru că este fără însemnătate.

Judecătorul: Să poftească la bară martorul acuzării. Numele, pronumele, ocupația?

Martorul I: Geiger Hermina, elevă, clasa a VII-a B.

Judecătorul: Te rog să te gîndești bine și să ne spui sincer, cinstit, ce părere ai despre cazul pe care îl judecăm.

Martorul I: Aș vrea să spun din capul locului că nu sînt de loc de acord cu cele arătate de martorul apărării, eleva Babană Elena. Mie mi se pare că nu a privit cazul „Minutului" în mod just, ci l-a judecat după chipul și asemănarea ei: va să zică ea pierde un minut dimineața. Dacă scapă și autobuzul, iată că a pierdut dintr-o dată patru mi-

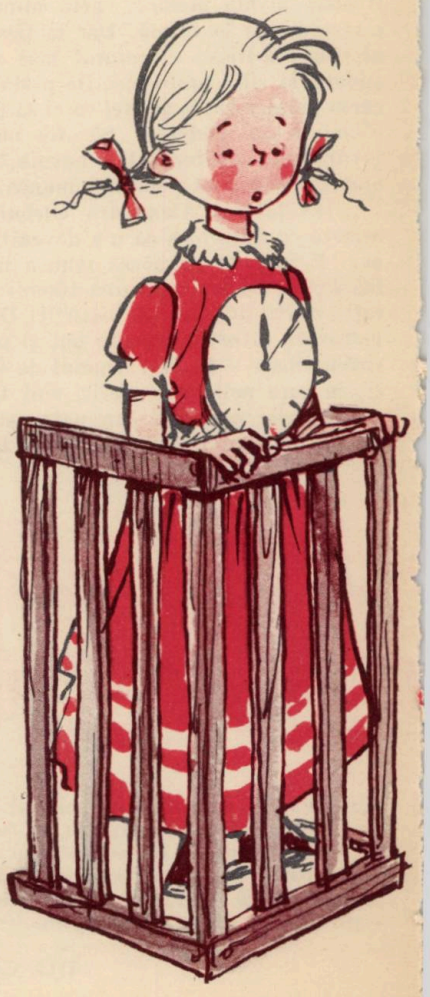

nute. La lecții n-a spus exact cîte minute pierde, dar a reieșit că destul de multe: să zicem 10. Alte pierderi de minute zilnic, să mai zicem încă 10. Fac cu totul 24 sau, cifră rotundă, 25—30 de minute. O jumătate de oră pe zi! 15 ore pe lună, 180 de ore pe an (circa o săptămînă). În zece ani, zece săptămîni (două luni și jumătate). Firește, aci nu am însumat odihna, distracția etc., pe care nu le socotesc timp pierdut. Vă vine a crede că de la flecușteţele astea de minute un om poate pierde atîta vreme? Nu, eu nu pot să absolv cu ușurință „Minutul", să spun: „E mic, e neînsemnat". Pierzîndu-se, el a produs multe pagube. În timp ce era absent s-au petrecut lucruri însemnate în clasă, în fabrici și uzine—pe întreg globul pămîntesc. Degeaba încearcă să se facă mic, să pară cît mai neînsemnat, doar, doar va fi iertat. Îmi pare rău că nu pot exemplifica cele arătate mai sus. Atunci toată lumea de aci și-ar da seama ce înseamnă un minut pierdut.

Martor II: Tovarășe judecător, dacă îmi îngăduiți, aș putea să fac eu acest lucru.

Judecătorul: Dumneata cine ești?

Martor II: Bozdoc Horia, elev în clasa a VII-a C.

Judecătorul (cercetează lista martorilor): Bine, dar nu te afli trecut pe lista martorilor.

Martor II: Mă constitui ca martor al acuzării.

Judecătorul: Întrucît procedura în acest caz e legală, ai cuvîntul.

Martor II: Eu am pasiunea statisticilor. Auzind că este vorba despre procesul „Minutului", am extras cîteva date care sper că ne vor putea ajuta să măsurăm la justa ei valoare vina inculpatului. Pe scurt, să vedem ce se poate întîmpla într-un minut. Iată, de pildă, la Uzinele „I.C.Frimu" din Sinaia se toarnă pe minut opt piese complicate. La Fabrica „Kirov" din București, pe bandă rulantă, se produc cîte 5 perechi de pantofi pe minut. Noua Fabrică de sticlă din Sighișoara produce 40 baloane de sticlă pe minut.

Sînt tare curios ce ar spune muncitorii de la aceste fabrici dacă ar auzi cum este prețuit minutul de către martorul apărării. Astăzi, în era vitezei, a cuceririi cosmosului de către om, noi nu ne putem lăsa înșelați nici de mutra spășită a acuzatului, nici de alții care desconsideră „Minutul" pentru că sînt mari amatori de minute pierdute. Părerea mea e următoarea: acuzatul trebuie condamnat fără cruțare.

Judecătorul: Are cuvîntul apărarea — pioniera Andreescu Mariana.

Apărarea: Tovarășe președinte, onorat tribunal! Se judecă aici un caz deosebit de ciudat și interesant. S-a pierdut un „Minut". Este de netăgăduit faptul că pierderea lui ar fi putut să provoace pagube destul de mari. Lucrul acesta a fost arătat și nici prin gînd nu-mi trece să-l neg. Înainte însă de a rosti o sentință noi trebuie să judecăm bine lucrurile și să aflăm cine e vinovatul sau... vinovații. Eu declar că „Minutul" e nevinovat. E nevinovat prin faptul că el nu este o ființă vie; în spatele „Minutului" se află omul. Și aci un mic lucru nu a fost, după părerea mea, bine arătat în actul de acuzare: „Minutul" nu s-a pierdut singur. El a fost pierdut de cineva. Deci adevăratul vinovat nu este „Minutul", ci acela care l-a pierdut. În concluzie, noi trebuie să descoperim cine a pierdut „Minutul" sau pe cei care obișnuiesc să piardă minute și pe ei să-i aducem aici, în fața judecății. Cercetările mele personale m-au dus pe un fir bun, astfel că în clipa de față pot prezenta onoratului tribunal o serie întreagă de exemple care dovedesc temeinicia spuselor mele. Mai întîi, elevul vinovat e Sandu S. Ionescu, fiindcă el a pierdut „Minutul". Astfel, Sandu S. Ionescu și alții ca el pierd zeci de minute nefiind atenți în timpul orelor, întîrziind la școală sau în timp ce-și pregătesc lecțiile se întrerup, de nu știu cîte ori, pentru tot felul de nimicuri, pierzînd astfel minute prețioase.

Tovarășe judecător, onorat tribunal.

Avînd în vedere cele de mai sus, eu cer achitarea „Minutului", acuzatul de față, închiderea dosarului ce poartă titlul „Procesul Minutului" și deschiderea unui proces împotriva celor care pierd minute prețioase destinate muncii creatoare.

★

Cînd procesul ajunse la acest punct se întîmplă în sală ceva cu totul neobișnuit. Din locurile rezervate pentru public se ridică un tînăr care ceru cuvîntul. Toate privirile se îndreptară spre el. Numai judecătorul (care era, de fapt, președinta unității, pioniera Chiriac Gabriela) știa cine este, fiindcă ea împreună cu colectivul de conducere al unității îl invitaseră la această neobișnuită adunare.

— Sînt de la Uzinele „Tudor Vladimirescu", își începu cuvîntul tînărul. Numele meu e Miclea Ion. Cu autobuzele și troleibuzele produse de uzina noastră v-ați plimbat, desigur, adeseori. Cînd te uiți cît de mare și frumos este un autobuz sau un troleibuz te gîndești „ce poate însemna un minut la fabricarea unui astfel de uriaș!?". Și totuși... Știți că montarea picioarelor la scaunele unui autobuz se face în 6 minute? Dacă într-o zi s-ar pierde un minut la fiecare montare, am făcut socoteala că într-o lună ar rămîne fără scaune montate 20 de autobuze, iar dacă pierderea minutului s-ar produce la montarea ferestrelor, 56 de autobuze ar rămîne fără ferestre. Am mai făcut socoteala că dacă toți muncitorii uzinei noastre ar pierde în fiecare zi un minut ar ieși din uzină mai puțin cu 6 autobuze pe lună... Sînt doar cîteva cifre, dar ele te fac să gîndești la importanța minutelor. Desigur, martorul a avut dreptate cînd a spus că cei care pierd minutele sînt vinovați... Așa este. La noi la uzină, ca, de altfel, în toate uzinele patriei, muncitorii se străduiesc să cîștige minutele, nu să le piardă... Noi căutăm ca fiecare operație la mașină să se facă în cît mai puțin timp... Fiecare minut economisit înseamnă produse mai multe și mai ieftine. Economiile realizate de pe urma minutelor bine folosite înseamnă mai multe case nou construite, înseamnă o viață mereu mai bună, mai frumoasă pentru

B. CARAGIALE
și A. WEISS

(Continuare în pag. 30)

Stupii

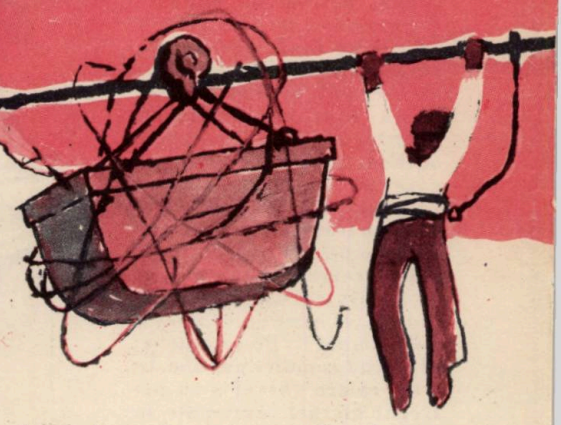

~ poveste adevărată ~

de IRIMIE STRĂUȚ

Hm! Grea treabă să descurci un stup. Cine a trăit la Hunedoara știe asta. Cînd stupul s-a făcut însă pe cablul funicularului la 100 m înălțime, atunci trebuie să ai curaj, nu glumă, pentru a te încumeta să-i dai de capăt. De-aceea, cînd Miron aduse în clasă această veste copiii s-au strîns ciucure în jurul lui.

— Ați auzit? Deasupra Văii Zlaști, pe funicularul vechi, s-au făcut două stupuri. Doi utemiști, Ienciu Aron și Cornel Pădureanu, au plecat într-acolo să le descurce...

Lui Culiță Onului, un băiat sfios, cu ochi negri, parcă veșnic mirați, ca de fată, vorbele astea nu-i spuneau însă mare lucru, de aceea nu știu ce să creadă de zarva din clasă. În satul de munte unde locuise nu de mult, la bunicul său văzuse destui stupi, văzuse chiar cum roiesc albinele și cum se ia mierea fără teamă de înțepături. Dar niciodată nu crezuse că un stup poate stîrni o așa vîlvă. Colegul său de bancă — Pilu — abia apucă să se termine ultima oră ca să poată pleca „la stupuri", și era doar materia lui favorită: istoria.

Culiță nu se putu ține să nu-l întrebe ce vede atît de neobișnuit în „niște stupi".

Pilu, un copil mic și bondoc, era gata-gata să rămînă cu gura căscată auzindu-l. Micul semn negru ce-l avea pe pleoapa dreaptă prinse a i se zbate repede-repede îndărătul ochelarilor.

— Cum?! Tu spui asta?! Nu știi atunci ce înseamnă două stupuri deasupra Văii Zlaști? Dar dacă n-ai să le poți descurca? Ei?! Ce zici? Cum se mai duce minereul la furnale dacă e oprit funicularul? Din ce să se mai facă oțel?

Culiță se zăpăcise de-a binelea. În puțina vreme de cînd venise la Hunedoara auzise multe, dar de așa ceva încă nu.

Ce legătură or fi avînd stupii cu... oțelul și oprirea funicularului?!?

Voi să-i mai ceară cîteva lămuriri lui Pilu, dar nu mai avea cum. Acesta ieșise de acum pe poarta școlii, o dată cu cei mai mulți din clasă, zorind spre marginea orașului, către dealurile apropiate, spre funicular.

„Ia să merg după ei — își zise Culiță — să văd și eu despre ce stup e vorba. Te pomenești că pe aici se află niscai albine uriașe care or fi roit pe liniile funicularului, împiedicînd astfel mersul vagonetelor care transportă prin aer minereul de la Teliuc pînă aici..."

Trebui să alerge ca să-și poată ajunge colegii. Miron, cel care adusese vestea, un vlăjgan roșcovan, mai înalt cu un cap decît ceilalți, era în centrul atenției.

— I-am văzut pe cei doi utemiști cînd se pregăteau de plecare... Erau încinși cu centuri de siguranță, aveau bomfaiere, clești, chei franceze...

...Orașul rămăsese în urmă. Copiii urcau în tăcere, pieptiș, costișa dealului peste care se întindea funicularul, cu vagonetele sale încremenite în aer. O luară în lungul său, scurtînd mult din drum. Mai aveau puțin pînă să ajungă la Valea Zlaști, acel loc prăpăstios — presărat cu pinteni de stînci și hornuri adînc săpate în scoarța pămîntului, abia zărite printre tufișurile dese de măcieș și păducel — unde se formaseră cele două stupuri, cînd de undeva de aproape răsună un glas aspru:

— Ce-i cu voi aici? Înapoi!

Copiii încremeniră.

— Lasă-i, Pascule! interveni un glas împăciuitor. Vor să vadă și ei... Apropiați-vă, copii...

Erau inginerul și maistrul de funicular, care conduceau lucrările de înlăturare a stupilor. De aici se vedeau bine cei doi tineri, urcați pe cea mai apropiată capră a funicularului, pregătiți — primul să plece pe un cablu, celălalt — pe al doilea.

— Iată cei doi stupi! arătă Pilu cu degetul lui Culiță, în lungul funiilor metalice de susținere ale funicularului, două vagonete înfășurate într-o țesătură ciudată de sîrmă mai groasă de un deget, la vreo 300 de metri deasupra lor.

La început Culiță nu înțelesese prea bine de unde a apărut sîrma aceea pe vagonetii aerieni.

Părînd că-i ghicește gîndurile, Pilu, potrivindu-și ochelarii pe nas, îl făcu să priceapă.

Ilustrații: D. NEGREA

— Știi... astea-s funiile purtătoare, cele care trag vagonetele prin aer. Cînd funicularul funcționează, sînt întinse... Acum s-a rupt undeva una din ele și s-a făcut ghemotoc, pe neașteptate, încurcîndu-se între roțile vagonetelor... Așa se face stupul...

Culiță Onului nu-l mai asculta; rămăsese cu ochii ațintiți spre cei de sus, care păreau niște furnici uriașe între cer și pămînt. Legați de cablul funicularului doar în centurile de siguranță, alunecau deasupra prăpastiei spre cele două vagonete imobilizate, mai mult în mîini, cu picioarele atîrnînd în gol.

— Cel din față, de pe cablul drept, e Pădureanu, celălalt — Ienciu, spuse Miron, lunganul cel roșcovan.

În liniștea ce domnea în jur se auzea clară răsuflarea grăbită a copiilor, în contrast cu cea egală, calmă a inginerului și maistrului de lîngă ei. Culiță se simțea parcă și el alături de cei de pe funicular, cu toți mușchii încordați, cu palmele înroșite de efort, cu sudoarea șiroind pe obraji... Tinerii se urneau încet, încet prin aer, parcă tot mai încet, mai cu grijă, pe măsură ce se lărgea golul de sub ei, pe măsură ce se apropiau de stupi... Iată, primul ajunsese la cel mai apropiat vagonet imobilizat. Sprijinindu-se doar în mîini, se ridică peste marginea lui, urcîndu-se pe minereul care-i umplea cupa. Cu o mînă își desprinse bomfaierul agățat la brîu și începu să taie sîrmele groase de oțel care încurcau una din roțile vagonetului. Treaba mergea anevoie din pricina balansului continuu, ca de pendul, în care se afla. Între timp ajunsese și celălalt tînăr la al doilea stup. Acesta era mai mare, sîrma ruptă încolăcind ca un șarpe de mai multe ori tot vagonetul. Omul avea aici mai mult de lucru și treaba era mai grea fiindcă nu se putea sprijini de vagonet. Aproape toată munca trebuia să o facă agățat numai în centura de siguranță. Ce-avea să se facă după ce va obosi?

— Fii fără teamă, eu am să termin repede, voi veni să te schimb, se auzi pînă jos glasul hotărît al tovarășului său. Acum două ferăstraie se auzeau ronțăind din metalul tare. La un moment dat se desluși un pocnet și cablul drept zbîrnîi, legănînd vagonetul cu om cu tot. Pădureanu terminase de tăiat o bucată din sîrma care încolăcea roțile vagonetului.

— Foarte bine, continuă tot așa! se auzi de jos vocea inginerului, răsunînd peste vale neobișnuit de clară.

— Tu, Ienciule, fii atent la clipa cînd se apropie ruptura, prinde atunci sîrma în clește, să nu te lovească, adăugă maistrul.

Copiii erau numai ochi.

Pădureanu reușise să mai taie sîrma în cîteva locuri, apoi începu să o descolăcească. Curînd vagonetul era eliberat. Pe celălalt cablu, Ienciu izbutise să elibereze doar partea de jos a vagonetului. Balansarea îndelungă în aer îl obosise. Chiar de pe stînca unde stăteau copiii se putea vedea că tînărul trebuia să-și strîngă toată puterea și voința pentru a se urca pe vagonet.

— Odihnește-te! răsună poruncitor glasul inginerului, de jos.

— Nu sînt ostenit! veni răspunsul din înalt.

Inginerul nu mai spuse nimic. Știa că cei doi utemiști se angajaseră să lichideze stupurile cît mai devreme. Nu voiau să piardă fără folos nici o clipă. Ei știau că în momentul acela îi urmăreau din oraș, de la furnale, sute de ochi. Minereul era așteptat.

Pădureanu terminase cu stupul său. Acum vorbea cu Ienciu. Dar ce-o fi vrînd să facă? Iată, își desfășoară o funie din jurul brîului. Cu mișcări repezi, leagă un capăt de cablul său, apoi îi aruncă celălalt capăt lui Ienciu. Acesta prinde funia și o fixează de cablul de deasupra lui.

— Ce faceți acolo?... dădu să întrebe inginerul.

Dar nu mai era necesară nici o explicație. Pădureanu, ager ca o pisică, se agățase între timp de odgonul ce lega cele două cabluri și-și dăduse drumul pe el, spre stupul încă nedescurcat al lui Ienciu. O clipă cîrligul centurii de siguranță se agăță parcă de un nod al funiei, țintuindu-l în gol. Dîndu-și seama de primejdie, Pădureanu făcu un efort să pornească numai în mîini mai departe.

... Pe vagonetul de deasupra prăpastiei Văii Zlaști se străduiau doi tineri să redea producției importantul funicular. Curînd, din văzduh țîșniră două strigăte puternice de bucurie, în vreme ce ultimele bucle din sîrma celui de-al doilea stup cădeau spre pămînt, rotindu-se prin aer.

— Ura, ura! strigau pionierii. Printre glasurile lor se auzea și cel al lui Culiță Onului, pregătit să ducă vestea bună și oamenilor din oraș.

— Funicularul e gata să intre în funcțiune...

AL. ANDRIȚOIU

Bicaz

M-am privit în lacul din Bicaz
Ca într-o oglindă fermecată.
Și aveam garoafe în obraz
Și garoafe-n roșia cravată.

Undeva, turbinele, lucrînd,
Cu o hărnicie de albină,
Risipeau pe-al patriei pămînt
Cîntec, energie și lumină.

Muncitorii au adus un fir
De aramă, pînă-n școala nouă.
Becul, ca un pui de trandafir,
Varsă strălucire-n jur și rouă.

Iată, iată, a sosit aici,
Legănată limpede sub grindă,
Luminoasă lampă-a lui Ilici
Să ne facă serile oglindă.

Eu, ca pionier, le mulțumesc
Țării noastre noi și-nfloritoare
Și partidului muncitoresc,
Și întregii clase muncitoare.

Alexandru

Alexandru Sahia... Este denumirea Studioului de filme documentare. Este numele clubului muncitoresc de la Combinatul siderurgic din Hunedoara. Este emblema unui cenaclu literar. Este un premiu al Academiei Republicii Populare Romîne.

Alexandru Sahia... Mai mult ca oricînd acum, cînd sărbătorim patruzeci de ani de la constituirea partidului clasei muncitoare, se cuvine să ne amintim de el, de ziaristul, de scriitorul, de luptătorul Alexandru Sahia.

S-a născut nu departe de Bucureşti...

La 11 octombrie 1908, în satul Mînăstirea din fostul judeţ Ilfov, sat mare aşezat în apropierea Dunării, sat cu mulţi ţărani săraci care robeau pe moşia fostei familii regale.

Copilăria şi-a petrecut-o în sat. La 7 ani, cînd să intre la şcoală, şi-a pierdut mama, pe care aproape că nu a ştiut-o. Clasele primare le-a făcut la şcoala satului în anii grei ai primului război mondial. A cunoscut traiul chinuit al ţăranului, a cunoscut drama satului cînd femeile aşteptau în zadar întoarcerea bărbaţilor de pe front sau îi vedeau sosind cioturi de oameni (nuvela „Întoarcerea tatei din război"). Despre copilăria sa îşi aminteşte Alexandru Sahia: „Anii cruzi ai copilăriei s-au legat unii de alţii sub o zodie războinică îmbelşugată în sînge... Crescut în marginea Bărăganului, mi-am mărginit toţi anii copilăriei la ţară... Oraşul a fost pentru mine pînă la vîrsta de 12 ani mirajul cel mai extraordinar. Auzisem că toate casele sînt de piatră, străzile îmbrăcate cu piatră, nu creşte iarbă prin şanţuri. Şi într-o noapte de august a anului 1920, cînd terminasem 5 clase primare, după ce tata s-a mai învîrtit de cîteva ori pe lîngă poştalion, m-a întrebat sever: «Ţi-ai luat ghiozdanul?»

Plecam la Bucureşti să dau examen pentru liceul militar din Craiova."

A urmat liceul militar la Craiova

Aşa a vrut taică-său, să-l facă „domn", şi în 1920 l-a dat la şcoala militară. Despre el, încă din clasa întîi, profesorii notează că este „inteligent, silitor şi ascultător".

Din carnetul de însemnări al elevului Stănescu Alexandru (numele de acasă al scriitorului Sahia), nesuferind regimul cazon al şcolii, reiese dorul de sat, de cîmpul pe care păscuse vitele. Care era cauza aveă să o mărturisească mai tîrziu în articolul „...Şi noi am fost elevi":

„Pereţii suri ai unui liceu militar mi-au închingat anii copilăriei şi ai adolescenţei... Păstrez şi astăzi cucuiul loviturilor de cravaşă aplicate de către comandantul meu. Nopţi întregi, alături de alţi cinci camarazi închişi, cu dreve la geamuri, n-am putut să ne odihnim din cauza loviturilor primite la spate şi în cap... Cred că nici unul dintre colegii mei... n-a uitat metodele educative ale liceului militar. În fiecare ajun de vacanţă, comandanţii de plutoane sau companii ne spuneau pe ton agresiv:

«Aceia care sînteţi fii de ţărani sau de muncitori n-aveţi voie să lucraţi alături de părinţii voştri. Nu înjosiţi uniforma. Nu mai sînteţi nici ţărani, nici muncitori. Voi sînteţi ofiţerii de mîine»".

La şcoala de ofiţeri nu s-a mai dus

Ne-o spune fostul său coleg, ziaristul George Macovescu: „Cînd termină cele şapte clase ale liceului militar, Sahia nu trece mai departe — aşa cum trebuia să se întîmple — la şcoala de ofiţeri, ci vine la Bucureşti şi face clasa a opta la liceul «Sf. Sava»; slab, înalt, purtînd ochelari, molcom în glas, ascuţit la minte, gata să ajute, să ia apărarea unui năpăstuit, aşa a rămas imaginea lui Stănescu Alexandru dintr-a opta pentru cei care l-au cunoscut la «Sf. Sava». În recreaţii, în jurul lui se strîngeau cei mici, din clasele inferioare. Ştia să-i înveţe jocuri, să le spună glume, să-i apere împotriva celor mai mari. Erau în vremea aceea la «Sf. Sava» mulţi fii de mari boieri: Brătieni, Darvari, Lahovari, Catargii. Într-o zi, Brătienii, Darvarii, Lahovarii şi ceilalţi de seama lor băteau o minge prin curtea liceului. Unul dintre cei mici, de lîngă Sahia, a prins-o fără să vrea.

— Las-o jos, mă ţărane, că o murdăreşti! strigă un Brătian.

Ţîşnind ca din arc, Sahia a ajuns în faţa Brătianului.

— Ticălosule! Murdar eşti tu şi toţi ai voştri. Voi ne murdăriţi pe noi... Voi... boierilor. Şi două palme grele căzură pe obrazul boieresc".

Amară i-a fost şi studenţia

În primăvara anului 1928, Alexandru Sahia îşi ia bacalaureatul, după care, în toamnă,

se înscrie la Facultatea de drept din București.

Și despre această parte a vieții sale, de asemenea, a scris fostul său coleg George Macovescu:

„...Trecînd la Universitate, începe să guste din pîinea amară a studentului lipsit de mijloace de trai. A locuit în cîteva cămine studențești împărțind un singur pat cu alți doi studenți. În iarnă a fost eliminat din Căminul studenților ilfoveni. Atunci și-a găsit un adăpost într-un alt cămin. Dar clandestin. Conducerea nu trebuia să știe. Sahia se plimba pe străzi pînă tîrziu în noapte și numai cînd se culcau toți se strecura și el, cu complicitatea unui prieten, în camera acestuia. Dimineața, la cinci, părăsea, primul, căminul. Reîncepea mersul fără rost pe străzi pînă la deschiderea bibliotecilor sau a sălilor de la facultate. Pe geruri năprasnice, Sahia inventase un sistem pentru a se încălzi: înghițea aspirină".

Sahia

Și-a pus talentul în slujba poporului

În vremea aceea întunecată, în care elevii erau băgați la carceră și bătuți cu cravașa, în care cei ce terminau facultatea nu găseau de lucru, din ce în ce mai greu era traiul poporului. Salariile scădeau de la o lună la alta. Prețurile erau în continuă creștere. De la o zi la alta se îngroșau rîndurile celor fără de lucru.

Pentru a-și apăra dreptul la viață, muncitorimea trece la luptă. Acțiunile se țin lanț, culminînd cu greva minerilor din Valea Jiului din primăvara anului 1929, care la 4 aprilie, la Lupeni, este înecată în sînge. Aproape în toată țara se întețesc luptele muncitorimii organizate și conduse de partidul comunist. Valul revoluționar este într-o permanentă creștere cînd, în decembrie 1931, în adîncă ilegalitate, se întrunește cel de-al V-lea Congres al partidului, congres istoric în care s-au luat hotărîri de seamă pentru organizarea luptei clasei muncitoare.

Aceasta este vremea în care Alexandru Sahia cunoaște partidul clasei muncitoare și se alătură luptei sale, punîndu-și talentul și entuziasmul în slujba acestei lupte. Primește sarcina de a scoate o publicație, și la 3 aprilie 1932 apare la București revista „Veac nou". Hărțuită de poliție și cenzură, publicația este interzisă după apariția celui de-al treilea număr. Luptătorul Sahia nu se dă însă bătut. La 5 iunie scoate o altă revistă, „Bluze albastre", care, așa cum se află scris în primul număr, își propune să răspîndească „în mijlocul maselor proletare cuvîntul de cultură și de lumină corespunzătoare luptei și năzuințelor lor".

Și-a dedicat întreaga activitate clasei muncitoare

La ziarele „Dimineața" și „Adevărul" în 1933, ziaristul Alexandru Sahia are în grija sa rubrica numită „Tribuna muncitorească". Avînd sprijinul partidului, a colindat fabricile, uzinele, șantierele, sindicatele spre a cunoaște cît mai bine problemele muncitorimii, rubrica respectivă devenind una dintre cele mai citite.

În redacția din fosta stradă Sărindar veneau delegații de muncitori cu problemele lor arzătoare. Acolo, în biroul lui Sahia, venea Constantin David, vajnicul luptător comunist de la C.F.R., pe care în ianuarie acum 20 de ani l-au asasinat bandele legionare. Acolo venea Ilie Pintilie, membru de frunte al partidului comunist, luptătorul căzut în noiembrie 1940 sub zidurile închisorii Doftana. Și, zi de zi, condeiul lui Alexandru Sahia a fost angajat în luptă. A denunțat mizeria acelor timpuri: „Veneau de la o sală obscură, de undeva. Au protestat contra scumpirii vieții... Dascălii vor părăsi catedrele. N-au mai primit simbrie de mult. Știe cineva cîte fabrici și-au închis porțile?

Mizeria s-arată rîncedă... Copiii apar cu burțile goale și desculți prin noroaie, iar țăranii se hrănesc cu urzici și ștevie."

Despre viața muncitorilor scria: „Un val de greve a cuprins în ultimul timp țara de la un capăt la altul. Au dus către aceasta condițiile de muncă mizerabile, salariile scăzute, concedierile abuzive, nerespectarea celor mai elementare demnități omenești și încă atîtea altele... Lupta a fost deschisă de proletariatul romînesc printr-un val de greve. La Cluj, Tîrgu Mureș, Oradea, Iași, Galați, Satu Mare, Valea Jiului, Brașov, Arad și Timișoara, muncitorimea din întreprinderile mai mari sau mai mici a dezlănțuit o serie de greve, grevele au durat luni de zile, fiind bine organizate și înțelept conduse, și s-au soldat cu cîștig de cauză pentru ea."

Despre Uniunea Sovietică, pe care, cu ajutorul partidului, a reușit să o viziteze scrie: „Doream de ani de zile să mă văd unde sînt acum, în Piața Roșie, lîngă mausoleul lui Lenin, în fața Kremlinului... Fac pe zi kilometri întregi... De multe ori mă opresc singur și mă mulțumesc numai să privesc mulțimea asta ce aleargă în același sens, atrasă către aceeași țintă. Și toată aproape e o lume tînără. Îi citești în ochi că știe ce vrea...

...M-am întors tîrziu în camera mea de hotel de la al șaptelea etaj și de acolo am urmărit cu înfrigurare lumea aceasta nouă, care se dezlănțuie total într-o petrecere a triumfului muncii".

A SCRIS DESPRE EROICII LUPTĂTORI COMUNIȘTI: „Toți aceia care luptă pentru libertățile poporului, pentru pacea lumii, pentru dreptul la o viață mai bună sînt osîndiți la zeci de ani de ocnă. Așa s-a petrecut cu Gheorghe Gheorghiu-Dej și încă atîția alții. Așa se petrece cu toți aceia care, oferindu-și drept pîrghii trupurile și mintea, încearcă să schimbe rosturile acestei lumi într-o alta mai bună, fără exploatatori și exploatați..."

S-a stins în vara anului 1937

Așa a fost Alexandru Sahia! Un vajnic ziarist, al cărui condei n-a cunoscut oboseala. Un scriitor care a abordat problemele vieții: existența chinuită a țăranului (nuvela „Ploaia din iunie"), traiul greu al muncitorilor (nuvelele „Uzina vie" și „Revolta în port"), drama tineretului (nuvela „Moartea tînărului cu termen redus"). S-a pronunțat împotriva rasismului (nuvelele „Execuția din primăvară" și „Șomaj fără rasă"). S-a declarat împotriva războiului (nuvela „Pe cîmpia de sînge a Mărășeștilor") etc.

A fost un agitator care ținea conferințe la cercurile culturale ale tinerilor muncitori, care le vorbea muncitorilor în cadrul sindicatelor.

Firav, muncea fără întrerupere; hîrțuielile poliției l-au istovit. Boala i se vedea pe obraz. Ochii îi luceau trist. Totuși continua să muncească la gazetă și la romanele începute. Stingîndu-se ca o lumînare, a fost internat la un sanatoriu din Brașov. Prea tîrziu însă... La puțină vreme, într-o luminoasă zi de vară — 13 august 1937—, în vîrstă de 29 de ani, Alexandru Sahia s-a stins.

★

S-a scurs aproape un sfert de veac de la moartea lui Alexandru Sahia.

Azi scriitorul combatant Alexandru Sahia, tînărul fiu de țăran din satul Mînăstirea, care și-a dăruit talentul și entuziasmul cauzei clasei muncitoare, a devenit membru post mortem al Academiei Rupublicii Populare Romîne.

MIHAI POPESCU

Poveste adevărată despre 1 Mai

Voi ştiţi, dragi prieteni, că în fiece an, o dată cu primele luciri mai primăvăratice ale soarelui, de 1 Mai, muncitorii din întreaga lume sărbătoresc ziua solidarităţii lor.

Anul în care s-a născut această sărbătoare e 1889. Atunci, în luna iulie, delegaţi ai mişcării muncitoreşti din toată lumea s-au întrunit la Congresul Internaţional al Socialiştilor şi au hotărît ca ziua de 1 Mai să rămînă o zi de luptă şi de solidaritate a muncitorilor de pe întregul pămînt. Aceasta, în amintirea muncitorilor americani căzuţi la Chicago pentru cauza proletariatului cu 23 de ani înainte.

În ţările socialiste, unde oamenii muncii au scăpat de exploatare, unde statul este al lor, al muncitorilor şi ţăranilor, ziua de 1 Mai se sărbătoreşte liber, fără primejdia gloanţelor poliţiste — nu cum se întîmplă în ţările capitaliste, unde statul este în mîna bancherilor şi fabricanţilor.

Dar şi la noi în ţară 1 Mai n-a putut fi sărbătorit întotdeauna după voia oamenilor muncii...

1 Mai 1890 la Bucureşti. Plimbările bogătaşilor de pe Calea Victoriei au fost tulburate în ziua aceea de coloanele muncitorilor veniţi din cele mai îndepărtate cartiere ale Bucureştiului. În fruntea lor păşea un tipograf purtînd o placardă roşie pe care scria: „Ajung 8 ore de lucru pe zi". Muncitorii aveau la cheutoarea hainei cocarde roşii şi treceau cu fruntea sus printre privitorii de pe trotuare. Se lăudase prefectul poliţiei că n-o să lase să se ţină manifestaţia muncitorilor, că o să aducă armata ca să o împrăştie. Degeaba: erau 5.000 de muncitori. După ce a străbătut toată Calea Victoriei, coloana a trecut pe strada de lîngă poşta de azi, a mers pe Calea Rahovei, apoi pe strada 11 Iunie şi nu s-a oprit decît în dealul Filaretului, unde era pe atunci grădina „Trocadero". Aici s-au ţinut discursuri despre importanţa zilei de 1 Mai, despre lupta muncitorilor din lumea întreagă pentru un trai mai bun. A fost prima manifestaţie.

Şi aşa, în fiecare an, muncitorii au început să sărbătorească ziua lor: 1 Mai, cu toată împotrivirea patronilor, cu toată împotrivirea orînduirii din acea vreme.

În anul 1902, în preajma zilei de 1 Mai se întărise paza prin ateliere, iar poliţiştii erau cu ochii aţintiţi spre conducătorii muncitorilor. Oriunde se adunau muncitorii să vorbească de ale lor, apărea şi poliţia. Totuşi, şi în anul acela muncitorii au sărbătorit ziua de 1 Mai. Le-au jucat o festă de pomină poliţiştilor. Fiecare muncitor a plecat de acasă cu mîncare la iarbă verde. Dar ştiţi unde era iarba verde pentru toţi? În pădurea Mogoşoaia. S-au adunat acolo, au scos de sub haine steguleţele roşii şi a început un miting în toată puterea cuvîntului. De unde să bănuiască poliţiştii că în pădurea Mogoşoaia muncitorii discutau despre viaţa lor grea, despre cum trebuie dusă lupta împotriva patronilor? Şi aşa au trecut anii, tot mai împovăraţi pentru clasa muncitoare, dar şi de luptă în acelaşi timp. Poliţia pîndea cu ochii în patru orice acţiune a muncitorilor, pîndea ca ei să nu-şi sărbătorească ziua lor.

În anul 1921, la 8 mai, ia fiinţă Partidul Comunist din Romînia, în rîndurile căruia intră cei mai înaintaţi muncitori. Condusă de partid, lupta clasei muncitoare devine mai puternică, mai organizată.

Ziua de 1 Mai a anului 1922 a fost o zi de luptă dîrză a muncitorilor sub conducerea partidului lor. Cu o zi mai înainte fusese ucis mişeleşte unul dintre cei mai iubiţi conducători ai muncitorilor bucureşteni: Leonte Filipescu. Era comunist, şi agenţii siguranţei îl schingiuiseră luni de zile în închisoare. În ziua de 30 aprilie, tocmai îl aduceau de la închisoarea Jilava la Bucureşti, ca să-l judece. Îl escortau pe jos doi jandarmi, şi Leonte Filipescu abia îşi tîra picioarele, într-atît era de slăbit de pe urma schingiuirilor.

Dar judecătorii se gîndiseră că nu e bine să-l lase să vorbească pe Filipescu în sala tribunalului. Le era teamă că din acuzat se va transforma în acuzator, arătînd adevărata față a guvernanților și a întregii orînduiri burghezo-moșierești. Au dat atunci ordin să fie ucis. Jandarmii au executat ordinul. A doua zi, în locul lui Leonte Filipescu au vorbit muncitorii în sala „Dacia" la fel cum ar fi vorbit el: împotriva guvernului reacționar, care îngăduia exploatarea muncitorilor și care ucidea pe comuniști.

Au urmat ani și ani de luptă dîrză condusă de partidul comunist. Cîți comuniști nu și-au petrecut odinioară ziua de 1 Mai în închisoare? Fiindcă așa obișnuia poliția și siguranța: pe comuniști îi ridicau noaptea de acasă în ajun de 1 Mai și-i închideau. Abia după cîteva zile le dădeau drumul. Nimeni și nimic nu a putut însă împiedica lupta clasei muncitoare, condusă de partidul ei, împotriva capitalismului, a exploatării.

★

1 Mai 1945! Cîte steaguri roșii nu au fluturat atunci larg în vînt! Era primul 1 Mai liber al clasei muncitoare din țara noastră, care, sub conducerea partidului, pornise să-și făurească o viață mai bună. De atunci, în fiecare an, oamenii muncii de la orașe și sate raportează partidului nostru despre succesele lor în muncă, bucurîndu-se pe deplin de sărbătoarea lor, a celor ce muncesc.

Aceasta este, prieteni, istoria lui 1 Mai, zi în care sărbătorim în fiecare an încă un pas pe drumul vieții fericite.

A. SANDU

MUZICUȚA

de IOAN GRIGORESCU

Povestea aceasta am auzit-o de la bunul meu prieten Horia Predescu. E o poveste veche din copilăria lui, de pe vremea cînd el însuși nu era mai mare decît e astăzi fiul său, pionier într-o școală din Ploiești. Cum și în ce împrejurări mi-a povestit toate acestea, vreau să rămînă o taină.

— Totul a început de la o muzicuță... Da, da, de la o muzicuță de gură. Parcă o văd: avea căsuțele pe două rînduri, din lemn roșu. Pereții îi luceau. Erau nichelați... Alunecoși... Marca „Diana"... Nu împlinisem încă treisprezece ani. Era prin 1939. Într-o zi, tata m-a chemat în magazie și m-a întrebat în șoaptă:

— Tu ce faci azi după-masă?

— Învăț, mă joc, am îngăimat eu.

— Azi am o treabă serioasă cu tine!... Na! Vîră pachetul ăsta în palton. Să nu-l scoți, să nu-l arăți nimănui. Dacă se întîmplă ceva, spui că l-ai găsit... Dar să nu se întîmple!... Și nu sta acasă. Du-te prin cartier cu copiii. Deseară la opt să vii pe fundătură. Asta-i tot. Acum zbughește-o. Fii atent, Horia, tată... Am încredere în tine...

Am vîrît pachetul, învelit în hîrtie de ziar, în buzunar... Aveam un palton uriaș, cumpărat de mama de la vechituri. Nu mi l-au transformat. Creșteam și trebuia să-l port cel puțin trei ani. Îi spărsesem buzunarele și tot ce vîram în ele se ducea în poale... Acolo îmi băgam cărțile și tot avutul meu... Aveam astfel mîinile libere și siguranța că nu puteam pierde nimic... Pachetul tatii s-a dus în jos, sub genunchi... Cînd mergeam, loveam ușor poala paltonului și știam că e acolo. Toată ziua am umblat prin cartier. Îmi amintesc cum pe maidanul de la marginea mahalalei se încinsese un fotbal strașnic. Cînd am văzut mingea meșterită dintr-un ghem de cozi de prești învelit într-un ciorap, n-am mai așteptat invitații... Mi-am dezbrăcat paltonul, l-am pus „bară", și al meu a fost întreg maidanul!... Jucam de ne sfîrîiau călciiele. Eu eram o „stîngă" neîntrecută. Cînd primeam mingea, golul era sigur! La un moment dat am avut o fază grozavă. Eram cu mingea la cîțiva metri de poartă, dar în clipa cînd ochesc un „razant" văd jos paltonul meu... Acolo era pachetul tatii... Mi-au străfulgerat prin fața ochilor chipul lui plin de grijă, privirile acelea care mă cîntăreau ca pe un om mare și parcă l-am auzit șoptindu-mi cu încredere să fiu atent... Am țîșnit din loc ca tras din pușcă. Mi-am smuls paltonul, l-am îmbrăcat din goană și nu m-am oprit decît atunci cînd osul piciorului, din pricina loviturilor pe care i le dădea la fiecare pas pachetul ascuns în poale, începuse să mă doară. De atîta alergătură, spre seară am căzut frînt de oboseală. Se pornise și o ploaie mărunță, deasă, rece, ploaie de toamnă tîrzie. Și eram mort de foame... Tata îmi spusese că nu pot veni acasă pînă seara și, nevrînd să calc „conspirația", am stat flă-

mînd. Cînd am văzut că ceasul de la poarta fabricii arată ora opt, am pornit spre fundătură... Asta era cea mai mărginaşă stradă din cartierul nostru. Socoteam că îl voi întîlni pe tata, îi voi da pachetul şi că apoi mă puteam întoarce acasă. M-am înşelat. Tata era într-adevăr acolo, dar mi s-a părut că fuge de mine. În treacăt, mi-a arătat umbra unui om care stătea după colţul străzii şi mi-a spus:

— Mergi cu dumnealui la gară... Ai grijă!

M-am apropiat de umbra aceea cu inima cît un purice.

— Tu eşti Horia? m-a întrebat umbra cu o voce groasă.

— Da, domnule...

— Haidem.

Am mers o bucată de drum împreună. Dîrdîiam din toate mădularele şi abia mă mai ţineam pe picioare.

— Ascultă, Horia, pe mine Ianoş mă cheamă... Mergi acum singur, pe trotuarul celălalt. Nu mă cunoşti, nu te cunosc... La gară nu te apropia de mine decît în momentul cînd mă vezi suindu-mă în tren. Atunci îmi dai pachetul şi fugi acasă.

Ianoş era un om înalt îmbrăcat într-un pardesiu subţire. Din pricina întunericului nu i-am distins bine chipul. Am văzut doar că avea faţa prelungă, cu bărbia cam ascuţită. Vîrîse atîta spaimă în mine cu vorbele lui şoptite că de-abia am aşteptat să mă văd pe trotuarul celălalt. La gară însă a venit singur spre mine.

— Horia! Am picat rău! Trenurile merg anapoda acuma. Personalul întîrzie cu patru ceasuri, ar mai fi un rapid peste o oră, dar eu mă pregătisem să plec cu trenul de persoane şi n-am bani de tichete.

— Dau o fugă pînă acasă...

— Nu... O să aşteptăm personalul, n-avem altă cale. Nu uita... În momentul cînd mă sui în vagon!...

Şi s-a îndepărtat de mine.

Patru ceasuri! Îmi venea să plîng de necaz. M-am învîrtit prin mulţimea de pe peron şi l-am zărit pe Ianoş şezînd într-un colţ de lîngă bufetul gării. Din cînd în cînd mă căuta cu privirea. Deodată se produse zarvă în localul gării. Apăruse poliţia. Mi-am căutat şi eu un loc lîngă un grup de ţărani care moţăiau pe o grămadă de saci şi m-am ghemuit acolo. Crezînd că-s vreun vagabond, o femeie m-a acoperit cu un ţol pînă ce aveau să treacă „copoii". De oboseală am aţipit. Mă visam pe maidan, oprit cu mingea în faţa porţii. Ţintesc şi trag. Dar cînd mă uit, în locul mingii, spre poartă zbura pachetul tatii .. Las mingea, smulg paltonul şi fug. În urma mea fuge toată echipa. Băieţii mă ajung şi unul din ei îmi repede un pumn între coaste. Simt cum lovitura mă seacă la inimă.

Deschid ochii, înţeleg că visasem, dar durerea dintre coaste mă apasă. Duc mîna acolo şi între degete ghicesc muchiile muzicuţei mele. Alunecasem pe ciment, poalele paltonului mi se strînseseră la spate, iar muzicuţa mă ghiontea între coaste. O scot şi mă uit la ea. Mi-era teamă să nu adorm din nou. Atunci l-am zărit pe Ianoş, care mă căuta. Rapidul nu sosise încă. Ţineam muzicuţa în pumn şi o simţeam rece, cu pereţii nichelaţi, uşor umezi. Gîndul să o vînd mi-a venit pe neaşteptate. M-am ridicat, am dus-o la gură şi am cîntat „Bîr, oiţă, la poiană" şi încă un cîntec, nu-mi mai amintesc care anume. Ştiu doar că-mi venea să sughiţ de plîns, dar n-aveam încotro.

— Zi-i, mă copchile! Că bine-i zici... a strigat unul din ţăranii de pe peron.

— Ptiu! Da' bună harmonică mai ai!... Cîntă singură, a nevoii. N-o vinzi, mă?

Eu atît aşteptam.

— Ba da.

— Şi cît ce'i pe ea?

M-am interesat cît costă tichetele pentru rapid. Am cerut cîţiva lei în plus, gîndind să-i las lui Ianoş ceva de buzunar. Mi-a cumpărat-o un flăcău roşcovan, urît ca dracul.

Cînd i-am strecurat lui Ianoş tichetele şi restul de bani, s-a uitat la mine cu ochii măriţi de mirare şi m-a întrebat:

— De unde îi ai?

A zîmbit dezvelindu-şi două şiruri de dinţi albi, sănătoşi.

— Bravo, Horia!... Uite că vine rapidul.

În îmbulzeala de la scările vagonului am tras afară pachetul. Ianoş l-a apucat şi l-a ascuns în sîn.

L-am auzit şoptindu-mi ceva ca de rămas bun. Trenul a plecat şi în urma lui n-am mai văzut decît un felinar roşu clipind ca un ochi ce se micşora în depărtare.

Abia atunci m-a biruit oboseala. Am ieşit din gară ameţit. Peste drum, rotindu-se în jurul rondului de flori din mica piaţă, l-am văzut pe tata. Aştepta. M-a dus acasă mai mult pe braţe. Îmi vorbea cu mîndrie spunîndu-mi nişte lucruri cu totul noi pentru mine, dar nu-l înţelegeam: aproape adormisem.

Mai tîrziu, cînd am mai crescut, tata mi-a spus că pachetul acela trebuia să ajungă urgent în Valea Jiului. Poliţia prinsese un fir şi un comunist din celula tatii fusese chiar în ziua aceea arestat. Mi s-a încredinţat mie pachetul, deoarece eram încă un copil şi nu puteam da de bănuit.

...Dar dacă nu era muzicuţa cine ştie... ratam poate prima misiune ce-mi fusese încredinţată. Pentru că după plecarea trenului poliţia a apărut din nou, în număr mult mai mare, percheziţionînd cu de-amănuntul toate cotloanele gării.

Ilustraţii: COCA CRETOIU

SAT SAU ORAȘ?

Se înoptase. Trenul alerga, alerga mereu. Șuieratul locomotivei se pierdea hăt departe peste cîmpiile gălățene.

Priveam prin fereastra vagonului puzderia de lumini ce răsăriseră înaintea noastră. Ce oraș o fi? m-am întrebat nedumerită. Vecina mea de bancă, o femeie între două vîrste, cu o basma înflorată legată sub bărbie, se înălță pe vîrful picioarelor și apucă din plasa pentru bagaje un coș, spunînd ca pentru sine:

— Am ajuns. Apoi adresîndu-mi-se mie: Parcă spuneați că și dumneavoastră coborîți aici. Grăbiți-vă că în gara comunei noastre trenul nu stă prea mult.

Comună? Nu-mi venea să cred. Luminile ce se apropiau cu repeziciune prevesteau un oraș. Și totuși...

Iată-mă în comuna Tudor Vladimirescu din regiunea Galați. De la gara nouă am pornit spre clădirea sfatului popular pe un drum pavat. Eram emoționată. Așa cum se întîmplă de obicei, amintirile, care dorm în cuibul lor cu un ochi veșnic treaz, la cel mai mic semn își iau zborul. Prima privire rotită peste sat, în fuga trenului, redeșteptase în mine o scenă petrecută cu mulți ani în urmă...

...Grăbeam atunci cu sufletul la gură să ajung într-un orășel de pe malul Dunării. Uitasem că mă aflam pe lîngă carul cu boi lipăind prin terciul drumului, că mă usturau tălpile picioarelor. Luminițele orașului care apăruseră în fața mea mă fermecau. Dar îngrămădirea de case, maghernițele dărăpănate și murdare, hanurile cu miros înecăcios nu aduceau nici pe departe cu comuna în care poposisem acum.

Dar și aici — am aflat în seara aceea — în acei ani se revărsau apele Siretului, pustiind ogoarele și ajungînd uneori pînă în pragul comunei Tudor Vladimirescu. Oamenii, desculții din sat, mai aveau și alte pricini de suferință. Moșierii erau mulți la număr, ca trîntorii într-un stup de albine. Mărturii despre acele timpuri poate da și moș Jalbă, căruia i se spune așa după plîngerile pe care le făcea împotriva celor avuți. De la el poți afla de blestemățiile lui Basamagiu, Verona, Ghioldun, Vretos și ale altor boieri. La sfatul popular am găsit o statistică destul de grăitoare: în anul 1944, din cele cîteva sute de locuitori, 474 nu știau nici să-și scrie numele. Dar toate acestea au rămas amintiri. Amintiri triste. Astăzi, cînd seara se lasă, casele noi ale sărăcanilor de odinioară dorm sub veghea fluturilor de lumină electrică. Iar moș Jalbă nu mai face jalbe. Alături de cei șase feciori muncește pentru propășirea gospodăriei lor colective.

SAT SAU ORAȘ?

Dimineața, întrebarea deveni mai stăruitoare.

Și-n alte sate există lumină electrică, școală medie, cămin cultural, gospodării colective, case noi. Atît la sate, cît și la orașe, pretutindeni pe întinsul țării noastre dragi se văd urmele marilor realizări ale regimului nostru de democrație populară. Uitîndu-mă însă la școala medie din această comună — o clădire înaltă, cu etaj —, la căminul cultural, despre care mi se spunea în acea clipă că are 600 de locuri, la clădirile dispensarului și a magazinului universal, a farmaciei și la atîtea case frumoase, uitasem de rest. Mă încînta imaginea nouă a satului nostru de astăzi, care capătă neîncetat înfățișarea orașului. Iată că și un observator de vîrsta voastră, un elev din internatul școlii medii, a făcut această remarcă.

Reproduc un crîmpei din scrisoarea lui adresată părinților: „... Să știți că aici, în Tudor Vladimirescu, sînt trei gospodării agricole colective, un cinematograf cu ecran lat, trei grădinițe, televizor, 733 de difuzoare, 25 aparate de radio și case frumoase ca la Galați...“

CE VISEAZĂ COPIII DIN TUDOR VLADIMIRESCU

Întîi de toate să se facă mari. Apoi așteaptă cu nerăbdare să lucreze, alături de părinții lor, în gospodăria colectivă. Vă întrebați de ce oare doresc lucrul acesta? Vă poftesc în comună sau, dacă n-aveți timp să veniți, întrebați cu ajutorul scrisorii pe cei despre care am să vă vorbesc mai jos. Pioniera Maricica Mocanu din clasa a IV-a are să vă transmită printre alte vești și pe acestea: „Ai mei au făcut în anul 1960 peste 500 de zile-muncă. Tata și-a cumpărat motocicletă“. Constantin Paraschivescu din clasa a VI-a, un băiat înalt, cu fața măslinie, are să se mîndrească și el cu succesele părinților săi, care au realizat tot în anul trecut 470 de zile-muncă. Aceeași cifră veți afla-o și de la Toader Hahoi dintr-a IV-a și de la mulți alții.

Copiii din Tudor Vladimirescu știu că satul lor va deveni mai frumos și viața care îi așteaptă va fi mai îmbelșugată. Vreți un exemplu? Să luăm producția de grîu pe ultimii doi ani. În 1960, la G.A.C. din T. Vladimirescu s-au obținut 1.370 kg de grîu la hectar, producție medie. Ținînd seamă că mijloacele mecanizate vor spori în anii ce vin (acest lucru îl arată Directivele celui de-al III-lea Congres al P.M.R.), producția de grîu la hectar va crește mereu. Țăranii colectiviști învață și vor învăța și de aici înainte să smulgă pămîntului roade cît mai multe. Cînd am plecat din sat, de la stația de radioficare am ascultat acest anunț: „Tovarășii colectiviști și colectiviste care doresc să-și continue studiile pentru clasele V-VII și pentru școala medie să se prezinte pentru înscriere la secretariatul școlii medii din comună“.

Sat sau oraș? Nedumerirea s-a spulberat. Comuna Tudor Vladimirescu, ca și altele din țara noastră, a pornit cu pași repezi pe un drum bun, îmbrăcînd treptat, treptat străiele orașului.

DRINA SÎRBU

„Clubul ştie tot" vă prezintă astăzi cîteva din marile realizări ale economiei patriei noastre. Ştiţi, dragi prieteni, că producţia industriei noastre întrece azi de 5 ori nivelul dinainte de război, iar peste 5 ani vom ajunge să producem în mai puţin de 40 de zile cît s-a produs în întregul an 1938? Poporul nostru, stăpîn pe soarta sa, călăuzit de partid, realizează lucruri de-a dreptul uimitoare. Se schimbă faţa patriei, ea devine tot mai bogată, tot mai frumoasă. Să poposim în cîteva colţuri de ţară şi să cunoaştem unele din realizările economiei noastre.

Realizări ale industriei noastre

Să ne oprim la Teleajen. Iată rafinăria nouă cu instalaţiile ei impunătoare, moderne. Datorită nivelului tehnic înalt, calitatea produselor noastre petrolifere este foarte preţuită pînă departe peste hotare. În 35 de ţări trimitem noi produse petrolifere: U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, Franţa, Republica Federală Germană, Italia, Argentina, Iordania — pentru a enumera doar cîteva.

*

Locomotivele cu aburi au început să îmbătrînească. Locul lor îl iau altele tinere, mai puternice, mai economice — locomotivele Diesel şi electrice. Directivele Congresului al III-lea al partidului prevăd că pînă la sfîrşitul

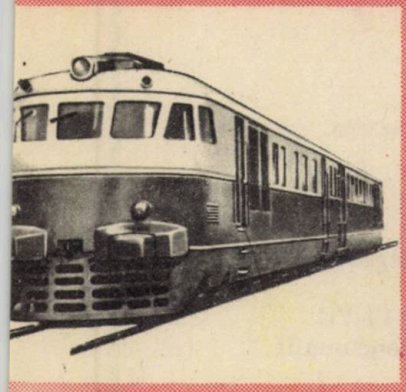

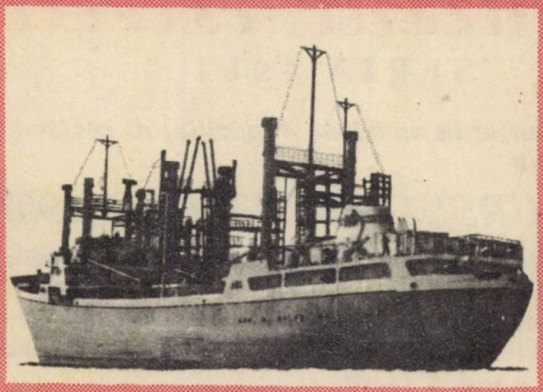

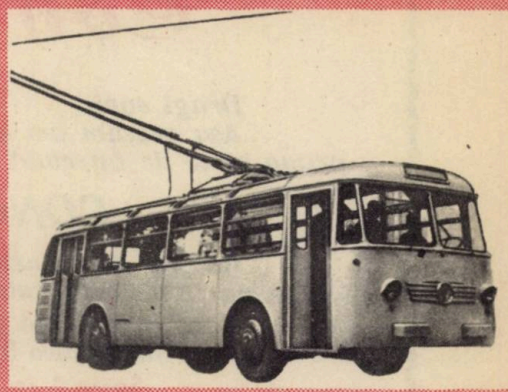

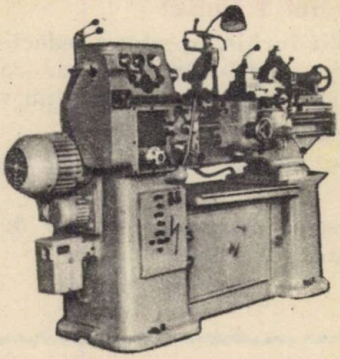

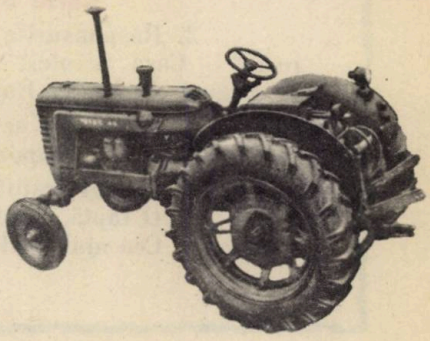

planului de 6 ani să se asigure 40—45% din traficul feroviar cu locomotive Diesel şi electrice.

Iată un automotor Diesel de 600 CP, o importantă realizare a Uzinelor „23 August" din Bucureşti. Viteza maximă pe care o poate atinge este de 115 km/oră. Automotorul are sistemul de încălzire şi iluminat automat. Interiorul are un mobilier confortabil şi elegant.

*

Şi, pentru că tot sîntem la capitolul transporturilor, iată şi cîteva cuvinte despre navele construite pe şantierele noastre navale. La Galaţi şi la Turnu Severin s-a reuşit să se dea în exploatare mai multe tipuri de nave cu tonaj sporit. Printre acestea pot fi amintite şlepurile de 1.000 de tone, cargourile de 1.000 de tone, tancurile petroliere tot de 1.000 de tone şi multe altele. Dar, dintre toate, cele mai importante sînt cargourile de 4.500 de tone ce se construiesc în număr din ce în ce mai mare.

*

Elegantele autobuze şi troleibuze purtînd marca Fabricii „Tudor Vladimirescu" (prescurtat T.V.) sînt cunoscute în cele mai îndepărtate colţuri din ţară. În primăvara anului 1960, la Tîrgul internaţional de mostre de la Leipzig, autobuzele şi troleibuzele T.V. au fost mult apreciate. Se prevede ca în anul 1965 în ţara noastră producţia de autocamioane şi autobuze să sporească de două ori faţă de 1959.

*

Strungurile S2, S3, S6, S3M sînt denumirile unor produse ale industriei noastre constructoare de maşini-unelte. Trebuie să ştiţi că strungurile ocupă în prezent primul loc în producţia de maşini-unelte din ţara noastră. Actul lor de naştere a fost semnat de muncitorii şi tehnicienii Uzinelor „Iosif Rangheţ" din Arad. Dintre acestea, tipul de strung S3M se ridică la nivelul celor mai perfecţionate tipuri ale industriei mondiale.

*

Să ne oprim o clipă şi asupra maşinilor agricole, şi în special a puternicelor şi modernelor tractoare româneşti fabricate la Uzinele „Ernst Thälmann" din Braşov. Este bine cunoscută comportarea bună a tractoarelor pe şenile KD şi KDP în solurile grele şi pe terenurile accidentate. Calităţi excepţionale au şi ultimele tipuri de tractoare universale: Universal—27 şi Universal—45.

Tractorul Universal—27 se construieşte şi în varianta cu roţile din faţă apropiate, în aşa fel că se pot remorca la tractor o serie de maşini agricole. Cu asemenea tip de tractoare se poate reduce cu mult raza de întoarcere a tractorului, lucru foarte important în timpul lucrărilor agricole.

În fotografie putem vedea tractorul Universal—45 cu motor Diesel, cu patru cilindri de 45 CP fabricat în R.P.R., unul dintre cele mai moderne.

*

Întreprinderea „Electronica", una dintre principalele întreprinderi radioelectrotehnice, produce o gamă variată de radioreceptoare, dintre care cele mai importante sînt considerate „Record", „Pionier", „Bicaz", „Doina" „Lux", „Bucureşti-500", „Victoria", „Enescu", „Mureş", „Unirea", „Fantezia" şi „Concert".

Datorită perfecţionării şi modernizării continue a procesului tehnologic, cît şi datorită personalului calificat de care dispune, de pe banda rulantă iese la fiecare 2 minute cîte un aparat de radio.

*

...Acum, dragi cititori, în încheiere, e necesar să vă reamintim că maşinile, utilajele şi aparatele despre care am vorbit sînt doar cîteva din produsele industriei noastre socialiste create de poporul nostru muncitor, sub conducerea partidului. Lista e mult mai lungă. Mai enumerăm cîteva. E vorba de utilajul petrolier modern fabricat la Uzinele „1 Mai"—Ploieşti şi la Uzinele „Mao Tze-dun" din Bucureşti, de produsele Combinatului chimic de la Borzeşti, despre care aţi mai auzit, de aparatele electronice şi de multe altele. Astăzi, spre deosebire de trecut, pe care voi, din fericire, nu-l cunoaşteţi decît din cărţi, ţara noastră fabrică o serie întreagă de produse nu numai pentru nevoile interne, dar şi pentru a fi trimise peste hotare. De pildă, tractoarele româneşti pot fi întîlnite atît pe cîmpiile Indiei, cît şi în Republica Arabă Unită. Utilajul nostru petrolier îl găsiţi pînă departe în Afganistan, iar instalaţiile electrice în Coreea. Pretutindeni maşinile care poartă înscris „Fabricat în R.P.R." duc pînă departe peste hotare faima produselor din industria patriei noastre. Ele ne umplu inima de mîndrie.

PIONIERI ŞI ŞCOLARI!

Reînnoiţi-vă abonamentele la revista „Cravata roşie" pentru vacanţa de vară. Revista noastră vă pregăteşte numeroase surprize pentru această perioadă.

Concursul isteților

SERIA 1961

Dragi copii,

Așa precum am anunțat în numărul 4 (aprilie) al revistei noastre, publicăm prima serie de întrebări din

CONCURSUL ISTEȚILOR 1961

Înainte de aceasta însă vă reamintim cîteva puncte din regulamentul de desfășurare a concursului:

1. La concurs pot participa toți pionierii și școlarii din clasele V-VI-VII.
2. Se vor publica 3 serii de întrebări la care trebuie să răspundă concurenții:

Seria I în numărul 5 (mai)
Seria a II-a în numărul 6 (iunie)
Seria a III-a în numărul 7 (iulie)

3. Răspunsurile se trimit, în plic închis, pe adresa redacției noastre (Revista „Cravata roșie" — Casa Scînteii — București) cu mențiunea „Pentru concursul isteților" pînă la 15 august inclusiv. Răspunsurile sosite peste această dată nu vor fi luate în considerație.

Și acum iată seria I de probleme:

Faceți o compoziție, la alegere, pe una dintre cele trei teme citate mai jos:

1. Orașul (satul) meu natal.
2. O faptă pionierească interesantă din unitatea sau detașamentul meu.
3. Cea mai hazlie întîmplare din viața mea.

Peripețiile unui minut

(Urmare din pag. 19)

noi. Așadar, cinste celor care nu pierd minutele din orele de muncă. Cît despre cei care le pierd ar trebui să ia bine aminte la tot ce s-a vorbit aici.

A urmat apoi martora Lia Pop-Fărcășan, artistă la Teatrul „Constantin Nottara". Din depoziția ei a reieșit că în teatru nu un minut, ci chiar o secundă are însemnătate. Cîte încurcături se pot ivi cînd o replică este dată cu întîrziere.

— De aceea, în teatru, întîrzierile sînt socotite mari abateri de la disciplină, a spus tovarășa Lia Pop-Fărcășan.

A luat apoi cuvîntul cunoscutul fotbalist T. Ozon:

— Un minut, a început el, un minut în fotbal poate aduce o victorie, ca și o înfrîngere. Mi-aduc aminte de un meci, Rapid — U.T.A. Noi, cei de la Rapid, conduceam jocul — eram siguri de victorie —, iar jucătorii noștri își schimbau acum mingile cu nepăsare. Iată însă că în ultimele minute U.T.A., care juca cu înflăcărare și dorea fierbinte să învingă, a izbutit să marcheze un gol, apoi încă unul, reușind să obțină victoria. Aș mai putea povesti încă multe despre sportivii noștri care, la întîlniri internaționale, înflăcărați de dorința de a cinsti culorile patriei, au adus victorii chiar în ultimele minute, printr-o încordare extraordinară a voinței.

Da, onorată asistență, fără îndoială, cîștigul sau pierderea unui minut depinde de oameni. Nu minutul e vinovat, ci cei care-l irosesc.

Secretarul (Staicu Nicoleta): Propun sistarea audierii martorilor. Procesul nostru se apropie de sfîrșit. Curtea se retrage spre deliberare.

Iată că a venit și momentul cînd judecătorul dă citire sentinței. Să-i dăm cuvîntul:

Judecătorul: Constatîndu-se nevinovăția inculpatului „Un Minut pierdut", declarăm prin prezenta că este achitat. Din depozițiile martorilor și din cuvîntul apărării a reieșit clar nevinovăția „Minutului pierdut". Dar, urmărind procesul, ne-am putut da seama cît valorează un minut și ce înseamnă pierderea lui. Tovarășul Miclea de la Uzinele „Tudor Vladimirescu" ne-a demonstrat felul cum folosesc muncitorii fiecare minut în producție. Depozițiile făcute de tovarășa Lia Pop-Fărcășan, artistă la Teatrul „Constantin Nottara", și de cunoscutul fotbalist Ozon, precum și cuvîntul apărării au demonstrat limpede că vinovați sînt aceia care, din lene, neatenție, nepăsare, lasă să se piardă minutele, aducînd pagube și făcînd adeseori de rîs colectivele în care trăiesc.

Acestora le cerem să înțeleagă tîlcul acestui proces.

★

Acum, după ce procesul minutului a fost încheiat, sîntem datori a da cîteva lămuriri cititorilor noștri...

Credem că ați înțeles că e vorba de o adunare cu temă organizată de detașamentul clasei a VII-a B a Școlii nr. 76 din București, la care a fost invitată întreaga unitate. Colectivul de conducere al detașamentului a dat dovadă de inițiativă, găsind o formă interesantă pentru adunare, care a fost plină de învățăminte. Nu e de mirare deci că adunarea a izbutit să stîrnească interesul atît al acelora care au pregătit-o, cît și al acelora care au asistat. Pentru inițiativa lor îi felicităm din toată inima.

B. CARAGIALE
și A. WEISS

CRAVATA ROȘIE
revista pionierilor și școlarilor, editată de C. C. al U. T. M.
Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE
Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

GAZETA copiilor

SALUTUL NOSTRU

Noi, pionierii şi şcolarii din comuna Morăreşti, alături de toţi copiii patriei, aducem salutul nostru voios Partidului Muncitoresc Romîn.

Îi mulţumim din inimă pentru drumul nou de pionier ce ni l-a deschis:

pentru sălile de clasă spaţioase în care învăţăm;

pentru cărţile de şcoală gratuite;

pentru vacanţele minunate petrecute la munte sau la mare;

pentru grija părintească ce ne-o poartă zi de zi, ceas de ceas.

Pentru toate acestea, acum, cînd împlineşte 40 de ani de muncă şi luptă eroică, ne întărim angajamentele faţă de şcoală şi organizaţia de pionieri şi mulţumim celui mai drag părinte dintre părinţi, PARTIDUL MUNCITORESC ROMÎN.

DARUL

Pe trimestrul acesta am reuşit să fim cu toţii fruntaşi la învăţătură. Ne-am pregătit zi de zi, lecţie cu lecţie, temeinic. Şi roadele muncii noastre n-au întîrziat să se arate. Toţi am luat note de la 8 în sus.

Acesta este darul nostru pe care-l dăm Partidului Muncitoresc Romîn cu prilejul aniversării sale.

NEDELCU CONSTANTIN
clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani comuna Tega, regiunea Ploieşti

NOI PURTĂTORI AI STELUŢELOR ROŞII

Ca urmare a acţiunilor organizate în cinstea zilei de 8 Mai, în prezent avem în unitate 20 de pionieri purtători ai steluţelor roşii. Printre aceştia se numără: Raiu Maria, preşedinta unităţii, care este în fruntea tuturor acţiunilor, Mustea Maria, Mişoacă Gheorghe, Azis Vildon, Negoescu Rodica, Mihalache Elena şi alţii.

COLECTIVUL UNITĂŢII ŞCOLII DE 7 ANI Nr. 1
Călăraşi

ŞI PIONIERII AU ÎNTÎMPINAT CEA DE-A 40-a ANIVERSARE A PARTIDULUI

În cinstea celei de-a 40-a aniversări a partidului, muncitorii din oraşul nostru au muncit cu însufleţire dînd produse de cea mai bună calitate. Noi, pionierii, urmîndu-le exemplul, ne-am străduit să obţinem note cît mai bune.

AMARIEI MARIA
clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani nr. 8 — Roman

ACŢIUNI INTERESANTE

În cinstea aniversării a 40 de ani de la înfiinţarea P.C.R., colectivul de conducere al unităţii a propus o seamă de acţiuni menite să ne îmbogăţească cunoştinţele despre viaţa şi activitatea partidului nostru drag. Amintesc doar cîteva din ele care ne-au plăcut în mod deosebit:

Un concurs literar cu tema: „Partidul oglindit în literatură".

O serbare şcolară pentru care am pregătit cîntece şi poezii despre partid.

O seară literară cu tema „Te slăvim, partid iubit".

CORNIŢĂ VALENTIN
unitatea nr. 3, Şcoala de 7 ani—Roman

O ÎNTÎLNIRE DEOSEBITĂ

În fotografie: Iconia Cernescu, mama eroului Lazăr Cernescu din satul Rusca, în mijlocul pionierilor de la Şcoala medie nr. 11 din Bucureşti.

FRUNTAŞI LA ÎNVĂŢĂTURĂ

PĂTRUŢ RODICA
clasa a V-a A, Şcoala medie nr. 1 — Dorohoi

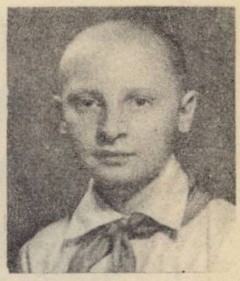

ALEXANDRU N. MIHAI
clasa a IV-a A, Şcoala de 7 ani nr. 2 — Piteşti

SASU MARCELA
clasa a VI-a, Şcoala de 7 ani nr. 1 — Corabia

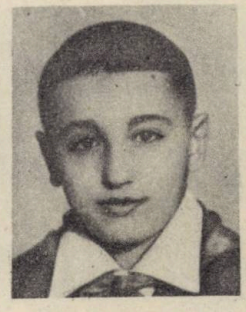

ANGHEL LUCIAN
clasa a IV-a A, Şcoala nr. 99 — Bucureşti

MUSTĂŢEA MARIA
clasa a VI-a A, Şcoala de 7 ani nr. 1 — Călăraşi

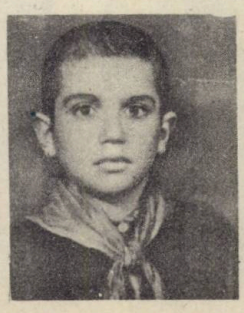

BREAZU ADRIAN
clasa a V-a B, Şcoala medie — Oraviţa

MOGÎLDEA ILEANA
clasa a IV-a C, Şcoala de 7 ani nr. 52 — Bucureşti

IVAN D. DUMITRU
clasa a V-a, Şcoala de 7 ani — comuna Albota raionul Piteşti, regiunea Argeş

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Cresc noi cadre

Sculptură de ANDREI ORGONAŞ

Lei 2,50

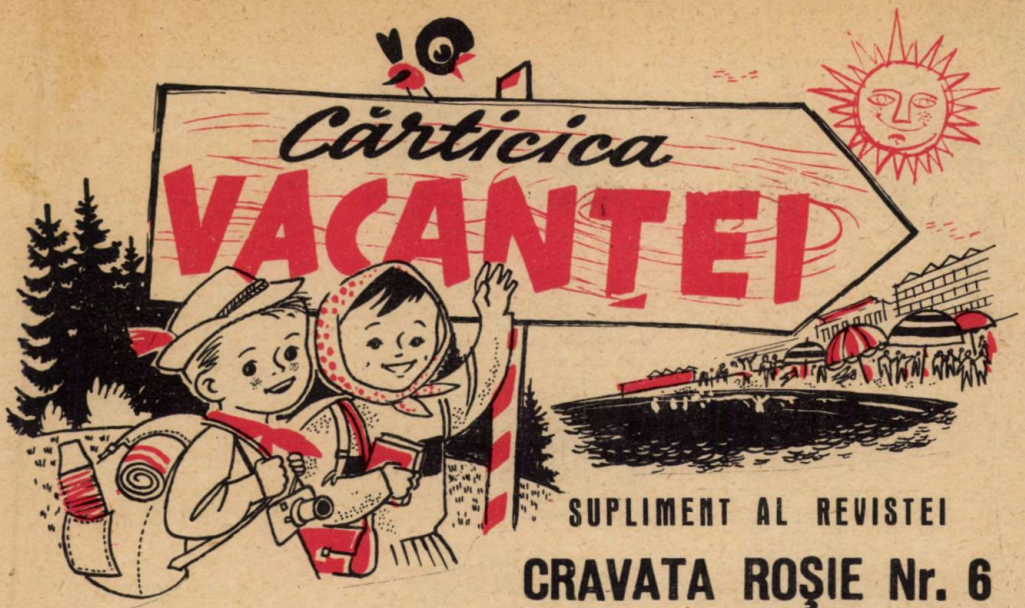

SUPLIMENT AL REVISTEI
CRAVATA ROȘIE Nr. 6
se difuzează gratuit o dată cu revista

Cîntec de drum

Muzica: SERGIU SARKIZOV

Versuri: VLAICU BÎRNA

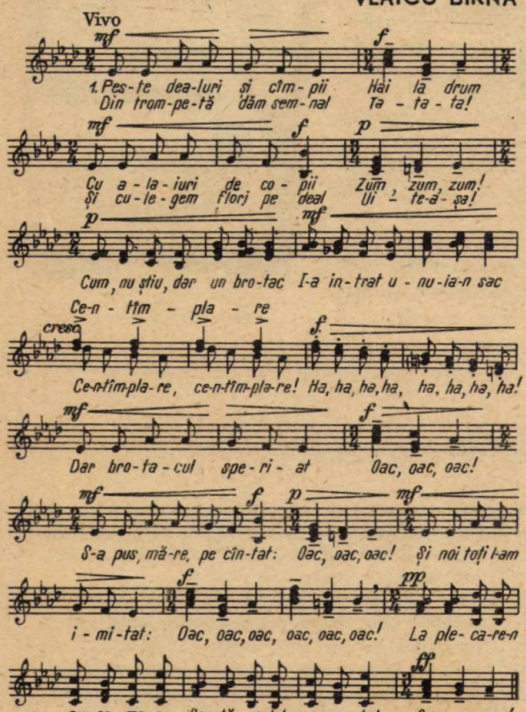

Peste dealuri și cîmpii,
Hai la drum!
Cu alaiuri de copii,
Zum, zum, zum!
Din trompetă dăm semnal:
Ta-ta-ta!
Și culegem flori pe deal,
Uite-așa!
Cum, nu știu, dar un brotac
I-a intrat unuia-n sac;
Ce-ntîmplare!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha.

Dar brotacul speriat
Oac, oac, oac!
S-a pus, mare, pe cîntat
Oac, oac, oac!
Și noi toți l-am imitat:
Oac, oac, oac!
Oac, oac, oac!
La plecare-n gura mare,
Brotăcelul ne-a certat:
Oac, oac, oac!

Pînă seara la chindii,
Tot pe drum!
Cu alaiuri de copii,
Zum, zum, zum!
Din trompetă dăm semnal:
Ta-ta-ta!
Facem tabără pe-un mal,
Uite-așa!
Strîns-am paie, strîns-am rugi,
Crengi uscate, buturugi,
Gata-i focul!
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha!

Urcă fumul, uite-l mai,
Pîn'la cer!
Sub perdeaua de văpăi
Stele pier.
În al ierbilor parfum,
În alai,
Mîine iar începe jocul,
Vremea-i să dormim acum,
Hai, hai, hai!

Începeți să înfrumusețați tabăra chiar de la intrare. Pentru aceasta faceți un arc de verdeață, punînd în două ladițe paralele, cu pămînt, semințe de plante agățătoare care se prind în boltă pe cîteva nuiele îndoite (desen). Mai puteți face un coridor verde care să ducă de la intrarea taberei spre corturi. De-a lungul unei cărări se bat pe ambele părți șiruri de țăruși. De la un țăruș la altul, față în față, se întind sfori care alcătuiesc un acoperiș. Pe ele se întind plante agățătoare care cresc repede.

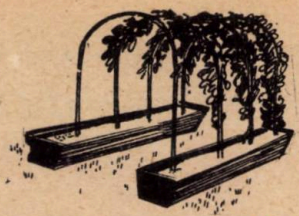

CHIOȘC DE VERDEAȚĂ

Vara, în tabără, activitatea se desfășoară mai mult afară. Alegeți un loc potrivit și construiți-vă un chioșc umbros. Bateți cîțiva țăruși în cerc și în centru un țăruș mai mare. Legați sforile de la țăruș la centru și lăsați să se acopere cu plante agățătoare. Aici veți putea juca șah, cîți, răsfoi albume și chiar să organizați cu grupa de pionieri o discuție despre o carte.

PĂSTRAȚI BUNURILE TABEREI!

Nu uitați! Tot ce e în tabără e al vostru, al tuturor. Trebuie să vă îngrijiți ca nimic să nu se spargă, să se strice sau să se murdărească. Mențineți curățenia în dormitoare, în sala de mese, la club și în curtea taberei.

Nu vă jucați cu mingea acolo unde se pot sparge geamuri. Fiți atenți, nu smuciți clanțele de la uși, nu lăsați robinetele deschise, nu lăsați să ardă lumina fără folos.

Urmînd aceste sfaturi, păziți propriile voastre bunuri.

UMOR

Instalarea cortului

...după strîngerea cortului

CATARGUL

În tabără, în fiecare dimineață se ridică drapelul roșu pe catarg, iar seara se coboară. Catargul poate și trebuie să fie frumos împodobit. De obicei el se vopsește cu roșu (cu vopsea „Duco", rezistentă la ploaie). În vîrf se fixează o stea roșie în 5 colțuri. Steaua se poate confecționa din placaj sau, și mai bine, din tablă groasă vopsită cu roșu. Stelei i se aplică un picioruș de metal care se introduce apoi în vîrful catargului. (Firește, toate aceste operații se fac înainte de instalarea catargului.)

La baza catargului puteți face un rond de flori, lăsînd o mică alee necesară pentru cei ce înalță drapelul. Dacă aveți la îndemînă zgură și cărămidă pisată, puteți alcătui diverse desene.

Prietenie

În tabără vă veți întîlni cu pionieri din alte școli, din alte orașe și sate, din alte regiuni. Iată un bun prilej de a lega prietenii durabile.

Vă veți putea povesti unul altuia despre unitatea de pionieri, despre satul sau orașul vostru. Luați cu voi fotografii, ilustrate din ținutul vostru, pentru a le dărui noilor prieteni. Astfel puteți afla multe lucruri noi și interesante din întreaga țară. Vă mai sugerăm un lucru interesant: o șezătoare a prieteniei. În această șezătoare, pionierii vor cînta melodii populare din regiunea lor, vor recita versuri, vor prezenta dansuri etc...

La plecarea din tabără, nu uitați să vă dați adresele unul altuia. Vă veți putea scrie, aflînd tot timpul lucruri interesante unul despre celălalt. În felul acesta vă veți continua prietenia începută în tabără pînă la... o nouă revedere.

TEATRU ÎN VACANȚĂ

MONTAJUL LITERAR

Aceasta este o formă de activitate teatrală ușor de realizat pe scenă. Un montaj este alcătuit din fragmente de poezii, cîntece, bucăți de proză cu o legătură între ele. Partea mai grea a montajului — care cere multă gîndire — o constituie alegerea temei și alegerea părților componente. Pentru aceasta trebuie să cerem ajutorul tovarășului instructor sau al unui tovarăș profesor. Așa, de pildă, un montaj literar închinat patriei se va putea alcătui din fragmente de poezii, proză apărute în revista „Cravata roșie" combinate cu cîntece pe care voi le știți, cu jocuri din diferite regiuni ale țării. O stemă a R.P.R., fotomontaje, grafice cuprinzînd realizări din patria noastră puse pe scenă vor putea servi drept cadru. Mai putem alcătui montaje pe tema „Eu, tînăr pionier" sau „O zi de tabără". Important într-un montaj este varietatea: să cuprindă recitări, povestiri dramatizate, cîntece, dansuri, gimnastică etc.

Știți că aproape orice poezie poate fi pusă în scenă? E un lucru ușor și de mare efect. Studiați cu atenție o poezie despre patrie, despre partid și veți vedea că există pe parcursul ei monologuri, dialoguri sau părți care pot fi recitate de către un cor format din 10—12 pionieri. În felul acesta, în afară de recitatorul principal, vor interveni în recitare și alte personaje, precum și corul vorbit, ceea ce va da o forță dramatică cu mult mai mare poeziei. Corul vorbit nu trebuie să aibă pasaje prea lungi. Toți cei din cor trebuie să rostească cuvintele deodată și să intoneze în același mod. Trebuie făcute repetiții mai multe, sub conducerea tovarășului profesor sau a instructorului, ca fiecare să intre la timp, să nu se nască pauze în recitare.

Uneori corul poate sta pe scenă, alteori el poate interveni din culise.

Cîte ceva din tainele scenei

Uneori prezentarea unei scenete cere să reproducem zgomotul unei furtuni, răpăitul ploii sau uruitul unui tren. Cunoscînd cîteva din tainele scenei, puteți obține acele efecte sonore de care aveți nevoie.

Vărsați un pumn de mazăre uscată într-o cutie mai mare și mișcați-o într-o parte și în alta. Veți obține un zgomot asemănător cu cel al ploii.

O sîrmă îndoită în formă de L înfășurată la capătul scurt cu hîrtie, învîrtită continuu imită șuieratul vîntului. Zgomotul unui tunet îndepărtat se obține scuturînd de colțuri o bucată de tablă sau placaj ceva mai mare.

Lovind cu un bici mijlocul unei foi de placaj rezemată înclinat de un perete, veți obține un zgomot care seamănă cu o împușcătură.

Pentru a reda zgomotul trenului, așezați pe podea trei bare de lemn, acoperiți-le cu o foaie de placaj și purtați înainte și înapoi o mătură, ca atunci cînd ați mătura. Zgomotul produs aduce cu cel al aburilor locomotivei. Dacă la aceasta se adaugă șuierături, tropot, se va părea că un tren se apropie. Născociți și voi singuri alte efecte sonore interesante.

COSTUME PE SCENA

Pentru reușita unui spectacol este necesar să acordăm atenție costumării. Cu fantezie vom izbuti să realizăm ceea ce avem nevoie. Cu resturi de pînză colorată, pene, nasturi de sticlă ne putem aranja un costum. Uneori avem nevoie să redăm un personaj comic. Atunci putem folosi o mustață din fuior de cînepă sau bucăți de blană. O pereche de ochelari prinși de un nas din carton, o șapcă trasă pe ochi sau lăsată pe ceafă ajută, de asemenea, la redarea unei figuri comice.

Lumini în scenă

Fie că e vorba de cor, de dansuri sau de o piesă, lumina bine potrivită pe scenă izbutește să dea efectul dorit pentru spectatorii din sală. La teatru se folosesc reflectoare. Vă puteți construi și voi reflectoare simple din carton gros, înfășurat în forma unui cilindru. În partea din spate, cilindrul se astupă cu un capac, tăindu-se un orificiu în care să poată intra fix fasungul. Se înșurubează apoi un bec de 100 de lumini și se face legătura cu priza. Atenție! Becul nu trebuie să se atingă de carton, altminteri cartonul va lua foc. Dacă dorim ca lumina să fie colorată, se aplică în deschizătura reflectorului, la distanță de bec, ca să nu ia foc, o foiță de celofan portocalie, albastră sau de altă culoare. Se găurește fin, cu un ac, celofanul pe centru, ca o sită, pentru ca să nu se încingă reflectorul înăuntru. De obicei, pentru scenă sînt necesare două reflectoare de acest fel, situate sus, în dreapta și în stînga cortinei, ascunse de marginile ei. Se dă o înclinație reflectoarelor încît ele să lumineze centrul unde se petrece acțiunea pe scenă.

Pregătiți-vă și în timpul verii pentru o

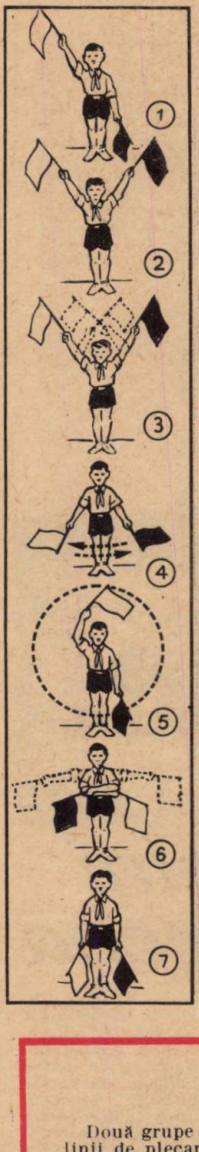

SEMNALIZAREA CU FANIOANE

După ce grupele și-au confecționat fanioanele, care sînt diferit colorate (de exemplu: un fanion roșu cu unul albastru, altul alb și celălalt roșu etc.), este bine ca fiecare pionier să aibă transcris pe un carton alfabetul morse, pentru ca în timpul semnalizării să poată urmări și descifra corect cuvintele transmise. Exercițiile se fac la început rar, cu transmitere de cuvinte scurte și litere din aceeași grupă. Transmisia și recepția nu se fac numai de către un pionier, ci la fiecare post trebuie să fie doi sau chiar trei copii.

La transmiterea punctului (fig. 1) folosim o singură mînă (poate fi stînga sau dreapta), ridicînd steguleț prin fața noastră. Transmiterea punctului se face scurt (numărînd în gînd „unu"), iar linia se transmite lung (numărînd în gînd „unu-doi-trei"). Linia se transmite cu ambele brațe ridicate tot prin față (fig. 2). De pildă pentru cuvîntul „moș", compus numai din linii, vom ridica fanioanele întîi de două ori (m), apoi facem o pauză cît durata unei litere (numărînd în gînd „unu-doi-trei"), apoi ridicăm fanioanele de trei ori (o), iar facem pauză și ridicăm fanioanele de patru ori (ș), după care facem o mișcare circulară cu fanionul din mîna dreaptă (fig. 5), care înseamnă „sfîrșitul cuvîntului".

Pionierul care recepționează cuvintele face aceeași mișcare circulară, ca semn că a înțeles cuvîntul transmis. Dacă nu a înțeles cuvîntul, oprește pe cel ce transmite, făcînd cu ambele steguleț trei mișcări orizontale în față și transmițînd ultima literă pe care a recepționat-o bine (fig. 6).

Să fim atenți ca la început distanțele dintre cel ce transmite și cel ce recepționează să nu fie prea mari (de pildă, între 200 și 400 de metri), iar cu timpul, pe măsură ce pionierii se perfecționează în semnalizare, distanța poate crește pînă la 500 și chiar 700 de metri.

După ce fiecare pionier și-a luat locul în primire avînd poziția din fig. 7, cel care transmite un mesaj sau o comunicare face semnul de „apel" (fig. 3), ridicînd ambele fanioane deasupra capului, încrucișînd brațele de cîteva ori, în așa fel ca

ALFABETUL MORSE

E	•	R	• — •
I	• •	P	• — — •
S	• • •	K	— • —
H	• • • •		
5	• • • • •	L	• — • •
punct	• • • • • •	F	• • — •
		Y	— • — —
N	— •	Q	— — • —
D	— • •		
B	— • • •	A	• —
6	— • • • •	U	• • —
		V	• • • —
W	• — —	4	• • • • —
J	• — — —		
1	• — — — —	C	• — • —
		Z	— — • •
G	— — •		
9	— — — — •	X	— — • •
		2	• • — —
T	—	3	• • • — —
M	— —		
O	— — —	7	— — • • •
Ș	— — — —	8	— — — • •
zero	— — — — —	virgulă	• — • — • —

Joc

ȘTAFETĂ PIONIEREASCĂ

Două grupe de pionieri egale le vom alinia în șir în dreptul unei linii de plecare. În fața fiecărei grupe, la o distanță de 5—10 m, vom așeza cîte o bancă de gimnastică sau de felul acelora care se găsesc în tabără. Grupele vor avea un interval între ele de cel puțin 3 m.

Pe fiecare bancă vor fi așezate următoarele obiecte: o coardă de sărit sau un capăt de frînghie, o bucată mai mare de hîrtie sau un caiet și un creion, o minge sau alt obiect ce poate fi transportat cu ușurință.

La semnalul conducătorului jocului, va porni în alergare cîte un pionier din fiecare grupă, urmînd ca la capătul băncii să se opreas-

că și să înnoade în jurul băncii fr
va trebui să scrie un proverb, d
alergarea încă 5—10 m pînă la u
La revenire va așeza mingea
dezlega frînghia așezînd-o pe
respectivă, va face schimbul de j

Rezultatul se stabilește în fe

— grupa care isprăvește prima 75 de puncte;

— pentru proba de scriere a pro proverbul care se repetă pe acel

— pentru o înnodare incorectă

nerea distincțiilor pionierești

să fie bine văzut de cel care recepționează. Acesta, la rîndul lui, confirmă apelul, răspunzînd prin același semn, dar făcut în jos (fig. 4). Înseamnă că transmisia poate începe. Trebuie să menționăm că, oricît de bine ar cunoaște pionierul transmisionist alfabetul morse, nu va putea decît anevoie să recepționeze singur ceea ce i se transmite prin fanioane. De aceea, cum am mai recomandat, postul de semnalizare să fie compus din doi pionieri, unul care urmărește transmisia și dictează ce vede, iar altul care scrie ce-i dictează primul.

După ce s-a terminat comunicarea, cel ce transmite face cu un fanion 3—4 cercuri (fig. 5), așteptînd ca și cel care este „pe recepție" să facă același semn, confirmînd că a înțeles.

Cînd plecați în excursie

① Lămuriți-vă bine asupra traseului pe care îl aveți de străbătut. Stabiliți dinainte locurile și orele de popas.

② Nu vă încărcați cu lucruri inutile. Prevedeți neapărat ceva pentru a vă apăra împotriva ploii.

③ Nu vă irosiți puterile imprimînd mersului un ritm forțat sau căutînd să vă arătați superioritatea luînd-o înaintea celorlalți.

④ Nu vă răzlețiți de grup! Vă puteți rătăci, provocînd astfel neplăceri și grupului, și vouă înșivă.

⑤ La popasuri, nu zburdați, odihniți-vă! Dacă sînteți încinși nu beți apă numaidecît. Evitați apa rece. Nu mîncați excesiv. Mîncarea multă îngreunează mersul.

⑥ Nu vă culcați direct pe iarbă! Puteți răci.

⑦ Calculați bine ora de întoarcere ca să nu vă apuce noaptea pe drum.

⑧ Nu uitați! La drum vă trebuie o trusă pentru prim-ajutor.

Să aprindem focul de tabără

Mai întîi alegeți locul potrivit la cel puțin 5 m distanță de copacii din jur. Puneți iarbă și mușchi uscat, grămadă, apoi crenguțe uscate de brad, ienupăr sau pin și abia pe deasupra vreascurile mari, trunchiurile răsturnate. După ce ați aranjat totul, înfigeți în părți cîteva crăcane și prindeți-le în formă de piramidă. Dați foc crenguțelor

uscate așezate stivă dedesubt.

E bine să știți că: pe vreme umedă găsiți crengile uscate în partea de jos a trunchiului de brad sau în tufișurile de alun sau arin; ca să aprindeți focul mai ușor, puneți cîteva mucuri de lumînare într-o hîrtie de ziar, care îmbibată cu parafină va arde repede și cu flacără puternică, aprinzînd lemnele.

URI

a; va trece apoi la caiet, unde
are va lua mingea, continuînd
ict de întoarcere bine stabilit.
ul de unde a fost luată, va
ă, apoi, revenind la grupa
ri prin atingerea palmelor.
rmător:
eta are 100 de puncte; a doua,

lor: cîte 5 puncte de proverb;
aiet se elimină.
înghiei, se scad cîte 5 puncte.

Conducătorul jocului, ajutat, după nevoie, de unul sau doi arbitri dintre pionierii care nu joacă, supraveghează desfășurarea ștafetei, reținînd eventualele greșeli. Face apoi totalizarea punctelor pentru fiecare grupă. Grupa cu cel mai mare punctaj este declarată cîștigătoare.

La repetarea ștafetei, în loc de proverbe se pot scrie denumiri geografice cu aceeași literă — exemplu: București, Bicaz, Baical, Borneo etc. Pentru înnodarea fringhiei se va preciza și demonstra felul în care se cere făcut nodul: simplu, dublu, cu fundă, lat etc.

Ștafeta noastră pionierească poate constitui în cadrul întrecerilor din tabără o interesantă probă aplicativă, la care pot lua parte, sub formă de concurs, grupe de pionieri din mai multe detașamente.

Prof. I. TEODORESCU-ARGHEZI

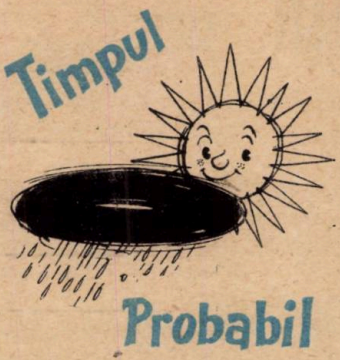

bservațiile asupra timpului se fac de trei ori în 24 de ore (la orele 7 — la 13 — și la 21).

Se notează următoarele fenomene: temperatura aerului, direcția și viteza vîntului, nebulozitatea și precipitațiile. Pionierii mai mari pot nota și presiunea.

Termometrul cu care se măsoară temperatura se așază la umbră, la cel puțin 2 metri de pămînt.

Direcția vîntului se determină cu ajutorul unui indicator. Iată modelul unui indicator de tablă, care se poate construi foarte ușor (desen).

Tăria vîntului se notează de la 0 la 10 și se consemnează după cîteva semne exterioare, care le dăm mai jos.

ACALMIE — (Fără vînt) — fumul se ridică vertical — frunzele copacilor nemișcate. 3 — VÎNT SLAB — frunzele mici se mișcă — steagurile se clatină mereu. 4 — VÎNT POTRIVIT — steagurile se întind în direcția vîntului — ramurile groase se clatină. 7 — VÎNT TARE — tulpinele subțiri ale copacilor se îndoaie. E greu să mergi împotriva vîntului.

NEBULOZITATE — se notează prin haşurarea unui pătrat. Dacă tot cerul este acoperit cu nori, se haşurează în întregime, dacă nu, numai jumătate, o treime etc.

Cantitatea de apă se măsoară cu un aparat special — pluviometru — , iar presiunea aerului, cu un barometru.

Cu puțină muncă, meteorologii din tabără pot alcătui o mică stațiune și întocmi un jurnal meteorologic.

LA ÎNTRECERE

Aliniem două grupe egale de pionieri, față în față, la o distanță de 8—10 m. La jumătatea distanței dintre cele două grupe tragem o linie despărțitoare. Pe această linie vom așeza cîte un obiect ușor de mînuit (un steguleț, o minge de oină, o bască etc.).

La un semnal pe care-l va da conducătorul jocului (fluier, bătaie din palme, comandă), perechile trebuie să alerge pînă la obiectul din fața lor. Jucătorul mai îndemînatic îl ia și revine în fugă pe locul de plecare, cîștigînd în acest mod puncte pentru echipa lui.

Se va ține socoteala numărului de obiecte adus pe linia de plecare de fiecare grupă, totalizîndu-se după 4—8 repetări. Bineînțeles că obiectele vor fi reașezate pe linia despărțitoare după fiecare joc.

Va cîștiga întrecerea grupa de pionieri care va totaliza cel mai mare număr de puncte.

O ȘARADĂ A PĂSĂRILOR

Aflîndu-te în excursii, într-o pădure, luncă, poiană, învață să observi păsările și să le recunoști după zbor. Iată cum arată în zbor: eretele — barza — rața sălbatică — rîndunica.

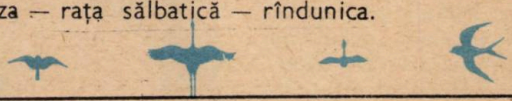

CULEGEȚI PLANTE MEDICINALE

Pretutindeni în cîmp, în lunci, în păduri se găsesc plante medicinale. Trebuie numai să fiți atenți să le culegeți și apoi să le depuneți la centrele de colectare indicate de farmacia locală.

Plantele se adună pe timp uscat și senin și se usucă la umbră sub un șopron sau într-un pod bine aerisit. Înainte de a fi puse la uscat, plantele se aleg, se curăță, li se înlătură părțile putrezite.

Culegeți aceste plante. Învățați să le recunoașteți în natură.

MUȘETELUL sau ROMANIȚA.

IENUPĂRUL — din familia conifere lor, îl găsiți în pădurile de brad. Fructele lui negre se culeg din august pînă în septembrie.

MĂCEȘUL — foarte bogat în vitamina C. Se culeg fructele. Se usucă în cuptor de îndată ce au fost culese.

DEGEȚELUL — tufele sînt înalte, cu flori mari cît un degetar. Se adună frunzele în luna septembrie.

UN PRIM-AJUTOR ÎN CAZ DE ACCIDENTE

În caz de tăietură, unge cu iod rana sau dezinfectează-o bine cu apă oxigenată. Acoperă apoi cu tifon, pune o bucată de vată și pansează. Așa se aplică *pansamentul la mînă (fig. 1 — A,B)*. Așa se aplică *pansamentul la picior (fig. 2)*.

Ai grijă: apucă de margini atît tifonul, cît și pansamentul. Nu spăla rana cu apă și nu șterge sîngele de pe rană cu vată. Toate acestea pentru a opri pătrunderea microbilor în rană.

În cazul unei hemoragii puternice, leagă strîns cu un prosop sau cu o curea mîna sau piciorul mai sus de rană. Această legătură nu se poate ține mai

Fig. 1a.

Fig. 1

mult de două ore. Bolnavul trebuie dus cît mai urgent la medic.

Dacă pansamentul se îmbibă cu sînge, nu se scoate. Se mai pun pe deasupra cîteva rînduri de fețe.

Fig. 2

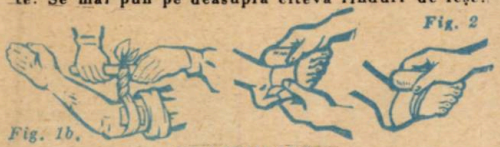

Fig. 1b.

FRACTURILE

Brațul sau piciorul fracturat se fixează între două scîndurele și se pansează. Se așază piciorul sau brațul rupt mai sus decît corpul și se cheamă medicul.

INSOLAȚIA

Iată primul ajutor care se dă la insolație. Se scoate rucsacul sau orice greutate poartă cel insolat. I se descheie cămașa și este lăsat cu o îmbrăcăminte cît mai ușoară. Accidentatul este așezat la umbră, i se dă de băut apă rece (des și în porții mici). I se udă pieptul cu apă rece și i se pun comprese reci la cap.

LEȘINUL

Așază pe cel care a leșinat în așa fel ca picioarele să fie mai sus decît capul. Descheie-i haina, stropește-l cu apă rece pe cap, pe piept, pe față. Freacă-i tîmplele cu alcool sau apă de colonie. Dă-i să bea un ceai fierbinte sau o cafea.

ÎNȚEPĂTURI DE ALBINE

Scoate acul din rană, stoarce otrava care a pătruns în piele și acoperă locul cu o compresă caldă. Se mai recomandă ca pe înțepătură să se toarne 1—2 picături de amoniac, peste care se pune o compresă.

CITIȚI ÎN VACANȚĂ

PRIN ORAȘUL CU MINUNI — Maria Banuș

PATRU COPII ÎN MARELE CODRU — Domnița Moldoveanu

COLEGI DE CLASĂ — Costache Anton

DIMINEAȚA CERUL E ALBASTRU — Virgil Chiriac

SFÎRȘITUL VACANȚEI — I. Hobana

UN VIS ÎMPLINIT — Oliviu Negoiță

CÎNTECUL BISTRIȚEI — Elena Mătase

RADIO

CONSTRUIȚI SINGURI

Azi veți învăța să vă construiți singuri un radioreceptor cu transistoare.

Transistoarele au intrat de acum definitiv în viața de toate zilele. De aceea montajul pe care vi-l recomandăm pentru a-l folosi în taberele de munte sau mare unde vă veți petrece vacanța va folosi un transistor și o diodă cu germaniu. Dioda poate fi de oricare tip destinat detecției, iar transistorul poate fi oricare din seria P_1, P_6 (sovietici) și, în ultimă instanță, oricare tip îl aveți la îndemînă. Carcasa bobinei B o construiți înfășurînd mai multe straturi de hîrtie unsă cu pelicanol pe un cilindru de lemn, căpătînd astfel un cilindru de circa 3—4 cm diametru. Bobinați pe acest cilindru (carcasă) sîrmă de cupru izolată cu email sau mătase 120 spire, cu o priză la o treime, începînd de la capătul de jos în sus. Pentru aparate de mici dimensiuni (montajul acesta a fost experimentat într-o tabacheră de ebonit) se va folosi pentru bobina B fie un miez de ferită, fie un miez de ferocart. În acest caz vom bobina numai 80—88 spire, cu aceeași sîrmă, priza alegîndu-se tot la o treime, începînd de la capătul legat la masă. Restul, e simplu, se vede din schema alăturată. Pentru alimentarea cu energie electrică folosiți fie o baterie tubulară pentru lanterne de 3 volți sau o baterie de lanternă de 4,5 volți. Audiția se face în căști. Cu o antenă bună și o priză de pămînt corespunzătoare, veți fi surprinși de mulțimea stațiilor de radio recepționate. Pentru postul local ajunge și o bucată de liță lungă de 4—5 metri.

Iată acum schema. Notați-vă: emiterul tranzistorului se pune la masă.

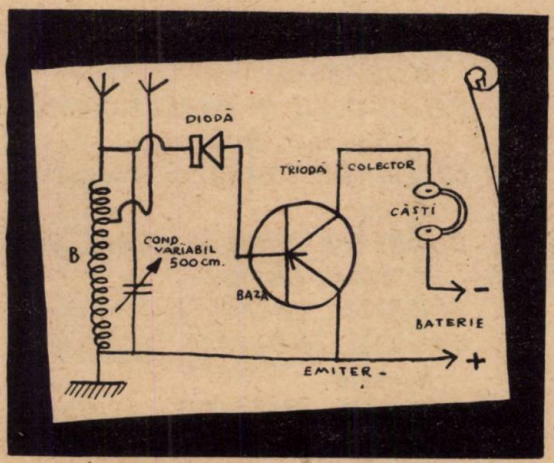

La pește!

Mulți dintre voi, dragi pionieri și școlari, vă îndeletniciți cu pescuitul. Iată cîteva sfaturi pentru voi:

LA MUNTE - pescuitul diferă de cel de la șes. Acolo în apele reci și limpezi trăiesc: păstrăvul, lipanul etc. Îi pescuim mergînd în susul apei și încercînd mai ales în vîltori și după bolovani, acolo unde apa face vîrtejuri. Momeala cea mai bună o constituie diferite insecte, ca muște, efemere etc.

LA MARE — pescuitul dă bune rezultate pe lîngă diguri sau acolo unde sînt stînci sau apă mai adîncă. Puteți pescui: scrumbii, guvizi, zărgan, stavrid, chefal etc.

Momeala bună: aterină, hamsii, legume și viermișori.

UMOR

COPACUL:—Ajutor! Vrea să se iscălească pe mine

Bibl. 2 ex 47

CRAVATA ROȘIE

Nr. 6 1961

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR, EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

FLORI ALBE, FLORI NEGRE, FLORI GALBENE, FLORI

de OTILIA CAZIMIR

Copii de pe toate-ale lumii meleaguri —
Flori albe, flori negre, flori galbene, flori —
Culegeți-mi vorba ca mierea din faguri
În negri, în galbeni și-n albi pumnișori.

A voastră mi-e inima caldă. A voastră
E aripa gîndului meu ce vă cheamă.
Vă mîngîie somnul ca steaua albastră,
Vă mîngîie fruntea ca mîna de mamă.

Pui mic, pui de negru, păpușă de lut,
Deschide ochi mari în lumini de-auroră,
N-auzi de departe un glas cunoscut,
Un glas romînesc, glasul meu, glas de soră?...

O stampă străveche cu trei flori de măr,
O fată cu ochii piezișî se ridică
Și-un fluture alb își anină în păr...
De unde te știu, chinezoaica mea mică?

Mi-e limba străină de-a voastră. Străină
Vi-e slova cu care însemn cum trec anii,
Și, totuși, pe vînt, prin văzduh și lumină,
Vă cînt tuturor, ca la noi: Nani, nani...

Curînd, cînd în mersul puternic și plin,
Senini soli de pace sub cerul senin,
Voi, tînăr cu tînăr și frate cu frate,
Veți trece cîntînd din cetate-n cetate,

Alături de voi, pas în pas, gînd în gînd
(Flori albe, flori negre, flori galbene, mii)
Va trece-o bunică rîzînd și plîngînd,
Cu pași încă tineri, cu ochi încă vii.

Pășind înainte, mereu înainte
Sub cerul albastru, curat și fierbinte,
Priviți-o cu drag și zîmbiți-i mereu:
Bunica aceea, copii, voi fi eu...

CRAVATA ROȘIE

pionierilor și școlarilor editată de C. C. al U. T. M.
Administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

1 Iunie

Nicăieri nu scrie asta, dar inima-ți spune că fericirea patriei se desluşeşte în zîmbetul copiilor, în ochii lor limpezi, în bucuria zilei de mîine. Iată gînduri cu care întîmpini totdeauna ziua de întîi iunie cînd despre sărbătoarea copiilor vorbesc pînă şi vitrinele încărcate cu jucării, cu costume şi cu o sumedenie de lucruri, toate special pregătite pentru această zi. Dar parcă şi cerul, şi grădinile, şi blocurile noi care rîd în soare în toate oraşele patriei noastre, toate sînt special pregătite pentru 1 Iunie.

Şi într-adevăr, totul în ţara noastră liberă este dăruit copiilor, este dăruit vieţii lor fericite. Pentru a le cunoaşte ar trebui să călătorim mult timp de-a lungul şi de-a latul ţării, să mergem în fiecare oraş şi în fiecare sat din vîrful muntelui pînă pe întinsele cîmpii. Peste tot vom afla cîte ceva care să poarte denumirea „pentru copii." Şcolile, sutele şi miile de şcoli sînt din ce în ce mai mari, mai frumoase, mai bine înzestrate cu laboratoare, cu biblioteci, cu săli de sport. În sălile lor de clasă învăţători şi profesori dau cunoştinţe milioanelor de copii.

Dar pe lîngă şcoli cîte alte lucruri destinate copiilor nu întîlnim pe cuprinsul patriei noastre! Case ale pionierilor, săli de teatru şi de cinematograf, stadioane, tabere — toate destinate pregătirii viitorilor cetăţeni culţi, constructori de nădejde ai socialismului. În aceste locuri, ei îşi însuşesc cunoştinţe, îşi călesc mintea şi trupul, pentru a păşi cu siguranţă pe drumurile minunate ce le stau în faţă, pentru viitoarele lor profesii de muncitori cu înaltă calificare, tehnicieni, ingineri, oameni de artă şi cultură.

În toate aceste lucruri care fac ca viaţa copiilor noştri să fie mereu mai senină, noi vedem grija înţeleaptă a părintelui iubit, Partidul Muncitoresc Romîn. Lui îi datorăm aceste zile minunate cum nu s-au cunoscut altădată pe meleagurile patriei noastre. Şi aceeaşi viaţă fericită o duc copiii din ţările unde se construieşte socialismul, unde popoarele libere luptă pentru viitorul luminos al copiilor.

Dar, copii, mai ştiţi că nu în toate ţările cei de-o seamă cu voi pot să zîmbească fericiţi. Unde-i sărăcie şi boală, foamete şi mizerie, copilăria este chinuită, împovărată de griji, de durere şi de umilinţă. Şi acest lucru se petrece în ţările capitaliste. În această zi de 1 Iunie, micii copii de negri, Jim, Bob sau Jak din Arkansas (S.U.A.), se gîndesc trişti că nici anul acesta rasiştii din oraşul lor nu i-au lăsat să treacă pragul şcolii pentru că pielea lor nu este de culoare albă. Au fost bătuţi şi aruncaţi fără milă în stradă şi au rămas mai departe lipsiţi de lumina cărţii. Togo din Hiroşima, îndepărtatul oraş al Japoniei peste care în 1945 s-a abătut urgia bombei atomice lansate de americani, îşi va plînge în această zi mama lui moartă în groaznice chinuri şi suferinţe, datorită radiaţiilor atomice. Togo care era mic în 1945 simte acum semnele bolii care i s-au cuibărit şi lui în acea zi tragică în trup.

Micul José din Cuba s-a bucurat atunci cînd patrioţii cubani, în frunte cu Fidel Castro, i-au izgonit pe invadatorii pregătiţi în Statele Unite ale Americii. El ştie însă că tîlharii înarmaţi de capitaliştii americani şi acum încearcă să se năpustească asupra liberei şi înfloritoarei Cube. Dar fraţii şi părinţii lui José, oameni pînă mai ieri robi pe plantaţiile stăpînite de capitalişti, vor arunca din nou în mare pe corbii de pradă.

Aşadar, dragi copii, cînd veţi primi tradiţionalul dar de 1 Iunie, gîndul vostru să zboare către micul Jim sau Bob, către micul Togo, către micul José şi cu toţii să vă strîngeţi în această zi mîinile.

Să le doriţi tuturor aceeaşi copilărie fericită pe care o aveţi voi, copilărie care trebuie să înflorească pe toate meridianele globului.

La şcoală

de ELENA DRAGOŞ

Toamna-aceea iar îmi vine-n minte
Cînd făceam spre şcoală-ntîii paşi
Şi eram fetiţa cea sfioasă,
Îmbrăcată-n vechiul paltonaş.

Se găteau cocorii de plecare,
Adunîndu-şi puii rătăciţi,
Şcoala ne-aştepta pe-un colţ de zare
Lîngă doi salcîmi pipernicţi.

Maica m-a lăsat în pragul şcolii
Şi de-acolo singură-am rămas,
Şi atunci tu, dragă-nvăţătoare,
M-ai primit cu duioşie-n glas.

Şi privindu-i fără şovăire,
Eu credeam în ochii tăi cei buni.
Îţi aduc adîncă mulţumire
Pentru bunătatea ta acum.

De atunci, în părul tău de soare
Multe ierni au presărat zăpezi.
Lîngă chipul blînd al mamei mele
Tu în suflet ai să-mi luminezi.

Învăţătorul

de RUSALIN MUREŞANU

Învăţător de ţară cu glas şi pas molcom,
Îndrăgostit de clasa şi băncile mărunte,
Ce vise fără seamăn îţi tremură sub frunte
Cînd dai lumină orei şi puilor de om?

Atîţi copii de-o şchioapă, de-acum şi de departe,
Cu-ncredere şi vise ia tine au venit.
I-ai modelat într-una, muncind neobosit,
Artist modest şi sincer, pe fiecare-n parte.

Ţi-e părul sur de toamne, de-a vremii vijelie...
Pe-ntîiul „A" pe tablă îl scrii mai tremurat,
Dar mîna-ţi trei decenii a învăţat un sat
Să desluşească slova din carte şi s-o scrie.

Azi vin mereu spre tine, bătrîn învăţător,
Copilării frumoase şi multe să le sameni
Cu dragoste de ţară, de carte şi de oameni,
Iar ele să te-mbie cu tinereţea lor!

Pe urmele lui DARIE

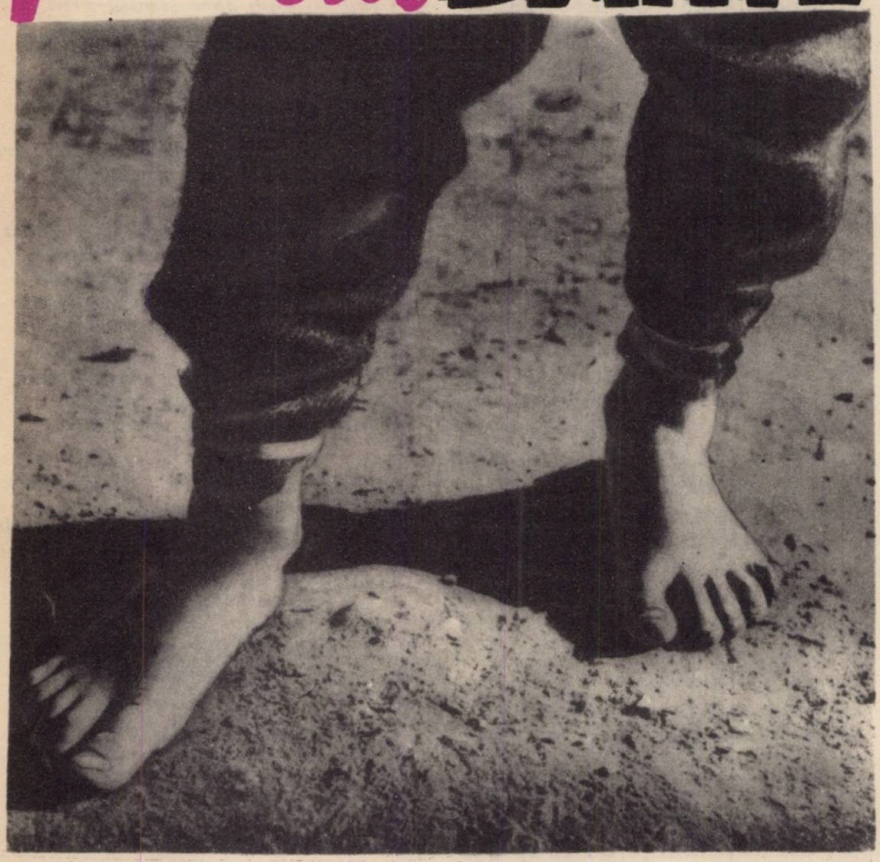

„Îmi aduc aminte de fiecare sunet pe care l-am auzit, de fiecare cîntec care a răsunat și a plîns în mine, de fiecare pumn pe care atunci sau mai tîrziu l-am primit în ceafă, în coaste, în obraz..."

(ZAHARIA STANCU: „Desculț")

Țin șoseaua înainte, pe lîngă moară. În dreapta, peste calea ferată, dealurile cu vii și cu pomi singuratici semănați pe coastă se înalță solemn și ocrotitor deasupra satului, strîngîndu-și peste mijloc cingătoarea de drumuri înguste și despletind peste creste poteci ale căror firișoare șerpuiesc nemișcat către Băneasa, Tudor Vladimirescu, Băduleasa... În stînga, peste oglinda Călmățuiului, comuna Salcia își înfățișează casele cu ogrăzi arătoase, dominate de clădirea monumentală a școlii. Dincolo, peste dealuri și peste sat, cîmpie — cîmpie fără margini.

Privesc întinderea, peste care aleargă slobozi telegarii vîntului, ascult larma nedeslușită a satului în acest ceas de amiază, și o înfiorare tainică îmi cuprinde inima, coborînd în mine ca o vrajă, ca un descîntec. Încerc să deslușesc în colbul șoselei pașii desculți ai lui Darie, mult îndrăgitul erou din romanul lui Zaharia Stancu, pe care l-am desprins din paginile cărții și l-am luat cu mine în această scurtă călătorie pe meleagurile lui. Iar gîndul lăsat o clipă liber aleargă în urmă, peste ani...

Ți-aduci aminte, Darie? Pe potecile acestea dintre vii urcau flăcăii și fetele duminica, după horă, umplînd înserarea cu cîntece și însăilînd minunate povești de dragoste; acesta-i drumul pe care l-ai străbătut desculț către tîrgul Roșiorilor, în căutarea stăpînului și a unui vad spre viață; acestea-s pămînturile la care au rîvnit atîta Tiță Uie și unchiul tău, Uțupăr, și Picică, pîndarul satului, cel care spunea basme atît de frumos și care nu se putea însura pentru că n-avea o brazdă de ogor... Acesta-i dealul peste care au răzbătut prima oară focurile răscoalei de la 1907, aprinse la conacul boierului State Pantazi din Cîrligați; acesta-i cerul care s-a înroșit de flăcările mîniei dezlănțuite de desculții satelor teleormănene și acesta-i pămîntul înroșit de sîngele viteaz al răsculaților...

Ți-aduci aminte, Darie? Cîți ani să fie de atunci? Mai mult de o jumătate de secol... *„Peste oamenii împușcați și îngropați adînc, a răsărit iarbă, iarbă nouă, iarbă proaspătă"*... În fiecare primăvară încolțea și creștea iarba proaspătă, în fiecare vară creștea și se cocea rod bogat pe pămînturile acestea stropite de veacuri cu sudoarea și sîngele celor desculți. Dar pămînturile și belșugul roadelor erau ale boierilor, ale moșierilor și arendașilor. Acum, pămînturile și belșugul roadelor sînt ale poporului muncitor — din moșieri și arendași n-a mai rămas nici urmă... Copiii aceștia care se scaldă în undele Călmățuiului nu știu ce-i acela „moșier" sau „arendaș". Știu despre ei numai din cărțile de școală sau din povestirile bătrînilor.

În satele dunărene și în toate satele de pe cuprinsul țării, a izbîndit pentru totdeauna visul răsculaților de la nouă sute șapte.

„Pe dealuri, pe unde pămîntul nu dă rod, pe acolo au și rumînii ceva ogoare ale lor. Pe lunci, pe cîmpurile întinse, cu pămînt gras — moșiile. Mergi călare de la marginea unei moșii la marginea cealaltă o zi întreagă. Dai acolo de hotarul altei moșii".

(ZAHARIA STANCU: „Desculț")

De sus, de pe deal, privești întinsul fără hotar al cîmpiei. Pînă acolo, la marginea zării, se întind pămînturile gospodăriei colective. Pe drumurile acestea, care taie în lung și-n lat cîmpia, răsună în serile de vară cîntecul vesel al echipelor de colectiviști care se întorc de la muncă.

Cobor pe ulițele largi, inundate de larma zgomotoasă a copiilor desprinși parcă din strofele lui Coșbuc. Pîlcuri de săteni tăifăsuiesc strînși pe la porți. Oamenii muncesc toată ziua, iar pe înserat ies în șosea la taifas. Despre ce vorbesc? Despre multe. Despre arăturile din toamnă ale tractoarelor, despre colectiviștii din Putineiu care au ridicat valoarea zilei-muncă la aproape cincizeci de lei, despre construcția noului saivan al colectivei sau despre veniturile pe care le-au obținut anul acesta de la orezărie.

De la sfat cotesc la dreapta către cătunul Viorica, pe o uliță largă și

dreaptă, ca un bulevard. De altfel, mai toate uliţele de aici sînt la fel: largi ca nişte bulevarde, străjuite pe laturi cu plopi tineri, care săgetează îndrăzneţ văzduhul, sau cu duzi pitici şi rămuroşi. Dar mai este un lucru care-ţi atrage atenţia şi care dă satului aspectul unei aşezări urbane: mulţimea firmelor. Aproape pe fiecare uliţă, în inima satului, întîlneşti o clădire cu aspect mai... aparte deasupra căreia se află o firmă: „Grădiniţa de copii", „Librărie", „Farmacie", „Oficiul poştal", „Căminul cultural"... Pe faţada clădirii monumentale care priveşte peste sat cu ochii largi, plini de lumină, ai ferestrelor se află prinsă o tăbliţă modestă: „Şcoala de 7 ani". Sătenii însă îi spun „liceu". Şi mîndria care face să le vibreze glasul atunci cînd vorbesc despre înfăţişarea de azi şi de mîine a satului lor îţi apare pe deplin justificată.

„Trei ferestre are şcoala. Trei ferestre uriaşe faţă de ferestrele caselor în care vieţuiesc oamenii... Ferestrele şcolii sînt fumurii. Pereţii, coşcoviţi, gălbui. Dincolo de ferestre, arborii goi, cerul vînăt, spart, peticit".

(ZAHARIA STANCU: „Desculţ")

Îţi aduci aminte, Darie? Ce mare ţi se părea şcoala — clădirea aceea cu patru pereţi înalţi, cu o singură odaie în care se afla o tablă sprijinită pe trei picioare, o hartă, catedra şi scaunul învăţătorului... Şi cît de fierbinte era dorinţa ta de a învăţa, de a citi, cu cîtă înfrigurare căutai cărţile şi cît de greu le găseai. Dar cînd le găseai, le citeai *„cum mănînci atunci cînd eşti flămînd codrul de pîine"*, cu toate că popa Tomiţă Bulbuc îţi spunea ca să te înspăimînte: *„Baboi şi-a pierdut minţile din pricina cititului"*...

Privesc clădirea înaltă, cu etaj, care domină semeţ perspectiva satului către gară. Şirurile de ferestre de la etaj şi parter lasă să pătrundă din plin lumina soarelui în încăperile largi ce adăpostesc cele nouă săli de clasă, sala de festivităţi, laboratorul, sala de materiale didactice şi celelalte. Directorul şcolii ne dă o informaţie care, de fapt, nu mai e o noutate pentru nimeni: în tot satul nu mai există neştiutori de carte. În ceea ce priveşte şcolarizarea, cifrele statistice sînt semnificative: frecvenţa — sută la sută, cuprinderea copiilor de vîrstă şcolară în învăţămîntul de 7 ani — sută la sută. Ţi-aduci aminte, Darie? În şcoala cea cu patru pereţi şi trei ferestre de acum o jumătate de veac şi de mai tîrziu, tălmăcea lumina slovei un singur învăţător; azi, în şcoala cea nouă, predau patru învăţători şi zece profesori. Cîţi dintre tovarăşii truditei tale copilării au putut străbate către oraş la învăţătură, Darie? Puţini. Unul, doi... Astăzi întreb de numărul tinerilor din sat elevi la şcolile medii sau în învăţămîntul superior, şi directorul mă priveşte cu ochii măriţi de nedumerire:

— Cîţi elevi şi studenţi avem? Sînt mulţi, mulţi de tot, e greu de precizat numărul exact... Mi se pare că în monografia cea nouă a comunei s-a menţionat o cifră, dar ea este foarte relativă; cu fiecare an creşte numărul tinerilor care pleacă la şcoli tehnice, profesionale, medii sau la institute şi facultăţi...

Totuşi aflu că Petru Dogaru şi soţia sa, Stana, după ce au terminat facultatea, s-au întors în sat profesori la şcoala cea nouă, că Scarlat Stancu a urmat cursurile Academiei militare, Ricu Dobre a terminat I.S.E.P.-ul, iar Petre Dobre a absolvit Institutul de mine şi petrol... Şi ca ei mai sînt mulţi alţii.

Astăzi oraşul nu mai „mănîncă oameni", nu mai înspăimîntă pe nimeni cu perspectiva mizeriei şi a pierzaniei. Izbînda vieţii socialiste a făcut din oraş adevăratul centru de cultură şi progres, iar fiii foştilor desculţi, ai răsculaţilor de la nouă sute şapte merg acolo şi se adapă din plin de la izvoarele de lumină ale cărţii, apoi se întorc şi seamănă aceeaşi lumină în sufletele părinţilor şi fraţilor lor...

★

M-am întors la gară pe acelaşi drum. Înserarea cobora, inundînd pămîntul cu umbrele sale viorii, iar vîntul îşi domolise alergătura. Peste cîmpia întinsă se aşternuse o linişte deplină. Satul a rămas în urmă, petrecîndu-mă cu acelaşi murmur nedesluşit. Doar pe malul Călmăţuiului se zbenguie copiii, umplînd împrejurimile de larmă. Şi în ochii lor luminaţi de fericire, în obrajii rumeniţi de fierbinţeala jocului, în chiuitul guraliv şi zgomotos întîlnesc parcă chipul nou al lui Darie, al copilului cu ochi albaştri şi sufletul ca o fîntînă ce oglindea înălţimile cerului şi care acum o jumătate de veac străbătea cu picioarele desculţe drumul bolovănos şi greu spre viaţă...

ION MACARIE

Steagul roşu

de VERES ZOLTÁN

De ce e roşu steagul nostru?
De ce-l urmăm în orice loc,
Cînd spre victorii noi ne cheamă
Cu fîlfîirea lui de foc?
Fiindcă roşu ca văpaia
Şi sîngele lui Horea-a fost,
Cînd nu-şi găseau pe lume domnii
De spaima morţii adăpost.

Iar flacăra pe care Doja
Răzbunător o năruia
Asupra negrelor-castele
Tot roşie a fost şi ea.
De-aceea astăzi cînd prin vînturi
Drapelul fîlfîie vioi,
Cu roşul lui aprins ne cheamă
La lupte noi, la fapte noi.

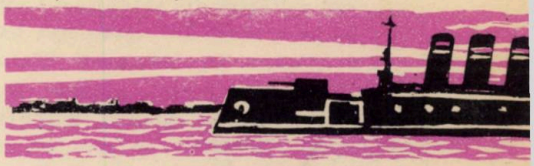

E-acelaşi steag care-n Octombre
Pe Smolnii fluturase larg,
E steagul roşu-al „Aurorei",
Suit pe vîrful de catarg.
E-un steag pe care comunarzii
Cu sînge l-au stropit şi ei,
E steagul sfîrtecat de vifor
La Griviţa-n treizecişitrei.

Asemeni zorilor, e roşu,
Ca soarele se-nalţă-n zări;
Spre cer îşi flutură mătasa
Şi umple bolta de chemări.
E dus şi-n cosmos de rachete,
Ca sol al vechiului Pămînt...
Deci mîndru fii de steagul roşu,
Priveşte-l ca pe-un lucru sfînt.

E semnul marilor victorii
Ale partidului iubit,
Tu, chiar copil fiind, urmează-l
Şi fii ostaşul lui cinstit.
Eroii clasei muncitoare,
În seamă dîndu-ni-l, ne-au spus
Ca-n muncă paşnică şi luptă
Să ţinem steagul tot mai sus!

Trad. IOANICHIE OLTEANU

TĂURAȘUL

de PETRE LUSCALOV

În dimineața aceea de noiembrie, o cireadă a gospodăriei colective din satul Lunca păștea liniștită undeva pe o luncă din apropierea bălții Dunării. Ziua era neobișnuit de călduroasă. Vîntul de sud, mătăsos și cald, înfiora japșele argintii, foșnea, în frunzișul sălciilor, zburlea ciucurii negri-roșcați, iscați din păpurișuri, pierzîndu-se apoi cu un foșnet de hîrtie uscată în porumbiștile veștede. Soarele înșelător dogorea, umed și primăvăratic, umplînd luncile nesfîrșite și dealurile îndepărtate ale Dunării. Și totuși toamna era aici. La fiecare răbufnire a vîntului, sălciile se despleteau într-un roi de frunze galbene, ce se învolburau, scînteind în văzduh. O clipă ele păreau că vor să se înalțe spre ramurile dezgolite, pline de sevă, și-apoi fluturînd ciudat, dansînd, legănîndu-se în sus și în jos, cădeau pieptiș în apa limpede de cristal. Tălăngile sunau trist.

Vacile roșcate, bălțate sau negre, pășteau aburind cu nările lor mari, larg deschise, iarba pipernicită și rece. Deasupra lor, în văzduhul încremenit, răsunau din cînd în cînd strigătele răgușite ale văcarilor:

— Ceaaa, boalăăă... ceaaa... ceaaaa... n-auzi? Ceaaa...!

Atunci, ici-colo, o vacă ridica capul, ciulea urechile, apoi, parcă rămînînd îngîndurată, rumega ușor, privind cu ochii ei mari și umezi undeva departe, spre satul de pe costișă.

Tolăniți în mijlocul cînepei pe niște pufoaice întinse pe iarbă, cei doi văcari colectiviști fumau, urmărind cu un zîmbet în colțul buzelor un tăuraș Simmental, roșu, cu ciuboțele albe, ochi negri ca pruna și bot trandafiriu, ce zburda în voie în mijlocul cînepei.

Tăurașul fusese cumpărat de colectiviști de la o fermă de stat din Ardeal. Acum el fugea, sărea sprinten peste mușuroaiele de cîrtiță, se răsucea în loc fulgerător, înțepînd soarele cu cornițele lui mici și ascuțite. Ridicîndu-și coada săgeată, pornea val-vîrtej prin cireadă, zburdînd apoi în zigzaguri iuți și caraghioase printre vacile posace. Un taur negru, cu grumazul puternic și coarne scurte și ascuțite, îl urmărea rumegînd, privindu-l dintr-o parte, cu un ochi căprui, tivit cu roșu.

După ce ocoli de cîteva ori cireada, viețelușul jucăuș se opri în fața taurului negru. Proptindu-se pe picioarele din față în pămînt, își aplecă capul și se pregăti de luptă.

Tăurașul sări, izbindu-l cu fruntea între coarne, și sforăind pe nări lovi puternic cu cornul lui scurt și ascuțit, ca un colț de mistreț, apoi o luă la sănătoasa. Mînios, taurul se luă după el. Un alt taur, ce păștea prin apropiere, văzîndu-l venind în fugă și sforăind războinic pe nări, își încordă ceafa și, vîrîndu-și coarnele puternice în pămînt, porni ca vîntul în întîmpinarea lui. Izbitura fu groaznică. Văzîndu-i, cei doi văcari apucară ciomegele și săriră în picioare. Prea tîrziu. Sforăind, icnind, îmbrîncindu-se, scormonind pămîntul cu copitele, cei doi tauri se împungeau cu coarnele, în timp ce vacile din jur o luau la fugă speriate, stîrnind larmă în cireadă. Învălmășeala creștea. Atîțați de lupta celor doi, alți tauri se încăierau ici și colo, lovind sau răsturnînd în fugă vacile ce mugeau jalnic și se risipeau înnebunite de frică prin păpurișuri. Pămîntul duduia, văzduhul răsuna de bubuituri înfundate. Cei doi văcari alergau printre taurii înfuriați, strigînd la ei, lovindu-i cu ciomegile pe spinare, doar-doar o să-i despartă.

În vremea aceasta, tăurașul nostru alerga de zor, prin porumbiștile învecinate, răsturnînd cocenii, care trosneau și cădeau, cu foșnet de hîrtie uscată.

După ce mai alergă cîteva minute în șir, tăurașul ieși din porumbiște și se opri parcă mirat. În fața lui se ridica o pădure ciudată de sălcii bătrîne. Printre scorburile mari și noduroase, soarele azvîrlea pînze portocalii de lumină ce păreau că se aprind și fumegă. Înfiorat, neliniștit, tăurașul ciuli urechile și ascultă. Totul părea tăcut. Numai ici-colo cîte o frunză galbenă, ca lămîia, cădea mătăsos printre ramurile subțiri, sfîșiind o clipă liniștea adîncă a pădurii.

Tăurașul porni mai departe.

Două zile și două nopți, cîteva cete de colectiviști cutreierară balta în căutarea tăurașului rătăcit. Una dintre ele, străbătînd pădurile, scotocind păpurișu-

rile, trecînd prin privaluri adînci năpădite de nuferi sălbatici, ajunse la malul Dunării. După ce colindară ore în şir malul înalt şi pustiu, colectiviştii se opriră. O ceaţă grea şi lăptoasă învălui Dunărea. Convoaiele de şlepuri, ca nişte umbre tulburi şi mohorîte, suiau încet-încet spre Călăraşi, în ţipătul prelung şi speriat al sirenelor de pe vasele fluviale. Apoi nu se mai văzu nimic.

Colectiviştii fură nevoiţi să se întoarcă.

Ultima ceată, în frunte cu un vînător încercat, cercetă porumbiştile uscate, bătu în lung şi în lat luncile nesfîrşite din împrejurimi, colindă stînele din baltă şi, străbătînd cu greu o mlaştină adîncă zisă „La Parapet", ajunse la „Iezerul Călăraşilor". Ceata opri pe o grădişte.

În faţa colectiviştilor, pînă departe în zări, iezerul îşi desfăşura apele galbene, mîloase, întortocheate prin ostroave şi insuliţe pustii, acoperite cu tufişuri de răchită pipernicită şi uscată. A merge mai departe în căutarea tăuraşului însemna să caute acul în carul cu fîn. Colectiviştii făcură calea întoarsă. La înapoiere, la marginea unei păduri le ieşiră pe neaşteptate în drum un lup şi o lupoaică. Mai înainte ca fiarele să se dezmeticească, preşedintele duse puşca la ochi şi slobozi un foc. Lupoaica se rostogoli, în timp ce lupul, făcînd o săritură într-o parte, dispăru ca un fulger în pădure. Colectiviştii se apropiară de fiara doborîtă ce zăcea nemişcată într-o tufă de mărăcini uscată. Deodată, mîrîind cumplit, răsucindu-şi coapsa însîngerată, lupoaica se desfăcu ca un arc şi se năpusti într-un salt uriaş asupra unui colectivist. Preşedintele o împuşcă în aer. Ea se prăvăli neînsufleţită în braţele omului, răsturnîndu-l pe spate într-o băltoacă. Obosiţi şi plini de mîl, aducînd cu ei lupoaica ucisă, ultimii colectivişti se întoarseră în sat.

Toată lumea fu de părere că tăuraşul cel nou se rătăcise în baltă şi fusese sfîşiat de lupi.

Lupul

Lupul cenuşiu alerga flămînd prin baltă — cu coama zbîrlită, plescăind prin băltoace, zburînd peste păpurişuri —, urmărit de o ceată zgomotoasă de cîini ciobăneşti. Departe, în urmă, răsunau behăitul speriat al oilor de la stîna colectivei, bălăngănitul spart al clopotelor de tablă de la gîtul berbecilor, acoperite din cînd în cînd de fîlfîitul stolurilor de raţe sălbatice ce se înălţau în văzduh, în timp ce pescăruşii, ţipînd jalnic, sfîrîiau cu aripile lor albe pe cerul de catifea albastră.

Lătrînd, gîfîind, cu limbile roşii atîrnate într-o parte, ceata de cîini ciobăneşti alerga val-vîrtej pe urmele lui. Ajuns la un prival cu apă limpede şi adîncă, lupul se opri, se ghemui o clipă şi apoi, desfăcîndu-se ca un arc, sări uşor ca o umbră pe malul celălalt. Cîinii ajunseră şi ei la prival şi se opriră, lătrînd neputincios, împingîndu-se şi rostogolindu-se unii pe alţii, schelălăind de ciudă şi muşcîndu-se între ei.

Sus, de pe malul celălat al privalului, lupul îi privea mîrîind uşor, arătîndu-şi colţii albi şi ascuţiţi.

Şi în curînd dispăru în adîncul unei păduri de sălcii. După ce alergă o oră, prin tufărişurile întortocheate ale pădurii, fără să dea de vreo pradă, lupul se opri cu urechile ciulite.

Undeva aproape se auzeau un ropot, o învolburare nelămurită şi tainică, întretăiată din cînd în cînd de un plescăit ciudat.

După ce ascultă cîteva minute zgomotul acesta neliniştit şi ameninţător, lupul din pădure se trezi pe o plajă de nisip. Un val mare şi limpede, de aur, i se sparse plescăind la picioare şi apoi se rostogoli înspumat înapoi. În faţa lupului se întindea „Iezerul Călăraşilor".

Scuturîndu-şi supărat labele ude, lupul se întoarse să plece. Deodată se făcu una cu pămîntul şi încremeni.

Pe fîşia strălucitoare de nisip, venea spre el, cu coada în vînt, un tăuraş roşu, cu ciuboţele albe. Încet-încet, aşa ca o umbră, lupul se tîrî înapoi în pădure şi se culcă lîngă o tufă. Ţinîndu-şi capul pe labe, el auzea din ce în ce mai aproape, pe nisipul ud, plescăitul copitelor tăuraşului şi parcă ceva din adîncul fiinţei lui îi spunea că cel care se apropie nu mai are nici o scăpare.

Peste cîteva zile, cînd în sat tot se mai vorbea cu năduf despre pierderea tăuraşului roşu, undeva într-un şopron părăsit de la marginea satului se întîmplau lucruri ciudate.

Cîţiva băieţi, îmbrăcaţi în bluze albe, cu cravate roşii la gît, frîngeau nişte vreascuri uscate, aţîţînd focul sub un cazan uriaş, plin cu smoală. Alături de foc, răsturnată cu fundul în sus, se zărea o barcă pescărească veche şi crăpată. Cu ani în urmă, cînd Dunărea „băga apă" în baltă, sătenii foloseau luntrea pentru a ajunge la stînele de pe grădiştele îndepărtate. Iernile blînde fără zăpadă făcură ca Dunărea să nu-şi mai reverse de multă vreme apele în baltă. Uitată de toată lumea, barca zăcu pe malul unui prival, bătută de ploaie şi arsă de soare, pînă cînd, într-o zi, cîţiva colectivişti înhămară la ea doi cai şi o tîrîră în şopronul

cu pricina. Acum, aşezată pe patru butuci mari, luntrea părea să întinerească. Cocoţaţi pe fundul ei, alţi cîţiva pionieri turnau smoală topită în crăpăturile bărcii, scoţînd-o cu nişte polonice de tablă din cazan. Smoala bolborosea, clocotea în băşici mari şi vinete, ce plesneau împuşcînd aerul cu fuioare de fum, şi-apoi, scurgîndu-se în crăpături, încremenea în cioburi de oglinzi negre, strălucitoare. Alţi pionieri dădeau roată bărcii, răzuindu-i pîntecul scorojit şi ungîndu-l cu catran. Dedesubt răsunau bocănitul vesel al unor ciocane, clănţănitul metalic al unor cleşti şi, din cînd în cînd, mîini misterioase apăreau de sub luntre, înhăţînd ba o scîndură, ba o cutie de cuie.

În fundul şopronului, atîrnată pe o sfoară prinsă între două grinzi, se zărea o lozincă scrisă cu litere mari, roşii, afumate ca nişte sticle de lampă: „Toate forţele detaşamentului pentru şantierul naval".

Istoria acestui ciudat şantier începuse cu cîteva zile în urmă, în clasa a IV-a B, la ora de matematică. În timp ce „Dihorul", un pionier înalt şi deşirat, cu ochi mici şi pieziş, aduna cu creta pe tablă niste fracţii, în curtea şcolii apăru un băieţel îmbrăcat în pantaloni mari şi largi ce-i veneau pînă la piept, legaţi de-a curmezişul cu o sfoară. Băieţelul străbătu aleea din curtea şcolii şi se opri lîngă caisul scuturat din dreptul ferestrelor clasei a IV-a B. Ascultă cîteva clipe freamătul clasei ce se revărsa prin ferestrele deschise şi-apoi, sprinten ca o veveriţă, se căţără în cais.

În suiş, sfoara cu care erau legaţi pantalonii se agăţă într-un ciot şi se rupse. Ţinîndu-şi cu o mînă pantalonii, băieţelul duse două degete în gură şi fluieră scurt. La tablă, „Dihorul" întoarse capul şi zărindu-l în cais făcu ochii mari.

Imitînd nişte corniţe, băieţelul ridică două degete la frunte şi, după ce împinse de cîteva ori în stînga şi în dreapta crăcile scuturate, închise ochii şi începu să fluiere.

Fluieratul la început ascuţit şi tremurat ca de mierlă se rostogolise pe nişte trepte cristaline, prefăcîndu-se într-o şoaptă de pitulice gata-gata să se stingă, ca deodată să-şi ia zborul în văzduh, limpede şi sonor ca o ciocîrlie. „Dihorul" încremeni. Învăţătorul întoarse capul şi zărind băieţelul cocoţat în pom, se ridică de la catedră şi porni spre fereastră. Cît ai clipi din ochi, băieţelul se prinse cu mîinile de o cracă (în timp ce pantalonii îi alunecau pe genunchi) şi-apoi sări din cais. Ajuns la pămînt, îşi ridică bracinarii şi zbură val-vîrtej pe poarta şcolii afară.

Cînd ajunse în bancă, „Dihorul" rupse o foaie dintr-un maculator şi scrise grăbit: „Săracu' Mitică n-a fost găsit. L-au mîncat lupii în baltă. Vai de capul lui! Ce ne facem Matei? — Dihorul".

Împăturind cu grijă foaia de maculator, „Dihorul" înghionti uşor în spate pe vecinul lui din banca din faţă şi îi şopti misterios la ureche:

— Corespondenţă secretă. Trimite-o lui Matei, din mînă în mînă!

(Continuare în nr. viitor)

Ilustraţii: COCA CREŢCIU

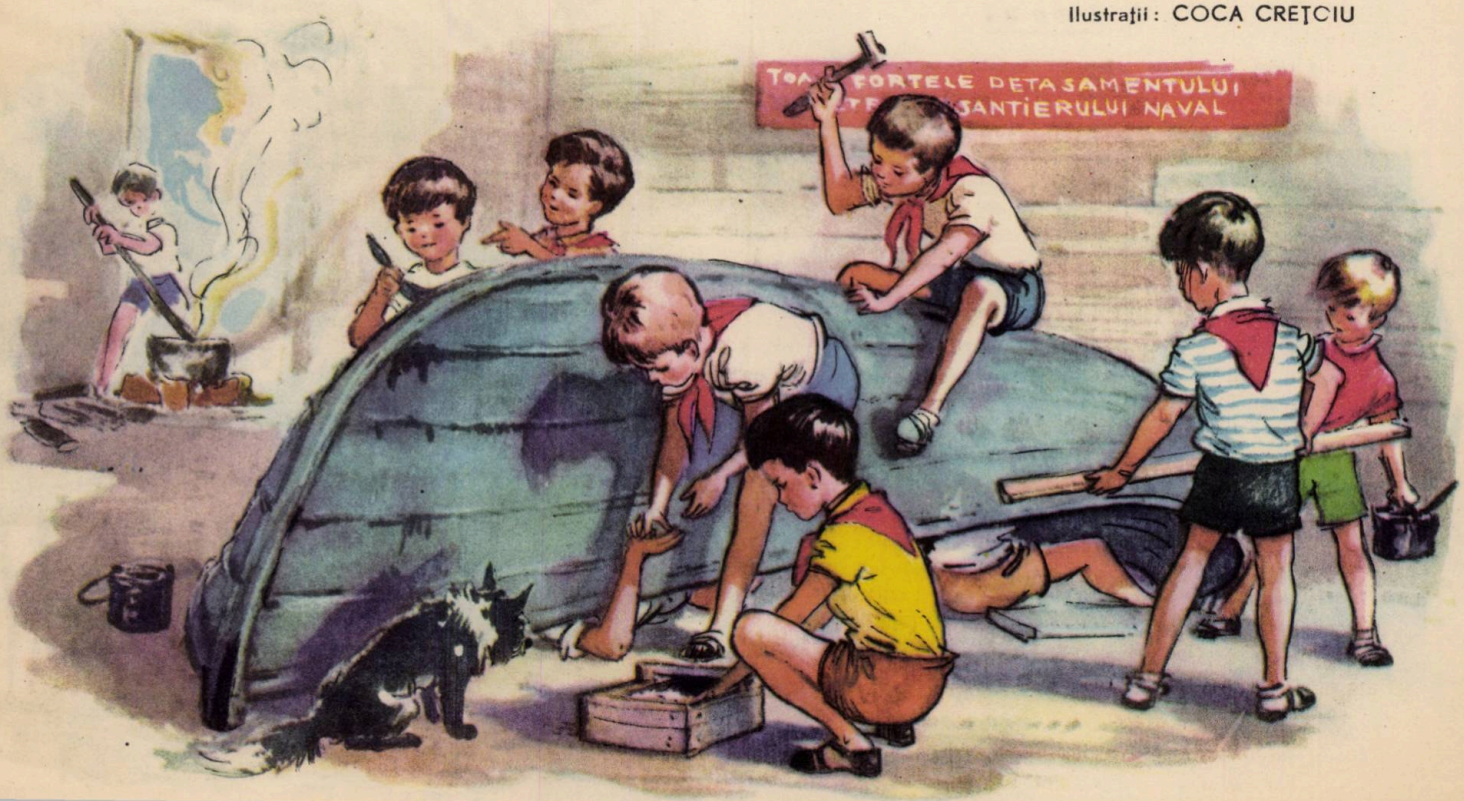

INELUL

Nu-mi aduc aminte de unde aveam un inel vechi de argint.

Arkadii Gaidar văzu inelul şi examină îndelung gravura complicată de pe piatra lui. Arabescurile de pe margini erau împestriţate cu peruzele verzui, întunecate de vreme. Rama inelului le împrejmuia strîns şi sever. Pe vremuri aşa se făureau şi se împodobeau platoşele bune în luptă şi plăcute la vedere.

Lui Gaidar îi plăcu inelul, îl luă şi-l puse pe deget.

Cînd ne pregătirăm de ducă, căci aveam treburi în oraş, Gaidar nu-şi scoase inelul. Între noi exista un pact, nescris, de prietenie. Dacă a luat ceva, înseamnă că-i trebuie. Nu aveam obiceiul să întrebăm pentru ce, cum şi pentru cît timp.

Spre sfîrşitul zilei, după multă alergătură prin oraş, rămaserăm fără ţigări. Pe strada Sadovaia, chiar lîngă casa lui Gaidar, l-am rugat pe şofer să oprească. Gaidar coborî din maşină şi se îndreptă spre chioşcul de tutun. Alături stăteau doi băieţi. Unul dintre ei văzu inelul de pe degetul lui Gaidar, îl înghionti pe celălalt şi începură să privească amîndoi cu interes la inelul greu.

— Vă place? întrebă Gaidar.

— Ne place, răspunse nehotărît unul dintre ei.

— Vrei să ţi-l dau să-l porţi?

Băieţii tăceau.

— Dar inelul acesta nu-i un inel obişnuit, e fermecat spuse Gaidar. Dacă nu mi-l aduceţi înapoi în patruzeci şi opt de ore, mi se întîmplă o mare nenorocire, glumi el.

El scoase inelul şi-l puse pe degetul unuia dintre băieţi. După ce cumpără ţigările, Gaidar sări în maşină, care o şi luă la goană.

Îmi părea rău de inel. Am întors capul. Băieţii fugeau în urma noastră şi strigau ceva. Dar un camion mare le tăie drumul, în timp ce maşina noastră coti pe o străduţă.

După două zile, Gaidar îmi telefonă.

— Vino, dacă poţi. Nu mă simt bine.

M-am dus la el. Gaidar se plimba neliniştit dintr-un colţ al odăii în altul şi, cînd l-am întrebat despre ce-i vorba, mi-a răspuns încet şi trist:

— Au trecut patruzeci şi opt de ore şi băieţii n-au venit; se vede că inelul tău s-a prăpădit.

Am stat mult la Gaidar. Mereu sărea ca ars de la locul lui, se repezea la fereastră, privea în curte şi se tot uita la ceas.

— Cincizeci şi una de ore, cincizeci şi două, cincizeci şi trei..., număra el neîncetat.

Îmi dădeam seama de starea lui Gaidar. La urma urmelor, eu nu pierdusem decît o jucărie de argint. Gaidar pierduse mai mult.

Căutam să nu pomenesc nimic de inel. Dar el ţinea bine minte şi încă multe zile după aceea umbla tot trist şi îngîndurat.

Într-una din zile ne apropiam din nou de casa lui. Stopul opri maşina noastră tocmai în dreptul aceluiaşi chioşc de ţigări lîngă care se întîmplase nenorocita păţanie cu inelul. Apoi se aprinse lumina verde, maşinile din faţa noastră o porniră, iar noi am trecut aproape ultimii. Nu ştiu de ce am întors capul şi am văzut că un camion tăia strada Sadovaia. Atunci mi-am adus aminte de toată întîmplarea: de băieţii care fugeau în urma noastră, strigînd ceva, în legătură cu inelul.

— Arkadii! îi spusei eu. Stai o clipă. Unde trebuia să-ţi aducă inelul? Le-ai dat adresa?

Au trecut mulţi ani de atunci, dar n-am să-l uit niciodată pe Gaidar. M-a apucat de mînă şi mi-a strîns-o atît de tare, încît am început să gem de durere.

— Am uitat! strigă el. Am uitat, prostul de mine! Eu îi aşteptam pe ei şi ei mă aşteptau pe mine. Şi s-ar putea ca ei să mă fi aşteptat mult mai mult decît cincizeci şi trei de ore. Caraghioşii! M-or fi căutînd şi azi

Gaidar era peste măsură de mulţumit. Era ferm convins că micii posesori ai inelului rătăcesc şi azi în căutarea lui.

* * *

În anul 1946, nuvela „Inelul", împreună cu alte nuvele despre Arkadii Gaidar, a apărut în revista „Pionierul".

Revista a fost trimisă abonaţilor. Am început să primesc scrisori de la ei. Copiii nu credeau că inelul s-a pierdut. Mă întrebau cu toată încrederea: „Cînd au fost găsiţi băieţii cu inelul? L-au căutat îndelung pe Gaidar? Unde au fost găsiţi?"

Micii mei cititori erau încredinţaţi că inelul se va găsi.

Într-o zi, întorcîndu-mă acasă dintr-o călătorie, am găsit pe masă vechiul inel de argint. Arabescurile monturii erau brăzdate de peruzele verzui, înnegrite de vreme. Străvechea piatră gravată se mai lăsase puţin într-o parte, dar am recunoscut-o îndată după o crăpătură care abia se zărea.

Cei de acasă mi-au spus că inelul a fost adus de doi ofiţeri. Erau acei „băieţandri" ai lui Gaidar. Întîmplător citiseră nuvela în revistă şi, înţelegînd tot, veniseră la mine la Moscova. Opt ani de-a rîndul l-au căutat pe omul acela bun şi necunoscut, care le încredinţase o jucărie scumpă, dar, desigur, nu-l putuseră găsi...

B. EMELIANOV

M. I. KALININ

Fragmente din cuvîntarea ţinută la Consfătuirea elevilor din clasele a VIII-a, a IX-a şi a X-a ale şcolilor medii din raionul Bauman, Moscova — 7 aprilie 1940.

TOVARĂŞI, ca şi voi toţi, n-aş putea să vă doresc decît să învăţaţi bine. Este o dorinţă generală, este dorinţa părinţilor, a guvernului, a profesorilor, este dorinţa generaţiei mai vîrstnice.

Fireşte însă că numai bunele urări nu sînt suficiente. Ceea ce interesează este să învăţaţi, să învăţaţi serios. Numai în şcoală puteţi căpăta deprinderea de a lucra sistematic. Oricît de mult te-ai strădui să dobîndeşti cunoştinţe în afara şcolii, fără ajutorul ei, de unul singur, vei rămîne totuşi, cum se spune, un autodidact.

Unii îşi zic: „Ce importanţă are şcoala? Chiar dacă nu voi învăţa prea bine, acest lucru se va vedea numai în certificat, dar nu şi în viaţă". Desigur că nu are dreptate cel care gîndeşte astfel. Şcoala dă omului cunoştinţe sistematice, pregătindu-l pentru o muncă calificată. Şi cei mai mulţi dintre voi vor fi probabil profesionişti calificaţi. De aceea trebuie să învăţaţi mereu, să învăţaţi cu sîrguinţă şi perseverenţă.

Cine doreşte să devină un profesionist calificat trebuie să urmeze şcoala sovietică, să se deprindă a lucra sistematic, să-şi lărgească orizontul. Acela care nu va trece prin şcoală va întîmpina greutăţi în viaţă, îi va fi greu pe urmă să lucreze. Acest neajuns, adică lipsa unor cunoştinţe sistematizate şi a obişnuinţei de a lucra sistematic, se va resimţi totdeauna şi în toate, vă va urmări peste tot, ca o umbră. De aceea, şcoala trebuie folosită, din clasa întîi pînă în a şaptea sau a zecea, trebuie folosită cît mai complet, ca un izvor de o însemnătate hotărîtoare de cunoştinţe sistematice.

Şcolarii nu trebuie să uite că, pentru a avea o oarecare însemnătate în orice domeniu al vieţii sociale şi politice, în orice domeniu util, trebuie să-ţi cunoşti bine specialitatea şi să ştii să lucrezi sistematic. Oamenii care sclipesc printr-o cultură superficială, care n-au decît un lustru de cultură, oameni de felul lui Oneghin, capabili să spună despre toate cîte ceva, fără să aibă cunoştinţe adînci, asemenea oameni nu joacă şi nu vor juca un rol important în viaţa societăţii şi a statului sovietic.

. . . . . .

A-ţi găsi un drum înseamnă a-ţi trasa calea pe care o vei urma în viaţă, a-ţi forma caracterul, concepţiile, a-ţi găsi vocaţia. Fiecare din voi trebuie să judece astfel: „Sînt un om sovietic, cetăţean al unui stat care este înconjurat de duşmani şi pentru care va trebui să lupt nu mai puţin, ba chiar mai mult decît au luptat generaţiile mai vechi." Luaţi, de pildă, generaţia noastră, generaţia vechilor bolşevici. Noi ne-am luptat cu capitaliştii şi cu moşierii ruşi, care erau un duşman relativ slab, prost organizat şi cu un nivel cultural nu prea ridicat. Dar voi o să aveţi de luptat cu un duşman incomparabil mai puternic, mai organizat, mai perfid, mai versat în lupta politică, în întrebuinţarea diferitelor metode şi mijloace de înşelăciune. Pentru această bătălie trebuie să vă pregătiţi în mod sistematic şi perseverent.

Trebuie să aveţi însă în vedere că această bătălie nu se va desfăşura numai pe fronturi. Studenţii noştri au săvîrşit minuni de eroism încă din perioada revoluţiei. Şi nu e lucru de mirare! Tineretul nostru sovietic, cult, nu poate să nu fie viteaz! Nu, această bătălie va cuprinde toate sferele vieţii noastre. Ea va fi punctul culminant al luptei aprige care se desfăşoară din primele zile ale existenţei puterii sovietice.

Şi, pentru a obţine victoria în această luptă hotărîtoare, trebuie ca fiecare să-şi oţelească caracterul, voinţa în lupta de zi cu zi, trebuie ca fiecare să-şi definească precis locul lui în construcţia socialistă, să-şi însuşească la perfecţie profesiunea pe care şi-o alege.

Dar această autodefinire este foarte importantă şi în viaţa de toate zilele a fiecăruia dintre voi. Atunci cînd vă veţi forma caracterul, cînd vă veţi preciza concepţia voastră asupra lumii, cînd vă veţi găsi locul şi vă veţi cunoaşte rolul în construcţia socialistă şi în lupta de zi cu zi, cînd sarcina vieţii voastre va începe să fie aplicarea în practică a convingerilor voastre, atunci se va putea spune că aţi căpătat totodată o imunitate sigură împotriva tuturor loviturilor vieţii, împotriva tuturor dezamăgirilor.

Aşadar, trebuie ca omul să-şi formeze cît mai de timpuriu caracterul şi o concepţie precisă asupra vieţii. Dacă un astfel de om va spune: „Am să fiu zoolog" — acest lucru va fi pentru el hotărîtor. El se va dedica cu trup şi suflet zoologiei, spre folosul patriei sale. Aceasta e diferenţa dintre un zoolog sovietic şi un zoolog dintr-o ţară capitalistă. Zoologul sovietic va spune: „În acest domeniu eu voi aduce neapărat maximum de folos ţării mele". Şi el îşi va ajunge scopul, va realiza lucruri mari. Unui astfel de om îi va fi de o sută de ori mai uşor să suporte diferitele lovituri decît unui om care n-are o linie definită în viaţă, care n-are o vocaţie precisă, o idee precisă.

La 3 iunie 1961 s-au împlinit 15 ani de la moartea lui M. I. Kalinin. Eminent fruntaş al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, M. I. Kalinin a fost preşedintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. între anii 1938 şi 1946. În tot timpul vieţii sale a dus o activitate neobosită pentru educaţia comunistă a tineretului sovietic. Scrierile şi discursurile lui alcătuiesc şi azi îndrumări de căpătîi pentru întreg tineretul sovietic.

Copilul de la Ipotești

de DAN GRIGORESCU

Cel de-al șaptelea fiu al căminarului Gheorghe Eminovici nu era o fire cu totul deosebită de a celorlalți copii de vîrsta lui. Se scălda împreună cu ei în balta satului, se războia cu broaștele, ori se dădea de-a berbeleacul de pe șura de paie. Tolănit la soare, în ostrovul ascuns în păpuriș, citea ceasuri în șir aventurile lui Robinson Crusoe. Viața în mijlocul naturii i-a rămas dragă pentru totdeauna poetului. Mai tîrziu, după ani și ani, își va aminti cu bucurie de zilele în care, cu puține merinde, cu o carte în mînă, hoinărea prin pădurile din preajma Ipoteștilor:

„Fiind băiet, păduri cutreieram
Și mă culcam ades lîngă izvor,
Iar brațul drept sub cap eu mi-l puneam
S-aud cum apa sună-ncetișor:
Un freamăt lin trecea din ram în ram
Și un miros venea adormitor.
Astfel, ades eu nopți întregi am mas,
Blînd înginat de-al valurilor glas.“

În aceste lungi călătorii, Mihai asculta poveștile, doinele, cimiliturile rostite de țăranii și ciobanii la care era adesea găzduit. Cînd va începe să scrie, își va aminti de nenumărate povestiri din cele auzite în copilărie. Eminescu va fi unul dintre cei mai de seamă cunoscători și iubitori ai folclorului nostru. Doar el i-a văzut pe săteni muncind din greu pe moșiile boierilor și ale arendașilor, le-a înțeles suferința și i-a îndrăgit încă de atunci.

În anii aceia ai copilăriei, Mihail Eminescu a citit cu pasiune cărțile înaintașilor și ale celor mai de seamă scriitori ai vremii sale.

Dar, o dată cu citirea operei marilor scriitori ai veacurilor trecute, fiul căminarului de la Ipotești, copilul gînditor a cercetat cu luare-aminte și istoria poporului romîn. Paginile de glorie ale luptelor pentru independență l-au făcut să iubească și mai fierbinte poporul și pe eroii lui. Mai tîrziu, el va da glas, în versuri de o mare frumusețe, acestor sentimente de dragoste și mîndrie, pe care le dobîndise încă din copilărie, din vremea cînd citea cu patimă „cronicele străbune“.

Pe Eminescu îl lega o mare dragoste de oamenii simpli, nevoiași. El se apropia cu înțelegere de țăranii și muncitorii care trudeau din greu pentru agonisirea celor necesare traiului.

Peste ani, poetul avea să le închine versuri străbătute de dragoste și duioșie.

În „Împărat și proletar“ și „Viața“, poetul demască nedreptățile sociale din vremea lui, arătîndu-și revolta față de exploatatorii care storceau vlaga poporului.

Seara, Mihai se întorcea acasă, ostenit de umblet, dar cu ochii scăpărînd de bucuria celor văzute și citite peste zi. Tatăl său, un om aspru, nu înțelegea întotdeauna purtările fiului său. Cea care îi lua apărarea era soția căminarului, Ralu, care își iubea nespus fiul. La rîndul lui, Mihai o

înconjura pe mama sa cu dragoste nețărmurită.

Dar zilele vacanțelor treceau; elevul Eminovici Gh. Mihai trebuia să se întoarcă la școală. Era un elev bun; la sfîrșitul anului școlar 1859/60, absolvise al 5-lea din 82 de elevi. Învăța cu sîrguință. Dar școala aceea întunecoasă, înconjurată de ziduri înalte, nu putea fi pe placul copilului îndrăgostit de frumoasele priveliști ale ținutului Ipoteștilor. Și apoi nici profesorii, cu vederile lor înguste și învechite, nu puteau atrage în nici un fel dragostea lui Mihai. Unul singur dintre ei, un patriot îndrăgostit de popor, de cultura romînească, izbuti să deschidă sufletul copilului. Acesta era Aron Pumnul, cărturar de vază al timpului. El a deslușit în purtarea elevului său iubirea de natură, setea de a cunoaște scrierile de seamă ale literaturii romîne și, impresionat de neobișnuita lui dragoste de citit, îi punea la îndemînă mereu alte cărți ale marilor scriitori ai vremii, luminate de același patriotism fierbinte. De aceea, la moartea dascălului său, pe care l-a iubit și respectat atîta, poetul, pe atunci în vîrstă de șaisprezece ani, a scris versuri copleșit de durere:

„Urmeze încă-n cale-ți și lacrima duioasă
Ce junii toți o varsă pe trist mormîntul tău,
Urmeze-ți ea prin zboru-ți în cînturi tînguioase,
În cînturi răsunînde, suspine-armonioase,
Colo, în Eliseu...!“

Au trecut de atunci o sută de ani. Eminescu e tot mai îndrăgit de poporul pe care l-a iubit cu atîta pasiune încă din copilărie. Chipul gînditor al copilului de la Ipotești, viitorul poet care a făcut să răsune cu atîta frumusețe limba noastră, apare limpede astăzi, înconjurat de

dragostea milioanelor de copii din țara noastră, pentru care el înseamnă o pildă minunată, plină de măreție.

MAREA ERA ATÎT DE APROAPE

DIMOS RENDIS
Ilustrații: GH. ADOC

Lunea ziarele nu apăreau, așa că micii vînzători de ziare puteau să hoinărească în voie. Stefanos se urcase pe deal cu cîțiva băieți care voiau să înalțe zmeie și atunci a zărit-o. Lucea acolo în depărtare și părea o oglindă nesfîrșită.

— Ce tot casti gura! i-a strigat supărat prietenul său Paris. Vezi că-și încurcă zmeul tău coada în sfoara mea. Stefanos coborî zmeul, ca să nu-i mai încurce pe ceilalți, se așeză pe o stîncă și, sprijinindu-și bărbia pe genunchi, privea către mare. Văzduhul era limpede, așa că putea zări chiar undulrile verzui-albastre ale apei.

... Prin urmare, așa e marea, își spuse Stefanos. Priveliștea mării îi umplea ființa de un simțămînt nelămurit de bucurie și măreție. Marea îl striga parcă, îl chema să se apropie.

— La mare te uiți? îi întrerupse gîndurile Paris. Ia dă-o-ncolo, spuse el c-un aer de cunoscător.

— E departe marea? întrebă Stefanos cu vocea stinsă...

— Nțț... la doi pași... Te duci cu trenul electric, cu tramvaiul sau cu autobuzul.

— Atunci putem să mergem pînă acolo.

— Mda, putem.

Paris era cel dintîi profesor al lui Stefanos. Avea 12 ani, deci era cu trei ani mai mare decît Stefanos. Stefanos descoperea în fiecare zi ceva nou și voia să afle încă ceva despre lume. Paris, care făcuse aceste descoperiri mai de mult, îi răspundea.

— Și e numai apă?

— Apă, vase, pești, culori...

În drum către casă, Stefanos nu-și mai luă gîndul de la mare. O văzuse numai în fotografiile ziarelor. Deseori în ziare apăreau fotografiate vase de război sau de pasageri, și vînzătorii de ziare strigau în gura mare știrile tipărite cu litere groase:

„Catastrofă în Mediterana! Nu se știe nimic de soarta a 400 de călători".

Sau: „«Sfîntul Niculae» s-a scufundat. Și-au găsit moartea 100 de pasageri".

Stefanos se înfioră. Înainte aceste știri nu-i făceau nici o impresie. Acum, după ce zărise colosul acela de apă, din zare, îl cuprinse un simțămînt ciudat. Cum era posibil ca oglinda aceea luminoasă și plină de măreție de la marginea orizontului să provoace atîta nenorocire?

— Am să merg să o văd! își spuse el. Trebuie să o văd de aproape.

Cei doi băieți locuiau într-o baracă de la marginea orașului ridicată provizoriu cînd veniseră refugiații din Asia Mică în timpul războiului greco-turc, pierdut de greci. Refugiaților li s-a spus că vor locui acolo provizoriu pînă ce se vor construi case pentru ei. Oamenii au rămas acolo, și timp de 40 de ani nu se făcuse nici o schimbare. Într-una din barăci locuiau vînzătorii de ziare. Firește, cîndva barăcile au avut un alt aspect, dar acum din vechea cherestea nu mai rămăsese nimic. Toată lemnăria a fost înlocuită treptat cu bucăți de țiglă, cutii de conserve sau scînduri adunate de prin maidane.

Copiii dormeau pe jos, unii lîngă alții, îngrămădiți ca sardelele.

*

Stefanos nu mai avea astîmpăr. Toată săptămîna l-a tot întrebat pe Paris, hotărît fiind ca lunea viitoare să meargă într-acolo.

— Pe jos nu ne putem duce?

— Ba da! Opt kilometri dus, opt întors... asta înseamnă șase ore pe drum, plus cît vei sta acolo...

— Și cu trenul?

— Cinci drahme dus, cinci întors...

— Zece drahme! exclamă speriat Stefanos.

— Plus o drahmă pentru limonadă... că dogorește afară de-ți ia foc și inima.

— Se poate și fără limonadă... Bem apă.

— Și apa se plătește.

— Bem din mare!

— Nu se poate. Marea e sărată!

— Sărată?

Ceilalți copii nu puteau să adoarmă, și unul strigă:

— Mai tăceți odată, că la patru ne sculăm!

*

Oricît ar fi vrut Stefanos să pună bani deoparte, nu putea. Într-un sat, mama și frații lui mai mici așteptau banii pe care îi trimitea el ca pe o salvare.

Într-o luni s-a înțeles cu Paris să se urce pe tamponul tramvaiului, și așa au făcut. Dar pe la jumătatea drumului au fost prinși și ținuți 24 de ore la poliție.

A doua oară au pornit-o pe jos. Au întîlnit însă cordoanele poliției care tăiau toate drumurile către mare, unde erau ancorate niște vapoare americane, fiindu-le teamă de manifestații ale poporului, indignat de încercarea imperialiștilor de a transforma țara într-o bază militară.

... Vara trecu fără ca Stefanos să-și poată îndeplini dorința.

Într-o zi cînd citea titlurile ziarelor ca să găsească ceva senzațional pentru ademenirea cumpărătorilor, Paris dădu de o știre despre un sanatoriu pentru copii care se înființa pe malul mării.

— Ce-i aia sanatoriu? întrebă Stefanos.

— O casă unde se duc bolnavii.

— Dacă mă îmbolnăvesc pot să mă duc și eu?

— Cred că da...

Într-o seară ploioasă, cînd copiii se întoarseră în cartier, barăcile nicăieri. Le dărîmase poliția în timp ce locatarii erau plecați. Motivul era că barăcile stricau aspectul orașului.

Două săptămîni după aceea, copiii au dormit pe unde se nimerea: pe băncile din parc, sub poduri, fugăriți de poliție. Stefanos se îmbolnăvi de congestie pulmonară.

— Acum am să mă duc la mare? îl întreba el pe Paris, cu vocea stinsă.

— Da, cred că ai să te duci...

Paris găsise tocmai o cameră la un subsol în care locuiau și alți mici vînzători, făcuse rost de o căruță în care-l urcă pe Stefanos, care nu se mai putea ține pe picioare.

— Mergem la mare? întrebă el cu vocea înecată de tuse.

— Da, la mare mergem...

Pe drum Stefanos muri.

A doua zi, Paris porni singur și se urcă pe deal. De acolo, cu mîinile vîrîte adînc în buzunare și cu dinții strînși, se uita înspre mare. Marea sclipea acolo lîngă linia orizontului, atît de aproape... Revoltător de aproape...

— Ptiu! Nemernico! scuipă el într-acolo, de parcă ar fi vrut să ridice nivelul mării și aceasta s-o ia razna peste maluri.

Apoi coborî de pe deal și se duse să-și vîndă ziarele strigînd:

„Catastrofă marină! Ediție specială! Catastrofă marină!"

... Și marea era atît de aproape...

Ce-a fost mai greu?

ELLI IOANNIDIS*

Ai să te-ntrebi odată, fiul meu,
Cînd lanțurile vor cădea sfărmate:
Ce-a fost pe-atuncea oare cel mai greu
De-nvins în lumea-aceea de jaf și nedreptate?
Fascismul? Jugul dușman? Ori teroarea?
Războiul, foamea, închisoarea?

E drept, copile, grele-au fost destul
Fascismul și cortegiul lui de rele,
Teroarea și războiul nesătul
Și viața lîncezind după zăbrele.
Dar noi, luptînd cu lumea de-asupritori și zbiri,
Avurăm ajutorul întregii omeniri.
Decît acestea toate a fost ceva mai greu.
Ia să te văd, ghicești, copilul meu?

— Mai greu ca toate cred c-a fost, mămică,
Să vezi, legat și-nțepenit pe loc,
Cum înspre tine țevile-și ridică
Puști ce-au să tragă la comanda: „Foc!"

— E drept că n-a fost simplu să măsori
Adîncul unei astfel de ferme cutezanțe,
Dar e o fericire în zori de zi să mori,
Răpus pentru poporul tău, de gloanțe.
Decît aceasta-a fost ceva mai greu.
Ascultă, prin urmare, să știi, copilul meu.

Cînd l-am văzut pe tatăl tău sfidînd
Plutonul ce primise poruncă să-l omoare,
Mi-am pus și eu și-am frămîntat în gînd
Această obsedantă și tragică-ntrebare.

Și mi-am răspuns așa, copilul meu:
Că dintre toate, lucrul cel mai greu
E să învingi amara disperare,
Nădejdea să-ți rămînă stea călăuzitoare,
Iar sufletul să-ți fie-ntotdeauna
Gata să-nfrunte lupta și furtuna.

Trad. IOANICHIE OLTEANU

* Autoarea acestei poezii, Elli Ioannidis, este soția patriotului grec Nikos Beloiannis, căzut eroic cu nouă ani în urmă în lupta pentru pace și pentru independența țării sale. Poezia e dedicată micului Nikos, fiul lor, aflat azi în libertate, sub îngrijirea rudelor. El este născut în închisoarea Averof, unde mama lui e condamnată pe viață, din ordinul reacțiunii grecești.

CĂLĂTORIA UNUI EXPLORATOR ROMÎN ÎN ANTARCTICA

Prof. univ. C. MOTAŞ
directorul Institutului de speologie „Emil Racoviţă"

Ilustraţii: N. NOBILESCU

Abia îşi terminase Emil Racoviţă studiile la Paris, unde îşi luase licenţa în drept şi doctoratul în ştiinţele naturale — după ce la Iaşi, în copilărie, avusese ca dascăl pe însuşi marele povestitor Ion Creangă, apoi mai tîrziu pe eminentul geolog Grigore Cobălcescu —, cînd i s-a ivit pe neaşteptate o perspectivă extraordinară. Aceea de a deveni explorator. Era pe vremea cînd bunicii şcolarilor de astăzi umblau şi ei cu ghiozdanul la şcoală. Un îndrăzneţ marinar belgian, Adrien de Gerlache (1866—1934), căuta să-şi recruteze personal destoinic pentru o expediţie proiectată la Polul Sud. El izbuteşte să-şi alcătuiască un grup de tineri specialişti, propunîndu-şi nu atît cucerirea Polului Sud, cît efectuarea unor cercetări din domeniul oceanografiei, geologiei, biologiei în regiunile antarctice. Îi mai trebuia un naturalist încercat, care să întrunească şi calităţile necesare unui explorator. Căutase în zadar în Belgia şi în toată Franţa un naturalist care să întrunească asemenea condiţii, dar, spre desperarea lui, de Gerlache nu putuse încă găsi, şi plecarea spre misterioasa Antarctică bătea la uşă. Cînd acesta era mai îngrijorat de încercările sale nereuşite de a găsi omul potrivit pentru asemenea expediţie, l-a găsit în Romînia pe Racoviţă, care îşi făcea tocmai serviciul militar. În urma recomandării profesorului său de la Paris, Henri Lacaze-Duthiers, şi a savantului belgian Eduard van Beneden, de Gerlache l-a ales pe tînărul Racoviţă ca să îndeplinească însărcinarea de naturalist al faimoasei expediţii antarctice a vasului „Belgica" (1897—1899).

A trebuit să fie înfrîntă opunerea părinţilor săi (Gheorghieş şi Eufrosina Racoviţă), care nu voiau în ruptul capului să-l lase pe unicul lor fiu să plece peste nouă mări şi ţări, aruncîndu-se în asemenea aventură. Mai trebuia ca Ministerul de Război să dispună amînarea serviciului militar. Racoviţă, prin stăruinţa şi entuziasmul său tineresc, a învins în cele din urmă toate obstacolele care îi stăteau în cale. Şi iată-l îmbarcat, în august 1897, pe vasul „Belgica", corabie cu trei catarge, cu velatura completă şi un motor de 150 de cai putere. Ea fusese cumpărată din Norvegia şi era soră bună cu „Fram", fochier, cu care vestitul explorator norvegian Fridtjof Nansen făcuse celebra expediţie la Polul Nord.

„Belgica" era încărcată cu tot ce trebuia pentru o astfel de îndrăzneaţă călătorie. Luase un număr imens de cutii de conserve, biscuiţi, zahăr, alcool, formol, instrumente de pescuit, aparate de laborator, o cantitate mare de exploziv, o bibliotecă întreagă. Şi pe deasupra un arsenal întreg de pumnale, suliţe, pistoale, puşti, încît ar fi putut să concureze cu orice corabie de piraţi. Personalul său era compus din cercetători ştiinţifici, un meteorolog şi oceanograf, un geolog, un zoolog şi botanist, un geofizician etc. Erau în total 19 oameni cu personalul navigant cu tot, iar pilotul-şef al vasului însuşi Roald Amundsen, faimosul explorator norvegian, cuceritorul de mai tîrziu al Polului Sud. Şi toţi erau tineri, plini de entuziasm şi încredere în rezultatele pe care aveau să le obţină. Tocmai datorită tinereţii, voinţei de a înfrînge obstacolele, oricît de grele ar fi fost, echipajul „Belgicei" a înfruntat cu cel mai mare curaj şi îndrăzneală mările dezlănţuite, uraganele de la Capul Horn şi a putut duce la bun sfîrşit expediţia plină de primejdii. Ei au iernat în gheţurile veşnice ale Antarcticii, într-o completă izolare de restul lumii. Şi astfel au înscris în analele expediţiilor polare o pagină de glorie nepieritoare. Celebrii navigatori Cook, Belingshausen, Dumont d'Urville, Wilkes, Ross fuseseră depăşiţi în această privinţă.

Pe bordul vasului „Belgica", Racoviţă a putut să-şi arate măsura excepţionalelor sale calităţi de naturalist, de organizator şi de tovarăş nepreţuit de călătorie. Prin vioiciunea, inteligenţa, optimismul şi umorul lui sănătos, el şi-a cîştigat de la început dragostea şi încrederea întregului echipaj, şi-a atras laudele binemeritate ale tuturor, şi mai ales ale lui Amundsen, cu care a legat o strînsă prietenie.

Cît timp a ţinut traversarea Oceanului Atlantic, îndrăzneţul nostru navigator a suferit îngrozitor de rău de mare. Astfel că, ajungînd la 22 octombrie 1897 la Rio de Janeiro, capitala de atunci a Braziliei, Racoviţă, sleit de puteri, a fost nevoit să părăsească pentru un timp „Belgica" şi s-a îmbarcat pe un vas mai mare şi mai rapid „Oravia", ajungînd în 6 zile la Punta Arenas, cel mai sudic port din lume.

Pe vapor Racoviţă a avut norocul să cunoască pe Francisco Moreno, directorul Muzeului din La Plata, care, împreună cu un geolog, Rudolf Hauchtal, trebuia să facă o călătorie în pampasele Patagoniei. Invitat de Moreno să participe la această expediţie, Racoviţă a primit cu entuziasm.

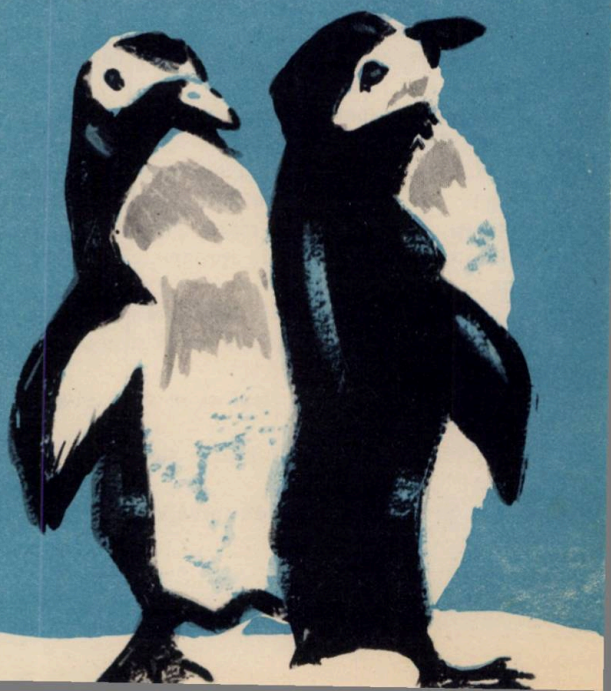

Și iată-i pe exploratorii noștri, însoțiți de alți trei oameni (peoni), cu 15 cai, străbătînd călări stepele întinse scufundate într-o liniște mormîntală, tulburată din cînd în cînd de murmurul unui „arovo", pîrîiaș cu apa cristalină, sau de gîgîitul gîștelor sălbatice. Cîte nopți au petrecut sub cerul liber țintuit de stelele sudului, dormind pe pămîntul gol, înveliți în blănuri de guanaco!

Cîte priveliști de neuitat în timpul zilei! Stoluri imense de flamingi, care, speriați de zgomotul caravanei, își iau zborul spre înălțimi, ca niște nori de petale trandafirii spulberate în văzduh!

„N-am văzut nicicînd — notează Racoviță în jurnalul său de călătorie — un spectacol mai sublim ca zborul acestor păsări diafane pe fondul albăstrui de smalț al zării senine, boltită deasupra piscurilor înzăpezite ale Anzilor." Vînează pisici de pampas (Felis pajeros), vulpi (Canis griseus), gîsca lui Magellan (Anser magellanicus). Face cunoștință cu șobolanul patagon, faimosul „tucutucu" (Ctenomys magellanicus), care își sapă galeriile în toate direcțiile, astfel că pămîntul este răscolit atît de tare, încît calul se poticnește, își înfige copita în galerii și răstoarnă într-o clipă pe călăreț. Uneori Racoviță are norocul să doboare cîte un guanaco. Acest ierbivor, rudă cu cămila, este caracteristic Patagoniei și Țării Focului și formează hrana principală a indigenilor.

Străbate păduri de fagi piperniciți (Nothofagus antarctica), mănîncă ouă de struț (Rhea americana) coapte în spuză, pe care le cumpără de la indigeni. Struțul american este vînat cu bolasso[1], pe care îl aruncă de pe cal în jurul picioarelor păsării. Ibiși cu gîtul portocaliu, păsări înrudite cu Ibis religiosa, sfîntă la egipteni, și cu Ibis (Plegadis falcinellus) de la noi, iepurii pampaselor (Viscacia viscacia), toată fauna patagonică se perindă pe dinaintea tînărului nostru naturalist. Racoviță, tot timpul, face însemnări, adună harnic insecte pentru colecția sa. Alcătuiește ierbare cu plante de pe amîndouă țărmurile Strîmtorii lui Magellan. Străbate văile rîurilor și, înaintînd pe Rio Payne, ajunge în fața unei peșteri săpate într-o faleză înaltă. Este prima peșteră pe care viitorul speolog a vizitat-o în viața sa. Nici n-a bănuit el atunci că cercetarea peșterilor va constitui ocupația sa de căpetenie în viitor. „Cu emoție — zice el — pătrund sub bolta acestei lumi probabil nicicînd umblate de om... în adîncul grotei pe o stalagmită tronează tăcută, în beznă, o bufniță albă cu benzi brune pe aripi. Tabloul este impresionant, căci lămpile noastre aprind fosforescențe galbene în ochii ficși ai păsării, care ia o înfățișare cu adevărat înfricoșătoare."

În douăzeci de zile, cît a ținut această excursie pe care Racoviță n-a uitat-o niciodată, s-a hrănit cu carne de miel friptă de la diferitele „estancias" (ferme), semănate ici-colo pe întinderea nesfîrșită a pampaselor, ale căror oi sînt atacate adesea de leii Puma (Felis concolor), care fac ravagii.

Cînd s-a reîntors la Punta Arenas, „Belgica" era ancorată în port și își aștepta naturalistul, care, de astă dată avea o sănătate înfloritoare. Se refăcuse complet după suferințele îndurate pe ocean. La 14 decembrie 1897, după ce nava s-a aprovizionat cu cărbuni, au părăsit Punta Arenas, pentru a străbate canalul Cockburn, ancorînd la 16 decembrie, din cauza unei furtuni, la insula Sidney, la 20 decembrie aruncă ancora la insula Chair, din golful Darwin, iar la 21 decembrie, prin canalul Beagle, ajung în fața peninsulei Ushuaia, pe care se afla cel mai sudic far din lume. La 23 decembrie, „Belgica" ancorează în golful Lapataia, iar la 30 decembrie se întorc la

[1] Bolasso este o frînghiuță în formă de y, avînd la capătul în v cîte o piatră.

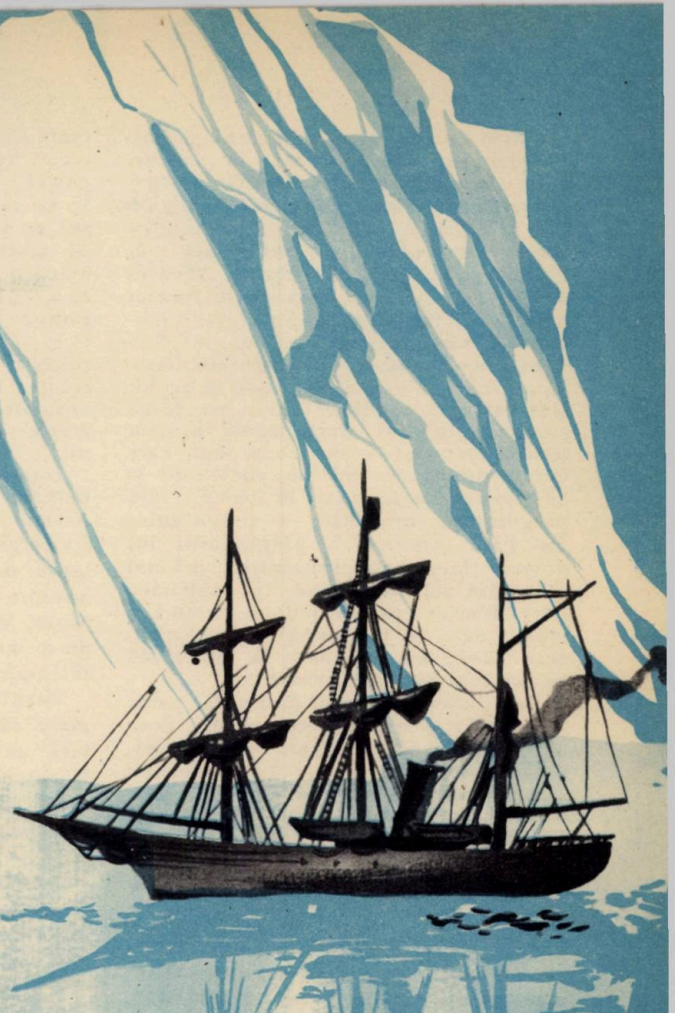

Ushuaia să se aprovizioneze cu apă dulce și să-l ia pe doctorul Cook, care rămăsese să studieze triburile patagoneze de Alcalufi, Iahgani și Onași.

La 1 ianuarie 1898, „Belgica" ia direcția spre Antarctica. O furtună aruncă vasul pe un recif; petrec două nopți de groază, dar scapă de primejdie. La 3 ianuarie se adăpostesc în golful Toto, pe coasta insulei Navarin, descoperită de Belingshausen. La 6 ianuarie ajung în portul Haberton, unde, la capul Fourneaux, Racoviță fotografiază o mare colonie de lei de mare (Eumetopias jubata). La 7 ianuarie străbat strîmtoarea La Maire și ajung în portul San Juan, din insula Statelor. După explorarea insulei, la 13 ianuarie, părăsesc portul și o iau spre Sud, făcînd sondaje în mare între America de Sud și Antarctica (15—20 ianuarie). În noaptea de 19 spre 20 ianuarie, santinela semnalează primul munte de gheață plutitor. O groaznică furtună îi surprinde la 22 ianuarie în strîmtoarea Bransfield. Trîmbe de apă se năpustesc asupra corăbiei, care scîrțîie din toate încheieturile sub izbiturile furioase ale valurilor. Tînărul marinar norvegian Carl Wiencke a fost aruncat în marea dezlănțuită și, cu toate sforțările supraomenești făcute spre a-l salva, el a fost, în cîteva clipe, înghițit pentru totdeauna de valuri în văzul și spre mîhnirea fără margini a tovarășilor săi.

„Belgica" întîlnește în cale munți, insule, canale și strîmtori noi, cărora li se dau pentru prima oară nume. Racoviță descoperă o insuliță pierdută în singurătățile mării antarctice, pe care o denumește insula Cobălcescu, în amintirea profesorului său de la Iași.

Între 1 și 2 februarie 1898, Racoviță începe cercetarea animalelor și plantelor antarctice. Descoperă licheni, mușchi, o graminee prizărită (Aira antarctica), o mușculiță fără aripi (Belgica antarctica). Studiază

păsările antarctice din neamul palmipedelor, dar cu moravuri de vultur, cum sînt furtunarul antarctic (Megalestris antarctica), furtunarul gigantic (Ossifraga gigantea). Acestea se îndoapă cu cadavre de foci în așa măsură încît nu mai pot zbura. Tînărul naturalist studiază moravurile focelor carnivore, înrudite cu ursii, dar adaptate la viața acvatică. Foca lui Weddel, foca lui Ross, leopardul de mare, foca crabieră, care se hrănește cu crabi, sînt obiectul studiilor sale, pe lîngă ciudații pinguini. Organizarea acestor păsări, incapabile de zbor, dar care înoată de minune atît cu labele, cît și cu aripile, transformate în lopeți; viața pinguinului antarctic, a pinguinului din Țara Adeliei, a pinguinului lui Forster (împăratul pinguinilor), cel mai mâre din toți, ajungînd la înălțimea de 1,20 m și greutatea de peste 40 kg; modul cum își hrănesc și cresc ei puii, cum năpîrlesc au găsit în Racoviță pe cel mai bun observator.

Dar balenele, care ajung la peste 200.000 kg greutate și se hrănesc doar cu peștișori și melcișori marini (cîteva tone la un dejun)? Toți savanții recunosc că Racoviță a fost cel mai iscusit observator al acestor uriașe mamifere marine. El a lăsat importante însemnări despre mișcările lor respiratorii, salturile și jocurile lor, a arătat că nu se cufundă mai jos de 100 de metri după ce și-au umplut plămînii cu aer.

Nimeni n-a observat și studiat cu mai mare atenție, nu a evocat cu mai multă măiestrie viața animalelor și a plantelor din Antarctica.

Conferințele lui asupra acestor ființe de la Polul Sud, ținute în 1900-1901 la Bruxelles, Paris și București, au avut un răsunet extraordinar.

Iar lucrarea sa asupra balenelor, publicată în 1903, îl așază pe Racoviță în rîndul celor mai mari cercetători ai timpului.

Ajungînd la circa 70° latitudine sudică, „Belgica" este prinsă pentru 13 luni în corsetul de gheață al unei banchize. Furtuni și geruri năprasnice, care făceau să se sleiască pînă și mercurul în termometre, suferințe cumplite, anemie, scorbut, slăbirea inimii fac să scadă puterile eroicilor exploratori. Noaptea, înghesuiți în cabinele lor strîmte, în care vîntul face să pătrundă zăpada în pulbere, la lumina slabă a lămpii, citesc cărți care povestesc de țările cu soare, pe care ei le părăsiseră de bunăvoie și în care începuseră a-și pierde nădejdea că se vor mai întoarce.

La 13 martie 1898, soarele nu a mai apărut la orizont. Ei au fost cufundați în noaptea polară antarctică, cu tot convoiul ei de suferințe.

În acest timp, Antarctica mai face o altă victimă. Locotenentul belgian Emil Danco, bolnav grav de inimă, cu toate îngrijirile devotate ale doctorului Cook, moare la 5 iunie 1898, în floarea vîrstei, îndoliind inimile tovarășilor săi.

Abia după trei luni, la 20 iunie 1898, soarele se arătă din nou pe cerul Antarcticii. Norocul pare a le surîde iar exploratorilor, cu toate că nu reușesc nici cu explozibil, nici cu ferăstraie să taie un canal, prin care „Belgica" să scape din strînsoarea banchizei. Dar în curînd vîntul de sud îi va salva. În uralele echipajului, vasul se smulge din ghețuri și iată-l la 14 martie 1899 pornit spre Europa. După o iernare de 13 luni în Antarctica, „Belgica" aducea cu sine un tezaur întreg de observații științifice, geologice, oceanografice, meteorologice, zoologice, botanice, hărți, schițe, fotografii, ierbare, colecții de animale vertebrate și nevertebrate, marine și terestre, și chiar pinguini vii.

După cîteva scurte escale în unele porturi din America de Sud, Punta Arenas și Montevideo, unde și-au găsit corespondența neatinsă, care îi așteptă de atîta vreme, iată „Belgica" din nou la Anvers, primită cu aceleași urale ca și la plecare. Era în ziua de 5 noiembrie 1899. Echipajul este întîmpinat sărbătorește.

Rezultatele expediției au avut un mare răsunet. Zeci de oameni de știință au prelucrat materialul adus de Racoviță. Descoperirile geografice, observațiile oceanografice, biologice au îmbogățit mult datele cunoscute pînă atunci despre Antarctica. Dar, în afara interesantelor observații științifice, Racoviță a lăsat pagini de măiastră descriere a acestor locuri.

Nu putem încheia paginile despre Racovită fără a pomeni despre importantele lui cercetări în domeniul speologiei — cercetarea peșterilor. Lucrările lui în acest domeniu stau la baza acestei noi științe.

A trecut mai bine de jumătate de veac de la expediția de pe „Belgica". Astăzi oamenii de știință sovietici au întreprins extraordinare cercetări. Stațiunile „Mirnîi", „Pionerskaia" și încă altele instalate în Antarctica, dotate cu cea mai modernă aparatură, cu instalații speciale, au făcut posibile noi și deosebite descoperiri, care au adus un mare aport cercetărilor geografice mondiale.

Dar și astăzi oamenii citesc cu interes, cu admirație faptele îndrăzneților exploratori de pe „Belgica". Iar nouă ni se umple inima de mîndrie pentru că printre ei s-a aflat un romîn care, fără teamă, mînat de o înflăcărată pasiune pentru știință, s-a avîntat într-o asemenea călătorie. Viața de luptă și de muncă a lui E. Racoviță, contribuția adusă de el în știință constituie o mîndrie pentru poporul nostru.

Încheind una dintre conferințele sale, E. Racoviță, adresîndu-se tinerei generații, îi spune că drept moștenire el lasă:

„Iubire de patrie și de grai romînesc,
Dragoste de știință,
Încredere desăvîrșită în metodele științifice"...

Aceste cuvinte, care alcătuiesc testamentul lui E. Racoviță, grăiesc despre adînca sa dragoste de patrie.

INTI

Bătrînul Paris sîngera încă. Muncitori și meseriași în acea primăvară de pomină 1871 își jertfiseră viețile pentru un viitor mai bun și fericit. Comuna însemna libertate, o viață mai bună, conducerea țării de către fiii cei mai buni ai poporului. Ea prinsese viață cu adevărat doar 72 de zile. Lupta muncitorilor, era acum înăbușită în sînge de către reacțiunea burgheziei franceze. Frumoasa grădină Luxemburg căpătase aspectul unui abator. În fața Panteonului, în fața primăriei, în piețele publice, mormanele de cadavre acuzau pe capitaliști. Așa înțelesese burghezia să răspundă năzuinței de muncă și pace a muncitorilor. Dar clasa muncitoare, proletariatul parizian, își dovedise forța de luptă, înscriind o pagină glorioasă în istoria luptei pentru o lume nouă.

La 21 mai 1871, luptele nu încetaseră. Împușcăturile și focul artileriei puteau fi auzite în partea de răsărit a Parisului, unde se duceau ultimele lupte. Acolo era acum ultima redută a neînfricaților comunarzi, care a fost copleșită numericește de către soldații reacțiunii. Ultimii luptători au fost împinși spre zidul cimitirului Père-Lachaise și împușcați unul cîte unul. „Trăiască Comuna!", „Jos trădătorii poporului!" — acestea erau cuvintele, crezul lor cu care părăseau lumea, încredințați că sîngele lor nu cursese zadarnic.

Parisul nu se liniștise încă. Fiecare cartier era scotocit de agenții reacțiunii. Simpla bănuială sau neînțelegere cu un vecin putea să te aducă în fața plutonului de execuție. Luna iunie 1871 nu aducea nimic bun cu ea. Ocupantul prusac era tot pe pămîntul Franței. Într-un amurg de iunie, un muncitor urmărit de copoii poliției burgheze, un om de statură nu prea înaltă, cu o privire inteligentă și dîrză se strecura prudent pe străzile întortocheate ale unui

ERNAȚIONALA

cartier mărginaș al Parisului la niște prieteni. Pottier, așa se numea muncitorul, tresări la auzul unei detunături de armă. Se strecură cu grijă pe un gang întunecos și de aici în subsolul unei case vechi. Două bătăi scurte într-o ușă, și aceasta se dădu ușor în lături. Pottier își spuse numele. „Este tovarășul Pottier din Comitetul de vigilență al arondismentului al II-lea" — spuse unul dintre muncitorii adunați la lumina unei lumînări. Noul venit își îmbrățișă tovarășii cu emoție. „Tovarăși! Trebuie să ne unim din nou pentru a lupta! Cauza pentru care s-au jertfit frații noștri va fi pururi crezul nostru. Să jurăm că ne vom închina toate forțele noastre cauzei muncitorilor". Din căptușeala hainei prăfuite scoase o hîrtie bine înfășurată în jurul unui creion și începu să citească:

„Hai la lupta cea mare,
Rob cu rob să ne unim,
Internaționala
Prin noi s-o făurim"

Fețele celor ce-l ascultau se încordară. În versurile tovarășului Pottier își regăseau suferințele și idealurile luptei pentru care se jertfiseră atîția muncitori. Toți muncitorii adunați în jurul tovarășului Pottier trăiau încrederea în lupta ce va să vină, în lupta necruțătoare a oropsiților soartei care va desființa exploatarea omului de către om.

Trăiau vremurile noi ce urmau să vină, cînd muncitorii vor fi stăpîni, liberi în țara lor. Uniți în jurul tovarășului Pottier, ei repetau, încrezători, fiecare strofă plină de adevăr a noului său cîntec, intitulat „Internaționala". Ceva mai tîrziu, Pottier a fost condus la un tovarăș pentru a fi adăpostit în timpul nopții. A doua zi, dis-de-dimineață, trebuia să părăsească Parisul pentru a lua calea exilului, lăsînd în urma lui proletariatul dîrz al Parisului eroic.

Așa a fost compus și răspîndit, în focul represiunii burgheziei reacționare, imnul de luptă al proletariatului. Dar cauza pentru care au luptat și s-au jertfit atîția muncitori, luptele de pe baricadele Parisului la care a luat parte și Pottier nu au rămas zadarnice. Astăzi muncitorii sînt stăpîni pe soarta lor în multe țări ale lumii. Ei își aduc aminte cu venerație și se înclină în fața celor ce și-au dat viața pentru nobilul ideal al socialismului. Acum, la 90 de ani de la proclamarea Comunei, să ne fie veșnic viu exemplul celor ce au sîngerat pentru viața noastră liberă și fericită.

C. TEACĂ

Marciale

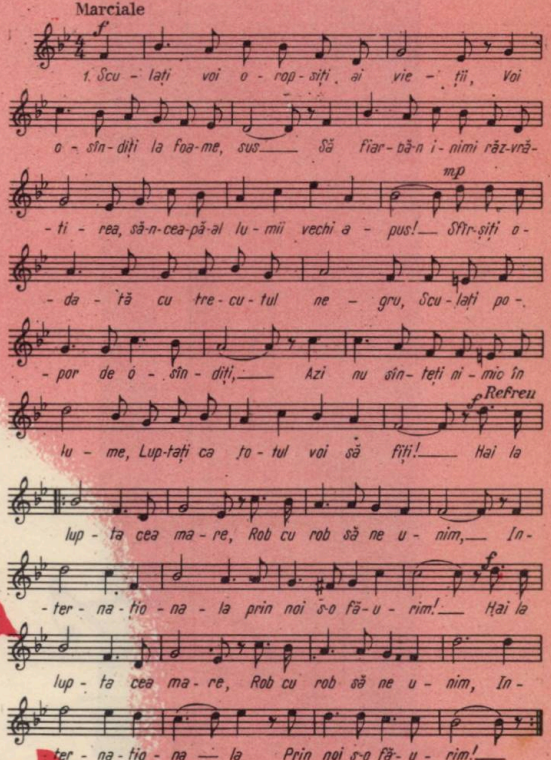

Sculați, voi oropsiți ai vieții!
Voi, osîndiți la foame, sus!
Să fiarbă-n inimi răzvrătirea,
Să-nceapă-al lumii vechi apus!
Sfîrșiți odată cu trecutul negru!
Sculați, popor de osîndiți!
Azi nu sînteți nimic în lume,
Luptați, ca totul voi să fiți!

Refren:

Hai la lupta cea mare,
Rob cu rob să ne unim,
Internaționala
Prin noi s-o făurim!
Hai la lupta cea mare,
Rob cu rob să ne unim,
Internaționala
Prin noi s-o făurim!

2. Sculați, nu-i nici o mîntuire
In regi, clocoi și-ai lor lachei!
Unire, muncitori, unire
Și lumea va scăpa de ei.
Prea mult ne-au despuiat tîlharii,
Ce-n lene, lux, desfrîu se scald!
Să ne-nfrățim toți proletarii,
Să batem fierul cît e cald.

Refren:

3. Țărani și muncitori noi sîntem,
Partidul mare muncitor.
Pămîntul este-al celor harnici,
Cei leneși plece unde vor!
Cînd vulturi lacomi, corbi de pradă,
N-or mai pluti, nori negri-n vînt,
Pe cer luci-va-ntotdeauna
Al înfrățirii soare sfînt.

Refren...

VASILE ȘI UCENICII

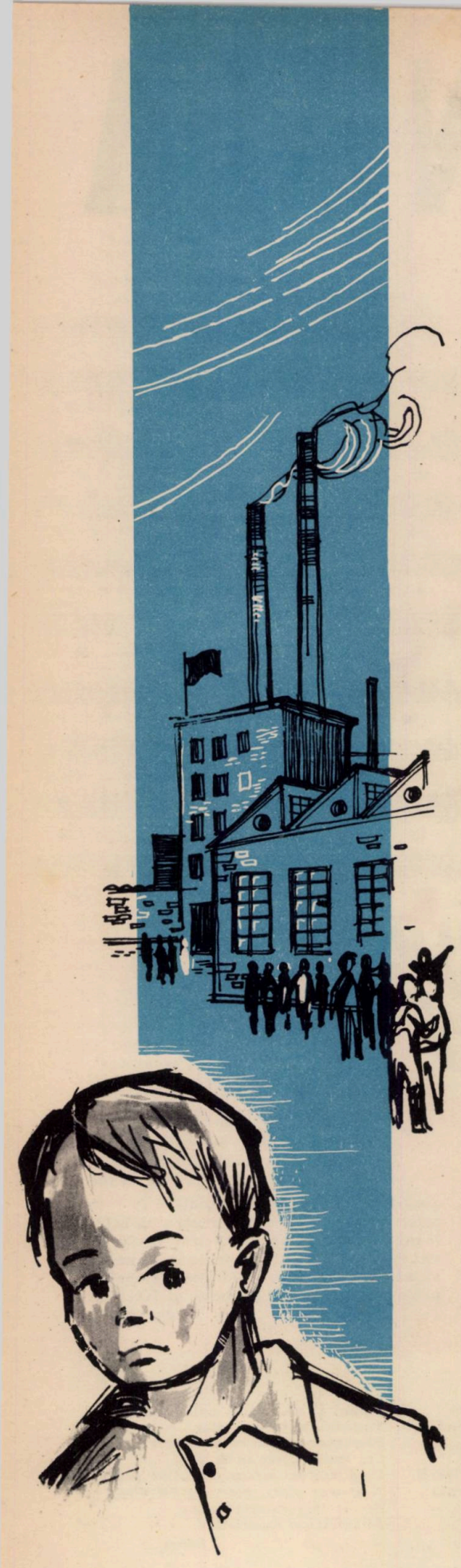

Era în zorii unei dimineți de iunie din anul 1948. Tatăl lui Vasile nu se întorsese de la fabrică nici noaptea și nici în zori. Vasile și mama sa n-au dormit toată noaptea de îngrijorare.

Mama se frămînta într-una, făcînd tot felul de presupuneri: ba că l-o fi călcat trenul pe cînd traversa șina, ba că i s-o fi făcut rău la fabrică și l-au luat cu salvarea. Și Vasile, care era și el neliniștit, încerca zadarnic să o încurajeze.

Cînd sirena fabricii de piele sună ora șase, Vasile se pregăti să plece la lucru la întreprinderea „Wox și comp.", unde se angajase în urmă cu două săptămîni ucenic modelator la secția tîmplărie. Împlinise paisprezece ani. Familia lui Vasile Martonca era o veche familie de muncitori. Și bunicul, și străbunicul lui lucraseră tot la fabrica de tîmplărie. Numai că tatăl și bunicul lui au intrat ucenici la vîrsta de unsprezece ani.

Vasile s-a dus la fabrică cu inima strînsă de teamă. Cînd trecu sub poarta de fier a întreprinderii și se duse să ponteze observă că oamenii din jurul său își spuneau ceva în șoaptă. În sala de montaj dădu de un grup de ucenici mai „bătrîni" și-i întrebă îngrijorat:

— Nu cumva l-ați văzut pe tata? Nu știm ce s-a întîmplat cu el. Astă-noapte n-a venit acasă.

— Hai, nu mai fă pe neștiutorul cu noi, spuse unul dintre flăcăi.

— Dar nu știu nimic... E aici, în fabrică?

— Nu te mai preface, puștiule, taică-tu a devenit „proprietarul" fabricii, spuse în glumă unul dintre ei. De-acum poți să te lași de ucenicie.

Vasile se supără de-a binelea. Îi tunoștea el pe acești ucenici „bătrîni", care umblau mereu să-i păcălească pe cei noi ca să se grozăvească.

Ce vorbă mai era și aceea că poate să se lase de meserie pentru că taică-său a devenit proprietar de fabrică?... Păi, el nu s-ar lăsa de meserie chiar de i-ar da lui toată fabrica. Și-apoi taică-său îi spusese că o fabrică nu se poate cîștiga așa peste noapte, că nici domnul Wox și comp. n-au cîștigat-o așa, deodată, ci storcînd vlaga a sute și sute de muncitori...„Ce prostie—își mai zise Vasile. Tata n-ar vrea să fie patronul fabricii nici dacă i-ar da fabrica degeaba. Ca să fii patron trebuie să știi să-i asuprești pe muncitori și tata este un om de omenie, un om liniștit. Parcă el n-a suferit aici în fabrică, alături de ceilalți muncitori, asuprirea patronilor? Nu poate el să uite că în fabrica asta s-a îmbolnăvit și bunicul său și a murit din pricina asta de timpuriu. «Wox și comp.» i-au furat anii pe care i-ar mai fi putut trăi, așa cum au făcut cu mulți muncitori. Toată lumea știe că din pricina condițiilor neomenoase de lucru muncitorii acestei întreprinderi nu trăiau mai mult de 40—50 de ani." Nu! Tatăl lui Vasile nu putea fi patronul fabricii. El îi urăște din toată inima pe patroni. Vasile intră în atelierul lucrătorilor, unde-l întîmpină mirosul de clei și sacîz. Da, aici avea să afle adevărul, oamenii aceștia nu aveau timp de glume, oamenii aceștia lucrau cu ochii în patru, cu cea mai mare atenție, căci dacă greșeau modelul unei piese aveau să îngreuneze munca turnătorilor.

Ei, modelierii, aveau să-i spună ce lucru neobișnuit se întîmplase azi-noapte în fabrică.

Și, într-adevăr, i-au spus:

— Trebuie să te bucuri, flăcăule, de-acum pe fabrică sîntem stăpîni noi, muncitorii. De-azi înainte vom lucra cu tragere de inimă pentru că din munca noastră nu va mai trage profit patronul. Am și luat unele măsuri aici în secție pentru îmbunătățirea muncii. Trebuie să avem mai multă grijă de mașini și de unelte pentru că toate astea sînt acum ale noastre, ale poporului.

— ... Dar cu tata nu știți ce s-a întîmplat? Nu știți unde e? întrebă Vasile.

— Ba da, băiete. Mergi sus la birou dacă vrei să-l vezi pe tatăl tău. Acum preia cheile de la Wox.

Vasile tot se mai întreba:

„Ce să caute tata acolo? Cum o să se facă el asociatul domnului Wox, de care i-e silă ca de o broască rîioasă?"

Tocmai atunci intră în secție nenea Gheorghe, cel care-și pierduse un braț în fabrică, și-i spuse că vine de la taică-său și îi trimite vorbă că dacă are ceva de mîncare de-acasă să meargă să i-o ducă pentru că n-a mîncat de ieri nimic. Vasile alergă într-un suflet către birouri. O femeie îl conduse către biroul directorului. Cînd ușa se deschise și îl văzu pe tatăl său șezînd la birou între trei telefoane, Vasile încremeni. Privea covorul persan, biroul de lemn de trandafir și dulapul de fier, care era, desigur, casa de bani, și se încruntă.

Tatăl, cu fața obosită, dar totuși vesel, îi spuse zîmbind:

— V-ați speriat că n-am venit acasă, așa-i? Am avut atîtea treburi că nici n-am mai avut cum să vă anunț.

— Da, ce-i drept, ne-am speriat. Dar acum sînt și mai speriat. Ce-i cu dumneata aici? Te-a pus domnul Wox să ai grijă de telefoanele astea?

Taică-său rîse cu poftă.

— Nu, dragul meu, nu din bunăvoința domnului Wox mă aflu aici. El cînd a

de NAGY ISTVÁN

„BĂTRÎNI"

auzit că fabrica nu o să mai fie a lui, ci a poporului a făcut o mutră de parcă ar fi mîncat pere pădureţe.

— Doar nu vrei să-mi spui că ai devenit stăpînul fabricii?

— Ba da, fiule, am devenit stăpînii fabricii.

— Nu trebuia să primeşti, tată, doar tu m-ai învăţat să-i urăsc pe fabricanţi, ei i-au vîrît în pămînt pe bunicul şi pe străbunicul şi-acum te făcuşi şi dumneata fabricant.

Tatăl lui Vasile încercă să-i explice:

— N-ai înţeles bine, băiatul meu. Las' că stăm de vorbă cînd voi veni acasă. Acum mulţumeşte-te să ştii că astă-noapte partidul şi guvernul au naţionalizat toate fabricile. Îţi spuneam eu că o să luăm totul înapoi de la capitalişti, averile pe care le-au strîns din sudoarea şi înfometarea muncitorilor. Acum a sosit timpul.

Vasile lăsă acolo pachetul cu mîncare şi se întoarse gînditor în atelier. Începuse să i se limpezească mintea. Observă pe drum că în faţa fiecărui atelier muncitorii aşezaseră steaguri. După orele de lucru, muncitorii se adunaseră în curtea fabricii la un miting. În mijlocul lor se afla tatăl său. După ce vorbi secretarul organizaţiei de bază, toţi muncitorii bătură din palme şi izbucniră în urale.

Lui Vasile i se umplu inima de bucurie şi alergă fericit către casă. Acolo auzi că vecinii comentau cu bucurie naţionalizarea întreprinderilor, care deveneau din această zi de 11 iunie 1948 bunuri ale poporului muncitor.

Cînd veni acasă, tatăl lui Vasile spuse cu răbdare că prin naţionalizare fiecare muncitor a devenit stăpîn pe fabrică în sensul că statul de acum înainte serveşte interesele poporului, iar ce este al statului este şi al poporului.

Dimineaţa, Vasile plecă la lucru plin de voie bună.

În faţa atelierului se întîlni din nou cu ucenicii „bătrîni", care încercară din nou să-l necăjească.

— Ei, ucenicule, nu-i aşa că am avut dreptate? Nu-i aşa c-o să te laşi de ucenicie? Că doar n-o să mai fii ucenic acum cînd tatăl tău e director...

Vasile nu se supără şi le răspunse mîndru:

— Ba de-abia acum mă apuc serios de meserie. Acum doar învăţ pentru mine.

În romîneşte de
ELENA DRAGOŞ

Învăţătorul

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

Omul puse pe masă scrisoarea citită, îşi trecu mîinile uşor tremurînde peste pleoape, apoi luă tocul de scris. Aşternu cîteva cuvinte pe foaia albă din faţa sa şi se opri... Şterse îndelung, fără grabă, lentilele ochelarilor — totul părea învelit în abur —, dar îi lăsă deoparte. Omul de la masă ştia că nu sînt ochelarii de vină. Era altceva care îi urca din inima prea plină. Primăvara gheţarii fumegă pitiţi în adîncul peşterilor Munţilor Apuseni. La fel, în faţa scrisorii abia citite, bătrînul învăţător simţea o bucurie nemărginită, răsărită ca un abur din cele mai calde adîncuri ale inimii sale şi care îi învăluia întreaga fiinţă. Şcolarii săi se avîntau spre înălţimi, vultureşte... Hei, vrăbiuţele de altădată!...

Şi parcă pe foaia albă din faţa sa se înfiripă ca pe un ecran amintirea lui Ursu Steavu dintr-a patra, fostul său elev, cel care îi scria acum din Hunedoara...

★

Venise ca învăţător în satul moţesc de ciubărari împrăştiat cu furca parcă pe dealurile de piatră ale Bihariei. Era în septembrie 1945...

În spatele munţilor abia se coceau cireşele. Moţul care îl însoţea, la pas lîngă căluţ, era tăcut. Războiul lăsase în urma lui ruină, foame... N-avea nimeni nevoie de ciuberele lor. Ar fi rămas oricum goale. Vorbise o singură dată, cînd ajunseră la şcoală. Un fel de colibă din bîrne. Atunci, dînd jos geamantanul din spinarea căluţului, vorbi fără să-l privească:

— Domnule învăţător, faceţi-mi un bine... O să vă mulţumesc cu ce-oi putea... Am un copil — alţii nu mai am — în clasa a patra. Ursu, îi zice, Steavu Ursu, la noi aşa e: cînd îţi mai trăieşte un singur prunc îl botezi Ursu. Să fie în putere... Vă rog ceva ca tată, domnu' învăţător: să nu-l bateţi... copilu-i rămas cu o sperietură de cînd cu bătaia pe care a luat-o de la fostul boier că i-a pierdut nişte oi. Altul nu am... Daţi-i şi lui certificatul... să-l dau la meserie, că e cuminte, să se lumineze viaţa măcar pentru el... Daţi-i certificatul, nu-l siliţi, că nu poate... Oi recunoaşte şi eu, măcar că-s sărac. Voi aduce afine cînd s-or coace şi zmeură. Altceva nu avem... Bună ziua, domnule...

Învăţătorul îşi amintea... Pe băiat l-a cunoscut în aceeaşi zi. Era un copil înalt, cu părul cînepiu şi ochi mari sub pleoapele albăstrii, sperioase, ca nişte aripi de turturea...

Băiatul venise cu trăistuţa. Învăţătorul se uită în caiete. Un scris, cînd strîns, cînd lăbărţat, pornea strîmb din fiecare rînd şi urca sau cobora ca o cărare pe marginea unei prăpăstii...

Băiatul vorbi zîmbind, cu zîmbetul ca un plîns:

— Ştiu tot ce-i în carte. Puneţi-mă să povestesc...

★

În noaptea aceea, învăţătorul n-a dormit. A stat cu caietele băiatului în faţă... Primele cuvinte se puteau citi. Încolo... Cuvintele se duceau la fund sau veneau la suprafaţă nesigure. Pagina era pentru el o pădure în care, ca legat la ochi, se izbea de fiece copac ... Numai la scris... Încolo mergea drept.

În minte îi reveneau cuvintele sugrumate, ca o rugă:

„Dați-i certificatul, domnule... Să-și lumineze viața...“

„Ce trebuie să fac? Ce trebuie să facă un învățător comunist?“ — se întreba învățătorul privind cu deznădejde caietele din față ca pentru a străpunge cu privirea o apă tulbure...

„Totul!“ — își răspunse învățătorul cînd dinspre satul Fericea mijeau zorile.

★

Își amintea de zilele acelei ierni din '46... Copiii nu veneau la școală. Satul se înzăpezise. Ceruse secretarului organizației de bază un cal și o lampă cu gaz. Mergea pe la oameni pe acasă. Trei din patru nu știau carte. Iarna, de cînd lumea, moții stăteau acasă. Își lucrau „marfa“. În iarna aceea, aproape în fiecare casă s-a deschis un fel de clasă întîia. Învățătorul își amintea cuvintele secretarului, zîmbetul lui amar:

— Noi, moții, am mers de-a dreptul la universitate... Am învățat istorie la Țebea, la Mesteacăn, la Lupeni. Am bătut toate drumurile țării ca să învățăm geografie. Am urmat și geologie călcînd pe munții noștri cu aur, cu sare, cu argint... Noi, moții, am făcut școli înalte... Numai clasa întîia nu ne-a învățat nimeni...

★

— Mult vă mai chinuiți, domnule, spunea Steavu, tatăl. Învățătorul se afla la băiat acasă. Steavu făcea focul cu vreascuri de brad ca să se lumineze casa. Copilul asuda și zîmbea vinovat și trist. Punea mîna pe condei și se căznea să scrie.

Învățătorul asuda și el aplecat deasupra băiatului.

★

Dar iarna lui '46 a trecut... Cînd primăvara se topeau zăpezile pe Fericeaua și răsăreau brînduşele și agliceii, copilul i-a arătat primele rînduri scrise corect. După sute de ore de muncă, mîna copilului începuse să aștearnă literele una lîngă alta, în șiruri drepte. Frica și umilința lăsate de bătaia dușmănosului boier fuseseră înlăturate. Ursu Steavu devenise un școlar bun prin truda și răbdarea unui învățător comunist.

★

Ursu Steavu a terminat clasa a patra printre elevii buni. A fost dat la școala cu internat din Albac și a terminat 7 clase. Apoi s-a dus la Hunedoara... Anii au trecut...

Învățătorul aprinde lumina electrică. În față, deschisă, stă ultima scrisoare a prim-topitorului Ursu Steavu... „Vă rog, așadar, o recomandare pentru a fi primit candidat de partid. Dumneavoastră mă cunoașteți de mic, îmi cunoașteți și familia...“

Învățătorul își trece mîinile ușor tremurînde peste pleoape.

— Vulturașii mei... Zboară, se înalță...

Apucă tocul și scrie apăsat: Recomandare...

Ilustrații: Ń. POPESCU

DE PE GLOB

SUB SOARELE SOCIALISMULUI

Orlenok — „Vulturaşi“ — este numele uneia din cele mai mari tabere din U.R.S.S. pentru pionieri şi şcolari, care se construieşte acum. Unde? Pe ţărmul însorit al Mării Negre, lîngă satul Novo-Mihailovskoe.

În centrul taberei se vor înălţa două mari pavilioane, fiecare avînd dormitoare, holuri largi, luminoase, camere de baie.

Copiii vor putea veni la Orlenok şi iarna. Dar ca să nu-şi întrerupă învăţătura se construieşte aici şi o şcoală... Închideţi puţin ochii ca să vă imaginaţi cum va arăta această şcoală! Un imens pavilion din sticlă scăldat în verdeaţă. Uşile claselor vor da direct în grădină. Nu-i aşa că-i minunat?

Sportivii vor găsi aici un stadion — un patinoar artificial şi un bazin de înot. La Orlenok vor mai exista şi alte puncte atractive.

Şi „Insula florilor“, amenajată în mijlocul unui bazin, va fi locul unde se va înălţa un monument închinat lui Lenin.

„Clubul navigatorilor îndrăzneţi“ va pune la dispoziţia copiilor şalupe, bărci cu motor şi biciclete de apă. „Căsuţa vînătorului“, care se va afla în mijlocul unui imens parc-pădure din jurul taberei, va fi folosită de micii vînători.

„Orăşelul de atracţii“ — aşa cum îl arată şi numele — va fi un loc al surprizelor.

Orlenok. Un nou exemplu al grijii cu care statul sovietic îi înconjură pe copii.

Iată una din şcolile tînărului oraş Sztálinváros. Asemenea clădiri, pline de soare şi lumină, stau la dispoziţia copiilor din ţara vecină şi prietenă, Republica Populară Ungară

Rita Steinmetz din Republica Democrată Germană corespondează de mai mulţi ani cu copii din R.P.R. Iată cîteva fragmente dintr-o recentă scrisoare:

„Erfurt, oraşul în care locuiesc, este foarte frumos. Noi îl numim «Oraşul florilor» din pricina grădinilor frumoase pe care le are. Peste tot pe la noi se construiesc întreprinderi noi şi blocuri de locuit. Tineretul şi-a luat sarcina să construiască un aeroport şi lucrează de zor.

În luna august, la noi, la Erfurt, se organizează o tabără internaţională de pionieri la care vor veni mulţi copii de peste hotare“.

CEA MAI TÎNĂRĂ ORGANIZAŢIE DE PIONIERI

...A luat naştere la 1 iulie anul trecut în Ghana, cînd fosta colonie engleză Coasta de Aur a fost proclamată republică.

În piaţa principală a oraşului Accra, în zile de sărbătoare, în sunetele tam-tamului african, poţi vedea coloane de copii îmbrăcaţi în costume albe, avînd în frunte un stegar. Sînt pionierii Ghanei.

Pionierii ghanezi învaţă carte cu perseverenţă şi încă de mici se pregătesc să devină buni specialişti. Lor le plac, ca tuturor pionierilor, jocul şi cîntecele... Dar ei sînt tot atît de harnici şi la lucru.

În satele îndepărtate din adîncul junglei, ei ajută la răspîndirea învăţăturii în rîndul locuitorilor. Cu acest prilej, pionierii învaţă de la bătrîni o mulţime de cîntece şi dansuri vechi populare.

„Vom lupta împotriva colonialismului pînă cînd întreaga Africă va fi liberă!“ Acesta este jurămîntul făcut de pionierii ghanezi, care, deşi copii, îşi manifestă ura împotriva jugului colonialist.

Pionierii ghanezi sînt buni prieteni cu copiii din ţările socialiste. Anul trecut ei au participat la o tabără internaţională de copii din R.D.G.

TRĂIASCĂ PRIETENIA DINTRE CEI TINERI

Aceste cuvinte le poţi auzi adeseori în organizaţia pionierilor din Guineea, stat african eliberat de sub jugul colonialist. Deşi a fost înfiinţată de puţin timp, ea a cucerit inimile copiilor. Ca să poţi deveni pionier în Guineea se cere: să înveţi bine, să iubeşti natura, să fii îndemînatic la lucru.

Vreţi să ştiţi ce culoare au cravatele pionierilor din Guineea? Grupa de pionieri de la 7 la 10 ani poartă cravate roşii; cei de la 11 la 14 ani, cravate galbene; iar cei de la 14 la 18 ani, cravate verzi. Toate aceste trei culori la un loc alcătuiesc steagul Guineei.

COPIII DIN ALGERIA

De mai mulţi ani, colonialiştii francezi duc un război crunt împotriva poporului algerian, care luptă pentru eliberarea sa. Mii de patrioţi au pierit în această luptă, multe sate şi oraşe algeriene au fost şterse de pe suprafaţa pămîntului. Dar poporul Algeriei nu dă înapoi. În aceste condiţii grele, în adîncul pădurilor, sub cerul liber au fost amenajate şcoli. Lecţiile sînt predate de ostaşi ai armatei populare, care au fost răniţi şi nu mai pot lupta.

Într-una din aceste şcoli, un profesor a dat copiilor o compunere: „Ce aş face dacă aş fi nevăzut“. Copiii aceştia care au trecut prin atîtea griji şi lipsuri şi-au exprimat în compunerile lor ura faţă de colonialişti, faţă de aceia care ucid şi jefuiesc poporul algerian. Iată un fragment din compunerea lui *Ahmed, în vîrstă de 12 ani*: „Dacă aş fi nevăzut, m-aş duce în Franţa, aş lua guvernului francez toate avioanele, armele, muniţiile şi, eliberîndu-mi ţara, aş striga din toate puterile «Trăiască independenţa Algeriei!»“.

NGO-CHI-THANH

Pe acest copil care te priveşte speriat îl cheamă Ngo Chi-Thanh. El s-a născut într-o închisoare din Vietnamul de sud şi

n-a cunoscut pînă acum altă viaţă decît aceea a încăperilor cu gratii. Mama sa are singura vină de a fi participat la lupta împotriva colonialismului francez. Pentru aceasta a fost aruncată mai întîi în închisoarea din insulele Palo-Condor şi apoi în lagărul din Fu-Loi. Dar patrioţii din Vietnamul de sud nu încetează nici o clipă lupta pentru unificarea la Vietnamul de nord, pentru ca întreaga lor patrie să fie liberă.

CÎND PĂPUȘILE SÎNT VII

VIORICA HUBER

Ilustrații: ADINA NANU — POP

Indicații despre mișcarea păpușii și despre construcția scenei

Orice copil știe să se joace cu păpușa. Nu oricine știe însă să o facă **să joace,** să însuflețească un erou-păpușă. Tînăr sau matur, mînuitorul trebuie să învețe această artă de la cei care au experiența ei. Ne vom adresa unor amatori, și anume pionierilor din cercurile celor mai mici mînuitori de păpuși din țară, pentru a afla de la ei „secretele" mișcării păpușii în scenă.

În lunile cînd Palatul pionierilor din București e în plină activitate, cercurile teatrului de păpuși au program aproape zilnic și sînt frecventate de peste 100 de pionieri și școlari.

Poate că unii dintre voi i-ați și văzut la lucru. Eu am găsit un astfel de cerc cînd m-am dus să iau un interviu instructoarei lor, tovarășa Violeta Vicol.

Am nimerit tocmai cînd patru pioniere repetau, sub îndrumarea instructoarei o scenetă amuzantă după o poezie de Marșak. Interpretele au fost foarte bucuroase cînd au aflat că am venit special să le cerem pentru voi cîte ceva din experiența lor păpușărească de un an.

Clătinîndu-și tichia cu moț lung, păpușa care-l reprezenta pe Vasilache mi-a șoptit cu voce timidă:

— Prima regulă în teatrul de păpuși e ca mîna celui care mînuiește să îmbrace întotdeauna haina păpușii **cu palma spre public.**

El trebuie să îmbrace păpușa pe mîna dreaptă și să o țină **cu brațul ridicat vertical, pe lîngă ureche.** Brațul să nu fie crispat, ci relaxat. Încheietura mîinii va forma astfel o verticală cu antebrațul.

— Și încă un lucru obligatoriu, zîmbește instructoarea. Păpușa nu e bine să fie mișcată din braț sau din mînă. „Mișcările" ei, precum și „stările ei sufletești", se fac aproape totdeauna cu corpul, viața și talentul mînuitorului.

Păpușa nu merge de colo pînă colo în scenă prin mișcarea numai a brațului care o poartă, ci însuși **păpușarul merge** în scenă. (Fierește, cu pași mărunți și neauziți.)

— Arată, te rog, cum se intră în scenă, în fugă, zice apoi tovarășa Vicol către o pioniere care ține pe mîna dreaptă un pisoi.

Pioniera fuge către fundul sălii, unde e scena, pisoiul se arată **deasupra** cortinei, în stînga, ținut, după toate regulile artei, de mîna interpretei lui. El vine ușor săltat, ca în fugă, pînă la mijlocul scenei. Bănuim pașii pe care mînuitoarea lui îi execută îndărătul cortinei.

— Așa! spune instructoarea mulțumită. Acum, pisoiule, dacă vrei să te apropii de scenă și să te înclini către noi în semn de salut, roag-o pe mînuitoarea ta să vină **și ea** mai aproape de scenă, să te întoarcă **cu fața spre noi** și **să te aplece din încheietura mîinii ei.** Mișcarea de corp a păpușii se face astfel deoarece talia păpușii o închipuie încheietura mîinii noastre, îmi explică mai departe tovarășa Vicol. În afara acestor mișcări de corp, există felurite mișcări pe care le mai poate face păpușa.

Mișcarea de cap, de exemplu, e în genere o mișcare **de aplecare** (cînd îndoim arătătorul, care e strecurat în capul păpușii — în caz că mînuim o păpușă pe mînă).

Mișcarea de întoarcere a capului se face în direcția în care se află personajul cu care vorbește păpușa. Regula spune că păpușa trebuie să se întoarcă cu fața spre cel cu care vorbește, dar să se întoarcă **din tot corpul** — dacă nu are un alt sistem de articulare a gîtului (cum au păpușile pe sfori etc.). Despre mișcările **de brațe** nu vă mai spun, fiind foarte simple și cerînd numai oarecare deprindere.

Pîrvu Despina din clasa a IV-a B, Școala nr. 111, membră a cercului de teatru de păpuși de la Palatul pionierilor din București.

Mișcările pe care le face însă păpușa cu picioarele sînt de două feluri: 1) Mișcări de picioare **fără picioare** și 2) mișcări de picioare **cu picioare.**

— Cum așa? întreb eu.

— E foarte normal, rîde tovarășa Vicol împreună cu mica ei trupă. Păpușile pe mînă nu au picioare, de obicei, ci o rochie lungă. În cazul acesta pașii în scenă îi face mînuitorul.

— Dar uitați-vă și la păpușa asta a noastră **cu picioare**! spune o pionieră subțirică și negricioasă, cea care joacă rolul Fetiței din poezia lui Marșak.

— Aceste „picioare", spune Fetița, se îmbracă **pe degetele** arătător și mijlociu și se mînuiesc foarte ușor.

Făcîndu-mi proba în scenă, păpușa mînuită astfel dă năbădăios din picioare, umblă, stă picior peste picior...

— Ei, cîte „secrete" de acestea mai au păpușile! spune în glumă tovarășa Vicol. Mai poftiți și altă dată să vi le mai destăinuim.

Îi mulțumim pentru sugestie și pentru... schimbul de experiență făcut cu cititorii noștri, deocamdată fără experiență.

(SCHIȚĂ DE SCENĂ)

Rame verticale cu găuri, pentru a putea fixa cu un șurub (cu șaibă). Scena propriu-zisă (o scîndură lungă de 3,20 m) la orice înălțime vrem, cortină de pînză, hîrtie etc.

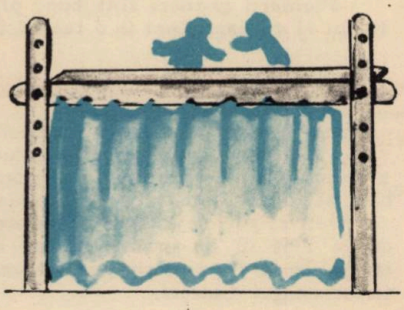

Camionul

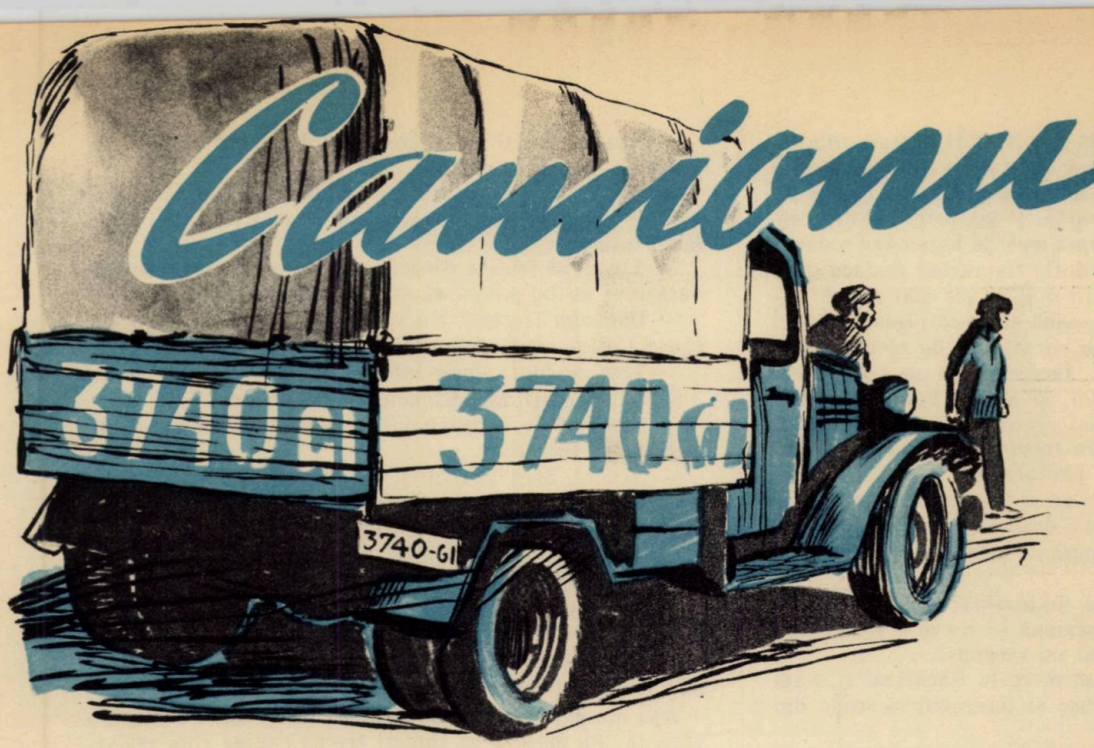

de N. IONESCU

Ilustrații: IURIE DARIE

Costel își petrecea vacanța de primăvară la un unchi al său, colectivist într-un sat aflat lîngă unul din brațele secundare ale Dunării.

Într-o dimineață după ce mîncă, își luă undițele și plecă spre prietenul său Ionică, un băiat din sat, cu care se înțelesese din ajun să meargă la pescuit la Vadul Sălciilor.

— Ai auzit? îl întîmpină Ionică, care îl aștepta în colțul uliței.

— Ce să aud?

— Au spart hoții magazia colectivei și au furat lîna care trebuia predată la contractare.

— Habar n-am, acum aud.

— Miliția a plecat de azi-noapte în urmărire. S-a dus și tata cu ei.

Vadul Sălciilor se afla la vreo 5 km distanță de sat. Pe acolo treceau căruțele colectiviștilor și mașinile de la gospodăria agricolă de stat. Trecerea se făcea cu ajutorul unui bac tras de o șalupă.

Băieții se așezară la umbra unor sălcii și începură pescuitul. Pe la prînz, după ce prinseseră cîțiva pești, s-au lăsat păgubași și, încolțiți de foame, au hotărît să meargă acasă. În timp ce își strîngeau lucrurile, din spatele sălciilor, apăru un autocamion ce se opri brusc pe malul apei. Din cabină coborîră doi inși. Păreau grăbiți să treacă dincolo, deoarece după ce schimbară cîteva cuvinte, arătînd spre bacul ce se afla la malul celălalt, șoferul începu să claxoneze în speranța că cei de la bac îl vor auzi și se vor înapoia mai repede. Văzînd însă că șalupa nu se grăbește să vină, șoferul începu să înjure.

— Îl cunoști? întrebă Costel văzînd că Ionică se uită atent la omul ce se îndepărta.

— Da, îl cunosc, este Vasile Bouaru. A fost magaziner la G.A.S.

— Și acum nu mai este?

— Nu. A fost judecat acum vreo trei ani pentru niște furturi în magazie. A stat închis pînă mai acum cîteva luni.

— Și cu ce se ocupă acum?

— Nu știu, răspunse Ionică cu nepăsare.

Costel, în schimb, intrase la idei. Făcu la iuțeală o legătură între furtul lînii și prezența fostului magaziner. Socoti că n-ar fi rău să-i împărtășească și lui Ionică bănuielile sale.

— Ionică, nu cumva Bouaru ăsta o fi amestecat în furtul de azi-noapte?

— Ce te face să crezi? răspunse Ionică.

— Bănuiesc și eu.

— Aș! De unde! Moș Ilie, paznicul, a declarat că hoții au fost cu căruța.

— Probabil că din căruță au pus-o în mașină ca să poată fugi cu ea.

— Vezi-ți de treabă, asta este o mașină de-a G.A.S.-ului. Cum ar putea să plece din garaj fără să știe cineva unde se duce și pentru ce.

Argumentul lui Ionică, destul de puternic, de altfel, nu reuși să-l convingă pe Costel. Privi atent la mașină și apoi întrebă:

— Ionică, ce regiune sînteți voi aici?

— Dobrogea, răspunse acesta mirat și adăugă: De ce întrebi? Parcă n-ai ști!

— Dacă aici este regiunea Dobrogea, înseamnă că mașina aia nu este a G.A.S.-ului.

— După ce cunoști că nu este a G.A.S.-ului?

— Uită-te la număr.

— Da, are 3.740.

— Și mai departe?

— Un „G" mare și un „I" mic.

— Știi ce înseamnă asta? Să-ți spun eu: „GI" înseamnă Galați, deci mașina este înregistrată în regiunea Galați, iar G.A.S.-ul vostru se află în regiunea Dobrogea.

De data aceasta fu rîndul lui Ionică să cadă la bănuială.

— Da... ai dreptate. Dar acum ce putem face?

— Trebuie să aflăm în primul rînd ce se află în camion.

— Cam greu. Are prelata pusă.

— Totuși trebuie să controlăm. Mă duc să mă uit în mașină. Merg tiptil, mă agăț de oblon, mă salt în sus și privesc înăuntru.

— Și dacă te văd?

— N-au cum. Ei stau în față, se uită după șalupă.

— Așa e, dar mai bine lasă-mă să merg eu și tu stai de pază, spuse Ionică.

— Nu, stai tu de pază. Dacă vezi că vine careva spre mine, fluieri ca să mă faci atent.

— Bine. Du-te.

Costel se îmbrăcă și intră între sălcii. Acolo începu să meargă în vîrful picioarelor, ascunzîndu-se în spatele pomilor. Cînd ajunse la marginea pădurii se trînti pe burtă. Cei doi, rezemați de motorul mașinii, se uitau nerăbdători spre bac și din cînd în cînd aruncau cîte o privire îngrijorată în lungul șoselei spre sat. Costel, din cîțiva pași, ajunse lîngă mașină și se tupilă lîngă roată. Ionică îi făcu semn că poate să cerceteze liniștit. Costel se ridică și, agățîndu-se cu mîinile de marginea oblonului, se săltă sus. Sprijinindu-se cu piciorul de balamaua oblonului, dădu prelata la o parte. Aceasta fîșîi, și Costel rămase nemișcat cu sufletul la gură. Cei doi nu prinseseră de veste. Privi înăuntru: mașina era plină cu saci. Cînd întinse mîna și pipăi un sac simți că era moale... „E lînă" — gîndi Costel și vru să sară jos. Îl fulgeră însă un gînd: „Dacă totuși nu este lînă, ci bumbac sau altceva? Ne facem de rîs. Trebuie să mă conving. „Aplecîndu-se mai mult, încercă să bage mîna într-un sac, dar văzu că era cusut la gură cu sfoară. Încercă la altul. La fel. „Trebuie să rup sfoara" — își zise el. Apucă sfoara cu două degete și trase. Era tare și subțire. Sfoara îi intră în carne. Smuci o dată mai tare. Degeaba. „Trebuie să trag cu amîndouă mîinile" — gîndi el. Se aplecă mai tare peste oblon și încercă să rupă sfoara cu amîndouă mîinile.

Trase de vreo cîteva ori fără rezultat. Îl dureau mîinile, dar nu se lăsă. Se aplecă mai mult peste oblon, trase de sfoară și o apucă între dinți, începînd să o roadă. Din cauza apăsării pe oblon îl durea burta. Îi înțepeniră și degetele piciorului stîng cu care se sprijinea de balamaua oblonului. Dar sfoara cedă. Cu mîinile tremurînd desfăcu gura sacului. Era lînă. „Trebuie s-o șterg cît mai repede" — își spuse el. Se trase din mașină și așeză prelata la loc. Își dădu drumul, ținîndu-se cu mîinile de oblon. Simți că pantalonii s-au agățat. Încercînd să se smucească, lovi cu genunchiul în oblon, și acesta bufni înfundat. Șoferul, auzind zgomot, veni repede în spatele mașinii, unde îl găsi pe Costel, care tocmai se ridica în mîini, încercînd să-și desprindă pantalonii.

— Ce faci, mă, aici? îi strigă el privindu-l cu ochi răi.

Costel se sperie și-și dădu drumul jos. Pantalonii se rupseră pîrîind. Șoferul îl apucă de mînă și-l întrebă amenințător:

— De ce vrei să te urci în mașină?

Costel gîndi repede: „Înseamnă că nu m-a văzut cînd m-am urcat". Căută în gînd un răspuns:

— Nene, vreau... vreau să merg la Răchiteni și n-am bani să plătesc la bac, spuse el încercînd să scape din mîna șoferului.

Acesta, văzînd că prelata este la locul ei, se mulțumi să-i tragă băiatului două după ceafă și-i dădu drumul. Costel fugi ca din pușcă. Ajungînd lîngă Ionică, îi povesti ce văzuse.

— Eu zic să mergem în sat și să anunțăm miliția, propuse Costel.

— Mergem, răspunse Ionică, dar ce facem dacă pînă venim noi cu miliția mașina trece dincolo și pleacă?

— Îi luăm numărul.

— Și crezi că o mai găsești? Dacă apucă să treacă dincolo, iese la șosea și pleacă ori la Constanța, ori la Tulcea sau trece Dunărea pe la Smîrdanu Nou și se duce la Brăila sau Galați.

— Ce-are a face? Dacă îi știm numărul, tot o găsește miliția.

— Da, dar pînă o găsește, ăia apucă să vîndă lîna ori s-o ascundă și atunci rămîn colectiviștii noștri în pagubă.

Costel îi dădu dreptate:

— Așa e. Dar ce facem în cazul acesta?

— Să ne gîndim. Ar trebui ca mașina să nu poată pleca de aici pînă venim noi cu miliția.

— Asta-i mai greu. Ce-ar fi să-i anunțăm pe cei de la bac?

— Așa facem, îi așteptăm pe mal și cînd or veni încoace le spunem cum stă cazul.

— Da, spuse Costel, dar ce te faci dacă ne văd ăștia vorbind cu ei și intră la bănuială? Pleacă înapoi și n-am făcut nimic.

— Atunci să trecem dincolo, la bac, și să-i spunem tovarășului de la șalupă să mai întîrzie puțin.

— Dar cum trecem? Nu văd nici o barcă pe aproape, spuse Costel căutînd cu privirea de-a lungul apei.

— Trec eu înot, spuse Ionică.

— Ai să poți? întrebă neîncrezător Costel.

— Cum nu? Ce, numai o dată am trecut eu dincolo înot? se grozăvi Ionică.

— Atunci, dacă tu zici că poți trece dincolo, eu alerg în sat și anunț miliția. Tu îi spui marinarului de la șalupă și are să știe el ce trebuie să facă.

— Bine. Să-i dăm drumul, hotărî Ionică ridicîndu-se.

Costel intră între sălcii și o luă la fugă spre sat, în timp ce Ionică, după ce mai merse cîțiva metri de-a lungul malului, sări în apă. Începu să înoate potolit pentru a-și economisi puterile. Calculase în așa fel încît curentul să-l scoată la mal în dreptul bacului.

Apa era călduță și la început nu simți decît o răcoare plăcută. Pe măsură ce timpul trecea simțea cum mișcările îi devin mai greoaie și curentul îl trage prea repede la vale. Își schimbă direcția ca să aibă curentul dintr-o parte. Își dădu seama că obosește. Parcursese jumătate din drum. Se gîndi să facă pluta cîteva minute pentru a se odihni. Privind însă spre bac, văzu că acesta se pregătea de plecare. „Să nu-l scap" — își spuse el și se forță să înoate mai repede. După cîteva minute, un păcănit îl anunță că motorul șalupei fusese pornit. Ionică începu să înoate și mai repede. Privea țintă la șalupă, care, legănîndu-se ca o rățușcă, se depărta de mal, trăgînd bacul după ea.

„Prea tîrziu" — gîndi deznădăjduit băiatul. Imediat se gîndi să-i iasă înainte. Se întoarse la stînga și începu să înoate ca să-i taie drumul. Șalupa se apropia încet, însă lui Ionică, care o vedea de la nivelul apei, i se părea că merge cu viteza unei vedete.

Ajunse în dreptul șalupei și începu să facă semne cu mîna călcînd apa cu picioarele pentru a se menține la suprafață. Cîrmaciul ieși din cabină strigîndu-i să se dea la o parte. Ionică însă nu se feri. Începu să strige: „Oprește! Oprește!"

Cîrmaciul mai strigă la el și-l amenință cu pumnul.

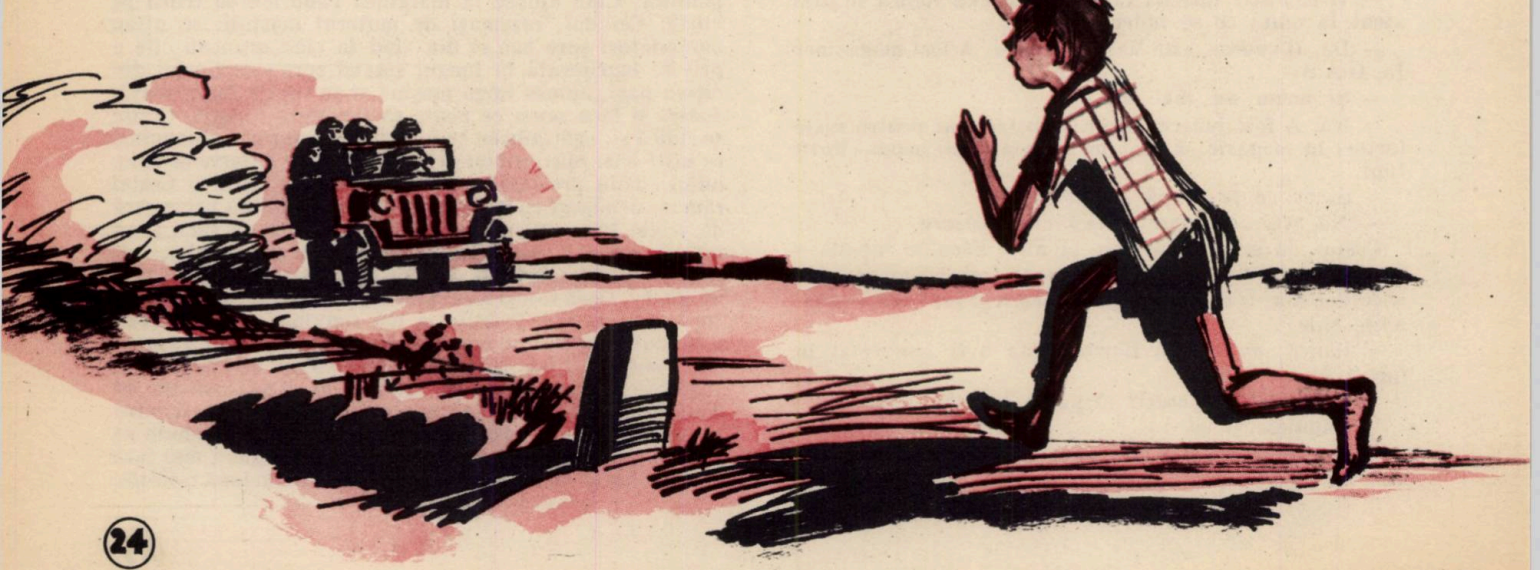

Văzînd însă că băiatul nu se fereşte, opri motorul şi apropie şalupa de băiat.

Vlăguit de puteri, Ionică se agăţă de copastie şi, ajutat de cîrmaci, se urcă în şalupă.

— Ce te bagi, diavole, în drumul şalupei? Vrei să te prindă la elice? Nu-ţi ajunge toată Dunărea să înoţi? Ţi s-a urît cu zilele? Ionică era prea obosit însă ca să poată spune ceva. Respira greu şi nu putea să scoată nici un cuvînt ca lumea. Cîrmaciul, în schimb, continua să-l ia la zor:

— ... Că nu vă mai potoliţi odată! Al cui eşti? Să-i spun eu lui taică-tu să-ţi tragă o mamă de bătaie ca să ţii minte.

Ionică îşi mai revenise puţin şi, deşi acum începuse să-i tremure tot corpul, începu să vorbească, dîrdîind.

— V-v-voiam să-ţi spun să-să-să nu treacă camionul ăla.

Cîrmaciul îl întrebă mirat:

— Şi de ce, mă rog?

— A-a-are lî-lînă în el.

— Ei şi ce-i cu asta?

— E-e-e lîna con-con-contractată, spuse Ionică tot dîrdîind.

Cîrmaciul nu înţelegea nimic.

— Şi ce dacă este contractată? Trebuie să intri tu sub şalupă?

— E-es-te furată.

Ionică se forţă să nu mai tremure.

— Da, este contractată, însă au furat-o hoţii azi-noapte din magazie.

În sfîrşit, cîrmaciul pricepu. Auzise el ceva despre furt de la oamenii pe care îi trecuse cu căruţele. Îl întrebă pe Ionică:

— Dar de unde ştii tu că lîna furată este în camion?

— S-a uitat Costel.

— Care Costel?

— Nepotul lui nea Tudor Timofte, spuse Ionică şi apoi, arătînd spre cei doi de pe mal, adăugă: Acela cu canadiană este Vasile Bouaru şi camionul nici nu este de la G.A.S.; e din regiunea Galaţi.

— Bine, răspunse cîrmaciul, lasă-i pe mîna mea. Dar..., îşi aminti el, băiatul ăla, Costel, unde este?

— S-a dus în sat să anunţe miliţia.

— Aha! Bravo! făcu marinarul. Sînteţi băieţi isteţi.

Ionică îi povesti cum au procedat el şi cu Costel în timp ce cîrmaciul îi dădu o haină să o pună pe el.

— Stai lîngă motor să te încălzeşti şi să nu te vadă ăia, îi spuse omul pregătindu-se de acostare.

În vremea asta, Costel alerga spre sat. Făcuse vreo doi kilometri, şi năduşeala curgea gîrlă pe el. Tălpile goale îl frigeau şi îl dureau din pricina bulgărilor de noroi uscat. Avea impresia că satul, în loc să se apropie, se depărtează. Pe drum nu se vedea ţipenie de om. Alerga încercînd să-şi potrivească respiraţia după ritmul paşilor, aşa cum învăţase la educaţia fizică. Din spate începu să se audă zgomotul unui motor. Întoarse capul. Era un tractor cu remorcă care venea dinspre tarlalele G.A.S.-ului. Costel se bucură de asemenea noroc. Avea să-şi continue drumul cu tractorul. Se opri în marginea drumului şi începu să facă semne spre tractor. Acesta însă o luă pe alt drum. Lui Costel îi dădură lacrimile de necaz. „Să mă odihnesc puţin" — îşi spuse el. Îşi aminti însă de prietenul său, care se lupta cu apele Dunării. „El nu are cum să se odihnească" — gîndi el şi reîncepu să alerge spre sat.

După vreun kilometru simţi deodată o durere în partea dreaptă a pîntecului. „Mi s-a pus splina" — îşi spuse el. Apăsă cu mîna partea dureroasă şi simţi că durerea îl mai lasă. Continuă să alerge.

În sfîrşit ajunse la marginea satului. Pe drum venea spre el un turism G.A.Z. Cînd acesta se apropie, Costel văzu înăuntru nişte miliţieni. Începu să facă semne desperate. Maşina trecu pe lîngă el şi se opri puţin mai încolo înfrînînd.

Băiatul se apropie.

— Veneam la dumneavoastră. Este un camion cu lînă la lac. Este un camion din regiunea Galaţi, vrea să treacă dincolo.

Căpitanul se apropie de băiat.

— Dar de unde ştii tu că este cu lînă?

— M-am uitat chiar eu în saci, răspunse Costel ştergîndu-şi faţa de sudoare.

— Şi nu ţii minte ce număr avea maşina?

— Ba da! 3740.

Căpitanul privi cu înţeles spre ceilalţi. Îl întrebă iarăşi pe băiat:

— Şi cîţi oameni sînt cu maşina?

— Doi. Şoferul şi încă unul. Mi-a spus Ionică cum îl cheamă, Văcaru parcă.

— Poate Bouaru, îl rectifică plutonierul.

— Da, chiar aşa. Bouaru.

Căpitanul spuse scurt către ceilalţi:

— Omul nostru. Apoi privind spre băiat: Pe el îl căutăm. Urcă sus. Dar spune cum te cheamă.

— Costel Stanciu. Pionier în clasa a VII-a.

— Tovarăşe sergent, spuse căpitanul şoferului, dă-i drumul în viteză.

După o oră, camionul cu cei doi răufăcători era adus în sat, iar ofiţerul îi felicită pe cei doi prieteni şi, în aplauzele sătenilor care se adunaseră în faţa miliţiei, le mulţumi pentru ajutorul dat.

pentru VACANȚĂ

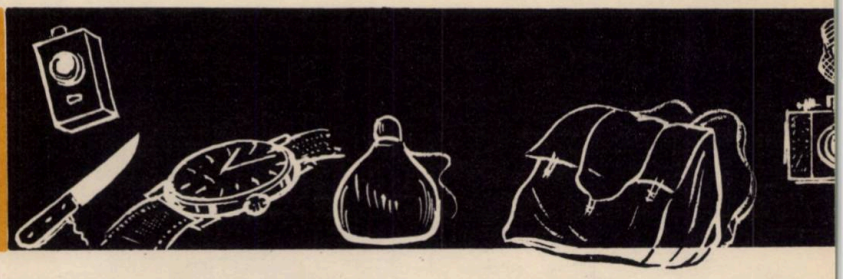

DRAGI CITITORI,

În timpul anului școlar voi ați izbutit să îndepliniți o serie de condiții pentru obținerea distincțiilor pionierești. Vacanța vă oferă prilejul de a vă completa „Carnetul pionierului" cu alte condiții îndeplinite. De aceea ne-am gîndit să vă înfățișăm în cele ce urmează întîmplările unei grupe de pionieri din care voi ați putea trage unele învățăminte pentru activitatea voastră.

Adăpostul din pădure

Grupa de pionieri se pregătea de înnoptat la marginea unei păduri. Un pîrîu din apropiere oglindea în firul apei lui umbrele înserării.

— Ne oprim aici, hotărî instructorul de pionieri, lăsîndu-și jos rucsacul. Vasile și Grigore, alegeți cel mai bun loc pentru înălțat adăpostul! Nu însă prea

aproape de apă, ca să nu fie umezeală... Doina și Marina pregătesc masa, iar noi mergem după brad...

În cîteva minute, locul a fost curățit de pietre, apoi băieții au ajutat fetelor să aprindă focul. Dinspre pădure se auzeau strigăte și cîntece: erau pionierii care veneau, cu instructorul în frunte, trăgînd fiecare după el o încărcătură, ca o sanie, de cîteva cetini mari de brad.

Instructorul, ajutat de pionieri, legă frînghia între doi brazi la o înălțime de cca. 1 m, apoi așezară cetinile cele mai mari și mai stufoase oblic, de ambele părți ale frînghiei, ca la acoperișul unei case. Sus, la încrucișarea lor, capetele cetinilor au fost legate cu cîteva sfori mai subțiri, de la rucsacuri. Golurile dintre cetini au fost apoi completate cu ramuri mai mici, alcătuindu-se un des acoperiș de brad prin care nu ar fi putut trece nici ploaia. Pe jos au fost împrăștiate rămurele de brad, peste care s-a așternut o pătură.

Capătul dinspre pădure al adăpostului a fost acoperit și el tot cu cetini. Primul adăpost era gata... S-a întins apoi frînghia rămasă spre celălalt brad. În mai puțin de 15 minute, și al doilea adăpost era terminat: experiența și îndemînarea pionierilor își arătau roadele...

Se înnoptase de tot cînd fetele au servit cina: pîine cu unt și marmeladă și ceai fierbinte. Grigore a cîntat din muzicuță, întovărășit de ceilalți și de murmurul pîrîului, pînă tîrziu.

Dacă ne-ar lipsi busola?

Strînși în jurul hărții așternute pe iarbă, pionierii ascultau amănuntele itinerarului.

— Tovarășe instructor, întrebă deodată Marina, dar dacă pierdem busola, cum ne mai putem orienta? O să ne rătăcim...

— N-aveți nici o grijă n-o vom pierde!... Dar există și mijloace de orientare fără busolă, de pildă ceasul sau unele semne naturale... Vreți să vi le spun?

Pionierii încuviințară bucuroși.

Instructorul își scoase ceasul de la mînă și îl roti orizontal, pînă ce limba mică de pe cadran veni în direcția soarelui.

— Vedeți, dragii mei!? Iau acum un fir de iarbă sau un bețișor și împart cu el exact în două distanța dintre limba mică a ceasornicului și cifra 12... Aflăm în felul acesta linia nord-sud... În partea spre care stăm noi cu fața se află sudul, iar în partea opusă — nordul... Ați înțeles?... Încercați și voi.

Prima dată s-au cam încurcat, dar orientarea cu ceasul a fost repede însușită.

— Ne mai putem orienta și după mușchii aflați pe scoarța copacilor sau pe suprafața pietrelor. Ei se dezvoltă întotdeauna acolo unde există umezeală, adică spre nord... Mușuroaiele de furnici, de pildă, se găsesc în pădure întotdeauna spre sud, unde e mai uscat... Noaptea, după steaua polară, care arată

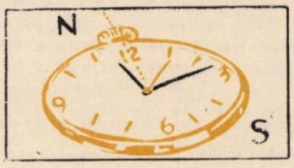

întotdeauna nordul... Primăvara, după zborul păsărilor călătoare, pe direcția sud-nord. Toamna invers. Să știți însă că cea mai bună orientare o dau harta și busola sau, în lipsa lor, ceasul; cu o singură condiție: să fie soare!

După această discuție interesantă, imediat se iscă o alta. Mai degrabă semăna cu o întrecere. Cine știe să explice mai frumos și mai complet jocuri pionierești. Bineînțeles, fiecare copil a avut ceva de spus. Multe dintre ele au fost jucate pe loc. Iată explicația la două dintre jocurile povestite:

La plecare

de RODICA TOT

De cu zori peronu-i agitat,
Fluturã cravate roșii-n vînt,
Soarele, deasupra, nemișcat,
Razele-și aruncă pe pămînt.

Călători din gara aurie
Sînt copiii-n vara asta, iar.
— E vacanță! strigă-o ciocîrlie
La un megafon imaginar.

Abia-și duce cufăru-ncărcat
O fetiță cu priviri de cer.
— Hai s-o ajutăm, spune-un băiat
Care vrea să pară cavaler.

— N-ai uitat nimic? Și-ntreabă-o fată
Frățiorul cu mișcări cuminți.
— Nuuu... Dar fata l-a ghicit îndată
Și-i întinde-o... perie de dinți.

Zeci de glasuri se-ntretaie-n gară:
— Unde mergi? — În tabără, la munte...
— Eu la mare, pentru-ntîia oară...
— Îmi trimiți vederi? — Desigur, multe...

Un „poet" lîngă valiză scrie
Primele impresii-n ambianță,
Dar e trist fiindcă-n poezie
Nu găsește rima la „vacanță".

Pionierii-n jurul lui se-animă
Și-ntregesc micuța poezie —
— La vacanță (chiar de nu e rimă)
Merge și cuvîntul... bucurie.

Trenul este gata de plecare,
Rîd copiii prin perdea de fum,
Ciocîrlia legănată-n soare
Le urează veselă „drum bun".

Soarele-o pornește înainte,
Ca un steag de aur alergînd,
Cîntecul se-nalță-n zori fierbinte,
Fluturã cravate roșii-n vînt.

ELUȚELE ROȘII

„Observă și ghicește"

Jocul se poate organiza pe un teren neted, neaccidentat.

Două grupe de copii trec la un interval de 5 minute una de alta pe același traseu (pe marginea unui drum sau pe liziera unei păduri). Pe traseu sînt așezate dinainte diferite semne sau obiecte, neobișnuite în împrejurări normale. De pildă, semne convenționale din conuri de brad sau din ramuri, bucăți de sfoară atîrnate de rămurelele copacilor, păpuși din paie sau cîrpe, reprezentînd oameni, așezate în copaci sau sub ei, fanioane albe cu cruce roșie (unul în copac, altul pe o sfoară întinsă între copaci de-a curmezișul drumului, la înălțimea de 2,5 m), bețe de chibrituri împrăștiate etc.

Pe drum, copiii trebuie să observe tot ceea ce este neobișnuit. La punctul final, fiecare participant comunică instructorului ce a observat. Învinge grupa care a observat mai multe semne și obiecte.

Copiii se întorc pe același traseu, avînd grijă să strîngă sau să șteargă toate semnele puse.

Jocul se poate complica, introducîndu-se diferite sunete, a căror proveniență trebuie stabilită de copii. Cîțiva pionieri, ascunși în diferite puncte ale traseului, vor primi misiunea să imite urletul lupului, lătratul vulpii, croncănitul ciorii, să imite ciocănitoarea, să sune din clopotei, să producă trosnituri etc.

Întrecere în apă

Se formează două echipe a cîte 5 înotători. Echipele se aliniază în apă, față în față, de-a lungul malurilor bazinului sau, dacă există posibilități, de-a lungul malurilor unui rîuleț. La un semnal dat de conducătorul jocului, cele două echipe pornesc să înoate una împotriva celeilalte în așa fel încît concurenții să treacă unii printre alții (afară de capetele de rînd, bineînțeles).

Echipa care izbutește să ajungă prima pe celălalt mal și să se alinieze în ordinea de la începutul jocului este declarată cîștigătoare. Se scad puncte echipelor atunci cînd:

1) înotătorii uneia dintre echipe, pierzînd direcția, n-au izbutit să treacă corect printre doi adversari;

2) echipa nu s-a aliniat în ordinea fixată;

3) alinierea nu este perfectă.

Iosif THEODORESCU-ARGHEZI

SPORT

T. OZON

„AFARĂ DIN JOC"

— A fost!

— Ba n-a fost!

— Era în ofsaid, l-am văzut cu ochii mei! strigă un băiețaș blond, roșu la față și transpirat, centrul înaintaș al echipei asupra căreia se comisese ofsaidul.

„Arbitrul", copleșit, nu mai era în stare să scoată o vorbă.

— Bună ziua, copii! Puștii m-au privit mirați.

— Bună ziua, au răspuns cîțiva fără multă convingere.

— Vreau să vă ajut să lămuriți lucrurile, sînteți de acord? Sînt un spectator, mare amator de fotbal, și am urmărit meciul vostru. Aș vrea să vă spun ceva: e foarte urît și nesportiv să vă tocmiți cu arbitrul. Asta, în sport, se sancționează. Să zicem însă că aici e un caz special. Ia să vedem ce s-a întîmplat.

— Era în ofsaid, l-am..., izbucniră cîțiva băieți.

— Calm! Un sportiv n-are voie să se înfurie. Voi pretindeți că băiatul ăsta a fost în ofsaid, da?

— A fost.

— Să vedem atunci ce înseamnă ofsaid? Cine poate să-mi spună?

— Ofsaid înseamnă afară din joc.

— Foarte bine. Dar mai complet?

— ???

— E mai greu. Am să vă spun eu. Este poziția unui jucător în atac care trebuie sancționată atunci cînd influențează desfășurarea jocului. Acesta este așa-zisul *ofsaid activ*. Nu se sancționează însă dacă arbitrul apreciază că jucătorul aflat în această poziție nu influențează desfășurarea jocului. Acesta este *ofsaidul pasiv*.

— Ăsta e cazul de față! sări arbitrul. Întreaga acțiune se petrecea pe extrema stîngă. Cel învinuit de ofsaid se afla pe extrema dreaptă, avînd între el și cei care luptau pentru minge aproape întreaga echipă adversă. Apoi nici nu era măcar în apropierea careului de 16 metri, ci cu mult înapoi și lateral, aproape de tușă, la mică distanță de linia de centru.

— Evident, jucătorul era în ofsaid pasiv, și arbitrul a avut căderea să nu-l sancționeze.

— Atunci înseamnă că golul marcat e valabil! strigară bucuroși cei din echipa în care se afla cel ce comisese ofsaidul.

— Desigur, golul e valabil. Cu asta ne-am lămurit. Să vă mai completez acuma tot ce trebuie să știți despre ofsaid, pentru ca pe viitor să nu se mai producă încurcături. *Un jucător este în poziția de ofsaid, „afară din joc", cînd el se află mai aproape de linia porții adverse decît mingea în momentul cînd aceasta a fost pasată în direcția sa de către un coechipier, cu următoarele excepții:*

— Dacă jucătorul se află în propria sa jumătate de teren (inclusiv pe linia de centru).

— Dacă are cel puțin 2 adversari mai apropiați decît el de propria lor linie de poartă.

— Dacă mingea a fost atinsă sau jucată ultima dată de un adversar.

— Dacă el primește mingea direct dintr-o lovitură la poartă, o lovitură de colț, o aruncare la tușă sau o minge

Dragi cititori,

Foarte mulți dintre voi sînteți pasionați de sport. Cu toate acestea, unora dintre voi nu le sînt clare încă multe reguli sportive din fotbal, volei, baschet, handbal etc. De aceea ne-am gîndit să deschidem rubrica sportivă „Întreabă și ți se va răspunde!" Este suficient să ne trimiteți o simplă scrisoare în care să arătați ce nelămuriri aveți ca la această rubrică să primiți răspunsul unor sportivi cunoscuți de voi toți.

de arbitru (toate acestea numai în prima fază).

— Uf, ce complicat! exclamă unul dintre jucători. Mai bine s-ar desființa din regulament ofsaidul.

— Într-adevăr, jocul de fotbal nu e de loc chiar așa de simplu cum ar părea la prima vedere. Aș mai vrea să-ți spun dragul meu, că orice sport cere, în afara pregătirii fizice, și cunoștințe teoretice. Altfel nu poți deveni un adevărat sportiv. Cît despre scoaterea din regulament a ofsaidului cred că nu ai dreptate. Gîndește-te puțin. A scoate din joc această regulă ar însemna ca orice jucător în atac, plasat în spatele apărătorilor, să poată prelua cu ușurință mingea trimisă de un coechipier și să înscrie adversarului, fără nici o dificultate și fără o pregătire tehnică superioară, multe goluri nespectaculoase și lipsite de valoare sportivă. Or, frumusețea jocului de fotbal constă tocmai în aceea ca jucătorul să dovedească superioritatea lui în tehnică sau în concepția de joc, în calități atletice, în acțiune și viteză cu care să depășească pe adversar, să treacă de el, să iasă deci victorios în duelul direct cu adversarul său.

Și acum reluați jocul. Timpul s-a marcat? Bun. Mingea la centru!

PENTRU ZILE DE VACANȚĂ

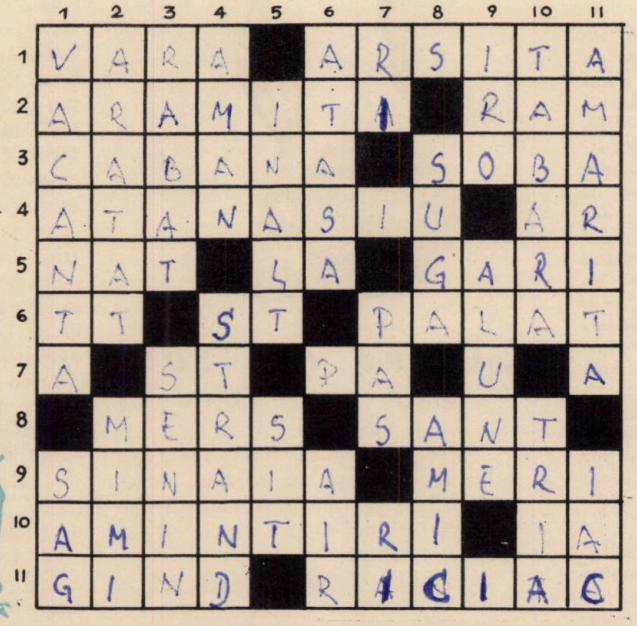

Orizontal: 1) Ne aduce vacanța mare și frumoasele zile de tabără — Cald ca-n luna lui cuptor; 2) De la mare ne întoarcem ca poleiți cu aramă — Ramură; 3) Casă primitoare pentru cei ce preferă excursiile la munte — Dă căldură ca-n... Cuptor; 4) Pictor romîn, autorul tabloului „Prietenie" — Măsură agrară; 5) Fecior (băn.) — Stă pe... sol — Startul plecărilor la munte sau la mare și locul fericitelor revederi la înapoiere — Bi-Te! 6) — Liniște! — Măreața clădire a pionierilor din București; 7) Sete! — O salutare pentru cei mici de la fereastra vagonului; 8) Păsire — La marginea de drum; 9) Perla Bucegilor, frumoasă localitate climaterică pe Valea Prahovei — Loc preferat de iubitorii de soare și apă (pl.); 10) O ilustrată, un șirag de scoici sau alt obiect ce ne învie imaginea frumoaselor zile din tabără (pl.) — Ține! 11) Reflecție-meditare — Geamantanul turistului.

Vertical: 1) Concediu de odihnă școlăresc — Șagă, glumă (abreviație pop.); 2) Indicat — Eroina operei „Boema" de Puccini; 3) Oraș și mare — Cer albastru de vară; 4) Mare pictor romîn, autorul tabloului „Hora Unirii la Craiova" — Mare liliputană în mijlocul orașelor; 5) Cît muntele — Cenușiu; 6) A alipi — Ținut în Sahara; 7) Radu Ioniță — Trecătoare printre munți — O treime de rubrică; 8) Rîu în Japonia sau... aproape sugar — Prieten; 9) Piron fără... cap și coadă! — Deliciul veveriților; 10) Loc de odihnă și recreare pentru pionieri și școlari — A selecționa; 11) O corabie legată la mal — Mamifer din Tibet.

Cuvinte mai puțin cunoscute: ȘAG, NAT, SIT, AIR, IAC.

MICI SCAMATORII

Prezentate de IOSEFINI

Așa-zisele „aparențe miraculoase" care se obțin prin iluzionism nu sînt decît efectul unei tehnici și ale unei arte.

OUL MIRACULOS

Iată cîteva experiențe de iluzionism:

Prezentați în fața spectatorilor un ou de găină sau de rață și spuneți-le că după cîteva minute acest ou se va însufleți.

Luați apoi oul și faceți asupra lui niște gesturi misterioase, rostind rar „abracadabra", apoi așezați-l pe masă. Spre mirarea tuturor oul va începe să se rostogolească în toate părțile.

Explicația: În prealabil, oul este găurit la capete cu un ac subțire pentru a fi golit de conținut. După aceea este lăsat să se usuce timp de 24 de ore. Unul din capetele oului este găurit apoi cu un cui mai gros, iar prin spărtură este introdusă o lipitoare vie. Apoi gaura va fi acoperită cu o foiță pe care o lipiți deasupra.

După ce prezentați la control un ou veritabil și-l introduceți în buzunar pe motivul că vă ștergeți palmele, îl scoateți din buzunar pe cel preparat și începeți experiența.

ZAHĂRUL CARE PLUTEȘTE

Iată o altă experiență bazată pe un truc ingenios:

Puneți în fața spectatorilor o bucățică de zahăr într-un pahar cu apă. Zahărul cade la fundul paharului, cum era și de așteptat. Făcînd gesturi deasupra paharului însă, zahărul, spre surprinderea spectatorilor, revine la suprafață!

Explicația: Bucățica de zahăr suferă o prealabilă preparație: se moaie rapid, ținînd-o cu penseta într-o ceașcă în care se află colodiu 1%, obișnuit în tehnica fotografică. Cubul de zahăr astfel preparat (e bine să preparați chiar mai multe) se ține într-un curent de aer timp de o zi sau două, pentru ca să se evapore eterul.

Introducînd zahărul în apă, acesta cade la fund și apoi se ridică la suprafață. În realitate însă nu zahărul plutește, căci el s-a dizolvat în apă; ceea ce se vede plutind este dublura lui, adică pelicula de colodiu care, debarasîndu-se de zahăr, a păstrat forma geometrică și aspectul cristalizat și alb al bucății de zahăr.

Se recomandă însă ca să nu se permită nimănui să pună mîna și să strîngă bucățica de zahăr, care acum nu mai este decît o substanță moale și spongioasă.

Şi acum, spre stele!

La 12 aprilie 1961, maiorul sovietic, comunistul Iuri Gagarin a efectuat primul zbor în Cosmos. Cu aceasta, o nouă eră s-a deschis în istoria omenirii: era cuceririi Cosmosului de către om. Pe drept cuvînt ne punem întrebarea: ce va fi mai departe?

INSULELE COSMICE

Este aproape sigur că zborurile dus-întors spre... periferia Pămîntului — Luna — vor deveni în curînd la fel de obişnuite ca şi o obişnuită călătorie intercontinentală.

Cît timp va fi necesar oare pentru ca proiectul construirii insulelor cosmice, cu 20.000—30.000 de locuitori, să devină realitate?

Da! Oamenii de ştiinţă au în vedere de pe acum posibilitatea construirii laboratoarelor cosmice cu materiale şi utilaje fabricate pe Pămînt. „Scafandrii vidului" vor monta insulele piesă cu piesă, după ce numeroase rachete vor transporta pe orbită elementele necesare construcţiei. Spaţiul cosmic va fi un şantier admirabil, deoarece nici o piesă, oricît de voluminoasă, nu va avea greutate. Un singur om va putea mînui şi monta cele mai uriaşe grinzi de oţel fără nici un efort fizic.

Aceste aşezări omeneşti în Cosmos vor fi înzestrate cu tot ce este necesar existenţei şi activităţii normale a omului. În serele de pe „insulele cereşti" vor creşte plante gigantice: struguri cu boabele cît merele şi mere cît pepenii. Se va verifica, în acest mod, ipoteza lui K.E. ŢIOLKOVSKI, după care lipsa de gravitate va avea urmări neaşteptate asupra proceselor biologice.

Sateliţii artificiali permanenţi din jurul planetei noastre ne vor permite să înfăptuim şi alte lucruri ca, de pildă, crearea unui soare artificial în jurul Pămîntului, obţinerea celor mai precise date cu privire la situaţia atmosferică sau realizarea televiziunii mondiale. Dar nu numai atît. Luna va deveni şi ea o minunată „oglindă-radio". Peste scurt timp, programele de televiziune din Moscova, de pildă, vor putea fi recepţionate pe Lună, amplificate şi retransmise pe Pămînt, putînd fi recepţionate de telespectatorii de pe o jumătate a globului terestru.

ÎN PRIMUL ORAŞ DE PE LUNĂ

Treptat, pe alte planete ale sistemului solar vor răsări oraşe de sticlă, cu o atmosferă artificială, sere uriaşe, înzestrate cu centrale helioelectrice în care, din razele soarelui, vor fi „fabricate" cantităţi imense de energie electrică.

Nu încape îndoială că primul oraş de acest fel va lua fiinţă pe Lună, unde toate circurile şi craterele sînt parcă special amenajate de natură pentru ridicarea unor oraşe-sere cu acoperişuri de sticlă.

Pe lună vor fi amenajate laboratoare unice prin posibilităţile lor. Acolo va putea fi ridicat un gigantic radiofar, care va emite regulat semnale pentru ghidarea avioanelor, a navelor şi chiar a rachetelor cosmice. Staţiunea ştiinţifică de pe Lună va dispune de cel mai mare telescop pentru observarea Pămîntului, în vederea previziunii certe a timpului pentru întregul glob terestru.

Cuvintele marelui savant rus K.E. Ţiolkovski vor deveni un adevărat program de lucru pentru cuceritorii nesfîrşitelor spaţii cosmice: *„Omenirea va pătrunde, la început timid, dincolo de limitele atmosferei, iar pe urmă va supune întregul spaţiu din vecinătatea Soarelui"*.

Cosmosul, cu infinitele sale sisteme solare, deschide în faţa omenirii inepuizabile domenii de activitate şi cele mai uriaşe perspective pentru ştiinţa şi tehnica contemporană.

Cît de minunat este să trăieşti acum, să fii martorul acestor biruinţe unice în istoria omenirii!

Ing. ION SUCEVEANU

CORPURILE CEREŞTI LANSATE DE U.R.S.S. ÎN COSMOS

Sputnik 1 — 4 octombrie 1957
Sputnik 2 — 3 noiembrie 1957
Sputnik 3 — 15 mai 1958
Lunnik 1 — 2 ianuarie 1959
Lunnik 2 — 12 septembrie 1959
Lunnik 3 — 4 octombrie 1959

Nava-satelit în greutate de 4.540 kg, cu încărcătură echivalentă greutăţii unui om şi tot echipamentul necesar — 15 mai 1960.

Nava-satelit în greutate de 4.600 kg, purtînd la bord cîinii „Belka" şi „Strelka" — 19 august 1960.

Nava-satelit în greutate de 4.563 kg, purtînd la bord cîinii „Pciolka" şi „Muşka" — 1 decembrie 1960.

Cel mai greu satelit al pămîntului, 6.483 kg — 4 februarie 1961.

„Venusik" — 12 februarie 1961.

Nava-satelit în greutate de 4.700 kg, purtînd la bord căţeluşa „Cernuşka". Nava a aterizat — 9 martie 1961.

Nava-satelit în greutate de 4.695 kg, purtînd la bord căţeluşa „Zviozdocika". Nava a aterizat — 25 martie 1961.

NAVĂ COSMICĂ PURTÎND LA BORD PRIMUL COSMONAUT DIN LUME, MAIORUL SOVIETIC IURI GAGARIN — 12 APRILIE 1961.

GAZETA COPIILOR

Nr 7

FRUNTAŞI LA ÎNVĂŢĂTURĂ

1

1. *Opincar Elena — clasa a V-a B — Şcoala elementară nr. 3 — Sebeş, regiunea Hunedoara*
2. *Vechiu Dan — clasa a III-a — Şcoala de 4 ani nr. 6 — Bacău*
3. *Cernat Mariana — clasa a V-a B — Şcoala de 7 ani nr. 5 — Călăraşi*
4. *Floricica P. Ion — Şcoala de 7 ani comuna Simian, T. Severin — Oltenia*
5. *Nicolăiasă Lucia — clasa a VI-a B — comuna Păduret, regiunea Argeş*
6. *Udrescu Petre — clasa a VI-a — Strehaia, regiunea Oltenia*
7. *Filip Nicolae — clasă a VI-a A — Şcoala medie Corabia*
8. *Miclea Lucia — clasa a VII-a A — Şcoala medie „George Coşbuc" Cluj*
9. *Ungureanu Gabriel — clasa a IV-a — Şcoala de 7 ani comuna Voineşti, regiunea Argeş*

5

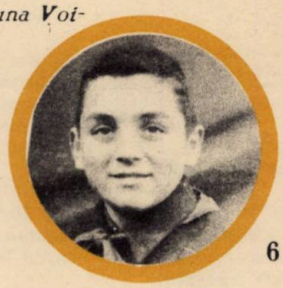

6

În curînd vacanţa

Curînd vom sfîrşi anul şcolar. După încheierea lui vom organiza o săptămînă a unităţii de pionieri. Am prevăzut cu acest prilej tot felul de acţiuni frumoase...

O zi dedicată cîntecului şi jocului, o adunare cu tema: „Frumoasă şi bogată eşti patria mea" — o zi a sportului şi încă multe altele. La sfîrşit vom face un foc de tabără. Unitatea noastră se pregăteşte de asemenea pentru frumoasa serbare de sfîrşit de an la care vor fi invitaţi în afara părinţilor şi foşti pionieri care astăzi sînt fruntaşi în producţie.

Şi pentru vacanţa de vară ne-am făcut o mulţime de planuri.

Iată numai cîteva din acestea: mai întîi multe excursii pentru cunoaşterea ţinutului natal şi apoi pregătirea unei serbări pentru arie, un concurs de biciclete, citirea şi discutarea cărţii „Aşa s-a călit oţelul" de N. Ostrovski.

VIORICA MELINTE
clasa a VI-a B — Bacău

7

2

● Astă-primăvară unitatea noastră a plantat mai mulţi puieţi la marginea oraşului, unde se va face un parc. În vacanţa de vară noi nu vom uita de ei, ci vom continua să-i îngrijim. Vom stîrpi dăunătorii şi vom uda puieţii ca să crească frumoşi.

OPINCAR ELENA
clasa a V-a B Şc. de 7 ani nr. 3 — Sebeş

8

3

● Vacanţa poate sosi. Terenul de handbal şi baschet al şcolii noastre este gata. Am mai făcut şi o groapă de sărituri.

Aici pe terenul şcolii vom susţine diferite meciuri sau ne vom antrena la sport.

TODERAŞCU FĂNICĂ
clasa a VI-a B Şcoala de 7 ani — Adjud

● În zilele acestea calde am strîns plante medicinale. Am plănuit ca şi în vacanţa mare să continuăm această acţiune. Vrem de asemenea să mergem la culesul spicelor şi să organizăm jocuri de orientare.

OPREA DOREL
Şcoala de 7 ani — Şimleu Silvaniei

„Concursul isteților“ seria a II-a

1. Unde se va construi cel mai mare centru siderurgic din țara noastră?

2. Pînă în anul 1965, căile ferate din țara noastră vor fi înzestrate cu încă 330 locomotive de două tipuri deosebite. Care sînt aceste tipuri, ce însemnătate va avea apariția acestor tipuri de locomotive?

3. Care sînt simbolurile organizației de pionieri? Explicați semnificația unuia dintre simboluri (la alegere).

4. Cînd tatăl meu avea 31 de ani, eu aveam 8 ani. Astăzi tatăl meu este de 2 ori mai în vîrstă ca mine. Cîți ani am acum?

5. Plecînd din tabără, te-ai rătăcit într-un ținut deluros, lipsit de pădure. Nu ai asupra ta busolă, nu sînt mușuroaie. Te uiți la ceas și constați că este timpul să te reîntorci. Soarele mai strălucește încă pe cerul senin. Ținînd seamă de toți factorii de mai sus, cum vei determina punctele cardinale ca să știi în ce direcție s-o iei înapoi spre tabără?

6. Dacă ai lua un boboc de rață obținut la incubator și ai vrea să-i dai imediat drumul pe apă, să înoate, bobocul este în primejdie să se înece. În schimb, rața își duce imediat bobocii la apă și ei înoată. Explică fenomenul.

7. În iarbă șade un iepuraș. Nu se mișcă. A trecut chiar pe lîngă el o vulpe și nu l-a simțit (deși, precum se știe, vulpea are mirosul foarte fin). Un vînător priceput ar putea să vă explice numaidecît de ce se întîmplă acest lucru. Dar voi ați putea?

8. Într-o sală erau adunați 10 pionieri. Instructorul le-a cerut să se așeze de-a lungul pereților, astfel ca, la fiecare dintre cei 4 pereți, să poată număra cîte 3 pionieri. Arătați printr-o schiță cum s-au așezat cei 10 pionieri.

9. Într-un port se află un vapor. În mod natural, vaporul se cufundă în apă cu 3,25 m. În timpul fluxului, apa mării se ridică cu 1,72 m. Calculați cu cît se va cufunda în timpul fluxului vaporul în apă.

Participați cu toții la „CONCURSUL ISTEȚILOR“!

Răspunsurile, pe serii, se trimit pe adresa redacției noastre cu mențiunea: „Pentru concurs“. Nu uitați! Trimiteți din timp compozițiile și desenele prevăzute în seria I (luna mai).

Grăbiți-vă să răspundeți la problemele din seria a II-a.

Răspunsurile se primesc pînă la data de 15 august 1961.

Anul 41042

(Urmare din numărul trecut)

— Cea mică e „profesorul“. Mașina-profesor e specializată. Elevul însă își va însuși totalul cunoștințelor a circa o sută de profesori — și abia apoi va începe să lucreze independent. Și sîntem încă nemulțumiți. Creierul uman are milioane și milioane de celule nervoase și fiecare de o complexitate extraordinară. Or, noi, pe kilometri pătrați, cu zeci și sute de mii de mașini, căutăm să surprindem secretele funcționării unui organism care cîntărește cu totul vreo 5-6 kg — creierul.

— Păi bine, e o diferență calitativă între mașini și materia vie.

— Poftim, uite, studiem și materia vie! De la cea mai simplă la cea mai complexă.

Pit văzu cu ochiul liber pe un spațiu de cîteva zeci de kilometri pătrați îngrămădite în rezervații cîrezi uriașe din toate animalele pămîntului.

— Uite și inima institutului nostru! spuse Mils.

Era atît de nerăbdător să ajungă acolo, încît — deși platforma îl purta foarte iute — se aruncă de la vreo 8.000 de metri înălțime. Pit îl urmă cu răsuflarea tăiată. Erau degravifiați: un curent de aer îi transportă în fața unui bloc imens.

Bolta era transparentă, dar blocul părea construit dintr-un material dur, opac. Unul dintre pereți avea întipărit în el, un uriaș antebraț. Mils spuse teatral: — Sesam, deschide-te.

Vinele mîinii sculptate pe zid se umflară: pe marmura neagră apăru o dungă ca un zăvor. Mîna uriașă trase de zăvor și o porțiune a peretelui începu să coboare.

— Să nu te mire tonul pe care am vorbit, spuse Mils în timp ce alunecau în interiorul clădirii. Transmiterea comenzilor prin cuvinte articulate e un lucru relativ prea simplu: am făcut un dispozitiv care urmărește și intonațiile. O dată am răgușit tot strigînd la blestematul ăsta de perete, că nu nimerea tonul.

— Uită-te la piesa asta... e un simbol moștenit de la strămoșii sovietici ai științei de azi: Mîna acționată de biounde, realizată în deceniul 6 al vechiului secol al XX-lea, una dintre primele legături realizate direct între un emițător omenesc — creierul, mușchii omenești — și un mecanism receptor — mîna automată.

Pit se opri uluit în fața cîtorva oameni care vorbeau sau șopteau duios, adresîndu-se unor mașini aparte.

— Căutați o tranziție? întrebă Pit. Vreți de la comenzi răspicate să treceți la comenzi în șoaptă și de aci la comenzi fără zgomot, gîndite numai?

Drept răspuns, Mils vîri capul lui Pit într-o cască și îi arătă un ecran pe care începuseră să tremure linii roșii, verzi, galbene.

— Poftim, astea-s gîndurile tale reflectate electronic. Vezi, intensitatea se cunoaște imediat... și Mils îi trase brusc o palmă puternică.

— Ești furios, uite cum se agită liniile astea! Ele însă ne arată doar intensitatea gîndirii. Ce gîndește omul — asta-i altceva

Pătrunseseră într-o încăpere uriașă, plină de mașini ciudate, unele imitînd guri, urechi — dar de proporții nemaiîntîlnite.

— Nu înțeleg, zise Pit. Se poate oare realiza comunicarea de la creier la creier fără vorbire? Nu înseamnă asta filozofie idealistă?

— Aici, pe planeta Gînd, răspunse Mils, noi sîntem toți adepți ai filozofiei materialiste, ca și în toate sistemele planetare ale omenirii. Noi nu vrem să suprimăm limba omenească. Vrem doar să putem comunica mai repede, mai departe, mai direct — atunci cînd vrem — fără să avem nevoie de vorbire sonoră. Așa vor reuși oamenii în viitor — poate — să-și audă vocea interioară de pe o planetă pe alta, care să țină locul zgomotelor. Dar destulă vorbă — la treabă!

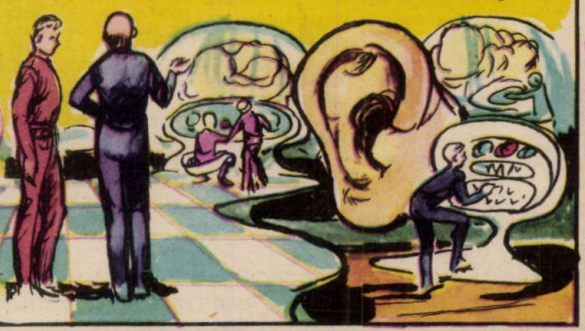

Păşiră ceva mai încolo şi Pit se opri mirat. Dincolo de un perete de sticlă îl văzuse pe Mils. Se uită alături de el — totuşi Mils era lîngă el.

— E fratele meu geamăn, spuse Mils punîndu-şi o cască.

De vreo două sute de ani s-a închis aici: fiindcă organismele noastre sînt gemene, facem experiența de transmitere a gîndirii. Experiența e însă îndoielnică.

— Se sacrifică pentru o experiență al cărei sfîrșit să nu-l vadă niciodată?

— Numai nătîngii au putut să-și închipuie vreodată că în viitor omenirea nu va mai avea nevoie de sacrificii.

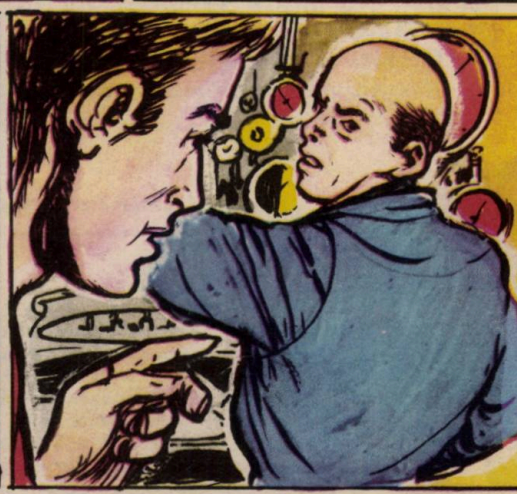

Scoțîndu-și casca, Mils trebălui la niște cadrane. Savantul îi scoase lui Pit revolverul luminescent de la brîu. — Știi, undele îți păstrează aerul în jur. Or, eu vreau să fac experiența în alte condiții. Ți-e frică?

— De ce mă întrebi prostii? Am spus că vreau să fiu de folos noii omeniri — ăsta-i principalul. — Am înțeles. Ți-e frică și în același timp ești curajos.

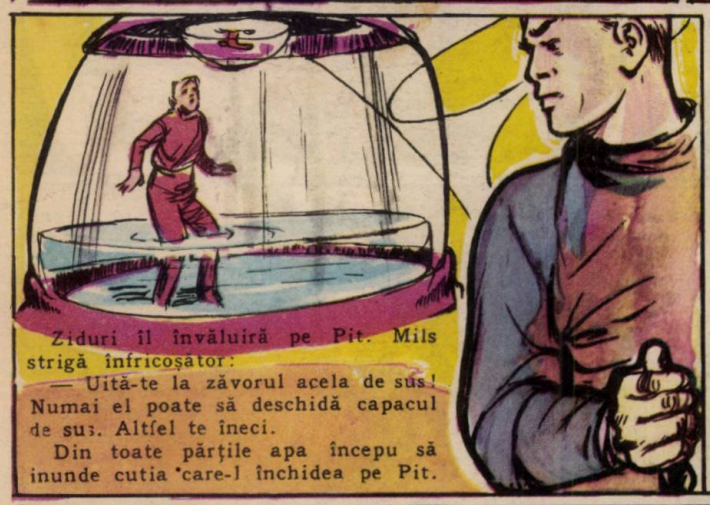

Ziduri îl învăluiră pe Pit. Mils strigă înfricoșător:

— Uită-te la zăvorul acela de sus! Numai el poate să deschidă capacul de sus. Altfel te înec.

Din toate părțile apa începu să inunde cutia care-l închidea pe Pit.

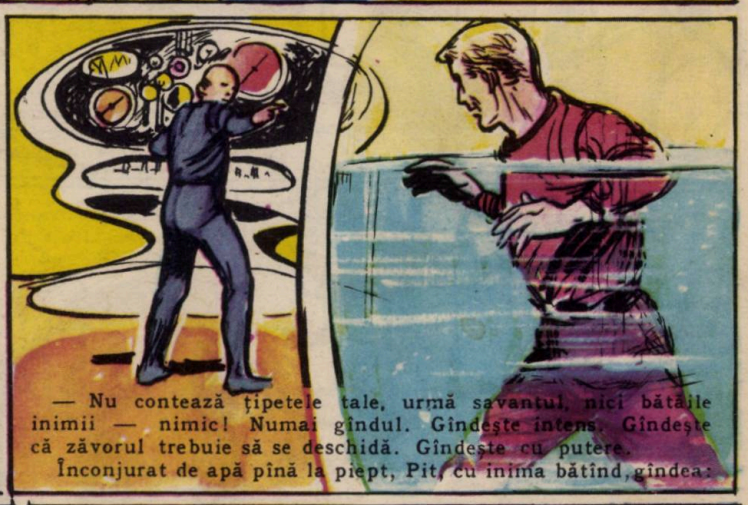

— Nu contează țipetele tale, urmă savantul, nici bătăile inimii — nimic! Numai gîndul. Gîndește intens. Gîndește că zăvorul trebuie să se deschidă. Gîndește cu putere.

Înconjurat de apă pînă la piept, Pit, cu inima bătînd, gîndea:

— Se preface! Vrea să-mi struneasc gîndirea!

Curînd însă, deși începuse să înoate ca să se mențină, mai avea deasupra capului numai jumătate de metru liber — apoi capacul.

— Zăvor, deschide-te! gîndi Pit.

Se ținu la suprafață întinzînd avid gura după ultimele rămășițe de aer. — Zăvor, deschide-te! gîndea. Nu vreau să mor. Zăvor, deschide-te! Lu, mă iubești? Lu, mor! Zăvor deschide-te, deschide-te, deschi... Și înainte de a-și da ochii peste cap văzu zăvorul cum sare de o parte, împins parcă de o mînă nevăzută.

(Continuare în numărul viitor)

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 7 1961

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR, EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

Partidul, călăuza noastră

Versuri: ION BRAD **Muzica: MARIN CONSTANTIN**

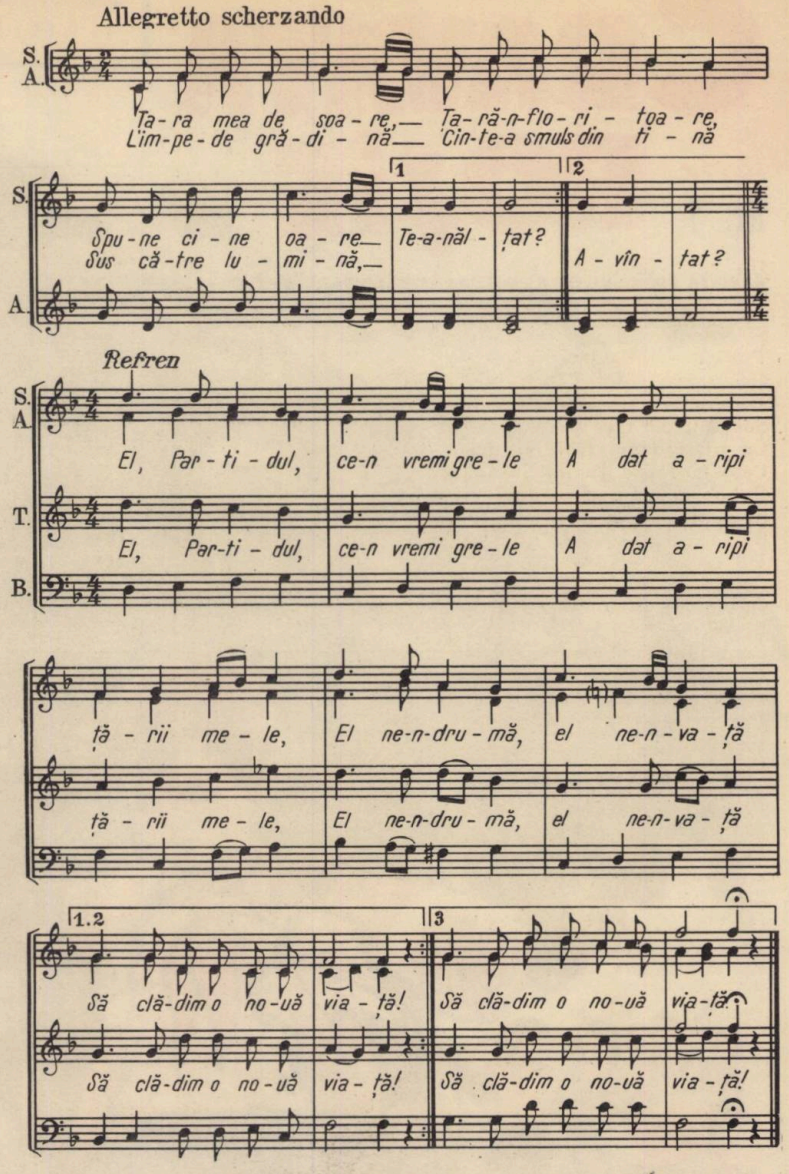

I

Ţara mea de soare,
Ţară-nfloritoare,
Spune cine oare
Te-a-nălţat?
Limpede grădină,
Cin'te-a smuls din tină
Sus, către lumină,
Avîntat?

Refren:

El, Partidul, ce-n vremi grele
A dat aripi ţării mele,
El ne-ndrumă, el ne-nvaţă
Să clădim o nouă viaţă!

II

Fabrici şi uzine,
De lumină pline,
Spuneţi oare cine
V-a-nălţat?
Sate luminate,
Lanuri mari, bogate,
Cine-n larg vă scoate
Ne-ncetat?

Refren...

III

Tinereţea noastră,
Pasăre măiastră,
Cine-n zare-albastră
Te-a-nălţat?
Case luminoase,
Cine-aduce-n case
Cîntece voioase,
Trai bogat?

Refren...

CRAVATA ROŞIE

revista pionierilor şi şcolarilor editată de C. C. al U. T. M.
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACŢIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteş, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-şef), Elena Soare (redactor-şef adjunct), Iosif Tripşa

PATRIA MEA

de **Demostene BOTEZ**

Un cerc de munți cu coame sure,
Din Cerna pînă în Ceahlău,
Adîncuri mute de pădure
Și murmur tainic de pîrău,
Tunele străbătînd sub munte,
De mîna omului tăiate
În piatra stîncilor cărunte,
Șosele care trec prin sate,
Ca niște rîuri fără valuri,
Ce, scînteind lucios în soare,
Coboară văi, ridică dealuri,
Și-apoi se pierd în depărtare;
Și zăcăminte vechi, de veacuri,
De sînge pămîntesc: petrol,
Ce dorm în subterane lacuri,
Ca mîlul unui negru ghiol;
Și sonde înălțînd spre stele,
Ca plopii, zvelte siluete,
În arabescuri și dantele,
De-o mînă de artist tăiete;
Desiș de brad, păduri de fagi,
Fînețe-n floare smălțuite,
Poieni cu zmeură și fragi,
Și cîrduri mari de oi și vite;
Pămînt bogat ca cernoziomul
Pe Bărăganu-ntins și drept,
Pe care îl lucrează omul,
Atotputernic și-nțelept;
Colini de deal moldovenesc,
Cu vii, cu crame și podgorii,
La care toamna poposesc,
Cu voie bună, trecătorii;
Și răcoroase, mari livezi,
Prin care soarele se joacă,

Iar primăvara, la amiezi,
Albinele-s ca-ntr-o prisacă;
Izvoare repezi de cleștar,
Din care țara astăzi scoate,
Turnînd în cale stăvilar,
Lumină, s-o împartă-n sate;
Albastre depărtări de mare,
Cu aripi albe de vintrele
Și plajele-aurii în soare,
Ce-aprind în noapte mii de stele;
Și oameni fără de stăpîni,
Muncind pe cîmp și în uzine,
Cu minunatele lor mîini,
Pentru mai bine și mai bine;
Și proaspăt vînt de libertate,
Ce-adie pretutindenea...
Aceste laolaltă, toate,
Acestea sînt Patria mea.

E vară

E vară, pretutindenea e vară,
și patria te cheamă să colinzi,
să bei dintr-a fîntînilor oglinzi
cînd arșița se tolănește-afară.

Te-așteaptă umbra pomilor rotați,
potecile ce suie-n munți, ascunse,
și murele pitite printre frunze
și veverițele cu ochi mirați.

Va fi o vară lungă și frumoasă,
cu jocuri, cu plimbări și cu povești,
cu ape aurii, bogate-n pești,
cu mii de scoici pe plaja de mătasă.

Porniți la drum, voi, dragi pionieri,
porniți cîntînd spre taberele voastre
de lîngă marea cu năframe-albastre,
de lîngă munți cu creștetele-n cer.

Fără de griji, în cîntece și jocuri,
copilăria veseli v-o trăiți,
și-n seri lîngă-ale taberelor focuri,
Partidului iubit să-i mulțumiți.

Elena DRAGOȘ

Călătorie pe

Asosit iar vara. Soarele sclipește orbitor și te alungă cu razele lui fierbinți unde umbra e mai deasă. Pe o asemenea zăpușeală te gîndești la scăldat, la marea înspumată, la bucuriile pe care ți le-a dat ea în vara trecută și pe care ți le va mai da încă, multe de aci înainte.

Dar pînă la plecarea în tabăra de pionieri, n-ați dori să facem o plimbare pe litoralul Mării Negre? Dacă vreți, putem să pornim...

Să ne închipuim că ne aflăm într-un autocar al Oficiului național de turism și că ne îndreptăm spre mare...

După cîtva timp, cînd veselia și cîntecul ne-au fost tovarăși, apare la orizont un cîmp albastru, lucitor, pierdut în ceață undeva, departe. E Marea Neagră, „Pontos euxeinos" — marea cea ospitalieră —, cum i se spunea în vechime.

CONSTANȚA

Orașul cel mai bătrîn al patriei noastre este așezat în parte pe o peninsulă calcaroasă care s-a înfipt adînc în mare.

În partea de sud a orașului, țărmul se arcuiește cu concavitatea spre est, după care se îndreaptă spre sud, sub forma unei faleze mai înalte, pînă dincolo de Mangalia.

Nicăieri în tot lungul litoralului românesc al Mării Negre nu se întîlnesc condiții mai favorabile care să permită atît de bine dezvoltarea unui port.

Cu toate acestea, niciodată în trecut Constanța n-a cunoscut o puternică înflorire.

Abia în anii puterii populare Constanța a luat cu adevărat un mare avînt. Dezvoltarea industrială a orașului, creșterea importanței portului în cadrul dezvoltării întregii noastre economii naționale s-au produs într-un ritm accelerat.

Important port maritim, însemnat centru industrial, agricol, politic, cultural și administrativ, Constanța este azi unul dintre marile orașe ale țării. Peste tot se înalță noi blocuri de locuințe care înfrumusețează și mai mult orașul.

Cu ocazia săpăturilor pentru fundația unor clădiri, la cinci metri sub nivelul actual al orașului, au fost descoperite ruinele unui edificiu de mari proporții, cu un mozaic lucrat din bucățele de marmură, gresie și calcar în cinci culori (roșu, bej, cărămiziu, verde închis și alb). Mozaicul — imens „covor" mărginit de un chenar foarte lat — încîntă ochiul prin motivele lui ornamentale, viu colorate. Zidurile edificiului cu pilaștri, care a fost deasupra mozaicului, mai păstrează încă din înălțimea lor aproximativ 5 m. Fața interioară a zidului era învelită cu plăci de marmură albă, frumos șlefuite. Se vede că fostul edificiu datează din epoca romană, secolele III-IV, și a fost strîns legat de o activitate negustorească a portului antic situat în imediata apropiere.

În mijlocul pieței se ridică statuia lui Publius Ovidius Naso, înaltă de 2,5 m, turnată în bronz. Ovidiu a murit la Tomis în anul 16. Se spune că tomitanii ar fi construit pentru rămășițele lui Ovidiu, prin colectă publică, un tymbon (sarcofag), înmormîntîndu-l în fața porții orașului în locul cel mai onorat.

În anii puterii populare, portul Constanța a fost înzestrat cu noi instalații și un modern parc de mașini. Cele mai grele munci au fost mecanizate. Cupele enorme ale dragelor robotesc continuu. De pe cheiuri la punțile vapoarelor românești sau străine, mărfurile sînt transportate pe benzi transbordoare, care înlocuiesc munca grea a docherilor de odinioară. Hodorogitul căruțelor și al roabelor a fost înlocuit cu zumzetul metalic al tractoarelor cu remorci pe roți, al autostivuitoarelor, al automacaralelor sau al autoîncărcătoarelor. Peste toate aceste utilaje domină gigantica macara plutitoare, cu o putere de 50 de tone, importată din Uniunea Sovietică.

Un spectacol feeric îl oferă portul Constanța noaptea. În capătul digului, farul nou, de o construcție modernă, înalt de aproape 30 de metri, trimite peste ape, din două în două secunde, fascicule de lumină care se văd de la o depărtare de 21 de kilometri. Semafoarele împodobesc feeric acest

peisaj cu lumini verzi și roșii, răzlețite printre cele galbene ale sutelor de becuri. Noaptea, portul pare o pajiște întinsă, pe care scînteiază mii de licurici.

În Constanța se mai află Muzeul de arheologie „Vasile Pîrvan", instalat într-o clădire impunătoare. Aci se păstrează și se strîng cu grijă mărturiile Dobrogei dacice, ale milenarului Tomis, ale Sciției Minor și ale Dobrogei de mai tîrziu. Prin specificul și valoarea științifică a conținutului, este unul dintre cele mai mari muzee ale țării noastre.

Lîngă Parcul pionierilor, în mijlocul unei grădini cu ronduri de flori și cu parcele experimentale legumicole și pomicole, se află Casa pionierilor. Clădirea cuprinde: o sală de festivități, săli amenajate pentru lectură, muzică, științele naturii; o cameră de povești, un laborator de fotofizică, săli de sport și de coregrafie, precum și săli destinate activității practice de tîmplărie, lăcătușărie și mecanică; săli de desen, pictură, radiofonie, aeronavomodelism etc. În cercurile de specialitate, pionierii aplică cele învățate în orele de curs. Cele mai frecventate cercuri sînt atelierele de tîmplărie, lăcătușărie și mecanică, laboratorul de fotofizică și sala de aeronavomodelism. Pe lîngă Casa pionierilor funcționează și un cerc filatelic; în anul 1958, cu prilejul Expoziției internaționale de la București, inițiată cu prilejul sărbătoririi Centenarului mărcii poștale românești, acest cerc a prezentat o colecție filatelică care a fost distinsă de juriul expoziției cu premiul al III-lea. Biblioteca are peste 10.000 de volume. Ansamblul artistic format din pionieri și școlari prezintă diferite spectacole, printre care de un deosebit succes se bucură spectacolele de balet.

La capătul bulevardului Republicii vom da de o construcție modernă, cu care orașul Constanța s-a îmbogățit de curînd. Este noua gară, ridicată în timp record: din iulie 1959 pînă în aprilie 1960.

Noua gară este formată dintr-un complex de clădiri. Corpul central cuprinde o clădire care impresionează prin silueta ei elegantă de sticlă și beton, cu acoperișul în arce. Seara, complexul gării e iluminat feeric de lămpi fluorescente.

La Constanța mai sînt încă multe de văzut, dar acum ne îndreptăm spre Mamaia, una din frumoasele stațiuni balneoclimaterice de pe litoral.

STAȚIUNEA MAMAIA

Este așezată pe un perisip care desparte lacul Siutghiol de valurile Mării Negre, la o depărtare de 6 kilometri de Constanța.

Plaja se desfășoară în partea de răsărit a stațiunii, avînd uneori o lățime de peste 400—500 m; ea se îngustează însă pe măsură ce se apropie de Constanța. La vest, perisipul se pierde treptat sub apele lacului Siutghiol.

Am ajuns pe plaja stațiunii Mamaia, spre care se reped înspumate valurile mării. Ziua plaja are un mozaic format din mii de cearșafuri albe și corturi multicolore. De aici, în iureș repetat, grupuri-grupuri se reped în apă, înfruntînd gălăgioase coama încărunțită a valurilor.

(Continuare în pag. 30)

Cînd ai frate pionier

Mîndru foc e „marinarul“,
Nava lui din traforaj
Şi-a-nceput itinerarul,
Fără hărţi şi echipaj.

Nava el a construit-o;
I-a pus pînze şi catarg;
Iar la urmă-a dăruit-o
Sorei mici s-o ducă-n larg.

Fata rîde fericită,
Cu ochi mici şi năzdrăvani,
Fiindc-a fost pe loc numită
Căpitan la... patru ani.

Nici o clipă din vacanţă
Nu poţi să rămîi stingher.
E plăcută vara-ntreagă
Cînd ai frate-un pionier.

Ilustraţie : EUGEN TARU

PETRE LUSCALOV

TĂURAȘUL

Acțiunea povestirii „Tăurașul" se desfășoară într-un sat colectivizat de lîngă Dunăre.

Într-o zi, din pricina învălmășelii provocate de lupta unor tauri din cireada gospodăriei, Mitică, un tăuraș de rasă pe care copiii îl luaseră în îngrijirea lor, se rătăcește în Balta Dunării. Cîțiva colectiviști pornesc în căutarea lui. Un grup de pionieri, prinzînd de veste, se hotărăsc să pornească și ei într-o „expediție" pentru a-l găsi.

(Urmare din numărul trecut)

De măsură ce bilețelul trecea din mînă în mînă, șoapte repezi începură să străbată clasa, ca și cum un vînt neașteptat pătrunsese deodată prin ferestrele deschise, stîrnind niște frunzișuri nevăzute și uscate.

— Ați auzit, băieți? Mitică a dispărut în baltă.

— De unde știi, Cocostîrc?

— Ștefănică a adus vestea...

— Matei ce zice?

— Matei nu știe încă nimic... uite, i-a scris Dihorul un bilet...

Mitică, tăurașul, făcea parte dintre viteii gospodăriei pe care detașamentul clasei a IV-a B îi luase în îngrijirea lui.

Dintre toți viteii, el era răsfățatul detașamentului. Pionierii îl spălau și îl țesălau cu o grijă mai deosebită, schimbîndu-i la cîteva zile pamblica latră și albastră, de care îi atîrna la gît o plăcuță de alamă pe care „tehnicienii" detașamentului scriseseră cu un acid misterios:

„Îngrijit de clasa a IV-a B"

În fiecare zi, „băieții de serviciu" îi pregăteau mîncarea, amestecînd porumbul de siloz cu tot felul de „vitamine" și „proteine", după o rețetă foarte savantă.

Și-acum dispăruse în baltă!

— Hei, Matei, spuse în șoaptă un pionier mărunt și îndesat, cu ochi negri, speriați, ca doi gîndăcei, adresîndu-se unui băiat ce asculta explicațiile învățătorului. Băiatul era înalt, bine legat, avea o față mare și puternică, arsă de soare, ochii căprui și părul galben-cenușiu de culoarea cînepei topite.

— Ce vrei, Negoiță? făcu el, întorcîndu-se spre cel care îl chemase.

— Un bilet de la Dihor! adăugă misterios celălalt, înmînîndu-i răvașul.

În clasă se așternu o liniște încordată. Toate privirile erau ațintite spre băiatul care citea biletul, mușcîndu-și ușor buzele. După ce isprăvi de citit, acesta muie tocul în călimară și scrise în diagonală pe bilet, cu litere mari și drepte, ca un președinte ce pune o rezoluție pe o cerere:

— „Mitică trăiește. Trebuie să-l găsim. După ore, ne adunăm întreg detașamentul! Matei".

Împături cu grijă biletul și întorcîndu-se spre Negoiță îi spuse:

— Trimite-l Dihorului!

...După „ore" avu loc o adunare a detașamentului de pionieri. Convins că tăurașul s-a urcat din greșeală pe un plaur plutitor, pe care vîntul l-a împins spre largul „Iezerului călărașilor", Matei propuse detașamentului să facă unele reparații bărcii părăsite de pe malul privalului și să pornească o „expediție" spre „coada Iezerului" în căutarea tăurașului. Detașamentul aprobă planul lui Matei. Dar care din băieți se încumeta să străbată cei 12 km pe apă, în pustietățile sălbatice ale Iezerului?

Trei băieți, Dihorul, Negoiță și Cocostîrc; prieteni apropiați se hotărîseră și erau gata de plecare.

PLECAREA

Aproape întreg detașamentul se adunase pe malul privalului învăluit în ceața ce fumega peste apă. Legată cu o frînghie de un țăruș, barca aștepta încremenită, cu lopețile strînse în ea, părînd o pasăre ciudată, zgribulită de frig. Pe catargul subțire, înalt, proaspăt cioplit, flutura pînza cusută de fetele din detașament. Lîngă barcă, pe mal, stăteau cei patru prieteni, îmbrăcați în hăinuțe de lînă sau cojoace de oaie înnegrite de ploaie, cu pălărioare negre în cap și cu traistele de merinde petrecute pe după gît. O liniște grea coborîse pe privat. Cîte o stea întîrziată picotea din cînd în cînd în apa de cleștar și apoi adormea somnoroasă în adîncuri. Departe, în sat, un cocoș cu glas de aramă trîmbița zorile. Stoluri de rațe sălbatice zburau spre Dunăre, umplînd văzduhul de un fîlfîit ciudat și neliniștitor.

Matei își scoase încet traista de după gît și o azvîrli în barcă. Privi o clipă privalul ce se încolăcea ca un șarpe străveziu printre maluri și-apoi, aplecîndu-se, desfăcu dintr-o singură smucitură frînghia care lega barca de țăruș. Cu capătul frînghiei în mînă, se întoarse liniștit și dîrz spre copiii de pe mal și spuse zîmbind:

— O să găsim tăurașul, băieți. Rămîneți cu bine!

— Drum bun, strigară băieții și fetele, înconjurîndu-i din toate părțile. S-aduceți tăurașul! Vă așteptăm!

Dihorul nu-și mai încăpea în pene, aruncîndu-și semeț privirile în jur. Cocostîrc, emoționat, se muta mereu de pe un picior pe altul, iar Negoiță, mărunțel și îndesat cum era, clipea speriat din ochii lui mici și negri, ciulindu-și din cînd în cînd urechile.

Matei se urcă în barcă, își scoase cojocul, rămînînd în cămașă, își suflecă mînecile, își azvîrli pălărioara pe fundul bărcii și, prinzîndu-se cu mîna de catarg, comandă ca un adevărat căpitan de navă:

— Dihorule, treci la cîrmă! Negoiță și Cocostîrc, legați pînza! Plecăm!

Cei trei băieți împinseră barca și săriră în ea. Dihorul apucă o vîslă grea și scurtă și, așezîndu-se la spatele bărcii, o împlîntă în apă, raportînd cu glas tare, ca să fie auzit de toată lumea:

— Cîrma gata de plecare!

Un murmur de admirație străbătu detașamentul. Cocostîrc și Negoiță apucară colțul pînzei care flutura în vînt și, trăgîndu-l cu putere, îl legară de un inel de fier, fixat în marginea bărcii. Pînza se umflă, se întinse, pîrîi o clipă ca un pepene copt, gata-gata să se spargă, și-apoi, cu o smucitură, barca începu să alunece încet-încet, ușoară ca o umbră, pe apa strălucitoare a privalului.

Asta era prea mult. Un strigăt de bucurie țîșni din toate piepturile și un ropot de aplauze răsplăti pe îndrăznești „corăbieri", care executaseră o manevră atît de dibace.

Barca se îndepărta. Cei patru băieți priveau tăcuți în urmă. Pe mal, detașamentul abia se mai zărea, învăluit în ceață. Liniștea adîncă coborî din nou pe prival. Acum erau singuri. Barca aluneca ușor, răsturnînd nuferii sălbatici ce năpădiseră privalul. Cîte o salcie pletoasă, cu ramuri strălucitoare și străvezii, ca de gheață, se ivea din cînd în cînd pe maluri, ca un cap bărbos și amenințător, trezit din somn parcă.

Plutiră așa vreme de o oră. La un cot al privalului, cei patru băieți zăriră în fața lor, prin ceața care începea să se risipească, un perete înalt și negru ce se apropia văzînd cu ochii.

— Atențiune, băieți! strigă Matei. Intrăm în „Pădurea Vidrelor"!

Pădurea de sălcii îi primi rece și întunecată. Apa încremenită părea de sticlă. Printre trunchiurile bătrîne și putrede, răsturnate în apă, ceața se despletea în șuvițe albe, ce se încolăceau printre crengile uscate. Nici o suflare. Băieții lopătau în tăcere. Deodată, Cocostîrc scoase un țipăt ușor și încremeni cu vîsla în mînă. Ceilalți se opriră și ei din vîslit.

— Ce-i? Ce s-a întîmplat? îl întrebă în șoaptă Matei, privind nedumerit la Cocostîrc, care cu ochii larg deschiși și cu gura căscată privea înlemnit, undeva, în zare... Ce-ai văzut, mă?

— Priviți! bîigui el cu un glas stins și tremurător, întinzînd brațul înspre o salcie răsturnată. Băieții priviră într-acolo. În fața lor, dincolo de salcia răsturnată, în pădure, zăriră cîteva pietroaie uriașe și ciudate, ce se oglindeau în apa încremenită.

— Ei, drăcie..., făcu neliniștit Dihorul, adulmecînd aerul cu nasul lui subțire și lung. Ce-o fi cu bolovanii ăștia? Tu ce zici, Negoiță?

Negoiță clipi repede din ochișorii lui negri, se scărpină după ureche și apoi spuse liniștit:

— Ar fi bine să fie bolovani, dar vezi că sînt mistreți!

— O turmă de mistreți! șopti îngrozit Cocostîrc.

— S-o ștergem înapoi! făcu Dihorul, apucînd vîsla și pregătindu-se s-o scufunde în apă.

— Ghemuiți-vă! comandă Matei, culcîndu-se pe fundul bărcii. Cei trei băieți se lungiră cît ai clipi din ochi lîngă el, privind cu luare-aminte peste marginea bărcii, spre turma de mistreți ce-i așteptă pe malul privalului.

— Tii! Ce fioroși sînt! spuse încet Cocostîrc, în timp ce un fior îl străbătea din creștet pînă în tălpi... Uite ăla de colo ce coamă vînătă și zbîrlită are! Îl vezi?

Dihorul clătină înfrigurat din cap.

— Ne sfîșie cît ai zice peșteț! S-o ștergem, băieți!

Malul privalului foșnea de porci mistreți.

— Brr! făcu și Negoiță la rîndul său. Ia priviți ce ochi mici și răi are ăla de colo... mamă, mamă, și-s roșii ca sîngele...Ăsta l-o fi sfîșiat pe nea Mursecatu anul trecut... în baltă!

— Să știi că el e! Acum sare-n apă după noi...uite-l cum se încordează... sare... A sărit..., țipă speriat Cocostîrc,

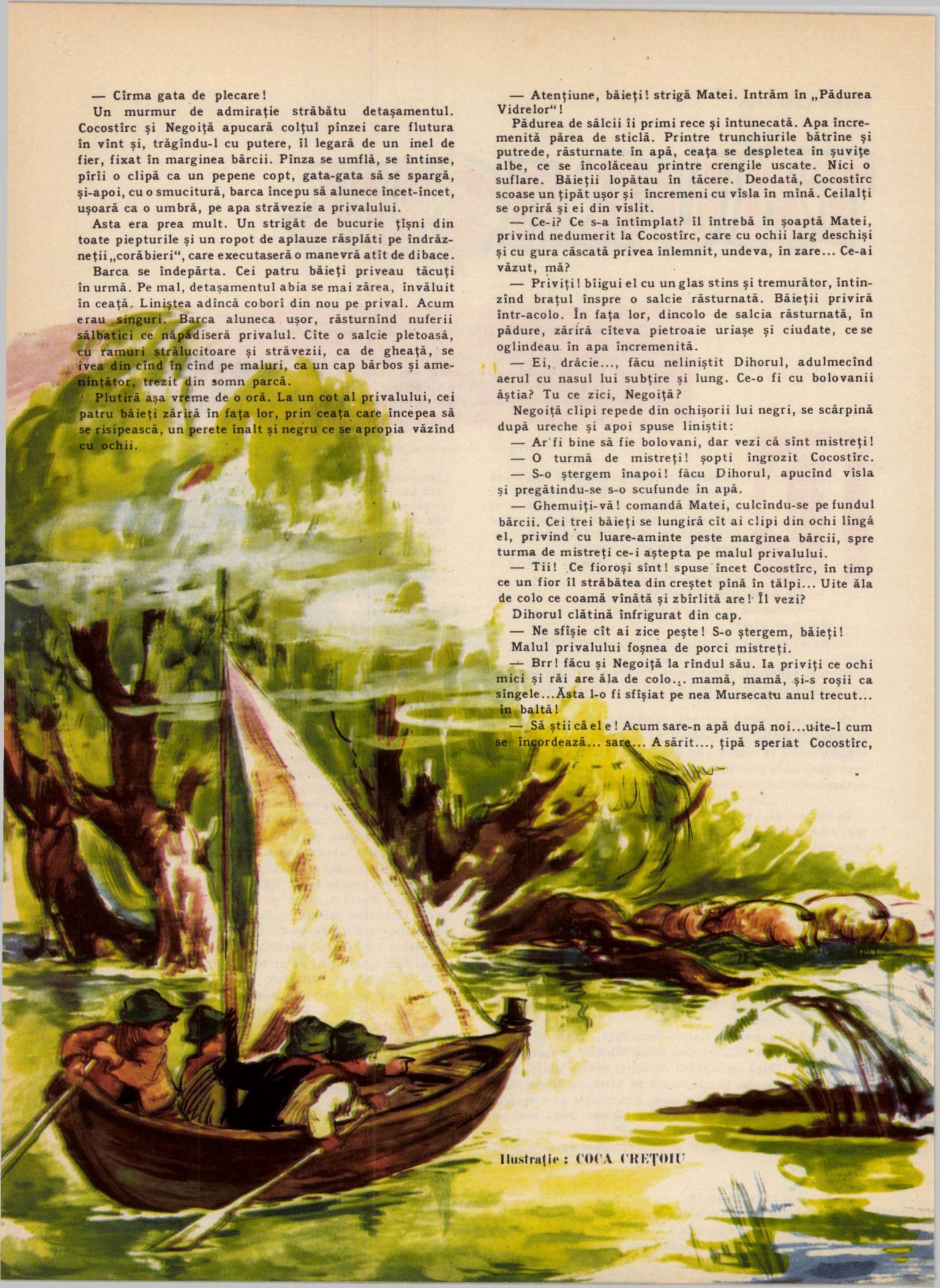

Ilustrație : COCA CREȚOIU

ghemuindu-se fulgerător pe fundul bărcii.

— Tăcere! N-a sărit! spuse liniştit Matei... Trebuie să trecem mai departe, fără să fim simţiţi... Altfel...

— Şi dacă vin porcii după noi?

— N-or să vină!

— Şi dacă ne atacă?

— Ne apărăm cu vîslele!

Cei patru băieţi se priviră în tăcere. Clipa era grea.

— Haidem! şoptiră înfrigurați ceilalţi.

— La vîsle! comandă şoptit Matei şi toţi patru săriră la locurile lor, apucînd lopeţile.

Pe măsură ce se apropiau de turma de porci mistreţi, risipită printre sălciile de pe malul privalului, inimile băieţilor băteau să se spargă. Acum desluşeau prin ceaţă siluetele lor sălbatice, coamele vinete, zbîrlite pe grumazurile lor puternice, picioarele scurte, cu unghii despicate, înfipte în mal, şi colţii lor înspăimîntători.

— Trebuie să trecem pe lîngă ei repede, şopti Matei lopătînd cu putere.

— Vîsleşte, măăăă! ţipa Dihorul, aplecîndu-se scurt înainte şi desfăşurîndu-se apoi lung pe spate, ca un arc de ceasornic. Negoiţă gîfîia. Cocostîrc vîslea, încurcîndu-se mereu în picioarele lungi şi subţiri. Barca zbura ca o săgeată. Trebuiau să treacă acum prin dreptul mistreţului acela groaznic. Îi despărţeau de el doar cîţiva paşi. Deodată mistreţul se mişcă şi porni încet spre ei. Băieţii încremeniră cu vîslele în mînă. Ascuns în dreptul salciei răsturnate, de pe malul privalului, mistreţul se rezemă de trunchiul sălciei şi începu să-şi frece spinarea, grohăind de plăcere. Opriră barca şi rămaseră cu gura căscată:

— Băieţi, ascultaţi, făcu într-un tîrziu Cocostîrc, întorcîndu-se spre ceilalţi, voi nu sînteţi de părere că mistreţul ăsta seamănă cu Miţa, scroafa de la ferma gospodăriei noastre?

— Ba chiar foarte mult, îşi dădu cu părerea Dihorul, dacă n-ar fi mistreţ, aş jura că-i Miţa!

Negoiţă îi privi cu un aer nedumerit.

— Păi, dacă-i Miţa, fiindcă ea este, cum o să fie mistreţ? Ai?

— Şi atunci, porcii mistreţi? întrebă uimit Cocostîrc.

— Sînt porcii gospodăriei noastre, răspunse rîzînd Matei şi, ducînd palmele pîlnie la gură, începu să-i cheme: Ciuri... ciuri... ciuri... ciuri.

Auzindu-se chemaţi la masă, porcii risipiţi printre sălcii ciuliră urechile şi, grohăind vesel, se năpustiră cu codiţele în pămînt, ca o adevărată turmă de mistreţi, spre malul privalului.

— S-o ştergem, spuse rîzînd Matei, privind la porcii gospodăriei, care soseau val-vîrtej. Ăştia ne lasă cu traistele goale.

Băieţii găsiră că sfatul e bun şi apucară vîslele, pornind mai departe. Dar porcii nu se lăsară bătuţi. Grohăind, guiţînd, străbătînd tufişurile încîlcite de răchită, sărind peste trunchiurile răsturnate de sălcii, se ţineau după barcă, făcînd o larmă asurzitoare pe mal.

— La dracu, căpitane, îi spuse înciudat Dihorul lui Matei ţuguindu-şi apoi buzele a dispreţ, n-am mai auzit în istorie de expediţii însoţite de porci.

— Ne facem de rîsul lumii! admise Cocostîrc. Dacă s-ar fi ţinut după noi nişte mistreţi adevăraţi ar fi fost cu totul altceva.

Negoiţă suspină, trecîndu-şi limba peste buzele crăpate de vînt.

— Bine că n-au fost!

Situaţia devenea critică. Simţindu-se păcăliţi, porcii făceau un tărăboi nemaipomenit, ţinîndu-se scai după ei. Deodată, întreaga turmă de porci se opri. Cu urechile ciulite, cu rîturile în vînt, porcii păreau să adulmece văzduhul încremenit în păduri. Ceva părea să-i neliniştească. Apoi, ca la un semnal, făcură stîngamprejur şi, doi cîte doi, dispărură tăcuţi în pas alergător în tufişurile cenuşii.

— Ce să mai fie şi asta? întrebă îngrijorat Dihorul, oprindu-se din vîslit.

— Porcii au simţit o primejdie, răspunse Matei şi făcînd un „salt" se ghemui în botul ascuţit al bărcii...

— Ascultaţi...

Departe, în faţa lor, băieţii auziră un vaier stins şi îndepărtat, ce tălăzuia prin liniştea adîncă şi întunecată a pădurii bătrîne. Încordaţi, cu sufletul la gură, cu urechile ciulite, băieţii vîsleau mai departe.

Pitulicile gingaşe, uşoare începură să zbîrnîie prin sălcii, săgetînd cu ciripitul lor cristalin ploaia domoală de frunze portocalii şi galbene. Pe măsură ce soarele se ridica, cerul părea că se răstoarnă în apele limpezi şi reci, revărsîndu-se apoi ca o cerneală albastră printre frunzele aurii ale nuferilor. Săbioarele fulgerau adîncurile străvezii, înţepînd ici-colo, în cercuri tremurătoare de lumină, suprafaţa încremenită a privalului.

Dar băieţii nu vedeau nimic. Pe măsură ce înaintau, vaierul acela misterios se prefăcea într-un vuiet nedesluşit, ca zgomotul unei cascade în depărtare. Ghemuit în botul bărcii, Matei asculta încordat. Dihorul vîslea adulmecînd parcă aerul, Negoiţă ciulea urechile, pe cînd Cocostîrc se ridica pe picioarele lui lungi şi subţiri, ascultînd neliniştit vuietul care venea din depărtări.

(Va urma)

DRUMUL...

Mi-e drumul cunoscut de multă vreme...
Prin praful lui către oraş trecui,
Lăsîndu-l între dealuri şi poiene,
Între livezi cu prune şi gutui!

E-acelaşi drumul? Parcă e şi nu e...
Fîntîna-i tot unde-o ştiam de mult
Şi-mi amiroase-a prună şi-a gutuie,
Livezile îmi cîntă şi le-ascult!

Şi azi e drumul presărat de urme,
De turme de văcuţe şi de oi...
Dar peste ele-au prins adînc să scurme
Maşinile cu roţile lor noi...

Şi văd că de pe drum ceva lipseşte...
Lipseşte urma de picior desculţ!
Pecetea care veşnic aminteşte
De neamul ăsta-al nostru-al celor mulţi...

E drumul afînat de ploi... şi brumă
Peste cîmpia verde s-a lăsat.
Dar, iată, nişte urme noi mă-ndrumă
Ca nişte dragi prieteni către sat.

Sînt urme de pantofi, bocanci ori ghete
Şi toate duc spre satul din zăvoi...
Privesc la ele ca la o pecete
Bătută pe zapisul vremii noi.

VINTILĂ ORNARU

ȘALVARII DE

Ședeam ca pironit pe pat. Toți ai casei plecaseră. Dar soră-mea Ilenuța nu se dădea dusă. Se învîrtea ca o pupăză pe dinaintea oglinzii celei mari de la dulap. Era gata îmbrăcată din cap pînă-n picioare. De ce mai întîrzia? Își tot netezea fusta de mătase verde cu cute mari înfoiate. Fusta care gîndisem eu că-i numai bună pentru șalvarii lui Baiazid.

Dacă soră-mea ar fi întors numai o dată ochii către mine, cred că s-ar fi înspăimîntat. Eu mă vedeam în oglinda cea mică din perete. Mă uitam pociș de ciudă. Cred că așa semănam, cu adevărat, cu Baiazid. Dar ea cînta liniștită „Firicel de bumbăcel...“ Și prin fereastra deschisă se auzea muzica...

Tot satul era numai cîntec. Iar eu...

Acum soră-mea își pune mărgelele. Ce-i pasă? Pesemne îl aștepta pe Miclea să vină s-o ia. Ei, cînd mă gîndeam la Miclea mi se punea un nod în gît. Era doar instructorul nostru. Nu-l ascultam noi, nu se făcea el cu noi? Și-acum? Ne părăsise... Da, avea și el rol mare în serbare. Juca rolul unui tractorist îndrăgostit de soră-mea Ilenuța, care în piesă se numea Lina, o fată frumoasă, dar leneșă și fudulă. Toată ziua Lina umbla numai după găteli și petrecere. Apoi acum chiar că soră-mea semăna leit cu Lina aceea. Uite cum se mai fandosește...

— Ia du-te și vezi nu vine Miclea? îmi spuse ea deodată, schimbîndu-și șiragul de mărgele roșii cu altele galbene.

— Păi, că Miclea are numai grija ta! mormăii eu cu răutate și mă înfipsei mai bine între perne.

Ilenuța se întoarse și mă privi pe sub sprîncene. Pufni deodată în rîs.

— Ce te-a găsit?

— Cu fusta asta verde parcă ești o varză! De-un milion de ori îți stă mai bine cu rochia vișinie! Așa să știi!

— Lasă, măi, nu fi supărat! rîse ea. Asta-i serbarea noastră, a utemiștilor, nu a pionierilor.

Cine nu știa că împreună cu cei de la S.M.T. aveau peste patru sute de ore de muncă patriotică la construirea căminului. Erau și la panoul de onoare al gospodăriei. Li se cuveneau cu toată cinstea rolurile cele mai de seamă la serbarea de inaugurare a căminului cultural. Și la comedia într-un act, și la dansuri. Și ce instrumente aveau, două acordeoane, saxofon, tobă și țambal. Și formație de muzicuțe. Instrumente nou-nouțe, venite direct de la București. Era sigur că puteau să cîștige și concursul raional.

Dar oare frații lor mai mici, noi, pionierii, n-am pus de loc umărul la căminul cultural? N-am cărat și noi nisip și pietriș? Și cine muncise la aranjarea aleii cu stînjenei albaștri de-o parte și de alta de la poartă pînă la scările de piatră ale căminului? Cine? Și ce roluri ni se dăduseră la serbarea de inaugurare? Trei recitări și salutul de începere. Am umblat pe la uși și pe la ferestre să ne rugăm de dînșii...

— Măi nea Miclea, lasă-ne și pe noi cu „Mircea și Baiazid“. Doar știi că sîntem pregătiți.

— Data viitoare, băieți! Acum avem un program strașnic.

Care dată viitoare? Oare de cîte ori se inaugurează căminul? Așa că hotărîsem în taină să nu ne lăsăm... Repetam pe furiș și aveam totul gata. Trebuia cu orice preț să intrăm în program cu „Mircea și Baiazid“. Și uite, pentru o pereche de păcătoși de șalvari să cadă planul nostru baltă...

Cu „Mircea“ și „oșteanul“ lui nu fusese cine știe ce bătaie de cap... ițari, brîie, cușme de miel brumăriu, cîte o ghioagă ori o spangă lungă și gata. Dar ce te faci cu Baiazid? Pe ăsta trebuia să-l înfățișez pe cît de îngîmfat, pe atît de împopoțonat... Ilie, ca ienicer, fusese mai norocos. Își făcuse niște șalvari din două șorțuri de stambă înflorată de-ale maică-si. Dar mie, ca Baiazid, dacă n-aveam șalvari de mătase, nu mai eram în rol.

Aș fi putut să-i cer ajutorul Ilenuței. Fusta asta verde nu mi-ar fi dat-o ea în ruptul capului, dar ceva găsea ea... Cum să-i spun însă? Putea să nu ne dea ea în vileag lui Miclea? Și noi doar pe Miclea eram supărați!

MĂTASE

GICA IUTEȘ

Cineva trînti poarta cu putere. Nică Avasiliei năvăli în ogradă ca o vijelie. Îl trimiseseră după mine... Nică tropăi în pridvor ca un cal nărăvaș...

— Tudoree..., mă strigă el nerăbdător.

Ce știa el ce-i în sufletul meu. El era „Mircea". Îi convenea. Avea și coroana gata. O meșterisem împreună din bucățele de tablă argintie rămasă de la tăbluirea căminului.

— Măi Tudorică, măi! răcni Nică Avasiliei năvălind în săliță de credeai că arde pe undeva.

— Eee! Sîntem aici! zbierai și eu ca să-i dau de știre într-un fel că nu-s singur.

— Ce-i cu voi? se răsti soră-mea care nu se hotărîse ce șirag de mărgele să-și pună: cel cu bobițe roșii ori cel cu galbene?

Nică rămase în pragul ușii și gura i se întinse pînă la urechi de rîs.

— Ce faci, măi Tudore? Hai, că acuși începe! Au venit și cei din Sudiți și cei din Maluri cu camioanele gospodăriei.

— Au venit? se bucură soră-mea.

Eu mă uitam la Nică Avasiliei și la gura lui întinsă pînă la urechi, îmi venea să-i strig: „Nenorocitule, uită-te! S-a îmbrăcat cu fusta verde".

Dar el nici nu se uită la mine, ci îi spuse soră-mi.

— Hai, bre, lelică Ilenuță, nu ne mai fierbe atîta, că ne așteaptă Miclea. A zis să-i dai șalvarii lui Baiazid. Intrăm și noi în partea a doua în serbare!

Soră-mea izbucni în rîs și scoase din dulap o pereche de șalvari de toată frumusețea, făcuți din mătase.

— Să nu-i pătezi, să nu-i rupi, că-i vai de pielea ta!

Am scos un chiot și am sărit în spinarea lui Nică.

— Tu ești Mircea?

— Da-mpărate!

— Am venit să mi te-nchini, de nu, schimb a ta coroană într-o ramură de spini.

Oare de unde o fi știut Miclea că-mi trebuiau șalvari pentru Baiazid?

Poezii de SABINA POP

TABARA NOASTRĂ

Jos între munți
într-un talger cu flori
e un sătuc străjuit de cocori,
casele-s albe cu flori în pridvor,
seara e plină de privighetori.

Tabără noastră-nsorită-o găsești
lîngă un rîu care spune povești;
veseli sîntem și cei mari și cei mici
toamna ne-ntoarcem acasă voinici;
Prietenia ce-aici ne-a legat
n-o vom uita niciodat, niciodat...

PE DRUMURILE PATRIEI

Vin către ei trandafirii, sfioșii.
și păpădiile de-aur și-argint;
din depărtări ziduri albe ori roșii
marile-orașe în soare lucind;

Trenul aleargă și taie în două
cîmpul vegheat de copacii făclii
iarba sclipește de flori și de rouă
pomii aleargă desculți pe cîmpii.

Vin către ei și gutuii, și merii,
vrăbiile de prin plopii de fum.
patria dragă-o străbat pionierii
cîntecul li-este tovarăș de drum.

CUTIA ALB

Cu un chiot de veselie, Andrei dădu năvală în cameră.

— Uraa! A venit vacanța... Uraa!

Larma răsună ciudat în tăcerea odăiței și abia atunci își dădu seama Andrei că maică-sa nu e acolo și că nu ieșise să-l întîmpine, ca de obicei. Tocmai azi?! Să fi uitat că astăzi se dădeau rezultatele examenului? Nu se poate. Singură spunea: „Examenul ăsta nu e un examen oarecare, Andrei. Nu e numai examenul de absolvire a 7 clase elementare, ci e un prag, dincolo de care îți iei rămas bun de la copilărie". Nu, nu se poate să fi uitat.

— Mamăăă!

Și totuși nu e. O fi ațipit pe undeva? Deschise încetișor ușa spre odaia alăturată. Nimeni. Numai într-un colț al camerei, masa învelită în alb, cu tacîmurile ei noi și cu prăjitura dovedeau că mama... nu uitase. Lîngă prăjitură, un bilețel: *„Sînt alături, la Fodori. Vecinei i s-a făcut rău. Stau pînă vine doctorul. Dacă ți-e foame, nu mă aștepta. Pot să te felicit, nu-i așa? Ne vedem îndată.*

Mama".

Andrei se așeză pe un scaun, înciudat. Ce ți-e și cu mama. Parcă nu s-ar mai fi găsit și altcineva să vadă de mătușa Fodor. Dar așa e ea. Dacă plînge un copil pe stradă, dacă cineva a rupt flori din parculețul cartierului, dacă s-a spart vreo țeavă în blocul vecin, dacă vreo bătrînă trage să moară, toate, toate o privesc personal, în toate se consideră obligată să intervină. De aceea, de patru ani tot pe ea o aleg oamenii responsabilă de stradă. „Eh, ce să-i faci, prietene, resemnează-te și așteaptă. Doar n-ai să prînzești singur tocmai într-o zi ca asta" — oftă Andrei. Tocmai atunci cineva bătu în geam.

— Tovarășă Felecan!

Andrei tăcu chitic. Recunoscuse glasul meșterului Oană.

— Tovarășă Felecan, ești acasă?

Ciocăniturile se mai repetară o dată, apoi Andrei auzi pașii meșterului îndepărtîndu-se și răsuflă ușurat. Uf, bine că plecase. Precis că venise să-i spună maică-si cum răspunsese el la examene și despre... Meșterul asistase la examene, în calitate de membru al comitetului de părinți. Despre examene n-avea decît să-i spuie. Elevul Felecan Andrei obținuse note bune. Dar dacă venise să-i spuie și despre?... Cînd se petrecuse asta? Aha, în urmă cu vreo două săptămîni. Ciudat! Crezuse că întîmplarea aceea va trece ca oricare întîmplare măruntă, fără urme, fără amintiri. Și totuși, de două săptămîni, ea îi revine mereu în minte, în cele mai mici amănunte...

În clasă e liniște. Dirigintele dă cuvîntul meșterului Oană spre a vorbi copiilor despre uzină, despre meseria de siderurgist. Meșterul povestește copiilor cu însuflețire despre oamenii uzinei, despre munca lor și încheie îndemnîndu-i să se înscrie la școala metalurgică de pe lîngă uzină. Apoi au vorbit băieții. Mulți au spus că ei de mult sînt hotărîți să-și urmeze părinții și frații, lucrînd ca și dînșii în uzină. Tot timpul meșterul îl privește stăruitor, așteptînd parcă să-i audă și lui cuvîntul. S-a ridicat atunci și a spus scurt că el... nu s-a hotărît pentru uzină. O clipă meșterul a rămas pe gînduri, apoi l-a întrebat aspru: „Tu spui asta, elev Felecan Andrei? Tu, fiul lui Petrea-oțelarul? Tu, mlădiță din neamul Felecanilor, care au dat uzinei atîtea generații de siderurgiști și clasei muncitoare atîția oameni de nădejde? Nu-i bine, băiete. Știi pentru ce și-a dat viața Petrea-oțelarul, tatăl tău? Pentru ca uzina să fie a noastră, a muncitorilor. Și acum, cînd e a noastră, tu te mai întrebi dacă să pășești sau nu pe porțile ei? Ascultați, copii, povestea lui Petrea-oțelarul". Așa a spus meșterul Oană, apoi a început a povesti:

„Era în iunie 1948. În toată țara se înfăptuia naționalizarea principalelor mijloace de producție. La noi în uzină, în fruntea comisiei de naționalizare muncitorii l-au ales pe Petrea-oțelarul. I se spunea Petrea-oțelarul fiindcă era ultimul fiu al Felecanilor, una dintre cele mai vechi familii de siderurgiști ai uzinei. Își iubea Petrea-oțelarul munca grea, la cuptoare, cu toate că nu-i aducea decît un salariu de mizerie. Odată, la o grevă, patronii au tras în muncitori; el s-a ales cu un glonte în picior, dar a stat neclintit lîngă tovarăși, iar la 11 iunie 1948...

Pentru el, pentru Andrei, toate acestea nu erau lucruri noi, nemaiauzite. Despre Petrea-oțelarul, tatăl său, îi povestise mama nu o dată. Acum, ascultîndu-l pe meșter, nu făcea decît să-și aducă aminte cînd și în ce împrejurare îi povestise mama unul sau altul dintre momentele vieții lui Petrea-otelarul. Iată, de pildă, în timp ce meșterul istorisea în

MANUȘA DE OȚELAR

de EMILIA CĂLDĂRARU-POP
Ilustrație: N. POPESCU

fața clasei împrejurările în care pierise Petrea-oțelarul, el își amintea cum i le-a povestit, întîia oară, mama.

Era într-o seară de iarnă, cu viscol vuind la ferestre. În casă, ca de obicei, numai el și mama. Într-un tîrziu, ridicîndu-și privirile de pe caiet, el o zări ștergîndu-și ochii în grabă, aplecată deasupra aceleiași fotografii îngălbenită de vreme, pe care o privea atît de des. Era în fotografia aceea un tînăr înalt, încruntat și mustăcios, care ținea de mînă o fetișcană speriată, cu cununiță albă, de mireasă. I se spusese cîndva că cei doi erau tatăl și mama lui. (Dar niciodată nu o putuse recunoaște Andrei în fetișcana aceea pe maică-sa și nu voise să-și închipuie că e fiul băiețandrului acela încruntat și mustăcios.) Surprinsă, mama vru să ascundă fotografia și să-și întoarcă ochii, dar pe urmă se răzgîndi și-l chemă lîngă ea:

— Stai aici, Andrei. Lîngă mine. Trebuie să stăm alături, împreună, și acum și întotdeauna. Pentru că acum, în casa asta, numai noi doi am rămas. Nu-l mai avem nici pe tata... de mult... de atunci, de cînd... Și totuși, știi, Andrei, îmi aduc aminte de totul, de parcă ieri s-ar fi petrecut... În dimineața aceea, Petrea și-a pus hainele de sărbătoare și-un fir de busuioc la butonieră. Eu îl priveam nedumerită, scotocind prin dulap, îi auzeam fluieratul vesel și așteptam cu inima strînsă să-mi spună ce are de gînd.

Cînd a sunat prima oară sirena fabricii, a tresărit, s-a apropiat de laviță pe care dormeai, te-a sărutat pe frunte, apoi m-a luat de mînă și mi-a spus: „Bucură-te, Mario. Astăzi, pînă va suna sirena sfîrșitul schimbului, o să dau prima șarjă care nu va mai intra în buzunarul patronului, ci al nostru, al muncitorilor. Merită să mă îmbrac de sărbătoare, nu-i așa?“ N-am înțeles pe deplin cuvintele lui decît peste o oră după ce plecase, cînd în cartier s-a răspîndit zvonul că patronul a fost silit să părăsească uzina. Am încropit cum am putut un prînz mai bogat, mi-am pus rochia cea bună, te-am luat în brațe și-am rămas în fața ferestrei așteptînd să sune sirena. Priveam spiralele de fum ce se încolăceau pe cerul uzinei și mă străduiam să le ghicesc pe cele de la cuptorul unde tata dădea acea șarjă neobișnuită. Nu știam că nu mai apucase s-o dea...

— I-au prins pe vinovați? Cine erau?

— Fostul director și alți cîțiva oameni ai patronului. Neputincioși în fața voinței muncitorilor, au încercat cel puțin să se răzbune răpunîndu-l pe omul din fruntea comisiei de naționalizare. Și pe urmă socoteau că accidentul va crea panică, și că în timpul acesta vor putea opera mai ușor. Aveau de gînd să defecteze laminorul. N-au izbutit. Au fost prinși la vreme. Dar pe tata tot l-au omorît.

— N-a fost nimeni pe-acolo să-i sară într-ajutor?

— L-au atras într-o cursă. Și pe cînd trecea pe sub uriașa căldare de oțel topit...

— E îngrozitor, mamă.

— Da, Andrei, e îngrozitor... A mai trăit un ceas. La spital. Nu m-au lăsat să-l văd. Au primit acolo numai o delegație de trei muncitori; dar pînă la sfîrșit numai meșterului Oană i-au dat voie.

— Va să zică, așa a fost...

— Așa, Andrei. De-acum poate n-o să te mai uiți la mine atît de uimit ca adineaori, cînd mă vei vedea lăcrimînd. Acum înțelegi, Andrei, nu-i așa?

— Înțeleg, mamă.

Și totuși, nu înțelegea pe deplin. Pentru el, tot ceea ce povestea mama despre tatăl lui erau întîmplări petrecute tare demult, care aproape se confundau într-însul cu o poveste, ca toate poveștile mamei. Era povestea cuiva pe care îl chemase Petrea-oțelarul, care pierise în lupta pentru uzină și căruia, dacă ar fi trăit, un băiat, pe nume Andrei, ar fi trebuit să-i spună „tată“. Însăși cuvîntul acesta „tată“ i se părea ceva uitat de mult și pentru totdeauna. El nu-i mai amintea decît un obraz aspru ca peria, de care, totuși, cîndva, parcă-i făcuse plăcere să-și lipească năsucul cît un nasture. Iată însă că de-atunci, de cînd meșterul Oană vorbise la școală despre...

Da, oricît s-ar strădui să n-o recunoască, întîmplarea aceea cu meșterul îi revine mereu în minte, și-l pune pe gînduri, și-l mustră... Cu toate acestea, ori de cîte ori se gîndea la cele petrecute atunci, își dădea seama că nu mustrările meșterului Oană îi rămăseseră, mai ales, la inimă, ci, dimpotrivă, laudele, laudele pe care meșterul le adusese neamului Felecanilor, cu cele trei generații de siderurgiști dăruite uzinei, cu meșterul său iscusit, Petrea-oțelarul. Și-a dat seama atunci, prima oară, că nu-s vorbe goale povestirile mamei despre cunoscuta familie de oțelari a Felecanilor, că pentru muncitori numele Felecanilor și a fiului lor, Petrea-oțelarul, înseamnă însăși uzina, însăși mîndria și cinstea de a fi muncitor. Și de atunci, de cîte ori își amintea de întîmplarea cu meșterul Oană, simțea că niciodată n-ar mai putea spune cu atîta ușurință că el... nu s-ar hotărî pentru uzină. În schimb se gîndea tot mai des că, în curînd, un nou Felecan va păși pe porțile uzinei și că aceasta înseamnă pentru el o mare răspundere. În asemenea clipe, simțind nevoia să împartă cu cineva această răspundere, chema în gînd pe tatăl său, Petrea-oțelarul. Și se gîndea cu cît curaj ar fi păși el, prima oară, în uzină, de mînă cu Petrea-oțelarul, tatăl său.

— Andreeei! Deschide. Am amîndouă mîinile ocupate.

„Mama!“ Sări să deschidă ușa și s-o îmbrățișeze.

— Stai, măi băiete, mai întîi să-mi dai raportul. Ai sărit hopul?

— Am.

— Cu note bune?

— Bune.

— Ei, atunci vino să te sărut și eu. Acuma ia-mi florile dintr-o mînă și pachetul dintr-alta. Toate astea sînt pentru tine. Și mai ai de primit un dar. De la tatăl tău.

— De la?!...

— Da, Andrei, de la tata. Ia de pe scrin cutia albastră și vino lîngă mine.

„Cutia albastră“. Cutia care ascunde o taină. De cînd era de-o șchioapă descoperise acolo, pe scrin, cutia albastră. Dar ori de cîte ori voia s-o atingă, auzea dojana mamei: „Andrei, lasă“. Încercase s-o deschidă în lipsa mamei, dar era încuiată, și cheia, nicăieri. Într-o zi, cînd a întrebat-o de ce nu-i arată și lui ce-i în cutia aceea, i-a răspuns: „O să afli, Andrei. Cînd vei crește mai mare“. Pe urmă, aproape că uitase de cutia albastră. Se obișnuise s-o știe la locul ei, ca pe oricare dintre lucrurile casei. Și iată că acum...

— E un dar pe care tata mi l-a lăsat pentru tine, cu puțin înainte de a pieri. A spus să ți-l dau atunci cînd voi socoti că ești destul de mare ca să-i înțelegi însemnătatea. Și eu socot că acum ești. Darul e aici, în cutia albastră, împreună cu cîteva cuvinte ale tatei. Sînt ultimele lui cuvinte. Tata le-a dictat, și meșterul Oană mi le-a transmis. Iată cheia cutiei. Deschide-o, Andrei.

...Cheița scîrțîi strident în liniștea odăii. Cu mîini tremurînde, Andrei deschise capacul. Pe fundul cutiei descoperi un petic de hîrtie și... o mănușă de oțelar. O mănușă veche, pătată cu arsuri. Despături biletul și citi:

„Fiule, dragul meu,

Acum ești mare. Caut să mi te închipui și nu izbutesc. Un lucru însă știu sigur și mă bucur nespus: trăiești în zilele senine pe care Petrea-oțelarul le-a visat atît. Așadar, capul sus, băiete. Noi, Felecanii, mai avem de lucru la uzină. Iată, mănușii mele de oțelar îi este dor de cuptoare. Ia-o și hai să ne apucăm de treabă. Mai virtos ca niciodată. Fiindcă acum uzina e a noastră“.

...Andrei luă mănușa și i se păru că, pe deasupra anilor, a dat mîna cu tatăl său, Petrea-oțelarul.

Transmitem de la aria gospodăriei

— Dragi copii. Mă aflu în comuna Bîrzu. Unitatea de pionieri este plecată pe teren ca să ajute gospodăria agricolă colectivă „1 Mai", din comună, la culesul și treieratul recoltei. Am sosit tocmai în clipa în care Vasiliu, președintele unității, primea prin radio știri din diferite sectoare de activitate.

— Alo, aci sectorul cules spice, alcătuit din detașamentele 1, 3 și 4. Strîngem spicele rămase pe cîmp. Nu sînt prea multe, pentru că mașinile moderne seceră și adună foarte bine. Dar și acestea pe care le strîngem sînt folositoare. Pînă la ora asta s-au adunat 13,50 kg de spice. Detașamentul 1, alcătuit din cei mici, este fruntaș la întrecere. Sînt foarte atenți și au multă răbdare. Întrecerea continuă. Lozinca noastră este: „Spic cu spic, patriei snop!"

— Aci „apa". Aprovizionăm cu apă pe cei de la batoză. Sîntem trei echipe, în trei schimburi. Apa o aducem cu cofele de la o fîntînă din apropiere și o schimbăm mereu, să fie proaspătă și rece. Oamenii sînt mulțumiți de munca noastră și ne laudă. Ne simțim mîndri de sarcina pe care o îndeplinim.

— Raportează biblioteca volantă. Sîntem bine aprovizionați cu reviste și ziare.

— Și cărți nu?

— Da' ce, parcă stă omul în pauză să citească romane? Am adus reviste, care să poată fi ușor răsfoite și timpul să treacă în mod plăcut.

— Aci e Gîrbea, pionierul poștaș. Eu am sarcina, din partea colectivului de conducere, să aduc ziarele și corespondența direct la arie și să le împart oamenilor. Am și bicicletă.

— Alo, transmit raportul detașamentului clasei a VI-a. Sîntem cu echipa fulger la vale, la izlaz. Ploaia de azi-noapte a doborît căpițele și stau în udătură. Le urcăm pe zoană, să nu se strice.

— Sînt Domnica, responsabila echipei sanitare. Sînt necăjită. N-am pacienți. Nici eu, nici tovarășa soră. Deși ne-am pregătit atît de bine. Avem și brancarde, și pansamente, și dezinfectante, și întăritoare, și chiar seringă. Bineînțeles însă, injecțiile le-ar face tovarășa soră dacă ar fi la o adică. Auzi, tovarășa soră zice că vorbesc anapoda. Că mai bine să n-avem nici un pacient. Cred că are dreptate.

— Primiți raportul taberei de pionieri. În clipa de față detașamentul clasei a V-a este la repetiții. Va prezenta mîine, la pauza de 11, program la arie. Trei cîntece, o poezie satirică, niște cimilituri și o suită de jocuri de pe la noi.

— Ei, ce mai vrei să știi de pe la noi? m-a întrebat Vasiliu după primirea rapoartelor.

— Nu mai vreau să știu nimic. Am aflat ce-mi trebuie. Tot ce te-aș ruga, ar fi să spui cititorilor noștri cîteva cuvinte.

— Păi, ce să spun? Treaba asta o organizăm în fiecare an. E o tradiție a unității noastre să dea o mînă de ajutor gospodăriei. Noi iubim gospodăria noastră colectivă și dorim s-o vedem cît mai mare, înfloritoare și bogată. În baza planului de treieriș al colectivei ne facem și noi un program de activități pentru perioada asta. Totul e să chibzuiești bine ca să poți fi folositor pretutindeni. De asta, colectivul de conducere s-a adunat, a discutat, s-au făcut propuneri. Apoi, fiecare detașament a primit cîte o sarcină, după puteri. Pentru că munca se face prin rotație, activitatea taberei continuă după programul fixat.

— Noi, adică eu și cititorii, îți mulțumim și...

— Stai că mai am de spus ceva! Orice unitate de pionieri poate organiza această activitate patriotică, așa cum am organizat-o noi. Chiar și fără radiotransmisie, care este inventată de Sfîrlează ca să fie reportajul mai frumos.

SFÎRLEAZĂ

CÎND PĂPUȘILE SÎNT VII

PARAVANUL ȘI SCENA

— îndărătul scenei stau mînuitorii cu brațul ridicat drept pe lîngă ureche — vor depinde de înălțimea actorilor. E recomandabil ca toți mînuitorii să fie cam de aceeași statură. Astfel păpușile nu vor „pica" sub linia rampei, nu vor fi „scufundate" sau nici nu vor „pluti" peste capul celorlalte. Cînd însă un anumit rol cere o păpușă mai înaltă, desigur, mînuitorul poate fi și el mai... măricel. În nici un caz nu e îngăduit să se vadă din „sală" capul mînuitorului.

Pe rampa scenei, unde „joacă" păpușa, se pot aranja unele obiecte simple, servind ca decor: o masă, un pom tăiat din placaj etc.

DECORURILE

pot fi „plate", adică desenate și pictate pe un carton ori un placaj, sau pot avea relief, volum.

Decorurile „plate" alcătuiesc cel de-al doilea „plan" al scenei, sau fundalul, cum se mai numește. El va fi, bineînțeles, la fel de lat și de înalt cît e și deschiderea scenei. Ușor, dar bine fixat, decorul poate fi schimbat de la act la act sau de la scenă la scenă, după cum cere piesa.

Decorurile cu „relief" și „volum" vor fi confecționate la dimensiunile eroilor noștri de pe scenă.

Aceste decoruri se vor păstra de la o piesă la alta. La alcătuirea lor, gustul, priceperea și fantezia creatorului își vor spune cuvîntul.

Să presupunem că în scenă ar trebui să existe o căsuță de pădurar. Artiștii constructori ai decorului, cît și pictorii „scenografi" își vor face mai întîi o schiță, un desen al căsuței (după ce vor consulta diferite desene reușite din cărțile lor de povești). Apoi, pentru ca decorul să fie cît mai natural, îi vor da „relief" punînd, de exemplu, pe acoperiș mușchi verde sau stuf, sau orice vor socoti ei potrivit pentru a da impresia țiglelor, a tablei etc. Dacă acțiunea piesei se desfășoară iarna, și căsuța va trebui acoperită cu zăpadă, făcută din... naftalină, celofan alb, vată etc.

De un lucru mai trebuie să țină seamă artiștii decoratori: să prevadă obiectul pe care, să spunem, păpușa trebuie să-l apuce cu mîna un cîrlig sau ochi de sîrmă. Păpușa trebuie, să zicem, să țină în mînă o batistă. În acest caz, pe podul palmei ei se va afla un ineluș de sîrmă prin care se va trece o batistă.

„Nenumărate trucuri" de acest fel, care-și arată însemnătatea doar în clipa cînd trecem la punerea în scenă a unei piese, vor stimula imaginația voastră, simțul vostru creator și practic.

Jocul cu „păpușile vii" devine, din ce în ce, un joc mai complicat, dar în același timp mai colectiv.

Un teatru de păpuși, oricît de modest ar fi el, e un bun prilej de a dezvolta spiritul de colectiv. Pentru buna organizare a teatrului de păpuși din școală, este bine să organizați mai multe grupe de artiști:

1) creatorii de păpuși;
2) creatorii decorurilor („scenografii");
3) creatorii obiectelor necesare unei piese („recuzitori");
4) mînuitorii (care vor trebui să fie și buni la declamație);
5) echipa tehnică (care va avea grijă de problemele și desfășurarea tehnică a spectacolului);
6) echipa de muzicieni (care va forma o mică orchestră).

Aceste „colective artistice" pot fi mai numeroase, după necesități.

Alegerea și regia piesei vor fi lăsate la început în grija instructorilor, a profesorilor sau chiar a elevilor din clasele mai mari.

VIORICA HUBER

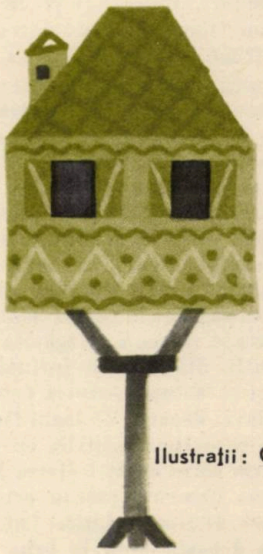

Ilustrații: CLELIA OTTONE

PRIN CUBA REVOLUȚIONARĂ

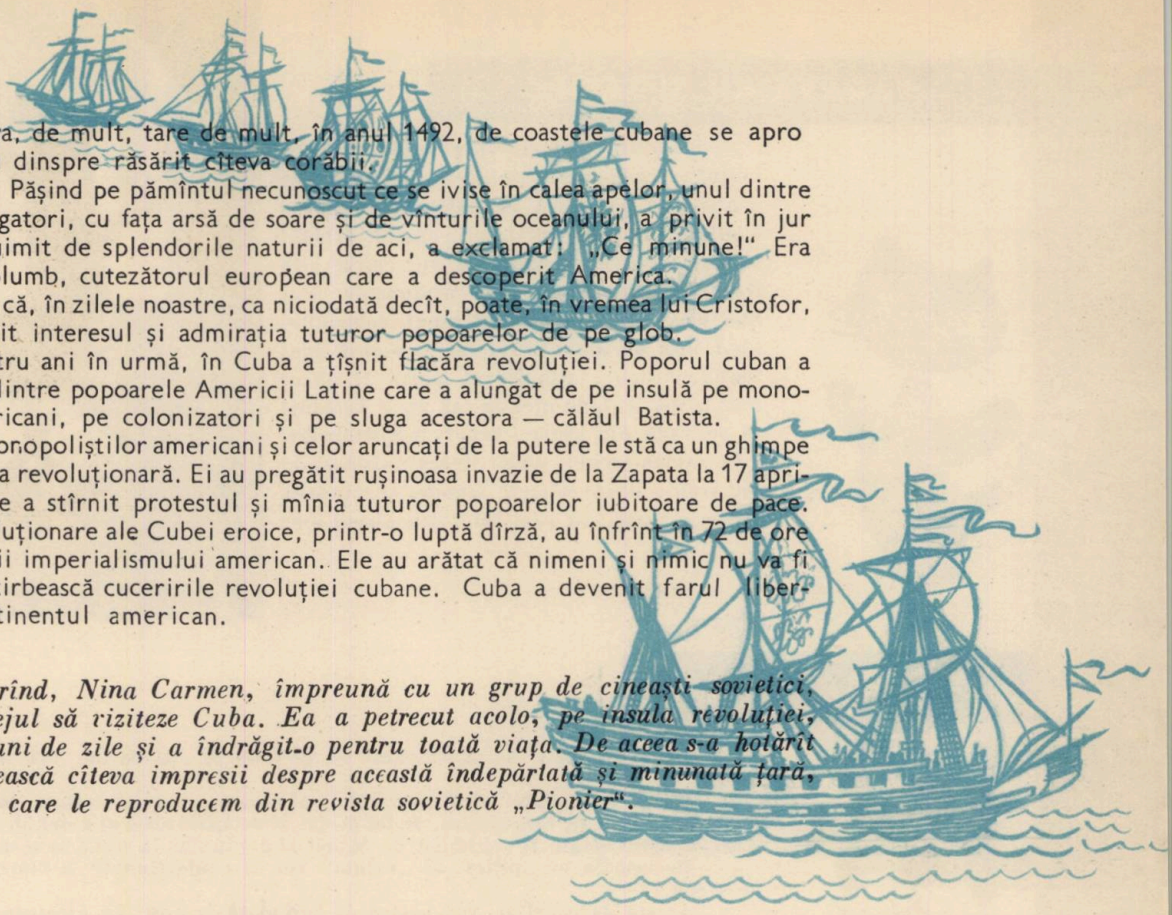

Cîndva, de mult, tare de mult, în anul 1492, de coastele cubane se apropiau dinspre răsărit cîteva corăbii.

Păşind pe pămîntul necunoscut ce se ivise în calea apelor, unul dintre navigatori, cu faţa arsă de soare şi de vînturile oceanului, a privit în jur şi, uimit de splendorile naturii de aci, a exclamat: „Ce minune!" Era Cristofor Columb, cutezătorul european care a descoperit America.

Şi iată că, în zilele noastre, ca niciodată decît, poate, în vremea lui Cristofor, Cuba a stîrnit interesul şi admiraţia tuturor popoarelor de pe glob.

Cu patru ani în urmă, în Cuba a ţîşnit flacăra revoluţiei. Poporul cuban a fost primul dintre popoarele Americii Latine care a alungat de pe insulă pe monopoliştii americani, pe colonizatori şi pe sluga acestora — călăul Batista.

Dar monopoliştilor americani şi celor aruncaţi de la putere le stă ca un ghimpe în inimă Cuba revoluţionară. Ei au pregătit ruşinoasa invazie de la Zapata la 17 aprilie 1961, care a stîrnit protestul şi mînia tuturor popoarelor iubitoare de pace. Forţele revoluţionare ale Cubei eroice, printr-o luptă dîrză, au înfrînt în 72 de ore pe mercenarii imperialismului american. Ele au arătat că nimeni şi nimic nu va fi în stare să ştirbească cuceririle revoluţiei cubane. Cuba a devenit farul libertăţii pe continentul american.

De curînd, Nina Carmen, împreună cu un grup de cineaşti sovietici, a avut prilejul să viziteze Cuba. Ea a petrecut acolo, pe insula revoluţiei, peste trei luni de zile şi a îndrăgit-o pentru toată viaţa. De aceea s-a hotărît să împărtăşească cîteva impresii despre această îndepărtată şi minunată ţară, impresii pe care le reproducem din revista sovietică „Pionier".

CEI DOISPREZECE VITEJI

Eram în apropierea munţilor Sierra Maestra, la o gospodărie zootehnică de stat. Deodată am auzit claxonînd un automobil. Sosise cineva. Peste o clipă, uşa se deschise larg, şi în casă intră Fidel Castro, într-un veston kaki, cu epoleţi de maior şi arma automată pe umăr. Glasul său, de o veselie molipsitoare, umplu îndată încăperea. Noaptea o petrecuse în maşină, umblînd pe la noile gospodării ale provinciei, dar nu-i puteam citi oboseala pe faţă. Masa la care ne aflam căpătă un aer de sărbătoare. Şi a fost aşa pînă în momentul în care cineva aduse vorba despre debarcarea de pe „Granma". Castro tăcu dintr-o dată şi căzu pe gînduri, rezemîndu-şi în palmă faţa-i bărboasă. Iar după un timp îşi începu povestirea în legătură cu eroica acţiune revoluţionară a cubanezilor.

... „Granma", o mică goeletă de plimbare, s-a îndepărtat în taină de ţărmul mexican în noaptea de 25 spre 26 noiembrie 1956. Pe bordul ei se aflau optzeci şi doi de oameni, arme, muniţii. Era un detaşament de revoluţionari cubani care se îndreptau spre patrie să lupte pentru eliberarea ei din mîinile sîngerosului dictator Batista. În a cincea zi, goeleta urma să-şi arunce ancora în partea de sud-est a insulei. Acolo, în regiunea oraşului Manzanillo, revoluţionarii erau aşteptaţi de un grup de ţărani cu camioane ca să plece în oraşul Santiago de Cuba, unde trebuiau să înceapă răscoala, pregătită de luptători. Dar planul n-a izbutit. Stîrnindu-se furtună, goeleta s-a abătut din drumul ei şi detaşamentul a debarcat abia în a şaptea noapte, undeva, departe de locul fixat. Rămînea o singură ieşire: să se evite ciocnirile cu armata şi să se strecoare de la ţărm către munţii Sierra Maestra, ceea ce detaşamentul făcu. Oamenii păşeau prin întunericul de nepătruns, fără să distingă nimic. Cel care mergea în frunte se afundă deodată pînă la brîu. „Mlaştina!" — strigă el, dîndu-şi seama de primejdie. Fidel Castro ordonă atunci să se arunce îmbrăcămintea de prisos şi o parte din arme. Oamenii, istoviţi de nesomn şi chinuiţi de foame, agăţîndu-se de copaci, căzînd şi afundîndu-se la orice pas, porniră să traverseze mlaştina. Cînd ajunseră pe pămînt tare, soarele se înălţase de mult pe cer. În urmă se auzeau împuşcături. Paza de coastă prinsese de veste.

Desişul pădurii le-a ajutat înaintarea. A treia zi au făcut un popas pe plantaţia de trestie de zahăr cu numele de „Alegria de Pio". Aci a fost locul de pieire a detaşamentului. Denunţaţi de un trădător care se afla printre ei, cei optzeci şi doi de revoluţionari au fost împresuraţi de un regiment întreg. Ca să primească lupta însemna să meargă sigur la pieire. Răsculaţii s-au împărţit atunci în grupuri şi au început să se retragă. Ca să găseşti un om în cîmpurile cu trestie de zahăr e ca şi cum ai căuta acul în carul cu fîn. Dar s-a întîmplat lucrul cel mai îngrozitor cu putinţă: soldaţii lui Batista au dat foc trestiei. Au pierit în flăcări nouăsprezece oameni, iar mulţi alţii au fost omoriţi în luptă.

În munţi, la locul dinainte stabilit, s-au întîlnit cei care supravieţuiseră măcelului. Nu mai rămăseseră decît doisprezece.

Batista îşi putea sărbători victoria. Nici nu se putea compara armata sa de patruzeci de mii de ostaşi, înzestraţi cu tunuri, tancuri şi avioane americane, cu cei doisprezece oameni rămaşi în viaţă.

Dictatorul însă şi-a greşit socotelile. De partea răsculaţilor erau şase milioane de oameni, întreg poporul cuban. În munţii brăzdaţi de prăpăstii adînci, cu păduri dese, creştea armata cea nouă. Aici veneau voluntari din satele vecine, aducînd cu ei pistoale, arme de vînătoare, macete (nişte cuţite lungi, ţărăneşti, care se folosesc la tăiatul trestiei de zahăr). Pe cărările de piatră soseau mereu căruţe încărcate cu aliménte. În adîncurile pădurilor din munţi luau naştere ateliere de reparaţie, şcoli, centre medicale.

Milițieni cubani în marș.

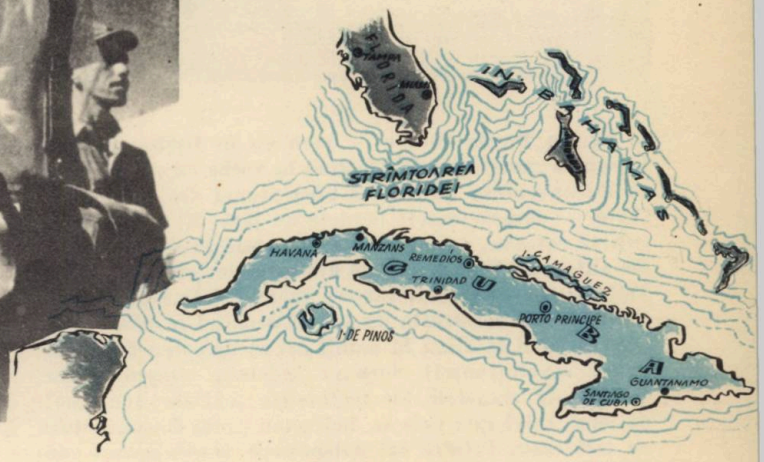

La 24 februarie 1957 a început să funcționeze un post de radio revoluționar, prin care întreaga Cubă putea auzi glasul iubitului său erou național Fidel Castro. Ascultînd cuvîntul conducătorului, fiecare cuban își aducea aminte de vorbele pe care le mai rostise o dată Fidel Castro. Asta se întîmplase cu ani înainte, cînd Batista îl acuzase pe Fidel de „înaltă trădare". La proces au răsunat atunci cuvintele pline de mînie ale lui Castro la adresa dictaturii lui Batista. Fidel prevestea revoluția. Batista l-a aruncat după gratiile închisorii, dar speriindu-se de indignarea poporului l-a eliberat. Și acum iată-l din nou pe conducătorul poporului cuban demascînd fără cruțare pe tiranul Batista, arătîndu-i sfîrșitul inevitabil.

Furios, Batista a aruncat în lupta împotriva revoluționarilor, aflați în munți, o armată de douăsprezece mii de soldați. Dar și de data asta a dat greș. Istovindu-i pe războinicii lui Batista, armata revoluționară a coborît la șes. Poporul i-a salutat cu bucurie pe eliberatori. În noaptea de Anul nou 1959, luîndu-și cu el milioanele furate, Batista a fugit.

Revoluția învinsese!

ȘCOALA „CAMILIO SIENFUEGOS"

La poalele munților Sierra Maestra ne-am întîlnit cu un țăran călare. La spatele său, pe cal, se afla un băiețaș sfios. Se ducea cu tatăl său la școală. Băiatul

Artileria antiaeriană apărînd Havana în timpul atacului imperialiștilor la 24 aprilie 1961.

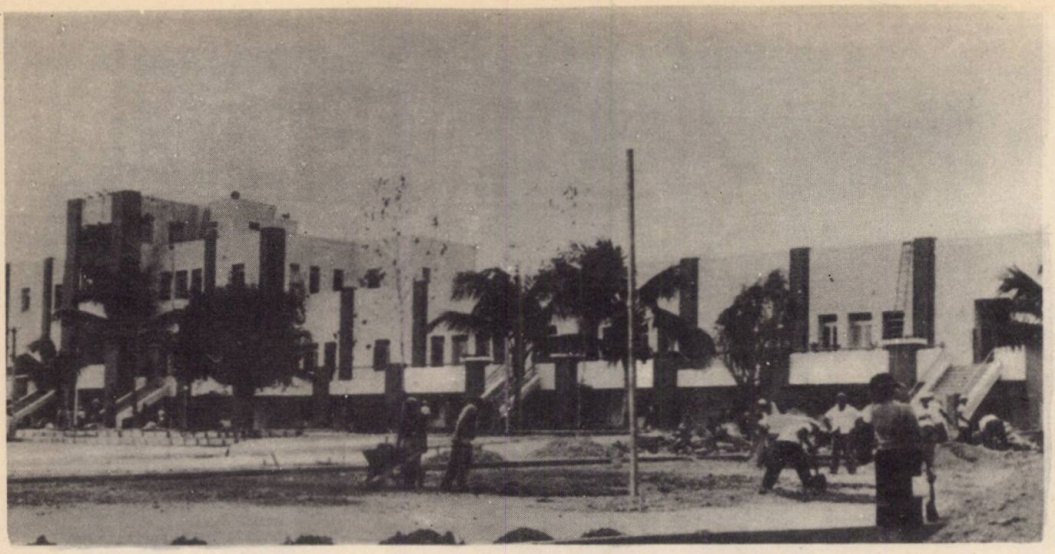

Cazarma Moncada, fost comandament militar al provinciei Oriente, a fost predată Ministerului Educației de către Forțele Armate Revoluționare pentru a fi transformată în centru școlar.

se numea Buenaventura — ceea ce în limba spaniolă înseamnă „soartă bună". Intrînd în vorbă cu ei, am aflat că Buenaventura nu văzuse pînă atunci decît munții și „boio" — sărăcăcioasele bordeie de țară. El știa cum se cultivă cafeaua, dar nu ținuse niciodată în mînă o carte. De altfel, întreaga populație din satul lor era analfabetă. Tatăl îi spusese fiului său că va merge la școală și că școala a fost construită de ostașii armatei revoluționare. Încă pe cînd se aflau în munți ori se înapoiau din lupte grele, revoluționarii vorbeau îndelung despre viitor, desenau în carnetele lor mototolite schițele unor școli de felul celei spre care se îndreptau acum Buenaventura cu tatăl său. Printre cei doisprezece revoluționari care parcurseseră drumul de la „Granma" pînă în munții Sierra Maestra fusese și Camilio Sienfuegos, care în luptă cu dușmanul a fost doborît cu avionul în mare. Cînd mai tîrziu s-a comemorat ziua acestui erou al revoluției, fiecare locuitor al Cubei a aruncat în semn de omagiu cîte o floare în mare. Iar orășelul și școala spre care se îndrepta Buenaventura i-au căpătat numele.

Aci învață copiii țărănimii sărace, bucurîndu-se de o îngrijire duioasă. Și cum se mîndresc acum copiii cu școala lor! Cu cîtă bucurie învață, cît sînt de sîrguincioși și de harnici. Cu mîinile lor, elevii au defrișat păduri pentru a face grădini de zarzavat, cultivă pomi fructiferi, orez. Cu acești copii poți vorbi lucruri interesante. Ei își amintesc de luptele de la Sierra Maestra, iar unii dintre ei au luat ei înșiși parte la lupte. Cu unul dintre acești școlari eroi ne-am împrietenit. N-are decît zece ani. Numele lui e Ignacio Pedro Curtinio, dar pentru colegi el e „barbundo" sau „bărbosul". Așa li se spune în Cuba revoluționarilor care, cu ani în urmă, s-au jurat să nu-și radă barba pînă cînd revoluția nu va birui definitiv. Ignacio, în loc de barbă, poartă părul lung pînă la umeri. Tatăl lui Ignacio a murit în luptă, iar băiatul încă de mic a devenit om de legătură în armatele lui Fidel Castro. Odată Castro i-a dat chiar o sarcină personală militară.

... Două milioane de analfabeți a lăsat în Cuba Batista. Este o moștenire grea, dar în curînd poporul va scăpa de analfabetism. De curînd, în marșul pentru învățămînt au pornit zece mii de tineri învățători, voluntari. Anul 1961 a fost declarat în Cuba „anul învățămîntului".

CASA ACEASTA E A MEA

„Această casă e a mea, mi-a dat-o revoluția. Ca să mi-o ia cineva, trebuie să mă omoare." Casa pe care sînt scrise aceste cuvinte aparține unei familii de negri. Ea se află în cartierul de curînd construit al orașului, unde locuiesc foștii locatari ai cartierelor de mizerie. Nu pot fi pe lume cartiere mai ingrozitoare decît cele din Santiago. Văzîndu-le, aveam impresia că ne aflăm în fața unui depozit de gunoi. Colibele erau construite din surcele de palmier, carton, cutii de conserve. Șanțurile murdare constituiau adăpostul a mii de cerșetori și șomeri. Revoluția a schimbat cu totul viața acestor oameni. Ei acum au cu ce se hrăni, au de lucru. Timp de ani în șir, capitaliștii nord-americani au prădat fără rușine Cuba. Companiile lor stăpîneau uzinele, băncile, energia electrică, pămînturile. Majoritatea foștilor argați s-au unit în gospodării cooperatiste și de stat. I.R.A., comitetul reformei agrare, acordă cooperativelor împrumuturi bănești, construiește case, înființează centre de mașini și tractoare. În Cuba fiecare zi aduce mii de schimbări îmbucurătoare...

MILICIANOS

Cuba construiește și învață fără să lase arma din mînă, pentru că dușmanii Cubei mai visează să înăbușe revoluția. Cubanii îi urăsc pe foștii lor înrobitori și pe lacheii acestora. Ori de cîte ori aceștia încearcă vreo diversiune, după aceea pe străzile orașelor se fac mari demonstrații. Cu strigătele: „Paredon!" — „La zid!" —, ei cer executarea mercenarilor criminali. Toată lumea e gata să sară în ajutorul revoluției: bărbații, femeile, bătrînii, copiii. Ei sînt siguri de victoria lor. „Patria o muerte!" — „Patria sau moartea!" Lozinca aceasta pe care a scris-o cu propriul său sînge un patriot cuban înainte de a muri poate fi citită peste tot: pe placardele întinse între case, în vitrinele magazinelor, pe caroseria automobilelor. Milicianos fac „garda păcii" timp de douăzeci și patru de ore. Ieșind din schimb, muncitorii cu arme în mîini se postează în fața porților uzinelor, în fața ușilor instituțiilor și băncilor. Patrule de țărani înarmați păzesc cu strășnicie lanurile cooperativelor contra incendiatorilor. Tineretul și copiii îi ajută pe cei mari: îi schimbă la muncă, duc ostașilor în tranșee de mîncare și medicamente.

Pe aeroportul din Havana am văzut apropiindu-se de Fidel Castro un băiat de vreo zece ani în uniformă militară. Băiatul acesta era cercetaș sau agent de legătură. Asemenea copii în Cuba sînt mulți. Fidel Castro l-a ascultat cu atenție, apoi a început să-i demonstreze ceva cu multă însuflețire. Și nu-i nimic curios în asta. Băiatul este doar soldat al revoluției. Faptul acesta, ca și toate celelalte vorbesc despre vitejia poporului cuban, care și-a cucerit cu propriul său sînge libertatea și o apără cu același eroism, care nu va îngădui ca niciodată picior de imperialist sau slugă a acestuia să-i calce țara.

GAZETA copiilor 7

LA UN CERC DE FIZICĂ

Îmi place să construiesc, şi de aceea, în orele libere, mă duc la cercul de fizică. Acolo, împreună cu alţi băieţi şi fete, am lucrat un aparat de radio cu galenă. Două colege de-ale mele, Jula Angela şi Raţiu Maria, au construit un aparat Morse.

În prezent, eu lucrez la o hartă mare a R.P.R., luminată cu beculeţe colorate.

DAVIŢOIU MIRCEA
cl. VII, Şcoala de 7 ani—Lupeni

O VIZITĂ PLĂCUTĂ

Acum cîtva timp, noi, cei dintr-a V-a, împreună cu cei dintr-a VII-a, am vizitat Şcoala agricolă din Iernut. Am vizitat serele, laboratoarele, am privit colecţiile de seminţe, am văzut cum se face secţiunea în bobul de grîu. Ca să poţi obţine recolte bogate trebuie să ştii să lucrezi după toate regulile ştiinţei. Mai tîrziu mi-ar plăcea să mă pregătesc într-o astfel de şcoală.

BIRIŞ IOAN
Şcoala de 7 ani Iernut—Luduş

ÎN TABĂRĂ

De mai bine de o săptămînă mă aflu în tabără. Pînă acum am făcut două excursii, am organizat mai multe jocuri pionireşti. Acum lucrez la un aeromodel care-l voi lansa aici, apoi, la întoarcere, am să-l aduc în dar şcolii.

DINCĂ CONSTANTIN
cl. V. — Focşani

AM PRIMIT FELICITĂRI

Ce bucurie pe noi! Ce cinste! Am fost felicitaţi de către organizaţia de partid din comună şi de către preşedintele sfatului popular. Sigur că vreţi să ştiţi de ce. Noi, pionierii, alături de părinţii noştri, am ajutat la curăţitul unei păşuni, de ajuns de întinsă. Am adunat crengile uscate, am greblat, am adunat bolovani. Am muncit cu tragere de inimă. La sfîrşitul lucrului, noi, pionierii, am cîntat cîteva dintre cele mai frumoase cîntece ale noastre.

BÎLCAN IOSIF
preşedintele unităţii 29
comuna Văleni, raionul Muscel

LA DRUM

Am făcut o excursie foarte frumoasă cu un itinerar fixat dinainte. Am pornit prin pădurea Dudului, ne-am oprit într-o poieniţă pentru popas, apoi am luat-o pe marginea pîrîiaşului cu acelaşi nume cu pădurea. Am cules fructe de pădure şi diferite plante. Ne-am întors acasă seara. După aceea am făcut schiţa drumului parcurs, şi acum ne pregătim să lucrăm un ierbar, cu plantele strînse în timpul excursiei.

PAVEL IRIMIA
Voicani

MICII ARTIŞTI

Autorul desenului este *Dumitru Aurel* de la Şcoala de 7 ani nr. 184 din Bucureşti. Fruntaş la învăţătură, el activează cu rîvnă şi la cercul de desen al Palatului pionierilor.

SPORT—SPORT—SPORT

BRAVO, STELIANA!

Va reuşi Steliana? Întreaga unitate o urmăream cu emoţie. Iată, cu pasul uşor, elastic, cu respiraţia regulată, ea se apropie de finiş. Bravo, Steliana! Ai ocupat locul I la alergări! Aceasta s-a întîmplat cu prilejul concursului regional. Dar la acel concurs ea a mai adus un premiu unităţii. La săritura în lungime a obţinut premiul III.

ŢINŢĂREANU VIORELA
cl. VI, Şcoala de 7 nr. 3
Cîmpulung Muscel

ŞAH

La masa de şah se aflau două pioniere: Singeorzan Domniţa, din partea grupei a II-a, şi Mitrofan Jana, reprezentînd grupa I. Momentul era încordat. Jana rămăsese numai cu o singură piesă, cu regele, iar Domniţa mai avea cîteva piese. Mutările se făceau cu chibzuinţă. În cele din urmă, partida a fost cîştigată de Singeorzan Domniţa, aducînd victoria grupei a II-a. Noi organizăm adeseori concursuri de şah

CIORNEI MARIA
cl. VII, comuna Mangalia, Constanţa

SPORT—SPORT—SPORT

Pionierii din detaşamentul nostru, nr. 4, au dat un frumos program artistic la arie, alcătuit din cîntece şi poezii. Surpriza însă a fost un dans cu tema secerişului, care a plăcut foarte mult şi a fost aplaudat.

BOBEICĂ ELENA
cl. V — Roman

În zilele acestea, toţi pionierii din sat am fost la culesul spicelor. N-a rămas nici un spic pierdut. Am strîns peste 50 kg de boabe.

VELEA CRISTACHE
cl. VI — Leahu

Din tabăra noastră, în fiecare zi, pe rînd, doi pionieri duc ziarele colectiviştilor la cîmp. În timpul pauzelor, oamenii se odihnesc şi, în acelaşi timp, sînt la curent cu toate noutăţile.

VICĂ MARIA
cl. IV — Chimu

Şi în vacanţa de vară să ne pregătim pentru obţinerea distincţiilor pionereşti

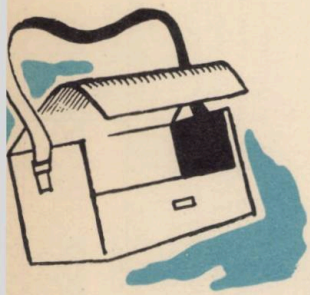

SĂ NE ÎNTOCMIM *un ierbar*

Una din condiţiile care se cer îndeplinite pentru obţinerea distincţiilor pionereşti este şi întocmirea ierbarelor, insectarelor şi pietrarelor. Pionierii pot să-şi întocmească ierbare frumoase, care să fie de folos şcolii.

Cum trebuie să întocmim un ierbar?

Mai întîi trebuie să colectăm plante. Pe cît e posibil, plantele pentru ierbar se smulg împreună cu rădăcina şi, acolo unde se poate, chiar cu flori. Culegerea lor nu se face imediat după ploaie sau dimineaţa, cînd încă nu s-a uscat roua, ci spre miezul zilei, cînd sînt uscate şi cu florile deschise.

Plantele pot fi culese într-o botanieră special confecţionată de voi (vezi modelul alăturat, fig. 1) sau în săculeţe, unde plantele se aşază cu grijă (uneori chiar împachetate separat). Fiecare plantă trebuie însoţită de o notiţă în care să se indice locul de unde a fost colectată, cine a colectat-o, denumirea ştiinţifică şi populară a plantei.

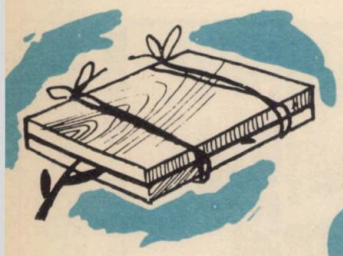

Imediat ce am ajuns acasă, se aleg plantele rămase întregi şi se pun la presat. Presarea se face între două bucăţi de placaj sau carton gros, aşa cum este arătat în figura 2. Între cele două plăci de placaj se pun ziare vechi, şi apoi, între ziare, se aşază plantele la presat, fiecare în parte. Plantele de baltă care conţin în celulele lor multă apă se presează între foi de ziar căptuşite cu vată, pentru a absorbi şi mai bine apa.

Atît ziarele cît şi vata se schimbă, la început, de două ori pe zi, apoi mai rar.

După ce plantele s-au uscat bine, ele sînt aşezate pe foi de hîrtie de bloc şi se fixează cu ajutorul unor fîşii subţiri de etichete, care se lipesc peste plantă din loc în loc (fig. 3). Acestea alcătuiesc foile ierbarului. Pe foaia de ierbar se scriu datele referitoare la planta pusă.

Ierbarele se întocmesc ţinînd seamă de anumite teme:

Ierbare cu plante în ordinea în care au fost învăţate la orele de curs, ierbare pe grupe de plante (legume, plante textile etc).

Putem întocmi ierbare care să cuprindă diferite tipuri de frunze ş.a.m.d.

Din materialele unui botanist nu trebuie să lipsească nici colecţiile de seminţe aşezate frumos în sticluţe care se montează pe o coală de placaj. De asemenea, se mai pot face şi colecţii de fructe.

Fructele uscate pot fi puse de asemenea în sticluţe sau borcănaşe care apoi sînt aşezate pe un suport.

Fructele cărnoase cum sînt unele bace sau drupe pot fi conservate în borcane cu formol.

Strîngerea şi conservarea plantelor constituie o îndeletnicire plăcută, care vă ajută oricînd să vă îmbogăţiţi materialul necesar orelor de ştiinţele naturii.

NINA WEISS
profesoară de ştiinţele naturii

MONUMENTE ALE NATURII

ÎN ŢARA NOASTRĂ EXISTĂ MULTE MONUMENTE ALE NATURII — LOCURI, PLANTE, ANIMALE —, VALOROASE DIN PUNCT DE VEDERE ŞTIINŢIFIC, RENUMITE PRIN FRUMUSEŢEA LOR NATURALĂ. FIIND RARE, UNEORI PE CALE DE DISPARIŢIE, MONUMENTELE NATURII SÎNT OCROTITE DE LEGE. VĂ PREZENTĂM DOUĂ DINTRE ELE.

PELICANUL

Între păsările şi animalele ocrotite de lege, pentru că sînt pe cale de dispariţie, se numără şi pelicanul. Îl întîlnim în cîteva locuri din Delta Dunării, mai ales în jurul oraşului Tulcea. Pelicanii sînt păsări migratoare, care revin în ţara noastră la începutul lui aprilie de pe coastele de apus ale Africii, de pe cursul Nilului, de pe malurile golfului Persic, din sudul U.R.S.S.

Pelicanii îşi clocesc ouăle la doi ani o dată. După 33—36 zile de la clocire ies nişte pui golaşi, de culoare trandafirie, care după două luni ajung de mărimea adulţilor. Pelicanul în tovărăşia cormoranului încercuiesc cîrdurile de peşti aflaţi în bălţile cu apă mică pe care-i pescuiesc cu multă pricepere; pelicanul atacă deasupra, în timp ce cormoranul vînează pe sub apă. Pelicanul consumă 3—4 kg de peşte pe zi, alegîndu-şi-i mai ales dintre cei bolnavi, debili sau morţi, contribuind astfel la menţinerea celor sănătoşi. Datorită pelicanului, Delta noastră nu cunoaşte una dintre cele mai periculoase boli ale peştilor — hidropezia. Numărul pelicanilor care trăiesc la noi se ridică la 3.000—4.000 de exemplare. Considerat pe cale de dispariţie şi date fiind foloasele care le aduce, pelicanul trebuie să fie ocrotit cu toată grija, aşa cum se cuvine să facem cu toate vieţuitoarele folositoare.

Iată şi alte păsări şi animale care trăiesc pe la noi şi care sînt ocrotite de lege: vulturul pleşuv, brun şi sur, pajura, cocoşul de munte, dropia, stîrcul alb, lebăda, broasca ţestoasă, capra neagră, rîsul ş.a.

PEŞTERA DE LA SCĂRIŞOARA

Pe platoul de la Scărişoara, în inima Ţării Moţilor, întîlneşti unul dintre cele mai deosebite monumente ale naturii: peştera unde se află gheţarul de la Scărişoara. Aceste locuri atrag, an de an, mii de turişti. În adîncul peşterii te întîmpină o sală mare poditâ pe de-a-ntregul cu gheaţă lucie de aproape 100 m lungime. În celelalte încăperi subterane se înalţă coloane de gheaţă ferăstruite în cele mai felurite chipuri de picăturile de apă ce cad necontenit de pe înălţimile boltei. Transparenţa acestor coloane, poziţia lor ciudată pe care însăşi natura le-a dăruit-o te fac să crezi că ai intrat într-o lume de basm. Alături de aceste încăperi subterane, unde gheaţa nu se topeşte niciodată, se află locuri mai calde, unde picăturile de apă nu îngheaţă, ci, pătrunzînd în calcar, nasc mii de stalactite şi stalagmite.

Cercetările oamenilor de ştiinţă au stabilit că gheţarul de la Scărişoara a început să se formeze acum 3.000 de ani.

prezintă

almanah

vacanță

ȘTIE·TOT

ITINERARII

Una dintre frumoasele tradiții ale organizației de pionieri este organizarea excursiilor. În cadrul tradiționalului concurs „Să ne cunoaștem ținutul natal", veți avea posibilitatea să cunoașteți o parte din frumusețile și bogățiile patriei.

Pentru a vă ajuta la organizarea excursiilor cu un traseu mai lung și de o mai mare durată, vă înfățișăm cîteva itinerare.

1. București — Brașov — Hunedoara — Petroșeni — București. **Scopul: cunoașterea regiunii Brașov, a marelui Centru siderurgic Hunedoara și a industriei de cărbuni din Valea Jiului. Mijloc de transport: calea ferată. Desfășurarea va fi următoarea:**

Brașov: **vizitarea orașului, a noului centru industrial, a Uzinelor „Ernst Thälmann" sau „Steagul roșu", o excursie la Poiana Brașov.**

Făgăraș — Orașul Victoria: **vizitarea unor unități ale industriei chimice, o excursie la cabana Arpașul din Munții Făgăraș.**

Sibiu: **vizitarea orașului, a Muzeului „Brukental", a Grădinii zoologice, a vechii cetăți.**

Hunedoara: **vizitarea Combinatului siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej", a noului oraș industrial și a cartierelor noi muncitorești, cunoscînd astfel grandioasa dezvoltare a acestui centru în anii puterii democrat-populare, o excursie cu caracter istoric la „Cetatea Huniazilor".**

Petroșeni: **vizitarea minei de la Petrila și a Institutului de mine.**

2. O excursie în București: **Organizarea unui „tur al orașului București" cu autocarele O.N.T. Carpați; vizitarea cartierului din jurul Palatului R.P.R., vizitarea Centrului Poligrafic „Casa Scînteii", a Parcului de odihnă și cultură „I.V. Stalin", a grădinii „Cișmigiu", a noului cartier muncitoresc Floreasca, a Stadionului „23 August" și a Fabricii de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej". În jurul Bucureștiului se află multe gospodării agricole colective unde se muncește cu ajutorul tehnicii înaintate. Folosind autobuzele I.R.T.A., puteți vizita, de exemplu, gospodăria agricolă colectivă din Livedea.**

3. O excursie în Delta Dunării: **Brăila: vizitarea Întreprinderii de valorificare a stufului; Galați — noile clădiri din centrul Galațiului, portul; Tulcea — gospodăria agricolă colectivă „Mihai Viteazu" din comuna Mihai Viteazu — Maliuc (stațiune de experimentare a stufului) — cherhanaua „Mila 23" — plimbare pe lacul Matița — portul Sulina — brațul Sf. Gheorghe — lacul Razelm — centrul de pisciculturăJurilovca — Tulcea — Brăila.**

4. Regiunea industrială Bacău — Munții Vrancei — Munții Buzăului (**cu autobuzele I.R.T.A.**)

Ploiești: vizitarea rafinăriilor — Focșani — Adjud — Onești, vizită prin orașul nou — Borzești, combinatul chimic — Tg.-Ocna, minele de sare — Băile Slănic, așezămintele balneare — Bretcu — Tg. Secuiesc — Covasna — Întorsura Buzăului — Nehoiu — Buzău — Ploiești.

Mijloace de transport: calea ferată și mașinile I.R.T.A.

★

Pionieri! Aveți grijă ca în alcătuirea itinerarului vostru să fie cuprinse centre industriale, fabrici, uzine, hidrocentrale, construcții ale socialismului din țara noastră.

Prevedeți în itinerar vizitarea gospodăriilor agricole colective și de stat, a crescătoriilor de animale și păsări. Alegeți locurile cele mai potrivite în așa fel ca organizarea excursiilor să fie la îndemîna voastră și să se poată face în condiții cît mai bune.

Nu uitați: notați-vă în jurnalele voastre de călătorie tot ce este interesant despre locurile care le vedeți, impresiile voastre personale.

Și acum, drum bun!

Prof. BRAEDT ARTHUR

PENTRU MICII GEOLOGI

Patria noastră este frumoasă și bogată. În adîncul pămîntului se ascund numeroase avuții. Cine cercetează și descoperă aceste bogății? Cu toții știți: geologii. Îi întîlnești vara sau iarna cutreierînd neobosiți văile adînci ale munților, cățărindu-se sprinteni pe stînci, ciocănind pietrele pe care le cercetează cu atenție, luînd probe de roci și colectînd cu grijă fosilele. În marea carte a naturii, geologul descifrează istoria pămîntului.

Dacă pentru unii natura este negrăitoare, geologilor însă le destăinuiește multe din tainele ei. Fiecare piatră, fiecare munte, fiecare apă, fiecare zăcămînt, fiecare fosilă își are istoria ei. Citind în această minunată carte, vedem că formarea munților și văilor, izbucnirea sălbatică a vulcanilor cu limbi de foc și producerea cutremurelor, apariția și evoluția vieții pe pămînt și celelalte fenomene nu sînt creația și voința unei „puteri supranaturale", ci evoluția și manifestările vieții pămîntului însuși, care-și urmează legile sale de dezvoltare bine stabilite. Cunoscînd legile de formare a diferitelor zăcăminte, vom ști unde să le căutăm și ne va fi mult mai ușor să le găsim.

Iată de ce munca geologului este deosebit de frumoasă și de interesantă.

Dar o contribuție importantă în geologie o pot aduce și cei care nu sînt geologi de profesie, dar pe care îi pasionează cunoașterea naturii și a bogățiilor ei. Este foarte important ca pionierii și școlarii care nu sînt încă geologi formați — dar care poate vor fi în viitor — să nu treacă nepăsători pe lîngă fenomenele naturii, ci să le cerceteze cu atenție și să ceară explicații de la învățătorii și profesorii lor. De multe ori, copiii au avut un rol important în descoperirea unor zăcăminte de minerale utile. Pionierii sovietici au contribuit la descoperirea unor importante zăcăminte de cărbuni și de fier. Ei au adus din excursiile și plimbările lor diferite roci pe care le-au predat școlii sau muzeelor de mineralogie.

Acum, pentru voi, copii, au început zilele frumoase de vacanță și, o dată cu ele, excursiile. Străbătînd drumurile țării, priviți cu atenție în jurul vostru. S-ar putea ca astfel să descoperiți unele minerale cu valoare economică.

Dar pentru aceasta, atunci cînd plecați în excursii de cercetare, trebuie să aveți și unele cunoștințe despre minerale. Majoritatea mineralelor metalifere (care prezintă mare importanță pentru economia națională) sînt grele, prezintă luciu metalic și culori în tonuri de galben, cenușiu, albăstrui și brun. De cele mai multe ori, ele se întîlnesc sub formă de cristale, cu frumoase conture geometrice.

Cărbunii de pămînt se recunosc ușor prin aspectul lor pămîntos-lemnos, culoarea brun-negricioasă și greutatea redusă. Sulful se recunoaște prin culoarea sa galbenă (galben de pai, galben de miere sau galben cenușiu), duritatea redusă (se zgîrie cu unghia) și luciu gras în spărtură.

O atenție deosebită se va acorda tuturor rocilor (pietrelor) de culoare gălbui-maronie, care-și datorează culoarea conținutului în fier. În general, se vor culege tot soiul de roci care par mai deosebite.

Pentru cercetările sale pe teren, micul geolog are nevoie de un ciocan, un carnet în care își notează observațiile și un rucsac sau o tașcă din pînză pentru căratul eșantioanelor. Dar lucrul cel mai important în geologie îl constituie observarea atentă a rocilor și mineralelor, dorința de a pătrunde toate tainele naturii și răbdarea de a căuta bogățiile pămîntului.

Dragi copii, îndreptați-vă privirile spre minunata lume a mineralelor și veți afla frumuseți nebănuite! Cristale de culori și străluciri rar întîlnite, cu conture geometrice, așteaptă să le cercetați, să le colecționați și să stați de vorbă cu ele. Nu treceți nepăsători pe lîngă ele! Să vă obișnuiți ca pe lîngă insectare și ierbare să vă faceți pietrare, în care să rînduiți cu grijă minerale și roci pe care să le dăruiți apoi școlii. Pietrarele se alcătuiesc foarte ușor. Într-un sertar sau într-o ladă se așază în ordine eșantioanele, pe care vom lipi etichete cu indicarea cît mai precisă a locului de unde au fost colectate, denumirea pietrelor, data cînd au fost colectate.

Să ne întrecem între detașamente pentru alcătuirea celor mai frumoase și mai complete colecții cu rocile și mineralele din regiune, contribuind astfel la cunoașterea și descoperirea bogățiilor subsolului patriei noastre.

Pionieri și școlari, folosiți din plin excursiile și plimbările organizate în timpul verii, privind cu atenție în jurul vostru și descoperind cît mai multe varietăți de roci! Să fie o mîndrie de a colecta cît mai multe roci și minerale pe care să le arătați conducătorilor de excursii, învățătorilor și profesorilor voștri și chiar geologilor care lucrează în regiune.

Rezultatele acestor cercetări și întrebările legate de aceste probleme comunicați-le Comitetului geologic din București, prin revista „Cravata roșie".

Porniți excursiile de vară cu dorința fierbinte de a cunoaște bogățiile regiunii, de a descoperi altele noi, cu dorința fierbinte de a vă aduce contribuția voastră la cercetarea ținutului natal.

FLORIN TĂNĂSESCU
geolog

FILATELIE

În cinstea lui Iuri Gagarin, primul cosmonaut din lume și în țara noastră au fost emise două timbre pentru poșta aeriană cu valorile de lei 1,35 și 3,20 — primul tipărit la albastru verzui, al doilea la albastru roșcat.

DE PRETUTINDENI

TU-114

De la Moscova la Habarovsk, un tren rapid străbate acest drum în 7 zile și 7 nopți.

Dar iată că de la aeroportul Vnukovo din Moscova poți lua avionul TU-114, cel mai mare avion de pasageri din lume, și ajungi la Habarovsk.

Din cauza celor 7 fuse orare care despart cele două orașe, plecînd de la Moscova la ora 12 ziua ajungi la Habarovsk la 4 dimineața, după ora locală. Ziua, cum s-ar zice, a zburat cam repede.

Saloanele avionului sînt elegante și confortabile. Există compartimente cu paturi, compartimente anume pentru călătorii cu copii.

CU ELICOPTERUL

La Varșovia se află o clădire cu zece etaje: Grand Hotel se numește. Ciudat este că în acest hotel intrarea se află pe acoperiș. Cum? Să vă spunem. Călătorul care vine de la aeroport în centrul orașului ca să înnopteze la Grand Hotel poate, bineînțeles, dacă vrea, să ia elicopterul, care-l duce în mai puțin de 6 minute la destinație. Elicopterul aterizează pe acoperișul clădirii, unde se află un loc anume amenajat.

UN RÎU ACRU

Vinegre (Rîul de oțet) este un rîu care curge în Columbia. Apa lui este acră, și în ea nu trăiesc pești. S-a stabilit că Rio-Vinegre conține o cantitate de acid sulfuric și acid clorhidric din cauză că rîul își are izvorul pe lîngă un vulcan în erupție.

MELCUL-ATLET

Știți voi oare că cel mai puternic animal de pe pămînt este melcul? El suportă pe „căsuța" sa un sfert de kilogram de greutate și trage după sine o sarcină depășind de două sute de ori greutatea propriului său corp, greutate egală cu aproximativ douăzeci de grame. Firește că-l socotim pe melc atlet în comparație cu greutatea corpului său.

Auto-gol!

M. SÎNTIMBREANU

Așadar, la sunetul ultimului clopoțel, școlarii au ieșit veseli pe poarta dinspre vacanța mare a trimestrului trei și s-au împrăștiat să culeagă și să strîngă buchet noi și noi bucurii. Iată, a trecut o săptămînă de vacanță și chiar de pe acum se poate întocmi un oarecare bilanț: plimbări în așteptarea excursiilor, tabără de curte în așteptarea taberei la munte sau la mare...

— Fotbal...

Completarea aceasta o făcea un băiat cu tricou numerotat și genunchi juliți. Sufla din răsputeri într-o minge gălbuie, nițel dezumflată. Băiatul continuă fără să lase mingea de la gură:

— Eu unul joc oriunde și oricînd. Din zori și pînă-n seară... Nu mă cunoașteți? Eu am marcat cele mai multe goluri din echipa cartierului.

— Nu mai spune! i-am răspuns eu.

— Nu mă credeți? Uite și acum: de o săptămînă marchez goluri! De toate felurile, la orice oră: din vole, cu boltă, șpiț, cu fentă, bombe, cu efect... Din careu nici nu mai vorbesc! Și am marcat direct din corner, în tenișI, în bocanci, cu pieptul, cu genunchiul, și mai ales cu capul! Da, asta e arma mea principală: capul!

Ținea șiretul mingii aproape umflate între dinți. Capul, arma principală, nici nu se mai vedea. Bănuiam însă ochii strălucitori, obrajii roșii de mîndrie.

— Și cam cîte goluri ai marcat?

— Tocmai acum fac socoteala. Țin un jurnal... Priviți!

Scoase din sîn un carnețel pe a cărui copertă stătea scris între două bare căptușite de o plasă: jurnal de vacanță. Am citit: 26 iunie — 16 goluri, 27 iunie — 25 de goluri, 28 iunie... numai 8?

— Da, la al noulea s-a dezumflat mingea... De fapt, pînă în prezent am marcat 108 goluri. Medie zilnică: 18 goluri. Mi-am notat în jurnal cum le-am marcat... Cele mai multe, firește, cu capul! V-am spus, e arma mea principală.

— În ce scop faci această contabilitate? l-am întrebat.

— A, e foarte important. Îmi controlez progresele. Anul trecut în vacanță, în aceeași perioadă, am marcat numai 107 goluri.

— Deci cu unul mai puțin.

— Mda. De fapt, să vedeți, aici e o mică încurcătură... Bine că vă pricepeți la fotbal. Ați putea să-mi dați o mînă de ajutor. Pînă acum părerile sînt împărțite...

— Despre ce e vorba?

— Despre un autogol. Știți, în 28 iunie, în partida a opta dinainte de prînz mi-am marcat un gol în proprie poartă. A fost un gol de toată frumusețea, vă asigur, dar totuși...

— Autogol...

— Da. Ei bine, acum se pune problema: autogolul acesta este sau nu este gol? Să-l număr? Să-l înregistrez sau nu? Judecați și dv.: gol a fost, clar! De marcat eu l-am marcat, și mai clar! Atunci, o să ziceți, socotește-l! Bine, îl socotesc, dar...cum? Să-l adaug sau să-l scad? Fiind marcat de mine, ar trebui, firește, adăugat... Fiind însă, cum să zic?...

— Autogol...

— Exact, ar trebui scăzut și strică totalul... Știți, aceasta este recolta noastră, a fotbaliștilor. Dumneavoastră ce părere aveți? N-aveți idee ce mă frămîntă această chestiune: nu pot încheia clasamentul! Care va să zică, autogolul din 28 iunie se adaugă sau se scade din recoltă? Poate el să stea alături de celelalte 107 sau nu poate?

Am privit fața întrebătoare a interlocutorului meu. Așteptă cu sufletul la gură verdictul.

— Eu cred că poate, am răspuns.

— Nu-i așa?

De bucurie a început să sufle cu o nouă putere în sfera de piele, apoi continuă:

— De fapt, aceasta este și părerea mea. Atunci e perfect: am în total 108 goluri!!! Numai că..., nu vă supărați, aș vrea să știu: dv. pe ce vă întemeiați această părere? De ce credeți că poate sta alături de celelalte 107?

— Simplu. Acelea sînt și ele autogoluri! Toate!

Băiatul a rămas uimit.

— Cum?! Ce spuneți? Toate sînt autogoluri? Păi, nu știți cum le-am marcat?! Priviți jurnalul!

— Nu e nevoie. Am privit alte jurnale. Copiii vorbesc în ele despre excursiile făcute în aceste minunate zile de vacanță, despre spectacolele văzute, despre lucrul în grădina de flori a școlii, despre serbările ce le pregătesc și bineînțeles și despre fotbal. Spune și tu: se compară această recoltă cu „totalul" tău de goluri? Pune-le față în față și o să-ți dai seama: prima ta săptămînă a fost un singur, un imens autogol! Ai fi putut realiza și tu ca și ei, alături de ei, atîtea lucruri interesante... Așa, privește-ți carnețelul. E o socoteală simplă: totul egal cu zero, cei drept, un zero la puterea 108...

— Bine, dar... nu pricep.

— De ce? Care spuneai tot timpul că e arma ta principală?

— Capul!

— Atunci pot nădăjdui că vei fi de aceeași părere. Chiar din această clipă.

Undeva răsună o goarnă. Chema copiii la tabăra de curte. Scăpată dintre dinți, mingea se dezumfla cu un șuier puternic... Rămăsese o biată bucată de piele julită. Băiatul nu părea să aibă chef să o umfle din nou... Perfect: era, de fapt, primul punct marcat.

ZILE DE tabără

Vă prezentăm cîteva momente dintr-un program artistic care-l puteţi organiza în tabără. Acest montaj se poate completa şi cu alte cîntece, poezii, jocuri pe care voi le cunoaşteţi.

Decorul este foarte simplu.

Scena este goală, pe fundalul ei se vede o pădure care se poate alcătui dintr-un perete de crengi verzi. Drept „scenă" se mai poate alege o poieniţă din apropierea taberei. Iată acum cîteva indicaţii pentru desfăşurarea acestor momente.

Se aleg cîţiva pionieri crainici, care vor face prezentările. În faţa scenei se prezintă primul crainic şi spune:

Bine-aţi venit, prieteni!
Să-ncepem dar programul
Cu cîntece şi versuri
Şi glume cu toptanul.

Îndată ce a terminat intră o pionieră.

CRAINIC I (care a rămas în scenă, către copii): **Vrea să vă salute cu cîteva versuri de Elena Dragoş. Să-i dăm voie.**

Bună dimineaţa,
Bună dimineaţa,
Vouă, falnici munţi!
Bună dimineaţa,
Brazilor cărunţi.

Vrem să vă cunoaştem,
Veveriţe dragi,
Să dormim la umbra
Falnicilor fagi,
Vrem să spunem basme,
Să scornim un joc,
Să-nălţăm un cîntec
Seara, lîngă foc!

Toată vara asta,
Bucuroşi vom fi,
Vom lega sub stele
Noi prietenii.
Şi abia la toamnă
Vom pleca 'napoi,
Cînd vor plînge-alunii
Cu pălite foi...

CRAINIC I: Cuvîntul pionier înseamnă mereu în frunte — mereu înainte. Punîndu-şi cravata roşie la gît, pionierul se leagă s-o păstreze cu cinste. Cravata roşie, crîmpei din steagul de luptă al clasei muncitoare, ne este continuu îndemn la fapte mari. Urmează recitarea: „Cravata roşie" de I. Brad.

Cravata roşie-i aleasă
Din fir de aur şi scîntei,
Din trandafiri şi din mătasă,
Cravata roşie-i aleasă
Din lupte şi din anii grei.

Ca soarele de dimineaţă
Răsare-arzînd lîngă obraz.
Un strop din flamura-ndrăzneaţă,
Cravata roşie ne-nvaţă
Cîntarea zilelor de azi.

Copilărie fără seamăn,
Partidul ţi-e ocrotitor
Şi ţara nouă, bună mamă!
Cravata roşie ne cheamă
Cu aripi largi spre viitor.

CRAINIC I: În patria noastră, noi, copiii, sîntem înconjuraţi cu dragoste părintească de partidul nostru iubit. În tabere, la munte şi la mare petrecem minunate zile de vacanţă, zile de bucurie. Îţi mulţumim, partid iubit, pentru copilăria noastră plină de soare. Ne place viaţa în marea familie pionierească, ne place să auzim goarna vestind începutul unei zile de tabără. (Se aude goarna sunînd deşteptarea. Intră un pionier. Recită. Crainicul rămîne în scenă.)

GOARNA SUNĂ

Goarna sună! Pionierii
Ies din corturi — stol — afară.
Risetele parcă zboară-n
Dimineaţa cald-a verii!

Sus la tabără vin zorii
Cu atîta voioşie!
Toate ierburile-adie
Legănîndu-se în vînt,
Ca-ntr-un cînt
de bucurie
Cînd ne-aud pe noi rîzînd.

Din nou CRAINIC I: Îndrăgim clipa solemnă cînd se-nalţă drapelul roşu pe catarg. Îndrăgim viaţa noastră frumoasă, plină de cînt şi voioşie. (intră un pionier. Recită).

E-o solemnă clipă — se-nalţă
Steagul taberei, în vînt.
Lîngă vîrfurile brazilor sub cer —
Aurora mică, fluturînd.

Ce frumos se leagănă sus steagul
Cînd îi trece vîntul prin mătase!
Sub aprinsele-i culori ni-s şi mai dragi
Zilele de tabără frumoase.

CRAINIC I: Versurile care le-aţi auzit aparţin tînărului poet Ion Ţîrlea... (cu voioşie către public)

Dragi prieteni, fiți atenți. Cine ghicește ce-i?

Ca în basme, năzdrăvan,
Zboară calul meu bălan,
Cînd s-apropie de tine
N-ai cum să-l auzi că vine,
Numai cînd se-ndepărtează
Te-nspăimîntă cum nechează!

(Avionul cu reacție)

CRAINIC I: Și încă una:

Falnic șade în furtună,
Iar în nopțile cu lună
Cîntăreți vestiți adună.

(Stejarul)

CRAINIC I: Dar pe asta o știți?

Pe o masă
E o casă,
Înăuntru nimeni nu-i,
Dar pe geam ceva văzui!

(Televizorul)

CRAINIC I: Încă una:

Pe sub razele de soare
Zboară peste cîmp o floare.

(Fluturele)

CRAINIC I: Și acum vă poftesc într-o excursie cu cinci băieți dintr-o poezie de Demostene Botez:

EXCURSIE

Urcă sus la munte cinci băieți.
Scapără pietrișul sub picior,
Cîntă într-un brad niște sticleți,
Cîntă tineresc în cinstea lor.

Merg pe locuri de abia umblate,
Printre stînci din nu știu care eră,
Și cum merg cu rucsacul în spate
Parcă-s niște pui de dromaderă.

O ciocănitoare-ntr-un stejar
Bate parcă-ar ciocăni-ntr-o ușă.
„Intră" — zice unul mai strengar,
Poposind o clipă-n cărăușă.

Urcă de trei ceasuri încheiate
Înspre Piatra Arsă, tot mereu,
Cel mai mic acum de-abia mai poate,
Că rucsacul lui e tot mai greu.

Parcă-ar duce o „alimentară",
De-l întrebi, răspunde:
„Ce să fie?
Munții ăștia-s cei mai mari din țară
Nu-s așa cum sînt în geografie".

„Știți ce? — spuse unul mai apoi,
Cînd opriră iarăși la popas.
Să-mpărțim rucsacul între noi,
Și să mai încetinim din pas".

Prichindelul nu vrea să se lase;
Calcă apăsat printr-o poiană,
Pe cărări, prin cetinile dese...
Se și vede fumul la cabană!

AL II-LEA CRAINIC: Vă place să pescuiți? În zori, cînd razele soarelui se strecoară prin ceață, cînd liniștea domnește pretutindeni, pe marginea apei...Da' ce? Ce văd?... (Din fundul scenei apare un băiat cu undița într-o mînă, cu momeală în alta,traversează scena și se așază în celălalt capăt, în poziție de pescuit)... **E un pescar. Dar pare supărat.** (Către public) **Știți ceva ? Hai să-i cîntăm „Cîntec vesel". Muzica de Radu Șerban.**

(Apare corul. Există doi și chiar trei soliști care, pe rînd sau împreună, cîntă cîte două strofe din cîntec. Corul le dă replica. Corului i se pot alătura, din public, toți copiii care cunosc melodia.)

Cine-mi stă de-aproape-o lună
Lîngă apă, visător,
Cu o undiță în mînă?
E pescarul amator.

Dar să vezi ce întîmplare
Că de cînd e el pescar
Numai ghinioane are
N-a prins nici un rac măcar.

Vai, vai, vai ce chin cumplit
Să nu prinzi nimic, nimic.

Undița e-o jucărie
Construită-amănunțit.
Are trestia mlădie
Și cîrligul ascuțit.

Are tot ce-i trebuiește,
Dar pescarul e posac
Fiindcă nici un fel de pește
Nu se lasă prins din lac.

Vai, vai, vai ce chin cumplit
Să nu prinzi nimic, nimic.

Dar în tabăra de vară
S-a aflat un fapt măreț
Că pescarul nostru-aseară
Ar fi prins ceva de preț

Uite-l fericit se-arată
Printre sălciile lungi

Și în mînă ține-o gheată
Pescuită chiar atunci.

Ha, ha, ha priviți, copii,
Gheata oare-a cui o fi?

Și de-aproape-o săptămînă
Cine pleacă fericit
Cu o undiță în mînă
Către lacul liniștit?

Stă pe maluri ziua toată
Fluierînd ca un mierloi
Căci pescarul de-astă dată
Prinde tot ce... pierdem noi.

Ce noroc pe noi, mai rar,
S-avem astfel de pescar.

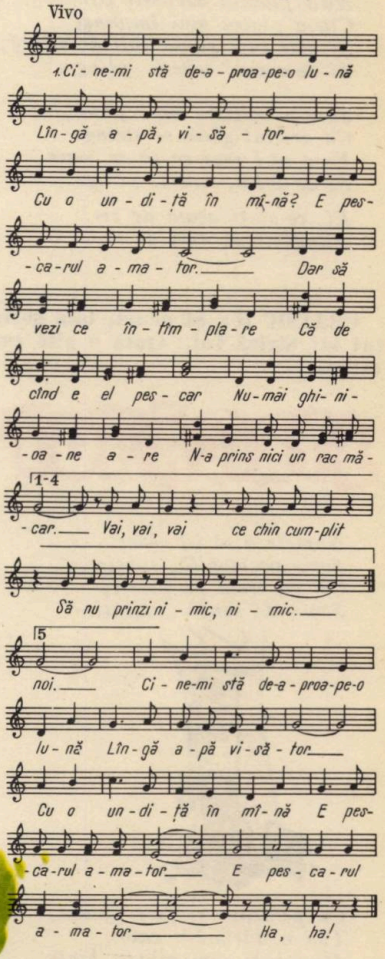

AL II-LEA CRAINIC (apare cu vreo cîteva caricaturi sub braț): **V-am adus cîteva portrete din tabără. Îl cunoașteți?** (arată caricatura) **E mofturosul. Despre el o să vă vorbească versurile care urmează.**

Mofturosul

Nu-i place nimic, nimic,
Face mofturi de cocon,
Strînge nasul cîrn și mic,
Parcă-ar fi acordeon.

Nu-i place că dimineața
Somnul trebuie să alunge
Și să-și spele singur fața,
Și de-aceea, uite-l, plînge.

Nu-i place-n excursii fiindcă
Cîte-o piatră mai împunge
Și mai cazi pe-un colț de stîncă,
Și de-aceea, uite-l, plînge.

Jocu-n colectiv nu-i place,
Ca ariciul ghem se strînge
Vrea să-l rogi ca să se joace,
Și de-aceea, uite-l, plînge.

Ei, ce-aveți acum de zis?
Plîngăciosul nu-i de rîs?

CRAINIC II: Și acum, iată portretul lui Strică-Tot. (Arată o altă caricatură.)

STRICĂ TOT

Numele o să i-l vedeți
Scris pe mobilă, subțire,
Ori cu creta pe pereți,
Semn de lungă „amintire"

Cu perdeaua-și face gheata,
Ușa o dărîmă-n cale,
De-o auzi cum plînge, biata,
Din țiițini și balamale.

Sub picior covoru-ndoaie.
Are preș, dar nu se șterge,
Lasă după el noroaie
Pretutindeni unde merge.

Orice joc îi cade-n mînă —
Ping-pong, loto, șubah — toate
Nu le lasă-n pace, pînă
Nu le dă-napoi stricate.

Astăzi nu știm unde-o fi;
Nu-i la club, nici în zăvoi.
— Ei, ce ziceți, dragi copii,
Strică-Tot nu-i printre voi?

CRAINIC II: E cumva pe aici cineva care-i seamănă? Ați spus nu? Foarte bine.

CRAINIC III: Poftiți acum să le ghiciți.

Are numai un picior,
Și mai e încă și chior,
Dar privire-n lume nu-i
Ageră cum e a lui!

(Microscopul)

Vorbe poți să-i spui o mie,
Că le pune pe hîrtie
Și e-n stare, pe-ndelete,
Mai tîrziu să le repete.
Ba chiar poate să imite
Cîntărețe renumite!

(Magnetofonul)

El din trîmbiță nu sună,
Dar la semnu-i toți s-adună!

(Semnul +)

Am o pădure,
Sub pădure, două tufe;
Lîngă tufe, două lacuri;
Lîngă lacuri, o movilă;
Lîngă movilă, o rîpă.

(Capul)

Am un cal ce-l țin în frîu
Și înconjur lumea cu el.

(Gîndul)

CRAINIC III (apare costumat, dacă se poate ca în desen, cu o baghetă în mînă): **Am să fac în fața dv. cîteva experiențe cu haz. Vedeți moneda asta, într-o clipă se îndoaie.** (Arată spre public.) **Dăm mai jos explicația ca să puteți înțelege cum se procedează pentru reușita experienței.**

O monedă destul de mare (50 de bani, de pildă) este ținută cu ambele mîini, degetul mare pe o față, extremitățile indexului și ale mijlocului pe cealaltă, în fața degetului mare. Degetele celor două mîini se ating prin extremitățile lor, așa încît spectatorul vede partea de sus și cea de jos a monedei, ținută aproape vertical.

Cele două mîini oscilează apoi cu suplețe dinainte înapoi, în timp ce degetele strîng ușor moneda. În felul acesta se produce iluzia că moneda este suplă ca un cauciuc, deformabilă și că se îndoaie alternativ spre înainte și spre înapoi.

Această experiență se poate face și cu un ceasornic foarte plat.

Tot CRAINIC III: Acum am înainte cîteva monede: una de 5 bani, una de 15 bani, una de 25 de bani și alta de 50 de bani (etalează monedele pe o bucată de marmură sau, în lipsă, pe o bucată de fier). **Oricine dintre dv. poate alege o monedă. Eu nu mă uit** (se întoarce cu spatele). **Vă rog, acum strîngeți bine moneda în mîna închisă, tare, tare, ca nu cumva să dispară... Acum** (continuă să stea întors cu spatele), **altcineva să ia o pălărie și să pună în ea toate monedele aflate pe masă. Iar dumneavoastră, care țineți moneda strîns în mînă, puneți-o de asemenea în pălărie...**

(Crainicul se întoarce cu fața spre public și, introducînd mîna în pălărie, fără a privi înăuntru, extrage exact moneda care a fost ținută în mînă.)

— Poftim, aceasta este moneda dumneavoastră.

(Efectul produs este deosebit, iar explicația este foarte simplă: monedele care au stat pe marmură sînt reci. Moneda ținută strîns în mîna spectatorului este caldă. Așadar, nu-i de loc greu să alegi dintre toate monedele pe cea în cauză. Scamatoria este simplă.) (Crainicul iese din scenă.)

În încheierea programului, crainicul poate anunța o suită de dansuri sau cîntece, pe care le-ați pregătit dinainte.

Concursul isteților

DEZLEAGĂ ACEASTĂ PROBLEMĂ

Pe un izlaz pasc niște cai. Aceștia sînt păziți de băieți. Dacă ai număra cîte picioare, să zicem, sînt pe izlaz, ai afla că, în total, sînt 74. Iar dacă ai număra capetele ai vedea că sînt 22.

Chibzuiește, rogu-te, cîți băieți și cîți cai se află pe izlaz?

PENTRU VOI, COPII

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	B	E	C	E	D	A	R	■	B	A	B
2			M		N	■	L	O	P	A	T	A
3	I	C	I	■	E	R	E	N	I		■	
4			N	I	■	O	I	D	A		I	
5			E	A	L	H	■	A	T	O	M	I
6			S	T	U	A		■	R	C	■	
7	■	A	C	U	M	N	■	L	A	■	A	R
8		■	U	T	I	■	I	I	■	E	L	I
9		O	■	A	N	I	V	E	R	S	A	■
10	A	B	A	■	I	S	I	■	O	P	■	I
11	I	O	N	I	T	A	■	I	S	L	A	Z
12	N	R	■	V	A	C	A	N	T	A	■	A

ORIZONTAL: 1) Prima carte de școală — ... El Mandeb, de unde venea sărmanul beduin să-l vîndă bogatului pașă, pe El Zorab; 2)... Sibiriak, autorul povestirii pentru copii „Emelia vînătorul" — Unealtă pentru ridicat pămînt, pietriș, nisip, de către cei mari, iar pentru cei mici...simplă jucărie! 3) Tot „aici" e! — E... cer albastru! 4)...Evidența economiilor realizate — Se află în dreptul inimii atunci cînd muncitorul fruntaș iese la manifestație sau la o adunare solemnă; 5) A ieși la...ceva ce nu era cunoscut — Cea mai mică parte dintr-un element (pl.), 6) Roci ce se pot desface în foi paralele — Rece! 7) Adverb de timp — Nota diapazonului — Aurel Rău; 8) Chemi ...puii de rață! — Clasa copiilor de 8 ani — ...Roman, compozitor romîn, autorul melodiilor: „Cîntec de școală", „Mulțumim din inimă partidului" ș.a.; 9) În Wolfram! — A sărbători, de pildă, 7 ani de la nașterea lui Gheorghiță; 10)... Kaleh, pitorească insulă pe Dunăre — Pronume reflexiv — Opus; 11) Ion cel alintat — Localitate în apropiere de gura Oltului, cunoscută din Revoluția de la 1848; 12) Număr...mic — O petrec elevii, în tabere la munte sau la mare.

VERTICAL: 1) Autorul romanului „Inimă de copil" (Cuore) — Alt scriitor bine cunoscut, autorul cărților „Aventurile lui Tom Sawyer", „Prinț și cerșetor" ș.a.; 2) A scris pentru cei mici poezia „În fericire" — Copilul pentru mămica lui; 3) Recunoașteți-l din versurile: „O mamă, dulce mamă din negura de vremi / Prin freamătul de frunze la tine tu mă chemi" — În al șaptelea din viața sa, copilul merge la școală; 4) Conjuncție — Tatăl... dezmierdat de copil — Ion Vasilescu; 5) Vine seara pe la genele celor mici — Revista școlarilor mici; 6) Romanță fără sfîrșit — Regretat poet clujean, autorul poeziilor: „Trei pionieri", „Copiilor din Coreea" ș.a.; 7) Drum prin Parcul trandafirilor — A apărea; 8) Peniță și scriere specifică în caligrafie — ...Ciocîrlie! — Plantă textilă; 9) „Floarea de..." cunoscut basm al scriitorului sovietic P. Bajov — Sens, tîlc; 10) Localitate lîngă Timișoara — Editură care tipărește opere de literatură (abr.); 11) Cal... dobrogean — În timp! — „....bala-portocala"; 12) Băieți blonzi și alintați! — Afluent al Tisei, în nordul țării.

MAGDALENA PANAITESCU
învățătoare

CRIPTOGRAFIE
2,4,4,6)

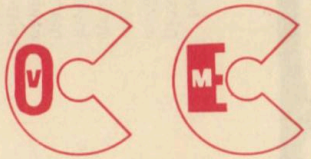

TRIUNGHI CIFRAT

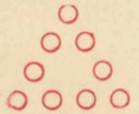

Aranjați în cercuri numerele de la 1 la 10 în așa fel, încît suma lor, pe fiecare latură a triunghiului să fie egală cu 21.

ÎNCERCAȚI SĂ EXPLICAȚI

La o reuniune, gazda a pregătit o surpriză celor trei invitați: o tortă pe care o va dărui celui ce va dezlega următoarea problemă: A adus în cameră cinci băști, trei negre și două albe. Musafirii au fost legați la ochi și, fără ca ei să poată vedea, li s-a pus pe cap cîte un basc negru, iar celelalte două albe au fost scoase din încăpere. Cînd li s-au scos legăturile de pe ochi, fiecare a văzut pe capetele celorlalți cîte un basc negru. Ce culoare de basc avea el pe cap nu putea ști. Acela care va spune primul ce culoare de basc are pe cap și va arăta cum a ajuns la această concluzie va fi cîștigătorul tortei. Cei trei concurenți, Ionel, Gigel și Costel se gîndeau intens... După zece minute Ionel s-a ridicat și a spus:

— Eu am basc negru.

— E adevărat, acum explică-ne cum ai dedus acest lucru și torta va fi a ta.

Ionel le-a explicat. Încercați și voi.

ORIZONTAL: 1) ION — BOMBONICĂ. 2) ANA LUGOJANA — AURA. 3) A bate cînepa — A... DA. 4) Specifică fragilor și căpșunilor — MIOARE — Nume. 5) Cursă — MIRA. 6) Actor. 7) Uscat, sterp — Frate cu sora. 8) Ceas — În Căuș! — Ruteniu (metal cenușiu, greu fuzibil). 9) Fiecare cu numele său — Livadă (transilvănean) — Rîu în Franța. 10) Bidiviu — La un loc! — SANDA sau MARINICĂ puși pe note. 11) ATENA în tinerețe (pl.) — Între două dealuri (pl.). 12) „ION IORGOVAN" sau „TOMA ALIMOȘ" — Legăn. 13) Lelița — VARA.

VERTICAL: 1) SMARANDA — ANA sau VICTORIA. 2) AIDA — Radiu — Rivală a ATENEI. 3) Formate de MIRELA, MIMI, LALA etc. — Tadeu...fără sfîrșit. 4) A lega la chei — LENȚA. 5) CLARA — CONSTANȚA (abr.). 6) Pronume — Dresorul lui moș MARTIN — Nu e chiar Dida! 7) Una și alta! — MIORIȚA — Spin metalic — Patru anotimpuri. 8) GIGEL, NELU, RELU etc. (sing.). 9) Plasă de prins pește — Soția lui Osiris în mitologia vechilor egipteni — Rudă vitregă cu cafeaua. 10) Urmă — Mă mir! — Nu-s mai mulți. 11) Formulă prin care se exprimă ceva — Suprafață — Posed. 12) Mama lui August — COCA (pl.).

CUVINTE... MASCATE!

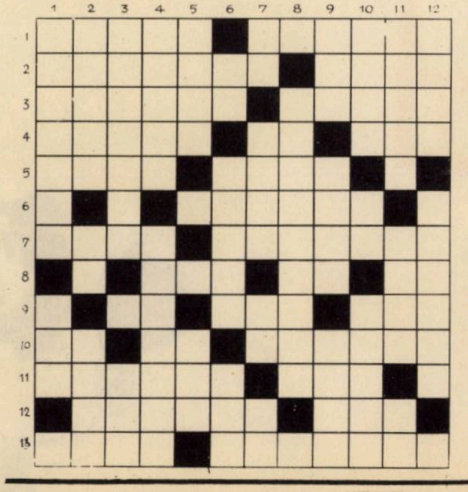

Cu aceasta, întrebările pentru „Concursul isteților 1961" s-au terminat. Rămîne acum să ne trimiteți răspunsurile, grupate, pe serii, cel tîrziu pînă la data de 15 august a.c. Răspunsurile se trimit în plicuri închise, pe adresa redacției noastre: „Cravata roșie" — Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" — București — cu mențiunea „Pentru concurs".

NU UITAȚI! PREMII MARI!

Două premii I — cîte un aparat de radio cu transistoare

Două premii II — cîte o bicicletă

Trei premii III — cîte un aparat de fotografiat

Mențiuni constînd din: echipament sportiv, stilouri, cărți, abonamente

Pionieri și școlari!

Participați cu toții la „CONCURSUL ISTEȚILOR 1961"! lansat de revista pentru pionieri și școlari „Cravata Roșie".

Povestire despre Charlot

Închipuiți-vă: lumina se stinge, iar pe pînza ecranului apare un om de statură mică, cu mișcări grațioase, rotind toată vremea un bastonaș. Pantalonii îi sînt prea strîmți, iar ghetele prea mari. Cînd ridică însă privirile spre tine, vezi niște ochi mari și frumoși, înțelegători și plini de căldură, dar și de o mare tristețe. Privîți-l, în momentul acesta aleargă cu pasul lui legănat de-a lungul străzilor... Nu rostește nici un cuvînt, numai mișcare și mimica feții. Dar e de ajuns pentru ca uneori să hohotești de rîs sau, de necrezut, alteori să plîngi.

Așa l-au cunoscut bunicii și părinții noștri pe vestitul artist de cinema, marele comic Charlie Chaplin — actor pătruns de o mare dragoste de oameni, cunoscut azi ca luptător pentru pace.

Despre viața acestui om care a dăruit rîs și plîns o să vă povestim.

Copilăria sa, Charlie și-a petrecut-o în lumea grea, dar grozav de atrăgătoare a comedianților. Părinții lui erau artiști și trăiau într-o suburbie a Londrei. Acolo, pe str. Kennington Road nr. 287, într-o casă veche, cu tencuiala căzută, cum sînt multe în acest oraș, și-a petrecut Chaplin copilăria. Nici nu împlinise încă 6 ani, cînd micul Charlie apăru pe scenă. Dansa, recita poezii vesele, făcea tot felul de gimbușlucuri. Iar mai tîrziu, la vîrsta cînd de obicei copiii învață la școală și se joacă fără grijă, el este nevoit să-și cîștige o bucată de pîine. Și atunci primește diferite roluri mici în vreo piesă, spală vasele la cîte un restaurant sau este ajutor la frizerie. Dar băiatul se simte atras spre scenă. Mult mai tîrziu va reuși să-și îndeplinească însă acest vis. La vîrsta de 21 de ani, Chaplin va reuși să facă parte dintr-un ansamblu artistic, dar este încă neluat în seamă.

În vremea aceea a apărut pentru prima oară cinematografia. Imaginile pe pînză cuceresc repede publicul. Lui Charlie îi place nespus această artă nouă. Dar drumul lui spre cinematografie n-a fost de loc ușor. Așa-zișii specialiști puneau la îndoială talentul lui Chaplin. „Are ochii prea triști" — spuneau ei. „Pe cine ar

putea să facă să rîdă asemenea privire?" În acest timp, Chaplin muncea, cerceta, căuta să-şi găsească un stil. În cele din urmă, el a reuşit să-şi compună o figură care a rămas pentru totdeauna înscrisă în arta cinematografică. Rolurile care şi le-a alcătuit Chaplin înfăţişau mai ales oamenii simpli. El şi-a luat drept model vecinii din cartier, pe care îi cunoştea atît de bine; oameni care îşi petrec zilele flămînzind pe stradă, exploataţi, oameni deşeraţi din pricina mizeriei, sau oameni care cu un surîs pe buze îşi peticesc o dată, încă o dată hainele, privind cu nădejde spre ziua de mîine. Toţi sînt oameni de o mare frumuseţe sufletească. Acestora le-a dat viaţă pe pînză Charlie Chaplin.

*

În curînd numele omului de statură mică, cu mustăcioară, cu ochi mari şi trişti, care umblă răsucindu-şi uşor bastonaşul subţire, cucereşte lumea. Charlie Chaplin îşi lucrează filmele singur, el este interpret, regizor, compune muzica. Cînd locul filmului mut îl ia filmul sonor, el este împotriva lui, la început, socotind numai filmul mut capabil să exprime frumuseţea. În cele din urmă, se convinge şi acceptă această noutate a cinematografiei.

Filmele lui Chaplin se află păstrate în arhive. Şi cei care le-au văzut nu le pot uita. Aşa, de pildă, filmul „Copilul" a înscris o pagină zguduitoare în istoria cinematografiei. Subiectul acestui film este simplu, dar plin de omenesc. Un vagabond care rătăceşte fără căpătîi găseşte un copil părăsit, pe micul Jackie şi îl ia cu el. Între aceşti oameni, fără loc în societatea capitalistă, se leagă o strînsă şi o emoţionantă prietenie. De altfel, poezia filmului constă tocmai în înfăţişarea acestei prietenii. Şi cînd vor să-i ia copilul, vagabondul, cu sufletul plin de căldură omenească, dar socotit slab, luptă pentru Jackie şi nu se lasă pînă cînd nu iese învingător. Copilul rămîne cu el.

Sau filmul „Timpuri noi", satiră ascuţită împotriva exploatării. Folosind arma rîsului, Charlie, prin jocul său, urmăreşte să te facă să reflectezi asupra strîmbei orînduiri capitaliste.

Anii au trecut, şi numele lui Chaplin a străbătut lumea întreagă. Iată însă că asupra Germaniei se abate noaptea neagră a fascismului. În zilele acelea, Charlie Chaplin lucra filmul său „Dictatorul" care s-a prezentat în New York la 15 octombrie 1940. Filmul este povestea unui primejdios dictator. Prin el se biciuia fără cruţare hitlerismul, care se instaurase în Germania. La sfîrşitul filmului, Charlie Chaplin apare într-o scenă de neuitat. Lepădîndu-şi masca, el îndeamnă omenirea la lupta împotriva fascismului şi a urii de rasă. Poziţia politică a marelui artist apare limpede pentru toată lumea. Păturile stăpînitoare ale Americii nu-i pot ierta îndrăzneala de a fi demascat prin filmele sale exploatarea, nu-l pot ierta pentru că eroii care i-a interpretat sînt oameni simpli, din rîndul miilor de exploataţi. După filmele „Timpuri noi" şi „Dictatorul", persecuţiile împotriva lui Chaplin au luat forme tot mai deschise. Presa plătită de capitalişti îl hărţuieşte, îl împroşcă cu minciună. Chaplin se apără muncind mai departe.

Cînd în anul 1951 îi este oprit filmul „Luminile rampei", povestea vieţii unui clovn — de fapt un film autobiografic —, Chaplin părăseşte pentru totdeauna America. Are 63 de ani şi 40 de ani de muncă în spatele său. El călătoreşte la Londra şi Paris. Pretutindeni elementele progresiste, oamenii cinstiţi îl întîmpină cu flori, cu urale. În anul 1954, pentru opera sa pusă în slujba omului şi a păcii, este distins cu Premiul mondial al păcii.

Astăzi Chaplin trăieşte cu familia sa în micul orăşel elveţian Corsier pe Vevey. Este în vîrstă, dar lucrează neobosit. Îşi scrie amintirile. Milioanele de prieteni din toată lumea aşteaptă această carte care va povesti despre viaţa unui om mic de statură, cu mustaţă, avînd ghetele prea mari şi rotind mereu un bastonaş subţire — despre viaţa marelui artist Charlie Chaplin care, răspîndind rîs şi plîns a arătat toată nedreptatea care domneşte în societatea bazată pe exploatare. Acest mare actor, cu sufletul atît de fierbinte, nu şi-a ascuns niciodată simpatia pentru Uniunea Sovietică, ţara care prima în lume a desfiinţat exploatarea omului de către om. El şi-a manifestat dorinţa de a vizita Uniunea Sovietică, de îndată ce va termina cartea sa de amintiri.

Omul care a dăruit rîs şi plîns şi care a fost un mare actor, cu un suflet plin de omenie, se bucură de stima şi dragostea tuturor oamenilor cinstiţi din lume.

ÎN LIVADĂ

ECATERINA BUCUR

Vînt uşor leagănă merii
Cu podoabă de mătasă,
Şi-au plecat din zori de-acasă,
Cu lopată, cu găleată,
Spre livadă, pionierii.

Soarele — potop de aur —
A-mpînzit livada verde,
Nici o clipă nu vor pierde,
E al lor tot ce se vede,
Pomi de aur, scump tezaur.

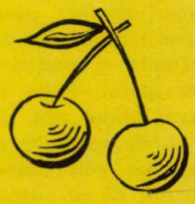

O livadă roditoare
Poartă-n grijă pionierii,
Iar înspre sfîrşitul verii
Vor culege prunii, merii
Şi-or să dea apoi de veste

Că-n livadă minunată
Au lucrat cu voioşie.
Cîntec, joacă, veselie
Le-au ţinut tovărăşie,
Şi recolta e bogată.

(Urmare din pag. 5)

Dar, de cele mai multe ori, acest iureș înviorător culminează pe podul toboganului, de unde, ca pe o pîrtie, copii îndrăzneți se fugăresc și, alunecînd, se scufundă în valuri. Cei care duc în spate povara multor decenii concurează alături de cei care au cunoscut din primii ani ai vieții o copilărie fericită.

Ne apropiem de casele de odihnă. Vilele confortabile își etalează coloritul viu într-o gamă de nuanțe de la albul transparent pînă la albastrul închis. Aici e liniște. După ceasurile de zbenguială în apă și soare, odihna este binefăcătoare.

STAȚIUNEA NĂVODARI

Odinioară era un sat în care oamenii își duceau viața monotonă, în jurul caselor sărăcăcioase înșiruite de-a lungul unei uliți înecate în colb. Azi a devenit un orășel industrial, la marginea căruia un măreț combinat chimic ocupă aproape 17 ha.

După calcule făcute de specialiști, plaja de la Năvodari va putea primi cu ușurință 70.000—80.000 de vizitatori pe sezon. Năvodarii a devenit un adevărat oraș al copiilor — tabără a veseliei pe malul mării. Amenajările ce se fac continuu îngăduie primirea în bune conditii a unui număr tot mai mare de copii.

În tabără, copiii au la dispoziție un club, bibliotecă cu peste 9.000 de volume, cinematograf, sală de șah și diferite jocuri distractive. De asemenea, au la dispoziție terenuri de sport amenajate pentru baschet, volei și fotbal. Pe plajă au fost construite fîntîni arteziene, bufete, umbrare și corturi.

STAȚIUNEA EFORIE

Eforie este una dintre cele mai moderne stațiuni balneoclimaterice de pe litoralul Mării Negre. Stațiunea se află la 14 kilometri de Constanța și la 30 kilometri de Mangalia.

Faleza cuprinde trei alei la trei niveluri diferite, legate prin taluzuri abrupte, plantate cu flori. De-a lungul taluzului s-au construit ziduri de granit roșu și de calcar, amenajate în trepte și susținute de zidurile intermediare care protejează malul. Scări monumentale coboară spre plajă. De-a lungul plajei sînt înșiruite cabine pentru dezbrăcare, vestiare, bufete, umbrare, puncte sanitare etc. Totul este aici astfel amenajat încît oamenii muncii veniți la odihnă să aibă tot confortul, să se simtă bine. Blocurile au terase mari, bine însorite, ferestre largi, cu jaluzele viu colorate. O parte din fațade sînt placate cu piatră calcaroasă. Apartamentele sînt elegante și spațioase. În jurul vilelor se află podoaba pajiștilor cu iarbă fragedă, arbuști decorativi, ronduri cu flori, fîntîni arteziene, vase ornamentale ș.a.

În apropiere de gara Eforie se înalță încă un nou ansamblu de case de odihnă format din 10 blocuri, care găzduiește în condiții optime mii de oameni ai muncii în fiecare serie. De aici, privirea se plimbă în voie, cuprinzînd marea, lacul Techirghiol și întreaga parte a litoralului care unește stațiunile Eforie și Vasile Roaită. Aspectul clădirilor complexului este grandios; liniile arhitecturale, simple odihnesc privirea. Complexul cuprinde în interior un mare club, iar în exterior, terenuri de sport și un cinematograf de vară.

Continuăm drumul pe șoseaua care duce spre stațiunea Vasile Roaită.

STAȚIUNEA VASILE ROAITĂ

Este așezată pe un pinten calcaros la întîlnirea malului drept al văii Techirghiol cu faleza litoralului mării.

Vasile Roaită este cea mai mare stațiune balneoclimaterică de pe litoralul romînesc al Mării Negre. Situată între mare și lacul Techirghiol, beneficiază de o plajă maritimă renumită, de apa sărată și de nămolul lacului, cu minunatele lor proprietăți curative.

La intrarea în localitatea Vasile Roaită, venind dinspre Eforie pe grindul de nisip, între șosea și mare, se văd pavilioanele taberelor de vară pentru copii. Stațiunea Vasile Roaită și-a căpătat în ultimul timp numele de „Orașul grădină". Într-adevăr aproape că nu există alee pe care să nu fi fost amenajate peluze și nici străzi sau bulevarde care să nu fie împodobite cu flori sau mărginite de arbori.

Și aici, ca și la Eforie ori Mangalia, mii de vilegiaturiști — oameni ai muncii veniți din toate unghiurile țării — își petrec concediul, beneficiind de tratamente medicale.

Soarele este la asfințit deasupra lacului Techirghiol. Valurile mării alunecă domoale peste nisipul plajei. Farul de la Tuzla doarme, dar în curînd își va trimite razele departe, pe întinsul mării.

MANGALIA

Mangalia se află la 45 de kilometri depărtare de Constanța, iar de Eforie o despart 29 de kilometri. Mangalia este renumită prin izvoarele sale termale sulfuroase.

Prefacerile revoluționare din anii de democrație populară au schimbat fața Mangaliei, care a renăscut sub ochii noștri uimitor de repede. Construcțiile moderne prind în arhitectura lor și ceva din specificul local, din risipa de lumină cu care soarele îmbracă plaja, ceva din unduirile valurilor.

Principala atracție o reprezintă însă plaja. Însorită tot timpul zilei, ea încinge faleza cu un brîu de nisip fin, care sclipește sub razele de soare.

La nord de parcul orășenesc se văd ruinele unei construcții cu coloane de marmură; peste drum de școala veche, ruinele unei băi, iar în nordul cartierului „2 Mai" mai există încă urme ale unei șosele pietruite, datînd din timpul romanilor. În vechiul port se zăresc, de asemenea, urme ale digului genovez.

În strada Oituz se află geamia „Esmahan Sultan", construită în stil maur, în anul 1590; iar la cca. 1 km în sudul orașului, aproape de malul lacului, se află un mormînt scit. Unul din monumentele istorice importante pentru vizitatorii care vin la Mangalia este mormîntul antic în care a fost găsit un papirus, primul papirus descoperit în Europa.

Am făcut o plimbare minunată, nu-i așa, copii? O plimbare de-a lungul litoralului de sud al Mării Negre, unde se găsesc cele mai frumoase localități ale patriei noastre.

Odinioară, pe aceste locuri huzureau cei care trăiau din sudoarea clasei muncitoare. Puținele „vile" răspîndite pe litoral adăposteau sub acoperișurile lor răbdătoare pe stăpînii latifundiilor, ai fabricilor și uzinelor, exploatatorii care plăteau o sticlă de șampanie cu echivalentul salariului unui muncitor pe o lună.

A dispărut la noi pentru totdeauna exploatarea, cu tot șiragul ei de suferințe. Aici, ca și în întreaga țară, se înalță mărețele construcții ale socialismului, opera poporului muncitor, condus de încercatul și înțeleptul nostru partid.

În viitorii ani, capacitatea stațiunilor de odihnă și tratament, care constituie unul dintre mijloacele principale de ocrotire a sănătății oamenilor muncii, se va mări și mai mult. În ansamblul peisajului mereu înnoit, soarele va încălzi cu razele lui dătătoare de sănătate și de energie mereu proaspătă tot mai mulți oameni ai muncii.

Anul 41042

(Urmare din numărul trecut)

— Victorie!... mormăia Pit trezindu-se din leșin.

— Nici o victorie... mai avem mult! îl contrazise Mils în timp ce îndrepta asupra lui un fascicul de raze înviorătoare. Apa era ionizată, gîndul tău s-a transmis printr-un mediu artificial. Și nu conta CE ai gîndit. Ci numai intensitatea electrică. Dacă te-ai fi gîndit la fel de intens că vrei să mănînci o friptură, zăvorul tot s-ar fi deschis. Mai avem... — dar se întrerupse deodată înălțîndu-și capul.

Dindărătul peretelui transparent, Nils, fratele său geaman, îi făcea semne. Milsrăsuci un buton.

— N-am înțeles ce-mi tot spuneai, răsună o voce.

— Nu ți-am spus nimic, Nils! spuse Mils.

— Dar cine mi-a tot repetat minute în șir: „Nu, nu știu de ce, dar nu. Succes!" Cine?

— Eu nu. Poate ți s-a părut.

— Să privim înregistratorul.

Printr-un lanț extraordinar de complicat de aparate, întregul șir de gînduri ale lui Nils era de două secole înregistrat în mașini speciale. Savantul se învățase să vorbească singur, iar mașinile prindeau orice șoaptă, reconstituiau fraze din frînturi de cuvinte. De data aceasta, înregistrară net, de mai multe ori, cuvintele: NU, NU ȘTIU DE CE, DAR NU. SUCCES!

Săptămîni de zile, savanții gemeni au făcut calcule, fără să poată găsi explicația acestor cuvinte, răsărite din senin.

Într-o zi Pit primi o... scrisoare. Un aparat special reproducea scrisul. Lu îi scrisese de pe Pămînt, iar în aparat scrisul ei era reprodus întocmai. Pe atunci, rar se mai foloseau scrisorile, căci oamenii își vorbeau de-a dreptul prin instantaneoviziune, în relief: unele receptoare erau invizibile și aveai senzația că în fața ta se află nu imaginea unui om, ci omul însuși.

Dragul meu Pit,
Mă folosesc de mijlocul acesta vechi — o scrisoare — pentru că mi-e greu să-ți vorbesc de-a dreptul și mi-e mai ușor să-ți vorbesc în scris. Aici, pe vechea noastră planetă Pămîntul, am înțeles mai bine unele lucruri. Ai avut dreptate plecînd pe planeta Gînd. Noi trebuie să ne integrăm în viața omenirii de azi, să-i fim de folos. N-avem voie să ne izolăm după un țarc, să formăm o colonie, cum te gîndeai tu cîndva. Vreau ca între noi să rămînă pentru totdeauna o puternică prietenie. Mi s-a întîmplat deunăzi ceva ciudat...

...Făceam baie la o mie de metri adîncime între turmele de pești pe care le mînau niște băieți cu ajutorul unor lanterne speciale pentru dirijarea șeptelului acvatic. Deodată — era de necrezut — am auzit răsunînd la adîncimea aceea mare o voce.

Lu înota pe sub apă împreună cu copiii. Pe fundul apei se vedeau tot felul de imagini colorate care-i ajutau să memoreze mai ușor lecțiile. Lu

credea că și rechinul-ferăstrău pe care-l vedea face parte din aceleași imagini — cînd, uitîndu-se mai bine, cu ochii larg deschiși sub apă, văzu că rechinul se îndreaptă în mare viteză spre ea.

Mils și Nils dansau de bucurie.

— *Nu, nu știu de ce, dar nu!* cînta Mils. E totuși frumos: Primul mesaj al gîndului nemijlocit a fost de iubire.

— Iar al doilea de refuz! răspunse Mils. Am avut noroc: dacă nu eram în legătură antigravitațională cu Pămîntul, dacă Lu nu se afla în apă ionizată, ca și Pit...

După o îndelungată discuție, Nils și Mils stabilră următoarele: că va dura poate ani, poate veacuri, să descopere *cum* anume s-a stabilit legătura de la creier la creier; că, dacă oamenii au știut să provoace focul mult înainte de a afla că el înseamnă consumație de oxigen ei vor căuta să pună la punct sistemul comunicării intercerebrale directe, chiar dacă, deocamdată, nu i-au pătruns toate tainele

Ca și colegii ei mai mici, Lu nu se sperie văzînd rechinul cum înaintează spre ea; ca și tigrii și panterele, rechinii fuseseră de mult îmblînziți. Brusc, pîntecele lucios se despica în două și o formă atletică țîșni afară. Lu îl recunoscu pe Ols, care rîdea pe sub apă. Îmbrăcămintea jucăriei-rechin, dezumflată, fu luată în primire de copii.

Lu și cu Ols înotară spre țărm.

Suindu-se pe o platformă zburătoare ajunseră într-un minunat parc denumit Romînia în amintirea republicii comuniste care existase pe aceste locuri înainte ca omenirea să devină o singură și uriașă familie, cu o limbă comună, pe toate cinci continentele și pe toate planetele.

— Ols, zise Lu, de mult voiam să te întreb cum au ajuns oamenii să trăiască pînă la 400 de ani, în timp ce noi, cei de pe „Arca lui Noe", sîntem iute muritori, ca oamenii de altădată, trecînd rar de 100 de ani...

Ols era încurcat de întrebare; îi părea rău că Lu și prietenii ei sînt din specia iute muritoare a oamenilor de altădată. Potrivind revolver-televizor de la brîu, desenă machetă unei case. Prin energia pe care o împrumuta de la centrul Pămîntului, micul televizor-revolver emise unde de mare putere. Pămîntul fu deplasat, presat, prelucrat pe loc... — și în cîteva minute se ivi o cabană, e drept, cam primitiv făcută, dar perfect locuibilă.

Apoi, vorbind în același instrument, administratorul Pămîntului ceru — așa cum putea cere orice om aflat la plimbare — ceva hrană. După un minut, un mic proiectil se înfipse în Pămînt la vreo 20 de metri distanță.

Ols desprinse din arcurile încă tremuratoare ale proiectilului un soi de fruct transparent, de mărimea unui pepene.

— Ți-am adus un bob de strugure, îi spuse el lui Lu... Cum au ajuns oamenii să trăiască 400 de ani? Păi încă în vremea victoriei socialismului într-o serie de țări, media de vîrstă se prelungise cu vreo 20 de ani. Cînd a triumfat în întreaga lume comunismul și în deceniile următoare, media vîrstei omenești s-a prelungit mereu pînă la circa 160 de ani. De-a lungul a mii și mii de ani un mecanism aparte al eredității a consolidat prelungirea vîrstei. Ca să-ți explic mai amănunțit...

Parcă fără motiv, Lu, fără să mai asculte explicațiile, lepădă fructul și o rupse la fugă. Ajunse pe margineă unei prăpastii și, rîzînd, se aruncă în gol.

Ols porni pe urmele ei. Cînd însă cădea spre fundul prăpastiei, Lu, dusă de curent, își pierduse...

Ajungînd la rîndul său din nou sus, Ols, ca s-o prindă, îndoi un pom, prinzîndu-se cu picioarele de alt pom. Forma astfel un soi de praștie sau arc; brusc dete drumul pomului de care se ținea cu picioarele: celălalt pom se dezdoi brusc, iar Ols, lipsit de greutate, fu aruncat înainte ca o săgeată.

SIBIU

(Continuare în numărul viitor)

CRAVATA ROȘIE

Nr. 8 1961

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR, EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

1964

ÎN AUGUST

— *fragment* —

de DAN DEȘLIU

Era la pragul toamnei... Și parcă primăveri
amarnic surghiunite se întorceau cu steaguri
de cîntec și de soare, în netede șiraguri,
pe-aceste bîntuite și crîncene meleaguri,
strivind nămeții beznei de sînge și dureri...

Creșteau biruitoare din carele de-asalt,
din melodii de stepă, adînci ca depărtarea,
din sufletele roșii ce-și fluturau chemarea,
vestind o înflorire mai limpede ca zarea
și-un Răsărit de viață cît stelele de-nalt...

Și clocotea de chiot bătrînul București!
Se ridica norodul din uliți, din cartiere,
muncitorimea dîrză, cu dîrza ei putere,
să-ntîmpine cu slavă, acolo la bariere,
această dimineață în straie ostășești.

Atunci strungarul harnic, cu inima vîlvoi,
trecînd peste opreliști, peste mulțimea toată,
s-a avîntat spre-un tînăr din Roșia Armată
și, înfrățindu-și fața cu fața lui brăzdată,
i-a sărutat fierbinte obrajii amîndoi...

Și Sașa, ori Nikita, ori Vanea a zîmbit...
Au stat așa, o clipă, în drumul ars de soare,
tovarășul mecanic de tancuri și tractoare
și Neculai strungarul, în marea sărbătoare
a primăverii lumii, crescînd din Răsărit...

Sărbătoarea noastră

de VERONICA PORUMBACU

Voi nu erați pe vremea aceea. Cravatele voastre de pionier se aflau încă numai în pînza roșie a drapelului în zilele eliberării. Dar eu țin minte totul. Țin minte pentru mine și pentru voi...

Pe atunci eram învățătoare și în școala de la marginea orașului nu erau pionieri. Erau doar copii care se înghesuiau cinci-șase pe-o carte, atît erau de scumpe și de puține. Erau doar școlari de-o șchioapă, slabi, palizi, care făceau gimnastică de trei ori pe zi iarna, ca să se încălzească.

Într-o dimineață de primăvară am sădit pomi împreună. Era încă război. Au venit avioanele, bombardamentul. A ucis și puieții, și doi copii din clasa noastră. Mie mi-au rămas numai caietele lor. Caiete îmbrăcate în hîrtie albastră, cu etichete, cu nume și clasă, dar îndărătul cărora nu mai erau copiii. Pe foile lor albe am început să scriu. Primele pagini, prima carte despre școala noastră. Despre școlarii mei. Pentru ca niciodată să nu mai fie uciși frați de-ai lor. Frați de-ai voștri... Și ultima pagină a cărții am scris-o de 23 August. Ultima pagină cînd armatele eliberatoare sovietice, cînd lupta partidului nostru comunist scoteau din lanțuri un popor întreg și, o dată cu el, copilăria voastră.

Țin minte ca azi.

Era pe șoseaua Colentinei. Veneau ostașii care purtau încă pe talpă colbul șoselelor de la Stalingrad, veneau încercații oameni peste care se abătuse urgia celui mai cumplit război. Și veneau cu figurile obosite, dar luminoase. Veneau să ne aducă pacea și libertatea. Nouă ne-au redat visele, învățătura, viitorul. Țării, perspectivele unei vieți libere. Vouă, care încă nici nu erați pe lume, vă adresau în tăcere, din prezent spre viitor, cele mai calde gînduri.

„Cînd vor veni copiii de mîine — și-or fi spus ei — calea lor va fi fost deschisă de noi. Cînd vor veni copiii de mîine, își vor aminti de această zi, pe care n-au trăit-o, dar care le-a dat putința să-și trăiască o altă copilărie. O copilărie fericită, lipsită de grija zilei de mîine, plină de joc, cîntec și veselie."

Ce drept or fi sunat cuvintele!...

În cartierul mărginaș, unde ne chinuiam altădată, se ridică azi o școală imensă (la care vor învăța 1.500 de elevi), cu pereții aproape în întregime de sticlă, cu ronduri de flori și o livadă, cu laboratoare și terenuri de sport.

Elevii nu mai cutreieră ulițele speriați de bombardamente, își văd de învățătură, au manuale gratuite, se bucură de soare și apă, vara, în tabere de pionieri, în palate pionierești destinate lor anume...

Voi nu erați pe vremea aceea, dragi pionieri. Dar eu țin minte totul pentru mine și pentru voi. 23 August e o sărbătoare dragă tuturor, și mari, și mici, sărbătoarea noastră comună, a eliberării patriei.

CRAVATA ROȘIE
Revista pionierilor și școlarilor editată de C.C. al U.T.M. Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE
Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

POEZII de **MIHAI BENIUC**

Iubește țara ta

De vrei să dai Partidului ce-ți cere,
Tu țara ta iubește-o cu putere.
Dă-i fier, cărbune, haine și bucate,
Dă-ți inima ce pentru viață bate.
Dă-ți tot prinosul dragostei de oameni,
Și-n holdă pune dragoste cînd sameni.
Iubire pune-n piesele strunjite,
În casele de mîna ta clădite.
Privește drăgăstos la pruncii țării,
La vasele ce pleacă-n largul mării,
Iubește codrii mari de fag, de brad,
Și rîurile ce-n turbine cad,
Pădurile din Prahova, de sonde,
Bătrînul Bărăgan cu grîne blonde,
Plutașii de pe Bistrița, pescarii
Din Deltă, de pe Dunărea măreață,
Colectiviștii asudînd pe arii,
Tractoarele ce-n soare se răsfață.
Bumbac, orez, oțel sînt ale tale,
Și Reșița cu-naltele furnale.

Partidul fiecăruia îi cere:
Tu țara ta iubește-o cu putere.
Iubește toți eroii ce-au căzut
Făcînd din piept vieții noastre scut,
Pe tronul înroșit, striviți de roată,
Cu carnea de hangere spintecată,
Cu oase smulse-n lături de cămile,
Ori arși de vii în casele umile,
În temniți sugrumați, loviți de gloanțe,
Cînd apărau și vetre și speranțe.
Dacă iubești Partidul cu putere,
Dă cinste-naltă celor ce se cere,
Acelora ce ți-au venit în prag
Și ți-au adus al libertății steag,
Acelor ce-au venit din răsărit
Și sîngele lor cald nu l-au jelit,
Să-l verse pe al țării tale plai,
Să fie praznic în august și-n mai.
Dă cinste-naltă celora ce luptă
Să fie-n lume pace ne-ntreruptă,
Să fie munca slobodă sub soare,
Să fie bucurie și-nălțare.

Inscripție

Să fii Partidului oștean
Gata mereu în gînd și-n faptă,
Să dai o judecată dreaptă
Și să nu tremuri de dușman.

Adaugă-i zilei zi de zi
Spor luminos de ore-muncă,
În prima linie te-aruncă,
Nu pregeta, nu lîncezi.

Te-nscrie primul voluntar
Cînd lipsă e de bărbăție
Și biruința ta să fie
Steag pus pe zidul adversar.

Ești comunist, fii deci erou!
Răspunzi de fericirea lumii
Aici pe suprafața humii
În evul luminos și nou.

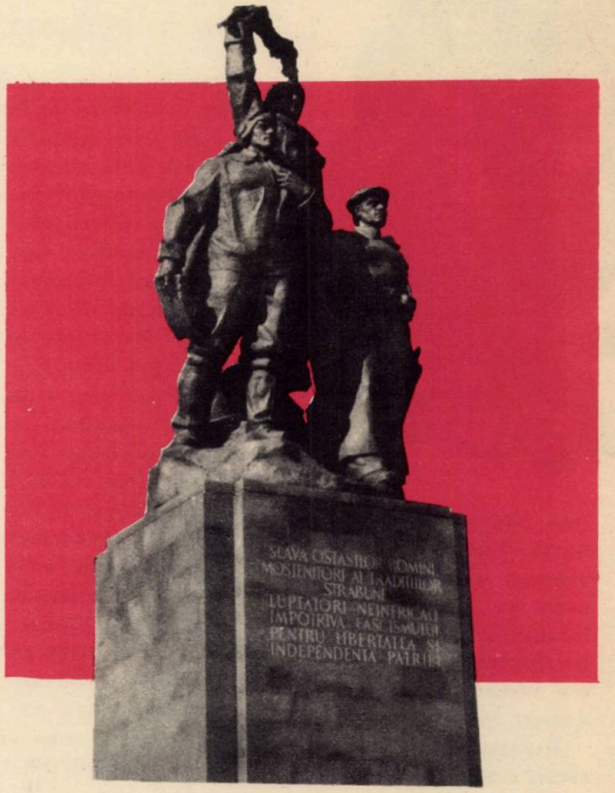

PAGINI DE IERI PAGINI DE AZI

(Adunarea cu temă a pionierilor din raionul Tudor Vladimirescu din București)

Adunarea a început de la o discuție care avusese loc în camera pionierilor între 4 președinți de unitate de la Școlile elementare de 7 ani nr. 80, 84, 93 și de la Școala medie nr. 39. Discuțiile fuseseră aprinse, dar hotărîrea a fost repede luată: din cele 4 școli aveau să plece într-o expediție de cercetare cîteva grupe de pionieri. Expediția, cum o numeau cei 4 președinți, avea un obiectiv precis: locuri și case legate de lupta partidului pentru înfăptuirea insurecției armate din August 1944.

Rezultatele acestei cercetări aveau să se comunice într-o adunare cu toate activele pionierești din raionul Tudor Vladimirescu.

ÎN ZIUA ADUNĂRII

Cînd, în bătaia tobelor și sunetul goarnelor, s-a adus drapelul roșu al organizației raionale de pionieri Tudor Vladimirescu, în sală s-a așternut o liniște solemnă. S-a anunțat deschiderea adunării.

Apoi, rînd pe rînd, pionierii au expus ceea ce au văzut și auzit la locurile vizitate. Ascultîndu-i pe cei care povesteau, gîndurile ne-au dus cu ani în urmă, în ajunul furtunoaselor zile ale lui 23 August din anul 1944. Iată, acum vorbește pioniera Eugenia Costea din detașamentul clasei a VII-a B de la Școala nr. 80:

CASA CU NUMĂRUL 34

Ajun de 23 August. Momente hotărîtoare de luptă. Încă din vara anului 1943, cadrele de bază ale partidului, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, analizînd situația din țară și situația internațională, au trecut la elaborarea planului de organizare a insurecției armate.

În acest timp, armatele sovietice înaintau victorioase, zdrobind pe fasciști. În primăvara anului 1944, trupele sovietice au început să elibereze teritoriul țării noastre de sub ocupația hitleristă. În aceste condiții, partidul desfășura o intensă activitate pentru pregătirea insurecției armate. La toate acestea ne gîndeam în timp ce ne aflam pe o stradă liniștită, străjuită de o parte și de alta cu tei bătrîni. Ne oprim în fața casei care poartă numărul 34 de pe str. Școala Florească, o căsuță văruită în alb, cu ferestre mici. Cîte n-aveam să aflăm în ziua aceea în legătură cu această casă. Ca să putem avea mai multe date, am rugat un tovarăș care lucrează în cadrul Muzeului de istorie a partidului să ne dea unele lămuriri. Tot ce am aflat vă voi povesti. În casa din str. Școala Florească era o tipografie ilegală la care s-a tipărit în ianuarie 1943 primul număr al ziarului ilegal „Romînia liberă", ziar patriotic care apărea sub îndrumarea partidului comunist. Prin articolele sale, el chema masele populare la luptă împotriva fascismului, pentru ieșirea Romîniei din războiul antisovietic.

Dar aici se tipărea nu numai ziarul, ci și manifeste, broșuri. Siguranța statului fascist căuta neîntrerupt tipografia, ca să-i aresteze pe comuniști, fără să reușească.

În casa aceasta se lucra de dimineață pînă seara. Nu erau mașini perfecționate, așa cum le știm noi azi. Trebuia cules cu mîna literă cu literă. De multe ori, comuniștii, uteciștii care lucrau în tipografie nu ieșeau luni întregi afară, pe stradă, pentru a nu fi descoperiți. Cu prețul vieții lor, ei luptau ca slova partidului să ajungă în rîndul maselor.

Tovarășul ne-a mai povestit că în ajunul lui 23 August se tipăreau acolo manifeste zi și noapte. Nici bombardamentele, nici teroarea fascistă nu puteau împiedica munca comuniștilor.

La 24 august 1944, în tipografia din str. Școala Florească s-a tipărit primul număr legal al „Romîniei libere".

Pionierii ascultau cuvintele colegei lor Eugenia Costea și simțeau aievea parcă bucuria comuniștilor care, în căsuța din Florească, au tipărit slovele ce vesteau țării întregi eliberarea.

ÎN ALTE LOCURI ISTORICE

(Povestește pioniera Anca Vlad din detașamentul clasei a VI-a D, Școala nr. 80.)

Noi nu am fost pe vremurile acelea. Dar părinții noștri își aduc aminte de ele.

Guvernul fascist-antonescian împinsese țara într-un război nedrept împotriva Uniunii Sovietice. Mizeria, foamea, crunta teroare domneau peste tot. Singura forță care în vremurile acelea grele organiza clasa muncitoare în luptă, care lămurea masele, care arăta nedreptatea războiului antisovietic era partidul comunist.

Înfruntînd teroarea sălbatică, comuniștii, însuflețiți de un fierbinte patriotism, au dus o luptă neînfricată pentru mobilizarea maselor împotriva dictaturii și a ocupanților hitleriști, au dus o vastă muncă politică pentru a strînge laolaltă toate forțele patriotice. Partidul a trecut la organizarea și înarmarea în capitală, în Oltenia, Dobrogea, Moldova, Banat și Țara Bîrsei a formațiunilor de luptă patriotică.

Acțiunea partidului a cuprins, de asemenea, un număr de generali și ofițeri patrioți care au înțeles că răsturnarea dictaturii fasciste era singura cale de salvare a țării de la catastrofă. Sub conducerea partidului a fost pregătită insurecția din August 1944.

În acest timp, armatele sovietice dădeau lovituri nimicitoare armatelor fasciste, înaintînd victorioase.

★

...Grupa noastră se îndreptă spre casa din str. Costache Burcă nr. 17. Casa aceasta, înconjurată cu o grădiniță plină de flori, a fost marto-

ra unor întîmplări istorice. Să ne întoarcem puţin înapoi. De aici au pornit multe directive ale partidului. Aici a fost elaborat planul de evadare a tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej din lagărul de la Tîrgu Jiu. Acţiunea a avut loc în noaptea de 9 spre 10 august 1944 şi a fost pregătită de activişti ai regiunii de partid Oltenia şi împuternicitul Comitetului Central, cu sprijinul unor ţărani şi învăţători din Vîlcea şi Gorj. Tot în această casă s-au păstrat unele documente ale P.C.R. Şi tot aici, în zilele insurecţiei armate, au lucrat cadre de conducere ale partidului.

În conformitate cu planul elaborat de partid, insurecţia armată a început în ziua de 23 August 1944 prin arestarea guvernului fascist-antonescian. Căpeteniile fasciste au fost transportate de către formaţiunile de luptă patriotică aici, în casa conspirativă din str. Costache Burcă.

În aceeaşi noapte au fost ocupate principalele instituţii de stat şi punctele strategice din capitală. Iar în zorii zilei de 24 august a început lupta pentru cucerirea principalelor obiective germane din Bucureşti.

ÎN FOSTUL PARC FILIPESCU

(Povesteşte pionierul Dorian Jocovici de la Şcoala medie nr. 39)

Urmîndu-ne drumul, ne-am oprit în str. Ştefan Gheorghiu nr. 1, unde, în zilele insurecţiei armate, a fost comandamentul formaţiunilor de luptă patriotică.

Aceste formaţiuni, create de partid încă cu luni înainte de 23 August 1944, erau pregătite în vederea insurecţiei armate, pentru a lupta împotriva guvernului fascist şi a trupelor hitleriste aflate în ţara noastră. În acest cartier, învăluit în linişte, înconjurat de numeroase grădini, a pulsat o nemaipomenită viaţă în zilele lui august 1944.

Ca un torent se îndreptau spre comandament muncitori din uzinele capitalei şi, punînd mîna pe arme, se încadrau în rîndul gărzilor muncitoreşti. Veneau tineri şi bătrîni, băieţandri care abia terminaseră şcoala; mii de cetăţeni răspundeau cu înflăcărare la chemarea partidului. Gărzile muncitoreşti, împreună cu armata care a trecut alături de popor, au luptat cu însufleţire la eliberarea fiecărui colţişor din capitală. Cu mult eroism au luptat, de asemenea, formaţiunile patriotice pe autostrada Ploieşti-Bucureşti, lîngă podul Băneasa, la aeroporturile Băneasa şi Otopeni.

...Ne aflăm în str. Ilfov nr. 6, unde este acum sfatul popular regional — continuă să povestească pionierul Chivu Panţă din clasa a VI-a A de la Şcoala nr. 93. Privim această clădire construită în stil vechi de pe Cheiul Dîmboviţei, care astăzi este atît de paşnică. De jur împrejurul ei admirăm blocurile noi, luminoase şi elegante, şi îndeosebi o clădire în culoare albastră ce seamănă cu un imens vapor construit parcă din sticlă. Şi nu ne vine să credem că în zilele acelea paşnica clădire de azi era un adevărat cuib al morţii.

Acolo unde astăzi este sfatul popular regional, în timpul ocupaţiei hitleriste se afla misiunea aviaţiei germane din Romînia. De aici porneau multe ordine criminale. La 23 August, cînd a început insurecţia armată, ofiţerii de aviaţie hitlerişti au fost puşi în imposibilitate de a mai chema ajutoare, deoarece firele de telefon şi telegraf care aveau legătură cu această clădire au fost tăiate, iar la 24 august ora 4,30 formaţiuni patriotice împreună cu unităţi ale armatei romîne au luat cu asalt această clădire. În urma luptelor, toţi hitleriştii de aici au fost luaţi prizonieri.

Astăzi, din această clădire, pornesc asemenea ordine: să se construiască o şcoală sau o fabrică, să se electrifice un sat sau să se construiască o şosea.

Sîntem recunoscători partidului, deoarece numai sub conducerea şi îndrumarea lui poporul nostru şi-a cucerit o viaţă liberă.

ÎN DREPTUL ACADEMIEI MILITARE

(Povesteşte pionierul Traian Mitrea de la Şcoala nr. 80)

— Intrăm pe poarta largă a Academiei militare, odinioară Şcoala superioară de război, unde se aflau masate mai multe subunităţi hitleriste. Trecem pe locurile unde în zilele de 24 şi 25 august s-au dat lupte. Ne aflăm în faţa corpului central al clădirii care a fost atacat din două părţi: dinspre str. Dr. Lister şi dinspre fabrica de chimicale de unităţi ale armatei romîne. Primul atac a fost respins de hitlerişti, care erau bine întăriţi aici şi erau favorizaţi de o poziţie mai bună. Atacul însă este reluat a doua zi şi mai puternic, şi la 25 august ora 1 ultimele rămăşiţe hitleriste sînt lichidate. Trecem cu emoţie prin locul pe unde au păşit eroicii noştri ostaşi, ne uităm la ferestrele de unde trăgeau hitleriştii. Îi vedem parcă aievea pe ostaşii noştri pornind la atac, înaintînd vitejeşte, distrugînd pe aceia care aduseseră lumii întregi numai întuneric şi moarte.

...„Glorie ostaşilor romîni care au luptat împotriva fasciştilor germani, pentru

Una din grupele de pionieri lîngă podul Băneasa

libertatea și independența patriei noastre" — citim pe placa comemorativă aflată în curtea Academiei și sufletul nostru se umple de recunoștință.

...Au urmat apoi zile de luptă grele. Dînd dovadă de un deosebit eroism, formațiunile patriotice împreună cu armata, cu sprijinul maselor populare, au eliberat Bucureștiul, curățind capitala de ocupanții hitleriști. Insurecția s-a întins și în alte regiuni ale țării. Lupte grele pentru lichidarea trupelor hitleriste s-au dat de asemenea pe Valea Prahovei, în Banat, Dobrogea, porturile dunărene.

La 30 august 1944 armatele sovietice eliberatoare au fost salutate cu bucurie de populația capitalei. Din momentul intrării în țară, în toate satele și orașele noastre ostașii sovietici eliberatori au fost primiți cu entuziasm. Pretutindeni s-au ținut în zilele acestea mitinguri de recunoștință pentru Uniunea Sovietică, marea țară a socialismului, care, dînd lovituri nimicitoare armatelor hitleriste, a ajutat poporul nostru să se elibereze.

Alături de glorioasele armate sovietice, armatele române au pornit mai departe să elibereze țara întreagă, luptînd apoi împreună în Ungaria și Cehoslovacia.

ÎN ÎNCHEIEREA ADUNĂRII

— Zi de 23 August 1944, neuitată zi! Tu ai însemnat zorile unei vieți noi și fericite pe care noi o trăim azi într-o țară liberă, socialistă, așa și-a început cuvîntul pioniera Lizica Cojocaru de la Școala nr. 84. Și apoi a continuat:

Țara întreagă și-a schimbat înfățișarea. Orașe noi, înfloritoare au apărut pe harta țării: Borzești, Onești, Bicaz și atîtea altele.

Noi uzine, bogate gospodării colective apar peste tot. Iar Bucureștiul, inima țării, a devenit de nerecunoscut. În drumul pe care l-am străbătut, despre care v-au povestit pe rînd colegii mei, am văzut împletindu-se două pagini — o pagină de luptă a trecutului cu alta a prezentului. Spre oricare cartier ne îndreptăm pentru a cerceta trecutul de luptă al partidului ne întîmpină azi prezentul. Trecem pe lîngă școlile noi, pe lîngă uzine ca „23 August", „Mao Țze-dun". Fabrica de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej" și încă multe altele, odinioară niște magherniță întunecoase, cu condiții inumane de lucru, astăzi uzine moderne dotate cu utilaj tehnic înaintat. Trecem pe lîngă noile cartiere din Mihai Bravu, pe lîngă Academia militară, pe lîngă parcuri, magazine, stadioane, toate create de harnica, puternica noastră clasă muncitoare, sub conducerea înțeleptului nostru partid.

Și din aceste pagini ale prezentului se deschid altele și mai luminoase, ale viitorului. Iar în noi cresc adînca dragoste și recunoștință pentru tine, partid iubit.

„Și-o dată cu întreg poporul,
Partid iubit, îți mulțumim
C-aduci aproape viitorul,
Că mai înalt pornește zborul
Spre comunism — să-l făurim".

Adunarea a luat sfîrșit. Pionierii încă nu se ridicaseră de pe scaune. Se mai aplauda încă.

Adunarea a fost frumoasă.

Capitala patriei, luminoasa, înfloritoarea noastră capitală, orașul în care ei trăiesc, a fost nu cu mulți ani în urmă locul unor bătălii istorice, conduse de partid, locul de unde a început alungarea fascismului din țara noastră. Și inimile pionierilor se umplu de mai multă mîndrie, de mai puternică dragoste pentru București, capitala patriei.

Noi, care am asistat din partea revistei la adunare, dorim activelor de pionieri paticipante să organizeze și ei, pe baza acestei experiențe, adunări tot atît de interesante.

B. CARAGIALE

ERO

Pe Serghei Sergheevici Vlascenko l-am cunoscut la Ialta. Era responsabilul cluburilor de pe litoral amenajate pentru excursioniștii străini. În zilele cu soare stătea mai mult în biblioteca clubului central și numai cînd se înnora apărea între oameni. Cînd a aflat că-mi place marea înfuriată s-a oferit să mă conducă într-o zi ploioasă pe plajă, să-mi arate valurile. Am petrecut, sub o manta cauciucată, o după-amiază frumoasă alături de Serghei Sergheevici Vlascenko.

În drum spre casă a vorbit numai el. Cum s-ar spune, mi-a oferit „ca pe tavă" începutul povestirii.

— În timpul războiului am fost căpitan și am condus un batalion cu care am colindat aproape toată Romînia.

Prin '44, septembrie, am primit misiunea să ocup o poziție undeva pe dealurile Orșovei. Cunoști locurile acelea?

— Da, le cunosc, i-am răspuns.

— Mergeam înșiruiți pe o coamă împădurită cînd, în apropierea unei trecători, unul dintre soldații mei descoperi niște benzi de mitralieră. Am încercuit toată cota și ne-am pregătit de atac, dar n-am tras nici un cartuș. Am dat peste un cuib de mitralieră părăsit. Nu erau acolo decît cîțiva soldați romîni uciși și, culcat pe patul mitralierei, un băiețandru de vreo 14—15 ani. Probabil de foame și nesomn era leșinat. Cînd și-a revenit, mi-a povestit că au apărat trecătoarea de un contraatac nemțesc dezlănțuit de niște trupe încercuite. Era voluntar, venise împreună cu soldații, dar n-a mai apucat să îmbrace veșminte soldățești. Ne-a rugat să-l luăm cu noi. Unul dintre băieți i-a dat o rubașcă, și a rămas tot timpul cu batalionul nostru. Ne-a fost de mare ajutor. Cunoștea bine împrejurimile, se orienta perfect în munți și în luptele de la Cerna s-a evidențiat de-a binelea. Cu aprobarea comandantului frontului a fost primit voluntar și a luptat alături de mine pe Tisa, la Budapesta. În luptele de stradă din capitala Ungariei a fost rănit și internat într-un spital de campanie. L-am regăsit mai tîrziu la Dresda. Avea grad de sergent și medalia „Pentru merite".

La plecarea din Ialta m-am dus să-mi iau rămas bun de la Serghei Sergheevici Vlascenko. M-a primit într-un birou frumos mobilat. Mi-a strîns prietenește mîna și m-a condus pînă la mașină.

* * *

Într-o seară ploioasă, mi-am adus aminte de Serghei Sergheevici Vlascenko. I-am trimis o telegramă prin care îl rugam să-mi dea cîteva date despre tînărul voluntar pe care l-au găsit pe dealurile Orșovei. Răspunsul mi-a venit curînd și era foarte detaliat. Băiatul se numea Ion Buznea și era originar din comuna Ieșelnița. Serghei Vlascenko îl văzuse ultima oară în luptele de pe Wilhelmstrasse din Berlin.

Avînd timp, am plecat la Ieșelnița și am aflat o mulțime de lucruri despre Ion Buznea.

* * *

Ieșelnița e un sat ca oricare altul de pe dealurile Orșovei: curți mari, case mici, cu miros vag de cornute și otavă. După insurecția din august '44, satul se cufundase în

UL

liniște; noaptea nu se auzeau decît cîini și, rar de tot, dacă bătea vîntul, dinspre moară, căderea apei în scoc. Sătenii se temeau de fasciștii în retragere; ferecau bine ușile grajdurilor și dormeau pe prispă să le fie la îndemînă. Într-una din aceste seri tăcute și lungi s-au auzit pentru prima oară tunurile artileriei românești. La început părea numai un zgomot înfundat, pe urmă, după miezul nopții, cînd soldații au reglat tirul, s-a putut distinge fiecare bubuitură. Cei care bătuseră frînturile recunoșteau după explozii tipul, calibrul și marca armelor. Tunurile erau de fabricație sovietică din Minsk, de calibrul 42.

Locotenentul Roeder, comandantul batalionului de fasciști cazați la Ieșelnița, a dat ordin de retragere. Sătenii au fost anunțați să se prezinte de urgență cu căruțele și cu vitele la primărie pentru rechiziție. Cei care se așteptau la un asemenea ordin și-și țineau vitele înhămate au luat-o peste grădini, peste miriști, să fie cît mai departe de sat. Nicolae Buznea locuia lîngă primărie, aproape de sediul inamicilor, așa că n-a putut să plece din comună. A zdrobit roțile carului cu securea. A fost surprins și împușcat.

Dimineața, cînd au intrat, cercetașii români l-au găsit cu douăzeci de cartușe în stomac. Stătea chircit, cu

genunchii la gură, în apropierea șurii. Fiul său, Ion Buznea, un băiețandru de vreo 14—15 ani, era prin apropiere, așezat pe un butuc și privea fețele vecinilor care veniseră să vadă mortul.

Ion Buznea nu mai avea lacrimi: secaseră în cursul nopții. Acum avea ochii uscați, obosiți. Cu ani în urmă, cînd a murit maică-sa, așa l-a văzut și pe taică-său stînd: cu ochii uscați, tăcuți...

Românii care au intrat în Ieșelnița s-au instalat în apropierea morii. Au întins un cort, au înălțat o antenă și vorbeau toată ziua la niște telefoane ciudate, fără fir. Ion Buznea se prezentă la tabăra soldaților. O santinelă obosită, cu mustăți lungi, nu-l lăsă să se apropie de cort.

Ion Buznea însă era încăpățînat, insistă:

— Lasă-mă, nene. Vreau să vorbesc cu comandantul vostru. În cele din urmă, santinela, ca să scape de el, îl trimise la bucătarul grupei, un fruntaș tot mustăcios, cu hainele îmbibate cu miros de mîncare acră.

— Dumneata ești comandantul? întrebă Buznea cu neîncredere.

— Eu îs, mă. Ce vrei?

— Vreau să mă fac soldat. Voluntar.

— Soldat, zici? Da' știi că meseria de soldat e cam grea?

— Nu face nimic, domnule comandant.

— Ei, dacă ești atît de hotărît, fie. Da' întîi te punem la încercare. Îți place munca?

— Îmi place, domnule comandant.

— Atunci, fuga, adă niște lemne pentru cazan.

Ion Buznea aduse lemne, pe urmă apă, făcu rost și de sare, și de săpun. Mulțumit de munca băiatului, bucătarul îl puse la ultima încercare. Își scoase cizmele, pe urmă adună toate cizmele soldaților care dormeau și le aruncă în brațele băiatului.

— Lună, mă! Da' știi cum? Să orbești cînd te uiți la ele.

Dar comandantul se supără aflînd cine lustruise cizmele. Îl mustră pe bucătar, apoi se adresă băiatului:

— Iar tu, voluntarule, te duci acasă.

— Nu mă duc, să trăiți. N-am unde să mă duc. Părinți n-am, vreau să mă fac soldat.

Așa se aciuase Ion Buznea pe lîngă cercetașii români.

După cîteva zile, soldații primiră ordin să apere de un contraatac o trecătoare.

— Acum ne despărțim, puștiule... Noi avem o misiune grea, s-ar putea să folosim armele.

— Bine, dar mi-ați promis că mă faceți soldat.

N-au reușit să-l gonească nici cu vorba bună și nici cu amenințarea. Cînd a pornit patrula spre dealurile satului, Ion Buznea s-a dus după ea. Cei care au văzut coloana spun că Ion Buznea era cu vreo 50 de metri în urma soldaților, dar ținea pasul cu ei. Cînd pierdea cadența sărea într-un picior și-și regla pasul. Mergea în poziție reglementară, desculț, învăluit în colbul șoselei.

Noaptea, soldații au deschis focul asupra dușmanilor care voiau să scape înspre sat. Aceștia erau mulți, se băteau cu deznădejde. Primul a murit bucătarul, pe urmă ceilalți. Ion Buznea văzuse tot măcelul dintr-un tufiș alăturat. Sări la mitralieră și se ascunse în spatele trupului santinelei cu mustăți. Învățase încă la cort mînuirea mitralierei, încărcarea ei. Puse două degete la trăgaci și deschise din nou focul. Patul armei, ca un mai, îi tăbăci umărul, dar Ion Buznea nu se dădu bătut. Își ținea țeapăn cele două degete pe trăgaci.

Acolo, la cuibul de mitralieră, l-a găsit căpitanul Serghei Sergheevici Vlascenko.

*

* *

În toamna aceasta am fost trimis cu o delegație culturală și am vizitat Berlinul. Într-unul din cimitirele eroilor sovietici am găsit următoarea inscripție făcută pe un monument de beton: Serjant ION BUZNEA, 16 ani.

FRANCISC MUNTEANU

Ilustrații: GH. ADOC

LA DRUM, COPII — ȘI DRUM BUN!

TUDOR ARGHEZI

La vîrsta ce-o am, încep să tiu invidios...

În copilărie și în prima tinerețe am străbătut pe jos zecile și sutele de kilometri șes, pe socoteala mea, uneori cu prietenul care nu mai este, Gala Galaction. Frigeam împreună pastrama pe un foc de pădure, spintecam pepenii din bostănării cu briceagul și ne adăpam cîteodată și din apa lintiței cu broaște.

Apoi, tinerețea mi-am purtat-o singuratec pe suișul tuturor munților, scoborîndu-i de vale peste piscuri. Pe cîte un vîrf înalt pînă la cer, ca o prăjină de piatră, sta, elegantă, o căprioară gălbioară de catifea, uitîndu-se de sus în univers, și ne întrebam, încălțați în bocancii noștri cu măsele de fier, cum se putuse urca domnișoara pînă acolo și cum se putea ține încremenită, cu copitele pantofilor ei de balet, pe o gămălie de ac.

Deodată, stîrnită de muzica ritmică a izvoarelor izbucnite din lespezile înalte, o vedeam aducîndu-și aminte dansul învățat, dintre codri și rîpi, zvîcnind dintr-un creștet într-altul, printre stîncile de cremene pleșuve, peste un gol în care ametesc, poate, și șoimii.

Pe atunci, demult, pe copiii mai bondoci și mai lungani, nimeni nu ne chema la drum, și la răcoarea proaspătă a Bucegilor și a talazelor Mării. Ne duceam de capul nostru, cînd puteam, dacă puteam, o dată în viață, cu primejdia să ne frîngem gîtul sau să ne lăsăm picioarele prin hăuri și neguri.

Haideți la drum, băieți și fete, că vremurile s-au schimbat! Tatăl vostru mare, Statul, vă ia și vă duce de mînă, pe voi, pe profesori, pe profesoare, pretutindeni la drumeție; după depărtările țării, o zi, trei zile și mai multe. Atîtea cîte vor fi de ajuns prin regiunile pe unde, însoțiți în plimbările voastre de dascălii cărora școala și părinții vă încredințează, veți merge pentru a vedea cu ochii voștri pe lîngă marile priveliști ale grădinilor pămîntului vostru — uriașele statui ale munților, apele în răscolire și codrii — frumusețile de-a lungul și latul Patriei, clădite de munca fermecată a omului pentru îmbelșugarea și încîntarea țării care vă iubește tot atît de mult cît o iubiți și voi pe ea, maica poporului românesc. Ascultați numai: sînteți peste două milioane de școlari drumeți, sprinteni, isteți. Statul vă poftește la plimbare. El vă cheamă: veniți cu mine să mă cunoașteți mai bine și mai deaproape, că eu, Statul vostru, sînt și țara voastră. Văzîndu-mă în tot ce fac și am făcut laolaltă cu brațele vînjoase și agera minte a tuturora, veți învăța să puneți din ce în ce mai mare preț pe oameni după faptele și împlinirile ceas cu ceas, zi cu zi, noapte cu noapte, an de an, timp de timp, neîntrerupt, drept în picioare. Luați-vă sacul pe curele în spinare și noroc! Întoarceți-vă îmbujorați, mai tari, mai voinici, împrieteniți bine cu pămîntul, cu piatra, cu oamenii, cu lanurile, cu holdele, cu florile, cu vietățile zburătoare și cu cirezile și turmele, drumețe și ele. Inima va fi mai mulțumită și mai vie.

Nu o să mă credeți: unii copii, crescuți în zidurile cetății, neintrați în frumusețile și viața de țară, nu știau de multe ori să deosibească rața de gîscă și nici nu văzuseră curcanul, bibilica și cloșca puilor de aur, ciugulind prin urzici, patlagină și păpădie...

La drum, copii, și drum bun, copii! Sculați-vă, copii! S-a crăpat de ziuă. A cîntat cocoșul...

ȚINUTUL CULORILOR VII

Oltenia, una dintre cele mai mari regiuni ale țării, a fost comparată adesea cu un covor. Un covor ale cărui margini le desenează cu albastru de toate nuanțele Dunărea, Oltul și munții, cu piscurile scăldate de cer.

Un covor fermecat, în care și-au dat întîlnire cele mai alese culori și podoabe...

Multe dintre frumusețile Olteniei, în vremurile nu de mult apuse, au fost furate, distruse. Așa s-a întîmplat cu falnicele păduri de stejari, pe care moșierii și stăpînii de joagăre le-au tăiat fără milă.

În vechea Oltenie — cea stăpî-

Sonde petrolifere din Oltenia

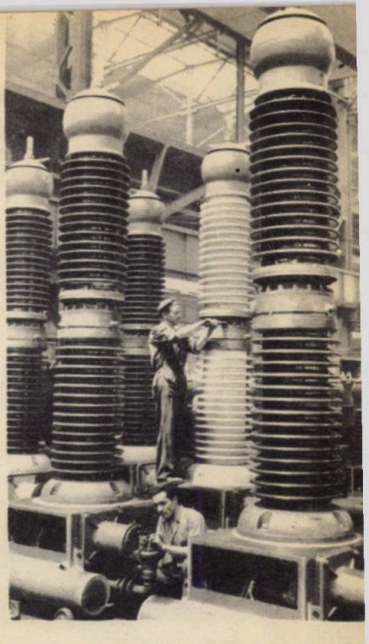

Aspect din Uzina „Electroputere"—Craiova

nită de 2.000 de mari moşieri—, viaţa omului care muncea şi plăsmuia frumuseţi era apăsătoare, cernită. Lîngă pădurile de liliac şi castani, omul locului zgîria pămîntul cu plugul de lemn, abia agonisind un pumn de grăunţe pentru pîinea-i săracă. Lîngă vilele suple, cu balcoane de piatră şi pilaştri înfloriţi existau peste 40.000 de bordeie scurmate-n pămînt. Astfel, împletind minunatul covor oltenesc, omul din bordei împletea, o dată cu firele de culori şi lumină, obida şi sudoarea şi doina cea tristă.

Dar n-au fost numai obida şi plînsul, ci ades, tot mai des, ura fierbinte şi lupta, lupta pentru dreptate. Numele lui Iancu Jianu s-a înscris pentru totdeauna în istoria ţinutului. Din Oltenia, de pe culmea Padeşului, a coborît să facă dreptate Tudor Vladimirescu, „cel dintîi domn al săracilor", cum l-au numit vechile hrisoave şi cîntece. Tot în Oltenia, la Islaz, au jurat revoluţionarii de la 1848 pe constituţia care făgăduia norodului o soartă mai bună. Iar o jumătate de veac mai tîrziu, în focul marilor răscoale din 1907, peste 4.000 de ţărani olteni au plătit cu sîngele lor foamea neistovită de pămînt, de dreptate.

După marile lupte muncitoreşti de la Griviţa din 1933, stăpînirea burghezo-moşierească aduce pe conducătorii mişcării revoluţionare din ţara noastră, în frunte cu tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, să-i judece la Craiova. Atunci a cunoscut străvechiul oraş clipe istorice. Acuzaţii au devenit acuzatori. Comuniştii au demascat şi înfierat cu tărie politica guvernanţilor de atunci, politica de înrobire a clasei muncitoare. Pe străzile Craiovei au avut loc cele mai puternice demonstraţii muncitoreşti din istoria oraşului. Din afara zidurilor tribunalului, muncitorii craioveni îşi apărau conducătorii.

Şi tot în Oltenia, la Tîrgu Jiu, închiseseră fasciştii pe conducătorii partidului comunist, crezînd că sîrma ghimpată a lagărului va stăvili lupta pentru libertate a comuniştilor.

Au urmat apoi marile lupte conduse de comunişti, lupte care au aprins peste Oltenia — ca peste ţara întreagă — zorii libertăţii visate de veacuri, zorii nesfîrşitei primăveri a anilor noştri. Ani în care Oltenia şi-a îmbogăţit şiragul de frumuseţi cu noi şi noi nestemate, înscriind în vechile privelişti semnele unor vremuri deosebite.

* * *

În covorul Olteniei s-au împletit, mai întîi, firele de oţel sclipitor ale noii industrii, care a trezit la viaţă clocotitoare întinderi încremenite în somn şi paragină.

Să ne oprim la noile sonde, răsărite pădure, pe zări întregi, sonde pe care eram obişnuiţi să le vedem numai pe Valea Prahovei, deşi ţara noastră este una dintre ţările cele mai bogate în petrol. Se zice că este suficient să faci o groapă în pămînt în oricare parte a ţării ca să ţîşnească petrolul.

Politica de dezvoltare a economiei fiecărei regiuni din ţara noastră, de valorificare a tuturor bogăţiilor solului şi subsolului a dus la faptul ca, pe baza cercetărilor ştiinţifice făcute, să se descopere că Oltenia este una dintre regiunile cele mai bogate în petrol din ţara noastră.

Să vorbim acum despre o localitate necunoscută altădată, nepomenită pe hărţile vechi, dar care astăzi străluceşte viu în peisajul înnoit al ţării: Rovinari, locul unde s-a deschis prima „mină la zi" din patria noastră. Aici, cărbunele nu se extrage din galerii subterane, ci, fiind foarte aproape de „zi" (la 15 metri adîncime s-a descoperit primul strat), e scos de cupele excavatoarelor. Văzută de sus, mina pare un ochi enorm, negru-strălucitor, deschis către cer.

De la Rovinari la Tîrgu Jiu, drumul e scurt — cîteva zeci de kilometri numai—, dar cîte noutăţi interesante pe aceste meleaguri! Să poposim la Preajba,

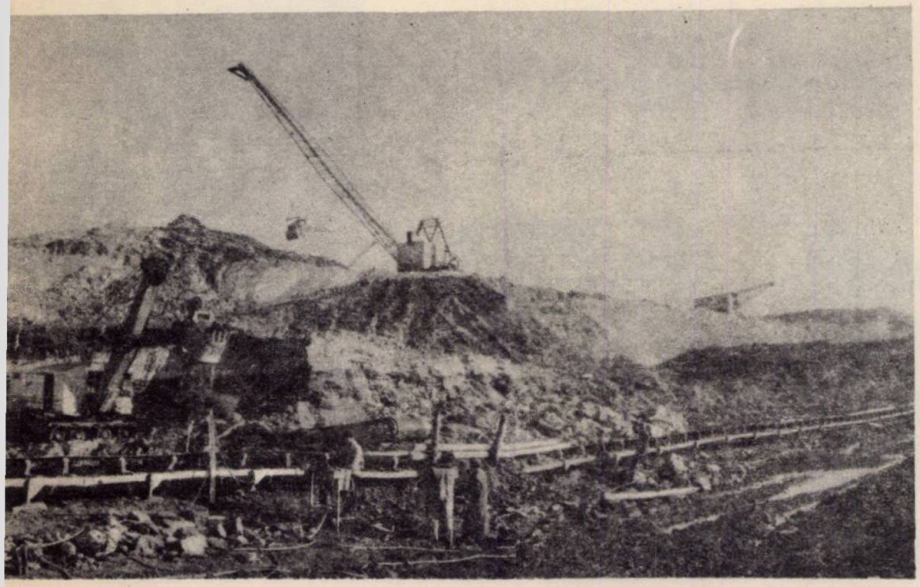

Extragerea cărbunilor la Rovinari

lîngă Tîrgu Jiu, şi să privim, în aceste dimineţi limpezi de august, cum coboară din munţi, ca nişte nesfîrşite turme albe, butucii descojiţi de paltin, brad şi stejar. Ei coboară, pe sute şi mii de vagoane, spre marele combinat care-i va transforma în foi de placaje şi mobilă fină, în scînduri şi plăci de parchet, ce se vor aşterne pe podelele mîndrelor blocuri ce se construiesc în număr masiv în ţara noastră.

De la Podari, unde se află noul Combinat de zahăr şi uleiuri „Oltenia", la un ceas de drum cu maşina pe şoseaua nouă, asfaltată (şi trebuie să ştiţi că în Oltenia s-au construit sute de kilometri de şosele moderne care o leagă de celelalte regiuni ale ţării), ne vom opri la porţile Craiovei. Vechea „cetate a banilor" s-a îmbrăcat şi ea cu veşminte noi şi bogate. Aici se înalţă una dintre cele mai mari fabrici de maşini şi motoare electrice: „Electroputere". Motoarele electrice fabricate aici au dus faima oraşului pînă departe în toată ţara şi în multe alte ţări ale lumii. Dar ceea ce e în primul rînd uimitor e faptul că foarte multe dintre aceste produse atît de gingaşe, lucrate adesea numai din porţelanuri şi fire de cupru uneori mai subţiri ca un fir de păianjen, au fost făurite de tineri. Mulţi dintre muncitorii fabricii erau în urmă cu 5—6 ani pionieri. Drumul de la cravata roşie la salopeta albastră, pe reverul căreia sclipesc — flori de mîndrie — decoraţiile, mi l-a povestit chiar unul dintre tinerii aceştia, şeful de brigadă Petre Iliescu. Un băieţandru zvelt, înalt, cu o robusteţe de lujer tînăr şi care e, la numai 19 ani, vestit fruntaş al muncii la sectorul de maşini rotative. „Secretul" succeselor lui e atît de simplu, că Petre, limpezindumi-l, nu s-a putut opri să nu zîmbească în faţa aşteptării mele înfrigurate: secretul e... învăţătura! Şi el, şi Nicolae Pomacu, şi Constantin Puzdrea, şi Marin Dincă, şi Costică Iepure — toată brigada — culeg din cărţi învăţături de preţ, pe care le transformă apoi în victorii de muncă. Toţi sînt elevi la liceul seral al uzinei şi toţi au numai note de 9 şi 10.

Lucruri interesante vom întîlni în toate oraşele oltenești — la Tîrgu Jiu ca şi la Turnu Severin, la Calafat ca şi la Caracal, chiar şi pe mica insulă Ada-Kaleh, unde urcă spre soare smochinii şi migdalii printre ruinele cetăţii turceşti din veacul al XIV-lea.

Dar satele?

● *Reţeaua şcolilor de 4 ani numără în prezent 907 unităţi, iar numărul elevilor ce frecventează aceste şcoli se ridică la peste 115.000, ceea ce reprezintă o creştere a numărului elevilor în ultimii 5 ani cu aproape 11.000. De la 370 şcoli de 7 ani cîte erau în anul 1955, sînt în prezent 508 frecventate de 69.761 de elevi.*

● *Pînă în 1944, în Oltenia erau electrificate doar 11 sate; acum sînt 208. Numai anul trecut s-au electrificat 40 de sate, iar în multe altele lucrările se apropie de sfîrşit.*

● *În anii puterii populare, agricultura a primit continuu noi maşini moderne. În prezent, în regiunea Oltenia sînt 18 S.M.T.-uri dotate cu 2.116 tractoare fizice, 2.291 de pluguri, 2.260 de semănători, 265 de secerători, 893 de batoze, 741 de combine şi multe alte maşini şi unelte agricole.*

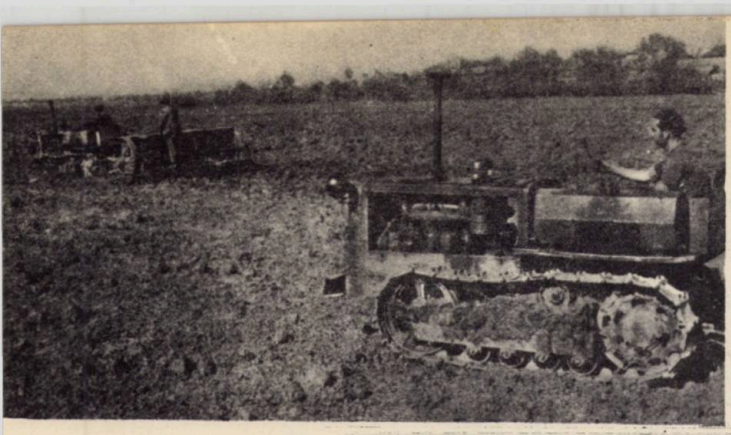

Pe ogoarele Olteniei

Unul din blocurile noi din oraşul Craiova

Am fost în primăvara aceasta la Segarcea. Cîtă deosebire este între ceea ce a fost Segarcea cea exploatată şi asuprită de oamenii regelui (căci satul făcea parte din aşa-zisele „domenii regale") şi ceea ce este Segarcea în zilele noastre.

Astăzi, aproape 1.700 familii de ţărani muncitori au format două gospodării agricole colective mari. Îndrumaţi de agronomi, colectiviştii au obţinut recolte bogate. Anul trecut, cei din gospodăria „16 Februarie" au recoltat în medie 1.760 kg de grîu la hectar şi cîte 2.800 kg de porumb boabe.

Numai în anul trecut, 160 de colectivişti şi-au construit case noi. S-au construit o şcoală medie cu 24 săli de clasă, teatrul de vară, casa de cultură şi căminul cultural cu cinematograf.

Oare cîte case noi, frumoase şi albe, au prins să surîdă în ultimii ani şi pe uliţele altor sate oltenești? Dar cine le mai poate ţine socoteala? Becul electric, cinematograful, radioul (şi în ultima vreme televizorul) tind să devină oaspeţi statornici ai satelor.

Trăind astfel, bucurîndu-se liber de toate darurile pămîntului său, omul locului s-a schimbat uimitor. A căpătat îndrăzneli pe care înainte — îndoit de harapnicul boierului — nu le avea. Iată, ţăranii colectivişti din sudul Olteniei s-au prins pătimaş în lupta pentru fertilizarea nisipurilor zburătoare care acoperă 200.000 de hectare — o adevărată Sahară —, în care singurul semn de viaţă era şuierul vîntului printre dunele albe. Au făcut acest lucru la îndemnul partidului şi sub povaţa cercetătorilor ştiinţifici de la noul Institut agronomic „Tudor Vladimirescu" al Craiovei. Şi sforţările le-au fost încununate de succes. Pe albul cel trist al nisipului au prins să se ivească culorile: galbenul grîului, verdele lucios al porumbului, roşul zemos al primelor fructe, miile de culori ale primelor flori...

*

...Aceasta este Oltenia zilelor noastre, parte minunată a patriei: covor fermecat în care se împletesc, zi de zi, noi lumini, noi culori şi podoabe, ivite din palmele şi din minţile unor oameni harnici, stăpîni pe ţara şi pe viitorul lor. Şi toate aceste frumuseţi nu-s decît începutul. Altele şi altele vor înflori mereu, însorind tot mai mult zilele acestui ţinut, ca şi zilele ţării întregi.

I. PURCARU

MAREA

de VALERIA BOICULESI

Ce frumoasă este marea
cînd îşi plimbă între maluri
hergheliile de valuri,
pasul moale
şi culoarea!

Ce frumoasă este marea!

Lîngă sat, din zare-n zare,
iată,
se întinde-o mare...

Limpede,
de-un verde crud,
de sub pîlcul de zăpadă
a ieşit —
şi-acum se scaldă...
Glasul încă nu-i aud —
numai răsuflarea caldă...

Vine vîntul şi-o dezmiardă.
Prinde soarele să ardă...
Trece-o ploaie — vine alta...
Marea rîde,
marea saltă,
lunecînd din zare-n zare,
ca mătasa,
foşnitoare...

De mai trec trei zile încă,
pîn' la brîu mi-i de adîncă!
Încă-o zi de-o mai aştept
îmi ajunge
pîn' la piept...
Altă zi dacă mai număr
îmi ajunge
pîn' la umăr...

Iată marea de smarald,
legănîndu-se-ntre maluri!
Se alungă fald cu fald—
şaluri verzi,
albastre şaluri...

Vine dimineaţa, iară...
Marea freamătă,
uşoară —
parcă-o pulbere de lună
o desface
şi-o adună —
parcă-o bură de lumină
tainică
o însenină...

Iată marea înspicată.
Mă întorc, privind-o, roată...

Iată-al mării-ntins coclaur
ca un talger greu de aur...

Iată cea mai mîndră mare...
Zeci de braţe muncitoare
au întins-o pînă-n zare.

Iată marea, ca lumina...

Mîine,
intră-n ea
combina...

„Făgăduiesc să învăț și să mă comport în așa fel încît să devin un cetățean demn al patriei mele, Republica Populară Romînă“

(Din Angajamentul solemn al pionierului)

Așa sună această parte din angajamentul solemn al pionierului.

Din clipa cînd ai rostit cuvintele Angajamentului solemn, punîndu-ți-se cravata roșie în jurul gîtului, te legi să le respecți prin toate faptele, prin toată comportarea ta. Și, într-adevăr, în marea familie pionierească, în mijlocul tovarășilor tăi, la școală, în familie, zi de zi tu înveți să devii un cetățean demn al patriei.

Atitudinea cetățenească, patriotică a omului se manifestă încă din copilăria sa, și mai ales din epoca în care el poartă cravata roșie la gît. Nu de mult am vizitat gospodăria agricolă colectivă din Țibucani. Colectiviștii din Țibucani sînt foarte mîndri de puternica și bogata lor familie unită. Întreaga gospodărie, culturile din cîmp, sectorul zootehnic, sectorul legumicol, atelierele anexă exprimă bunul mers al gospodăriei, bogăția ei. Dar cel mai frumos lucru în această gospodărie este atmosfera de muncă și de prietenie, de spirit tovărășesc. Un bun exemplu îl dau echipele dè tineret care muncesc în brigăzile de cîmp. Aceste brigăzi de utemiști răspîndesc atîta viață, hărnicie și spirit de muncă entuziastă, încît ei sînt îndrăgiți de toți colectiviștii. Știți că toți tinerii din aceste brigăzi, dar absolut toți, la înființarea gospodăriei, în urmă cu opt ani, erau pionieri? Educația primită în școală și în organizația de pionieri le-a făurit spiritul patriotic, cetățenesc, dragostea fierbinte pentru muncă, dragostea pentru avutul obștesc al gospodăriei colective, ura împotriva celor care ar îndrăzni să uneltească împotriva ei. Acești tineri au învățat în cadrul organizației de pionieri, încă din copilărie, să-și ajute tovarășii, să se intereseze de bucuriile și necazurile lor, dar, în același timp, să fie necruțători față de lipsuri. Și atunci cînd organizația U.T.M. din gospodărie a propus formarea echipelor de tineret în cadrul brigăzilor, foștii pionieri, care au fost printre cei dintîi, au făcut-o cu mare bucurie.

Se pot da nenumărate exemple de fapte pionierești care dovedesc că pionierii știu ce înseamnă să fii un cetățean demn și să-ți iubești patria. Iată, de pildă, pionierii din cartierul Ferentari din București au grija spațiilor verzi. Ei veghează ca să nu se rupă florile sau să nu se calce iarba. Pionierii de la Școala de 7 ani nr. 3 din Pitești îngrijesc cu dragoste rondul de flori din jurul monumentului ridicat în amintirea celor căzuți în timpul răscoalelor țărănești din 1907.

Dacă mergi pe șoseaua care duce din Craiova spre Bratovoești, ai să vezi înșiruite pe margini zeci de tulpinițe ce se înalță cu gingășie. Sînt pomii sădiți de pionieri. Nenumărate exemple s-ar mai putea da despre pionieri care-și înfrumusețează școala, pionieri care veghează să nu se strice bunurile școlii, pionieri care ajută în livada colectivei sau cresc animale mici pentru gospodăria colectivă.

Dar, s-o recunoaștem, sînt încă unii pionieri care mai gîndesc așa: „Am tot timpul să devin un cetățean demn și cinstit atunci cînd voi fi mare“ Sau: „Cînd voi fi mare, voi săvîrși fapte patriotice de un eroism nemaipomenit. Voi arăta tuturor ce sînt eu în stare...“ Și pînă atunci acești pionieri sînt nepăsători față de munca obștească din jur și cum ies din curtea școlii numai ce-i vezi că-i bat pe cei mai mici, că rup crengile vreunui pom, mîzgălesc un perete al unei case sau se fac că nu te văd ca să nu-ți spună bună ziua. Nici măcar de învățătură, sarcina lor principală, nu se achită conștiincios. Oare nu or fi știind că înveți fiindcă te pregătești să ajuți atunci cînd vei fi mare la înflorirea patriei tale? Și nu e destul că astăzi visezi la vremea cînd vei construi clădiri sau mașini nemaipomenite, că vei inventa noi aparate pentru apărarea sănătății omului sau noi rachete care vor zbura, desigur, în spațiul cosmic. Visul neajutat de faptă se irosește și devine vorbă goală. Trebuie de astăzi, și cînd spun de astăzi mă gîndesc că din această clipă, acasă, pe stradă, în recreație, în vacanță, oriunde te afli, să te comporți ca un adevărat cetățean al unei țări socia-

liste. Azi viaţa noastră este cu totul alta, nu ca în trecut, pe vremea capitaliştilor, cînd oamenii trăiau fiecare numai pentru sine. Şcoala, organizaţia de pionieri, prin programul şi activitatea lor, ajută la transformarea copiilor care mai au unele apucături urîte. Activele de pionieri au datoria ca ori de cîte ori întîlnesc copii care strică bunurile, lovesc pe cei mai mici, deranjează munca celorlalţi să ia poziţie. Activele trebuie să-i atragă şi pe ceilalţi copii să ia atitudine în aşa fel ca să se formeze o opinie colectivă. Fiindcă o opinie colectivă puternică influenţează totdeauna în bine pe cei cu purtări rele, ajută la formarea acelor trăsături de caracter ale omului nou, care trăieşte în societatea socialistă.

Să vorbim acum despre un alt lucru important. Despre meserie.

Am stat odată de vorbă cu vestitul oţelar Ştefan Tripşa, Erou al Muncii Socialiste. Vorbeam despre importanţa cunoştinţelor în însuşirea unei meserii. M-a impresionat pasiunea cu care vorbeşte despre munca lui, m-au impresionat cunoştinţele pe care le are legate de meseria sa, cum îşi iubeşte munca, cuptoarele. Iată, de pildă, ce spunea el: „În 1959, oţelăria nr. 2 funcţiona din plin cu trei cuptoare de mare capacitate. Aceasta era o oţelărie nouă şi, la început, ca la orice lucru nou, se iveau diferite greutăţi. Îmi amintesc că aveam mari necazuri cu perforările vetrelor cuptoarelor. Din cauza acestor perforări, se hotărîse ca cuptorul să intre în reparaţie capitală, proces care dura de obicei 25 de zile. Cît oţel pe care l-am fi putut da patriei se pierdea? Noi, oţelarii, nu ne-am împăcat cu această soluţie. Atunci am început să cercetăm cauzele perforării, să răsfoim şi să studiem tot felul de cărţi şi articole de specialitate şi pînă la urmă am rezolvat problema. Reparaţia vetrei cuptorului s-a făcut în 47 de ore".

Gîndiţi-vă puţin la cuvintele spuse de Ştefan Tripşa. În simplitatea lor ele oglindesc o atitudine nouă, socialistă, faţă de muncă, faţă de avutul obştesc, faţă de patrie. Este atitudinea de a socoti bunul obştesc ca pe al tău propriu.

Prilejul de a-ţi dovedi patriotismul, spiritul cetăţenesc apare la orice pas. Numai să ştii să priveşti în jurul tău; să nu te mulţumeşti niciodată cu un lucru făcut de mîntuială, cu „o notă de trecere" să zicem, cu însuşirea unei meserii la suprafaţă, „aşa ca să faci faţă". Să pui pasiune în muncă, în învăţătură, în tot ce e legat de slujirea poporului.

Îmi amintesc de o şedinţă înflăcărată care a avut loc în sediul organizaţiei U.T.M. la Fabrica „Ţesătura" din Iaşi. Era în primăvara trecută, cînd în Iaşi se construia, prin muncă patriotică, Casa de cultură a tineretului. Acest palat al culturii, care străjuie azi una dintre străzile principale şi care e o clădire minunată, cu zeci de săli de studiu şi recreaţie, era pe atunci îmbrăcată în schele şi cofraje, cu zidurile pe jumătate ridicate. La construirea ei participau cu entuziasm tineri muncitori, tineri elevi, studenţi şi pionieri. Cînd am ajuns la Fabrica „Ţesătura", nu ştiam însă despre ce-i vorba. Vedeam doar că tinerele ţesătoare discutau cu aprindere despre organizarea schimburilor în aşa fel încît să poată participa la acţiunea patriotică, la construirea Casei tineretului. Vorbeau cu atîta bucurie despre această muncă a lor, despre felul cum va arăta viitoarea clădire, ca şi cum ar fi fost vorba de casa proprie a fiecăruia. Asemenea fapte, întîmplări şi atitudini sînt multe, la tot pasul, în orice colţ a ţării noastre, în orice oraş, pe orice şantier.

Aduceţi-vă aminte că în timpul anului şcolar, în multe şcoli a apărut această chemare: „Învaţă tu, dar ajută şi pe tovarăşul tău". Şi, într-adevăr, era o chestiune de cinste ca în fiecare grupă de pionieri să existe numai note bune: ca elevii fruntaşi să-i ajute pe cei mai slabi. În raionul Tudor Vladimirescu din Bucureşti, aproape în toate şcolile, pionierii mai mari se ocupă cu grijă de tovarăşii lor mai mici din clasele I şi a II-a învăţîndu-i jocuri, cîntece, explicîndu-le semnificaţia cravatei roşii. Ce înseamnă aceasta? Că pionierii nu sînt preocupaţi numai de interesele lor personale, că pe ei îi priveşte ce se întîmplă în jur, că sînt gata să ajute ori de cîte ori este nevoie, îşi iau răspunderea faptelor lor. Cum este şi firesc, mai tîrziu, asemenea copii vor deveni cetăţeni demni ai patriei noastre.

Şi nu mă pot opri să vă mai povestesc ceva. Nu de mult mă aflam la Craiova. Plimbîndu-mă cu pionierii prin oraş, aceştia mi-au arătat noile blocuri ale oraşului, magazinele elegante, una dintre şcolile noi, m-au dus să vizitez Uzinele „Electroputere". Arătîndu-mi toate acestea, pionierii vorbeau cu atîta înflăcărare, îmi povesteau cu atîta mîndrie despre realizările noastre din întreaga ţară, despre dorinţa de a munci în uzinele şi pe şantierele ţării încît, privindu-i, mă gîndeam: „Iată cum respiră din toată comportarea lor mîndria de a fi cetăţean al unei ţări libere, al unei ţări în care a dispărut pentru totdeauna exploatarea, în care poporul este stăpîn pe propria lui soartă".

Desigur, dragi prieteni, că în legătură cu această problemă am mai putea discuta mult. De aceea v-aş propune să ne mai scrieţi şi voi despre ceea ce înseamnă a fi un cetăţean demn al patriei.

Aşteptăm răspunsul vostru.

MIRA IOSIF

ÎNCEPUT DE BALADĂ

Lui Ştefan Tripşa, maistru oţelar din Hunedoara, Erou al Muncii Socialiste

Hunedoară, mîndră Hunedoară,
De-aş avea în suflet o vioară,
Încorda-i-aş strunele,
Ca să-ţi cînt minunile.

...Oare-oţelul dogoreşte
Sau Tripşa mi se gîndeşte?
Linişte! Oţelul fierbe!
Încă-o şarjă! Stele-n jerbe...
(Uruşii se înfruntă
Gata amîndoi de luptă.)
— Cuptorule, năzdrăvane!
— Ce-ai pe inimă, Ştefane?
— Tot ce am frumos în mine,
Braţe,-a ochilor lumine,
Ani puternici douăş'şapte,
Năzuinţe mari şi fapte,
Visul caldelor amiezi,
Partidului datorez...
Cuptorule, drag cuptor,
Norme vechi vreau să dobor.
— Hei! cuptorul dogoreşte
Şi lui Tripşa-i glăsuieşte,
Să-şi adune brigadierii
Năduşiţi ca-n toiul verii...
— Hei, băieţi, dragi oţelari,
Comunişti cu inimi mari,
Cît hotarul soarelui!...
...Calea dreaptă-a marelui
Şi iubitului partid
Visele ni le-a unit.
Şi-n oţelul ce s-o naşte
Şi-n oţelul ce-l vom da
Toată ţara va vedea
Bucuria de-a munci
Şi dragostea inimii.

ANA ŞOIT — DEVA

fotografiile

Andrei, mezinul lui baci Ilarie Gozaru, de cîte ori venea la unchiul său Laie își oprea ochii pe o lampă de miner prinsă în cîrlig de perete, între două fotografii îngălbenite de vreme. Prima fotografie din stînga arăta privirilor un copil de trei-patru ani, desculț, cu capul gol, numai într-o sărmană cămășuță de cînepă. A doua imagine îl arăta pe același copil, mai mare cu vreo cîțiva ani, privind trist spre tine, îmbrăcat într-un rînd de haine zdrențăroase, iar pe cap cu o pălărie largă și pleoștită.

— În stînga sînt eu, în 1929. Dincoace, tot eu, după 10 ani, i se destăinui într-o zi unchiul său Laie.

— Cum, dumneata? l-a măsurat nepotul cu ochi mirați de sus pînă jos, privindu-i firele părului încărunțit prea de timpuriu la tîmple și mustața stufoasă.

Baci Laie a simțit mirarea din privirea puiului de om. Mai întîi l-a dus în fața ferestrei. Uitîndu-se la frumoasele blocuri în care locuiau minerii, Andrei nu pricepea ce voia să-i spună unchiul său. Cunoștea atît de bine noul cartier al Petroșenilor! Dar unchiul tăcea; l-a mîngîiat pe creștet, i-a potrivit cravata roșie, frumos călcată, la gît și l-a adus apoi lîngă el, pe brațul fotoliului în care se odihnea în după-amiezele cînd nu era la șut.

— Să știi, Andrei, băiete, și să nu uiți... Alta a fost copilăria noastră. A mea și a tatălui meu, adică a bunicului tău... Vezi lampa asta? De ea se leagă toată viața familiei noastre. E mai bătrînă decît mine. Cu ea am lucrat și eu pînă nu de mult. Cînd m-am născut, lumina acestui lămpaș îl călăuzea de mulți ani și pe tatăl meu spre cotloanele de sub pămînt ale minei Ileana, spre care pleca înainte de a se lumina de ziuă, întorcîndu-se pe cînd întunericul cuprindea toată așezarea minieră. Pe atunci, noi nu locuiam în blocuri ca cele pe care le vezi; stăteam 5 suflete, îngrămădiți ca vai de lume, într-o singură cămăruță. Răbdam de foame, de frig. Noi, copiii, iarna nu puteam merge la școală; n-aveam încălțăminte, haine...

În vara cînd am făcut fotografia asta l-am văzut ultima dată pe tata, pe bunicul tău. Fusese zi de leafă, dar nu și zi de bucurie. Cu toți banii primiți pentru o lună întreagă de muncă, după plata datoriilor, abia se încropeau 11 lei, cît să iei două pachete de țigări! „Bani buni, hai să-i cheltuim împreună!“ — a exclamat în derîdere tata și, luîndu-mă de mînă așa goluț cum umblam de obicei prin curte, m-a dus cu el la fotograful din colț. „Domn'Gore, fă-i un chip prima-ntîi feciorului meu! Te procopsesc: îți dau toată leafa de pe o lună pentru el, să țină minte flăcăul cînd o fi mare ce domn a fost tatăl său, azvîrlind ca nimica un salar întreg pentru o poză...“

Aceasta a fost ultima dată cînd l-am văzut pe tata. Era în 5 august 1929. În ziua aceea, minerii au declarat grevă, cerînd patronilor să nu-și mai bată joc de munca lor și să le-o plătească după merit. Mii de mineri din Lupeni în acea zi de august au lăsat lucrul, ridicîndu-se la luptă împotriva exploatării neomenești la care erau supuși. Patronii, guvernul capitalist de atunci le-au dat însă numai gloanțe, au asmuțit jandarmii să-i sfîrtece pe mineri cu baionetele, i-au bătut și azvîrlit în închisori. Bunicul tău nu s-a mai întors printre noi. A căzut străpuns de gloanțe. De la el ne-a rămas doar lampa ce o vezi aici, pe perete.

O clipă, în casa unchiului Laie s-a așternut liniștea. Minerul rămăsese cu fruntea încrețită, rezemată în palme, cu gîndurile învolburate de aduceri aminte.

— Și asta... a doua fotografie? s-a auzit, într-un tîrziu, îngăimînd o întrebare, copilul.

Omul s-a trezit netezind părul bălai al nepotului, cu vocea gîtuită de o veche durere.

— Ăsta-i tot prețul unui salariu, al primului meu salariu, cîștigat la 13 ani...

— La 13 ani?! nu se putu abține să nu exclame Andrei.

— Da... La anii pe care-i numeri și tu acum. Pe-atunci, copiii trebuiau să intre în mină la 10—11 ani. Părinții lor nu aveau cu ce să-i țină în școală. În mine nu întîlneai mașini, care să ușureze munca oamenilor, ca astăzi. Stăpînii minelor urmăreau să cîștige cît mai mult; nu le păsa de viața celor ce trudeau pentru ei. Copiii erau puși să scoată cărbunii din abatajele mai strîmte, să ridice și să apese mînerele grele ale pompelor de evacuare a apei din galerii sau să învîrtă, pînă cădeau leșinați, manivelele unor ventilatoare primitive pentru ca să poată pătrunde cît de cît aer în mină. Eu, în prima lună cînd am intrat în mină, am fost pus „la șorolit cărbunele“. Aceasta însemna că de dimineața pînă seara trebuia să împing bulgării lucioși și ascuțiți tăiați de mineri, cum puteam, pe un scoc, la vale, din abataje pînă în galerii, cale de zeci de metri.

— Dar n-aveați crațere, care să transporte cărbunii pe bandă, ca azi?

— Crațere? Patronii nu voiau să dea bani pentru așa ceva... O sută de copii ca noi îi costau cu mult mai ieftin decît o astfel de mașină. Noi ne mulțumeam cu orice plată, numai să avem de lucru. Așa a fost și cu fotografia cealaltă. Cu atît m-am putut alege eu după prima leafă cîștigată acum 20 de ani...

IRIMIE STRĂUȚ

Balada tovarășului care a căzut împărțind „Scînteia" în ilegalitate

(Fragmente)

Omul ce-n noapte trecea,
În zdrențe, cu șapca pe frunte,
Urme de bice purta
În suflet, în sînge, pe frunte.

Dar ochii lumini fulgerau,
Și tălpile sparte și rupte
Parcă spre pisc îl duceau,
Parcă spre crîncene lupte...

— Om cu strai sărac,
Ce ascunzi sub haină?
Parcă-ai duce-un steag!
Parcă-ai duce-o taină!

Care bucurii
Fruntea-ți luminează?
Pașii tăi tîrzii
Încotro cutează?

— Un teanc de hîrtii
Strîns duc sub veșminte.
Slovele-s făclii
Și învățăminte.

Scrise sînt cu sînge,
Roșii manifeste.
Scut sînt, și-om învinge
Beznele aceste.

Slovele „Scînteii"
Flăcări să ridice,
Și-om învinge răii
Anilor de bice.

Ia-o și-o citește,
Dă-o mai departe,
Brațul nostru crește
Peste jug și moarte.

Seara cînd trudiții
Se întorc acasă,
Ochii, obosiții,
Fruntea somnoroasă

Răsfoiesc „Scînteia"
Strecurată-n haină,
Și flămînzi sînt ochii
Ce-o citesc în taină.

„Proletari, ne-așteaptă
Foamea, ocna, zidul.
Hai la lupta dreaptă,
Să urmăm Partidul!

Undeva pe-aproape-s
Zorile rîvnite.
Fierb în matcă ape
Crîncen răzvrătite.

Vin armate roșii,
Țara să ne-o scape.
Mîniate, roșii,
Sparg zăgazuri, ape..."

Lung strungaru-oftează,
Inima îi bate,
I se luminează
Gîndurile toate...

Parcă-și vede, rumeni,
Plozii și femeia.
Inima-i zvîcnește
Răsfoind „Scînteia".

Știe el că mîine
Dimineți cu flamuri
Vor veni cu pîine
Și-i vor bate-n geamuri.

Știe el că lumii
Noi porți se deschid
Și-i mîndru că este
Membru de partid.

Spune! Vei fi liber
Și-ai să-ți vezi nevasta.
Vei trăi-n mătăsuri,
Vei uita năpasta.

Ce-i mai bine: liber
Sau, în negre zori,
Ciuruit de gloanțe,
Croncănit de ciori?

Din adîncuri, smulse
Vorbe glasul prinde:
— Libertatea nu se
Cumpără și vinde.

Noaptea cît un veac
Miezul și-l despică.
Om cu strai sărac,
Om fără de frică,

Mîna ce-mpărțea
Slovele „Scînteii"
În cătușă grea
Au zdrobit-o răii.

Pașii ce suiau
Către pisc și lupte
Lanțuri grele au
Și au glezne rupte.

Fruntea a rămas
Dîrză și cumplită.
Geme, în obraz,
Viața, pălmuită.

Noapte, unde-l duci,
Între santinele?
Nori de plumb și tuci
Zornăie oțele.

— Spune! Ți-om da aur,
Vite și pătule,
Pruncii o să-ți aibă
Blidele sătule.

Ni-i Partidul viața.
Drumul ni-i Partidul.
Vom răzbate ceața,
Vom străpunge zidul.

Pot să mor. În urmă-mi,
Brațe milioane
Flutură în soare
Seceri și ciocane.

*

Omul ce cădea
Lîngă nopți de zgură,
Semn de bici purta
Pe obraji și gură.

Pumnii ce strîngeau
Lutul ud de sînge,
Steag de foc strîngeau
Și stropit de sînge.

Piept străpuns de plumbi
Prevesteau cumplite
Flăcări peste culmi
Mari și răzvrătite.

Ochii de scîntei
Ce vedeau departe,
Printre vîlvătăi,
Dincolo de moarte.

Ei vedeau venind
Oameni, flamuri, care
Drum nou despicau
Soarelui-răsare.

Ei vedeau aprins
Proletar steag roșu
Fîlfîind pe culmi,
Mai înalt, mai roșu.

Ei vedeau, ca-n vis,
Cum, peste paragini,
Împliniri de vremi
Stau înscrise-n pagini.

Și vedeau cum alte
Mîini cresc înmiite,
Împărțind „Scînteia"
Zilei izbăvite;

Cum, citind „Scînteia",
Se pornea norodul,
Zării socialiste
Să-i culeagă rodul.

Iar în fruntea luptei,
Clasa muncitoare
Dîrză-nalță flamuri
Roșii către soare.

VICTOR TULBURE

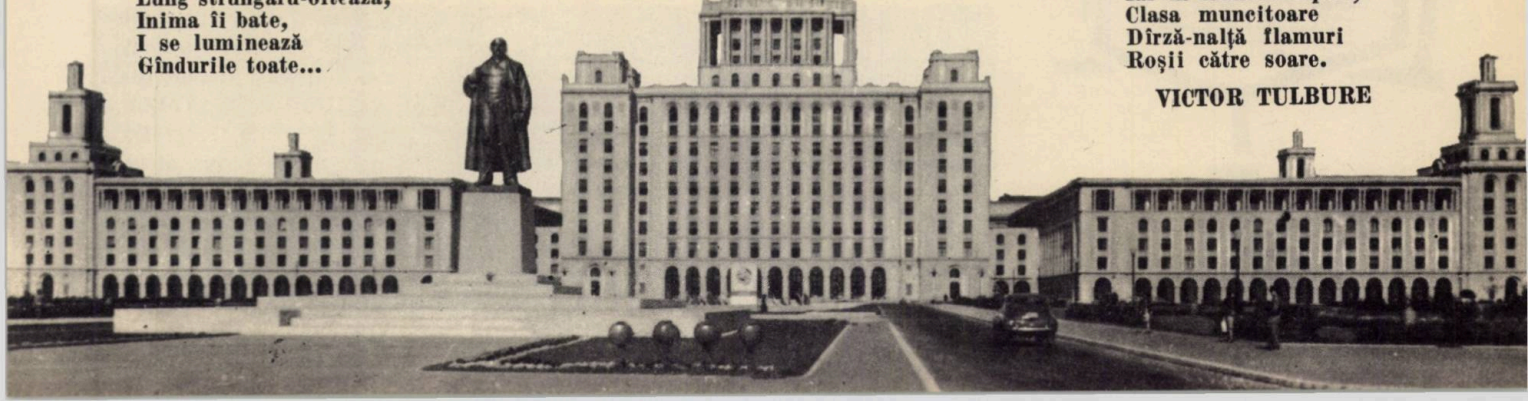

George Enescu

TUDOR ARGHEZI

Să ţineţi bine minte, copii, numele marelui fermecător cu vioara. Ţara noastră, înzestrată cu toate noroacele, a dat lumii întregi, pe lîngă povestitori şi cîntăreţi în stihuri de condei, mai mulţi compozitori şi dirijori de orchestre şi pe cel mai faimos dintre toţi, George Enescu.

El n-ar fi trebuit să moară niciodată, ci să bucure, neam de neam, poporul romînesc măcar o mie de ani. Dar şi Enescu a murit. Trăiesc însă cîntecele lui.

Voi ştiţi că şi cîntecele întîi sînt scrise de compozitor şi apoi învăţate şi cîntate din viori, din flaute, din naiuri, din harpe, din toate uneltele răsunătoare şi din gură.

Pe vremuri, atît compozitorii cît şi cîntăreţii erau ţărani neştiutori de carte şi de notele muzicale semănate de-a lungul celor cinci linii pe hîrtie, numite portative, dar care, ostenţi de muncă şi slugărie la boieri, îşi vărsau cîntînd focul răbdării în urma plugului şi a turmelor păscute pe izlazuri. Ascultau înviorate şi oile fluierul ciobănesc. La auzul doinelor erau cuminţi şi bucuroase.

Enescu a scris aşa-numita lui Rapsodie romînească, alcătuită din ce cîntase prin vremuri ţărănimea mai frumos. Ciocîrlia lui, pe care o auziţi adeseori la radio şi la concerte, mişcă inimile şi le mînglie. George Enescu este mare printre cei mai mari. Eu l-am ascultat de multe ori pe Enescu, după cum ascultam şi horele şi chindiile, doinele şi bătutele sătenilor noştri, jucate de fete şi de băieţi în toate duminicile, de-a lungul ţării. Aţi auzit şi voi de căluşarii olteni, care, cutreierînd lumea cu jocurile şi lăutarii dintre ei, au aprins sufletele ascultătorilor de peste ţări şi mări.

E greu să stai locului cînd orchestra cîntă pe Enescu. În rapsodia lui se aud oftatul şi durerile durerile unui popor întreg. Cîntă o dată cu ea şi voinicia strămoşească, dar şi durerile de sute de ani.

L-am cunoscut pe George Enescu. Era un om îngîndurat şi trist, în aşteptarea mereu a unei noi înrudiri de sunete dulci. Ele sună întîi în mintea şi auzul compozitorului şi de-acolo scoboară pe hîrtie, zburînd de pe hîrtie pe alăută, pe cobză, pe pian.

Pe cînd trăia Enescu, de mult, acum vreo cîţiva zeci de ani, în tinereţea mea, trăia în acelaşi timp şi un mare pictor, Ştefan Luchian, tot atît de mare în meşteşugul chipurilor şi culorilor ca şi Enescu în meşteşugul lui. Pictorul zăcea bolnav, de ani şi ani, singuratic, într-o odaie din Bucureşti. Enescu ştia de el şi, fără să se anunţe, s-a dus într-o noapte la el cu vioara sub pelerină. Uşa casei în care gemea pictorul sta zi şi noapte deschisă, în aşteptarea cîte unui suflet de om. În umbra odăii pîlpîia o candelă — singura ei lumină.

Enescu a intrat, şi-a scos vioara şi a cîntat. Luchian mai putea să vorbească şoptit. A cîntat ce i-a cîntat şi s-a apropiat să-i strîngă mîna genialului bolnav. Mîna meşterului de frumuseţi zugrăvite nu mai ţinea bine de încheietura ei, risipită în pat şi trebuia căutată prin aşternut.

Compozitorul şi-a strîns vioara şi, plecînd, a spus: „Sînt George Enescu...“ Luchian mai plîngea şi a doua zi de dimineaţă cînd m-am dus, ca de obicei, să-l întreb cum şi-a petrecut noaptea. Mi-a povestit el vizita lui Enescu cu lacrămi.

Vă povestesc toate acestea ca să vă îndemn să vedeţi dacă nu sună şi în sufletul vostru plăpînd o chemare pentru cîntece sau pictură. Nu se poate să nu fie între voi cîte ceva din talentul şi geniul poporului nostru, bogat în tot felul de chemări ascunse.

Să aveţi încredere în voi cînd veţi simţi că vă zvîneşte o chemare deosebită. Din ceasul acela să vă aşterneţi pe munca plăcută inimii voastre şi ţineţi-vă toată viaţa legaţi de chemare, că tot aşa am făcut şi eu în meseria mea pînă la vîrsta de acum, de 81 de ani.

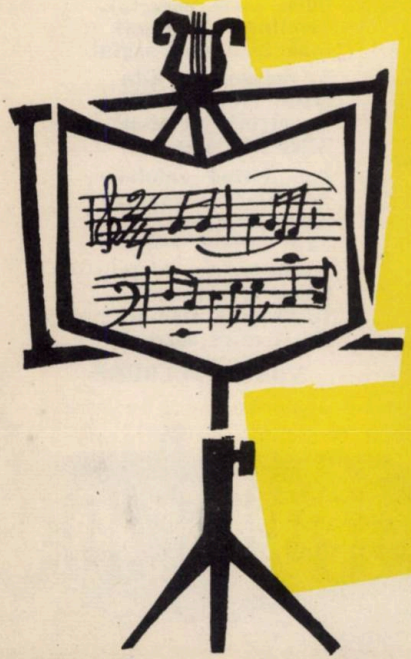

Acum 80 de ani, la 9 august 1881, în comuna Liveni, din nordul Moldovei, s-a născut George Enescu, acela care a făcut ca faima muzicii romînești să înconjure globul pămîntesc. Crescut în sînul poporului, Enescu a iubit poporul, a iubit patria. Muzica lui este inspirată din cîntecele populare, din folclor. Multe dintre aceste cîntece le-a adunat în cele două nemuritoare Rapsodii, scrise în anii 1901-1902.

Alături de popor, înţelegînd uriaşa transformare socială care se petrecea în primul stat al muncitorilor şi ţăranilor, Uniunea Sovietică, Enescu participa la înfiinţarea asociaţiei „Amicii U.R.S.S.“. Pe documentul de înfiinţare a acestei asociaţii, semnătura lui Enescu se găseşte alături de cea a pictorului N. Tonitza, ale scriitorilor Alexandru Sahia, Victor Eftimiu.

Măcinat de o boală grea, Enescu moare, departe de patrie, în anul 1957, cu dorul în suflet pentru ţara sa.

În memoria marelui compozitor romîn, a avut loc, în 1959, în ţara noastră, Festivalul internaţional „George Enescu“, unde s-au întrecut artişti talentaţi din întreaga lume, festival a cărui a doua ediţie va avea loc anul acesta în luna septembrie.

Școala mea

Dragă ți-i școala cînd ai învățat în ea atîția ani de zile acolo, în clasele cu miros de bradolină, cu hărți și planșe pe pereți, cu tabla neagră sprijinită pe cele trei picioare, cu catedra care la examen e împodobită cu față de masă albă lucrată în punctișoare și cu flori. De acolo stăruie chipul drag al învățătorului, al profesorului, al celor ce-ți dau lumină.

Cînd vine vacanța zici: „Of, bine că a venit vacanța!" Și-ți spui că n-ai să mai treci pe la școală pînă, hăt, la toamnă. Și, cînd colo, chiar de-a doua zi ți-e dor de ea. Te cheamă ferestrele-i, acum oarbe, și-ți vine să le deschizi, să intre lumina soarelui, să intre copiii, să stea în bănci și, ascultînd glasul profesorului, să mai tragi din cînd în cînd cu coada ochiului la ramurile încărcate de frunze foșnitoare.

Și nici nu știi că așa cum simți tu simt și ceilalți băieți și fete pentru că nimeni nu vine tam-nisam să-ți spună: „Măi, mi-e dragă școala". Numai la o adică se vede. Și despre asta vreau să vă povestesc.

Cînd m-am întors după un an de la bunici, din oraș, unde am stat pînă cînd mama și tata au terminat cursul agricol, școala mea cea veche nu mai era. Mușcaseră tîrnăcoapele din cărămida învechită care acum stătea stive, stive. Olanele erau și ele puse, cu grijă, de o parte, la fel ca și lemnăria.

Ne-am adunat băieți și fete din detașament și ne uitam. Mi se părea că și ceilalți simt tristețea din sufletul meu. Oricît, în școala asta îmi petrecusem 5 ani frumoși. Puteam să spun cu ochii închiși, așa, dărîmată cum era: „Aci a fost clasa a IV-a, aci a fost cancelaria...Și aci căsuța lui badea Ștefan, îngrijitorul, și lîngă ea cotețul lui..."

— Unde-i Grivei? am întrebat speriat și tristețea s-a înfipt și mai tare în inimă.

— Hai să vezi, — m-a îndemnat prietenul meu Anton, și parcă zîmbea. (De ce să zîmbească?)

...Și mi-am văzut școala nouă unde nu era nimic cînd am plecat eu. Acu' se înalță frumoasă, în soare, cu acoperiș de tablă, cu pereții albi ca hîrtia, cu geamuri mari vopsite maro. În clase n-avea să mai miroasă a bradolină, căci pe jos era pus parchet. Nici tabla n-avea să mai stea pe trei picioare, căci acum era țintuită pe un cadru în perete și se mișca în sus și în jos pe niște scripeți... Și locuința îngrijitorului era frumoasă. Numai un singur lucru rămăsese neschimbat: cotețul lui Grivei.

— Ei, ți-a trecut tristețea? m-a întrebat Anton. (Pe toate le știe Anton ăsta!)

— Păi, asta-i școală, nu glumă! Ca la oraș! m-am minunat.

— Așa-i! Asta-i școală, nu glumă! au întărit și ceilalți cu mîndrie.

Astfel mi s-a născut în minte un gînd. I-am chemat pe cei din grupa mea și le-am spus:

— Pe podele mai e moloz, geamurile sînt nespălate. Ce mai tura-vura, sînt multe de făcut! Ei, ce ziceți? Le-o luăm înainte celorlalți?

A doua zi, în zori, toată grupa era adunată la poarta mea, cu găleți, cu perii de scînduri, cu mături...

— Haidem! am zis.

Dar cînd am ajuns la școală am rămas uluiți. Celelalte două grupe ale detașamentului erau de față, înarmate, ca și noi, cu tot soiul de unelte. Numai

că în școală era lumină, iar nea Ștefan ne spunea blînd:

— Măi copii. Ce vreți voi nu se poate. Școala-i mare și are personal de îngrijire destul. Așa că nu trebuie să spălați voi parchetul și geamurile.

Am stat toți și ne-am gîndit. La școala veche aveam o grădiniță frumoasă și la fiecare început de an școlar o îngrijeam și puneam un soi de flori roșii care trăiau pînă hăt, în decembrie. Apoi mai aveam pe pereți planșe, și gazeta de perete, și ghivece cu flori și cu plante ornamentale. Da, era frumos în școala veche, așa veche cum era. Dar dacă am face aici la școala nouă la fel, ce frumos ar fi!

— Asta da, băieți, ne-a spus nea Ștefan. O grădiniță, da. Numai că trebuie o grădiniță cam mare, chiar o grădină. la te uită ce de mai loc îngrădit!

— O să-i chemăm pe toți, nea Ștefane, am zis, și-o să răzbim. Da pe urmă în clase...

— Păi după ce s-o sfîrși curățenia 'om vedea noi și cu clasele.

Mușcau hîrletele din pămîntul gras și negru și curgea sudoarea pe frunțile băieților. Dar munceau și cîntau.

Nea Ștefan ne arăta cum să tragem sfoara ca straturile să fie drepte, și pentru straturile rotunde înfigea un par de care lega o sfoară, iar la capătul sforii lega o piatră ascuțită. Era un fel de compas mare cu care, zgîriind pămîntul, trăgea un cerc de te minunai.

Apoi, copiii au adus fiecare de pe la case floarea aceea roșie care trăiește mult (salvie îi zice) și grădina a fost gata.

Dar ce cinste! A venit chiar nea Vîlcu să ne vadă lucrînd. Nu-l cunoașteți pe nea Vîlcu? Om gospodar. De toate se ocupă. E președintele sfatului popular din comuna noastră. S-a scris și în ziar despre el. O să scrie și de școala noastră. Ne-a spus:

— A voastră-i școala, s-o stăpîniți sănătoși și s-o îngrijiți!

l-a strîns mîna lui Deatcu, președintele unității.

S-o îngrijim! Păi cum să n-o îngrijim? la să intrați acum în clase, după ce le-am pavoazat, după ce am făcut etajere și am pus ghivece cu flori, după ce am prins cu grijă planșele la locul lor. Ce mai forfotă era în școală! Toți umblam cu atîta grijă că ni-era și milă să călcăm pe parchetul atît de lustruit. Erau și profesorii, și directorul. Sărbătoare, nu glumă!

Iaca, am terminat toate treburile. E aproape seară. Eu am scris pe un carton roșu: „Bun venit!" Apoi mi s-a părut că lipsește ceva și am adăugat: „În școală nouă!" „Bun venit în școală nouă!" Așa. Cartonul o să-l punem în dimineața deschiderii noului an școlar.

— Pst!

Mă cheamă Anton.

— Ce-i, Antoane?

— Hai mă.

În curtea sfatului popular se adunaseră restul pionierilor din unitate. Făceau ceea ce făcuserăm și noi la școală: straturi pătrate, straturi rotunde, puneau flori.

Cînd am plecat, era întuneric bine. Și tot pe mine m-au pus să scriu pe un carton: „Din partea unității de pionieri".

A fost plecat azi nea Vîlcu la oraș. Mîine se întoarce. O să se bucure oare? O să se bucure, fără îndoială.

A. Weiss

Ilustrații: COCA CREȚOIU

Bravo, bis, brigada!

de ION BRAD

Mi-a părut rău în acea însorită duminică că scena Căminului cultural din satul Brăhășoaia, raionul Vaslui, n-a putut fi mutată afară în aer liber. De la bun început sala devenise neîncăpătoare, iar lîngă scena pe care cîntau, dansau și recitau diversele formații artistice din satele înconjurătoare nu se mai putea ajunge din pricina mulțimii celor dornici să audă și să vadă totul. Erau prezenți în acea duminică dimineața mulți țărani colectiviști și mai ales tineretul. Nici vorbă, au aplaudat ei cu însuflețire dansurile mai noi și mai vechi moldovenești ale celor din Bîrzești, corul deleștenilor, dar repede s-a văzut că cel mai mult le-a plăcut programul tinerilor artiști amatori sosiți cu camionul gospodăriei colective din Bălteni. Corul lor a știut să-și aleagă frumoase cîntece care slăvesc partidul și patria socialistă, care cîntă munca brigadierilor și bucuriile vieții în colectivă. După aceste cîntece a urmat programul brigăzii artistice de agitație. Aceasta a fost, ca să zic așa, surpriza zilei, lucru neobișnuit pentru colectiviștii din Brăhășoaia. Oarecum mirați la început, treptat, treptat au înțeles totul, au început să aplaude ca la sfîrșit să se audă în sală: „Bravo, bis, brigada!"

Dar despre ce vorbeau tinerii din Bălteni?

Bineînțeles că despre gospodăria lor colectivă, despre frumusețile vieții noi din satul lor, îndreptînd, pe ici-colo, săgeata hazului împotriva unor neajunsuri. Deci, chiar înainte de a ajunge în comuna Bălteni am putut cunoaște, cu ajutorul unui program de brigadă bine întocmit, mersul treburilor gospodărești, schimbările satului și bucuria din sufletele oamenilor. Căci ce altceva decît bucuria muncii libere puteai citi pe fețele luminoase ale unor tineri colectiviști ca Teodor Ciobănică, Maria Condurache, Constantin Gache sau ale tinerilor învățători Veronica Nițoiu și Nicolae Filimon, atunci cînd descriau drumul colectivei lor de la cele 39 de familii, în 1950, pînă la comuna aproape în întregime colectivizată de azi! O melodie veselă, optimistă, dădea și mai mult relief și ritm cuvintelor:

„Uite-așa, la-nceput am fost săraci,
Iac-așa, am avut doar două vaci.
Dar acu?
Acu-i acu! Ia aminte tu și tu:
Șapteși'doi de porci godaci,
Patruzeci perechi de boi
Și vreo opt sute de oi!
Uite-așa, măi, uite-așa,
Stați că tot mai e ceva."

Nu vezi cît sînt de slăbuț,
Galben, gingaș și micuț?
Că-mi aruncă azotat
De mai că m-am sufocat,
Că n-aruncă îngrășămîntul,
Uniform, pe-ntreg pămîntul,
Ci-l aruncă bulgărit
Și mult m-a mai prăpădit."

Cu astfel de versuri sprintene, create de ei înșiși, tinerii artiști amatori din Bălteni au reușit să pună pe picioare

și brigada amintește în continuare, cu mîndrie nestăvilită, ca un șuvoi de primăvară, alte și alte bunuri obținute de colectiviști, încheind acest prim capitol cu realizările ce și le propun în anul acesta la cereale, în creșterea animalelor, în așa fel ca răsplata zilei-muncă să crească mereu. De mult succes s-au bucurat și părțile care făceau haz de unii oameni mai neîncrezători la început față de însemnătatea însilozării porumbului. De asemenea, a fost viu aplaudat „Cuvîntul spicului de grîu", satiră la adresa celor care împrăștie cum nu trebuie îngrășămintele chimice pe semănături:

„Dă-te jos, drag greieruș,
Că mă rupi acuș-acuș!

o bună brigadă, și artistică, și de agitație. Agitația pentru tot ce e înaintat, a hărniciei și spiritului colectivist, a creșterii numărului de animale, a întregului avut obștesc și a răsplatei pentru ziua-muncă.

După ce am cunoscut mai îndeaproape G.A.C. Bălteni, mi-am dat, desigur, seama că brigada artistică de agitație ar mai fi avut încă destule lucruri de lăudat.

Urmărind veselia sălii la fiecare punct al programului, mi-am dat seama de cîtă simpatie se bucură acest gen de manifestare artistică, care arată de fapt viața nouă a satului nou.

Gazeta copiilor Nr.8

DETAŞAMENTUL 4

Pentru pionierii Ilie Stavăr, Maria Guşe, George Găitulescu, Iordache Constantin, din detaşamentul 4 al Şcolii de 7 ani din comuna 30 Decembrie, regiunea Bucureşti, a devenit o obişnuinţă ca zilnic, fie dimineaţa, fie seara, să treacă pe la ferma de animale a gospodăriei. Adesea i-au ajutat pe tovarăşii îngrijitori să dea mîncare la porci. Ei au îndrăgit animalele, au învăţat cum să le îngrijească. Conducerea gospodăriei, văzînd dragostea pionierilor pentru animale, pasiunea cu care se ocupă de ele, le-a dat în grijă doi purcei pe care să-i crească singuri. În cîteva zile, cotețele au şi fost gata şi au împrejmuit şi cu o plasă de sîrmă locul unde urma să stea purceii.

Într-o zi însă, unul dintre purcei s-a îmbolnăvit. Copiii nu ştiau ce să-i facă. Tocmai atunci tovarăşa zootehniciană era plecată în gospodăria apropiată cu unele treburi. Ilie Stavăr, care răspundea de grupul micilor zootehnicieni, nu-şi mai găsea liniştea. S-a suit pe cal şi a pornit-o spre Copăceni. După două ore, Ilie s-a întors însoţit de tovarăşa zootehniciană, care le-a dat indicaţii de tratament.

Cu multă răbdare, pionierii au îngrijit şi salvat purcelul.

Colectivul de conducere al unităţii Şcoala de 7 ani din comuna 30 Decembrie

SÎMBOTIN ANA
cl. III C

ZIMBAC IULIAN
cl. IV D

HALTENVAGNER DOLORES
cl. VI B

Fruntaşi la învăţătură pe anul şcolar 1960 – 1961 de la Şcoaia de 7 ani nr. 172 din Bucureşti, văzuţi de tov. profesoară de desen Marta Antonescu

Prietenie

Într-o zi, pe adresa Şcolii de 7 ani nr. 12 din oraşul Constanţa a sosit un plic de la pionierii din Agigea. Aceştia le povesteau prietenilor lor din Constanţa că acum, în vacanţă, ei îi ajută pe colectivişti la grădina de zarzavat a gospodăriei colective, la plivitul buruienilor şi că dacă doresc îi invită şi pe ei să viziteze gospodăria.

Invitaţia a fost primită cu multă bucurie de pionierii Şcolii de 7 ani nr. 12. Atît activitatea de la grădina de zarzavat cît şi jocurile, cîntecele, poveştile pe care şi le-au spus unii altora au făcut ca să se simtă legaţi unii de alţii.

CE SĂ CITIM

„PRIN ORAŞUL CU MINUNI"
de MARIA BANUŞ

„PALATUL PRIMĂVERII"
de V. MĂNUCEANU

„O VIAŢĂ DE OM"
de M. MIHALACHE

„UN COPIL CA TINE"
de A. LIVESCU

„CUVÎNTUL DE ONOARE"
de L. PANTELEEV

„NAE DEŞTEPTUL"
de I. MELIUSZ

COMUNA GUBAUCEA — OLTENIA

La înfrumuseţarea comunei a contribuit şi unitatea noastră. În apropierea căminului cultural am amenajat un frumos parc. „Parcul pionierilor", cum i se spune, are alei, straturi cu flori frumoase şi bănci pe care te poţi odihni. Băncile au fost construite tot de noi, la cercul de tîmplărie, care ia şi el parte la „Concursul micilor tehnicieni".

Pionierii unităţii Şcolii de 7 ani Gubaucea—regiunea Oltenia

NOI AM PRIMIT DISTINCŢIILE PIONIEREŞTI

ANATOL ADRIANA
cl. VII C, unitatea de pionieri nr. 23 Cluj

FEDOROVICI LADISLAU
cl. V A, Şcoala „Decebal" Deva

AMARIEI MARIA
cl. V, Şcoala de 7 ani nr. 8 Roman

CRUCERU PETRE
Şcoala de 7 ani, comuna Simian, raionul Tr. Severin

VOICU MARIOARA
cl. VII, Şcoala de 7 ani, comuna Albota, raionul Piteşti

DUMITRU MIRCEA
cl. V, Şcoala medie nr. 6 Ploieşti

IONESCU GABRIELA
cl. VI. Mangalia

SATIRĂ și UMOR

Scrisori vesele din tolba unui poștaș

(Unul care... vinde pielea ursului din pădure)

Vasilică,

Treci tu pe la școală și întreabă-l pe moș Foca-portarul dacă are loc la colțul viu pentru un urs adevărat. Eu cu Tache, cu Andrei și cu Dan am reușit, după mari eforturi, să facem rost de scînduri pentru cușcă. Sper că zilele astea vom prinde și ursul. Andrei spune că vom avea mari greutăți cu transportul pe C.F.R.

Al tău,

(Un fotbalist... incorigibil)

Dragă Vasile,

Nu sînt meciuri pe aici. E pădure și mult ozon, dar nu ăla de la „Rapid", omul meu, ci ozon, adică aer din pădure de brad. N-ai tu porți, n-ai tu plase, n-ai nimic... Natura e frumoasă, ce să zic... Cabana e în centru, avem brazi înalți pe tușă, iar la cornere cîte o tufă de zmeură. Avem activitate dimineața, la mitan, dormim după-masa, iar seara... nocturnă. Eu mă țin de program, căci nu vreau să rămîn în ofsaid și nici sancționat cu o lovitură de pedeapsă.

E bine, numai că n-avem loc de meci.

Lasă că facem noi unul la întoarcere.

Al tău.

(„De toate cîte puțin și isolaltă nimic")

Dragă Ionescule,

Sper că ai primit ilustrata mea. Ți-am trimis-o din prima zi cum am ajuns aici. Ea reprezintă defileul lîngă care e așezată tabăra. Vei remarca în colțul din S.E. niște șisturi de origine vulcanică. Rîul care străbate defileul are un traseu circular cu un debit de apă redus în zilele călduroase. Flora și fauna regiunii sînt variate, clima temperat continentală. Aici s-au dat niște bătălii cu turcii (la 1468 cred — te rog să-mi trimiți tu cartea ta de istorie, căci tata n-a vrut să mă lase să o iau pe a mea). Pe aici a trecut Vlahuță, care s-a inspirat în nemuritoarele sale pagini din „Romînia pitorească" (mai exact pagina 32) din frumusețile naturii. Trimite-mi și cartea de romînă!

Așadar să recapitulăm: defileu, traseu circular, 1468, Vlahuță...

Al tău,

(Un uituc)

Dragă Sile,

Uită-te sub pat la tine dacă nu mi-am uitat basca înainte de plecare. Am să mă uit o dată și eu mîine la izvorul din poieniță dacă nu e acolo împreună cu „Cei trei mușchetari" de la bibliotecă.

Nu ți-am scris pînă acum pentru că nu-mi găsesc stiloul. În timp ce-ți scriu pe iarbă, și creionul ăsta l-am rătăcit de-doua...

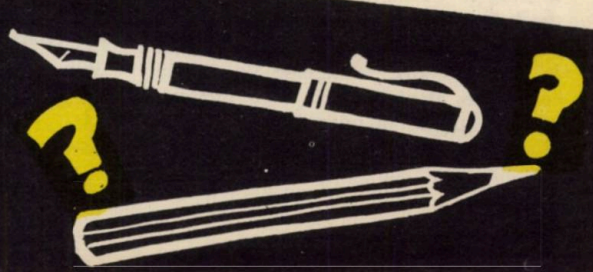

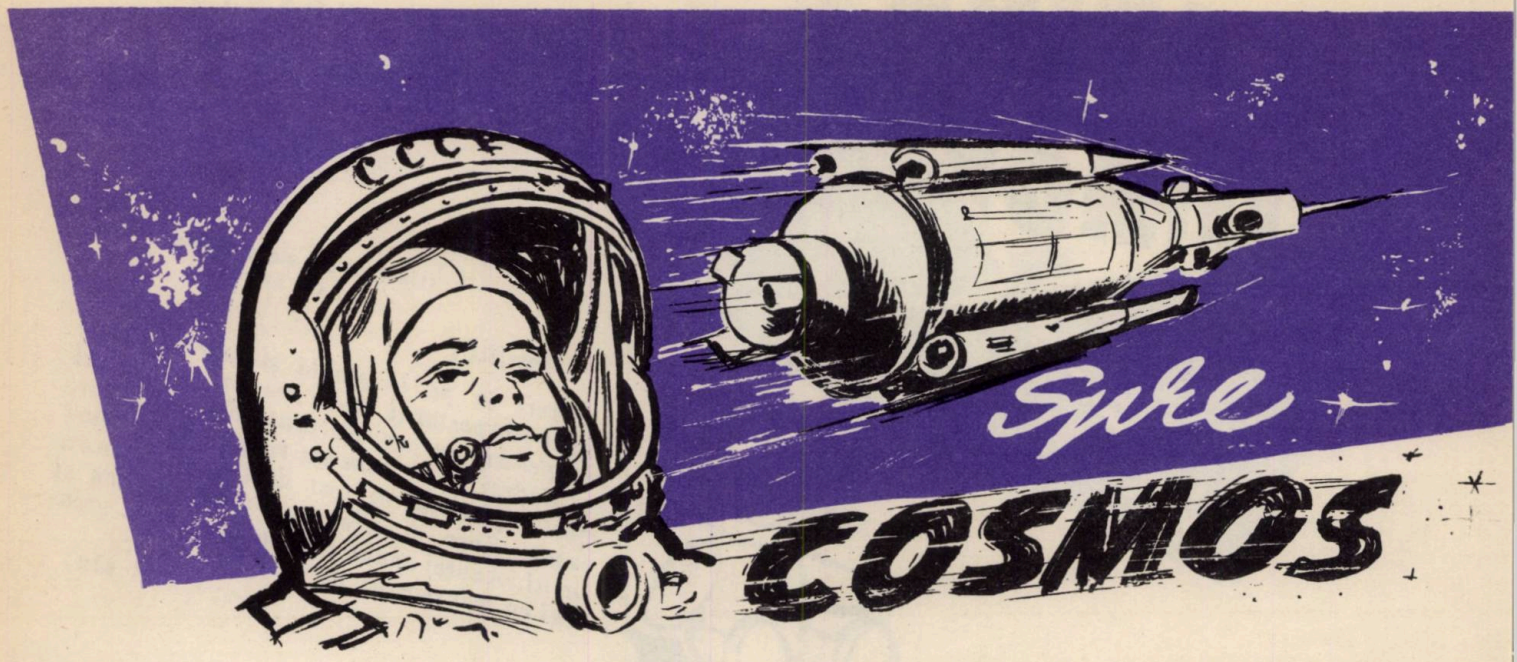

Primul pilot-cosmonaut Iuri Gagarin își povestește viața

PĂMÎNTUL SMOLENSKULUI — PĂMÎNTUL NATAL

M-am născut într-o familie foarte obișnuită, care nu se deosebește prin nimic de milioane de alte familii muncitoare din patria noastră socialistă. Părinții mei sînt oameni simpli, cărora Marea Revoluție Socialistă din Octombrie le-a deschis — ca și întregului nostru popor — un drum larg și drept în viață.

Tatăl meu — Alexei Ivanovici Gagarin — este fiul unui țăran sărac din regiunea Smolensk. A învățat carte puțină, căci n-a apucat să urmeze decît două clase. Dar fiind un om setos de cunoștințe, a deprins multe singur. În satul nostru, care se află nu departe de Gjatsk, era prețuit ca un meșter priceput la toate. Știa să facă tot ce-i nevoie într-o gospodărie țărănească, dar cel mai mult îi plăceau dulgheria și tîmplăria. Parcă mai văd și acum spuma gălbuie de talaș care-i acoperea întotdeauna mîinile puternice de muncitor și pot deosebi și acum speciile de arbori după miros — dulceag de arțar, amărui de stejar, înțepător de pin — din care tata meșterea tot felul de lucruri folositoare oamenilor.

De aceea nutresc pentru copaci același respect ca și pentru metal. Despre metal ne vorbea mult mama — Anna Timofeevna. Tatăl ei, deci bunicul meu, Timofei Matveev, a fost lăcătuș la Uzina „Putilov" din Petrograd. După cîte ne spunea mama, era un om voinic, viguros, mare meșter în meseria lui, muncitor de înaltă calificare, dintre aceia care puteau, cum se spune, să potcovească puricii și să facă flori din metal. Nu l-am cunoscut pe bunicul Timofei — a murit tragic într-un accident de muncă —, dar în familia noastră a rămas vie amintirea lui, amintirea tradițiilor revoluționare ale putiloviștilor.

Ca și tata, nici mama n-a putut învăța în tinerețe. Dar a citit mult și știe multe. Putea să răspundă la orice întrebare pe care i-o puneam noi, copiii. Și eram patru la număr: fratele cel mare, Valentin, născut în anul morții lui V. I. Lenin, sora mea Zoia, cu trei ani mai mică, în sfîrșit, eu și mezinul nostru, Boris.

M-am născut la 1 martie 1934. Părinții lucrau în colhoz — tata ca dulgher, iar mama ca mulgătoare. În semn de prețuire pentru munca ei conștiincioasă, a fost numită responsabila fermei de vaci. Lucra acolo de dimineață și pînă seara tîrziu. Avea destule de făcut: ba se năștea un vițel, ba cîte o vacă avea nevoie de îngrijire specială.

Satul nostru era frumos. Vara înecat în verdeață, iar iarna troienit de zăpadă. Și colhozul era înstărit. Oamenii trăiau în bunăstare. Casa noastră era a doua din margine, pe drumul care ducea la Gjatsk. Aveam o livadă mică cu meri și vișini, agrișe și zmeură. În spatele casei se întindea lunca verde și parfumată, pe care ne zbenguiam și ne jucam toată ziua. Îmi amintesc de o mică scenă din copilărie. Aveam pe atunci trei ani. Sora mea Zoia m-a luat cu dînsa la școală, la serbarea de 1 Mai. Urcat pe un scaun, am recitat cu patos:

„Cocoțat sus pe fereastră,
Micul nostru motănel
Ne zîmbește frumușel."

Elevii au aplaudat. M-am simțit grozav de mîndru: oricum, erau primele mele aplauze.

Am o memorie bună și îmi amintesc de foarte multe. Îmi amintesc, de pildă, cum ne urcam pe acoperiș și priveam de acolo ogoarele colhozului, nesfîrșite ca marea, prin care vîntul se zbenguia mînînd valuri aurii. Cînd ridicam capul, deasupra noastră se întindea altă mare, marea albastră a cerului...

Sau îmi amintesc cum uneori mama ne privea lung și spunea:

— Ce copilărie fericită aveți voi, nu ca a noastră...

Și rămînea pe gînduri. Fața ei bună se întrista ușor. O iubesc foarte mult pe mama și-i datorez tot ce am reușit să înfăptuiesc pînă acum.

Tata are un frate, Pavel Ivanovici, agent veterinar. Noi, copiii, ne bucuram grozav cînd unchiul Pașa venea la noi în vizită și rămînea să doarmă peste noapte. Așterneam afară un strat gros de fîn, ne culcam cu unchiul Pașa și ne puneam la taclale. Stăteam întinși cu ochii deschiși și urmăream stelele — una mai frumoasă ca alta. Valentin, fratele mai mare, îl tot iscodea pe unchiul Pașa:

— Oare și acolo trăiesc oameni?

Unchiul rîdea și spunea gînditor:

— Cine știe... Dar cred că există viață și acolo. Nu se poate ca din milioane de planete numai Pămîntul să aibă norocul ăsta.

Tare mă trăgea inima la școală. Aș fi vrut să-mi fac și eu lecțiile seara, să am penarul meu, tăblița, caietele mele. De multe ori, împreună cu tovarășii mei de joacă, ne cocoțam pe ferestrele școlii și ne uitam invidioși

cum în clase elevii alcătuiau pe tablă cuvinte din tot felul de litere, scriau cifre. Ca toţi copiii, ardeam de nerăbdare să cresc mai repede. Cînd am împlinit şapte ani, tata mi-a spus:

— Ei, Iura, toamna asta te duci la şcoală...

În familia noastră tata se bucura de multă autoritate. Sever, dar drept, el ne-a dat primele lecţii de disciplină, de respect pentru cei mari, de dragoste faţă de muncă. Niciodată nu recurgea la ameninţări şi la bătăi, nu ne aproba şi mîngîia fără motiv. Nu ne alinta, dar era atent la dorinţele noastre. Vecinii îl iubeau şi respectau. Conducerea colhozului ţinea întotdeauna seamă de părerea lui. Întreaga viaţă a tatei era legată de colhoz. Colhozul era a doua lui casă. Tata este invalid, are un picior bolnav, din care cauză nici n-a putut lupta în războiul civil.

Într-o zi — era duminică — a venit în fugă de la sovietul sătesc. Nu-l văzusem niciodată atît de emoţionat şi de pierdut. Abia trăgîndu-şi sufletul, a rostit un singur cuvînt:

— Război!

Mama a căzut ca lovită pe laviţă şi, acoperindu-şi faţa cu şorţul, a început să plîngă încetişor. Într-o clipă totul parcă s-a întunecat. La orizont s-au ivit nori, vîntul a început să răscolească praful pe străzi. În sat cîntecele au amuţit. Iar noi, copiii, am lăsat joaca la o parte. În aceeaşi zi, încărcîndu-şi în căruţe şi în camionul colhozului cuferele, recruţii au plecat la Gjatsk. Tot colhozul i-a petrecut pe flăcăii care se îndreptau spre front.

Ca un val cumplit, războiul se apropia tot mai mult de pămîntul drag al Smolenskului. Tăcuţi ca nişte umbre, prin sat treceau refugiaţi, răniţi, totul se scurgea undeva departe, în spatele frontului. Se spunea că fasciştii au şters de pe faţa pămîntului Minskul, că se dau lupte sîngeroase lîngă Smolensk. Dar toţi credeau că duşmanul nu va trece mai departe. A venit luna septembrie. Împreună cu colegii mei, m-am îndreptat fericit spre şcoală: sosise mult aşteptata şi solemna zi. Dar abia am apucat să facem cunoştinţă cu clasa, să înşirăm pe tăbliţă beţişoare şi să încercăm să mîzgălim primul „a“, cînd am auzit:

— Nemţii sînt aproape de tot, lîngă Viazma...

Şi chiar în ziua aceea deasupra satului nostru au trecut două avioane cu stele roşii pe aripi. Erau primele avioane pe care le vedeam în viaţa mea. Pe atunci nu ştiam cum se numesc, dar acum îmi aduc aminte că unul era un „IAK“, iar celălalt un „LAGG“. Acesta din urmă fusese lovit în luptă şi pilotul încerca cu ultimele-i puteri să-l îndrepte către o mlaştină acoperită de nuferi şi stuf. Avionul a căzut şi s-a rupt în două, dar pilotul, un băiat tînăr, a izbutit să sară, fără paraşută.

Lîngă mlaştină, pe o pajişte întinsă, a aterizat curînd şi „IAK“-ul, care nu voia să-şi lase tovarăşul fără ajutor. Noi, toţi copiii, am luat-o la fugă spre locul cu pricina. Şi fiecare doream să-i atingem măcar cu un deget pe aviatori, să intrăm o clipă în cabina avionului. Inhalam cu plăcere mirosul necunoscut de benzină, număram spărturile din aripile aparatelor. Piloţii erau agitaţi şi mînioşi. Gesticulînd într-una, arătau cît de scump îi costase pe fascişti „LAGG“-ul avariat. Apoi şi-au descheiat scurtele de piele şi am văzut cum le străluceau pe piept decoraţiile. Erau primele decoraţii pe care le vedeam. Şi am înţeles cu ce preţ erau ele dobîndite în război.

Toţi locuitorii din sat doreau ca aviatorii să înnopteze în casele lor. Dar piloţii şi-au petrecut noaptea lîngă „IAK“. Nici noi n-am dormit de loc, ci, dîrdîind de frig, am stat pînă în zori lîngă ei. A doua zi aviatorii au plecat lăsîndu-ne o frumoasă amintire. Fiecare dintre noi doream să zburăm, să fim la fel de curajoşi şi puternici ca ei. Încercam un simţămînt ciudat, necunoscut pînă atunci.

*

Curînd, evenimentele au luat o întorsătură tot mai rapidă. Prin sat au început să treacă în grabă şiruri de autocamioane, maşini cu răniţi. Se vorbea într-una despre evacuare. Nu era timp de pierdut. Cel dintîi a plecat unchiul Paşa cu turma de oi a colhozului. Se pregăteau de drum şi mama cu tata, dar n-au mai izbutit să plece. Canonada artileriei răzbătuse pînă la noi, cerul se împurpurase de vîlvătăile incendiilor şi în sat năvăliră pe neaşteptate nemţi pe biciclete. Au început percheziţiile. Fasciştii căutau partizani, dar pe ascuns luau lucruri de preţ şi nu dispreţuiau nici îmbrăcămintea ori încălţămintea.

Familia noastră a fost alungată din casă, unde s-au instalat soldaţi nemţi. A trebuit să ne săpăm un bordei ca să ne adăpostim. Şi cel mai rău era noaptea, cînd în văzduh duduiau motoarele avioanelor fasciste care se îndreptau spre Moscova. Mama şi tata erau negri de supărare. Îi neliniştea nu numai soarta familiei, ci şi a colhozului, a întregului nostru popor. Tata nu dormea nopţile, pîndind într-una dacă nu se aud cumva tunurile sovietice, dacă nu înaintează armatele noastre. Vorbea în şoaptă cu mama despre partizani şi era îngrijorat de Valentin şi Zoia, care erau de-acum mărişori; în satele vecine fasciştii luau tineretul la muncă în Germania.

În sat nu exista radio, nu soseau ziare ori scrisori, aşa că n-aveam nici o veste despre ce se întîmpla în Rusia. Dar curînd ai noştri au simţit că nemţii căpătaseră lovituri zdravene. Prin sat începuseră să treacă răniţi şi soldaţi germani îngheţaţi. Şi cu fiecare zi numărul lor creştea. Îmi aduc aminte că într-o noapte tata a aprins focul, a ieşit afară din bordei şi după cîtva timp s-a întors şi i-a spus mamei:

— Se aud împuşcături...

— Să fie partizani? a întrebat mama.

— Nu, e armată regulată. Răsună văzduhul...

A doua zi, şiruri lungi de maşini tixite cu soldaţi, coloane de tancuri

şi tunuri au început să treacă prin sat. Nu mai era de fel armata hitleristă care nu de mult înaintase spre răsărit. După cum am aflat mai tîrziu, erau rămăşiţele unei divizii SS zdrobită lîngă Moscova. Toţi locuitorii satului aşteptau cu înfrigurare ceasul eliberării. Dar fasciştii izbutiseră să se menţină pe o linie de apărare, aşa încît satul nostru a rămas în spatele frontului lor.

(Va urma)

TĂURAȘUL

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Acțiunea povestirii „Tăurașul", de PETRE LUSCALOV, se desfășoară într-un sat colectivizat, de lîngă Dunăre.

Într-o zi, din pricina învălmășelii provocată de lupta unor tauri din cireada gospodăriei, Mitică, un tăuraș de rasă pe care copiii îl luaseră în grija lor, se rătăcește în Balta Dunării. Cîțiva colectiviști pornesc în căutarea lui. Un grup de pionieri, prinzînd de veste, se hotărăsc să pornească și ei într-o „expediție" pentru a-l găsi.

Reparînd o barcă veche cu velă, Dihorul, Negoiță și Cocostîrc, sub comanda lui Matei, pornesc în zorii zilei.

Primele aventuri se și ivesc. La un moment dat sînt gata să dea piept cu o turmă de mistreți care pînă la urmă se dovedesc a fi simpli purcei.

Un zgomot straniu, venit din depărtări îi îngrijorează serios. Fără să dea înapoi, „expediția" își continuă drumul.

(Continuare din numărul trecut)

Deodată, privalul coti brusc și ieși ca o săgeată limpede și strălucitoare din pădurea bătrînă de sălcii. Malurile lui se îndepărtară încet, încet, topindu-se într-o ceață ușoară și albastră și înaintea băieților apăru nesfîrșitul Iezer al Călărașilor. Apele cenușii păreau încremenite. Ici-colo, printre păpurișuri, cîțiva cocostîrci subțiri, ca niște creioane albe, își desenau în apă umbrele tremurătoare de fildeș.

— Priviți, o insulă necunoscută! strigă Dihorul întinzînd brațul spre stînga și arătînd o linie neagră ce se ridica ușor, departe, deasupra apei.

Prinzîndu-se cu o mînă de catargul subțire al bărcii, Matei duse cealaltă mînă streașină la ochi privind cîteva clipe iscoditor spre insula misterioasă de unde se rostogolea spre ei vuietul acela asemănător unui tunet îndepărtat. Apoi, întorcîndu-se spre băieți, le spuse poruncitor:

— O insulă în față! Începem căutarea tăurașului! Negoiță și Cocostîrc, ridicați pînza! Dihorule, treci la cîrmă... Navigăm spre o insulă necunoscută!

În timp ce Matei comanda ca un adevărat căpitan de navă, Negoiță și Cocostîrc prinseră cu dibăcie capătul pînzei în inelul de fier fixat în coasta bărcii, iar Dihorul, mutînd lopata scurtă din stînga în dreapta, raportă tare și solemn ca să fie auzit de toată lumea:

— Cîrma la sud-est! Navigăm spre insulă!

Învăluită în adierea ușoară a dimineții, barca își schimbă direcția și, făcînd un ocol mare, începu să plutească lin, ca o lebădă spre insula îndepărtată.

— Crezi că Mitică o fi pe insula asta? îl întrebă în șoaptă Negoiță pe Cocostîrc, ciupind din cînd în cînd cu vîrful degetelor apa ce aluneca foșnind pe lîngă barcă ca o mătase cenușie. Cocostîrc trase cu coada ochiului spre Matei și, întinzîndu-și tacticos picioarele lungi și subțiri ca să și le dezmorțească, îl pocni încet pe Negoiță cu dosul palmei în piept.

— Ascultă-mă pe mine, cumetre, pe Mitică l-au mîncat lupii... Eu unul v-am mai spus-o... Ne vînturăm de pomană pe aici. Și-ai să vezi că pîn'la urmă o să dăm de vreo belea. (Cocostîrc căscă adînc și se bătu cu palma peste gură.) Mai bine ne-am întoarce acasă.

— Ia taci din gură, interveni pe neașteptate Dihorul. Ce tot faci gură?... Acum ești pe mare, auzi?

— Și ce dacă sînt pe mare, se zborși Cocostîrc.

— Ce dacă ești? se răsti la el Dihorul. Pe mare se tace! Se tace, ca Robinson Crusoe și Cristofor Columb!

Argumentul i se păru lui Cocostîrc prea tare. Își țuguie uimit buzele și tăcu.

Între timp, barca plutea spre insulă. În stînga băieților, deasupra Călărașilor, soarele răsărea fumegînd dintr-un nor portocaliu, așternînd pe ape dîre tulburi și șerpuitoare de lumină. Orașul părea că arde. Sirena îndepărtată a unui vas fluvial se văita prelung și ascuțit pe Dunăre în marea de flăcări portocalii și roșii. Cei patru băieți plutiră o jumătate de ceas spre insulă cu pînza în vînt. Lucru ciudat. Cu cît se apropiau, insula misterioasă părea că se îndepărtează mereu, vuind, în întinderile fără de sfîrșit ale Iezerului. Deodată, Dihorul sări ca ars în picioare și strigă cu o voce speriată, nefirească.

— Atenție! Luăm apă, băieți!

Băieții încremeniră. Pe fundul uscat și smolit al bărcii un fir de apă șerpui limpede strecurîndu-se printre picioarele lor. Și apoi, se opri.

— Vedeți de unde pătrunde apa!... Astupați spărtura! le porunci liniștit Matei. Cocostîrc și Negoiță se aplecară și-o porniră de-a bușilea urmărind firul de apă ce se ivise de undeva din fundul bărcii pe sub picioarele Dihorului. Aici, firul de apă se oprea.

— Ei drăcie, nu văd nici o spărtură, mormăi Cocostîrc căutînd zadarnic cu privirea în jur.

În aceeași clipă, barca se legănă. Un șuvoi de apă țîșni din coasta ei ca dintr-un ac deseringă stropindu-l pe Cocostîrc din cap pînă în picioare. Apoi, se auzi un pîrîit de lemn putred și apa năvăli plescăind înauntrul bărcii. Ca la o comandă, cei trei băieți astupară spărtura cu palmele. Bolborcsind, spumegînd, apa țîșnea printre degetele lor împroșcîndu-i pe față și pe haine.

— Luăm apă, Matei! urlă Cocostîrc. Ți-am spus eu că barca e putredă. Ne scufundăm!

Făcînd un salt, Matei îngenunche lîngă ei și-și apăsă și el palmele peste mîinile lor încercînd să oprească apa ce năvălea fără încetare în barcă. Dar totul era zadarnic. În barcă apa creștea văzînd cu ochii. Matei își aruncă privirea în jur căutînd o salvare. Iezerul era pustiu. În urma lor, departe, pădurea de sălcii abia se mai zărea ca o dungă subțire și vînătă.

— Trebuie să ajungem la insulă, băieți! strigă acesta smulgîndu-și și pălăria de pe cap... Să pompăm apa afară.

Băieții se puseră pe lucru. Tăcuți și îndîrjiți umpleau pălăriile cu apă răsturnîndu-le apoi afară din barcă. Soarele se înălțase sus. O dată cu el, vîntul începu să sufle puternic prefăcînd întinderile nesfîrșite ale Iezerului într-o mare de solzi strălucitori. Catargul gemea din greu. Pînza, umflată de vînt, pîrîia din cînd în cînd ca un pepene răscopt în timp ce barca în care intra apă se legăna ca o rață uriașă cînd într-o parte, cînd în alta, despicînd valurile aurii. Îngenuncheați în apa tulbure și murdară, băieții munceau din răsputeri. Insula necunoscută se apropia. Acum era în fața lor. Cei patru băieți simțeau cum barca se umple de apă, gîfîie și obosește scufundîndu-se încet, încet.

— Pregătiți-vă de debarcare, anunță vesel Matei azvîrlind pălăria și sărind în picioare. În aceeași clipă se petrecu un lucru nemaipomenit.

Cu un bubuit asurzitor, ca de tunet, insula începu să alerge pe apă și, explodînd în mii de cioburi cenușii, se ridică fîlfîind în aer.

— A zburat insula! Zboară! strigă disperat Negoiță ridicînd brațele în sus parcă vrînd s-o prindă.

Ceilalți priveau încremeniți. Mii și mii de gîște sălbatice zburară pieziș pe apă și țipînd prelung se înăl-

ţară în stoluri mari spre cer. În curînd, „insula“ dispăru. În faţa lor nu mai era nimic decît apele lezerului nesfîrşite şi pustii. Gemînd parcă, barca se aplecă într-o parte şi începu să se scufunde. Apa năvăli clocotind în ea şi o umplu pînă sus.

— Ne înecăm! Săriţi din barcă! strigă Cocostîrc scoţîndu-şi haina şi azvîrlind-o cît colo.

Curios! În loc să se ducă la fund sau să se răstoarne barca se poticni de ceva şi se înţepeni. Cei patru băieţi se priviră înmărmuriţi.

— Ei drăcie, sparse tăcerea Negoiţă scoţînd cînd un picior cînd pe celălalt din apă, parcă vrînd să se convingă că nu visează. Ce fel de iezer o fi ăsta? Insulele o iau la picior şi bărcile în loc să se scufunde rămîn la suprafaţa apei. Să mă ia naiba dacă înţeleg ceva!

Dihorul se întoarse spre el şi îi spuse cu un zîmbet dispreţuitor în colţul buzelor, trîntindu-şi cu putere pălăria în apă.

— Halal de aşa expediţie în care nici măcar nu poţi să te îneci... Aici e o treabă de preşcolari, frăţioare... Nu vezi că stăm pe fund?

Matei sări din barcă şi făcu cîţiva paşi prin apa care de-abia îi ajungea pînă la genunchi. Se întoarse spre băieţi cu ochii strălucind de bucurie.

— Am avut dreptate! Mitică a putut să treacă pe aici... Acum sînt sigur c-o să-l găsim, băieţi.

— Dac-o mai trăi, mormăi Cocostîrc ieşind plouat din barca scufundată, şi-apoi pînă la „coada iezerului“ mai sînt vreo opt kilometri. O zi de mers prin apă... Eu unul m-am săturat. Mă întorc acasă.

Dihorul, ud din cap pînă-n picioare, sări din barcă şi apropiindu-se de Cocostîrc îl privi pieziş, ameninţător.

— Şi cu misiunea încredinţată de detaşament, cum rămîne, hai?

— Nu-mi pasă... Să-l ia dracu' pe tăuraş... Ce-i al meu? Eu mă întorc acasă.

— Nu-ţi pasă de detaşament? urlă Dihorul. Atunci dă cravata roşie încoa. Dă-o, n-auzi?

Cocostîrc îşi prinse cravata roşie cu amîndouă mîinile şi ţipă ascuţit:

— Nu ţi-o dau! Ce? Tu mi-ai dat-o?

— Lasă-l să plece, spuse întunecat Matei. O să-l judece detaşamentul pentru asta!

Dihorul se dădu la o parte, măsurîndu-l pe Cocostîrc cu dispreţ din cap pînă în picioare.

— Du-te bă, du-te. Dar să ştii de la mine că Cristofor Columb n-ar fi făcut una ca asta!

Punîndu-şi pălăria udă leoarcă în cap, Cocostîrcul o porni înapoi călcînd larg şi plescăind cu picioarele lui lungi şi subţiri prin apa cafenie şi tulbure a iezerului.

— Să mergem şi noi! propuse Matei prinzînd barca şi începînd să o tragă după el. Cei trei băieţi o porniră pe iezer îndîrjiţi şi tăcuţi, în timp ce deasupra lor pescăruşi albi ţipau jalnic, sfîşiind cu aripile văzduhul albastru.

Ilustraţii: COCA CREŢOIU

CRAPI LA PROŢAP

Pe iezer coborîse noaptea. O lună imensă, rotundă şi roşie răsărea undeva, departe, dintr-o pădure de sălcii, incendiind malurile înalte ale Dunării. Stelele mari şi limpezi, nefiresc de mari, se oglindeau în apa pe care crapii, sărind, o spărgeau în cercuri sunătoare de aur.

În zare, luminile Călăraşului se proiectau fantastic în noapte, azvîrlind în cerul înstelat curcubee mari de lumină.

Morţi de oboseală, dîrdîind de frig, cei trei băieţi mergeau pe iezerul întunecat trăgînd din greu barca plină cu apă după ei. În jur, totul era tăcut şi pustiu.

— Pămînt! strigă pe neaşteptate Dihorul oprindu-se în loc. Băieţii se opriră şi ei. În faţa lor se zărea un mal înalt şi pustiu strălucind alb, ca de cretă, în lumina rece a lunii. Cu strigăte de bucurie băieţii părăsiră barca şi se repeziră spre mal. Negoiţă căzu.

— Ce s-a întîmplat, mă Negoiţă? îl întrebă mirat Matei oprindu-se lîngă el.

— M-am împiedicat într-o plasă, se plînse Negoiţă... Uite, mi s-au încurcat picioarele în ea.

— Staţi aşa! răsună în noapte un glas limpede şi răspicat. Nici un pas că trag! mai adăugă glasul în timp ce un închizător de armă zăngăni în liniştea nopţii.

(Va urma)

Minunile le înfăptuiesc OAMENII

— Dragi copii,

Pe strada voastră, în cartierul vostru se ridică mereu noi şi noi blocuri. Multe dintre ele se clădesc cu o iuţeală nemaipomenită. Vorba aceea: „Cresc văzînd cu ochii". Cîteodată, macarale puternice transportă pereţi întregi pe care îi aşază, cu precizie, la locul lor. „Iată—spunem noi atunci —, blocul acesta se construieşte din prefabricate".

Ca să pătrundem în tainele prefabricatelor şi ale metodelor rapide de construcţie, „Clubul ştie tot" a invitat în mijlocul său pe tovarăşul inginer Schapira Alfred. Tovarăşe inginer, aveţi cuvîntul.

— Îngăduiţi-mi întîi, dragi cititori, să vă întreb dacă cunoaşteţi prevederile planului de stat pe anii 1960—1965. Da? Eram sigur. Iertaţi-mi întrebarea. Ştiţi că se prevede o creştere mare a volumului de construcţii. Între 1960 şi 1965 se vor construi cca. 300.000 de apartamente, adică de 100 de ori mai multe decît cele din cartierul Floreasca. Aceasta este posibil datorită grijii partidului pentru bunăstarea oamenilor muncii.

Pentru a realiza un volum atît de mare de lucrări de construcţii, arhitecţii, inginerii şi tehnicienii au început să cerceteze metode noi care să le dea posibilitatea să termine lucrările în cel mai scurt timp posibil. Dintre metodele găsite, o să vorbim despre metoda construcţiilor din prefabricate.

Să vedem cum procedează constructorii atunci cînd clădesc o casă din panouri prefabricate.

Panourile prefabricate sînt părţile componente ale unei construcţii executate din beton armat şi care reprezintă pereţii, planşeele, scările etc... Ele se numesc prefabricate deoarece nu se execută chiar la locul de construcţie al casei respective, ci sînt fabricate dinainte la un atelier sau o fabrică din apropiere.

Pentru a înţelege mai bine cum se execută aceste lucrări de construcţii, vom urmări pe schemă fazele confecţionării şi montării prefabricatelor.

Cu numărul 1 am notat pe schemă atelierul de prefabricate. În acest atelier sînt mai multe secţii de fabricaţie.

În prima secţie se fac cofrajele, care reprezintă tiparele viitoarelor panouri prefabricate.

Aceste tipare pot fi făcute fie din scîndură sau mai pot fi metalice, de beton sau de ipsos. Tiparele au exact forma peretelui, pardoselii sau părţii de construcţie pe care vrem s-o facem. În figura 2 se poate vedea forma unui cofraj de perete exterior cu golurile lăsate pentru o fereastră şi o uşă de balcon, iar în figura 6 se poate vedea panoul prefabricat care a fost turnat în cofrajul desenat în figura 2 şi în care s-au montat uşa şi fereastra. Aceste cofraje se ung pe dinăuntru cu un ulei special pentru ca panoul de beton ce se toarnă în ele să poată fi uşor scos după întărire.

A doua secţie din atelierul de prefabricate este secţia care se ocupă de pregătirea nisipurilor şi pietrişurilor. Nisipurile şi pietrişurile se numesc agregate, iar secţia aceasta se va numi şi ea secţia de agregate.

O dată cu nisipul şi pietrişul se pregăteşte şi cimentul pentru confecţionarea betonului.

Cea de-a treia secţie din atelierul de prefabricate este secţia în care se pregătesc armăturile de fier. În această secţie, fierul este întins şi apoi tăiat la dimensiunile care trebuie.

Acum începe prefabricarea panourilor. În cofrajele pe care le-am făcut în secţia întîi se aşază armăturile de fier. Apoi, în nişte maşini speciale care se numesc betoniere, se fabrică betonul prin amestecarea nisipului, pietrişului şi cimentului cu apă. Acest beton se toarnă în cofraje şi se îndeasă bine de tot peste armătura de fier, care a fost pusă la început. Amestecul de fier şi beton este, la început, moale şi de aceea se lasă să se întărească. După întărire se scoate cofrajul, iar panourile astfel fabricate se păstrează într-un depozit. Cofrajele în care s-au turnat aceste panouri se curăţă, se ung din nou şi se vor folosi mai departe la turnarea altor panouri.

Şi acum să ne ocupăm puţin de locul unde vor fi montate prefabricatele, adică locul unde vom construi blocul.

După ce s-a construit fundaţia prin metodele obişnuite (beton sau beton armat) se trece la construirea *primului nivel*, care este parterul. Construcţia acestui nivel se face şi ea cu metode obişnuite, pe deasupra turnîndu-se planşeul de beton armat. Peste acest planşeu vom începe construcţia propriu-zisă a blocului de locuinţe din panouri prefabricate. Pentru a putea începe construcţia, este necesar să creăm posibilitatea de a transporta panouri de prefabricate de la atelier la locul de construcţie a blocului şi apoi să le urcăm pe bloc.

Deoarece panourile prefabricate sînt foarte grele (cîntăresc cîteva mii de kilograme fiecare), ele nu se pot transporta decît cu mijloace mecanizate.

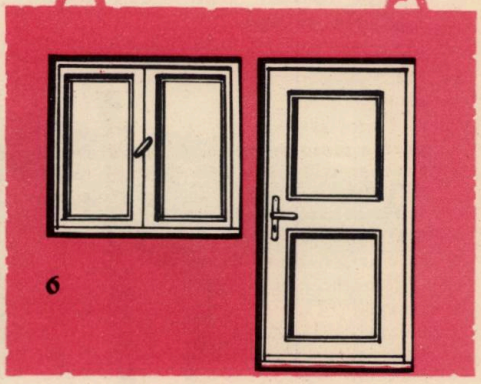

Un sistem modern este acela prin care transportul prefabricatelor se face direct din atelierul de prefabricate pînă la locul de construcţie cu ajutorul electrocarelor şi al cărucioarelor cu rotile. Această fază este prezentată în schemă.

La locul de montare al prefabricatelor, adică locul unde construim blocul şi care în schemă e notat cu numărul 3, panoul prefabricat care a fost adus de electrocar este luat şi ridicat de o macara (numărul 4 în schemă).

Montarea acestor prefabricate nu este însă chiar aşa de simplă. Ele trebuie unite între ele, şi legătura aceasta trebuie să fie foarte bine făcută pentru ca blocul care a fost construit să fie rezistent.

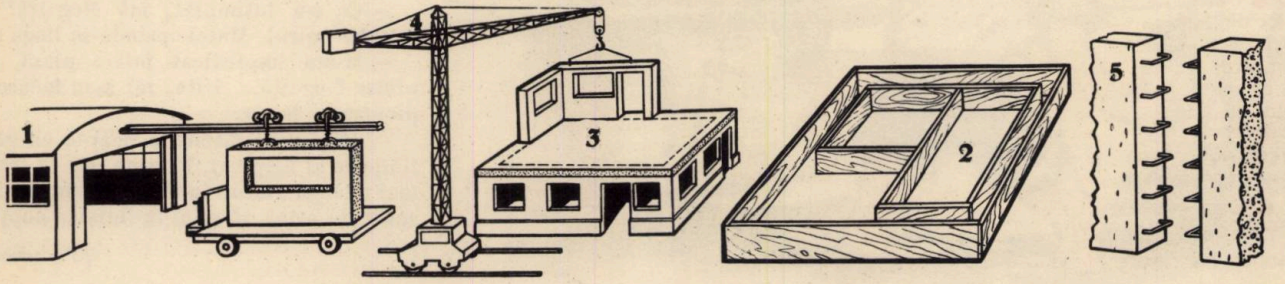

Să vedem acum cum putem să unim aceste panouri. Așa cum am spus la început, panourile prefabricate se fac din beton armat, adică o combinație de fier și beton. Am mai spus că fierul este tăiat în atelierul de prefabricate la dimensiunile de care avem nevoie. Aceste dimensiuni sînt mai mari decît dimensiunile panoului prefabricat, în așa fel încît fierul iese afară din panoul prefabricat și formează un fel de urechi care se numesc „mustăți", așa cum se vede în figura 5.

Aceste mustăți se așază una peste cealaltă și se lipesc prin sudură. În felul acesta, panourile au fost legate unul de celălalt. Pentru ca legătura să fie mai durabilă, se mai pune fier între aceste mustăți și apoi se toarnă beton deasupra în așa fel încît panourile care se îmbină fac un corp comun.

În felul acesta se așază panourile unul lîngă altul și se construiesc pereții apartamentelor. Apoi acești pereți se acoperă cu alte panouri care reprezintă planșeele apartamentelor și așa mai departe. Viteza cu care se montează aceste blocuri din panouri prefabricate este, la blocurile obișnuite, de un etaj pe zi.

Uneori, panourile prefabricate conțin în interiorul lor și conductele de apă rece, conductele de apă caldă pentru calorifer și conductorii electrici pentru iluminatul încăperilor, care se îmbină, la rîndul lor, între ele o dată cu îmbinarea panourilor de beton armat.

Aceste metode avansate de lucru se vor aplica din ce în ce mai des în țara noastră. Astfel de blocuri construite din panouri mari, prefabricate, se pot vedea în capitală în Piața Palatului R.P.R., pe Calea Griviței, pe plaja de la Mamaia și în multe alte locuri.

Trebuie să știți că cele scrise mai sus nu sînt singurele metode moderne pe care le aplică constructorii. Fiecare dintre aceste metode, la rîndul ei, suferă modificări în funcție de cerințele tehnicii înaintate.

Pe constructori îi mai pasionează și descoperirea de materiale noi care să fie mai bune, mai frumoase, mai ieftine și mai rezistente.

Proiectele de construcții se fac în institute de proiectări. Tehnicienii asigură respectarea proiectelor. Aceia care făuresc minunatele construcții sînt muncitorii: zidarii, instalatorii, electricienii. Prin efortul lor comun, ei ridică noi și noi clădiri care de care mai frumoase. Munca lor este plină de entuziasm. Brigăzile se iau la întrecere între ele, iar normele stabilite sînt totdeauna depășite. În mijlocul lor se află muncitori cu o calificare superioară, exemple de pricepere și de atitudine muncitorească, se află tineri pe care îi caracterizează entuziasmul, voința de a urma pilda celor vîrstnici. Ei se află pe schelele înalte, în cabina macaralei, la punctele de sudură, iar mulți dintre cei care au purtat în urmă cu ani cravata roșie de pionier arborează pe etajele clădirilor în construcție drapelul roșu de brigadă fruntașă. Ei privesc minunatele orașe ale patriei din înălțimea blocurilor-turn, și inima le bate cu mîndrie nestăvilită.

Ing. A. SCHAPIRA

AFLAȚI CĂ...

● Un metru pătrat de apartament din prefabricate este mai ieftin cu aproximativ 150 de lei decît un metru pătrat de apartament executat prin metodele obișnuite (cărămidă și beton).

● Materialul lemnos care se folosește la construirea unui bloc din beton armat și cărămidă poate fi folosit pentru construirea a 5 blocuri din panouri mari prefabricate. De asemenea, cimentul necesar construirii unui bloc cu 100 de apartamente după metodele obișnuite poate fi folosit la construirea unui bloc cu 120 de apartamente din prefabricate.

● Dacă pentru executarea unui bloc prin metode obișnuite sînt necesari 100 de muncitori calificați, pentru construcția unui bloc din panouri prefabricate sînt necesari doar 40.

● Dacă o construcție executată din beton armat și zidărie cîntărește 1.000 de tone, aceeași construcție realizată din panouri mari prefabricate va cîntări numai 550 de tone.

Pionierul Vîlcu Ion din clasa a VI-a din Bacău ne roagă să-i spunem cîteva lucruri în legătură cu nutreturile însilozate, despre care a citit adesea în ziare.

Pentru a răspunde la această întrebare, dăm cuvîntul tovarășului inginer agronom C. BORDEIANU.

Toată lumea știe că iarna, cînd cîmpurile dorm sub covorul alb al zăpezii, nu există pajiști înverzite. Cu toate acestea, pe bună dreptate, se poate spune că există și o „pășune" de iarnă a animalelor. Despre ce este vorba?

Oamenii de știință au stabilit că nutreturile verzi, dacă sînt însilozate, își păstrează și în timpul iernii aproape toate substanțele hrănitoare pe care le conțin. Așadar, animalele pot avea iarna nutreturi suculente și gustoase, mult asemănătoare cu cele de pe pășune.

De aceea, crescătorii au și denumit nutreturile însilozate „pășune" de iarnă a animalelor. În țara noastră, gospodăriile de stat și gospodăriile colective însilozează în fiecare an mai multe milioane de tone de furaje verzi, și îndeosebi porumb. La fiecare din gospodăriile colective, cum sînt cele de la Topraisar, Palazu Mare, Cobadin și altele din regiunea Dobrogea, se însilozează anual cîte 3.000—4.000 tone de furaje. Dacă sînt hrănite cu porumb însilozat, vacile dau producții mari de lapte. La G.A.C. Palazu Mare se obțin de la fiecare vacă peste 3.100 litri de lapte pe an.

Să vedem acum, practic, cum au procedat tinerii colectiviști din Topraisar la însilozarea furajelor. Ei au săpat niște silozuri asemenea unor gropi mari, lungi de 8—10 m și adînci de 2—3 m. Pereții gropilor au fost bine curățiți. Pentru o bună dezinfecție s-au ars în gropi paie, apoi s-a stropit cu var.

Atunci cînd este încă verde și are boabele formate, porumbul de siloz se recoltează și se aduce la tocătorile mecanice. Porumbul este tocat și aruncat direct în silozuri.

Oamenii de știință au observat că cele mai bune rezultate se obțin atunci cînd porumbul este recoltat și tocat în cel mai scurt timp. După umplerea gropilor cu porumb de siloz, acesta se presează cu ajutorul tractoarelor cu șenile. Nutrețul însilozat se păstrează mai bine și pe o perioadă mai îndelungată dacă fiecare siloz se acoperă cu un strat de pămînt.

Să facem acum o mică socoteală. În țara noastră se prevede ca în viitor să se cultive suprafețe tot mai mari cu porumb de siloz. Dacă se va obține o producție medie de numai 40.000 kg la hectar, în total vom avea cîteva zeci de milioane de tone de porumb siloz.

Această cantitate uriașă de porumb siloz, dacă ar fi folosită în hrana vacilor, ar da putința să se obțină în plus mai multe milioane de hectolitri de lapte pe an. În anul 1965 producția de lapte în țara noastră va ajunge la peste 50.000.000 hectolitri. Un adevărat rîu de... lapte!

CHEIA

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

„Vacanță! Marea recreație a anului școlar... Eh, să te uiți la orar și să stai, să stai, fără să miști un deget. Asta-i vacanța! ... Două luni o să mă tot prăjesc la soare. Nimic n-am să fac! Adică am să țin un jurnal, jurnal în care voi nota zilnic tot ce mi s-a întîmplat în fiecare zi, zi de zi...“

Cu această meditație, urmată de hotărîrea de mai sus, a început vacanța lui Sandu. Cum s-a desfășurat? Ne-o spune jurnalul:

„3 iulie. Azi a fost cald. În rest, nimic de semnalat.

4 iulie. Azi n-a mai fost așa de cald. Răcoare.

5 iulie. Răcoarea s-a încălzit din nou...

6 iulie. F. f. cald...

7 iulie...“

Pagina a rămas goală. Și de la această dată zadarnic veți căuta vreun rînd în jurnalul lui Sandu. Și totuși în dimineața aceea f.f. caldă se întîmplase ceva f.f. ciudat.

Coborîse de-abia din pat cînd dădu cu ochii de un plic strecurat sub ușă. Recunoscuse scrisul lui Nicu, cel mai bun prieten al său. „Ce-i cu tine, Sandule? Nu te-a mai văzut nimeni de o săptămînă. Ți-am trimis vorbă de cîteva ori să vii cu noi la tabăra de curte. Am făcut excursii, o seară de ghicitori, concurs de recitări... De ce nu vii și tu? I-ai spus lui Alecu că pentru tine vacanța e un fel de prăjeală la soare. De ce stai așa, picotind, și aștepți bucuriile vacanței cum așteaptă bunica pe poștașul cu pensia? Să-ți vină acasă ca un fel de colet? Nu?...“

Mai departe Sandu nu citi. Se pomeni exclamînd:

— Știi că ar fi nostim?! Ce idee?! Să apară așa, pe negîndite, poștașul și să sune la intrare cu un colet sub braț...

— Poștaaa!

Ei bine, da! În pragul ușii se afla chiar poștașul... Și, lucru și mai de necrezut, sub braț ținea un colet... Un colet ferecat cu lacăt! Nimic extraordinar, o să ziceți. Asta e meseria poștașilor: să aducă scrisori, colete... Perfect. Numai că în acest caz nu știți ce era scris pe colet.

— „Expeditor... Vacanța! Conține daruri...“ Interesant, mormăi Sandu bucurîndu-se din toată inima că a rămas acasă. Ard de nerăbdare să văd ce daruri mi-a trimis. Dar cheița unde e, nene poștașule?

— Știu eu? Așa ne-a sosit, fără cheiță.

— Mda. Nu-i nimic. Îl deschid eu. La revedere...

Se apropia ora prînzului fără ca băiatul să fi izbutit să deschidă coletul. Încercase cu cheița de la penar, cu toate cele zece chei din legătura mămichii, cu fel de fel de sîrme îndoite...

— Îmi dă ceva de lucru, dar pînă la urmă tot reușesc eu, se înverșuna băiatul. Să-l slăbesc numai nițel cu ciocanul...

Bătea de cîtva timp cînd i se păru că aude niște ciocănituri înăbușite.

— Parc-ar fi ecou... Ecou în cameră?! La ușă nu bate nimenea... Poftim, las ușa deschisă!

Se afla la ușă cînd auzi din nou bătăile înfundate.

— Intră, zise cu glas moale.

Atunci, ei bine, atunci, pentru a doua oară, de necrezut în acea dimineață, din dreptul coletului se auzi o voce subțire, tînguitoare:

— Nu pot să intru.

— De ce?

— Pentru că nu pot să ies! Deschide lacătul... am să-ți fac o mulțime de daruri.

— Nu cumva ești vacanța? bîigui Sandu cu ochii căscați spre colet.

— Întocmai. Sînt vacanța ta...

— Și ce daruri îmi aduci?

— Nenumărate: excursii, carnavaluri, reuniuni...

— La pachet?! Extraordinar! Visul meu...

— Atunci deschide odată!

Sandu se învîrtea în jurul pachetului frîngîndu-și mîinile de neputință.

— Nu pot! Nu se potrivește nici o cheie. Nici șperaclul...

— Mai încearcă. Prietenii tăi cum au găsit-o?

— Au primit și ei un asemenea colet?

— Firește. Fiecare școlar primește. Caută-i și roagă-i să-ți împrumute cheița. Altminteri n-o să deschizi coletul nici cu iarba fiarelor...

Din acea clipă, în casă nu se mai auzi decît vocea lui Sandu. La început mormăind:

— Da? Atunci o să-l rog pe Nicu. E prietenul meu cel mai bun... Să-i dau un telefon... Apoi în receptor, cu un nou avînt: Alo, cu Nicu vă rog... Nu e acasă? E plecat? La muzeul de... Cum ați spus? A, s-a dus să vadă...

cum ați spus? Mamutul?! Da, desigur: ma-mu-tul, cum să nu știu?! Masculinul de la maimuță... Da, am mare nevoie de el... Mă duc să-l caut la muzeul... Cum ați spus? Da, de științe naturale... Zbor!

*

Se oprise chiar la intrarea în muzeu și abia atunci își dădu seama că... nu știa ce e mamutul.

— Care-o fi? se întreba Sandu, amețit de mulțimea animalelor. Poftim, caută acul în carul cu fîn! Dacă-mi amintesc bine, am învățat cîndva despre mamuți. Parcă la zoologie... Sigur că la zoologie! Era din familia... mă rog, amănuntul ăsta îmi scapă... Ca mărime se asemăna cu iepurele... Parcă... da, da asta e sigur. Ceea ce nu știu sigur e doar dacă mamutul e

mai mare sau mai mic. Atîta tot... Chestie de amănunt...

Își chinuia memoria plimbîndu-și privirea în dreapta și în stînga și deodată se lumină. Își amintea: mamutul — învățase precis — avea dinți ... întortocheați!!! Uite-l!!!

Se apropie în goană de un animal ai cărui colți străluceau ca două cuțite și citi eticheta:

— Mistrețul...Mda, nu e mamut, mormăi posomorît, dar se învioră de îndată. A, dînsul trebuie să fie! Sigur că da, se bucura Sandu pășind spre un nou postament, e clar... Dacă nici ăștia nu sînt dinți... întortocheați?! Silabisi dezamăgit: hîr-ciogul...

În sala păsărilor, firește, nu se mai uită la dinți... În sala fluturilor uitase de mamut... În sălile următoare uitase cu desăvîrșire și de Nicu... Își aminti de el de-abia cînd, vrăjit, amețit, uluit, se pomeni... în fața lui, la stația de troleibuz. De cheiță însă nu-și aminti decît după ce se despărțiră.

— Ca să vezi ce zăpăcit sînt! Am stat de vorbă cu el despre mamut, despre delfini și am uitat să-i cer cheița... Nu-i nimic, îi dau un telefon mai înspre seară. Pînă atunci, ca să nu uit, îmi fac un nod la batistă.

Se înserase aproape cînd Sandu terminase de povestit celor de acasă tot ce văzuse la muzeu. Era cald. Vru să-și șteargă sudoarea de pe frunte și dădu peste nodul de la batistă. Zbură la telefon.

— Cu Nicu, vă rog! A plecat? Da, eu sînt, Sandu... În legătură cu o cheiță... E la carnaval? Da, desigur, pot să-l găsesc acolo... E costumat? Atunci cum o să-l recunosc? Să păstrez secretul? N-aveți nici o grijă... Cum? Da, am înțeles... Îl voi recunoaște după... Cum ați spus? hale... bardă? Da, halebardă!...

Ajunse în parcul Palatului pionierilor în toiul carnavalului. Se oprise, rezemîndu-se de un platan, ca fermecat.

— Parcă-i o poiană smălțuită de flori... o poiană ce zboară, se rotește, alunecă... Prinți, domnițe, fluturași, bucătari, clovni, ursulești... Acum să-l caut pe Nicu... Cum a spus bunica lui că pot să-l recunosc? După faptul că are... barbă! Perechile se roteau într-un vals lin. Chiar lîngă el făcea piruete cineva cu o barbă stufoasă, răsfirată în vînt.

— Nicule! se pomeni strigînd.

— Nu sînt Nicu.

— Nu te mai ascunde după... barbă.

— De ce nu? chicoti bărbosul. Eu sînt Statu-Palmă-Barbă-Cot...

Sandu căută altă barbă. Erau destule. Una chiar lîngă el.

— Nicușor!

— Scuzați. Sînt Carabas Barabas...

Se învîrtea de ici-colo, căscînd ochii, îmbrîncit de dansatori cînd cineva se opri drept în fața lui, lovind în pămînt cu un baston înalt.

— Dumneata de ce alergi de colo pînă colo?

— Caut pe cineva.

— La carnaval nu se caută... Se găsește. Vă rog să dansați!

În aceeași clipă, o fetiță cu o pălărie roșie, uriașă se înclină în fața lui:

— Dansezi?

— N-am dansat în viața mea cu o ciupercă..., zise el și începu să danseze. Pălăriuța alunecă spre spate și ieși la iveală o față zîmbitoare, îmbujorată, cu un șirag de dinți mărunți, strălucitori.

— Te cunosc de undeva, șopti înroșindu-se fără să știe de ce Sandu.

— Probabil de la excursia de săptămîna trecută.

— Ce excursie? vru să întrebe Sandu, dar se opri stingherit — el nu mersese la nici o excursie — și schimbă vorba.

— N-ai putea să-mi spui cine era băiatul de adineauri?

— Care avea halebardă? rîse fetița. Apoi explică serios: este omul de ordine al carnavalului. Are grijă ca toată lumea să se distreze. Cînd cineva are o dorință lui i se adresează. Îl poți vedea în orice colț al sălii după... halebardă.

— A, știu! E Nicu...

— Atunci de ce mă întrebi pe mine? Ce glumeț ești!...

Orchestra ataca un nou vals. Parcul vuia de voie bună...

*

A doua zi de dimineață, de cum se trezi, Sandu puse mîna pe telefon.

— Alo, Nicule, a fost grozav, grozav... Îți povestesc eu tot... Ce fac astăzi? Nu știu... Mergeți la bibliotecă? Un concurs al prietenilor cărții? Sigur că da, îndată! Vin și eu... Acu' mă îmbrac... De ce ți-am telefonat?

Ca să-ți mulțumesc pentru zilele acestea de vacanță, de adevărată vacanță...

Puse receptorul în furcă și începu să se îmbrace zorit. Se opri deodată:

— Și totuși l-am chemat să-i spun altceva... Uite, un nod la batistă... Dar ce? Ce anume?

Uitase de cheiță... Dar la urma urmei nici nu mai avea nevoie de ea. Băiatul deschisese lacătul care zăvora darurile vacanței. Și darurile ei acestea erau: muzee, carnaval, excursii, prieteni...

— Și coletul? o să mă întrebați. În această privință... hm, unele lucruri și mie mi se par ciudate. De pildă, a primit sau nu coletul cu pricina? L-aș întreba pe Sandu, dar cine-l mai găsește acasă? O să-l întreb pe poștaș, n-aveți grijă. Uite, îmi fac un nod la batistă.

ilustrații: IURIE DARIE

SPORTURI DE APĂ

Sub denumirea de NATAȚIE înțelegem azi înotul și săriturile în apă, la care se adaugă și jocul de polo pe apă, iar sub denumirea de SPORTURI NAUTICE canotajul, cuprinzînd ambarcațiile cu vîsle și cu pînze.

ÎNOTUL este de mai multe feluri, împărțit după modul în care se fac mișcările brațelor și ale picioarelor: *craul* — numit și „liber" —, *bras*, *fluture*, *delfin* și *over* — cunoscut și sub numele de înot pe o coastă sau „indian", dar care nu este cuprins în cadrul concursurilor sportive.

Înotul a devenit azi un sport foarte popular în țara noastră. De la o vîrstă fragedă, copiii învață să înoate sub conducerea unor antrenori calificați. Pentru aceasta, în București și în alte orașe ale țării s-au creat de către U.C.F.S. centre speciale de înot pentru copii. Înotul nu este numai un sport de performanță. El contribuie la întărirea organismului în general, la dezvoltarea armonioasă a corpului.

Zeci de mii de tineri, băieți și fete, pionieri și școlari, au învățat și învață mereu să înoate. Cei mai buni au pășit chiar spre recorduri importante.

Bazine noi, unele acoperite, ștranduri mari și frumoase, instructori și antrenori bine pregătiți stau la dispoziția copiilor și a tinerilor să-i învețe să înoate și să-i pregătească pentru concursuri și întreceri sportive. Un număr impresionant de copii participă la spartachiada pionierilor și școlarilor. Aceia care nu știu să înoate să se străduiască, pentru că înotul constituie și una din condițiile pentru obținerea distincțiilor pionierești. Campionii de mîine ai patriei noastre se află printre cei mici. Aceasta o dovedește și „Cupa la natație a «Scînteii pionierului»", care s-a desfășurat ani de-a rîndul și în cadrul căreia foarte mulți pionieri și școlari au obținut timpi foarte buni în întreceri.

SPORTURILE NAUTICE

se împart, după caracterul pe care îl au, în următoarele ramuri:

CANOTAJUL POPULAR

adică practicarea canotajului pe ambarcații populare, bărci largi, foarte stabile, cu scaun fix și cu vîsle relativ scurte. Tipuri de bărci folosite: barca populară, barca universală, lotca.

CANOTAJUL ACADEMIC

se practică pe bărci speciale, lungi și înguste, care se numesc *schifuri*. După numărul de vîslași, schifurile se împart în următoarele categorii: schif de 1 și de 2 fără cîrmaci; de 2+1, de 4+1, de 8+1, în care plusul înseamnă cîrmaciul. Pe schif concurează atît fete cît și băieți.

O barcă asemănătoare schifului este *gigul*, ceva mai largă și mai stabilă, dar care nu se mai folosește în concursurile sportive.

CAIACUL

este o categorie specială care folosește o barcă de construcție deosebită, foarte joasă, lungă și îngustă, numită caiac.

Din aceeași categorie mai face parte și *canoea*, o barcă ceva mai largă, folosită în special în coborîrile pe ape repezi.

VELE

categorie de bărci cu pînze, numite și ele tot vele. Există numeroase tipuri de bărci cu pînze, din care vom enumera pe cele mai des folosite în concursuri: iola olimpică, snipe și star.

MOTOR

pentru concursuri se folosesc niște bărci mici, turtite, cu o singură persoană, numite „papuci", tocmai din pricina asemănării lor cu niște papuci de casă.

Ca și înotul, canotajul a căpătat o largă răspîndire printre sportivi abia după eliberarea țării noastre de sub jugul fascist. Lacurile din jurul capitalei, rîurile, lacurile mari din țară sînt locuri unde sporturile nautice au căpătat o amploare nemaicunoscută pînă acum la noi. Pescarii din Delta Dunării, bărbați voinici, adevărați fii ai apelor, cuprinși în concursuri sportive, au demonstrat pînă la Melbourne, la Olimpiadă, avîntul luat de practicarea canotajului în țara noastră. Echipe de tineri și de tinere, atît în țara noastră cît și peste hotare, s-au impus pe ambarcații diferite și în concursuri grele, cucerind titluri și întîlniri internaționale. Astfel, cunoscuții sportivi Ismailiuc și Rotman au adus patriei medalii de aur la Olimpiada de la Melbourne.

Mai e de adăugat un singur lucru principal: prima condiție ca un băiat sau o fată să se urce pe o barcă populară sau de concurs este să știe să înoate!

*

Acum, în vacanță, aveți cel mai bun prilej să învățați înotul, să vîsliți, să vă antrenați, să vă călițiți trupul.

Prof. IOSIF TEODORESCU ARGHEZI

MIC DICȚIONAR SPORTIV

TRAMBULINĂ — scîndură elastică de pe care se fac sărituri în apă

START — plecare, pornire; comandă de pornire

CULOAR — fișie de apă pentru înotător delimitată de frînghii întinse pe lungimea bazinului

PLONJON — săritură în apă

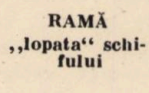

RAMĂ — „lopata" schifului

PADELĂ — lopată cu două capete (pale) pentru caiac; la canoe are o singură pală (se mai numește și pagaie)

PROVĂ — vîrful bărcii

PUPĂ — spatele bărcii

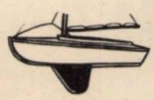

CHILĂ — baza bărcii, o șipcă montată între provă și pupă, dedesubtul bărcii

La 6 august sărbătorim ziua glorioasei noastre marine

Bătălia

— Iată, domnule căpitan, ce date ai la îndemînă. Comandantul dădu la o parte o perdea care ascundea harta litoralului nostru. La 23 august, adică alaltăieri, hitleriștii și-au retras unitățile spre sud-vest. În mîna noastră au rămas totuși vase de transport hitleriste, unele încărcate cu alimente și muniție, precum și mai multe petroliere pline. Azi dimineață, unul dintre petroliere a explodat din senin și, precum vezi, mai arde și acum chiar în port. Se bănuiește că petrolierul a fost torpilat. Spărtura se află mult sub linia de plutire; dîra torpilei n-a fost văzută de nimeni. S-a interceptat în cursul nopții o radiogramă cu dublucifru. Cu toate că era transmisă într-un cod cu totul necunoscut, ea a fost descifrată. Sună așa: „Lupul să muște cît poate. Dacă apa e sărată, rîndunelele aduc ce trebuie cînd ochii lupului sclipesc".

— Foarte poetic, murmură căpitanul Ștefan.

— Da. Foarte poetic. Ce concluzii tragi?

— Hitleriștii au lăsat o „codiță". Pesemne un submarin. Misiunea lui este să distrugă tot ce am capturat de la ei și chiar vasele noastre de luptă. Nu înțeleg însă ce-i cu rîndunelele.

Comandantul dădu din umeri. Îți dau trei vedete rapide ușoare, cu aruncătoare de grenade de adîncime. Cercetezi pătrat cu pătrat. Dacă există un submarin, el trebuie distrus. Nu avem vreme de zăbovit nici o clipă, chiar dacă o discuție ar fi folositoare. Trebuie să te grăbești și să hotărăști singur.

*

Navigau de 5 ore, pe o mare liniștită, fără să descopere nimic. Căpitanul Ștefan scruta atent întinderea albastră cu binoclul. Era un om la vreo 45 de ani, cu tîmplele încărunțite. Sub aspectul său blajin se ascundea, de fapt, un om plin de acțiune, energic, cu un sînge rece nemaipomenit.

La drept vorbind, era îngrijorat. Îi știa pe hitleriști șireți și primejdioși.

Pe „Vultur 1", vedeta comandant, comanda el, dar pe celelalte două vedete comandanții erau tineri, lipsiți de experiența de luptă cu submarinele.

— Zgomot de motor la prova, direcția nord-est, adîncime 75 de metri, se auzi în pîlnia acustică de pe puntea de comandă.

Căpitanul tresări. Va să zică, „Lupul" apăruse. Ordonă așezarea în formație de luptă pentru toate navele, apoi începu urmărirea cu ajutorul aparatelor acustice.

— Submarinul încadrat, se auzi în pîlnie.

— Foc! ordonă Ștefan.

Pe dată, grenadele începură să zboare lateral, ca niște ciocane, bubuind sub apă năprasnic.

— Ulei la suprafață! răcni marinarul de la postul de observație.

Marinarii izbucniră în urale.

Dar Ștefan continua să fie neliniștit și ceru raportul acusticienilor.

În clipa aceea, un marinar de pe una dintre celelalte două nave strigă:

— Periscop la tribord!

— Viteză maximă! Dispersați-vă! strigă căpitanul în microfon. Dar era prea tîrziu. Urmă o explozie înfricoșătoare, și vedeta din stînga comandantului sări în aer și se scufundă imediat. Cealaltă vedetă primi o altă torpilă, care-i distruse numai cîrma. Căpitanul își dădu seama ce se întîmplase. Cei de pe submarin lăsaseră să se scurgă puțin ulei, înșelînd vigilența marinarilor, care, crezînd că submarinul fusese scufundat, primiseră atacul prin surprindere.

„Vulturul 1" remorcă vedeta avariată și spre seară acostă în port, avînd la bord mai mulți răniți.

*

Ștefan era vechi comunist. Izbutise însă să procedeze atît de dibaci încît nu fusese descoperit, așa că a rămas în cadrele armatei tot timpul războiului. Informațiile lui asupra mașinii de război hitleriste folosiră mult forțelor patriotice, conduse de partid, la 23 August.

Ștefan nu era omul care să dea înapoi. Pierderea celor două vedete îl îndîrjise. „Lupul" se dovedea șiret. Lucrurile trebuiau bine chibzuite. Era clar că „Lupul" nu avea o bază de aprovizionare. Prin urmare folosea combustibilul cu economie, nedepărtîndu-se prea mult de zona atacului. Iar noaptea trebuia neapărat să iasă la suprafață ca să-și împrospăteze aerul. Concluzia: „Lupul" trebuia atacat noaptea.

*

Era o noapte neagră, fără lună. Ștefan se apropiase cu băgare de seamă de zona cu pricina. Motoarele erau stinse. Nici o lumină la bord. Aparatele acustice nu înregistrau nici un zgomot. Dar poate că „Lupul" auzise apropierea vedetei. Trebuia să învingă acum cel ce avea răbdare și sînge rece. Ora 3... Ora 4... Întuneric deplin. Deodată, un bîzîit de avion. „Aha, rîndunelele care aduc tot ce trebuie!" — murmură căpitanul gîndindu-se la textul cifrat. Pesemne era un hidroavion greu care aducea și combustibil. „Să vedem acum dacă și ochii lupului or să sclipească". Dar ochii „Lupului" nu sclipiră. Nici o luminiță nu se aprinse. Ștefan chibzui rapid. Era clar că submarinul auzise apropierea vedetei. Se afla ori la fund, ori la suprafață. Dacă era la fund, trebuia să iasă la suprafață pentru aer. Dacă era la suprafață, trebuia să se cufunde înainte de revărsatul zorilor și atunci i s-ar fi auzit motoarele. Era ca un joc de șah. Cine pe cine? Avionul mai bîzîi un timp și se depărtă. În zare cerul devenea portocaliu. „Acum e acum" — gîndi căpitanul.

— Zgomot suspect la tribord, direcția nord-vest..., anunță aproape în aceeași secundă pîlnia acustică. Și apoi imediat se profilă pe cerul portocaliu silueta submarinului care încerca să se cufunde.

— Cu toată viteza în zigzag, comandă Ștefan. Foc cu toate armele de bord! Ochiți turela și mai ales trunchiul periscopului.

„Lupul" reuși să se cufunde, dar ochiul periscopului nu mai ieși la suprafață.

„Ai orbit «Lupule»" — murmură căpitanul, apoi ordonă:

— Lansatoarele de grenade! Foc!

Marea clocotea înfuriată în adîncime. La suprafață apăru o pată de ulei care creștea, se lățea clipă de clipă. Izbucniră din adîncuri bule de aer... Apoi... nimic. Toată lumea stătea, tăcută, la post.

Trecu un minut, două. Fața căpitanului se destinse. Și atunci răcni din toate puterile:

— Ura!

— Uraaa! răspunseră prelung marinarii. Soarele răsărea roșu, din mare.

„Lupul" își dăduse sfîrșitul.

A. ALBU

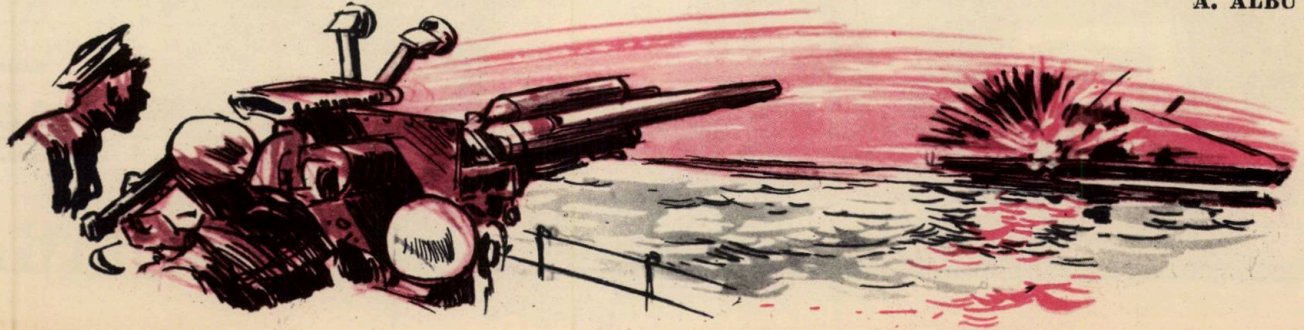

(Urmare din nr. trecut)

Anul 41042

Se fugăreau acum peste o pădure. Lipsiți de greutate, făceau salturi mari, de cîte 10-20 de metri, sprijinindu-se cu talpa de vîrful uriașilor brazi luminiscenți.

Apoi fugiră împreună peste oglinda unui lac. Din cauză că n-aveau greutate, apa i-azvîrlea cu elasticitate în sus; făceau salturi comice.

În sfîrșit, atunci abia îndrăzni Ols să-i mărturisească dragostea sa.

— Dar eu, răspunse Lu, voi îmbătrîni repede, în vreme ce tu mai ai de trăit aproape două veacuri.

— Iubirea, știința omului, voința noastră vor trebui să găsească o soluție, răspunse Ols.

Un an mai tîrziu, Ols împreună cu Lu se aflau la postul de comandă al planetei Pămînt II. Omenirea hotărîse ca în locul vechilor rachete să exploreze Universul cu ajutorul unei planete călătoare. Populația lui Pămînt II era de 2,7 miliarde de oameni, cifră simbolic aleasă, căci atîta avusese

Pămîntul în vechiul an 1957, anul I al erei interplanetare, cînd fusese lansat în U.R.S.S. primul satelit artificial.

Postul de comandă se afla în vîrful unui munte înalt. Nava planetă era o reproducere fidelă a Pămîntului I. Ea urma să caute în nemărginirea galaxiilor urmele vieții și să planteze pe cîmpiile infinitului un nou trunchi al omenirii, al nemuritoarei spețe omenești, mereu mai tînără, mai puternică în necontenit progres.

Din cauza distanțelor uriașe dintre planeta explorator și restul omenirii interplanetare, legătura cu ajutorul undelor era problematică. Exploratorii aveau să țină legătură cu restul omenirii prin intermediul undelor cerebrale — descoperire la care contribuiseră Mils, Nils și Pit. Cei doi frați gemeni se despărțiseră — unul era pe planeta explorator Pămînt II, celălalt rămăsese pe Pămînt I.

Lu avea să fie în comunicație cu Pit, rămas pe planeta Gînd.

Ols o privi pe Lu, care stătea într-un hamac, și-i spuse:

— Lu, fii atentă, pornim. Sper că în goana noastră de-a lungul lumilor să găsesc o cale prin care tu și ceilalți oameni veniți de pe „Arca lui Noe" să trăiți tot atîta cît și noi.

Dar Lu nu răspunse nimic.

— Lu! o strigă Ols îngrijorat.

Dar Lu nu răspundea.

Ols își aminti că vechii pămînteni aveau obiceiul de a dormi. În văzul miliardelor de oameni care așteptau pornirea planetei explorator, Ols apăru cu un obiect ciudat, despre care majoritatea oamenilor nu știau la ce folosește. Era o plapumă cu care o acoperi pe ființa iubită, ocrotindu-i somnul. Apoi, declanșă semnalul de pornire.

Pentru o clipă, luminile miilor de planete și sori pălîră, atît de mare era efortul energetic de a porni planeta Pămînt II, care apoi avea să gonească prin Univers folosind propria ei propulsie.

În clipa următoare însă, toate luminile planetelor și sorilor naturali și artificiali se aprinseră mai viu, feeric, salutînd parcă înțelepciunea, curajul și căldura inimii și minții omenești, mereu învingătoare.

SFÎRȘIT

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Lei 2.50

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 9 1961

revista pionierilor și școlarilor
editată de C. C. al U. T. M.

1954

Învățătoarea

de NINA CASSIAN

Țin minte-un timp ce nu l-a șters uitarea
Cînd, lîngă chipul mamei, mult iubit,
Îmi apărea alăturea alt chip,
Un chip frumos și blînd: învățătoarea.

Eram copii, vreo douăzeci, în clasă.
Unii mai vrednici, alții mai poznași,
Dar toți tăceam cînd auzeam pe sală
Mult așteptații, cunoscuții pași.

Intra cum ar intra în casa ei
Și ne vorbea de cîte sînt pe lume
În limpezi vorbe, pline de temei.
Și pentru înțelesul nostru-anume.

Voi ști oricînd, chiar anii de-ar mai trece.
De ochii ei, de părul ei bălai,
De mersul, de dulceața ei din grai,
De-nvățătura-i, niciodată rece.

Ea mi-a deschis spre lume o fereastră
Atunci, cînd drumul vieții a-nceput.
De-aceea cînt pe-nvățătoarea noastră
Și-i mulțumesc în gînd că m-a crescut.

Prietenie

ȘT. IUREȘ

Degeaba mă privești așa-ncruntat.
Vreau să pricepi: nu pot să fac ce-mi ceri,
Chiar dacă-n astă clipă ai uitat
Că nu de azi sau ieri-alaltăieri
Sîntem colegi, prieteni, pionieri.

Dăm teză. Și ce liniște în clasă!
Pleoapa ta-n anume fel bătu.
Eu tac. M-amenințI: „bine-bine, lasă...“
Și cu dispreț: „fricosule!“ Eu? Nu.
Sînt Inimă de șoim, cum ești și tu.

Ții minte, în excursie? Cuminte
Toți „iepuroii“-au mers pe drumul larg.
Noi doi, pe povîrniș, drept înainte...
Sau cine a urcat sus, pe catarg?
Bune-amintiri: le calci, dar nu se sparg.

Ridici spre mine foaia-ți albă, goală.
Zăpada ei mă frige. Totuși tac.
Văd un tărîm de dincolo de școală
Cu zeci de cărări ce se desfac...
De-aici, din alba, mîhnitoarea coală,

Te văd: acum ești medicul-chirurg.
În mînă ții, șovăitor, cuțitul,
Nestăvilite, roșii valuri curg.
Nu știi? Bolnavul își va da sfîrșitul...
Să-ți sufle — cine? Vîntul, în amurg...

Sau ești pilot — și propria ta viață
Depinde acum de-un gest ce nu-l cunoști.
Nu-ți suflă nimeni, nu, prin mări de ceață.
Nici ție, comandantule de oști,
Cînd greul bătăliei îți stă-n față.

Mecanicule, șoapte n-așteptа
În clipele de creștere-a presiunii.
Profesore, ești la catedra ta:
Școlarii tăi nu-ți vor sufla nici unii...
Cît singur știi, atît vei arăta!

Ci azi privirea pe furiș ți-arunci,
Ciulești urechea, șoapta s-o capteze...
Dar pe-ale vieții noastre drumuri lungi
Vei da mai multe și mai grele teze.
Cui îi vei face semn din ochi atunci?

Acestea ți le spune gîndul meu.
Ți-e foaia goală...fruntea în sudoare...
Ce negru mă privești! Te-ajut mereu,
De cîte ori îmi ceri, și cu ardoare,
Să-ți furi căciula însă, nu! Mă doare...

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor editată de C. C. al U. T. M.

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripsa

TUDOR ARGHEZI

Școala

Ei plecaseră-ntr-o seară,
Mai bondoci și mai lungani,
Și porniseră din gară
Cînd mai smezi, cînd mai bălani.

Dar pîrliți a turtă dulce,
S-au întors de ciocolată.
Lăsînd marea să se culce.
C-ajunsese zvăpăiată.

S-au întors băieții-acasă,
Ca să intre-ntr-altă clasă.

Din talaze răscolite,
Cer în ele, ele-n cer,
Ei aduc, pe-nsuflețite,
Mușchi de bronz și tălpi de fier

Că strădania le cere
Cerbicie și putere.

Se-mbulzesc la școli grămadă,
Mîndri, sprinteni și vioi,
Rînd pe rînd, ca la paradă,
Cîte patru, cîte doi,
Vrînd să intre toți mai iute.
Sînt la poartă vreo cinci sute.

De-a broscoiul și de-a racul,
Capra, leapșa s-au trecut,
Cu căderi de-a berbeleacul
Și nădragul descusut.
Vine ceasul să le placă
Altă trîntă și-altă joacă.

Lupta-i numai întreruptă.
Mai frumoasă pentru ei,
Se încinge altă luptă,
Între carte și condei;
Între minte mai ales
Și-nțelesul de-nțeles.

Căci la trupul sănătos
Va răspunde, mulțumită
Că-i de bine și folos,
Mintea nouă și-ascuțită.

Ziua școalei: sărbătoare.
O-nsemnăm în călindare.

PARTIDULUI

MIHAI BENIUC

Bătrîni ce cu mîndrie poartă
Lumina anilor în plete,
Bărbați voinici, stăpîni pe soartă,
Și mame și copii și fete,
Cu pieptul plin de bucurie,
Pe tot cuprinsul romînesc,
Voioși îți cîntă slavă ție,
Partid al celor ce muncesc.

Fierbinte inimă a țării,
Nestinsă rază de la Lenin,
Tu, din durerea-ncătușării
Întunecoaselor milenii,
Ne-ai arătat, prin gînd și faptă,
Prin jertfe de eroi, cărarea
Ce-a făurit în luptă dreaptă
Celor trudiți eliberarea.

Slăvită fie-ntotdeauna
Și preamărită ziua, ceasul
Cînd aprig înfruntînd furtuna
Tu ne-nfricat pornit-ai pasul
Și-ai pus pecetea înfrățirii
Între viteji de la Carpați
Și-ntre eroii dezrobirii
Și ne-am făcut de-a pururi frați.

Tu scut și sabie ne-nfrîntă,
În glasul steagurilor tale
Străbuna stăruință cîntă
Venind din vremuri de răscoale.
Tu ai schimbat-o întîia oară
Din milenară suferință
Și din robie milenară
În luminată biruință.

Scrisoarea

Tania nu se ducea, mai bine zis alerga la şcoală. Se grăbea atît de mult, încît ajunse prima în curtea şcolii. Dar n-a rămas mult timp singură. Alte fete erau nerăbdătoare să-şi revadă prietenele şi în scurt timp curtea se umplu de copii zgomotoşi.

— Ce bronzată eşti tu, Tania! strigă Galea Sidorenko, şi veni la ea în fugă. Nu cumva ai trăit în Africa?

— Am fost la bunica. În Cuban...

— Măi, măi!... Cred că te-a hrănit numai cu mere şi cu pere! Dar nouă nu ne-ai adus cumva?

— V-am adus, răspunse Tania. Alegeţi-vă cîte un măr.

Servieta Taniei „slăbi" foarte repede. Mai rămase pe fundul ei un singur măr, cel mai mic.

În timp ce prietenele ei mîncau mere şi deci nu puteau spune nimic, Tania reuşi să le povestească cît de mare e comuna în care stă bunica ei, pe ce rîu repede de munte se află ea, ce grădină are bunica. Restul ce mai avea de spus a fost nevoită să-i povestească numai Klarei, prietena sa cea mai bună. Ele au stat din clasa întîi în aceeaşi bancă şi aveau de gînd să stea împreună şi în acest an.

— Vai! Dar ţie nu ţi-am dat un măr! Cum de am uitat de tine?!

— Nu trebuie, spuse Klara hotărîtă. Ultimul nu se dă.

— Bine, spuse Tania. După lecţie mergem la noi. Am adus o ladă plină cu mere. Am adus şi struguri din satul bunicii. La ei în colhoz e o vie atît de mare!...

Pe Tania o întrerupse preşedinta detaşamentului.

— Să mergem, fetelor... Eu zic să ne pregătim s-o întîmpinăm.

Şi de-abia acum şi-a adus aminte Tania că puţin înainte de vacanţă fetele s-au înţeles între ele să pregătească în timpul verii cîte o mică surpriză pentru profesoara lor. Anul acesta, în prima zi de şcoală, ea împlinise 50 de ani şi 30 de ani de cînd e profesoară.

— Klara... Cum de-am uitat? spuse în şoaptă Tania.

— Ai uitat acasă darul? Mai ai timp să-l aduci.

— Nu... Am uitat cu totul de înţelegerea noastră... Ce mă fac acum?

— Uite ce, îi spuse Klara. Eu am făcut un album cu vederi din ţară. Ei bine, va fi darul nostru, al amîndurora.

— Dar eu nu ţi-am ajutat cu nimic.

— Am folosit pentru prima pagină cîteva desene de-ale tale.

— Oricum, nu vreau... N-am s-o înşel pe Nadejda Sergheevna. Am vrut şi eu să-i fac bucurie. În vara asta am pregătit bine gramatica.

Între timp a aflat toată clasa că Tania nu a adus nimic.

— Hai să ne gîndim cum s-o scoatem din încurcătură, spuse Klara. Eu m-am şi gîndit. Orehova are un scris foarte frumos. Să scrie ea pe o foaie de hîrtie o scrisoare Nadejdei Sergheevna despre surprizele noastre şi să-i spună cît de mult o iubim noi, toate fetele.

— Ce-ţi veni în minte, Klara? o întrerupse Galea. Probabil că ai uitat cum scrie Orehova! Abia-abia a reuşit să treacă la lucrarea scrisă de limba rusă. Va face atîtea greşeli, încît ne va fi mai mare ruşinea.

Fetele se uitară la Tania. Ele se temeau că se va supăra şi va începe să plîngă. Aceasta se întîmpla atît de des înainte. Dar acum Tania, lucru ciudat, nu s-a supărat.

— Bine, fie, zise ea. Voi compune eu scrisoarea, iar tu o vei revedea apoi. Pentru fiecare greşeală, îţi voi aduce mîine cîte un măr mare. Mă lăsaţi fetelor să scriu eu scrisoarea?

— Da, da! Scrie-o tu! strigară toate într-un glas, iar Galea adăugă:

— Mă tem că mîine o să mă doară stomacul de-atîtea mere.

— Dar să nu vă uitaţi. Am s-o scriu eu singură.

Deşi scrisoarea a ieşit foarte lungă, Tania s-a achitat excelent de sarcina sa. Rîndurile ei erau foarte drepte, literele — clare şi frumoase. La sfîrşitul scrisorii ea a desenat cu creioane colorate bucheţele de busuioc, de nu-mă-uita, un mac mare roşu şi un trandafir cu doi boboci.

Scrisoarea începea aşa:

„Scumpa noastră Nadejda Sergheevna!

Noi, toate elevele clasei a cincea A, vă iubim foarte mult. Cînd am aflat că la 1 septembrie împliniţi 50 de ani şi că au trecut 30 de ani de cînd învăţaţi copiii, ne-am gîndit să vă aducem un dar pe care să nu-l cumpărăm, ci să-l facem noi înşene. Totodată ne-am hotărît să învăţăm atît de bine, încît să nu mai fiţi niciodată mîhnită din cauza noastră..."

În timp ce Tania scria, fetele aranjau pe masă, pe pervazurile ferestrelor, pe băncile din faţă florile, albumele, semnele de carte, toate darurile. Cele care au fost împreună în tabără i-au adus în dar Nadejdei Sergheevna un abajur foarte frumos pentru o lampă de birou. Ele au lipit între două coli de hîrtie flori şi frunze naturale, apoi au făcut din această hîrtie un abajur. Dacă te uiţi ziua la el, nu observi nimic, dar cînd se aprinde lumina, rămîi uimit de frumuseţea lui.

De-abia aranjară totul şi veni în fugă pioniera de serviciu.

— Vine, vine! strigă ea.

— Cum rămîne cu scrisoarea? se fîstîci Galea.

— Pune-o pe catedră, îi spuse preşedinta de detaşament.

Nadejda Sergheevna intră în clasă şi privi fetele ca şi cum s-ar fi despărţit de ele numai ieri. Ea le dădu bună ziua din mers şi se duse direct la catedră.

— Dar ce este? întrebă ea, văzînd catedra ei ocupată. Aţi aranjat aici vreo expoziţie?

ea

Ilustrații : M. GYÖRGY

Spuse fetelor „stați jos", dar ele rămaseră în picioare. În sfîrșit, profesoara zări scrisoarea, își îndreptă ochelarii și începu s-o citească. Toate fetele urmăreau cu atenție fiecare cută a feței sale. Taniei i se părea că fața Nadejdei Sergheevna se face tot mai severă și mai nemulțumită. Dar iată că profesoara termină de citit scrisoarea, își ridică ochelarii pe frunte, scoase dintr-un buzunărel o batistă și o duse la ochi cu oarecare neîndemînare și neobișnuință.

— Vă mulțumesc, fetelor, spuse ea încet. Dacă eram singură, singurică, cu siguranță că aș fi plîns de-a-binelea de bucurie... Mi-a plăcut mai ales scrisoarea voastră. Am credința că ați scris-o din toată inima... De altfel, cine a compus-o? După scris pare-se că Tania Orehova.

În clasă fusese liniște și pînă atunci, dar acum se auzea ticăitul ceasului brățară al Nadejdei Sergheevna. Tania vru să spună că ea a scris-o, dar nu reuși de loc să-și descleștească buzele.

— Iertați-ne, Nadejda Sergheevna... Am avut de gînd să revedem scrisoarea și să îndreptăm greșelile, spuse președinta detașamentului.

— Asta înseamnă că scrisoarea a scris-o Orehova?

— Da..., șopti Tania.

— Iată, aceasta mă bucură mai mult ca orice, spuse cu voce limpede Nadejda Sergheevna. Într-o scrisoare atît de mare, Tania nu a făcut decît o greșeală. O singură virgulă nu este la locul ei. Ce-ai făcut, Tania, ai învățat în timpul verii?

— Da, Nadejda Sergheevna. Cîte două ore în fiecare zi...

Și deodată Tania își lăsă capul în jos și își acoperi fața cu mîinile. Toate fetele se alarmară, iar Nadejda Sergheevna se apropie în grabă de ea.

— Ce-i cu tine, fetița mea? Ce s-a întîmplat?

— Eu... eu... Iertați-mă, Nadejda Sergheevna, n-am vrut, numai din întîmplare am uitat... Să nu credeți că eu nu vă iubesc.

— Dar nu înțeleg nimic, spuse profesoara.

— A uitat să vă pregătească un dar, îi explică președinta detașamentului. Nadejda Sergheevna rîse, puse mîna pe capul Taniei și-i spuse cu un ton foarte blînd:

— Dar crezi tu că această scrisoare fără greșeli nu este un dar pentru mine? Pentru fiecare profesor de-al nostru, acesta este darul cel mai de preț. Nadejda Sergheevna cuprinse cu privirea întreaga clasă, își lăsă ochelarii pe nas și adăugă cu tonul ei obișnuit, profesoral:

— Stați jos! Să începem lecția!

În recreație, Tania scoase din servietă ultimul măr și-l întinse Galiei:

— Iată pentru virgulă, îi spuse ea veselă.

Toate fetele izbucniră în rîs, Galea mai zgomotos decît celelalte.

— Gata, să nu mai pomenim ce-a fost! strigă ea.

A. SMANKEVICI

A 50-A CORESPONDENȚĂ

În ziua aceea poștașul urca scările redacției ca de obicei, cu tolba plină de scrisori, sosite de la pionieri din toate colțurile țării. Printre ele am găsit și de data aceea vești de la pioniera Mariana Cojocaru...

A cîta scrisoare a Marianei să fie?

— A 50-a, constatam cu bucurie... Bravo, Mariana!

Dar ce înseamnă 50 de scrisori sosite de la un corespondent? Puse una lîngă alta, înseamnă tot atîtea imagini despre viața unei clase, a unui detașament, ba chiar a unei unități întregi.

Cînd în unitatea lor de pionieri a venit Eroul Muncii Socialiste Ștefan Tripșa să prindă pe pieptul celor mai buni pionieri steluțe roșii, distincțiile pionierești, corespondenta noastră Mariana Cojocaru ne-a povestit despre acest eveniment cu cuvinte înflăcărate.

Despre grupa de pionieri căreia Mariana i-a fost președintă, ea ne scria:

— Alcătuim o grupă de prieteni. Învățăm împreună. Împreună am reușit să n-avem nici un corigent. În ceasurile noastre libere mergem la film, discutăm despre cărți, facem sport... Iar acum ne pregătim pentru un eveniment deosebit... ne pregătim pentru a intra în U.T.M. Am studiat statutul, am discutat împreună despre drepturile și îndatoririle unui utemist.

E lesne de înțeles de ce pe Mariana, pe care o cunoaștem din scrisori, am dorit s-o cunoaștem și personal.

Am găsit-o pe Mariana la școală (învață la Școala medie „Frații Buzești" — Craiova), cu care prilej am aflat că este una dintre cele mai bune eleve. Ani de-a rîndul ea a avut nota 10 pe toată linia. (Nu ne-a scris niciodată că are note mari.)

E plăcut să stai de vorbă cu Mariana. Te privește cu ochi mari și liniștiți, cu un zîmbet nițeluș cam sfios, dar în vorbirea ei limpede, răspicată, ghicești multă voință și hotărîre.

Toți colegii o îndrăgesc pe fata aceasta modestă și harnică. Nu degeaba pe albul cămășii de pionier strălucește o steluță roșie — distincția pionierească. Iar noi ne bucurăm pentru toate succesele pe care le obține și o felicităm din inimă. Intrînd în clasa a VIII-a, sîntem siguri că Mariana va continua să fie corespondentă a revistei noastre și în același timp va ajuta pe alți pionieri să devină la rîndul lor corespondenți tot atît de activi ca ea.

TĂURAȘUL

Acțiunea povestirii „Tăurașul" de PETRE LUSCALOV se desfășoară într-un sat colectivizat de lîngă Dunăre.

Într-o zi, din pricina învălmășelii provocată de lupta unor tauri din cireada, gospodăriei, Mitică, un tăuraș de rasă, pe care copiii îl luaseră în grija lor, se rătăcește în Balta Dunării. Cîțiva colectiviști pornesc în căutarea lui. Un grup de pionieri, prinzînd de veste, se hotărăsc să pornească și ei într-o „expediție" pentru a-l găsi.

Reparînd o barcă veche cu velă, Dihorul, Negoiță și Cocostîrc, sub comanda lui Matei, pornesc în zorii zilei.

Primele aventuri se și ivesc. La un moment dat sînt gata să dea piept cu o turmă de mistreți, care pînă la urmă se dovedesc a fi simpli purcei.

Expediția își continuă drumul. Băieții ajung în iezerul Călărașilor. Aici barca lor fiind putredă începe să ia apă, dar cei patru nu-și pierd cumpătul și scot apa cu ajutorul pălăriilor, navigînd către insula care se vedea în zare. Dar pretinsa insulă nu era altceva decît un cîrd de mii și mii de rațe sălbatice, care la apropierea bărcii se înălțară în văzduh. Barca însă nu mai era amenințată de înec pentru că apa începu să fie din ce în ce mai mică. Sătul de expediție, Cocostîrc se întoarce acasă, neavînd răbdarea să ducă pînă la sfîrșit misiunea încredințată de detașament. Ceilalți trei pionieri înaintează pe iezer.

(Urmare din numărul trecut)

Pe iezer coborîse noaptea. O lună imensă, rotundă și roșie răsărea undeva departe într-o pădure de sălcii, incendiind malurile înalte ale Dunării. Stelele mari și limpezi se oglindeau în apă, încețoșate într-o lumină tulbure și albastră. Crapii, sărind, o spărgeau ici-colo în cercuri sunătoare de aur.

Morți de oboseală și dîrdîind de frig, cei trei băieți se tîrau prin iezerul întunecat, trăgînd din greu barca spartă după ei. Din cînd în cînd auzeau gîgîitul gîștelor sălbatice, care zburau în stoluri mari deasupra lor, fîlfîind sus de tot, printre stele.

— Pămînt! strigă deodată Dihorul oprindu-se în loc și întinzînd brațul spre o grădiște înaltă și pustie învăluită în perdele de trestii ce răsăriseră pe neașteptate în noapte, în fața lor.

Scoțînd strigăte de bucurie, băieții părăsiră barca și se repeziră spre mal, făcînd un tărăboi nemaipomenit cu țipetele lor. Ajunși la mal, se opriră. Insula părea tăcută și pustie. Ici-colo cîteva sălcii pletoase străfulgerau noaptea scînteind în lumina rece a lunii.

— Știți ceva? spuse Dihorul în timp ce-și storcea cu putere pantalonii leoarcă de apă... Parcă am fi pe „Insula Piraților"! Brr... Te-apucă frica, nu altceva!

— Crezi că-i cineva pe-aici? întrebă Negoiță în șoaptă, uitîndu-se mereu în jur cu neliniște și suflînd în pumni. Ce-ar fi să facem un foc?

— N-avem cu ce s-aprindem focul, se plînse Matei, scrutînd cu încordare împrejurimile. Ia ascultați! Voi n-auziți ceva?

— Ce s-aud? întrebă în șoaptă Dihorul, întorcîndu-se brusc spre iezer cu urechile ciulite... Da, parcă se aude un clipocit.

— Se apropie o barcă, spuse înfrigurat Matei.

— Or fi pescarii de la Mircea Vodă, își dădu cu părerea Negoiță, ducînd palmele pîlnie la gură gata să scoată un strigăt.

— Liniște! Nu știm dacă sînt pescari, sări Matei oprindu-l cu un gest. Pescarii umblă cu felinarul aprins la barcă... Mai bine să ne ascundem.

Aplecați, ușori ca niște umbre, cei trei băieți străbătură în fugă plaja de nisip și se ghemuiră după trunchiul gros al unei sălcii ce zăcea răsturnată pe mal. Printre rădăcinile ei zbîrlite și putrede băieții zăriră pe iezer o pată neagră, ca de funingine, ce se apropia încet, încet de mal. De-aici auzeau deslușit plescăitul cadențat al unor lopeți și scîrțîitul lor ascuțit în inelele de fier. Deodată luna ce plutea în apă se sparse ca un gălbenuș de ou și

băieții zăriră o clipă trecînd deasupra ei o barcă lungă și ascuțită. Cu un scrîșnet prelung, barca atinse malul și se opri. Băieților li se păru că luna spartă se repede după barcă ca o imensă caracatiță portocalie și apoi, legănîndu-se și sunînd, își încolăcește brațele și cade neputincioasă la fund.

Din barcă coborîră doi oameni. Siluetele lor se desenau negre pe plaja de nisip.

— Măi Stuf, zise unul dintre cei doi, un om înalt și subțire ca o prăjină... Eu zic s-ascundem barca în trestii să nu dea de ea „pelicanii", adică paza de noapte.

— „Pelicanii" au plecat spre Călărași, răspunse celălalt cu un glas ascuțit ce aducea cu un chițcăit de șoarece. Ne-au pierdut urma, Bărbosule.

— Mîine o să ne caute din nou, continuă lunganul, intrînd în apă și căutînd ceva în barcă. Unde-ai pus pușca, mă?

— Vezi că-i pe fundul bărcii, sub papură, continuă cel poreclit Stuf, începînd să tușească groaznic, bătîndu-se din cînd în cînd cu pumnul în piept. Mahorca m-a omorît!

Băieții auziră papura din barcă foșnind și apoi țeava unei puști străluci în lumina lunii.

— Ai găsit-o, Bărbosule? întrebă înăbușit cel cu tusea, căznindu-se să tragă o gură de aer în piept. Vezi că-i încărcată și-i piedica trasă!

Închizătorul armei zăngăni deodată în liniștea nopții. Ascunși după sălcii, băieții se făcură una cu pămîntul.

Individul înalt și deșirat ca o prăjină aruncă pușca pe umărul drept și, aplecîndu-se deasupra bărcii, întrebă parcă cu năduf:

— Și cu ăsta ce facem? Îl tăiem aici sau îl ducem viu?

— Nu știu, să hotărască șeful, răspunse celălalt. Dezleagă-i picioarele și dă-l jos din barcă!

— Ăsta-i dracu' în persoană... Așa jigodie n-am văzut, chicoti lunganul.

— Leagă-l cu funia de coarne, îl sfătui Stuf, întorcîndu-și buzunarele pe dos și scuturîndu-le cu grijă în palmă. N-ai cumva o foiță de ziar?

— Mai dă-le încolo de țigări, bombăni lunganul, trebăluind ceva cu o funie. Ești afumat ca o sticlă de lampă. Mai bine vino încoa și dă-mi o mînă de ajutor, că ăsta face pe nebunu'...

Stuf se apropie de el. La un semn al lunganului, amîndoi se aplecară deasupra bărcii și apoi, gîfîind și icnind, traseră pe mal ceva mare și greu. Deodată acel ceva se însufleți, sări în sus și o luă la fugă pe nisip întinzînd o funie lungă după el. Cei doi țineau strașnic de capătul ei. Smucitura fu năprasnică. Tăurașul—pentru că el era—se ridică în două picioare, mugi și se dădu peste cap, apoi se ridică și începu să fugă în jurul celor doi, sărind ca un țap sălbatic peste barcă, împroșcîndu-i cu o ploaie de stropi.

— Ține-l, mă! ține-l, mă! striga Bărbosul.

Deodată, tăurașul se întoarse, zbură spre ei cu capul în pămînt și, izbindu-i din fugă ca un fulger, îi răsturnă, tîrîndu-i agățați de funie după el pe plaja de nisip. Dar cei doi pehlivani erau prea grei. După cîțiva pași, tăurașul se opri gîfîind și căzu în genunchi, cu capul răsturnat pe spate, cu ochii scoși din orbite, în timp ce o spumă albă i se prelingea din botul trandafiriu, picurînd pe nisip.

— Privește! Ăsta-i Mitică, șopti cu sufletul la gură Matei, apucîndu-l de braț pe Dihor... Au pus mîna pe el și-l duc la tăiere!

Capul lui Negoiță se ivi pe neașteptate între ei.

— Cine-or fi ăștia, Matei?

Dihorul făcu un salt și-i astupă gura cu palma, șoptindu-i printre dinți.

— Taci, mă, că-s hoți...

Culcați pe plaja de nisip și ținînd cu putere tăurașul de funie, cei doi părură că ascultă liniștea adîncă ce plutea în jur.

— N-ai auzit niște vorbe? sparse tăcerea lunganul. Pe cinstea mea! parcă vorbea cineva după salcia asta...

Inimile celor trei băieți se făcură cît un purice.

— Unde, mă? După scorbura asta? se miră celălalt. N-am auzit nimic. Ți s-a urcat rachiul la cap!

— Și eu zic c-am auzit un glas ca de copil care întreba: „cine sînt ăștia, Matei?" — se încăpățînă lunganul, dînd drumul funiei și apucînd pușca ce zăcea pe nisip. Uite aici, după salcia asta

— Fugi, mă, de aici!... Ce să caute niște copii pe aici?

— Să mă ia dracu' dacă nu-i ascuns cineva după salcia asta, continuă Bărbosul și, ridicîndu-se și apropiindu-se de trunchiul salciei, se aplecă încet, încet peste el. Care ești, mă, aici?

Ținîndu-și răsuflarea, cei trei băieți zăreau umbra înaltă a vlăjganului, capul lui mare și lunguieț ca un dovlecel bătrîn. Inimile le băteau năprasnic, parcă vrînd să sară afară din piept. Dînd la o parte cu grijă rădăcinile putrede ale salciei, lunganul puse un picior pe trunchi, pregătindu-se să sară dincolo. În aceeași clipă se petrecu un lucru neașteptat care-i salvă pe băieți. Făcînd un salt, tăurașul îl trînti jos pe Stuf, încercînd s-o ia la fugă.

Agățat de capul funiei, zvîrcolindu-se pe nisipul ud, Stuf abia-abia reuși să-l strunească, acoperindu-l pe Bărbos cu o ploaie de înjurături. Bărbosul părăsi salcia și-i sări în ajutor. Apoi, ajutîndu-l pe celălalt să se ridice de

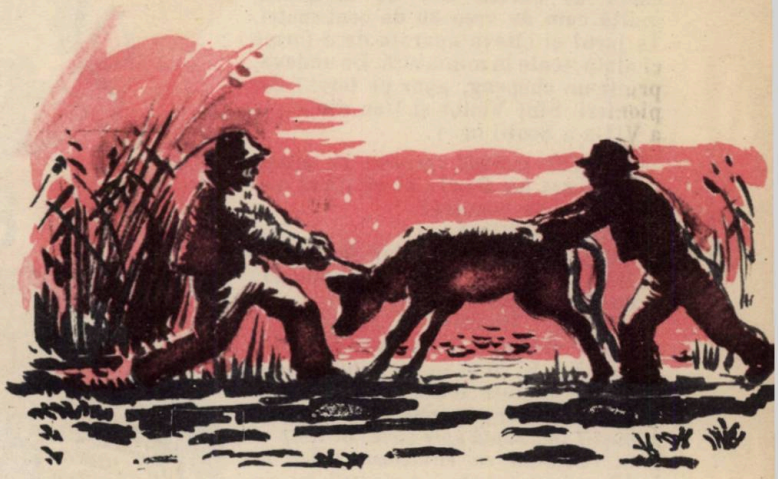

jos, tîrînd tăurașul după ei, amîndoi o porniră, certîndu-se și ocărîndu-se groaznic, în niște tufișuri de papură.

— Îți spun că era cineva după salcie, susținea cu încăpățînare lunganul, neluînd în seamă înjurăturile celuilalt.

— Ai început sa auzi voci? Și continua să-l ocărască, icnind și gîfîind. Dacă scăpam tăurașul, neisprăvitule? Se ducea mia? Trage de funie, ce stai!

Băieții nu îndrăzneau să se miște. Ascultau încremeniți cum cei doi se îndepărtează cu tăurașul prin păpurișuri, răsturnînd și frîngînd trestiile care pocneau sonor, împușcînd parcă liniștea adîncă a nopții. După cîtva timp, vocile lor se stinseră, pocnetele răsunară din ce în ce mai surd și mai adînc în stufărișuri și apoi se așternu o tăcere grea și apăsătoare.

(Va urma)

Spre STELE

SCENETĂ
de P. LUSCALOV

PERSONAJELE:

ALINA, președinta unității de pionieri de la Școala nr. 2
VICTOR
DAN
Primul pionier
Al doilea pionier
Al treilea pionier
Al patrulea pionier
ALEXANDRU
} Pionieri din cercul de astronauți de la Școala nr. 1

Decorul reprezintă terasa unei școli dintr-un cartier muncitoresc. Sfîrșit de vară. E noapte. Cerul înstelat strălucește puternic deasupra orașului. Undeva în dreapta, lîngă o bancă, niște scări perpendiculare de fier duc spre o platformă mai mică, unde se vede instalată pe un piedestal o microrachetă de carton sau de aluminiu, înaltă cam de vreo 30 de centimetri. În jurul ei cîteva aparate de o formă ciudată, toate în miniatură. De undeva, printr-un chepeng, apar pe terasă doi pionieri. Sînt Victor și Dan din clasa a VII-a a Școlii nr. 1.

VICTOR *(sărind sprinten pe terasă, se adresează lui Dan):* Ai verificat mecanismele de contact?

DAN: Verificat...

VICTOR: Bateriile sînt încărcate?

DAN *(sărind și el sprinten pe terasă):* Totul e în regulă, Victore...

VICTOR: Băieții i-ai anunțat?

DAN: Anunțat. *(Privindu-și ceasul de mînă.)* E 20 și 45 de minute ...La 21 și 10 minute toată lumea va fi la posturi. *(Victor se oprește lîngă un telescop și-l îndreaptă spre stele, în timp ce Dan continuă cu entuziasm.)* Là 21 și 10, microracheta „Antares" își va lua zborul spre stele... Trei mii de metri! Record absolut! Îmi închipui ce mutră vor face cei de la Școala nr. 2.

VICTOR *(manevrînd telescopul):* Ai pregătit articolul pentru „Scînteia pionierului"?

DAN: Da, îl am aici. *(Scoate articolul din buzunar.)* Să ți-l citesc?

VICTOR *(fixînd în sfîrșit telescopul):* Citește-l, te ascult...

DAN *(citind):* „...În noaptea de 14 spre 15 septembrie, cercul de astronauți al Școlii nr. 1 au lansat o microrachetă de tip «Antares» spre Venus... Racheta s-a ridicat în văzduh la 21 și 10 minute post meridian, la o altitudine de 3.000 de metri, atingînd o viteză de 1 kilometru pe secundă și doborînd anemicul record de altitudine de 2.000 de metri al Școlii nr. 2, stabilit de ei cu racheta «Ceres»... *(ironic)* construită după planurile celebrului și misteriosului «constructor Ali»!"

VICTOR *(rîzînd):* Într-adevăr, aș vrea să văd mutra celebrului Ali cînd va citi articolul... Ai aflat cine se ascunde în dosul acestei porecle?

DAN: Habar nu am. „Cei de la doi" fac un secret grozav din asta... Se pare că misteriosul Ali vrea să se păstreze în anonimat. *(Rîzînd.)* Dorința îi va fi îndeplinită... Peste cîteva minute „Antares" va spulbera gloria lui pentru totdeauna.

VICTOR *(îl întrerupe cu un gest):* O clipă.

DAN *(curios):* Ce e, Victore?

VICTOR *(cu necaz):* Apăruse Venus, a intrat înapoi în norul acela blestemat.

DAN: Să-ți citesc mai departe?

VICTOR *(privind prin telescop):* Citește.

DAN *(citind):* „...Planurile formidabilei microrachete «Antares» au fost elaborate de cunoscutul microrachetist Victor Lupan din clasa a VII-a B... Din motive de secret profesional nu dăm formula chimică a carburantului, o excepțională realizare în domeniul microrachetelor". *(Triumfător.)* Ce zici, sînt la pămînt „cei de la doi"?

(Prin chepeng apare pe terasă o fată de vreo 14 ani, frumoasă, subțirică și firavă ca o trestie. Fata se apropie de cei doi, care se uită surprinși la ea.)

ALINA: Bună seara!

DAN *(uimit):* Cine ești dumneata?

ALINA: Îl caut pe constructorul de microrachete Victor Lupan... Dumneata ești?

DAN: Nu. Eu sînt Dan. *(Arată spre Victor.)* Dumnealui este Victor Lupan.

ALINA *(întinzîndu-i lui Victor mîna):* Îmi pare bine: Bogdan.

VICTOR *(puțin fistichit):* Victor Lupan.

ALINA *(privind curioasă spre racheta):* Dumneata ai construit-o?

VICTOR: Eu.

ALINA *(cu profundă admirație):* Frumoasă rachetă. *(Se apropie de scările perpendiculare de fier.)* Are o linie aerodinamică minunată... De fapt e o continuare a Larissei Mojaieva... O cunoști pe Larissa Mojaieva?

VICTOR: Nu, nu o cunosc.

ALINA: Păcat, credeam că ești mai cult. Pe Larissa Mojaieva o cunoaște toată lumea. E o celebră constructoare de microrachete din Moscova. *(Brusc.)* Ați putea să-mi oferiți un loc... Nu-i frumos să țineți o fată în picioare.

DAN: Iete-te la ea...Că, te-am oprit noi să stai jos pe bancă? *(Arătîndu-i banca:)* Poftim, așază-te.

ALINA *(așezîndu-se și potrivindu-și cu eleganță rochița):* Știți pentru ce am venit?

DAN: De unde să știm? Doar n-am consultat oracolul de la Delfi!

ALINA *(ridicîndu-se brusc):* Ești obraznic.

DAN: Na, mai vrei ceva?

ALINA: Nici nu mă mir. Ai o față cam prozaică. Ești rumen și plesnești de sănătate. Trebuie să fii și-un mare mîncăcios. Ai niște ochi lacomi ca de călugăr.

DAN *(iritat):* Și cum ai dori să am ochii?

ALINA: Știu eu? Mai triști. Ca Eminescu sau Byron.

DAN: Asta-i bună. Ascultă, „fetițo", la urma urmelor, ce vrei? Ce cauți aici?

ALINA *(bătăios):* Ascultă, „băietaș". Nu-mi place că-mi spui „fetițo"... Eu ți-am vorbit serios, nu? *(Spre Victor.)* Și dumneata de ce îl lași să mă jignească?

VICTOR *(tresărind deodată):* Dane, te rog.

DAN *(uimit):* Îi iei apărarea împotriva mea?

VICTOR *(țeapăn):* Oricum, e o fată, nu vezi?

DAN: Dacă e fată, să ia o păpușă și să se joace. De ce se bagă între băieți? *(Are deodată o revelație. Se uită lung și bănuitor la fată.)*

ALINA *(simțindu-i privirea):* Ce te uiți așa la mine?

DAN *(misterios lui Victor):* Vino puțin. Vreau să-ți spun ceva... *(Se duc amîndoi în colțul stîng al scenei.)*

VICTOR: Ce-i, mă?

DAN *(făcîndu-i un semn discret):* Sst... *(În șoaptă.)* Știi ceva? Nu-mi place de loc fata asta.

VICTOR *(mirat):* Nu-ți place? De ce?

DAN *(misterios):* Să știi că e o iscoadă.

VICTOR *(privește nedumerit spre fată):* O iscoadă?

DAN: Da. Au trimis-o ăia de la „doi" să ne șterpelească planurile.

VICTOR *(nedumerit):* Planurile? Ce planuri?

DAN: Planurile rachetei... Formula chimică a carburantului... Uită-te la ea ce frumoasă e! Ca în filme! N-ai văzut „Secretul cifrului"? Toate spioanele sînt la fel!

VICTOR: Nu se poate. Nu cred să fie o iscoadă.

(Între timp, fata s-a apropiat de scara perpendiculară și se pregătește să urce sus spre rachetă.)

DAN: Ți-am spus eu. Uită-te la ea... Drept la țintă. Haide, vino să oprim mîna criminală să acționeze!

(Amîndoi se reped și barează țepeni drumul fetei.)

ALINA *(privindu-i mirată):* Ce s-a întîmplat?

DAN: Trecerea spre cosmodrom este oprită!

ALINA *(zîmbind):* Oprită! De ce? Este un secret?

DAN *(privind-o pieziș, insinuant):* Știm noi de ce...

ALINA *(spre Victor):* Și dumneata mă oprești să văd racheta?

VICTOR *(fîstîcit de-a binelea):* Eu... Eu... Iartă-mă, dar cum să-ți spun. Ar trebui să știm cine ești și de ce ai venit aici. Știi... planurile sînt cam secrete.

ALINA *(ridicînd mîndră capul):* Atunci aflați că sînt reprezentanta Școlii nr. 2 ...Am aflat de lansarea rachetei voastre și...

DAN *(cu un triumf teribil):* Poftim, ți-am spus eu? „Secretul cifrului".

VICTOR: Las-o să vorbească, Dane, de ce o întrerupi mereu?

ALINA: Îți mulțumesc. *(Întinzîndu-i un sul.)* Poftim. Planurile acestea îți aparțin.

VICTOR *(desfăcînd sulul):* Mie? Cum... Dar astea sînt planurile microrachetei mele... *(Răsfoiește hîrtiile.)* Secțiunea transversală a motorului... camera de injectare a gazelor... formula carburantului. *(Privește stupefiat spre fată.)* Cum au ajuns planurile mele la dumneata?

ALINA *(zîmbind):* Iartă-mă, dar nu pot să-ți spun.

DAN *(apucîndu-se cu mîinile de cap):* Vai nouă, am fost trădați!

VICTOR *(spre fată):* Pentru ce ai luat planurile?

ALINA *(simplu):* Ca să le studiez... Știi ceva? Formula chimică a carburantului este greșită.

DAN: N-o crede, minte.

VICTOR *(fără să-l bage în seamă):* Greșită? De ce?

ALINA *(arătîndu-i ceva în planuri):* Uită-te... Aici lipsesc două molecule de oxigen... În loc de oxigen greu ai un oxigen banal... Autocombustia rachetei nu se va produce.

VICTOR *(urmărind-o concentrat):* Două molecule de oxigen, zici?

ALINA: Da.

VICTOR: Se pare că ai dreptate. Da, da. Aici e nevoie de oxigen greu...

DAN *(trăgîndu-l într-o parte):* Ești nebun. Nu-ți dai seama că cei de la „doi" au trimis-o ca să ne încurce?

VICTOR: De ce ne-ar încurca?

DAN: Habar nu ai de misterele contraspionajului! Cei de la „doi" au pus mîna pe planuri și construiesc o rachetă aidoma cu a noastră... Vor să ne deruteze ca să cîștige timp. Să ne-o ia înainte. Ai înțeles?

VICTOR: Vorbești prostii, Dane. *(Se apropie din nou de fată.)* Ai dreptate. Va trebui să prepar carburantul din nou.

ALINA *(întinzîndu-i o cutie):* Nu e nevoie. Chimiștii noștri au executat carburantul vostru în laboratorul școlii... Vi-l trimit și vă roagă să-l primiți ca pe un dar tovărășesc.

VICTOR *(uimit din cale afară):* Au pregătit carburantul pentru noi? După formula mea? De ce?

ALINA *(mirată la rîndul ei):* Cum de ce? Ce-i de mirare în asta? „Antares" este mai bine construită decît racheta noastră... Trebuie s-o ajutăm să zboare mai sus, nu?

VICTOR *(privind tulburat la fată):* Să zboare mai... Ascultă, ce fel de fată ești dumneata?

ALINA *(simplu):* Cum ce fată? O fată ca toate fetele... De ce mă întrebi?

VICTOR *(tulburat):* Așa. Cum te cheamă?

ALINA: Mă cheamă Alina.

VICTOR: Alina? Ai un nume frumos...Sună limpede ca un clopoțel... Spune-mi...de ce te ocupi de rachete?

ALINA *(puțin visătoare):* Știi, eu stau într-un bloc aproape de Piața Palatului. În fiece seară după ce termin lecțiile sting lumina și ies pe balcon. Sînt așa de frumoase nopțile la noi... Luminile de neon îmbracă totul într-un aer albastru... Sus, la blocul turn, deasupra platformei elicopterelor, strălucește o stea mare și strălucește ca un inel de aur. *(Arătînd cu mîna spre cer.)* Uite-o colo!

(Continuare în pag. 12)

— Nicule!

— Viu!

Mă strigă din stradă să plecăm împreună la şcoală colegul meu de bancă, *noul* meu coleg. Ce băiat! Nici nu se compară cu cel pe care îl aveam anul trecut. Să vi-l prezint... Este vorba de Mirescu Dan.

— Coleg nou?! Cu neputinţă... După cîte ştim, sînteţi de ani de zile nedespărţiţi: la şcoală, la Palatul pionierilor, în tabere, la joacă... Un timp credeam că sînteţi fraţi. Sau măcar verişori. Şi pe urmă nu sînteţi vecini? Nu locuiţi pe aceeaşi stradă?...

Sînt sigur că oricine ne cunoaşte ar avea aceleaşi nedumeriri. Tocmai de aceea mă grăbesc să vă dau unele explicaţii. Într-adevăr, nu e chiar nou colegul meu de bancă. De altminteri, anul acesta nici nu ne-a venit vreunul nou în clasă. Şi totuşi titlul este exact. Pot afirma că stau în bancă cu un alt băiat, cu unul nou. Eh, dar cît ne-am luptat pentru ca vechiul Mirescu să devină acesta de acum!

... Iată, mergem spre şcoală. Discutăm despre teme, despre rezultatele exerciţiilor, mai izbim cîte o castană cu vîrful piciorului şi atunci ne amintim că peste cîteva zile avem meci cu a şaptea. Apoi iar discutăm de-ale şcolii. Trecem pe lîngă librărie şi îmi amintesc de scenele de anul trecut...

— Nicule, ai la tine 50 de bani?

— Ţi s-a terminat caietul?

— Aş. Dar nu mi-am scris tema. O să spun că n-am avut caiet... Arăt pe ăsta nou. Ce zici, îmi dai?

Uitîndu-se la librărie, îşi aminteşte şi el. Zîmbeşte, apoi izbucneşte în rîs. Rîde în hohote, frumos... Rîdea şi anul trecut. Şi tot în hohote... Numai că rîsul la el era pe atunci curată trăsnaie, neseriozitate. Pur şi simplu. Întîrzia, să zicem, la o oră. Intra apoi în clasă. I se făcea, firește, observaţie. Dar el rîdea:

— Am întîrziat pentru că era grozav de caraghios... Ştiţi, m-am uitat cum se joacă ăia micii în parc. Hi! Hi! Hi!

Sau în timpul orei.

Ridica mîna cînd un coleg, de pildă, se încurca la tablă:

— Ştii tu, Mirescule? îl întreba profesorul.

— Nu. Eu vreau să întreb altceva.

...Iată, acum trecem pe lîngă Muzeul regional. Încă o sută de paşi şi sîntem la şcoală. Prin geamurile mari se zăresc păsările împăiate. Le-am văzut pe toate ieri împreună cu Mirescu. Am pregătit lecţia de zoologie. Ne întîlneam cîteodată şi anul trecut să învăţăm. Mă ruga mai cu seamă după ce lua o notă slabă.

— Nicule, te rog, vino după-amiază să învăţăm împreună.

Mergeam. Ne aşezam la masă şi începeam să citesc cu glas tare, dar după cîteva minute îl auzeam:

— Ia te uită ce nasturi am. Facem un meci?

Nu-i răspundeam. Citeam mai departe, dar nu apucam să isprăvesc de citit noul paragraf că îl auzeam foindu-se şi scotocind în sertar.

— Ce zici de rulmenţii ăştia? Vrei să-i punem la trotinetă?

Citeam fără să-i răspund. După un sfert de ceas se ridica de la masă.

— Ştii ce? Du-te acasă. Nu pot să învăţ cînd cineva citeşte cu glas tare...

Acesta era Mirescu, colegul meu de bancă. Vă întrebaţi cum a reuşit să se schimbe? Iată.

La noi în clasă s-au împărţit carnetele de pionier pentru obţinerea distincţiilor. Lui Mirescu nu i s-a dat. Avea note sub 7. Sin-

PIONIERUL ESTE UN BUN TOVARĂŞ

Aşadar, vacanţa a luat sfîrşit. Mireasma pădurilor de brad, luminişurile cu iarbă fragedă, nisipul fierbinte, valurile înspumate, într-un cuvînt vacanţa a rămas în urmă! Începe şcoala. Noul an şcolar se anunţă făgăduind bucuria învăţăturii, a muncii colective, a convieţuirii zilnice alături de colegi şi tovarăşi. Într-adevăr, ce bucurie mare e să te revezi în prima zi de şcoală cu colegii de anul trecut, cu prietenii tăi, cu toţi pionierii din detaşament. Privindu-i pe pionieri cum păşesc pe străzi, în prima zi de şcoală, mîndri de cravata ce poartă la gît, mă gîndesc dacă ei cugetă cu seriozitate la răspunderea pe care o au în noul an şcolar, dacă ei ştiu ce înseamnă să fii un bun tovarăş, un pionier vrednic de cravata roşie. Sînt multe probleme care s-ar cuveni discutate acum, la începutul anului şcolar, dar mai întîi propun să vorbim puţin despre prietenie, despre spiritul tovărăşesc.

Cuvintele „pionierul este un bun tovarăş" sînt adesea rostite de voi şi traduse în fapte prin întreaga voastră comportare.

Spiritul tovărăşesc, purtarea îndatoritoare, plină de grijă şi interes pentru cei care vă înconjură, mari sau mici, pionieri şi nepionieri, sînt calităţi de bază ale comportării pionereşti.

Comportarea *tovărăşească* a pionierului trebuie să se manifeste tot timpul, în viaţa de toate zilele, în cele mai neînsemnate fapte. Sînt unii pionieri care rostesc cuvinte ca „Sînt gata să săvîrşesc fapte mari, eroice". Ei visează expediţii primejdioase, întîmplări excepţionale, unde ar dori să-şi pună viaţa în pericol pentru a salva avutul obştesc, şi alte fapte nemaipomenite, cu care prilej şi-ar putea arăta vitejia, curajul şi spiritul de sacrificiu. Dar visînd asemenea în-

ul eg

gurul din toată grupa noastră. Nu știu cît l-a durut pe Mirescu, dar în ziua aceea n-a mai rîs. După-masă am avut adunare de grupă cu un singur punct la ordinea de zi: cum să-l ajutăm să obțină și Mirescu carnetul. Au vorbit aproape toți... Dudu Dorin, cel mai bun din clasă, a zis că de acum încolo o să socotească notele lui Mirescu ca puse în dreptul propriului său nume. Și el n-o să se împace cu cinci și șase... Altul, Mitea Costin, a spus că îl va ajuta zi de zi la geografie. Honceru, căpitanul echipei de fotbal, a spus că și-a cumpărat o minge numărul cinci, din economii, dar dacă are să-l mai vadă cineva jucîndu-se cu Mirescu pînă nu-și îndreaptă notele îi dă voie să vîre briceagul în minge... El e dispus să învețe împreună... Fiecare s-a oferit să-l ajute.

Deodată, în timp ce discutam, l-am văzut pe Mirescu ridicîndu-se palid, cu ochii scînteind.

— Adică eu singur nu sînt în stare? Trebuie să mă duceți voi pe brațe?

A ieșit din adunare aproape plîngînd. În săptămîna aceea a luat primul zece. De atunci încoace nici o notă sub 7. Priviți pe grafic în dreptul numelui său: numai puncte roșii. Ieri, după ce am învățat la zoologie, l-am întrebat:

— Facem un meci cu nasturi?

S-a făcut că nu aude.

Da, s-a schimbat Mirescu. Și îi stă mult mai bine. Gîndiți-vă și voi: mai seamănă cu cel de anul trecut? Dar am ajuns în clasă. Ne așezăm în bancă amîndoi.

Ei, acum spuneți, vă rog: am avut sau nu dreptate? Am sau nu un nou coleg? Eu cred că da...

MIRCEA SÎNTIMBREANU

Ilustrație: C. CREȚOIU

tîmplări care le-ar ajuta să-și dovedească caracterul frumos, leal, bărbătesc, unii pionieri nu bagă de seamă că în curte băiețelul cel mic al vecinilor plînge fiindcă un copil mai mare i-a stricat bicicleta... sau nu observă că în autobuz o bătrînă stă în picioare, ținînd și o greutate în brațe, sau nu-i pasă că unul dintre colegii lui lipsește de două zile de la școală și ar trebui să treacă pe la el să-i ducă lecțiile... De pildă, la excursia organizată de detașament, duminica trecută, la pădure, doi elevi nepionieri n-au venit fiindcă un pionier îngîmfat a țipat cu glas tare în clasă că e excursia „detașamentului"... Da, a detașamentului de pionieri, dar oare copiii care nu sînt pionieri trebuie ținuți la o parte?

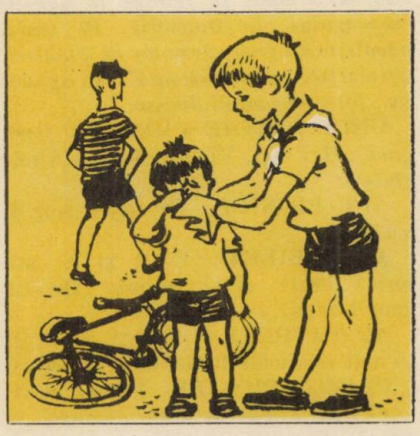

Față de asemenea fapte numai în aparență mărunte se definește o trăsătură importantă a pionierului, sentimentul tovărășesc.

Totodată însă pionierii nu trebuie să uite că a fi un bun tovarăș, a te arăta îndatoritor, gata să-ți ajuți prietenul nu înseamnă să-i îngădui o purtare urîtă, nu înseamnă să-i îngădui minciuna sau înșelătoria.

A fi un bun tovarăș înseamnă să ai o atitudine plină de grijă față de cei din jurul tău, dar în același timp să combați ceea ce este nedemn.

Este știut faptul că pionierul trebuie să fie un exemplu pentru ceilalți școlari și copii, că întreaga clasă îl privește cu ochi ațintiți. Dacă un pionier este mereu în frunte la învățătură și-n același timp își ajută colegii, dacă este exemplu prin toate purtările sale, își îndeplinește întotdeauna sarcinile primite din partea detașamentului, înseamnă că este un adevărat pionier, într-adevăr un model pentru clasa sa.

Dar în afara preocupării de a se comporta totdeauna bine, de a fi mereu în frunte, pionierul trebuie să se intereseze de tovarășii săi din jur, să observe dacă ei n-au nevoie de ajutorul lui. El nu poate trece indiferent, fără să cunoască motivul pentru care colegul de bancă n-a învățat la geografie în ziua respectivă, de ce o pionieră din detașament a venit la școală cu ochii înroșiți de plîns. Cum trebuie ajutați alți copii din clasă ca să devină la rîndul lor pionieri...

Pionierii, cei mai mulți, sînt adevărați și buni tovarăși. Ei îi ajută pe ceilalți copii să devină pionieri, îi pregătesc cu răspundere, le explică ce înseamnă cravata roșie, ce înseamnă a fi cel mai mic fiu al partidului, ce înseamnă a fi cetățean al unei țări socialiste, un viitor constructor al socialismului. Pionierul înțelege sensul cuvintelor „tovarăș" — „prieten". Prin purtarea sa prietenească, prin atitudinea sa tovărășească, el își cinstește cravata roșie.

În încheierea acestor rînduri, propun ca toți pionierii să ne scrie despre unele împrejurări în care ei cred că s-au comportat ca niște adevărați pionieri. Și atunci vom organiza o discuție colectivă cu participarea voastră pe această temă.

MIRA IOSIF

PIONIERI ŞI ŞCOLARI!

Ştiţi cum îşi petrec iarna albinele?

Dar cum îşi fabrică ele mierea?

Ştiţi ce să pregătiţi pentru a începe creşterea viermilor de mătase?

Despre toate acestea veţi afla urmărind rubricile „Micul apicultor" (cel care creşte albinele) şi „Micul sericicultor" (cel care creşte viermi de mătase).

UNDE, CÎND?

În numerele viitoare ale revistei veţi găsi rubricile „Micul apicultor" şi „Micul sericicultor".

(Urmare din pag. 9)

VICTOR *(bucuros):* E Venus. A ieşit din nor.

DAN *(privind prin telescop):* Mare lucru că străluceşte o stea!... Cine nu cunoaşte steaua Venus?

ALINA *(privindu-l compătimitor):* Nu străluceşte ea.

DAN *(ironic):* Zău! Atunci te pomeneşti că strălucesc eu!

ALINA: Norii care o înconjură conţin cristale de gheaţă care reflectă lumina soarelui ca o oglindă... De fapt nu e o stea, ci o planetă. *(Cu ironie muşcătoare.)* Se vede că eşti cam clei la astronomie! *(Lui Victor.)* Vreau să te ajut. Tu poate că ai să ajungi să zbori spre ea ca Iuri Gagarin... *(Alina se îndreaptă spre microrachetă şi o admiră.)*

VICTOR: Am s-o construiesc după planurile mele.

ALINA *(îşi schimbă privirea spre planeta îndepărtată):* Şi crezi că va zbura spre steaua mea?

VICTOR: Da. Va zbura... Vrei să-ţi arăt planurile ei? Le am jos în clasă. *(Se repede spre chepeng urmat de Dan.)* Vrei să mă aştepţi o clipă?

DAN *(tăindu-i calea):* Eşti nebun, Victore! Vrei să-i arăţi planurile... Dar nici n-o cunoşti măcar pe fata asta!

VICTOR *(îl dă la o parte pe Dan şi amîndoi dispar pe chepeng. Fata a rămas singură. Nu are ce face. Se apropie de telescop şi se uită prin el. Deodată dinspre chepeng răzbat glasuri vesele de pionieri. Fata tresare speriată. O clipă ezită parcă, vrînd să se ascundă undeva, şi-apoi se retrage în spatele chepengului, în întuneric. Pe terasă năvăleşte un grup zgomotos de pionieri. Strecurîndu-se neobservată prin spatele lor, fata coboară şi dispare.)*

UNUL DINTRE PIONIERI *(strigînd):* Hei, hei, Victore, Dane... Unde sînteţi?

ALT PIONIER: Pe unde s-or fi vîrît?

AL TREILEA: E 21 şi 5 minute. Peste cinci minute zburăm spre Venus.

AL PATRULEA: Băieţi, ce-ar fi să mai verificăm încă o dată aparatul?

PRIMUL PIONIER: Ideea e bună. *(Victor urmat de Dan pătrund pe terasă. Se opresc miraţi, cu planurile rachetei în mînă, căutînd-o pe fată cu privirea.)*

VICTOR *(spre băieţi):* Unde-i?

PRIMUL PIONIER: Cine să fie?

VICTOR: Ea...

AL DOILEA PIONIER: Care ea?

VICTOR: Fata! Am lăsat-o aici!

PRIMUL PIONIER *(neîncrezător):* O fată? Ce fată, nu era nici o fată!

VICTOR: Nu se poate! *(Se repede spre chepeng şi strigă.)* Alina!... Alina... *(Se opreşte brusc.)* Ali... na... Ali... Ali... *(Se loveşte cu palma peste frunte.)* Asta e! Ea este el.

DAN *(surprins):* Care el?

VICTOR: Nu înţelegi? Alina este constructorul Ali!

PIONIERII *(în cor):* Constructorul Ali o fată!

DAN *(se loveşte şi el cu palma peste frunte):* Acum am înţeles în sfîrşit totul.

VICTOR: Iartă-mă, dar eu nu mai înţeleg nimic.

DAN: Cum nu înţelegi? Doar e simplu ca bună ziua... Constructorul Ali a pus mîna pe planurile noastre şi şi-a dat seama că-i vom doborî recordul. Atunci...

VICTOR *(sec):* Şi-atunci?

DAN: A inventat toată povestea cu formula greşită a carburantului... Cu oxigenul greu...

VICTOR: De ce ar fi făcut-o?

DAN: Ca să-i primim carburantul făcut de ea. Ştii ce se va întîmpla? Vom încărca racheta cu el şi racheta noastră va sări în aer.

VICTOR: Minţi.

DAN: Mint? Aci e mîna contraspionajului...Cum au ajuns planurile la ea? *(Spre primul pionier.)* Ascultă, Alexandre, planurile şi formula carburantului erau la tine... Le-ai luat acasă ca să le studiezi, nu?

ALEXANDRU: Da, le-am luat. Dar ce-i cu tine? De ce mă priveşti aşa?

DAN *(arătîndu-i planurile):* Au fost planurile astea la tine sau nu? Cui le-ai dat?

ALEXANDRU: Eu, nimănui. *(Uluit.)* Mă întreb şi eu cum au ajuns la tine.

DAN: Cunoşti o fată Alina?

ALEXANDRU: Alina, da, desigur! E o prietenă a surorii mele. E preşedinta unităţii de la Şcoala nr. 2. O pionieră blondă, subţirică ca o trestie.

DAN *(cu aer de anchetator):* Cînd a fost ultima dată la voi?

ALEXANDRU: Acum vreo 10 zile.

DAN: I-ai arătat planurile?

ALEXANDRU: Nu.

DAN: Adu-ţi aminte. Planurile erau cumva pe masa ta de lucru?

ALEXANDRU *(căutînd să-şi amintească):* Pe masa de lucru? Nu... Parcă le aveam închise în dulap... Ba nu, stai... În ziua aceea... Da... da... Mi-a telefonat Victor şi mi-a cerut nişte date... Le-am scos din dulap şi...

DAN: Sora ta şi cu Alina erau acolo?

ALEXANDRU *(forţîndu-se să-şi amintească):* Sora mea şi cu Alina? Da, erau... *(Avînd o revelaţie.)* Acum îmi amintesc... Alina s-a apropiat de telefon... Eu vorbeam cu Victor. Şi-a aruncat privirea peste planuri şi...

STELE

DAN *(infrigurat):* Și-apoi?

ALEXANDRU *(amintindu-și):* Și-apoi... și-apoi... Nu mai țin minte. Parcă m-a strigat Sandu să mergem la meci. *(Spre unul dintre băieți.)* M-ai strigat, nu? Cînd m-am întors seara, n-am mai văzut planurile pe măsuță. Am crezut că le-am închis înapoi în dulap.

DAN *(triumfător):* E clar, mîna contraspionajului. Ca în filme.

VICTOR: Nu, pentru mine nu-i clar, Dane. Vrei să-mi dai articolul?

DAN *(mirat):* Articolul? Pentru ce? Vrei să adaugi povestea asta?

VICTOR *(rupînd articolul în bucățele):* Nu, vreau să scriu altul... Despre o fată minunată... despre un colectiv de constructori adevărați și să adaug cîteva rînduri despre un prieten de-al meu.

DAN: Ai înnebunit, pe cuvîntul meu. Ea și-a bătut joc de tine și tu...

VICTOR *(întinzîndu-i hotărît cutia adusă de fată):* Poftim carburantul pe care ni l-au trimis cei de la „doi"... Încarcă racheta.

DAN *(înfruntîndu-l pe Victor și pe băieții care încep să-l privească cu suspiciune):* Bine, vom vedea noi îndată cine are dreptate!

VICTOR: Racheta va zbura.

DAN *(punînd mîna pe scară):* Racheta va exploda. *(Se urcă sus pe platformă și încarcă racheta în timp ce băieții îl urmăresc într-o tăcere încordată. Apoi coboară triumfător scările, adresîndu-se lui Victor).* E gata, poftim, dă-i drumul.

VICTOR *(se duce și se oprește în dreptul unui microfon):* Atențiune, atențiune... Aici comandantul microcosmodromului B-12... Peste două minute racheta „Antares" pleacă spre Venus... Toată lumea la posturi!

(Băieții se risipesc ca potîrnichile printre aparate și se instalează fiecare la locul lui.)

VICTOR *(în microfon):* Alo, microcosmodromul... Cum stai?

ALEXANDRU *(cu căștile la ureche):* Microcosmodromul, bine... Racheta „Antares" gata la start!

VICTOR *(în microfon):* Atențiune, grupul electrogen... Cum stai?

AL DOILEA PIONIER: Grupul electrogen bine... Bateriile funcționează perfect.

VICTOR: Conectează.

AL DOILEA PIONIER: Atențiune, microcosmodrom B-12... Conectăm!

(În aparate începe să licărească lumini roșii și verzi.)

VICTOR: Pregătiți contactul *(Își privește ceasul de mînă.)* Mai sînt treisprezece secunde... opt secunde... șase secunde... patru secunde... trei secunde... Atențiune... Contact. *(Al doilea băiat împinge contactul.)*

DAN: Feriți, explodează!

Toți în afară de Victor se aruncă la pămînt printre aparate. Luminile roșii și verzi joacă din ce în ce mai violent. Microracheta stă nemișcată pe piedestal. Deodată, aruncînd o pulbere de scîntei și de fum, se ridică încet, încet și dispare în văzduh. (Racheta se va înălța pe o sfoară, iar jocul de lumini se va realiza cu lanterne.)

AL TREILEA PIONIER: Priviți... priviți... „Antares" zboară spre stele!

ALEXANDRU *(urmărind un aparat):* Cinci sute de metri... opt sute de metri... O mie de metri! *(Dan se retrage încet, încet spre chepeng. Alexandru sare în picioare.)* Ura!... Trei mii de metri, băieți! Record absolut!

PIONIERII *(în cor):* Uraaa!... Trei mii de metri. Am stabilit recordul!

ALEXANDRU *(apropiindu-se de Victor, care urmărește zborul microrachetei în văzduh):* Am învins! Auzi tu? Am învins. *(Surprins că Victor tace.)* Dar ce-i cu tine, la ce te gîndești?

VICTOR *(tresărind din visare):* La nimic... Mă gîndeam ce frumos zboară „Antares" spre stele.. Oare or fi zărit-o și cei de la Școala nr. 2? Tare aș fi vrut să o vadă și ei.

CORTINA

PE CÎMPIA BĂRĂGANULUI

Școala a început de cîteva zile. Copiii și-au potolit neastîmpărul și urmăresc cu atenție explicația profesorului. Dar în recreații amintirile din zilele de vară privesc o dată cu soarele prin ferestrele largi ale claselor sau ciocănesc în ușă.

— Ne-ați uitat? întreabă zilele petrecute la munte.

— Dar pe noi ne-ați uitat? întreabă zilele petrecute la mare.

— Cum să vă uităm? răspund copiii. Și-acum povestim de voi și vom mai vorbi despre voi multă vreme. Ați fost pline de farmec, ne-ați ajutat să legăm prietenii cu pionierii din alte orașe și sate, ne-ați prilejuit excursii prin locuri prin care n-am umblat niciodată...

Și așa, pionierii din toate școlile își amintesc zilele de vacanță și-și povestesc unii altora cum au petrecut.

Pionierii care au fost în vara aceasta în tabăra de la Gîldău, amenajată într-una din secțiile gospodăriei de stat „Panduri" din comuna Pietroiu, au și ei nenumărate amintiri.

* * *

Tabăra se afla în inima Bărăganului, dincolo de apele lenești ale Borcei, în împărăția nesfîrșitelor lanuri de grîu, a iepurilor sperioși și a berzelor.

S-au întîlnit în această tabără pionierii și școlarii din patru sate aflate în preajma G.A.S. Cele două săptămîni pe care le petreceau în tabără treceau în cîntece, în jocuri și voie bună.

Într-o zi, pionierii au primit în mijlocul lor pe tovarășul Gheorghe Dumitru, directorul G.A.S., Erou al Muncii Socialiste. Despre tovarășul Gheorghe Dumitru ei auziseră multe lucruri minunate, știau că este un om plin de energie, care străbate zilnic pămînturile nesfîrșite ale G.A.S., un om harnic și priceput, care se află mereu acolo unde este nevoie de el. Copiii mai aflaseră că scriitorul V. Em. Galan și-a construit unul dintre personajele romanului său „Bărăgan" inspirîndu-se din munca și activitatea comunistului Gheorghe Dumitru.

Se înțelege, așadar, de ce pionierii erau nerăbdători să-l asculte vorbind. L-au primit îmbrăcați sărbătorește. Tovarășul Gheorghe Dumitru le-a vorbit simplu, părintește, îndemnîndu-i pe copii să învețe cu sîrguință. A mai spus că ar fi bucuros să știe că unii dintre pionierii care se aflau acolo doresc ca atunci cînd vor fi mari să vină să lucreze la gospodăria de stat.

Tot povestind, tovarășul Gheorghe Dumitru s-a întors cu ani în urmă la vremea cînd gospodăria de stat abia lua ființă. Pe atunci, prin primăvara anului 1948, averea gospodăriei consta în cîteva sute de hectare de pămînt arabil, o pereche de boi, un tractor, o casă, o sută de oi. Astăzi G.A.S. are o întindere de 8.000 de hectare. Pe ogoarele întinse ale G.A.S., în prezent lucrează peste 120 de tractoare, 70 de combine, 70 de secerători; gospodăria posedă 700 de vaci, 10.000 de oi, peste 30.000 de păsări.

Înainte, aceste pămînturi erau stăpînite de cîțiva moșieri, care exploatau munca oamenilor, umilindu-i și amenințîndu-i.

Tînăra gospodărie de stat care a luat ființă în anii noștri a fost de nenumărate ori ținta sabotajelor și a uneltirilor dușmane. Foștii moșieri, chiaburii și uneltele lor răspîndeau zvonuri dușmănoase, încercau să mituiască anumiți oameni, urmărind să împiedice dezvoltarea gospodăriei de stat. Dar n-au reușit să înfrîngă voința muncitorilor, dragostea lor pentru avutul poporului.

— În 1949, spunea în continuare tovarășul director, cînd apele Dunării și Borcei amenințau să inunde gospodăria, să strice tot ce se realizase în răstimp de un an, muncitorii din gospodărie, în frunte cu comuniștii, au evacuat în altă parte zi și noapte tot avutul gospodăriei, grînele, vitele, mașinile. Ca să oprim năvala apelor și să căpătăm răgaz pentru a salva totul, am început să construim diguri. Țăranii muncitori din satele vecine ne-au venit în ajutor. Noaptea, chiaburii stricau digurile ridicate de noi, dar am prins de veste, am pus paznici, am construit din nou și am salvat gospodăria, raportînd cu mîndrie partidului că am reușit să înfrîngem toate greutățile.

În anul următor am început o mare acțiune de îndiguire. Am ridicat un dig pe o lungime de 44 km. Peste 2.000 de oameni au lucrat la construcția lui. Iar astăzi, oricît de năvalnice ar fi, apele Dunării vin pînă la dig, se izbesc de el și se retrag neputincioase...

Astăzi gospodăria noastră de stat este foarte mare și bogată.

Pămîntul este lucrat după metodele agrotehnice cele mai înaintate, folosim mașinile cele mai bune și experimentăm speciile de cereale și plante industriale cele mai productive. Anul acesta am trimis la școli pentru specializare 22 de fete și băieți. Prin efortul muncitorilor de la G.A.S. și avînd sprijinul țăranilor muncitori din împrejurimi, sute de hectare de pămînt neproductiv din baltă au fost date agriculturii. Avînd exemplul gospodăriei agricole de stat, văzînd realizările obținute de noi prin lucrarea pămîntului cu ajutorul mașinilor, țăranii muncitori din satele vecine s-au unit în gospodării colective. Oamenii de pe aceste locuri duc o viață nouă, îmbelșugată.

* * *

După întîlnirea cu tovarășul director și după ce au vizitat gospodăria, pionierii și școlarii veniți în tabără, vrînd să-și arate recunoștința, au cerut să ajute la unele munci pe măsura puterilor lor. Astfel, ei au fost repartizați la curățitul buruienilor de pe unele parcele de cartofi, au ajutat la culesul piersicilor. Pionierii au muncit cu tragere de inimă și mulți dintre ei se gîndeau cu plă-

lui, mama a trebuit singură să îngrijească toată familia. Era toată ziua în arșița cîmpului și trudea ajutată de copiii ei mai răsăriți, dar hrana abia le ajungea de azi pe mîine. Într-o zi, cînd se încheiau două zile de cînd copiii nu mai mîncaseră decît borș de urzici, mama și-a luat inima în dinți și s-a dus la administrator să-i ceară o dublă de mălai — domnul Craiu a fost dispus să-i dea în schimbul unei oi. Mama n-a avut ce face și i-a dat. Lui Petre nu i-a trecut nici acum ura împotriva administratorului. Foamea și umilința nu pot fi uitate. După eliberare, părinții lui Petre Visalon au primit pămînt, iar atunci cînd s-a înființat gospodăria colectivă din comuna Pietroiu au devenit colectiviști. Visul lui Petre era să devină mecanizator, și după terminarea școlii elementare a venit la S.M.T., unde, ajutat de cei mai vîrstnici, a învățat să conducă tractorul. În 1954 conducerea gospodăriei de stat l-a trimis cu încă vreo șaisprezece tineri la o școală de mecanizatori pentru specializare. Apoi s-a întors în gospodărie. În anul 1949, cînd au luat ființă brigăzile mecanizate, utemistul Petre Visalon s-a încadrat în aceste brigăzi, muncind cu însuflețire

cere că după terminarea școlii vor veni aici să lucreze ca agronomi sau crescători de animale.

ÎN VIZITĂ LA BRIGĂZILE MECANIZATE

Într-o dimineață, pionierii au pornit către una din brigăzile de tineri care lucrau la recoltarea grîului. Au scurtat drumul, trecînd prin livada de piersici pitici care-și plecau crengile încărcate de rod. După vreun kilometru de mers au auzit duduitul tractoarelor, care începuseră lucrul mai de mult. Sus, pe tractorul brigadierului fruntaș Visalon Petre flutura steagul roșu. În timpul campaniei de seceriș, combinele lucrează zi și noapte. Trebuie depuse eforturi pentru ca întinderea nesfîrșită a grînelor să fie recoltată la timp. Mașinile înghițeau recolta de grîne care pleca de pe combine în saci direct către silozuri. Tinerii din brigadă munceau cu însuflețire și răspundere. Pionierii au făcut cunoștință cu ei și le-au cerut să le vorbească despre viața și munca lor de astăzi.

...Petre Visalon a făcut școala primară în comuna Pietroiu. Era al cincilea dintre cei opt copii ai unor țărani săraci. Părinții săi lucrau pe moșia Brîncoveni, administrată de două slugi aprige ale moșierului care storceau vlaga a sute de țărani săraci. În timpul războiu-

în campaniile agricole, dovedind spirit de răspundere și dragoste pentru avutul obștesc. Mai tîrziu a devenit candidat de partid, iar acum păstrează cu cinste carnetul roșu de comunist. Ca și Petre Visalon, surorile și frații lui duc o viață îndestulată. Unii muncesc pe ogoare sau în fabrici, alții se află pe băncile școlii. Familia Visalon este o familie de oameni harnici, din mijlocul căreia sărăcia a plecat pentru totdeauna.

În campania din vara aceasta, Petre Visalon a recoltat 119.860 kg de grîu în numai nouă zile.

„Nimic nu e mai minunat decît să lucrezi în mijlocul naturii, să te bucuri de aer și soare și de liniștea cîmpiei" — le-au spus tractoriștii pionierilor.

Minunate au fost zilele petrecute în tabăra de la Gîldău, despre care ar mai fi încă multe de povestit. Tabăra le-a prilejuit pionierilor cunoașterea multor îndeletniciri de seamă. Acum la școală vor învăța cu și mai multă rîvnă, pentru că mîine la locul de muncă vor avea nevoie să știe cît mai multe lucruri, să fie cît mai bine pregătiți.

B. VLAD și MARIA COMȘA

Ilustrație: **N. POPESCU**

Drumul în COSMOS

IURI GAGARIN ÎȘI POVESTEȘTE VIAȚA

(Continuare din numărul trecut)

Casa noastră era ocupată de un fascist din Bavaria, pe care-l chema, dacă nu mă înșel, Albert. Încărca acumulatoare pentru autocamioane și nu ne putea suferi pe noi, copiii. Îmi amintesc că într-o zi fratele mai mic Borea s-a apropiat, din curiozitate, de atelierul fascistului. Călăul l-a apucat de fularul de la gît și l-a atîrnat, așa, de o creangă de măr. L-a agățat și a început să rîdă. Mama, se înțelege, a alergat să-l scape pe Borea, dar bavarezul n-a lăsat-o. Ce era să fac? Mi se rupea inima și de mila fratelui și a mamei. Am vrut să chem în ajutor vecinii, dar nu puteam: îmi pierdusem răsuflarea de parcă pe mine mă spînzurase, nu pe Borka. Dacă aș fi fost mare i-aș fi arătat eu fascistului blestemat...

Noroc că pe bavarez l-a chemat atunci o căpetenie de-a lui, iar eu cu mama l-am putut salva pe Boris. L-am dus în bordei și cu greu l-am readus la viață.

După exemplul celor mai mari, și noi, copiii, ne arătam ura împotriva fasciștilor cum puteam. Împrăștiam pe drum cuie ascuțite și cioburi de sticlă, care spărgeau cauciucurile mașinilor, iar lui Albert, care stăpînea casa noastră, i-am înfundat țeava de eșapament a motorului cu zdrențe și gunoaie. Deși încet, frontul se apropia totuși de satul nostru. Chiar și noi, copiii, ne dădeam seama de asta după tirul puternic al artileriei. Curînd, avangarda a ajuns foarte aproape — la numai opt kilometri de casa noastră. Satul era tixit de trupe germane. Ai noștri trăgeau în ei cu tunurile și-i bombardau. Mari neajunsuri pricinuiau fasciștilor avioanele de noapte „PO-2". Bîzîiau toată noaptea și aruncau „daruri". Așa trăiam — în foc și fum. Zi și noapte ardea cîte ceva prin apropiere. Nimic nu scăpa ochilor noștri atenți. Noi, copiii, vedeam și observam totul. Îmi amintesc cum odată deasupra satului au zburat șase avioane ale noastre. Apoi a început bombardamentul. Cînd ne-am uitat pe cer am văzut că avioanele se întorceau înapoi, dar unul lipsea. Fuseseră șase, iar acum erau numai cinci. Pe atunci nu știam să numărăm decît pînă la zece, iar scăderea n-o știam, totuși ne-am dat seama că unul lipsea. Ne întrebam cu desperare unde dispăruse. Dar deodată l-am văzut că apare. Era cuprins de flăcări și totuși continua să zboare.

Ne întrebam cu toții dacă avionul avea să ajungă sau nu la ai noștri. Pilotul însă s-a întors și s-a năpustit din nou asupra coloanei. Acum arunca bombe. În cele din urmă a căzut și el asupra dușmanului.

— La fel ca Gastello! La fel ca Gastello! am început noi să strigăm. Atît aparatul cît și pilotul au fost mistuiți de flăcări, așa încît n-am putut afla numele și locul de baștină al aviatorului. Dar toți știam că fusese un adevărat om sovietic, care pînă în ultima clipă luptase împotriva dușmanului. Cine va răzbuna moartea eroului? ne gîndeam noi. Cine are să povestească tovarășilor lui cum a murit?!

După puțin timp am aflat că avionul fusese lovit de tunurile antiaeriene hitleriste care se ploșiseră în spatele satului pe o colină. Răzbunarea a venit a doua zi dimineața, cînd au sosit cinci avioane de același tip — acum știu că erau avioane de asalt „IL" — și au șters de pe fața pămîntului atît bateria antiaeriană, cît și pe servanți. Nici un fascist n-a mai rămas în viață. Ai noștri le veniseră de hac.

În perioada aceea, satul nostru era complet izolat de restul lumii. Nimeni nu știa ce se petrece pe front. Dar într-o zi, un avion sovietic a aruncat deasupra satului afișe, care după ce au plutit o vreme prin văzduh, aidoma unui stol de porumbei albi, au căzut dincolo de gard, în lunca acoperită de zăpadă. M-am repezit și am ridicat de jos un afiș pe care am zărit un desen. Era un morman de cranii deasupra cărora stătea un corb cu mutra lui Hitler. Și dedesubt un text în limba rusă. Dar eu nu știam să citesc. M-am uitat în jur să văd dacă nu erau nemți prin apropiere, căci ei urmăreau întotdeauna afișele, am vîrît foaia de hîrtie sub haină și am alergat spre bordei. Acolo era Zoia, care după ce a citit mi-a spus bucuroasă:

— Iurka, știi ce victorie am dobîndit?

În afiș era vorba despre zdrobirea hitleriștilor la Stalingrad. Bucuria noastră n-avea margini. În toate bordeiele nu se vorbea decît despre înfrîngerea fasciștilor.

Curînd au început mișcări și pe frontul de la noi. Trupele sovietice porniseră ofensiva. Tocmai atunci, SS-iștii i-au luat pe Valentin și Zoia și împreună cu alte fete și băieți i-au mînat spre apus, în Germania. Mama, împreună cu alte femei, a alergat multă vreme după coloană, frîngîndu-și mîinile de durere, dar fasciștii le alungau cu patul armelor și asmuțeau cîinii împotriva lor.

O mare nenorocire se abătuse asupra noastră. Dar nu numai noi, ci tot satul era îndurerat, căci din fiecare familie fasciștii luaseră pe cîte cineva la muncă forțată.

Dar și necazurile au un sfîrșit. Bucuria a sosit și în satul nostru, și încă ce bucurie! Odată, la miezul nopții, în bordeiul nostru au intrat doi oameni, îmbrăcați cu cojoace albe și căciuli și avînd asupra lor puști automate. I-au oferit lui tata o țigară și au început să pună întrebări. Era primul grup de recunoaștere sovietic care venea la noi de la începutul războiului. Deși nici noi n-aveam ce mînca, totuși mama se tot frămînta ca să-i ospăteze cu ceva.

Cercetașii au plecat la fel de neobservați cum veniseră.

A doua zi, fasciștii au părăsit satul. Tata a ieșit în întîmpinarea ostașilor noștri și le-a arătat locurile minate de fasciști. Le cunoștea bine, căci toată noaptea urmărise pe furiș pe geniștii hitleriști. Colonelul sovietic, care purta o căciulă caucaziană înaltă și avea epoleți de culoare verde pe manta, i-a mulțumit tatei și l-a sărutat ca pe un ostaș. Tata a plecat în armată, iar acasă am rămas numai eu, mama și Boris. Toată munca în colhoz o făceau acum femeile și copiii mai mari. După o întrerupere de doi ani, am mers din nou la școală. O singură învățătoare — Ksenia Gherasimovna Filippova — preda la toate cele patru clase. Clasele întîi și a treia învățau în aceeași încăpere. Apoi urmau clasele a doua și a patra. N-aveam nici cărți și nici caiete. Tabla o găsiserăm noi, dar n-aveam cretă. Așa că am învățat să scriem pe ziare vechi. Ne bucuram mult cînd izbuteam să facem rost de hîrtie de împachetat sau de tapete vechi.

Multă vreme n-am primit nici o veste de la fratele și sora mea. Dar vecinii, care izbutiseră să fugă de la nemți și se întorseseră în sat, ne-au spus că și Valentin și Zoia au scăpat de fasciști și au intrat în armata sovietică. Curînd a sosit o scrisoare de la Zoia, cu ștampila poștei militare, și i-am citit-o silabisind mamei. Zoia scria că lucrează la serviciul veterinar al unei unități de cavalerie. Am primit apoi o scrisoare și de la Valentin. El lupta pe un tanc împotriva fasciștilor. M-am bucurat că fratele și sora mea trăiesc și m-am bucurat și mai mult că-i bat pe hitleriștii care ne pricinuiseră atîtea suferințe.

Războiul a durat mult — ni se părea o veșnicie. Toți oamenii erau mîhniți căci fiecare avea pe cineva de-al său pe front. Poștașul era oaspetele cel mai drag în fiecare casă. În fiecare zi aducea vești bune sau triste.

În clasa noastră exista o hartă veche a Europei pe care, după terminarea lecţiilor, aşezam steguleţe roşii care marcau înaintarea victorioasă a trupelor noastre.

— Soldaţii sovietici au eliberat Bucureştiul, Sofia, Belgradul!

— Armatele sovietice au început operaţiile militare pe teritoriul german.

— Au şi ajuns în Austria, ne comunica Ksenia Gherasimovna, cu lacrimi în ochi, toate aceste veşti bune.

Sub influenţa victoriilor dobîndite de armata sovietică, în ţările Europei se extindea mişcarea de rezistenţă, lua amploare lupta partizanilor, se năruia spatele frontului Germaniei fasciste.

Ore întregi stăteam în faţa hărţii şi studiam geografia după comunicatele militare ale „Sovinformbiroului".

Deoarece nu aveam manuale, mulţi elevi învăţau să citească după „Regulamentul de luptă al infanteriei", lăsat de ostaşi la sovietul sătesc.

Toţi aşteptam cu înfrigurare sfîrşitul războiului. Şi iată că într-o zi mama a venit în fugă de la sovietul sătesc, m-a îmbrăţişat şi m-a sărutat:

— Hitler kaput, trupele noastre au luat Berlinul!

M-am năpustit pe uliţă şi am văzut că vremea era frumoasă, că venise primăvara şi înfloriseră florile — iar în văzduhul senin cîntau ciocîrliile. M-au năpădit atunci un noian de simţăminte şi gînduri fericite, necunoscute încă, astfel încît m-a apucat ameţeala. Aşteptam întoarcerea grabnică a surorii şi fratelui meu.

De atunci a început o viaţă nouă, luminoasă, pe care n-o mai întunecă nici un nor. S-a terminat războiul, iar tata a plecat la Gjatsk ca să ajute la reconstruirea oraşului. Astfel ne-am stabilit la Gjatsk, pe strada Leningrad. Aici m-am înscris în clasa a treia, la şcoala elementară de pe lîngă şcoala pedagogică. Viitorii învăţători făceau practică la şcoala noastră de patru clase. Învăţătoarea noastră, Nina Vasilievna Lebedeva, era o femeie foarte tînără, cultă, atentă şi grijulie faţă de noi. Judecînd după notele obţinute, învăţam bine. Nina Vasilievna ne vorbea deseori despre Lenin şi ne arăta o cărticică cu notele elevului Volodea Ulianov. De sus pînă jos erau numai note de cinci[1].

— Şi, voi, copii, trebuie să învăţaţi la fel de bine, ne spunea Nina Vasilievna.

Colegii mei de clasă desenau portrete ale lui Vladimir Ilici, îi dedicau versuri. Mulţi dintre ei desenau şi făceau compoziţii frumoase. Dar eu nu aveam talent la aceste obiecte. Îmi plăcea mai mult aritmetica. Era o şcoală bună în care învăţau copii silitori. Mulţi dintre ei erau orfani de tată pe care-l pierduseră în război, iar mulţi erau orfani şi de mamă. Fiecare dintre ei suferise în timpul războiului, văzuse ororile săvîrşite de ocupanţi, trecuse prin chinurile foamei şi nedreptăţii — adică trăise tot ceea ce nu se poate uita şi ierta.

(Va urma)

[1] *Cinci e nota cea mai mare în şcolile sovietice.*

• APROAPE DE 2 ORI DISTANŢA DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ!

• 25 de ore şi 18 minute în Cosmos

(EROICUL ZBOR AL COSMONAUTULUI SOVIETIC, MAIOR GHERMAN STEPANOVICI TITOV)

* * *

În zilele în care revista noastră se afla sub tipar, o nouă şi uluitoare ştire a străbătut eterul. Atenţiune! Atenţiune! De pe teritoriul Uniunii Sovietice a fost lansată, la 6 august 1961, nava „Vostok-2" pilotată de cetăţeanul sovietic maior Gherman Stepanovici Titov.

Întreaga omenire a urmărit cu emoţie pe calea radioului şi a presei evoluţia navei „Vostok-2" pilotată de maiorul Titov, care avea să facă un zbor de lungă durată pe o orbită în jurul Pămîntului.

Timp de 25 de ore şi 18 minute, Gherman Titov a lucrat, a mîncat şi s-a odihnit în stare de imponderabilitate. El a dovedit astfel că omul poate lucra în cele mai bune condiţii în stare de imponderabilitate, ceea ce va permite pe viitor călătorii spre alte planete, spre Lună, spre Marte, spre Venus.

După 25 de ore şi 18 minute, după ce a efectuat 17 rotiri în jurul Pămîntului, reprezentînd cca. 700.000 km, la o înălţime variind între 178 şi 257 km, nava cosmică „Vostok-2" a aterizat în regiunea stabilită.

De pe bordul navei, Gherman Titov a trimis în timpul zborului un călduros mesaj adresat Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, guvernului sovietic şi personal tovarăşului Nikita Hruşciov.

De asemenea, la aterizare, Gherman Titov a primit un mesaj din partea tovarăşului Nikita Hruşciov.

Alături de Iuri Gagarin, cosmonautul Titov a adus glorie patriei sale, care l-a crescut şi l-a educat în spirit comunist, dîndu-i posibilitatea să devină un erou al lumii întregi.

Succes în noul

Septembrie. Din nou, prieteni, începeţi un an şcolar, din nou intraţi în clasele voastre spaţioase, deschideţi manualele şcolare, scrieţi prima temă pe caietul cu linii subţiri albastre. Aceste gesturi le faceţi simplu, firesc, liniştit. Copilăria voastră este senină. Partidul vă înconjură cu grijă, toate căile vă sînt larg deschise, puteţi să vă făuriţi cele mai îndrăzneţe visuri, cu siguranţa că ele vor fi realizate. Trăiţi într-o perioadă minunată, cînd clasa noastră muncitoare, sub conducerea partidului, desăvîrşeşte construirea socialismului în patria noastră.

Şi acum cînd începeţi un nou an şcolar, vi se cere să vă însuşiţi cît mai multe şi temeinice cunoştinţe. Să învăţaţi în aşa fel încît nici unul din voi să nu aibă note sub 7. Calitatea cunoştinţelor

NENUMĂRATE ŞCOLI NOI PENTRU COPIII PATRIEI

O dată cu începerea anului şcolar, în multe sate şi oraşe ale patriei, copiii au intrat în şcoli noi sau unii în săli de clase nou construite pe lîngă şcoli. Faceţi numai o socoteală şi o să înţelegeţi de ce avem nevoie de atîtea şcoli. În anul 1938/1939, doar 68.090 de copii urmau la noi cursurile claselor V-VII, în timp ce în anul 1960/1961 au urmat 579.972 de şcolari. Crescînd numărul şcolarilor noştri, creşte şi numărul şcolilor.

În acest an şcolar s-au construit pentru voi, prin grija partidului şi a guvernului, 3.200 săli de clasă, care se adaugă la cele 3.800 de săli construite anul trecut. Numai în regiunea Suceava, s-au dat în folosinţă anul acesta 30 de şcoli noi, iar în Bucureşti, în cartierele cele mai îndepărtate, unde copiii muncitorilor învăţau în trecut în barăci dărăpănate sau nu aveau şcoli de loc, au răsărit în anii puterii populare clădiri cu ferestre mari, construcţii scăldate în soare şi lumină... Sînt şcolile noastre noi... Pentru şcolarii bucureşteni, în anul acesta s-au mai construit încă 240 săli de clasă.

În satele şi oraşele din regiunea Maramureş, în toamna aceasta copiii vor intra în şcoli noi care totalizează 272 săli de clasă.

Numai în raionul Baia de Aramă, încă şapte şcoli noi sînt gata să-şi primească elevii.

Şcoli noi vor avea şi copiii din satele moldoveneşti Obîrşia, Odobeşti, Beleghet, Ploscuţeni, precum şi din alte părţi ale ţării.

Priviţi fotografiile de mai sus.

Cît de mult contrastează! — una reprezintă vechiul local de şcoală din Brăneşti, regiunea Bucureşti, iar alături şcoala modernă, nou construită în anii noştri.

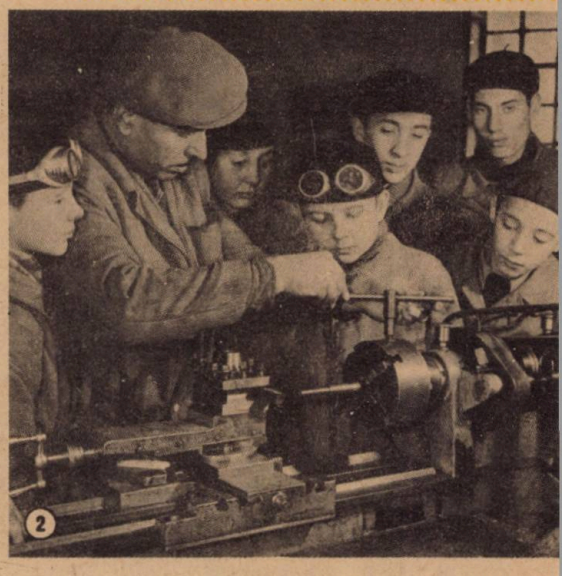

ÎNCEPÎND DE ANUL TRECUT MANUALELE PENTRU CLASELE I—VII SE DAU ŞCOLARILOR GRATUIT. MII ŞI MII DE PĂRINŢI NU MAI AU GRIJA PROCURĂRII CĂRŢILOR DE ŞCOALĂ

ABECEDARUL, ARITMETICA — PRIMELE MANUALE DE ŞCOALĂ VOR FI RĂSFOITE CU EMOŢIE DE ŞCOLARII CLASEI I

NE AFLĂM LA ŞCOALA PROFESIONALĂ A UZINELOR „REPUBLICA" DIN CAPITALĂ. ELEVII DE AZI VOR FI MÎINE STĂPÎNII CELOR MAI PERFECŢIONATE MAŞINI...

IATĂ, MEŞTERUL, APLECAT ASUPRA MAŞINII, EXPLICĂ CU GRIJĂ, IAR OCHII ATENŢI AI ELEVILOR URMĂRESC CU INTERES

O ORĂ PRACTICĂ DE ELECTRICITATE. ACUM SE VERIFICĂ DACĂ ŞTII SĂ APLICI CEEA CE AI ÎNVĂŢAT TEORETIC. LEGĂTURA ŞCOLII CU VIAŢA, CU PRODUCŢIA ESTE PRINCIPIUL CĂLĂUZITOR AL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ÎN PATRIA NOASTRĂ

an şcolar!

voastre să merite a fi notate totdeauna cu note mari. Cît mai multe clase să se mîndrească că n-au nici un corigent, nici un repetent. „Învaţă tu şi ajută-ţi tovarăşul", acesta să vă fie angajamentul care să-l ţineţi negreşit.

Legaţi de practică ceea ce învăţaţi teoretic. Pregătiţi-vă să deveniţi muncitori destoinici pentru a putea să dăruiţi toate forţele patriei, să fiţi cetăţeni demni, la înălţimea aşteptărilor.

Iar voi, purtători ai cravatelor roşii, nu uitaţi să fiţi mereu în frunte, mereu exemplu.

Porniţi cu elan, cu stăruinţă ca să puteţi apoi raporta cu mîndrie partidului, la sfîrşitul anului, despre succesele realizate.

Vă dorim, dragi prieteni, spor la muncă.

TOVARĂŞA BIBLIOTECARĂ ESTE TOTDEAUNA GATA SĂ-ŢI ALEAGĂ O CARTE INTERESANTĂ. DE ACEEA ESTE ŞI CONSULTATĂ ADESEORI. ŞCOALA PROFESIONALĂ „GR. PREOTEASA" DIN BUCUREŞTI ARE O BIBLIOTECĂ MARE, UNDE ELEVII VIN CU MULT INTERES

ÎN CAMERA PIONIERILOR ACTIVUL SE SFĂTUIEŞTE... ADUNAREA DE UNITATE VA FI FRUMOASĂ, TOTUL A FOST PREGĂTIT TEMEINIC

SUB ÎNDRUMAREA ATENTĂ A PROFESORILOR, ÎN ŞCOLI SPECIALE, COPIII DIN ŢARA NOASTRĂ AU NENUMĂRATE POSIBILITĂŢI SĂ-ŞI DEZVOLTE TALENTUL

O MIŞCARE ATENTĂ A ARCUŞULUI. ŞI ACEASTĂ ELEVĂ A ŞCOLII DE MUZICĂ DIN TIMIŞOARA OBŢINE SUNETELE UNEI MELODII PLINE DE FARMEC

RITMUL ŞI MIŞCAREA PLINĂ DE GRAŢIE SE DOBÎNDESC PRINTR-O MUNCĂ PERSEVERENTĂ. SUB SUPRAVEGHEREA UNOR PROFESORI DE SPECIALITATE, LA CERCUL DE COREGRAFIE AL PALATULUI PIONIERILOR DIN BUCUREŞTI, MULŢI COPII ÎNVAŢĂ BALETUL

LIMBA NOASTRĂ

G. Topîrceanu

S-au împlinit în acest an şaptezeci şi cinci de ani de cînd a văzut lumina zilei cel care avea să fie cunoscut în literatura noastră cu numele de G. Topîrceanu, poetul rapsodiilor de toamnă, al „Baladei unui greier mic“ şi al „Nopţii de mai“.

A copilărit mai ales la ţară, în părţile Argeşului. De mic copil a îndrăgit natura, cu minunatele ei frumuseţi şi mai ales oame-

nii pe care mai tîrziu îi va cînta în opera lui. A urmat liceul la Bucureşti, şi după terminarea lui a trebuit să ocupe diferite slujbe pentru a-şi putea cîştiga cele necesare traiului.

Pasiunea pentru literatură şi-a manifestat-o încă de timpuriu. Scrie versuri, cronici, recenzii, pe care le publică în diferite ziare şi reviste din ţară. Criticul Garabet Ibrăileanu, care îl aprecia în mod deosebit, l-a chemat la Iaşi, unde vine în 1911 şi se stabileşte pentru tot restul vieţii sale, adică pînă la 7 mai 1937, cînd, în urma unei grele suferinţe, încetează din viaţă.

La Iaşi, Topîrceanu a fost legat printr-o strînsă prietenie de marii noştri scriitori şi oameni de cultură Mihail Sadoveanu, Mihail Ralea, Demostene Botez, Otilia Cazimir, Al. Philipide, care nu o dată au scris despre el rînduri pline de admiraţie şi simpatie. Ei au vorbit despre înaltele însuşiri morale ale acestui om, despre valoarea operei sale, despre dragostea lui Topîrceanu pentru oamenii simpli cărora le-a închinat opera lui.

Cine nu cunoaşte „Noaptea de mai“, dedicată unui „sărman cizmar“ silit să lucreze din zori şi pînă în seară pentru cei care exploatau munca altora?! Revolta cizmarului împotriva nedreptăţii este redată în versuri emoţionante de G. Topîrceanu. Din aceeaşi dragoste pentru om, poetul satirizează ce e rău în viaţa socială. În proza sa: „Amintiri din Turtucaia“ condamnă cu hotărîre războiul, iar în „Balada corbilor“ pe profitorii războiului.

Poetul florilor, poetul anotimpurilor, poetul făpturilor mărunte a făcut poezie şi cu aritmetica. Scriind despre traiul strîmtorat al micului slujbaş, despre simbria care nu-i ajungea micului funcţionar (situaţie în care se afla poetul însuşi), face poezie cu ajutorul cifrelor. Este vorba de cronica intitulată „Sobei mele“:

„...sînt 40 la birt,
30 chiria,
sînt 7 şi 80 spălătoria,
6 franci vinul (fără amănunte),
3 gazul,
4 cheltuieli mărunte,
sînt 10 franci şi 20 tutunul,
1 franc pomană,
fac 101,
plus 6 franci pe lună şvarţ cu lapte, *107 (una sută şapte)*“.

Iubea nespus de mult natura. Creştea tot felul de vietăţi, papagali de India, stăncuţe, canari, scatii, sticleţi, o cioară beteagă şi chiar un pui de vulpe. Tuturor le aducea de mîncare, păsărilor dîndu-le hrană potrivită după prescripţiile ştiinţifice ale tratatului de ornitologie al lui Brehm. Vînător pasionat, împreună cu Mihail Sadoveanu, a cunoscut natura sub formele cele mai felurite. Gîzele şi gîngăniile de tot soiul îi erau cunoştinţe, ale căror mişcări le urmărea în după-amiezele de primăvară. Din contemplarea acestor gingăşii ale pămîntului, şi-au tras „firul delicat multe din compunerile sale poetice“: „Balada unui greier mic“, „Pastel“, „Noapte de toamnă“ şi altele.

Valea Topologului, Codrii de la Văleni şi Nămăieştii, ce-i încîntaseră copilăria, ca şi munţii Neamţului, Brădetul Agapiei şi Vărateculuі, pe unde l-au purtat paşii mai tîrziu, l-au

CUM VORBIM ? CUM SCRIEM

Înţelesul cuvintelor

Cui nu-i place să citească o carte bine scrisă? ***Cine nu se bucură cînd ascultă*** rostirea corectă ***a cuiva?*** ***Fireşte, pentru a-ţi da seama de aceste*** însuşiri preţioase ale exprimării, ***este nevoie ca tu însuţi să ai preocuparea de a cunoaşte căile care duc la folosirea unui limbaj nu numai fără***

făcut să fie mare cunoscător al naturii. A fost ţintaş de faimă şi colecţionar de arme vechi, de săbii şi iatagane turceşti, de pistoale cu ţevi de argint şi incrustaţii de sidef, pe care le îngrijea piesă cu piesă. Posesor al unui bumerang[1] original, s-a apucat să-şi facă încă unul dintr-o ciozvîrtă de lemn. „Toate acestea nu erau simple capricii de poet. În realitate, ele ascundeau preocupări mult mai serioase de fizică, de mecanică... Avea preocupările cele mai variate, dintre care nu lipseau matematica şi medicina, ca să nu mai vorbim de psihologie şi logică".

Aceasta pentru că talentul, precum se spune, este nouăzeci la sută muncă. Adică să cunoşti operele a zeci şi sute de scriitori de frunte care s-au mărturisit lumii înaintea ta, să cunoşti viaţa, sentimentele omeneşti, fără a mai vorbi de morfologie şi sintaxă, a cultiva un ascuţit simţ de observaţie. Tuturor acestora avea să le urmeze cazna, ca să spui ceva de seamă, artistic, care să intereseze pe ceilalţi oameni.

Talentul este deci o primă muncă de studiu şi cunoaştere, apoi o altă trudă, aceea de a compune.

Bunăoară, cine n-a citit de nenumărate ori şi n-a fost de fiecare dată mai mult decît încîntat de frumuseţea acelor „Rapsodii de toamnă":

„Lişiţele-ncep să strige,
Ca de mama focului,
Cocostîrci pe catalige
Vin la faţa locului.

Un ţînţar, nervos şi foarte
Slab de constituţie,
În zadar vrea să ia parte
Şi el la discuţie.

Cînd deodată un erete,
Poliţai din naştere,
Peste baltă şi boschete
Vine-n recunoaştere...

De emoţie, în surdină,
Sub un snop de bozie,
O păstaie de sulcină
A făcut explozie".

Se poate o prezentare mai clară? Se poate o exprimare mai simplă? Se poate o creionare mai plină de duh? Despre cum au fost însă scrise aceste încîntătoare „Rapsodii de toamnă" ne spune scriitoarea Otilia Cazimir, prietenă a poetului:

„Îmi aduc aminte de munca îndîrjită, aproape neomenească, pe care a cheltuit-o ca să-şi cizeleze «Rapsodiile de toamnă». Arunca atîta material (după care mie mi se rupea inima!), ciocănea şi întorcea pe toate părţile fiecare vers, fiecare strofă, ca să zvîrle totul la coş şi s-o ia de la capăt, încît nu obosea numai el, ci şi eu, care

nu făceam decît să asist o oră sau două pe zi la această muncă de Sisif.[2]

Săptămîni la şir a trudit cu înverşunare, cu duşmănie parcă, pînă a reuşit să realizeze acel colier de strofe sclipitoare şi transparente, de puteai să juri că fuseseră improvizate.

Topîrceanu a realizat versuri atît de frumoase printr-o muncă neîncetată.

— Vai, ce uşor trebuie să scrii dumneata! îi spunea cîte o duduie visătoare...

— Desigur, mă culc cu mîinile sub ceafă, mă uit în plafon... şi poezia se face singură! îi răspundea el foarte serios."

Cîtă ironie conţinea acest răspuns ne-o spune tot ce-am aflat mai sus despre munca poetului.

În încheiere, poate nu este lipsit de interes să cunoaştem începuturile literare ale poetului. G. Topîrceanu a fost ceea ce s-a denumit un umorist, care în realitate a cultivat o ironie plină de subînţelesuri. Iată-l în cadrul unei conferinţe, mărturisindu-se în glumă:

„Cînd am început eu... să fac versuri?

...Eram prin a doua clasă primară cînd m-am surprins făcînd primele versuri. Acele stihuri mi s-au înfăţişat la început cu un aer cît se poate de inofensiv, ca oricare altă

(Continuare în pag. 22)

[1] **Bumerang**=armă de aruncat, folosită de australieni, avînd forma unui baston de lemn îndoit sau a unei seceri şi care, datorită formei şi modului cum este aruncată, revine singură la locul de pornire.

[2] **Sisif (Sisyphos)**=personaj legendar al Greciei antice, osîndit de zei să urce în eternitate o piatră pe un povîrniş, pentru ca, ajuns cu ea sus, piatra să se răstoarne la vale şi munca să fie luată de la început. Trecut în proverb: muncă de Sisif.

---

greşeli gramaticale, dar, totodată, vrednic să redea nuanţele cele mai delicate ale gîndurilor şi sentimentelor noastre. În acest scop, un rol de seamă îi revine cuvîntului. *Cu cît acesta va exprima mai precis şi mai limpede ceea ce doreşte să comunice vorbitorul, cu atît mai bine el îşi va îndeplini rosturile. Fie că fac parte din fondul principal al limbii, fie că provin din împrumuturi (neologismele), cuvintele alcătuiesc mijlocul cel mai de seamă pentru a ne exprima ce gîndim şi ce simţim.*

Nenumărate sînt cuvintele care au mai multe înţelesuri. A le alege pe cele mai potrivite pentru a ne exprima cît mai exact şi mai artistic presupune a le cunoaşte la perfecţie. E bine să ştim că nu există cuvinte improprii, ci numai folosirea lor este improprie, *adică necorespunzătoare ideii pe care vrem s-o comunicăm.*

Am auzit, de pildă, pe un preşedinte de detaşament pionieresc spunînd: programul de activităţi a fost votat în unanimă majoritate. *Înseamnă fie că nu cunoştea sensurile celor două cuvinte alăturate, fie că nu fusese atent la întrebuinţarea lor. Greşeala, care nu e mai puţin evidentă şi într-un caz şi în celălalt, provine din faptul că* unanimitate *denumeşte* întreaga categorie a celor care o compun, *în vreme ce* majoritatea *desemnează* cea mai mare parte. *Deci nu se poate zice:* unanimă majoritate, *deoarece cuvintele exprimă idei care se elimină una pe alta.*

Dar realizări înfăptuite *e corect să spunem? Nu, de bună seamă, fiindcă, de astă dată,* cuvintele au acelaşi înţeles. *Alte exprimări, tot atît de greşite, care pot fi întîlnite atît în vorbire, cît şi în scris: coboară jos, avansaţi înainte, revine din nou etc.*

Dacă, bunăoară, vom auzi pe cineva rostind astfel: „Aceşti oameni activi *desfăşoară o* activitate"... *vom observa că folosirea a două cuvinte formate din aceeaşi rădăcină (activ şi activitate) nu era impusă de obţinerea unui anume efect stilistic, cum se întîmplă în unele cazuri cînd e folosit acest procedeu al repetării, despre care vom avea prilejul să vorbim altă dată. Formularea exemplului nostru ar fi putut suna: Aceşti oameni* destoinici (harnici *sau* vrednici) *desfăşoară o activitate...*

Cauza celor mai multe greşeli şi confuzii în ceea ce priveşte întrebuinţarea cuvintelor se află în faptul că aceia care le săvîrşesc nu stăpînesc bine înţelesurile vocabularului şi nici nu caută să le cunoască, fie prin lectura unor cărţi de literatură, fie cercetînd dicţionarele.

Dar, pentru a ne exprima cît mai exact şi mai personal, în alegerea cuvintelor trebuie să ţinem seamă şi de alte condiţii — aşa cum vom vedea în alte materiale care le vom publica.

N. MIHĂESCU

Amenajați-vă un colț pentru studiu

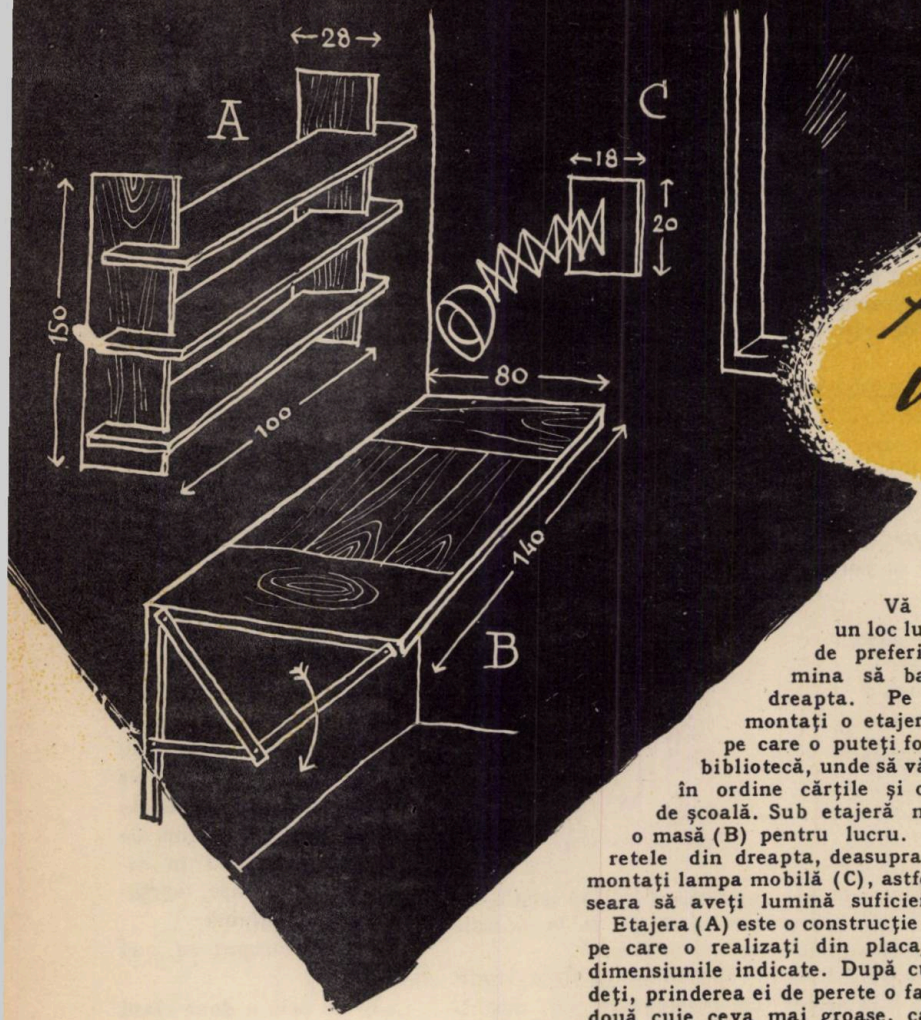

Odată cu începutul anului școlar puteți amenaja în locuința voastră un colț unde să vă puteți pregăti lecțiile, să vă păstrați cărțile și caietele. În schița alăturată vă indicăm modul în care vă puteți amenaja un asemenea colț.

Vă alegeți un loc luminat, de preferință lumina să bată din dreapta. Pe perete montați o etajeră (A), pe care o puteți folosi ca bibliotecă, unde să vă țineți în ordine cărțile și caietele de școală. Sub etajeră montați o masă (B) pentru lucru. Pe peretele din dreapta, deasupra mesei, montați lampa mobilă (C), astfel încît seara să aveți lumină suficientă.

Etajera (A) este o construcție simplă pe care o realizați din placaj după dimensiunile indicate. După cum vedeți, prinderea ei de perete o faceți cu două cuie ceva mai groase, capabile să suporte o greutate mai mare. Asamblarea pieselor etajerei se execută prin încleire (A). Etajera poate fi dată cu un baiț sau cu o vopsea apropiată de culoarea peretelui pe care o atîrnați.

Masa (B) este o construcție rabatabilă, care se prelungește prin desfacere. După cum vedeți, ea se compune dintr-o placă fixată pe un suport ce este montat sub ea. După folosire, masa poate fi lăsată în jos, ca să nu ocupe spațiu inutil în odaie. Pentru a o face rabatabilă, de o parte și de alta a plăcii se montează un sistem de pîrghii a căror mărime rămîne la alegerea constructorului. Placa o faceți dintr-o scîndură de placaj ceva mai groasă. Pentru a uniformiza culorile din odaie și masa trebuie vopsită în aceeași culoare cu etajera.

Lampa mobilă (C) se realizează astfel: din bucăți egale de platbandă, care se poate găsi foarte ușor la Tehnometal, se construiește grătarul mobil. Lampa se fixează la un capăt al grătarului, celălalt capăt fiind fixat printr-un suport în perete. Apoi se face și legătura electrică, trăgîndu-se un fir de la bec la priză. În felul acesta, lampa poate fi apropiată sau depărtată după voie.

Colțul pe care vi-l propunem să-l amenajați este foarte ușor și ieftin de realizat, cu mijloace care sînt la îndemîna fiecăruia.

Ing. A. LISEANU

(Urmare din pag. 21)

jucărie nevinovată. Nici nu bănuiam eu pe atunci peste ce pricopseală am dat! Nu știam că microbul literar, cînd găsește teren favorabil, e destul să pătrundă o singură dată în organism ca să nu mai scapi de el o viață întreagă, pînă dincolo de moarte, pînă cînd te face statuie...

Aveam pe atunci un coleg de clasă pe care îl chema Stănciuc, un băiețel rumen și ceva mai mic la statură decît mine, dacă se poate închipui așa ceva.

Într-o recreație i-am zis lui Stănciuc:

— Vino să-ți spun o poezie făcută de mine.

Și l-am tras după colțul școlii, unde i-am debitat pe nerăsuflate prima mea operă literară.

Și eram foarte mîndru de ea.

Stănciuc însă nu s-a arătat de loc entuziasmat. El a ascultat versurile mele de vitejie cu un deget în nas, și cînd am isprăvit a zis numai atît:

— Ce-mi dai să nu te spun la domnu'?"

„Poezia, arta nu sînt alți-bilduri fabricate cu capul"— spunea poetul G. Topîrceanu după trecerea multor ani în care a creat necontenit, punînd inimă și stăruință pentru a ne lăsa nouă, urmașilor, atîtea versuri încîntătoare.

MIHAI POPESCU

TOAMNA CÎND TE-NTORCI LA ȘCOALĂ

Vezi, combinele se strîng
Sub șoproane, pe sub șuri;
Nu mai cîntă cucu-n crîng...
Frunza arde în păduri...

Munții sînt mai triști, mai reci —
Ploaia-i bîntuie de ieri;
Nu mai suie pe poteci
Zgomotoșii pionieri.

Marea a-nceput să-și scoată
Ierburile-n plaja goală;
Zarea ei nemăsurată
Pare uneori de smoală.

Și nici unul din copii
Nu mai joacă bile-n soare.
Stau ciopor în librării
Cumpărînd maculatoare...

Ba caiete, ba cerneală...
Cîte griji nu iscă iar
Toamna, cînd te-ntorci la școală
Cu vacanța-n buzunar.

VIOLETA ZAMFIRESCU

„Amintiri" din tabără

Bunica se repezi către deșteptător și-l opri. Călca ușurel prin odaie în pîslarii ei moi ca niște lăbuțe de pisică.

— Sst, doarme, cine a trîntit oala în bucătărie?

— E tîrziu, spuse mama, trebuie sculat!

— Nu, nu, protestă bunica. Băiețelul e obosit. A venit doar aseară cu trenul de la drum. Și ce mai drum lung!... Să vedem dacă o să mănînce azi dimineață. I-am luat șuncă. Mă tem că e puțin prea grasă și n-o să-i placă. Și apoi mai e o problemă. Dulceața. N-am găsit decît de caise. Nu o poate suferi.

— Mata i-ai cusut nasturele la cămașă? o întrerupse mama.

— Care nasture?

— Ăla care și l-a agățat cînd a băgat valiza în lift.

— Nu! De ce?

— Uite-l cusut! E drept că e cusut cu ață neagră, dar e cusut foarte bine.

— Poate taică-său. Știi cum e el. S-o fi sculat de dimineață și i l-a cusut.

— Poate. În dimineața asta să mai lăsăm băiatul. E puțin rezistent. Mereu se plînge de oboseală.

Poate era mai bine să nu plece în tabără.

— Poate, oftă bunica. Știi minte prima lui scrisoare. Ne-a spus că rîd toți băieții de el, că-i spun prințul „pune-te masă, așterne-te masă!"... Ce-i, dacă e o fire mai... mai... delicată...

— A doua scrisoare era mai veselă însă, spuse mama.

— Da, dar pe urmă n-a mai scris nimic, aminti bunica.

— Or fi fost plecați și ei într-o excursie, mai departe...

— Ssst... să auzim dacă mai doarme...

Bunica își lipi urechea de ușă.

— Curios mai sforăie. O fi răcit băiatul... Se aude fîșș, fîșș, fîșș...

— Respiră pe nas!...

Un zgomot puternic le făcu să tresară.

— Ce faci, Puiu? întrebă bunica prin ușă.

— Am tras puțin masa la o parte ca să pot mătura mai bine...

Mama și bunica au rămas uluite în pragul ușii.

În costum de baie și papuci, Puiu mătura de zor. Patul era strîns, pătura potrivită, perna aliniată, cuvertura întinsă... Pantalonii atîrnau pe scaun, puși pe dungă, iar haina era așezată fără crețuri.

— Ești sculat de mult?

— Da, bunică. Am căutat o mulțime pînă am găsit acul și ața să-mi cos nasturele. Știu să cos și mai bine, dar era un ac prea gros. Bunica era numai ochi și urechi.

— Dulceață de caise vrei?

— Mai întrebi, bunicuțo... Ce avem azi la masă?

— Cartofi cu... Aoleu, ție nu-ți plac cartofii.

— Da' de unde, bunico. Îmi plac. Aș fi vrut să-ți ajut la curățit. Două concursuri de curățit cartofi am cîștigat în tabără... Unde-i toporul?

— Aoleu, ce-ți trebuie?

— Nu vreau să pierd exercițiul. Uite ce mușchi... Mă duc la despicat lemne. Îți fac niște surcele... artistice, cum spuneau băieții. După aceea îmi calc pantalonii și plec la școală. Formăm echipa de baschet...

— Tu, se minună bunica... Dar te plîngeai...

— Lasă, bunico, alea-s amintiri din copilărie. Volumul I...

— Nu mai înțeleg nimic!

Băiatul rîse din toată inima.

— Am fost în tabără, bunico. Uite albumul ăsta.

— Tu ești ăla cu bonetă albă?

— De serviciu la bucătărie.

— Și în poza cealaltă? Îmi vine amețeală. Te-ai cățărat așa de sus?

— 1816 metri. Cota „Piscul Ursului". Am făcut-o și pe asta.

— Și aici ești cu mustăți. Doar nu ți-au crescut și mustăți în tabăra asta fermecată?

— Jucam un rol în piesă, la serbare...

— Și cine, cine te-a învățat toate astea? Așa de repede! Cred că ți-a fost greu la început.

Băiatul zîmbi din nou.

— Să-ți spun un secret, bunică. În tabără crești ca în poveste: 5 zile într-una...

— Și totuși nu găsesc pantofii, spune mama venind din odaia băiatului. Am răscolit toată odaia. Nu-s. Au dispărut. Doar n-ai venit desculț!

— Știi de ce nu-i mai găsești, mamă? Pentru că i-ai căutat pretutindeni în afară de... locul lor. Acolo sînt.

— Asta tot din tabără i se trage... se minună din nou bunica.

AL. POPOVICI

Ilustrații : PUIU MANU

ÎN JURUL GLOBULUI

În luna septembrie, în toate țările de pe glob încep școlile. Dar cîtă deosebire există între condițiile în care învață copiii din țările socialiste, unde exploatarea a fost pentru totdeauna desființată, și cei din țările în care încă mai stăpînesc capitaliștii.

În țările socialiste, statul creează toate condițiile pentru a satisface setea de cultură a maselor largi populare.

Uniunea Sovietică este țara celei mai înalte culturi din lume. Rețeaua de școli se întinde pînă în satele cele mai îndepărtate, pierdute în taiga.

La dispoziția oamenilor sovietici stau 766 de institute de învățămînt superior, peste 3.300 de școli tehnice, mii de școli medii de cultură generală și de diferite specialități. Școlile de toate gradele sînt frecventate de peste 50 milioane de tineri. Gratuitatea învățămîntului este asigurată de stat. Deosebit de frumoase sînt noile clădiri ale școlilor cu internate din cadrul colhozurilor, dotate cu clase mari, săli de sport, laboratoare încăpătoare. Aceste școli sînt o adevărată bucurie pentru elevi. În Uniunea Sovietică au studiat în anul 1959 2.267.000 de studenți, adică de 4 ori mai mult decît în Anglia, Franța, Italia și Germania occidentală luate împreună. În proiectul noului Program al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice este prevăzută o largă dezvoltare a învățămîntului. Se prevede ca în primul deceniu să se introducă învățămîntul mediu general și politehnic obligatoriu de 11 ani. Se vor construi școli noi, vor fi amenajate complexe sportive, se vor crea condiții anume pentru lecțiile de muzică, sculptură, pictură. Se va extinde rețeaua de școli de cultură fizică, baze de schi, baze nautice. Nu este departe timpul cînd toți muncitorii sovietici vor fi absolvenți ai școlilor medii.

În anii puterii populare în Cehoslovacia s-au creat asemenea condiții încît toți copiii pot învăța carte. Începînd din anul școlar 1961/1962, durata învățămîntului obligatoriu este de 8 ani. În Republica Socialistă Cehoslovacă există în prezent 2 milioane de elevi și studenți, iar alături de ei, 77.000 de oameni ai muncii învață fără a părăsi munca în producție.

Partidul Comunist și Guvernul Republicii Socialiste Cehoslovace acordă mii de burse elevilor sîrguincioși, acordă fonduri pentru dotarea laboratoarelor, a claselor și editării manualelor.

În Republica Democrată Germană se acordă o atenție deosebită educării tinerei generații. Elevii au pe lîngă școală ateliere și laboratoare bine dotate, unde pot să aplice ceea ce teoretic deprind din manualele de școală.

Există un număr foarte mare de școli profesionale care pregătesc cadre calificate pentru producție. Statul acordă multe fonduri pentru dotarea școlilor cu mobilier modern, material didactic și construirea de noi localuri.

Pionieri sovietici discutînd despre activitatea lor

Iată cîteva date grăitoare despre situația învățămîntului în Republica Populară Ungară.

În țara vecină și prietenă există 2.800 de unități pentru preșcolari, în care sînt educați 180.000 de copii mici.

Peste 1.314.000 de elevi frecventează școlile de cultură generală. În ceea ce privește numărul studenților sînt de trei ori mai mulți față de anul 1937—1938. A crescut foarte mult și numărul profesorilor.

Astăzi în Ungaria populară școala este un bun al întregului popor. Fiii oamenilor muncii au posibilitatea să se pregătească în orice fel de școală, pentru orice profesie.

În Republica Democrată Vietnam există aproape două milioane de copii și tineri care învață în școli noi, amenajate cu tot mobilierul necesar. În țara în care 90% din populație era cîndva analfabetă, astăzi unul din fiecare patru vietnamezi învață. Statul democrat-popular asigură învățămîntul gratuit.

Școli confortabile, manuale pregătite cu grijă, învățători și profesori cu o înaltă calificare — pretutindeni grija pentru buna dezvoltare a copiilor —, iată imaginea luminoasă a copilăriei în țările socialiste.

Este o imagine pe care voi, dragi cititori, o cunoașteți bine, o întîlniți la fiecare pas în patria noastră. La noi învățămîntul de 7 ani este gratuit și obligatoriu, iar curînd se va trece la învățămîntul general de 8 ani.

Dragostea părintească cu care vă înconjură partidul se traduce în viață prin miile de clase luminoase, laboratoare bine dotate, manuale gratuite, care vă așteaptă la fiecare început de an școlar.

*

Recorduri de analfabetism, milioane de copii desculți și secerați de boli; sate fără școli și școli fără profesori; miliarde pentru înarmare — iată o imagine zguduitoare care poartă pecetea capitalismului.

*

Publicăm mai jos cîteva date și cifre grăitoare din țările capitaliste.

*

— Un milion de copii spanioli nu pot merge la școală din cauza lipsei de localuri, îngroșînd astfel rîndurile celor patru milioane de analfabeți existenți în Spania.

— În țările cu atîtea bogății naturale ale Americii Latine, dar atît de prădate de imperialiștii americani, la o populație de 180 milioane de oameni, 86 de milioane sînt neștiutori de carte, ceea ce reprezintă un record pe cît de rușinos pe atît de trist.

— Despre condițiile în care învață copiii de la Școala „Bartolomei" din Roma a scris ziarul italian „Messagero": „Copii de 6—7 ani sînt nevoiți să stea timp de 4 ore încontinuu în picioare, în frig și umezeală, cu cărțile în mîini".

— În fiecare an, 30.000 de copii italieni împlinesc vîrsta de 14 ani, fără să fi trecut o singură zi prin școală.

La Roma — după cum arată ziarele italiene — de 20 de ani nu s-a mai construit nici o sală de clasă pentru școlari, iar în Austria există și azi districte întregi în care nu există nici o școală medie.

— Revista „Paris Match" prezintă un tablou cît se poate de trist: „Copiii noștri — scrie revista — vor să învețe, dar pentru a învăța se face coadă în fața școlilor supraaglomerate și în care profesorul este o persoană din ce în ce mai rară... Copiii se îngrămădesc pe băncile școlilor, dar scaunul învățătorului rămîne gol". Guvernul francez n-are bani pentru construcții de școli sau pentru salariile învățătorilor, în schimb cheltuiește milioane de franci în războiul din Algeria și în experimentarea de bombe atomice.

— În raportul întocmit de un grup de directori de școli din New York, în legătură cu școala din Bronx, se poate citi: „În timpul ploilor abundente, coridorul prin care trebuie să treacă copiii pentru a intra în sălile de clasă se umple cu apă, care atinge un nivel înalt".

— Revista vest-germană „Revue" aduce o mărturie tot atît de zguduitoare în legătură cu starea jalnică în care se află pe lîngă multe altele școala din Oberheide (landul Bavaria). Școala este bună doar pentru a fi dărîmată, arată revista, adăugînd că într-una din sălile de clasă, urît mirositoare, tavanul s-a lăsat, iar grinzile au început să se îndoaie, primejduind viața școlarilor.

Și unde se petrec toate acestea? În țări care se fălesc cu civilizația și cu modul lor de viață, în țările capitaliste.

PRIETENI DE PESTE HOTARE

PIONIERII BULGARI

„Septembrice" — așa se numește organizația de pionieri bulgară. Ea a luat ființă la 23 septembrie 1944 și numără astăzi peste 650.000 de copii. Deviza lor este: „Pionieri dimitroviști, la luptă pentru cauza socialismului, pentru fericirea patriei noastre, fiți gata".

Pionierii bulgari desfășoară o activitate bogată, duc o viață veselă și sănătoasă. Ei sînt gata întotdeauna să dea o mînă de ajutor celor mari în îndeplinirea planului cincinal, sînt buni tovarăși, fac numeroase excursii, știu multe cîntece și jocuri pionierești.

Iată cîteva vești de la pionierii bulgari.

O EXPEDIȚIE PIONIEREASCĂ

...Despre unitatea de pionieri „Dinko Petrov" din Mezdra a auzit întreaga Bulgarie. Ei au făcut parte anul trecut din „Expediția tinerilor patrioți", care au străbătut kilometri și kilometri, pe cărările întortocheate ale munților, pentru a cunoaște frumusețile și bogățiile patriei. În vara aceasta, unitatea de pionieri „Dinko Petrov" a făcut parte din expediția „Dimitrovsk", care a avut drept scop cunoașterea drumurilor legate de lupta partidului, de lupta partizanilor bulgari pentru eliberarea patriei. Multe lucruri interesante au aflat ei în drumul lor. În mod deosebit le-a plăcut întîlnirea cu tovarășul Gheno Țekov, fost luptător partizan. El le-a povestit despre faptele vitejești ale detașamentului de partizani „Gheorghe Benkovski", despre eroismul cu care a luptat acest detașament pentru eliberarea regiunii lor de sub jugul hitlerist. Pe parcurs ei au făcut cunoștință cu noile construcții de la Gabrovo, Kazanlîk, Malul-Roșu, au cunoscut munca avîntată a constructorilor de la Hidrocentrala „Gheorghi Dimitrov" și au vizitat mai multe gospodării cooperatiste.

O expediție cu adevărat reușită...

FAPTĂ PIONIEREASCĂ

În „Septembrice", gazeta pionierilor bulgari, s-a publicat nu de mult o relatare despre fapta patriotică a pionierului Sava Samarov din satul Teșeva, de la granită.

Sava lucra pe cîmp alături de bunicul său. Deodată, de ei se apropiară doi necunoscuți: erau doi răufăcători care-și făcuseră socoteala că un bătrîn și un copil n-o să-i bănuiască. Așa că intrară în vorbă, întrebînd de drumul pe care l-ar putea lua ca să iasă din sat. Dar Sava Samarov era pionier... El înțelesese pe loc că trebuie să fie ceva necurat cu acești oameni. Necunoscuții au rămas puțin de vorbă și apoi au pornit din nou la drum. Îndată ce se îndepărtară, Sava o luă pe o cărare de el știută, drept spre sfatul popular. Ajunse acolo cu sufletul la gură. Abia respirînd, el povesti tot ce știa. Peste puțin timp, datorită ajutorului pe care-l dăduse băiatul, cei doi fură prinși. Pentru fapta sa, pionierul Sava Samarov a fost decorat de corpul de grăniceri...

O ZI DE NEUITAT

În fața Școlii nr. 138 din Sofia a oprit o mașină „Ceaika".

Pionierii așteptau, așezați pe două rînduri, în curte.

— El e, el e, șopteau copiii cu emoție. Într-adevăr, din mașină a coborît Iuri Alekseevici Gagarin, primul cosmonaut, eroul sovietic, atît de îndrăgit în întreaga lume. Vă închipuiți ce bucurie era printre copii. Fiecare voia să se apropie de el, să-i strîngă mîna, să-i vorbească. Iuri Gagarin a vizitat școala, a stat de vorbă cu copiii și i-a îndemnat să învețe, să se pregătească ca să devină oameni de nădejde, să-și slujească patria.

Pionierii nu vor uita niciodată ziua aceea însorită de mai, cînd s-au întîlnit cu primul cosmonaut. Aceasta s-a întîmplat la 24 mai 1961, cînd I.A. Gagarin a vizitat R.P. Bulgaria. De atunci această școală din Sofia poartă numele de „I.A. Gagarin".

VATIN RAKOVSKI

Patria

Mi-ești, patrie, nu liniști viorii,
nu casă mică, murmurul de ape.
În tine anii mei au ars: făclii
Și totul e al meu și mi-e aproape.

Grădini și drumuri — ale mele sînt,
antenele ce împînzesc văzduhul.
Ești pretutindeni: visul meu rotund,
pămîntul meu, arșița mea și duhul.

Ce tînăr am pornit pe drumuri lungi,
cu-atîtea milioane de prieteni!
Cu dorul tău oriunde mă ajungi,
sub soare cald și sub răcori de cetini.

Țîșnesc din pieptul tău în dimineți
vînjos să-i dau pămîntului noi chipuri
și nu-s hotare pentru tinerețI
și visul meu nu crește pe nisipuri.

O, sînt al tău. Și cine ar putea
să stingă vlaga îndrăznelii mele?
Eu îți voi face poduri, țara mea,
și steagul tău am să-l înalț pe schele.

Cu păsările și cu fiii tăi
trăiesc din plin această primăvară
și sînt scînteie printre vîlvătăi,
dimitrovistă patrie bulgară.

De-aceea dîrz și tînăr brigadier
la sînul tău veghez. Privesc spre mîine
și, patrie, îți sorb albastrul cer
și sînt al tău, respir numai prin tine.

Eu pentru tine, cît mi-e încă viu
în vine sîngele, cît inima mai bate,
în toate schimburile am să fiu
în anii toți, în ceasurile toate.

Mi-ești, patrie, nu liniști viorii
în casa amintirii cu glicine...
Pe drumul tău duc steaguri și făclii
în front cu milioane ca și mine.

În romînește de VICTOR TULBURE

CLUBUL ȘTIE TOT

ION IONESCU DE LA BRAD (1818–1891)

Ion Ionescu de la Brad s-a născut la 24 iunie 1818, în orașul Roman. După ce a învățat carte la școala episcopiei Romanului, tatăl său l-a dus la școala „Tri Sfetitele", apoi la Academia Mihăileană din Iași, unde a avut ca profesori pe cei mai buni dascăli din vremea aceea. Remarcîndu-se ca un element plin de rîvnă pentru învățătură, la vîrsta de 20 de ani (în 1838) a fost trimis să studieze în Franța. Acolo a stat 4 ani, timp în care el și-a însușit cu multă tragere de inimă științele, în special cele agricole și economice. În anul 1842 s-a reîntors în țară și a fost trimis de către Mihai Sturza Vodă la moșia sa de la Cioara — Fîntînele de azi — din regiunea Iași, unde acesta avea o mare crescătorie de vite. Deși era singurul agronom romîn în acea vreme, totuși nu i s-a găsit o întrebuințare mai bună decît aceea de a asculta la toate poruncile arendașilor.

Mai tîrziu a fost profesor la Academia Mihăileană din Iași. În anul 1846, Grigore Mihai Sturza, fiul domnitorului, la Săbăoani, lîngă Roman, l-a angajat contabil.

Între timp s-a făcut cunoscut în presa de atunci ca bun cunoscător al problemelor de agricultură și ca apărător al ideilor înaintate, revoluționare. Acest lucru i-a determinat pe conducătorii revoluției din 1848, în special pe Nicolae Bălcescu, să-l cheme la București. Răspunzînd imediat acestei chemări, el fuge pe ascuns de la Săbăoani, ajutat fiind de marele nostru poet Vasile Alecsandri, și ajunge la București, unde este numit vicepreședinte al comisiei de delegați boieri și țărani care lucra pentru împroprietărirea țăranilor. În această calitate, el a dus o luptă dîrză pentru a se adopta propunerea de emancipare a țăranilor și pentru împroprietărirea lor.

Discuțiile asupra problemei împroprietăririi țăranilor au durat multe zile. Se păstrează și astăzi dările de seamă ale discuțiilor care au avut loc în cadrul comisiei. Au fost demascate cu mult curaj asuprirea boierească și toate nelegiuirile pe care le făceau uneltele boierilor. Reprezentanții boierilor au încercat în permanență să împiedice îndeplinirea revendicărilor țărănești, căutînd mereu să amîne luarea unor hotărîri definitive. Între timp, însă, împotriva revoluționarilor au fost trimise trupele turcești, care s-au îndreptat spre capitala țării. Ion Ionescu de la Brad a fugit în Transilvania, dar a fost extrădat și închis la Cotroceni, iar de aci dus la Giurgiu și surghiunit peste Dunăre, în Turcia.

Ajuns la Constantinopol, Ion Ionescu de la Brad a găsit acolo pe prietenul său, scriitorul Ion Ghica, ce fusese trimis mai înainte de către revoluționari ca să le apere cauza pe lîngă sultan. Ghica l-a recomandat redacției ziarului „Journal de Constantinople", unde a lucrat în calitate de colaborator. Ziarul l-a trimis prin țară ca să facă reportaje privind situația agriculturii în Imperiul Otoman. Articolele sale au provocat interesul miniștrilor sultanului, care i-au dat bani de cheltuială ca să mai facă și alte excursii asemănătoare. Datorită acestei activități, a fost numit membru al Consiliului de agricultură al imperiului și apoi director al școlii de agricultură de pe lîngă Constantinopol. După 9 ani de surghiun i s-a aprobat în anul 1857 să se întoarcă în țară, unde și-a reluat activitatea publicistică, scriind diferite articole prin ziare și gazete, agitînd permanent chestiunea emancipării țăranilor. Acest lucru i-a atras ura boierilor, deși el propunea împroprietărirea cu despăgubire. De aceea, în anul 1861 a fost dat în judecată ca „agitator" și condamnat la închisoare. Pedeapsa și-a ispășit-o la mănăstirea Neamțului, după care s-a reîntors la Iași și a continuat să scrie prin ziare, apărîndu-și mereu punctul său de vedere.

În anul 1864 a fost chemat la Cuza Vodă pentru a discuta problemele legate de emanciparea țăranilor. Cu sfaturile sale, el a contribuit în mare măsură la elaborarea legii de emancipare a țăranilor, care a fost decretată în anul 1864. De altfel, el a și fost numit să privegheze aplicarea acestei legi, creîndu-se un post special pentru el de „inspector general de agricultură". În anii care au urmat, din cauza dragostei sale mari pentru țărănime, și-a atras ura boierilor.

Mai tîrziu a organizat la Brad o fermă model și a căutat să răspîndească cunoștințele agronomice în rîndurile țăranilor muncitori din împrejurimi. Țăranii, văzînd interesul mare care li-l purta, l-au ales pe Ion Ionescu de la Brad ca deputat al colegiului 4 din Roman. Aceasta s-a petrecut în anul 1876. Ca deputat, a depus o activitate neobosită pentru apărarea intereselor țărănimii. El a cerut în par-

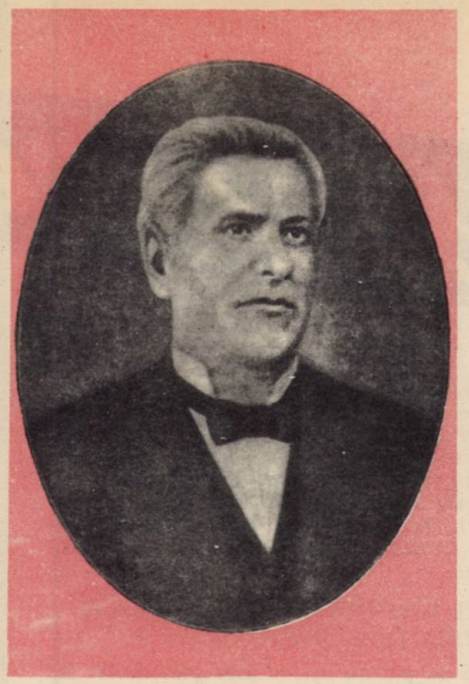

lament împroprietărirea ţăranilor tineri căsătoriţi. A obţinut votarea unei legi prin care se puteau vinde ţăranilor loturi de pămînt ale statului. În anul 1883 a cerut în Cameră să se facă o mai justă repartiţie a impozitelor.

Anii în care a fost inspector general de agricultură, precum şi după aceea, el i-a folosit ducînd o vie activitate de îndrumare a agriculturii pe căi noi. Lucrările sale tipărite sînt adevărate opere care îşi păstrează în mare parte valabilitatea şi în zilele noastre.

La îndemnul prietenilor săi, el şi-a scris autobiografia într-o broşură publicată în anul 1889 sub titlul „Viaţa mea de mine însumi".

Bogata sa activitate ştiinţifică a fost recunoscută de Academia romînă, care la 7 septembrie 1871 l-a ales membru corespondent al ei. Marele agronom romîn Ion Ionescu de la Brad, după o activitate atît de bogată, s-a stins din viaţă la 31 decembrie 1891, în vîrstă de 73 de ani.

*

* *

Atît în activitatea sa politică, cît şi în cea ştiinţifică, care cuprinde toate domeniile agriculturii, sau în activitatea publicistică, Ion Ionescu de la Brad a dovedit mult entuziasm şi pricepere.

Să luăm, de pildă, părerea sa despre legătura care trebuie să existe între ştiinţă şi practică. În această privinţă, el scrie: *„Oameni numai de teorie şi oameni numai de practică nu pot să ne înveţe cu folos agricultura, pentru că cei dintîi se amăgesc adeseori, fiindcă n-au practicat. Nu este înţelept a urma sfaturile lor. Ceilalţi nu vor putea spune pentru ce fac un lucru într-un fel şi nu într-altul, fiindcă nu ştiu şi nu au alte cunoştinţe decît obiceiul, rutina. Unind teoria cu practica, noi vom şti cum să facem".* Întreaga sa operă este, de altfel, un exemplu de legătură între ştiinţă şi practică.

Nu mai constituie pentru nimeni astăzi îndoială că dintre toate ştiinţele agricole cea mai importantă este agrotehnica.

Dacă nu vom aplica o agrotehnică bună, în zadar vom folosi alte mijloace. Ştim că solurile sînt diferite în ceea ce priveşte calitatea. Dar dacă vom aplica o agrotehnică justă, chiar şi solul slab va produce mult. *„De este rău* — spune I. Ionescu de la Brad — *ştiinţa trebuie să ne înveţe cum să-l facem bun. De este bun, ştiinţa iarăşi trebuie să ne arate cum să scoatem cel mai mare venit ce poate să dea, fără a-l sărăci şi fără a-l umple de buruieni rele".* Pentru a face un pămînt din rău bun trebuie să-i dăm îngrăşăminte. *„Nu este pămînt bun fără ca să aibă îngrăşări, proverbul dară, care zice că nu pămîntul este rău, ci cultivatorii sînt răi, este adevărat; fiindcă cultivatorii cei răi sînt aceia care caută să ia fără să dea; şi nu pot să ia recolte abundente dacă nu vor da pămîntului îngrăşări mari".*

Ion Ionescu de la Brad arată că este important să ştim cum anume trebuie folosit pămîntul, ce plante să cultivăm şi cum să le îngrijim. Nu este bine a cultiva aceeaşi plantă pe acelaşi loc timp de mai mulţi ani, pentru că pămîntul se secătuieşte şi recoltele scad.

Tot el a arătat şi marea importanţă pe care o are irigarea. În cartea sa „Proiect de cultură pentru exploataţiunea moşiei Pantelimonului", el spunea că a utiliza rîurile în care ţara noastră este atît de bogată, *„mai ales cînd vedem că suferă recoltele noastre de secetă, cu toate că apa trece pe lîngă dînsele, este a face cea mai mare îmbunătăţire în agricultura noastră".*

Ion Ionescu de la Brad a adus prima oară plugul de fier la noi, căci pînă la el se ara peste tot cu plugul de lemn. A organizat numeroase expoziţii, în care erau expuse produsele celor mai buni cultivatori.

Pentru cîte a realizat el în condiţiile grele ale regimului burghezo-moşieresc, pentru marea lui dragoste faţă de truditorii pămîntului, pentru întreaga sa operă i se acordă astăzi cinstea şi respectul cuvenit.

Au trecut mulţi ani de atunci. Abia în anii puterii populare, ideile înaintate ale acestui mare patriot au prins viaţă într-o măsură în care nici el n-a putut visa vreodată.

În raportul prezentat de tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej la plenara C.C. al P.M.R. din 30 iunie — 1 iulie a.c. asupra mersului îndeplinirii Directivelor Congresului al III-lea al partidului privind construirea socialismului la sate se arată că *„la sfîrşitul acestui an agricultura va dispune de 52.000 de tractoare fizice, 48.500 de semănători mecanice, aproape 23.200 combine de cereale păioase".*

Raportul subliniază că pînă în anul 1965 *„se vor mecaniza pe scară largă lucrările celorlalte culturi de cîmp, se va extinde folosirea tractoarelor şi maşinilor în legumicultură, pomicultură şi creşterea animalelor".*

Se subliniază, de asemenea, importanţa folosirii energiei electrice în producţia agricolă, pentru uşurarea muncii, creşterea productivităţii agricole, reducerea preţului de cost.

Iată cît de mare este distanţa pe care a parcurs-o agricultura noastră de la plugul de fier adus de primul agronom romîn Ion Ionescu de la Brad pînă la succesele deosebite care le dobîndim în zilele noastre.

Ing. EUGEN MEWES

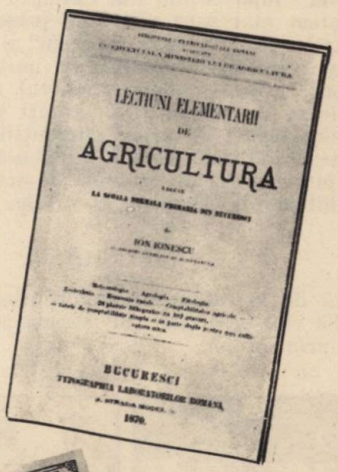

Primele ediţii ale operelor lui Ion Ionescu de la Brad

În ajutorul activelor pionierești

Cum să începe

În curînd se vor termina alegerile activelor pionierești. Începe un nou an de activitate pionierească. Cîte și cîte probleme nu se pun în fața activelor nou alese. Îmi aduc aminte că anul trecut un președinte de unitate, abia ales, mă întreba: „Cu ce să începem?“ Sigur că întrebarea asta are temei, așa că o să pornim în convorbirea noastră chiar de la ea.

Unitatea este un colectiv mare. Vă aduceți aminte cum se spune aceasta în Regulamentul organizației de pionieri? Toți pionierii dintr-o școală sau casă de copii alcătuiesc o unitate de pionieri! Dar unitatea este alcătuită din detașamente. Așa că activitatea detașamentelor, laolaltă, alcătuiește activitatea mare a unității.

Anul trecut am cunoscut bine unitatea de pionieri a Școlii nr. 76 din București. Îmi plăcea activitatea care se desfășura aici. Așa, de pildă, într-un detașament se ținea o adunare cu temă, într-altul se desfășura o discuție despre prietenie, iar în al treilea pionierii lucrau la alcătuirea unei biblioteci a clasei.

Am vrut să știu de ce la Școala nr. 76 unitatea desfășoară o activitate atît de plăcută și de interesantă. Iată la ce concluzii am ajuns: aici, în primul rînd, președintele unității se sfătuiește mereu cu președinții de detașament și cu cei de grupă, discută cu ei cele mai importante probleme — într-un cuvînt se sprijină pe activul de pionieri. Anul trecut, cînd urma să se facă o primire de noi pionieri, activul a pregătit totul cu pricepere. A stabilit pionierii care să-i învețe pe cei mici ce înseamnă cravata roșie de pionier, care să-i învețe angajamentul pionieresc, cîntece și jocuri. A ajutat apoi detașamentul în rîndurile căruia urmau să fie primiți cei mici să pregătească adunarea festivă.

Acum, după ce am dat exemplu Școala nr. 76, cred că putem mai ușor răspunde președintelui de unitate la întrebarea: „Cu ce să începem“ și totodată să răspundem și celorlalți președinți de unitate. Începeți, dragi prieteni, prin a cunoaște activul de pionieri cu care veți lucra un an de zile, arătați tuturor președinților de detașament, de grupă atribuțiile ce le revin, cum trebuie desfășurată munca în detașament, în grupă, cum să-și întocmească un program de activități, cum să țină jurnalul de detașament și altele.

ÎN GRUPĂ

Încă de la începutul anului, fiecare pionier trebuie să aibă cîte o sarcină. Și aceasta se realizează cel mai bine prin grupă.

În grupă, pionierii învață să muncească împreună, să se ajute unul pe altul, să fie buni tovarăși, să-și petreacă timpul liber în mod folositor. Grupa poate merge împreună la cinematograf sau poate citi împreună o carte, poate primi să se ocupe de pregătirea unei părți dintr-o adunare. De asemenea, fiecare pionier poate veni cu propuneri, poate avea inițiative interesante care să contribuie la îmbogățirea activității din cadrul grupei de pionieri.

ȘI PE PIEPTUL VOSTRU SĂ STRĂLUCEASCĂ STELUȚELE ROȘII

Să zicem că ești de puțină vreme ales președinte de detașament și m-ai ruga să te ajut la alcătuirea programului de activități lunare. Îi cunoști doar pe colegii tăi. Știi că toți pionierii din detașament doresc ca pe pieptul lor să strălucească steluțele roșii. Ei cunosc condițiile pentru obținerea lor și se pregătesc pentru aceasta. Ei ți-au propus o mulțime de activități interesante legate de obținerea distincțiilor. Așadar, după ce le-ai ascultat și, presupunem, le-ai și notat, poți porni la alcătuirea programului de activități pe o lună. Unele idei, inițiative le poți păstra și pentru perioada următoare.

— Spune, au toți pionierii un program al zilei? Sînt toți punctuali la școală, la adunările pionierești? Nu? Atunci trece în program o adunare intitulată „Prietenii ceasului“ și învățați să vă organizați timpul. Altă dată puteți discuta în cadrul detașamentului sau al grupei cum să vă aranjați acasă un colț anume pentru pregătirea lecțiilor. Pionierii care trăiesc la sate, ai căror părinți sînt colectiviști, știu cîtă atenție acordă statul nostru dezvoltării în gospodăria colectivă a sectorului zootehnic. Împreună cu ceilalți pionieri cereți gospodăriei agricole colective să ajutați la creșterea unor animale mici. De pildă, viței și păsări. Acesta este un punct care poate fi trecut în programul de activități cu atît mai mult cu cît este prevăzut și pentru acordarea distincțiilor.

Creșterea viermilor de mătase și a albinelor va trebui să ocupe un loc important în viitoarele voastre programe de activitate.

În lunile de început de toamnă colectiviștii au multe treburi. Oare n-ați putea să ajutați și voi? Întregii unități i s-a repartizat o parte din livadă pentru a pregăti pomii pentru iarnă, iar unitatea i-a rezervat detașamen-

tului vostru un loc anume. Prezintă această sarcină în faţa detaşamentului şi vei vedea cîte întrebări ţi se vor pune. „Cum vom lucra?“ „Cînd pornim?“ „Ce economii vom aduce colectivei?“ Ai văzut că-i interesează pe toţi pionierii? Aşadar, poate fi trecut şi acesta ca un punct în programul de activităţi. Nu uita că peste puţin timp sărbătorim 7 Noiembrie, ziua Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie. Oare ştiu toţi pionierii să povestească de ce serbează oamenii muncii această măreaţă zi? Roagă pe tovarăşa dirigintă şi pe tovarăşa instructoare să vă ajute să organizaţi o adunare pe această temă, care, bineînţeles, poate fi prevăzută în programul de activităţi.

Ai observat săptămîna trecută cînd detaşamentul vostru a fost la teatru că unii băieţi nu prea ştiu să se poarte? Se înghiontesc pe înfundate, fac gălăgie, într-un cuvînt se poartă necivilizat. Oare n-ar fi bine să treci în programul de activităţi o discuţie cu titlul „Cum să ne purtăm la şcoală şi în afara şcolii?“

Organizarea unui loc pentru repararea cărţilor, iată un punct din programul de activităţi care va stîrni mult interes. Oare cum vine asta? se vor întreba pionierii. Şi fiecare va voi să ştie cum se organizează un astfel de loc. Răspunsul e simplu: cîţiva pionieri mai pricepuţi în legarea cărţilor (uneori se poate chema un meşter, poate tatăl sau fratele unui pionier care să-i înveţe pe copii această îndeletnicire) vor lipi cărţile rupte din biblioteca şcolii sau a clasei, vor pune alte coperţi dacă e cazul, vor repara manualele.

În programul de activitate mai pot fi prevăzute după-amieze de recitări şi cîntece închinate partidului, patriei, adunări cu temă dedicate unor scriitori, seri de matematică şi chimie distractivă.

Nu uitaţi că un program bogat de activităţi interesante pe care voi, pionierii, o să-l realizaţi va face ca şi pe pieptul vostru să strălucească steluţele roşii.

UN SINGUR PIONIER CU PREA MULTE SARCINI

... o meteahnă urîcioasă care bîntuie prin unele detaşamente şi unităţi.

Iată cum se petrec lucrurile.

Ne aflăm la o adunare a colectivului de conducere:

— Cea mai bună e Mărioara, a urmat şi cursurile sanitare, să se ocupe de colţul sanitar.

— Mărioara se va ocupa deci de colţul sanitar.

— Da' vedeţi... Ea se ocupă şi de echipa de volei.

— Ei şi? Ăsta-i sport, ce-are a face una cu alta...

— Staţi puţin! A rămas chestiunea cu personajul principal la scenetă.

(Linişte totală. Fiecare se gîndeşte.)

— Păi... Mărioara a avut succes anul trecut...

— Bine, dar...

— O să joace şi-n piesă. Ce mare lucru.

Şi atunci programul săptămînal al Mărioarei începea să arate aşa: luni d.a. repetiţie la piesă; marţi d.a. antrenament cu echipa de volei; miercuri d.a. consfătuire cu colectivul de redacţie al gazetei de perete al unităţii (survenit ulterior — *n.r.)*; joi d.a. instruirea echipei de la colţul sanitar; vineri d.a. repetiţie la piesă + o oră de lucru pentru pregătirea costumelor; sîmbătă d.a. „distracţie“: învăţarea cîntecelor cu cei mici dintr-a doua de care se ocupă Mărioara (survenit ulterior — *n.r.)*.

Acesta e un caz. Mai sînt şi alte cazuri. De pildă:

— Da' echipa de oină? Aha! Sînt grozav la oină, nu m-aţi văzut! Staţi! Cum? Jurnalul detaşamentului? Păi eu ştiu să desenez! Şi scriu grozav... Referatul la adunare? Aci nu mai încape nici o discuţie. Trebuie să-l fac eu etc. etc.

Şi, de cele mai multe ori, cei care se oferă să îndeplinească ei toate sarcinile nu fac nimic.

E bine cînd lucrurile se întîmplă astfel? Nu e bine de loc. De ce? Nu e greu de răspuns. În primul rînd, colegii voştri suferă de pe urma supraîncărcării, fie că acest lucru se petrece din vina lor sau a colectivului de conducere al detaşamentului. Ajung să fie prea ocupaţi, îşi fac lecţiile în grabă în timp ce alţii STAU! Stau şi nu fac nimic pentru detaşament sau grupă.

Meteahna aceasta ca un singur pionier să aibă prea multe sarcini are leac? Are. Şi încă uşor de aplicat. S-a vorbit despre acest leac şi la capitolul „Grupa“. Repartizarea sarcinilor pe fiecare pionier. E lesne de înţeles că dacă împărţirea treburilor s-ar fi făcut cum trebuia Mărioara nu ar fi avut 6 sarcini deodată.

Deci, colective de conducere, preşedinţi de grupă, atenţie! Aveţi grijă ca supraîncărcarea să fie alungată din activitatea detaşamentului. Şi dispoziţiile Ministerului Învăţămîntului şi Culturii atrag atenţia asupra acestui lucru. Fiecare pionier trebuie să efectueze 3 ore de activitate extraşcolară pe săptămînă. Şi dacă fiecare pionier va avea o sarcină, dacă în detaşamente şi grupe vor lucra toţi pionierii, nimeni nu va fi supraîncărcat; iar pentru învăţătură, joacă, odihnă le va rămîne timpul necesar.

CÎND PĂPUSILE SÎNT VII

Păpuşile şi „umbra" lor

O artă înrudită îndeaproape cu teatrul de păpuşi (şi chiar considerată într-un fel „străbuna" acestuia) este jocul cu umbre sau teatrul de umbre, care era foarte răspîndit în Tibet şi în China încă de acum un mileniu şi mai bine.

El a rămas foarte apreciat şi popular în China şi astăzi, unde a atins un înalt nivel artistic, cucerindu-şi interesul şi admiraţia lumii întregi. Fiind un gen de teatru uşor de alcătuit, ar putea fi practicat şi în şcoală de către voi.

Caracteristica lui principală constă în faptul că păpuşile nu joacă la scenă „deschisă", ca în teatrul de păpuşi despre care am mai vorbit, ci îndărătul unei scene-„ecran", pe care îşi aruncă doar umbra. De asemenea, spre deosebire de marionete (păpuşi mînuite cu sfori) şi păpuşi „pe mînă" (pentru care v-am dat în numerele trecute cîteva tipare), cele folosite în jocul cu umbre sînt nişte figurine fără relief, plate, destul de simplu de confecţionat.

Aceste „păpuşi" pentru teatrul de umbre se pot tăia din carton sau din placaj subţire, se pot face din piele, talpă, material plastic, din sîrmă (doar conturul păpuşii), peste care se întinde mătase sau stofă, sau din alte materiale care stau la îndemîna oricui, invitîndu-ne doar fantezia să le dăm formă şi viaţă. Efecte interesante se pot obţine cu figurine din materiale transparente (mătase, hîrtie de calc etc.) şi puternic colorate. (În teatrul tradiţional de umbre, în Tibet, ele erau decupate din piele transparentă de cal sau măgar şi erau vopsite în culori vii, minerale.)

Păpuşile — mai ales animale şi personificări de basm, care sînt îndeosebi potrivite pentru acest joc de umbre — pot avea mobilitatea membrelor (care se lucrează separat şi se leagă de „trup" cu sîrmuliţe la încheieturi). Ele se mişcă, fie mînuite de păpuşar, cu ajutorul unui baston sau al mai multor beţişoare, fie datorită unor sîrmuliţe sau sfori, trase de sus sau de jos, după cum s-a deprins păpuşarul să le mînuiască.

Să ne imaginăm cea mai simplă formă a acestui „joc cu umbre". Să presupunem că avem cîteva păpuşi gata, plane tăiate, să zicem, din carton şi lipite pe un beţişor ca în figura alăturată (desen). Mînuitorul se află îndărătul paravanului nostru (al draperiei care-l ascunde de public), avînd deasupra capului său „rampa". Pe rampă se va fixa un cadru de lemn, o ramă, ca „fereastra" obişnuită a scenei de păpuşi sau chiar mai mică, să zicem 100 cm × 75 cm. Pe această ramă de lemn se întinde bine hîrtia transparentă (de calc) sau o mătase transparentă. Rama este deci ecranul teatrului nostru de umbre, ecran care se află între public şi păpuşa-erou.

Păpuşile sînt ţinute de mînuitori, cu ajutorul bastonaşelor, aproape de acest ecran, îndărătul lor avînd o sursă de lumină puternică (o lampă electrică de fotograf, o lanternă cu forţă mare, un bec puternic sau chiar o lampă de petrol, cu un cilindru protector de metal care să dirijeze lumina direct dinspre păpuşă spre ecran).

Luminile pot fi albe sau colorate şi de asemenea figurinele pot fi colorate. Sursa de lumină e fixată pe un piedestal uşor, la înălţimea şi distanţa de care avem practic nevoie, dar ea ar putea fi şi portativă, ţinută deci de un alt artist amator, care poate sta fără grijă îndărătul lămpii, căci numai ceea ce se află între ecran şi sursa de lumină — aşadar păpuşa, decorul — va fi văzut de spectatorii din faţa scenei.

După cum vedeţi, teatrul de umbre nu necesită mari investiţii sau pregătiri. E necesar însă să se insiste asupra expresivităţii şi stilizării siluetei decupate pentru ca umbra ei, proiectată pe ecran, să fie cît mai vie, mai atrăgătoare.

Teatrul de umbre poate fi un joc pasionant şi artistic de calitate. De la simpla scenă mută, şi de preferinţă comică, pînă la punerea pe „ecran" a unui basm cu personaje fabuloase, mitologice sau eroice, a unei legende cu „umbre istorice" sau a unei fabule savuroase, totul îţi stimulează fantezia, gustul plastic şi dramatic.

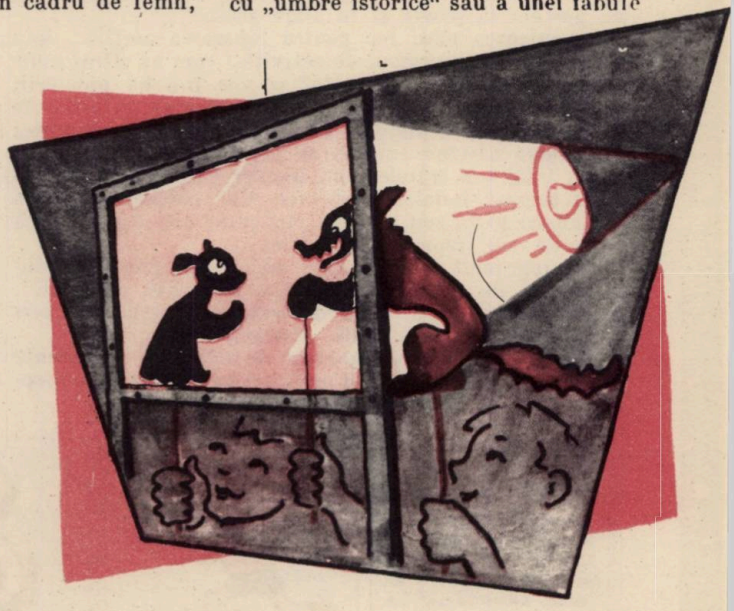

Aşteptăm să ne scrieţi ceea ce aţi reuşit voi în acest domeniu atît de „nou" pentru noi şi atît de atractiv.

VIORICA HUBER

O BIBLIOTECĂ PERSONALĂ

În vacanță m-am gîndit să-mi alcătuiesc o bibliotecă personală. Acum am în bibliotecă peste optzeci de cărți.

În timpul liber voi citi cît mai multe cărți nu numai de la biblioteca școlii, dar și din ale mele personale.

HRIȚCU VIORICA, clasa a VII-a
Comuna Grămești — Rădăuți

TIMP PENTRU FOTBAL

În vara asta m-am antrenat mult la fotbal. Aproape în fiecare zi ieșeam pe teren cu băieții din clasa noastră: cu Burcea Aurel, cu Bușca Alexandru și cu alții. Ne place mult acest joc. Am hotărît ca încă din primele zile de școală să ne împărțim timpul în așa fel încît să avem vreme pentru lecții, activitate pionierească și bineînțeles și pentru jocul cu mingea.

MOȚ ȘTEFAN
Comuna Pretu — Roșiori de Vede

PENTRU CLASA NOASTRĂ

Se știe că grupei noastre de pionieri îi place să meștereasscă. Mai ales obiecte de tîmplărie. Noi, pionierii din grupă, ne-am înțeles ca și pe timpul vacanței să mai lucrăm cîte ceva. Astfel

că am făcut pentru clasa noastră o etajeră de flori. Vom pune și ghivece cu flori și vom avea astfel un colț frumos înflorit al clasei.

ION B. ION și CĂBUC VIORICA
Buzău

CE SĂ CITIM ?

CĂRȚI APĂRUTE LA EDITURA TINERETULUI

TUDOR ARGHEZI: „Povestind copiilor"
I. SLAVICI: „Povești"
I. AGÎRBICEANU: „Povestind copiilor"
VICTOR EFTIMIU: „Povestind copiilor"
COSTACHE ANTON: „Colegi de clasă"
DOMNIȚA MOLDOVEANU: „Patru copii în marele codru"
VIRGIL CHIRIAC: „Dimineața cerul e mai albastru"

TRADUCERI

L. KOSMODEMIANSKAIA: „Zoia și Șura"
KAVERIN: „Doi căpitani"
J. VILLAFANE: „Povești și legende"
R. L. STEVENSON: „Comoara din insulă"
G. VALLEREY: „Basme și povești africane"

ÎN PRIMELE ZILE ALE ANULUI

UN IERBAR

În vara aceasta am fost în tabără la Predeal. Am făcut multe excursii... și întotdeauna m-am întors cu tot felul de plante. Cu ele am alcătuit un ierbar frumos pe care-l voi duce în dar școlii... Cel mai mult îmi plac paginile cu ferigi și specii de rășinoase, pe care le-am așezat cu ajutorul tovarășului instructor.

BENE VICTOR
Timișoara

CULEGERI DE FOLCLOR

În excursiile de astă-vară, noi am trecut prin multe sate. La popasurile pe care

le-am făcut, am stat de vorbă cu diferiți oameni, unii tineri, alții mai bătrîni. De la ei am auzit cîntece, ghicitori, proverbe, diferite creații populare, pe care le-am notat în caietele noastre. Odată am notat chiar și un basm, deși era cam lung. Caietele acestea le vom duce la școală și împreună cu tovarășul profesor de limba romînă vom alcătui o culegere de folclor pentru școala noastră.

SABIN COTESCU
Sibiu

7 CLASE, 7 DIPLOME DE MERIT

La sfîrșitul acestui an școlar am aflat că pioniera

Hoffman Magda din Timișoara, o veche corespondentă de-a noastră, a absolvit clasa a VII-a cu media 10... și o dată cu terminarea clasei a VII-a a obținut și a 7-a diplomă de merit... iar o telegramă sosită de la Școala de 7 ani din comuna Tega, regiunea Ploiești, ne vestea că detașamentul clasei a VI-a, cu un efectiv de 36 de pionieri, au promovat cu toții clasa. Nici un corigent, nici un repetent. Asemenea exemple mai sînt multe în țară.

Acestor copii, precum și tuturor cititorilor revistei noastre le urăm ca și în anul școlar care începe să obțină rezultate tot atît de frumoase.

GAZETA COPIILOR

PIONIERI ȘI ȘCOLARI,

Trimiteți corespondențe, știri din unități, detașamente, grupe. Trimiteți, de asemenea, desene, poezii, creații de ale voastre. Cele mai bune vor fi publicate în numărul viitor al „Gazetei copiilor". Puneți pe plic mențiunea „Cravata roșie", pentru „Gazeta copiilor."

Pe pieptul lor strălucește steluța roșie — distincție pionierească

TEDORICESCU EUGENIA — cl. VII, Școala de 7 ani nr. 11 Constanța

SCARLAT EMANOIL — cl. VII B, Școala de 7 ani nr. 20 Galați

SIMA CONSTANTIN — cl. VII, Școala de 7 ani, comuna 30 Decembrie, regiunea București

CRIȘAN IOACHIM — cl. V, Școala de 7 ani nr. 4 Oradea

ÎNAINTE... ŞI DUPĂ VACANŢĂ

— La revedere, la toamnă!

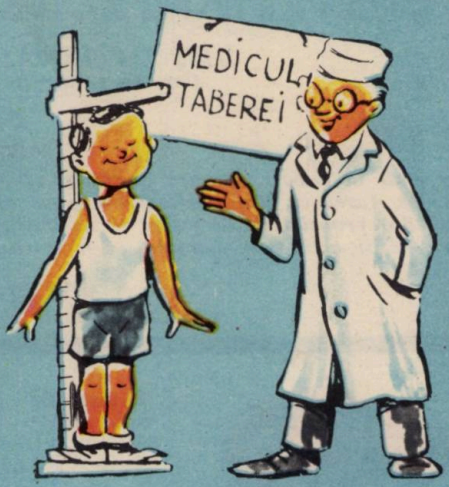

— Cum ai crescut!

— Ce frumoasă ai crescut!

POVESTE
FĂRĂ CUVINTE...

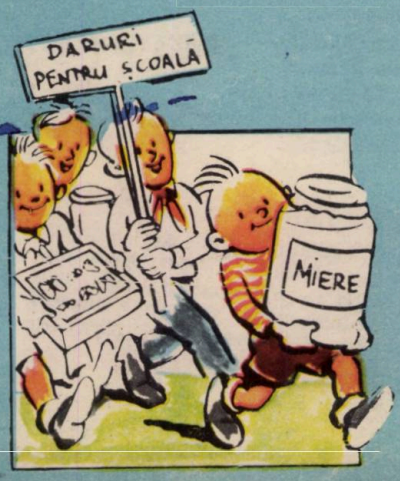

LA ÎNCEPUT DE AN ŞCOLAR

de **BURSCHI**

PROVERB

Cine-şi continuă vacanţa după începutul şcolii... va continua şcoala în vacanţă.

Lei 2,50

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Nr. 10 1961

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR EDITATA DE C. C. AL U. T. M.

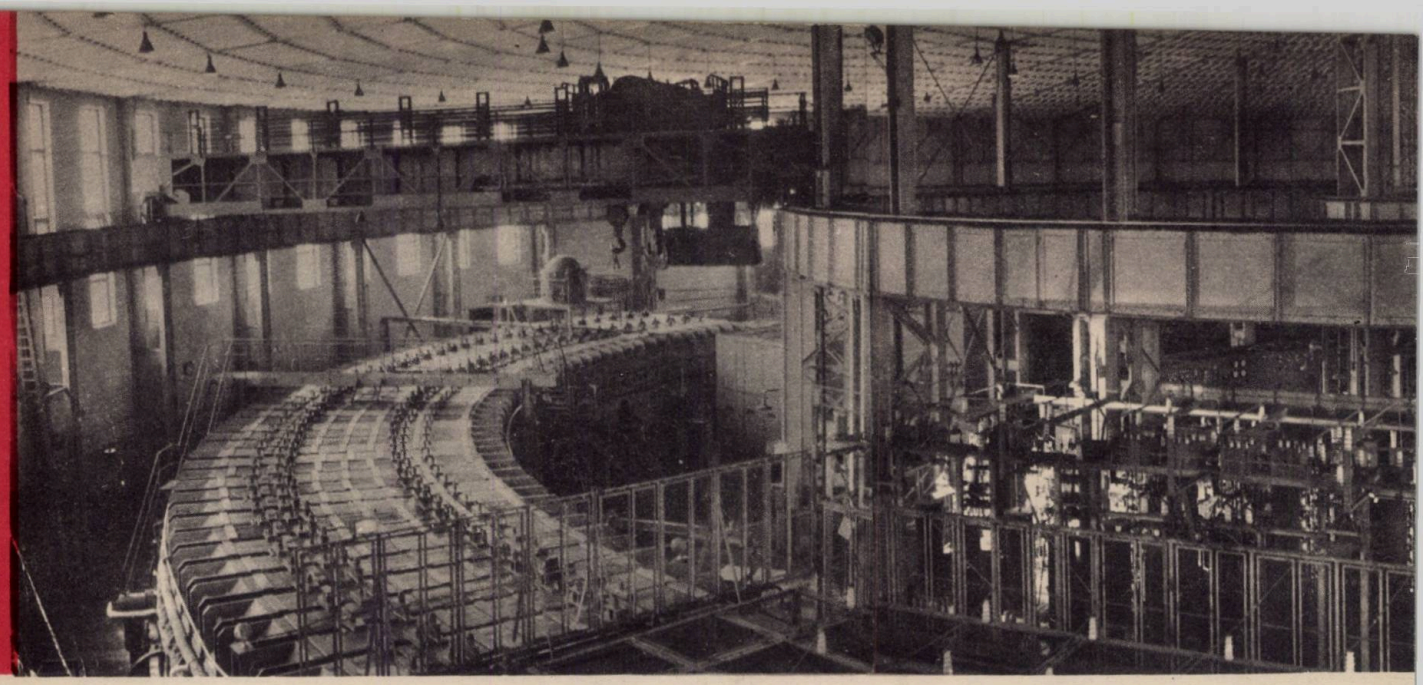

PARTIDUL PROCLAMĂ SOLEMN:

ACTUALA GENERA

COM

Dintotdeauna oamenii au visat la o viață fericită. Marx și Engels, marii dascăli ai proletariatului, spuneau despre comunism că nu este numai un vis frumos, ci apariția lui este o lege a istoriei. Așa cum ziua ia locul nopții, la fel și societății bazate pe exploatarea omului de către om îi ia locul comunismul.

Milioane de oameni din toate țările, de-a lungul multor ani, au luptat cu dîrzenie, fără preget, pentru realizarea visurilor celor ce muncesc, împotriva dușmanilor muncitorilor și țăranilor. Oameni minunați și-au dat viața în aceste lupte. Dar abia sub conducerea marelui partid creat de Lenin, o dată cu Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, a fost sfărîmată în Rusia orînduirea capitalistă, a fost creat primul stat din lume al muncitorilor și țăranilor, a început făurirea unei lumi noi. Ca urmare a victoriei Marii Revoluții din Octombrie, lupta popoarelor pentru libertate din celelalte țări ale Europei și Asiei a luat un mare avînt. Astăzi socialismul a devenit realitate vie pe o treime a globului pămîntesc.

Dar drumul glorios al partidului lui Lenin înscrie mereu pagini noi, minunate în istoria mersului înainte al omenirii.

La Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., care se va desfășura în aceste zile la Moscova, se va discuta proiectul de Program al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, plan măreț de construire a comunismului în U.R.S.S.

Programul înfățișează căile spre atingerea visului de aur al omenirii, comunismul. El umple de o adîncă bucurie nu numai poporul sovietic, nu numai popoarele din țările socialiste, dar și oamenii simpli de pe întreg globul pămîntesc, deoarece, așa cum se spune în Program, „comunismul instaurează Pacea, Munca, Libertatea, Egalitatea și Fericirea tuturor popoarelor".

Peste 20 de ani în U.R.S.S. va fi construită în linii mari societatea comunistă. În această privință cifrele cuprinse în Program sînt de-a dreptul amețitoare. Încă din primii 10 ani volumul producției industriale a U.R.S.S. va spori cu circa 2 ori și jumătate, iar în decurs de 20 de ani — de cel puțin 6 ori. Gîndiți-vă că spre sfîrșitul celui de-al doilea deceniu va fi atinsă o producție anuală de energie electrică de 2.700 — 3.000 miliarde kWh și 250 milioane tone de oțel.

U.R.S.S. VA LĂSA CU MULT ÎN URMĂ STATELE UNITE ALE AMERICII ÎN CE PRIVEȘTE PRODUCȚIA PE CAP DE LOCUITOR. EA VA DISPUNE DE INDUSTRIA CEA MAI PUTERNICĂ ȘI MAI MODERNĂ DIN LUME.

Paralel cu formarea unei industrii puternice, agricultura va cunoaște în Uniunea Sovietică o nouă și înfloritoare dezvoltare. Volumul total al producției agricole urmează să crească în

---

PRIMĂVARA LUMII

de VICTOR TULBURE

Vor înflori toți pomii lumii,
Toți ghioceii-or să răsară,
Pe scoarța milenară-a humii,
La poli — sub gheața milenară!

S-or rupe crengile de poame,
Flămînzii vor avea hambare,
Va fi uitat cuvîntul foame,
Cuvîntul jaf și apăsare.

Va da măslinu-n tundră muguri,
Sahara grîul și-l va coace! —
Din armele topite-n ruguri,
Ciocan și seceră vom face.

Nu vei pleca-n război să sîngeri,
Nu vei păli visînd atomul
Și-n ceruri vei găsi nu îngeri,
Ci roșul fanion și omul.

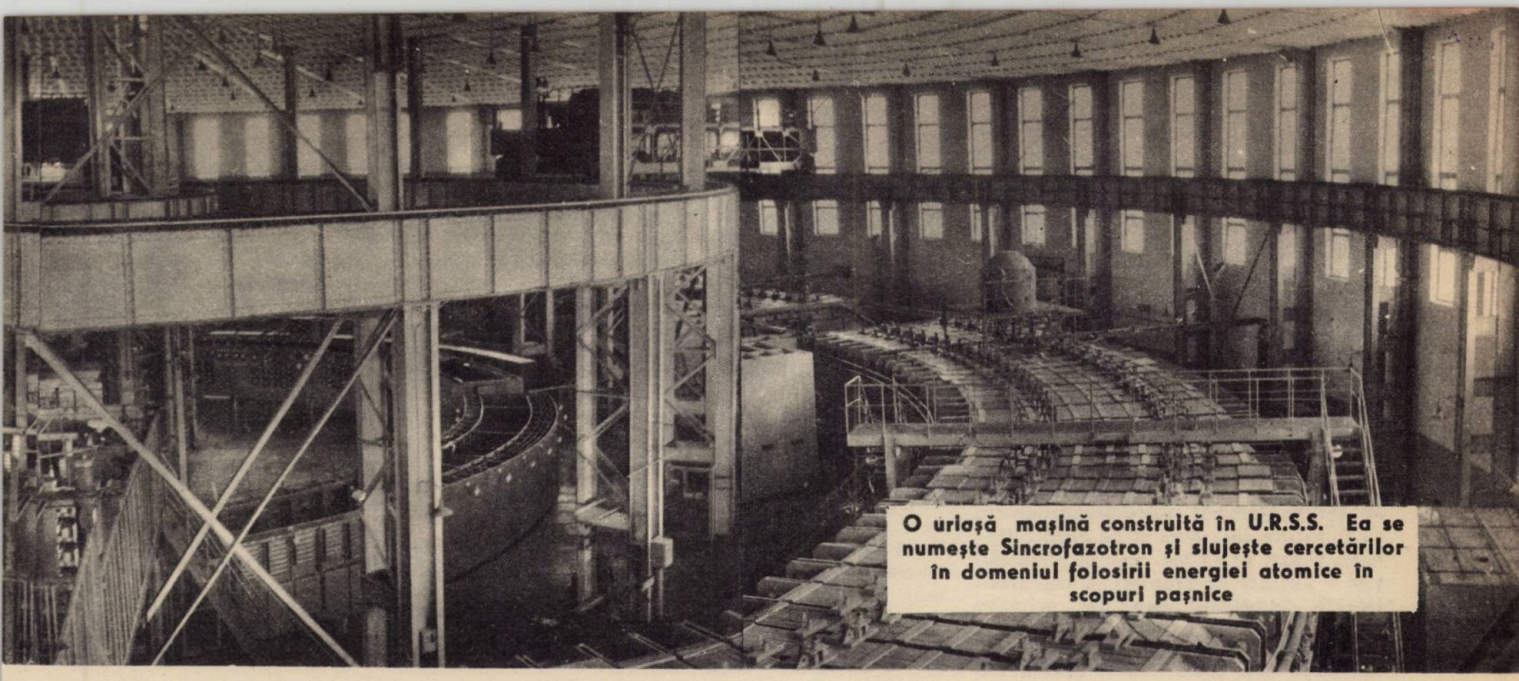

O uriașă mașină construită în U.R.S.S. Ea se numește Sincrofazotron și slujește cercetărilor în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri pașnice

IE SOVIETICA VA TRAI ÎN

UNISM

10 ani de circa 2 ori și jumătate, iar în 20 de ani de 3 ori și jumătate.

Treptat se va șterge diferența dintre oraș și sat. Satele colhoznice comasate se vor transforma treptat în localități de tip urban, cu case de locuit confortabile, cu întreprinderi pentru deservirea nevoilor curente ale populației, cu așezăminte culturale. Condițiile de viață ale populației de la sate vor ajunge la nivelul celor de la oraș.

Poporul sovietic bizuindu-se pe puternica sa economie națională în plin avînt poate trece la realizarea sarcinii de importanță istorică, asigurarea celui mai înalt nivel de trai în comparație cu orice țară capitalistă.

În Program se prevede ca la sfîrșitul celui de-al doilea deceniu fiecare familie să locuiască într-un apartament confortabil, cu gaze, apă și încălzit gratuite.

Grija pentru sănătatea omului ocupă un loc larg în Program. Se prevede construcția unei largi rețele de institute medicale, spitale, sanatorii. Folosirea sanatoriilor și medicamentelor va fi gratuită. În același timp, pentru călirea tinerei generații se prevede extinderea la orașe și sate a rețelei bazelor sportive: tabere turistice, baze de schi, înot, instalații sportive anume pentru copii.

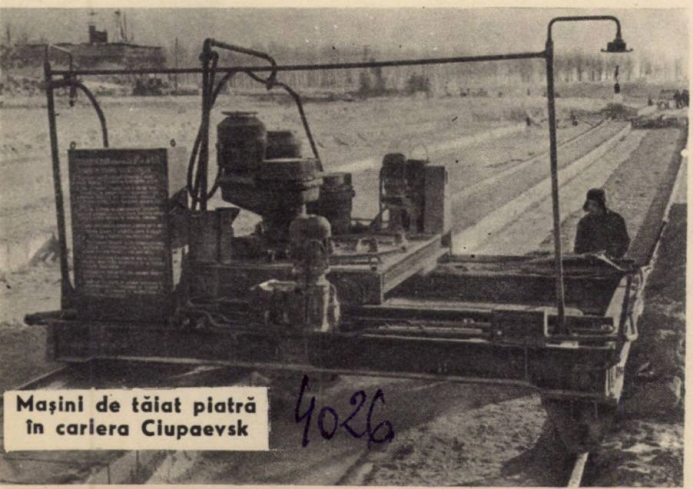

Mașini de tăiat piatră în cariera Clupaevsk

4026

În U.R.S.S., în acești 20 de ani, învățămîntul va lua o mare amploare. Va fi realizat învățămîntul mediu general și obligatoriu. Se vor extinde școlile cu internat. Uniformele, masa vor fi gratuite.

În Programul partidului există un capitol în care se vorbește despre trăsăturile morale ale constructorului societății comuniste.

Comunismul pretinde de la fiecare o înaltă conștiință, disciplină, muncă organizată, hărnicie.

Credința față de cauza comunismului, munca conștiincioasă pentru binele colectivității, ajutorul tovărășesc, cinstea, simplitatea, modestia, grija pentru avutul obștesc, principiul: omul îi este prieten omului, iată doar cîteva din trăsăturile comuniste. Dar în același timp se cere intransigență față de dușmanii comunismului, ai cauzei păcii și libertății popoarelor.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice acordă o atenție deosebită educării copiilor. Oamenii sovietici vor să crească copii plini de viață, sănătoși, credincioși patriei, partidului, cauzei comunismului.

În întîmpinarea congresului, oamenii de pe nesfîrșitele întinderi ale marelui stat sovietic sînt cuprinși de o mare însuflețire. Programul P.C.U.S. îi înaripează. Ei sînt recunoscători glorîosului partid al lui Lenin, care îi conduce cu siguranță spre victoria comunismului.

Ei sînt dornici de a fi în primele rînduri ale bătăliei pentru construirea comunismului; își exprimă dragostea față de P.C.U.S. „Lui îi datorăm frumusețea zilelor pe care le trăim" — scrie un vechi comunist.

În patria noastră, Republica Populară Romînă, care cunoaște astăzi o înflorire nemaicunoscută vreodată, se desăvîrșește construirea socialismului.

Oamenii muncii de la noi privesc cu dragoste și admirație spre Uniunea Sovietică, spre uluitoarele ei realizări. Noi știm că, sub conducerea înțeleptului nostru partid, viața noastră are aceleași perspective luminoase. Pășind prima spre comu-

POVESTIRI DESPRE PIONIERII SOVIETICI

STRADA PIONIERILOR DIN ORAŞUL GAI

Iată cîmpul gol. Vîntul face iarba să foşnească. Stepă, ce vreţi? Un om priveşte în jur, înfige un steag roşu în pămînt şi spune: „Aci este oraşul Gai". Peste cîteva luni, maşinile lucrează din plin, au apărut locuinţe, şantiere, şcoli şi străzi. Asta e puterea comunismului şi aşa s-a născut oraşul Gai.

Au venit geologii, au descoperit zăcăminte de cupru. Pe urmele lor au venit inginerii, apoi constructorii cu familiile lor, deci şi cu copii. Valerka a fost al 18-lea. Cei 18 au alcătuit o unitate de pionieri şi organizaţia de Comsomol le-a dat primele sarcini.

Unitatea a început să lucreze pe şantierul noii şcoli. Va fi şcoala lor şi a altor sute de pionieri şi şcolari ce vor mai veni, căci Gaiul e de-abia în construcţie.

Într-o zi, lucrul a fost întrerupt. Sosiseră puieţii.

— Iată, copii, le-a spus secretarul Comsomolului, aveţi o sarcină însemnată. Va trebui să faceţi o alee lîngă orăşelul de corturi.

Şi unitatea s-a apucat de lucru. Pămîntul e uscat şi tare în stepă. Dar pionierii Gaistroiului nu pot fi învinşi. Seara, 250 de plopi erau plantaţi lîngă orăşelul de corturi.

— O să se usuce! s-a căinat unul.

Pionierii ştiu însă că pomii nu se vor usca. Vor avea grijă să le dea zilnic cantitatea de apă necesară. Nu e un lucru uşor dacă te gîndeşti că ei muncesc şi pe şantierul şcolii. Dar pionierii din Gai sînt entuziaşti. De pe acum au trăsăturile comuniştilor de mîine.

Aleea a primit numele de Strada Pionierilor, pentru că acolo va fi o stradă lungă şi luminoasă.

Excavatoarele muşcă din ţărînă, clădirile se ridică, complexele pentru înnobilarea metalului sînt pregătite. Creşte noul oraş Gai, creşte!

ALIOŞA

Tatăl lui este tractorist şi a venit pe pămînturile înţelenite să ajute la bătălia cea mare. Alioşa e pionier şi cunoaşte motorul de tractor din clasa a IV-a, de la cercul micilor tractorişti. În seara aceea, Alioşa nu putea să doarmă. Ce-l supăra? Iaca, un tractor. Un D.T.-54. Era tractorul tatălui său, iar tatăl său era bolnav: răcise. D.T. -54 se stricase undeva, iar mecanicii erau prea ocupaţi. Aşa că l-au văzut la repezeală şi l-au lăsat pentru mai tîrziu. Alioşa, urmărind controlul rapid pe care îl făcuseră mecanicii, ghicise defecţiunea. Dar cum să treacă el peste mecanicii cu experienţă? Dacă ar fi fost acolo tatăl lui..., eh... sigur că l-ar fi lăsat să încerce. Totuşi, D.T.-54 trebuia să funcţioneze. Dacă mîine se face frumos? Dacă tractoarele ies pe cîmp? Un tractor lipsa înseamnă multe hectare mai puţin.

Aşa s-a făcut că Alioşa a ieşit, tiptil, din internat şi peste cîtva timp se afla în magazia de tractoare.

Bătălia cu D.T.-54 a durat pînă dimineaţa. Era vorba de ajustarea injectorului, o treabă nu prea uşoară.

Alioşa s-a culcat şi n-a mai putut să-l trezească nimeni, atît era de obosit. Drept urmare, a întîrziat la şcoală.

În ziua aceea Alioşa a primit felicitări pentru repararea tractorului... Şi o pedeapsă pentru că a întîrziat la şcoală. Ce vreţi. Întîrzierea e întîrziere.

Afară era primăvară. Prima zi de primăvară. Iar tractoarele ieşiseră pe cîmp. D.T.-54 era condus de un tractorist nou venit, care îşi încerca pentru prima oară puterile şi priceperea pe pămînturile desţelenite, în aşteptarea noului lot de tractoare ce aveau să sosească.

PIONIERII DIN BOLŞE-TARENVSCINA

Ştiţi care este îndeletnicirea de vacanţă cea mai dragă a pionierilor din localitatea de mai sus? Nu? Atunci urmaţi-mă aci, pe malul lacului. Vedeţi? O mulţime de căsuţe, un adevărat orăşel. Aci locuiesc vara micii crescători de păsări din Bolşe-Tarenvscina. Ei s-au specializat în creşterea raţelor. Ajutaţi de studenţii Institutului de agrozootehnie, pionierii au întreprins cercetarea iazurilor şi au stabilit cîtă hrană vegetală şi animală conţin. În felul acesta, păsările pot fi hrănite ştiinţific. Atunci cînd cantitatea de hrană dintr-un bazin scade, păsările sînt mutate în alt bazin, iar primul este lăsat pînă cînd substanţele hrănitoare se refac.

Puii debili sînt trataţi cu... untură de peşte şi antibiotice.

În afară de asta, echipe de pază apără păsările de animale şi păsări răpitoare. Crescătoria se poate mîndri că n-a avut pînă acum pierderi.

În trei ani, micii crescători de păsări au crescut 162.000 de raţe. Ei au izbutit să scadă preţul de cost al fiecărei păsări cu 7 kopeici la kilogram.

„Pretutindeni, cu entuziasm, cu voie bună, dăm o mînă de ajutor acolo unde este nevoie". Astfel se comportă pionierii sovietici în marşul întregului popor sovietic spre comunism.

nism, U.R.S.S. va ajuta înaintarea pe acest drum şi a celorlalte ţări socialiste. Legate printr-o strînsă prietenie şi colaborare, ţările socialiste duc o luptă comună pentru pacea generală, pentru triumful deplin al comunismului.

Grandioasele înfăptuiri de pînă azi ale Uniunii Sovietice, perspectivele uriaşe ce i se deschid grăiesc de marea forţă a statului sovietic. Cu atît mai puternic răsună în zilele noastre chemarea înflăcărată către toate popoarele a U.R.S.S. şi a întregului lagăr socialist la luptă pentru menţinerea păcii.

Uniunea Sovietică nu s-a temut niciodată de ameninţări, nici la început cînd era un stat socialist tînăr şi singur în faţa întregii lumi capitaliste. Cu atît mai mult astăzi, cînd puterea Uniunii Sovietice este uriaşă, cînd alături de ea se află întreg lagărul socialist.

Nu de mult glasul lui Titov, omul sovietic care a înfăptuit primul zbor cosmic de lungă durată în jurul Pămîntului, a răsunat succesiv peste cele cinci continente, ca un vestitor al păcii şi prieteniei între popoare.

În încheierea Programului Partidului Comunist al Uniunii Sovietice se spune: Partidul proclamă solemn: „Actuala generaţie a oamenilor sovietici va trăi în comunism".

Aşa va fi. Visul de veacuri al omenirii începe a se împlini în zilele noastre.

AZI, PE MELEAGURILE REGIUNII BUCUREȘTI

Dacă vreunui pictor de pe vremuri i-ar fi venit în gînd să zugrăvească locuri din Bărăgan sau din întinsul cîmpiei dunărene ar fi trebuit să împartă pînza cu dîre înguste de pensulă. Semăna foarte bine șesul ce alcătuiește astăzi regiunea Bucureşti cu straiele peticite ale unui om sărman. Forfecate de haturi, fărîmițate în crîmpeie, pămînturile nu ajungeau niciodată să îndestuleze cu rodul plugului nevoile unei familii cu guri multe.

Colindînd în lung și-n lat vasta regiune ce împresoară capitala patriei, ai să afli la tot pasul istorii răscolitoare din anii vitregi, cînd stăpîneau pofta de aur a boierului și biciul vătafului.

Ciolpanii, Piscurile, Izvoranii, Lupăria, ca mai toate satele ghemuite în malurile lacului Snagov, sînt așezări întemeiate de robii mînăstirești, ce trudeau în bordeie făcînd oale și strachini din lut sau aveau datoria să împingă cu umerii carele cu mărfuri ale negustătorilor ce treceau spre Transilvania prin vadul Ialomiței. Își purtau toți aceștia zilele ca pe un blestem. Cei mai îndrăzneți, încercînd o împotrivire, alegeau fuga de pe moșie. După cum glăsuiesc documentele epocii, în urma fugarilor porneau vătafii călări, înarmați cu arme și însoțiți de haite de cîini. De obicei nimeni nu scăpa. Cumplita „vînătoare de oameni“ la care participau cîini și vătafi egali în cruzime urmărea robul desculț pînă ce acesta, cu picioarele sîngerate prin mărăcini, istovit de goană, sufocat de spaima, era sfîșiat de colții dulăilor.

La Ciolănești, colectivistul Gheorghe Radu mi-a istorisit amarul copilăriei sale, cînd toamnă de toamnă aurul holdelor lua calea nesățioaselor magazii ale boierului.

— Pe-aici, din moși-strămoși, oamenilor le-a fost greu... De focul răscoalei din '907 ce să mai spun? Chiar și acum, după atîta amar de vreme, pe locul unde au fost hambarele moșierului Chinopol, după ploaie iese o apă neagră. E din grîul ars atunci de țăranii înfometați. Boierul era lup hămesit, nu alta. Oamenii spun că a luat prima falcă de pămînt în schimbul unui cojoc. Pe urmă, a tot sporit-o și rotunjit-o din jaf pînă la aproape mia de hectare. Din fața răsculaților a fugit, dar a trimis jandarmii. Pe unul de-ai noștri — Nete Sima — l-au împușcat. Era cu copilul în brațe cînd a căzut mort. Feciorul îi trăiește, Marin Sima îi zice. E om în toată firea acum și ține minte prăpădul...

Traiul oamenilor simpli nu era mai vesel nici în micile orașe ale regiunii. Giurgiul, Oltenița sau Zimnicea erau așezări cenușii unde oamenii duceau o viață searbădă. Străzile cu hîrtoape, cu colbul tulburat arar de vreo birjă trasă de-un cal costeliv ofereau același tablou trist; hamali așteptînd în gura pieței cu brațele încrucișate ca să fie tocmiți pentru cîțiva gologani la încărcarea vreunui șlep cu cereale, gospodine preocupate să realizeze din cîțiva cartofi un prînz pentru guri flămînde...

Dar erau și din cei cărora strîmbele rînduieli ale vremii le priau: prefecți, primari, cîrciumari, polițai, într-un cuvînt cei cu mîini nedeprinse cu munca, ce nu știau ce-i cormanul plugului și cărora dogoarea soarelui nu le arsese la seceră spinările.

La Turnu Măgurele, pînă și copiii ce abia au păşit pragul școlii au auzit de Belizarie Cuțaftache, bogătanul cu nume caragialesc și suflet de harpagon. Adevărat „rege“ al orașului, Cuțaftache stăpînea cinematograful, cîrciumi și nu știu cîte case. Slugile și le ținea flămînde, îmbrăcate în zdrențe.

Tristul trecut s-a dus pentru totdeauna. În anii noștri, meleagurile regiunii Bucureşti s-au ridicat cu pași de uriaș spre viață nouă și lumină, spre dreptate și bunăstare. În istoria de astăzi a acestor locuri, viața nouă se înscrie cu slove de soare, lăsînd în urmă ca pe o amintire urîtă trecutul.

Ați vizitat Oltenița? Azi micul port dunărean — oraș al castanilor — îl întîmpină altfel pe călător. Cîntă în parc școlarii, se zbenguie țîncii în nisipul argintiu al ștrandului de pe malul Argeșului și zi și noapte se simte freamătul activității neîntrerupte a constructorilor de vapoare de la Șantierul naval.

La elegantul club al făuritorilor de nave, acolo unde oamenii muncii urmăresc adeseori bagheta dirijorului George Georgescu sau vioara lui Ion Voicu, îți atrage atenția o mică galerie de artă plastică. Stau aninate de pereții holului, prinse în rame late, aurii crîmpeie din lungul drum de topaz al Dunării străbătut de siluetele navelor. Căci aceasta este semnificația acestor picturi: să oglindească eforturile de fiecare zi ale vrednicilor constructori de vase din Oltenița.

Cu ani în urmă, nici un pictor nu şi-ar fi pierdut vremea să aştearnă pe pînză imaginea vechilor ateliere în care se confecţionau umil şi dulghereşte biete lotci pescăreşti. A preschimba nişte şoproane dărăpănate într-un mare şantier naval este într-adevăr un lucru ce stîrneşte mîndrie şi admiraţie deopotrivă.

Despre felul cum oamenii au crescut o dată cu şantierul am să vă povestesc un fapt:

Într-un cartier al Olteniţei, cu ani în urmă, era o căsuţă curată, cu gard scund, printre scîndurile căruia puteai auzi:

— Georgică, măi împielitatule... Nu-ţi mai prăpădi caietele că iar am să-ţi plîng de mila urechilor.

Glasul mamei răsuna limpede în bătătură, dar se vede treaba că urechile deprinse cu usturătura aud greu.

Un băieţaş îngenunchea liniştit dinaintea teicii hărăzite pentru adăpatul lui Azorică şi aşeza cu grijă pe luciul apei stătute trei vaporaşe de hîrtie. Copilul îşi privea cu mulţumire flota albă, liniată „dictando", fără să audă îndemnurile mamei, fără să bage de seamă caietul văduvit de file, pe scoarţele căruia stătea scris cu litere mari, stîngace: „Bucur Gheorghe, clasa a II-a". Acelaşi nume îl puteţi întîlni scris acum pe panoul de onoare al fruntaşilor în muncă de la Şantierele navale din Olteniţa. Constructorul de nave Gheorghe Bucur şi-a realizat aievea visul copilăriei. Pentru hărnicia şi priceperea sa, tovarăşii de muncă l-au ales deputat în Marea Adunare Naţională.

Dar florile înnoirilor şi-au deschis petalele pretutindeni pe harta întinsă a regiunii Bucureşti. În „Romînia pitorească", Alexandru Vlahuţă cînta *„Nesfîrşitul cîmp al Bărăganului, care a văzut pe Alexandru Machedon, gonindu-şi falangele pe urmele geţilor înspăimîntaţi, şi pe Mircea cel Mare, biruitorul de la Rovine, alungînd de pe hotarele Romîniei oastea sfărîmată a trufaşului sultan Baiazid-Fulgerul"*.

Dar cîte alte lucruri miraculoase n-a văzut Bărăganul în anii noştri! Astăzi, Bărăganul a văzut înfăptuindu-se marele vis al celor ce muncesc pămîntul: belşug în locul mizeriei, bucurie în locul pelagrei, lumină în locul neştiinţei. Regiunea Bucureşti, cea mai mare din ţară, este în întregime colectivizată după Dobrogea. Această mare înfăptuire a pus cununa succesului deasupra miilor şi miilor de oameni simpli ce luptă pentru socialism, sub conducerea partidului. Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, în raportul asupra îndeplinirii Directivelor Congresului al III-lea al partidului privitor la construirea socialismului la sate şi dezvoltarea agriculturii, i-a felicitat călduros, în numele Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, pe ţăranii muncitori din regiunea Bucureşti, care au păşit cu încredere pe calea arătată de partid, calea agriculturii socialiste.

*

În cîmpia Dunării, nu departe de Olteniţa, se află Mînăstirea, satul lui Alexandru Sahia. În inima comunei, un salcîm monumental îşi leagănă frunzişul, în umbra căruia o casă veche, construită simplu dormitează în tovărăşia pătulului de lemn şi a fîntînii cu lanţ peste ghizdurile căreia muşchiul şi-a aşternut catifeaua verde. Da, îndărătul pereţilor albi ai acestei căsuţe pitită în umbra salcîmului a deschis ochii în lume scriitorul. Prin pietrele bătăturii şi-a purtat primii paşi; din cîntarea fîntînii cu scripete şi-a potolit setea. În fînul proaspăt cosit al pătulului şi-a petrecut cele dintîi ceasuri în tovărăşia cărţilor dragi şi poate că tot aici, în clipe de singurătate, s-a gîndit cu mîhnire la viaţa chinuită a celor din preajma sa, ţărani blajini la vorbă, bătuţi de arşiţă şi vînt, cu umerii împovăraţi de nevoi şi griji de tot felul.

Au fost pe vremuri toate întinderile ce înconjură satul moşie regală. La sediul gospodăriei agricole de stat sînt păstrate şi acum — ca o dreaptă învinuire — blidele cioplite din lemn de salcie în care ţăranilor ce trudeau pe moşia lui vodă li se dădea la capătul unei zile istovitoare o fiertură săracă.

Ion Lazăr este un om înalt, care, măcar că a trecut de tinereţe, îşi păstrează neştirbite vioiciunea şi energia de altădată. Chiar peste drum de casa cu salcîm pe care locuitorii Mînăstirii o numesc familiar „casa lui Sahia" el mi-a povestit cu mîndrie despre realizările gospodăriei colective ce poartă numele scriitorului.

— Grîul? Dunăre a fost, nu altceva... Iar porumbul, înalt, de nu zăreai din el un om călare... Marin Dobre, care vreme de 4 ani i-a fost lui Alexandru Sahia coleg de bancă, mi-a arătat şcoala în care au învăţat împreună slovele de la dascălul Culică Tufcea. Aceasta avea în total două încăperi. Acum, mistriile şi bidinelele meşterilor i-au schimbat înfăţişarea, iar la trupul vechii clădiri, pentru nevoile de ştiinţă de carte ale anilor noştri, s-au adăugat mai multe clase noi.

Nu departe de Olteniţa, călătorul află şi întinderile scînteietoare ale lacului Greaca. Aici, cu cîţiva ani în urmă, 18 familii de pescari îşi dădeau mîna frăţeşte pentru a întemeia gospodăria colectivă. Zestrea lor? Puţin pămînt, cîteva unelte pescăreşti şi o nesecată încredere în forţa lor unită.

Cum au muncit ei şi ce rod au dobîndit după eforturile fiecărui an se poate arăta în mai multe feluri. Dar poate cel mai cuprinzător mod de a vorbi despre acest lucru este să arăţi că astăzi gospodăria numără peste 1.000 de familii, iar fondul

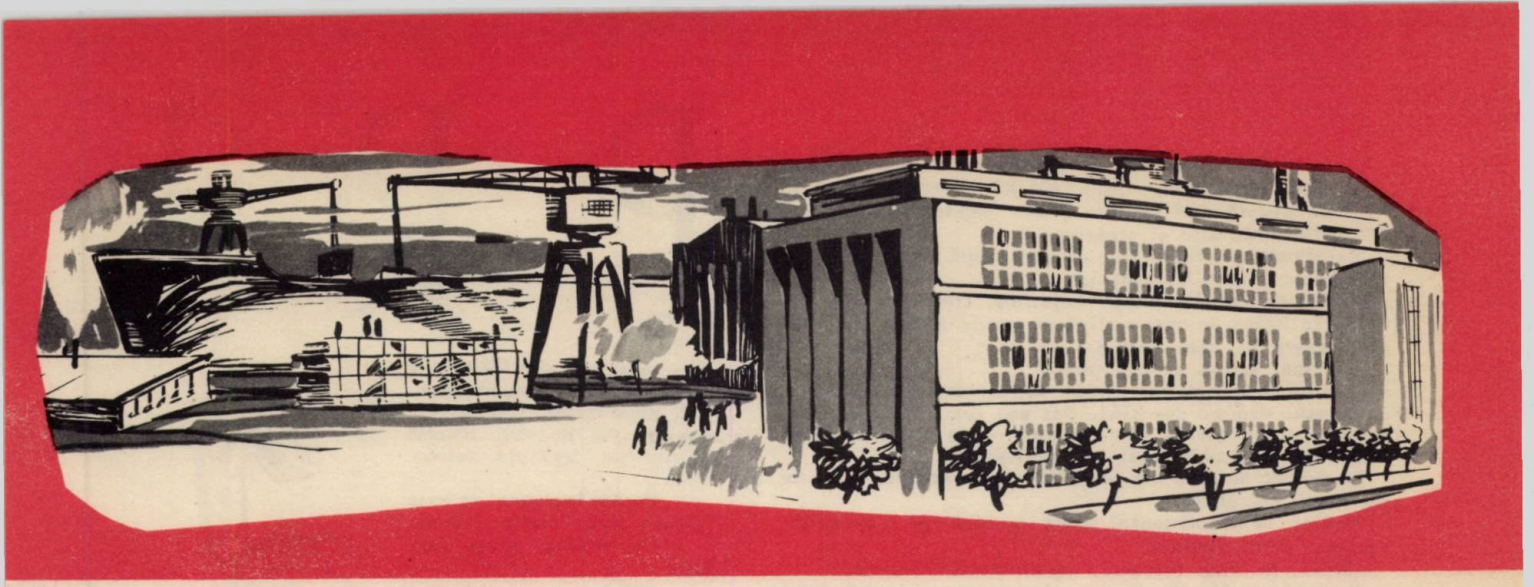

de bază, „zestrea“ sa actuală, întrece un milion de lei. Construcţiile gospodăriei cresc an de an, ca şi bunăstarea din casele colectiviştilor. După ce şi-a cumpărat un autocamion, conducerea gospodăriei a găsit de cuviinţă că ar fi necesar şi un autobuz. „Să aibă oamenii cu ce să se ducă la cîmp sau pescarii cînd merg la baltă...“ Şi autobuzul colectivei a devenit curînd o realitate, scutind oamenii de drumuri obositoare...

Aceleaşi mari deosebiri faţă de trecut s-au petrecut şi în viaţa culturală a acestor locuri. Aproape că nu există cătun în care să nu se fi construit şcoli noi sau săli noi de clasă. Prin generalizarea învăţămîntului de 7 ani, copiii colectiviştilor din Livedea ştiu să dea explicaţii turiştilor străini care le vizitează comuna în dulcea limbă a lui Voltaire şi Hugo. La Brăneşti, într-o şcoală specială de silvicultură, elevii învaţă tainele pădurilor; la Alexandria, la centrul şcolar agricol, exerciţiile de algebră din caietele şcolarilor alternează cu cercetarea tractorului pe ogorul experimental al şcolii.

Cămine culturale şi staţii de radioamplificare, biblioteci şi cluburi au apărut pretutindeni. Televizor, cinemascop sînt termeni care au devenit cunoscuţi şi prichindeilor care abia au luat abecedarul în mînă.

*

La Dragalina, în părţile Călăraşilor, oamenii s-au obişnuit să spună că recoltele sporite de grîu şi porumb le vin... „din cer“. Nu e vorba de vreo credinţă ce întuneca minţile neştiutorilor pe vremea bunicilor, ci de...avioanele care în zbor lin vin aici să împrăştie îngrăşăminte pe ogoarele nesfîrşite sau să pulverizeze prafuri pentru a proteja culturile împotriva dăunătorilor.

— La noi mistriile nu au odihnă, spun cu veselie colectiviştii din Ceacu, mîndrindu-se cu satul lor ce-şi schimbă înfăţişarea văzînd cu ochii. Căci doar în cîţiva ani, peste 500 de colectivişti şi-au înălţat case noi, sălaşuri arătoase ale belşugului adus de munca unită în gospodărie.

Pretutindeni, cuvîntul înaripat al partidului este urmat cu înflăcărare. S-ar cuveni povestit despre cele petrecute mai acum un an în comuna Dridu, în plin Bărăgan. Cîţiva comunişti, chibzuind cum să sporească veniturile gospodăriei colective, au avut ideea să creeze un heleşteu.

— Heleşteu? se mirau unii. De unde heleşteu? Bărăganul înseamnă doar pîine...

Timp de cîteva zile acest proiect îndrăzneţ fusese subiectul tuturor discuţiilor.

— Va să zică ne facem şi pescari..., glumeau oamenii.

Treaba a început curînd. În scurtă vreme, heleşteul a fost amenajat şi populat cu puiet de crap. S-a pus atunci problema furajării peştelui.

— Peşte furajat? ridica din umeri cîte unul.

— Chiar aşa: furajat.

Şi rezultatele „minunii“ n-au zăbovit. De pe fiecare hectar de heleşteu au fost scoase aproape 1.000 kilograme de peşte...

Asemenea „minuni“ au trăit şi colectiviştii din Călăraşii-Vechi. În „obiceiul pămîntului“ se statorniciseră reguli strîmte, pe care, în urmă cu ani, nimeni nu ar fi cutezat să le calce.

Dar oamenii au prins tot mai multă încredere în forţele lor şi au ascultat îndemnul comuniştilor. Din munca lor fără preget, mari întinderi au fost defrişate „ca-n palmă“, perdele de salcîmi au apărut ocrotitoare, hectare s-au îmbrăcat în vii şi livezi. Primăvara, satul întreg privea „minunăţia“: mii şi mii de pomi — încă puiandri — rîdeau în soare, cu crengile acoperite de spuma florilor ce îmbălsămau întinderile şi „invitau“ la...ospăţ albinele din prisaca gospodăriei.

„Minuni?“ Nicidecum. Biruinţe robuste ale dragostei de mai bine, ale muncii neprecupeţite a miilor şi miilor de oameni simpli, cărora partidul le-a desferecat energia uriaşă.

ADRIAN DUMITRAŞCU
Ilustraţii: N. ZAMFIR

Salut Partidului

de VICTOR TULBURE

Spre steagul roşu, fruntea mi-o ridic:
E purpuriu, ca roşia-mi cravată,
Ce flutură pe pieptul încă mic,
Da-n care bate-o inimă curată.

Şi din adîncul ei sînt fericit
Să te salut voios, iubită ţară,
Că sînt lăstarul tău înmugurit
Şi înfloresc în marea-ţi primăvară!

Şi din adîncul sufletului meu,
Aduc salutul meu cel mai fierbinte
Partidului, al cărui steag şi eu
Mîine-am să-l port pe creste
înainte!

P R I

Anul 1944. Început de septembrie. Orașul Beiuș trăia clipe grele. Hoardele hitleriste în retragere năvăliseră aici dinspre Tinca călcînd în șenilele tancurilor grădinile și străzile.

Batalionul 6 vînători de munte, după lupte grele, se afla către Lunca Vașcăului.

Sublocotenentul Valeriu Cojocaru, trecînd cu plutonul prin Beiuș, se opri o clipă pe strada Avram Iancu în fața casei în care locuia.

— Irina, strigă el din poartă.

Nici un semn dinăuntru; nici un răspuns. Ofițerul ajunse la ușă. Vru s-o deschidă. Dar ușa era bătută în cuie. Irina, soția ofițerului, se evacuase cu o noapte înainte împreună cu școala unde era profesoară.

La porțile de nord ale orașului, casele ardeau, mistuite de focul fasciștilor.

Grăbit, sublocotenentul scrise în fugă, pe o foaie din carnet, două rînduri.

„Irina, ne vom întoarce, așteaptă-mă! Valeriu".

Rupse foaia din carnet și o prinse cu un ac de ușă, după care alergă în stradă să-și ajungă plutonul.

*

Cîteva zile mai tîrziu, după lupte grele, la marginea Vașcăului, vînătorii de munte, apărîndu-se eroic, opriră hoardele fasciste din înaintare.

Situația era critică. Muniția era pe sfîrșite, evacuarea răniților se făcea greu, hrana se terminase.

Dar iată că sosiră în ajutor ostașii sovietici. Ofițerul de legătură, locotenentul Ivan Alizarenko, aduse vînătorilor vestea trecerii la contraatac. Primul romîn care o primi și-o transmise comandantului batalionului fu sublocotenentul Cojocaru.

A doua zi, în zori, sprijiniți de katiușe, vînătorii alungară dușmanul dincolo de Beiuș.

Trecînd din nou pe strada Avram Iancu, de-acum ca învingători, sublocotenentul Cojocaru intră din nou în curte. Foaia era acolo pe ușă, prinsă în același loc.

Locotenentul Ivan Alizarenko, văzîndu-l din stradă, sări din atașul motocicletei și veni către el. Se împrieteniseră acolo la Vașcău. Tot acolo aflase Ivan povestea lui Valeriu, frămîntarea sa că nu-și găsise în retragere acasă soția.

Cojocaru luă biletul de pe ușă și scrise pe verso: „Ne-am întors, Irina. Pornim mai departe, alături de prietenii sovietici, să-i nimicim pe hitleriști. Valeriu".

Cînd să-l prindă din nou pe ușă, Ivan i-l luă zîmbind din mînă. Scrise și el, apăsat, dedesubt tot în romînește: „Ne vom întoarce biruitori, negreșit, Ivan Alizarenko".

*

Cînd profesoara Irina Cojocaru sosi peste cîteva ore din evacuare, strînse la piept biletul găsit și-l udă cu lacrimile bucuriei.

— Va să zică trăiește, are și-un prieten, Ivan.

După aceea Irina primi prin poștă cîte o carte poștală militară.

„Sînt sănătos. M-am împrietenit cu Ivan Alizarenko. E un om adevărat. Valeriu..." — îi scria el.

Au trecut apoi zile în șir și profesoara Irina Cojocaru primea tot mai rar scrisori.

Erau zile grele. Iată, Batalionul 6 vînători de munte, spre exemplu, după lupte crîncene dincolo de Tinca, spre Oradea, în noaptea de 9 octombrie, cu efectivul înjumătățit, atacă pentru a doua oară cota 403.

Flancul era descoperit. Blindatele dușmane pătrunseră la joncțiunea din dreapta, intrînd ca o pană în dispozitiv. Batalionul se opri și luptă cu desperare. Legăturile telefonice cu vecinii și comandamentul sovietic erau întrerupte. Cei peste 100 de răniți se aflau într-un șanț, unde medicul nu mai prididea să le dea primele ajutoare.

Au vrut să-i evacueze în spate, la ambulanță, dar comandantul batalionului, maiorul Cristescu, le-a șoptit:

— N-avem legătura cu spatele, ne aflăm în cerc!

Înțelegînd situația, sublocotenentul Cojocaru și locotenentul Alizarenko se prezentară la maior.

— Ce-i de făcut? Trebuie să ieșim din cerc.

Maiorul, într-un bordei, studia harta la lumina unei lanterne.

— Singura posibilitate e să fie anunțat comandamentul generalului Managarev, din dreapta noastră. Numai că n-avem legătura telefonică.

— Facem legătura! au spus într-un glas Valeriu și Ivan.

— Nu înțeleg, spuse maiorul.

— Adică, ceea ce vreți să-i comunicați, scrieți într-un plic și-l duc eu, spuse Ivan.

— Și eu m-am oferit, domnule maior.

— Amîndoi, replică Ivan...

Maiorul surîse. Își trecu mîna prin părul rar și albit.

— Singura ieșire este aceasta: la orele 5,45, noi vom încerca să spargem cercul dinăuntru pe direcția satului Căoajd. La aceeași oră, sovieticii să atace dinspre est către vest, tot pe direcția satul Căoajd, făcînd astfel joncțiunea cu noi, pentru a întoarce flancul hitlerist.

Și, spunînd acestea, întinse plicul cu raportul:

— Fiți atenți. Drumul e foarte greu. Aveți de trecut liniile dușmane chiar pe lîngă satul Căoajd. De voi depinde soarta întregului batalion și mai ales soarta răniților, care trebuie evacuați urgent.

*

Către miezul nopții, două umbre se tîrau prin beznă. Se tîrau de un ceas. Ploua mărunt și des. Ploaie de toamnă. În stînga se deslușeau cîteva tancuri. Acolo era linia hitleriștilor. Iată și santinela. O rachetă sparse întunericul, stingîndu-se încet.

Cei doi prieteni se opriră pentru o clipă, apoi ocoliră prin dreapta.

*

La orele 1 noaptea, generalul Managarev citea raportul cu situația Batalionului 6 vînători de munte.

După un bidon de ceai cu rom, Valeriu și Ivan făceau cale întoarsă cu un alt plic, în care scria:

„Volga se va uni cu Crișul la ora indicată".

Către orele două din noapte, cele două umbre se aflau din nou la marginea satului Căoajd. Mai aveau de străbătut doar doi kilometri. Deodată zarea se lumină. O paraștă incandescentă pluti de-a lungul pozițiilor hitleriste. Adăpostiți după un măceș, cei doi ofițeri, lungiți la pămînt, observară linia frontului. Fruntea lui Valeriu se încruntă. Poziția dușmană se consolidase. Sosiseră un mare număr de mașini și autoblindate, care stăteau acum înșirate la cîte 20—30 de metri unele de altele.

— Trebuie să ajungem cît mai repede la ai noștri, șopti Alizarenko.

În aceeași clipă, o rafală izbucni dinspre sat. Trasoarele luciră ca niște mărgele roșii pe deasupra măceșului.

O altă rafală din direcția opusă porni către linia vînătorilor de munte.

— Bine fac ai noștri că trag, vorbi Cojocaru.

E T E N I E

— Să ocolim un arc de cerc, pe la capătul blindatelor. Ce zici, Valeriu?

— Da, nu-i bine să ne-ntoarcem pe unde am venit.

La un moment dat, drumul le fu întretăiat de două maşini. Din cabina uneia din maşini se auzea un sforăit. Hitleristul de la volan dormea.

— Hallo, Fritz, schlafst du? * Sacramentum!

— Nein... răspunse cel de la volan, sfîrşind cu sforăitul.

Valeriu şi Ivan n-au fost observaţi. Ocrotiţi de întuneric ei se strecurau mai departe.

— Am trecut, răsuflă uşurat Ivan, pipăind plicul din buzunarul de la piept.

Valeriu vru să-i răspundă, cînd deodată în faţa lor apăru dintr-o groapă o namilă de hitlerist, ameninţînd cu automatul.

— Halt!

Într-o zecime de secundă, desfăcîndu-se ca un arc, Ivan sări şi apucă namila de picioare, trîntind-o la pămînt. În cădere, acesta descărcă automatul în sus. În acelaşi timp, Valeriu îi veni lui Ivan în ajutor şi duşmanul fu doborît.

Totul s-a petrecut fulgerător. Cei doi îşi continuară drumul, tîrîndu-se către poziţiile vînătorilor. Un reflector ca un cuţit uriaş de argint tăie întunericul, prinzîndu-i pentru o clipă în lumina lui. Ivan şi Valeriu rămaseră neclintiţi. Din groapa telefonistului duşman, telefonul de campanie suna la nesfîrşit. Apăru un autoblindat, care opri lîngă groapă. Se auzeau voci furioase, întretăiate.

— Trebuie să fugim înainte, cu orice risc! spuse Ivan, sărind în picioare. O rafală însă îl făcu să geamă şi se trînti din nou la pămînt.

Valeriu îl luă de subsuori şi-l ajută să se tîrască.

După un drum lung şi chinuitor începură să se distingă poziţiile vînătorilor. Încă 500 de metri şi plicul va fi în mîna maiorului.

— Hai, prietene, hai, Ivane, încă puţin. Iată batalionul la 300 de metri...

Dar Ivan s-a oprit. Din umărul lui, prin tunică, străbătea sîngele. Scoase plicul cu greutate şi i-l dădu lui Valeriu:

— Fugi, aleargă, du-l tu. E ora 5...

— Nu, Ivan. Îl ducem împreună. Nu te pot lăsa aici.

O paraşută luminoasă. Autoblindatul porni de la groapa telefonistului către ei.

— Ne-au descoperit, şuieră Ivan, ducînd la ochi automatul. Cauciucurile maşinii făcură explozie. Din autoblindat săriră patru hitlerişti. Într-o clipă, doi dintre ei erau la pămînt. Ceilalţi doi, ascunşi după maşină, trăgeau cu furie.

Vînătorii au trimis o patrulă în ajutorul celor doi ofiţeri agenţi. Patrula se afla la 50 de metri de ei.

— Trageţi în autoblindat, acoperiţi-ne înaintarea, le strigă Valeriu, tîrînd cu sine pe locotenent.

Un zgomot asurzitor veni din văzduh. Pămîntul se lumină de paraşute. De sub nori, un avion „Stukas" venea ameninţător în picaj.

— N-au putut să ne oprească cu blindate şi acum vin peste noi cu aviaţia, spuse Ivan.

Valeriu nu-l auzea. Sirena uliului în picaj era asurzitoare. Şi plicul, plicul e lîngă inima lui Ivan. Trebuia salvat.

Valeriu îl acoperi pe Alizarenko cu propriul său corp. Apoi bomba căzu zguduind pămîntul.

— Trăieşti, Valeriu?

— Ivan... ai grijă de plic... auzi? abia mai putu să gîne.

*

Maiorul Cristescu a primit confirmarea de la „Volga". Atacul concomitent s-a executat la orele 5,45 cu succes. Inamicul a fost zvîrlit pînă la porţile Oradiei.

La marginea satului Căoajd, sublocotenentul Valeriu Cojocaru a căzut, apărîndu-şi cu preţul vieţii sale prietenul şi tovarăşul de luptă, care purta importantul mesaj.

*

Am aflat întîmplările de mai sus de la tovarăşa Irina Cojocaru, soţia eroului, profesoară la Liceul nr. 2 din Beiuş.

Scrisorile eroului, carnetul său, rupt de schije, şi mai ales scrisoarea locotenentului Alizarenko, prietenul sublocotenentului-erou, sînt mărturie a adevărului.

Am urcat dealul pe care se află cimitirul eroilor din Beiuş, împreună cu tovarăşa Cojocaru şi pionierii din Beiuş, ca să aducem omagiul nostru la mormîntul sublocotenentului Valeriu Cojocaru, care şi-a jertfit viaţa luptînd eroic.

Locot. col. TRAIAN UBA

Ilustraţii: ARNO

* Ce faci, Fritz, dormi?

LA 29 OCTOMBRIE SE ÎMPLINESC 43 DE ANI DE CÎND A LUAT FIINȚĂ UNIUNEA TINERETULUI COMUNIST—LENINIST — COMSOMOLUL

O biografie de invidiat

de A. NEKRASOV

În ultima recreație, Boris Iarîșev, membru în comitetul de Comsomol, îl opri pe Slava pe coridor și-i spuse:

— Mîine, la ora douăsprezece, te duci la comitetul raional.

Slava aștepta de mult aceasta. Dar, lucru curios, știa, aștepta și totuși vestea dată așa dintr-o dată a făcut ca inima să-i bată nespus de puternic.

— Mîine la comitetul raional. Mîine, el, Slava Soldatov, va purta pe piept o insignă la fel cu cea pe care a purtat-o Zoia, va primi carnetul de comsomolist, un carnet asemănător celui pe care Oleg Koșevoi îl păstra în dreptul inimii.

„Dar dacă nu mă vor primi — îi străfulgeră deodată prin minte. Slava îndepărtă pe dată gîndul neliniștitor. Nu se poate, mă vor primi, mă vor admite neapărat!" — hotărî el și cu această convingere intră în clasă.

După lecție, Slava se îmbrăcă, ieși în stradă și, gîndindu-se mereu la ziua de mîine, o luă încet spre casă. Simțea nevoia să rămînă singur. Dar în spate se auziră pași repezi și deodată în urechi îi răsună o voce veselă:

— La ce te gîndești, copilandrule?

Slava se întoarse. În spate, fără palton și fără căciulă, pășea Igor Stroganov. Pe piept purta insigna de comsomolist.

— Ascultă, Igor, îi spuse Slava cînd acesta ajunse în dreptul său, despre ce te-au întrebat la comitetul raional cînd te-au primit în Comsomol? Și, în general, cum e acolo?

— Cum să fie? Ca de obicei... M-au întrebat despre Germania democrată. M-au mai întrebat ceva, dar acum nu-mi mai aduc aminte. N-ai pentru ce să te temi, Slavka. Statutul îl știi, ziarele le citești. Ești și membru în colectivul de conducere al detașamentului.

— Nu mi-e teamă. Întreb numai așa ca să știu. Mîine trebuie să mă duc acolo, înțelegi?

— Mîine? Așa mai zic și eu, Slavka! Înseamnă că numărul nostru va crește! O să te întrebe... Ce-ar putea să te întrebe? Ce citești, cum înveți. Probabil că o să-ți ceară să-ți povestești biografia...

— A cui?

— A ta. Doar n-o să-mi povestesc eu autobiografia. Și, sărind pe scara autobuzului care pleca, Igor ridică ghiozdanul în dreptul capului în semn de rămas bun.

Slava se uită în urma lui și porni mai departe.

Pe stradă, în lumina farurilor, se vedeau trecînd tot felul de oameni — tineri și bătrîni, bărbați și femei. Unii se grăbeau, alții mergeau încet, uitîndu-se încoace și încolo, fără o țintă precisă. Desigur, gîndea Slava, fiecare dintre ei își are biografia sa. Dar el, Slava, ce biografie are? S-a născut, a fost bolnav de pojar, apoi a intrat în clasa întîi. Acum e în clasa a opta. Iată-i toată biografia.

Cu asemenea gînduri, Slava apucă pe o străduță, străbătu o curte mică, urcă la etajul al doilea și sună de patru ori. În locul pașilor ușori ai mamei, cu care era obișnuit, Slava auzi pași grei, bărbătești.

„Cine-o fi?" — se întreba el. Ușa se deschise, și Slava zări un bărbat voinic cu veston și cu cizme înalte în picioare.

— Aa! Unchiul Egor! strigă Slava. Cînd ai venit? Și pentru cît timp?

— Hai să intrăm în casă, Slava. Vino să te văd cum arăți. Și, aplecîndu-se puțin, unchiul Egor trecu greoi pragul camerei. Slava îl urmă.

Frate cu mama lui Slava, unchiul Egor nu seamănă de loc cu ea. Mama e slăbuță, mititică.

Chiar Slava e acum mai înalt decît mama. Iar unchiul Egor e atît de voinic și înalt, încît cînd trece pe stradă trecătorii întorc capul după el. Mama e tăcută, chiar zgîrcită la vorbă. În schimb, unchiul Egor, cînd vine, nu tace o clipă: glumește, rîde, povestește mereu ceva, și întotdeauna ceva interesant.

— Ia să te văd, să te văd, Rostislav, spunea acum unchiul Egor lui Slava.

Și cu mîinile sale puternice îl răsuci pe Slava cînd într-o parte, cînd într-alta.

— Vino mai la lumină, flăcăule! Așa! Mustața nu ți-o razi încă? Păcat, ți-aș fi dăruit un brici. Puternic ești, văd că ai făcut mușchi. Joci fotbal sau baschet? Maria, se adresă el surorii sale, care stătea lîngă masa gata pregătită, crește băiatul. Uită-te ce voinic e!

— Du-te, voinicule, spuse mama zîmbind, și spală-te, să stăm la masă. Doar pe tine te așteptam.

Bucuros, și în același timp puțin tulburat, Slava se duse să se spele. Apa rece îi răcori fața. Fără să-și dea seama, el se trezi uitînd de întîlnirea neașteptată cu unchiul Egor și gîndindu-se din nou la ziua de mîine, zi atît de însemnată în viața lui. Și apoi iar îi veni în minte biografia sa atît de scurtă, de neînsemnată.

„Unchiul Egor, da, are o biografie... De la vîrsta de patruzeci ani în Garda roșie, l-a văzut pe Lenin... a străbătut întreaga Uniune Sovietică. Și întotdeauna se află în locurile cele mai interesante" — gîndea Slava, intrînd cu prosopul în mînă în cameră.

Mama turnase supa. Slava se așeză la masă și luă lingura în mînă.

— Iar acum, unchiule, spuse el, pot să te întreb de unde vii?

Unchiul Egor își aplecă puțin spre el capul tuns scurt și cu început de chelie, încreți nasul cîrn, mișcă mustățile aspre, privindu-l pe Slava cu ochii săi limpezi, albaștri și, rîzînd cu fața plină de bunătate și veselie, dădu negativ din cap.

— Nu, nu se poate pentru că o să ne certe mama că se răcește supa, spuse el. În afară de asta, e o întrebare fără rost. Lucrez doar la Șantierul de la Bratsk, asta o știi bine! Prin urmare, vin de acolo. E clar. Și, luînd o felie de pîine, unchiul Egor începu să soarbă cu poftă supa.

— Și așa, continuă el, acolo am terminat treaba. Am lucrat, nu glumă, dar în schimb am isprăvit cu „excelent", cu nota „cinci"*, cum se spune la voi. Și fiindcă e vorba de asta, cum stai, Rostislav, cu notele? Ai mulți de doi și trei?

— El e fruntaș, Egor, n-are nici un patru, se amestecă mama în vorbă.

— Așa? exclamă unchiul și din nou se uită cu atenție la Slava, de parcă l-ar fi văzut acum pentru prima dată. Bravo! Dar cu Comsomolul cum stai? Mi se pare că e timpul...

— Am dat cererea, spuse Slava.

* În școlile sovietice nota cinci este nota cea mai bună.

— Şi cum e?

— Sînt chemat mîine la comitetul raional.

— Aşaaa... Ei, te felicit, Rostislav!

— Aşteaptă cu felicitările, unchiule Egor, s-ar putea încă să nu mă primească.

— După mine, dacă meriţi, trebuie să te primească. Sau poate că ai avut abateri? Ai făcut ceva rău? Spune drept.

— N-am nici o abatere, răspunse Slava, dar biografia...

— Ce-i cu biografia?

— Nimic. Pur şi simplu n-am nici o biografie. O să mă întrebe la comitetul raional şi eu n-am ce să povestesc.

— Asta-i bună, îl întrerupse unchiul Egor. Auzi, Maria: n-are nici o biografie. Cum se poate una ca asta, soră? Ţi-ai crescut fiul, l-ai educat, dar biografie nu i-ai dat? Stai rău, Rostislav. Sau poate că nu-i chiar atît de rău? Ia să încercăm să căutăm, poate că pentru început găsim noi una. Tu începe şi povesteşte, iar eu voi adăuga unde trebuie. Vrei?

— N-am ce povesti.

— Nu te grăbi. Ia-o de la început, de la litera „a", cum se spune.

— Ei, m-am născut în anul 1938, spuse Slava.

— Nu e rău, îl întrerupse unchiul Egor, numai că trebuie adăugat aşa: m-am născut în Uniunea Sovietică. Acesta e un punct destul de important în biografie. „Priviţi, jinduiţi-mă, sînt cetăţean al Marelui Stat Sovietic!" — cum a scris Maiakovski. Pe tine te invidiază o jumătate de glob. Hai, mai departe: ce-au fost părinţii tăi?

— Tata — şofer, mama — conductoare... Doar le ştii toate astea, unchiule Egor.

— Eu le ştiu, dar se vede că tu nu ştii ce înseamnă asta. Bunicul tău, tatăl meu, a fost şi el muncitor. Pînă la Revoluţia din Octombrie, denumirea de muncitor ne apăsa pe toţi ca un jug. O meserie mai aspră decît „muncitor la fabrică" nici nu exista pe atunci. Iar tu te-ai născut în timpurile cînd denumirea de muncitor a devenit o onoare. Tu eşti fiu de muncitor, iarăşi un punct important. Părinţii tăi unde sînt acuma, cu ce se ocupă?

— Tata a murit pe front. Iar mama, uite-o colo, zîmbi Slava. Mama este impiegat de mişcare.

— Şi mai susţii că n-ai biografie! Tata a căzut eroic în luptele pentru Patria sovietică! Mama, dintr-o simplă conductoare, a devenit impiegat de mişcare în capitală. Asta, după tine, e un lucru fără importanţă, nu face parte din biografie? Hai, spune mai departe.

— Mai departe, am fost bolnav de pojar...

— Asta putem spune că nu este important. Dar, totuşi, stai: părinţii mei au avut nouă copii şi am rămas în viaţă numai eu şi cu Maria, mama ta. Iar surorile şi fraţiorii ceilalţi n-au apucat să treacă peste vîrsta de trei ani. Acum să descurcăm şi cazul tău: cînd ai fost bolnav? În patruzeci şi unu? În timpul războiului, duşmanul era sub zidurile capitalei, Moscova era bombardată în fiecare zi. Tata era pe front, mama, la lucru. Iar un cetăţean ca tine — aci unchiul Egor apropie palma cam la o jumătate de metru de duşumea — a căzut grav bolnav. Aici ar fi putut într-adevăr să fie sfîrşitul biografiei tale.

Dar nu s-a întîmplat astfel. Ai fost dus la spital, într-un salon călduros, ţi s-au dat îngrijiri, ai fost dus pe braţe în adăpost în timpul bombardamentelor... Şi să nu uiţi că pentru toate acestea n-ai plătit nici un ban. În sfîrşit, a fost chemată şi mama ta: iată, Maria Aleksandrovna, fiul dumneavoastră e viu şi sănătos. Aşa că, dacă ai sta să judeci, această întîmplare are importanţa sa. Hai să cercetăm mai departe...

— Mai departe am intrat la şcoală. În anul 1945, în septembrie.

— Iată că aici, Rostislav, ai încurcat-o de-a binelea. Oare victoria asupra Germaniei fasciste nu te interesează de loc? Să nu-mi spui asta tocmai mie. Pe atunci venisem la Moscova şi te-am purtat aici — unchiul Egor se bătu cu putere pe umăr —, tot timpul am stat împreună în Piaţa Roşie, sau nu mai ţii minte?

— Ba ţin minte, cum să nu...

— Deci, iată încă un lucru important: victoria poporului sovietic în Marele Război pentru Apărarea Patriei. Acest

(Continuare în pag. 19)

Ilustraţie: V. SAVONEA

Drumul în cosmos

IURI GAGARIN ÎȘI POVESTEȘTE VIAȚA
III

Au trecut doi ani, în care timp am dat primele examene din viața mea: la limba rusă și aritmetică. M-am mutat la altă școală, în clasa a V-a. Acolo am intrat în organizația de pionieri, am cîntat în orchestra de suflători a Casei pionierilor, am făcut parte din cercul dramatic și am participat la spectacolele date de școală.

Olga Stepanovna Raevskaia, diriginta clasei, ne preda literatura rusă. Era o femeie atentă și apropiată de noi. Avea ceva din comportarea mamelor noastre, îmbinînd exigența și duioșia, severitatea și bunătatea. Ea ne-a insuflat dragoste pentru limba rusă, respect față de carte, ne-a ajutat să înțelegem ceea ce citim. De la Olga Stepanov a am aflat cum au lucrat Puşkin și Lermontov, cum au fost uciși în duel, ce fel de om a fost Gogol, cum și-a scris fabulele Krîlov. Declamam deseori din lucrările lui Maxim Gorki: „Cu un țipăt, albatrosul taie norii — fulger negru/ și zvîcnind în jos spre valuri șterge spuma cu aripa".

Pe atunci eram prieten — și continui și astăzi să fiu — cu Valea Petrov și Jenea Vasiliev. Erau niște colegi minunați. Întotdeauna ne pregăteam lecțiile împreună. Cu noi era prietenă Tanea Durasova, o fată drăgălașă, setoasă de cunoștințe, cu o privire luminoasă, deschisă.

Fizica ne-o preda Lev Mihailovici Bespalov, un om extrem de interesant. Abia se întorsese din armată și mergea întotdeauna îmbrăcat într-o tunică militară fără galoane. În timpul războiului fusese ofițer timonier și radiotelegrafist într-o unitate de aviație. Avea treizeci de ani, dar după chipul lui se vedea că trecuse prin multe în viață.

În micul laborator de fizică al școlii, Lev Mihailovici făcea în prezența noastră niște experiențe care păreau curată vrăjitorie. Ba turna apă într-o sticlă pe care apoi o scotea afară în ger și sticla exploda ca o grenadă. Ba trecea un pieptene prin păr și noi auzeam pîrîituri și vedeam scîntei albastre. Reușise să ne stîrnească interesul, așa că toți elevii învățau legile fizicii ușor, ca pe o poezie. La fiecare lecție a lui aflam ceva nou, interesant, deosebit. A fost primul care ne-a arătat busola, precum și cea mai simplă mașină electrică. De la el am aflat cum un măr care a căzut jos l-a ajutat pe Newton să descopere legea atracției universale. Pe atunci, desigur, nu puteam să știu că mai tîrziu va trebui să intru în luptă cu natura și, înlăturînd forța acestei legi, să mă rup de Pămînt.

Pionierii din școală au organizat un cerc tehnic condus de Lev Mihailovici. În cadrul acestui cerc am construit un aeromodel, ne-am procurat un motoraș cu benzină pe care l-am instalat în fuzelajul meșterit din trestie și i-am fixat aripile cu clei. Mare ne-a fost bucuria cînd aeromodelul și-a luat zborul. Împreună cu noi, s-au bucurat și profesoara de matematici, Zinaida Aleksandrovna Komarova, și directoarea școlii, deputată în Sovietul Suprem al U.R.S.S., Iraida Dmitrievna Troițkaia. Iar Lev Mihailovici ne-a spus aproape cu seriozitate:

— Voi o să ajungeți piloți, băieți...

În rîndurile clasei muncitoare

După ce am terminat șase clase în Școala medie din Gjatsk, am început să mă gîndesc la viitor. Doream, se înțelege, să învăț. Dar mai întîi aș fi vrut să deprind o meserie. La Moscova locuia fratele tatei — Saveli Ivanovici, care lucra la un birou de construcții. Avea două fete — Antonina și Lidia, verișoare cu mine. În clipa cînd i-am rugat pe părinți să mă lase la unchiul Saveli, mama a început să plîngă, iar tata, după ce a chibzuit puțin, mi-a spus:

— Te-ai gîndit la un lucru bun, Iurka. Poți să pleci... Nimeni nu s-a pierdut încă pînă acum la Moscova.

Părinții m-au pregătit pentru drum. În tren mă frămîntam într-una: cum am să fiu primit la Moscova? Unchiul trăia dintr-un salariu modest. Dar am fost primit bine.

Verișoarele mele s-au bucurat foarte mult. În primele zile mi-au arătat capitala cu toate frumusețile ei, apoi Tonea m-a dus la Liuberți, la uzina de mașini agricole. Acolo se primeau tineri pentru școala de meserii.

... După cîteva zile, maistrul Nikolai Petrovici Krivov ne-a dus în uzină.

— Ei, au venit bobocii, ne întîmpină brigadierul, un om înalt, cu mustață uitați-vă bine, obișnuiți-vă să umblați cu focul. După care a adăugat cu mîndrie: focul este puternic, apa e mai tare ca focul, pămîntul mai puternic decît apa, dar omul e mai puternic decît toate! Elevii școlii de meserii locuiau într-un cămin. Peste tot domnea ordinea: ne sculam și ne culcam la aceeași oră, mergeam la cantină împreună — acolo mîncam gratuit — și tot împreună ne duceam la cinema și pe stadionul aflat în imediata apropiere.

Pe vremea aceea discutam mult despre eroism. Eram de părere că există mai multe feluri de fapte eroice. Unele care cer omului să se hotărască într-o clipă, să aleagă între viață și moarte. În această categorie cuprindeam faptele curajoase săvîrșite de Nikolai Gastello și Aleksandr Matrosov.

Dar nouă ne plăceau mai mult faptele de eroism despre care poporul spune: toată viața a fost o continuă faptă de eroism. Ceea ce vrea să însemne că omul și-a subordonat toată viața unui singur țel, principal, și a luptat pentru el fără să dea înapoi. Cel mai viu exemplu este viața lui Vladimir Ilici Lenin.

Am citit toate cărțile despre Lenin pe care le-am putut găsi în biblioteca noastră.

La școala de meserii primeam în același timp o pregătire teoretică și practică. Cu toate că învățam destul de mult, doream să învăț și mai mult. Doream să urmez un institut tehnic oarecare și apoi să mă înscriu la politehnică și să devin inginer. Dar ca să pot intra la un institut aveam nevoie de studii medii. Împreună cu doi colegi — Timofei Ciugunov, care era tot din Smolensk, și Aleksandr Petuşkov, din regiunea Kaluga — m-am înscris în clasa a șaptea la Școala serală nr. 1 din Liuberți. N-am învățat acolo decît un an. Mi s-a spus că aș putea să mă înscriu în specialitatea mea la Institutul tehnic industrial din Saratov.

Așa că Ciugunov, Petuşkov și cu mine l-am rugat pe directorul școlii noastre de meserii să ne dea o recomandație pentru Institutul tehnic industrial din Saratov. A fost întru totul de acord, așa că am primit gratuit bilete, ne-am urcat în tren și am pornit către Volga.

Unii cursanți stăteau foarte prost cu matematica. Nouă însă ne plăcea acest obiect. Ne dădeam seama că în epoca noastră, în secolul atomului, nu

poți trăi fără matematică. În timpul liber făceam mult sport. Am citit mult, recuperînd ceea ce nu izbutisem să fac în copilărie. Aproape toți elevii școlii erau comsomoliști. Eu am fost ales membru în biroul organizației de Comsomol.

Deseori mergeam la cinema. După fiecare film ne spuneam părerea, discutam aprins. Mie mi-a plăcut „Povestea unui om adevărat", turnat după romanul lui Boris Polevoi. L-am vizionat de cîteva ori, așa cum am citit și cartea de mai multe ori. Filmul reflectă tăria de caracter a omului sovietic. Aleksei Maresiev — din „Povestea unui om adevărat" — s-a dovedit mai puternic decît eroii mei preferați din opera lui Jack London, îmi era mai apropiat în ce privește caracterul și năzuințele. De multe ori am cumpănit în minte cum aș fi procedat eu dacă m-aș fi aflat într-o situație asemănătoare. Din copilărie îndrăgisem „Tăunul", cartea Lilianei Voynich. Era eroul preferat al băieților. Îmi plăcea Tăunul, dar pe Maresiev îl iubeam și mai mult. Era contemporan cu mine, trăia alături de noi, în aceeași țară, doream mult să-l întîlnesc și să-i strîng mîna vînjoasă.

A sosit și ultimul an de studiu la școală. De la cărți și manuale am trecut tot mai mult la munca practică, la stagiul în producție.

Unul dintre obiectele mele preferate a continuat să rămînă, ca și înainte, fizica, pe care ne-o preda un profesor la fel de remarcabil ca Lev Mihailovici Bespalov. Mulți dintre noi aveam un deosebit respect față de Nikolai Ivanovici Moskvin.

(Va continua în numărul viitor)

POVESTEA UNEI FETIȚE

Liniște, copii... Auziți șuierul vîntului dinspre pădurile Tzinganșanului? Ascultați-i șoapta... ascultați ce povestește... Faptele s-au întîmplat acum 12 ani, cînd în China se dădea lupta împotriva bandelor trădătorului Cian Kai-și, cînd China nu se proclamase republică populară. Dinspre munte adeseori cobora către sat, în vale, o fetiță cu părul negru și cu niște ochi verzi, verzi și adînci... U Iue-e o chema. Cine ar fi putut crede că fetița care mergea în vale cu un coș în mînă sau cu o legătură de vreascuri sub braț merge în recunoaștere! Pe unde sînt dușmani, ce pregătesc, sînt mulți, au arme? Despre toate acestea afla U Iue-e și ducea de știre armatelor populare aflate sus în munte.

Într-o dimineață înghețată de iarnă, U Iue-e se reîntoarse din recunoaștere. În sfîrșit, iată și satul. Dar ce-i liniștea asta? Parcă nu s-ar afla țipenie de om. Deodată răsună detunătura unor arme automate... U Iue-e se lipi de zidul unei case. Apoi împușcăturile se auziră tot mai aproape, mai aproape, însoțite de

pașii unei cete de oameni care veneau. Să fi intrat oare dușmanii în sat? Fetița o luă la fugă înapoi în pădure. Oare unde o fi detașamentul? Se opri pentru o clipă... și deodată zări un cal înșeuat.

„...Dar ăsta-i calul comandantului" — tresări ea.

Acum totul îi era limpede... Detașamentul plecase pe munte — mai sus, spre pisc. Dacă dușmanii găsesc calul aici o să priceapă îndată încotro plecaseră detașamentul și comandantul lui. Se hotărî repede. Încălecă pe cal și o porni în goană. Zărind călărețul, ceankaișiștii porniră pe urmele lui.

— Înconjurați-l! Prindeți-l! urlau ei sălbatic.

U Iue-e gonea gonea mereu pe poteca îngustă de munte. La o cotitură însă fata se agăță de o creangă și căzu de pe cal, izbindu-se de pămînt Își pierdu cunoștința. În puțin timp, ceankaișiștii o înconjurară. Erau înfuriați că în locul comandantului prinseseră o fetișcană.

— Scoală-te, nemernico, strigă un ofițer.

U Iue-e abia deschise ochii.

— Unde e comandantul? Așadar, taci? Și ofițerul scoase revolverul.

U Iue-e își dădu părul pe spate și spuse scurt:

— Să mergem...

— Așa, să ne arăți drumul spre comandant, se mai îmblînzi ofițerul.

Au mers o bucată de drum. U Iue-e cunoștea locurile. Știa că în apropiere se află o prăpastie, iar marginile ei se și vedeau.

— Pe aici, arăta fetița, conducîndu-l pe ofițer direct spre prăpastie. Și iată că ajunseră chiar în marginea prăpastiei. O clipă fetița închise ochii. Poate că-și lua în gînd rămas bun de la mama ei. Apoi, cu o putere nebănuită pentru un copil, îl trase pe ofițer o dată cu ea în prăpastie.

Soldații veniră în fugă să vadă ce s-a întîmplat. Din prăpastia adîncă se ridica o pînză albă și deasă de ceață. Și atunci se stîrni dintr-acolo un vînt care de atunci poartă în lume povestea adevărată a lui U Iue-e, mica și curajoasa fetiță chineză.

Liniște..., prieteni, ascultați șuierul vîntului.

Ilustrații : N. NOBILESCU

PREȘEDINTELE *a fost ales*

De îndată ce am coborît din tren, am întins pasul spre Școala nr. 3, deși îmi dădeam seama că totul e pierdut: întîrziasem. Adunarea de alegere a președintelui de detașament se terminase, desigur. Și cînd te gîndești că pionierii mă invitaseră special la această adunare! Dar așa îmi trebuie: altă dată am să mă uit mai bine în mersul trenurilor. Și, tot frămîntîndu-mă astfel, iată-mă ajuns la Școala nr. 3.

Pe coridoare, animație. Mai ales în jurul gazetei de perete a unității, ce purta de-a curmezișul o banderolă cu un îndemn: „Te-ai gîndit pe cine vom alege președintele unității?“ Apoi știri din detașamente. Ah! Iată și clasa a VI-a A. A fost ales președinte Ionescu Z. Constantin... Cine o fi Ionescu Z. Constantin? Mă reped pe coridor: clasa a III-a, clasa a V-a B.

— Clasa a VI-a A nu știți unde este?

— La etaj, vedeți, în capătul coridorului, lîngă panoul de onoare.

Înainte de a intra în clasă, mi-arunc privirea pe panoul de onoare. Văd chiar în centru numele: Ionescu Z. Constantin, scris cu peniță Redis. Dar n-are fotografie. „De ce n-o fi având?“ — mă gîndesc.

— Bună ziua! Sînt Sfîrlează.

— Aaaa! mă întîmpină copiii. Te-am așteptat, Sfîrlează. A fost așa frumos! Păcat!

— A fost frumos, confirmă tovarășul diriginte, care mai era încă în clasa unde se ținuse adunarea. Și începură să-mi povestească cu însuflețire cum a decurs adunarea, ce interesante au fost discuțiile și ce program artistic frumos au avut. Chiar și clasa avea un aspect sărbătoresc Catedra era acoperită cu un covor. Pe catedră flori, gazeta de perete festivă. La gazetă o rubrică: „Fruntașii clasei noastre“ și un nume: Ionescu Z. Constantin. Bineînțeles, spre necazul meu, fără poză.

— De ce n-are Ionescu poză? întreb.

— L-am rugat să se ducă azi să se fotografieze, mă lămurește dirigintele. Avem nevoie și pentru panoul de onoare.

— Vedeți, eu tocmai pentru asta am venit. Voiam să-i fac o poză pentru revistă.

— Da? Ia vezi, Dumitrache! Ionescu n-o mai fi pe la camera pionierilor?

Aștept cu sufletul la gură. Între timp, dirigintele îmi povestește:

— E un băiat minunat. În primul rînd învață foarte bine. Anul trecut a absolvit numai cu o singură medie, de 9. Restul 10. (Se simte mîndrie în glasul dirigintelui.)

— E printre primii deținători ai distincției pionierești, adăugă cineva.

— A fost și anul trecut președinte? întreb.

— Da. Dar de grupă. E un băiat foarte energic, cu toate că niciodată nu l-am auzit ridicînd conul.

— Și e tare modest.

Hm! Mi-am notat în minte toate astea. Apare și Dumitrache:

— Nu e la camera pionierilor, tovarășe diriginte.

— Regret, face dirigintele. Cred că a plecat acasă. Stă pe strada Sergent Dinu, autobuzul nr. 1, cobori la piață și imediat prima la dreapta după sfatul popular.

— Alerg!

— Nu uita să vii la adunarea de alegere a președintelui unității, mă poftește dirigintele. O să fie foarte frumos. Toate detașamentele au pregătit cîte un număr artistic surpriză.

— Unde va avea loc adunarea?

— În sala de festivități a Uzinei „Utilajul“. Organizația U.T.M. de acolo se ocupă de unitatea noastră. Să vezi ce surpriză ne pregătesc utemiștii. Vor pavoaza sala special pentru noi.

— Și noi am fost la „Utilajul“, precizează un băiat. Am văzut toate secțiile. În vacanțe mergem la ei, la club.

Mă îndrept cu toată viteza spre stația autobuzului nr. 1. De la distanță văd doi pionieri mai mici, pe care îi mustră, parc-se, unul mai mare. Deși grăbit, instinctul de reporter mă face să mă apropii.

— Cum se poate, băieți? spune pionierul cel mare. În primul rînd vă agățați de pomișorul ăsta pe care, cum bine știți, tot unitatea noastră l-a plantat. Și apoi uite ce-ați făcut pe jos. Numai șimburi de prune. Vă rog frumos să-i adunați și să-i puneți la coșul de gunoi.

Pionierii adună șimburii, roșii ca racul.

— Ce-ați pățit, băieți? îi întreb, după ce pionierul se depărtează.

Cei doi adună sîmburii și nu răspund.

— Cine-i pionierul acela?

— E unul din președinții de detașament, îngaimă unul dintre băieți.

— Așa, zic. Dar cum îl cheamă?

— Ionescu Constantin.

— Ionescu Constantin, rostesc melancolic privind după autobuzul în care dispăruse eroul meu.

— Vine tovarășul instructor superior, șoptește unul dintre copii. Amîndoi salută foarte respectuos, ascunzînd sîmburii de prune la spate.

— Tovarășul instructor superior? îl opresc eu.

— Da.

— Sfîrlează de la „Cravata roșie".

— A, te cunosc, Sfîrlează. Ce vînt te aduce pe la noi?

— Uite... Alerg după Ionescu Constantin dintr-a VI-a A. Vreau să-i fac o poză pentru revistă.

— Ionescu? Bun băiat. Azi a fost ales președinte de detașament. Un băiat cu inițiativă. Grupa lui a mers foarte bine anul trecut.

— Spuneai că e un băiat cu inițiativă?

— Da. A propus multe acțiuni interesante pentru tot detașamentul. De pildă, acțiunea „Întreabă ce nu știi". Un joc interesant, care i-a ajutat pe toți cei din detașament la învățătură. Pe urmă „Un spectacol pe săptămînă, o carte pe lună"... Excursii...

Aștept în stație cam multișor. Nr. 5, nr. 3, iar nr. 5 și apoi 4. Iată și autobuzul nr. 1.

În cîteva clipe sînt la ușa casei lui Constantin.

— Bună ziua! Pionierul Ionescu Constantin, vă rog.

— Aaaa! Chiar acum două minute a plecat.

— Unde a plecat? șoptesc pierdut.

— La unul dintre colegii lui. Se duce în fiecare zi acolo și-și fac lecțiile împreună. Cu prilejul acesta, îl mai ajută la matematică. Dar poftiți înăuntru, mă îmbie tovarășa care mi-a deschis (mama lui Constantin pesemne).

Intru. În casă fac cunoștință cu bunica și surioara mai mică a lui, care e încă la grădiniță. Oameni drăguți cu toții, dar au un cusur: nu știu la care coleg s-a dus Ionescu. Se pare că vina o poartă bunica, care a uitat unde i-a spus Constantin că se duce. Se mai întîmplă. Bunica e bătrînă. În schimb, mi-l laudă:

— Aș vrea ca toate bunicile să aibă asemenea nepoțel. Cît de puțin timp are și tot mă ajută la gospodărie. Îmi cumpără ce am nevoie de la Alimentara... Să vezi cum își coase singur nasturii și cum își calcă bluza și cravata de pionier... Nu mă lasă să mă car cu toate...

— Lasă, mamă, intervine stînjenită mama lui Constantin.

Atunci începe Lenuța (așa o cheamă pe surioară):

— Și mie mi-a făcut un cărucior pentru păpușă și-mi arată poze. Are multe cărți. Și mă duce în fața unei biblioteci micuțe, lucrată, se vede, chiar de Constantin, plină cu cărți frumoase.

Mă uit la ceas: 17,30... La 18,00 am tren. Îmi iau rămas bun și plec. De altfel, chiar dacă venea nu-l puteam fotografia pe Ionescu pentru că, eu crezînd că îl voi prinde ziua, n-am luat cu mine blitz-ul*.

Peste 4 zile îmi sosește la redacție un plic cu o scrisorică și o fotografie. Fotografia era a lui Ionescu. Scrisoarea din partea instructorului superior.

„Ți-am trimis fotografia. Nu m-am înșelat. Ionescu e într-adevăr un băiat cu inițiativă. Împreună cu colectivul de conducere al detașamentului nou ales a organizat concursul «Pentru cea mai bună inițiativă!» Au sosit o mulțime de propuneri, de pe urma cărora au acum un program de activități strașnic. Am să te mai țin la curent. Vino neapărat la adunarea pe unitate".

Acum, cînd revista e sub tipar, nu mai pot publica poza lui Ionescu.

Dar nu cumva ați putea, din cele citite, să-l recunoașteți pe Ionescu Constantin, președintele clasei a VI-a A, și fără poză?

---

* *Anexă a aparatului de fotografiat. Produce un fulger puternic.*

Sfîrlează

P. conf. **A. WEISS**

Ilustrații: RAISA IUSEIN

E interesant jurnalul de zi al grupei. Tovarășul Walter Ulbricht, președinte al Consiliului de Stat al R.D.G. și prim-secretar al Partidului Socialist Unit din Germania, răsfoiește cu multă plăcere jurnalul de zi adus de pionierii germani în vizita pe care au făcut-o conducătorilor Consiliului de Stat al R.D.G.

PIONIERII DIN REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ

Pionierii din clasa a VI-a a Școlii superioare din Magdeburg au întreprins cîteva acțiuni interesante pe această linie: „Vom lupta și noi alături de părinții noștri pentru încheierea tratatului de pace" este lozinca lor. De aceea, nu de mult, într-una din după-amiezele însorite au organizat o adunare pionierească în parc, unde au invitat pe cîțiva din tinerii membri ai brigăzii „Lore Schacht" de la fabrica de confecții din oraș. A avut loc o discuție largă și foarte frumoasă. Tinerii au povestit ce perspective luminoase deschide pacea în R.D.G., au povestit despre lupta susținută pe care o duc toți muncitorii din fabrica lor pentru încheierea tratatului de pace.

— Dar noi nu ne-am mulțumit cu atît, spun pionierii din Magdeburg. Ne-am dus prin cartierele din apropiere și am stat de vorbă cu oamenii mai în vîrstă, i-am întrebat despre părerile lor în legătură cu tratatul de pace. Ne-am notat aceste păreri și apoi, pe baza lor, am făcut o gazetă de perete deosebit de interesantă și grăitoare în ceea ce privește dorința de pace a poporului german.

Dar ca să discuți despre tratatul de pace trebuie tu însuți să fii bine pregătit ca să știi răspunde ori de cîte ori ți se pune vreo întrebare. De aceea pionierii organizează o mulțime de convorbiri, la care sînt poftiți tovarăși profesori, instructori, oameni de seamă. Despre o asemenea con-

PRIETENI DE

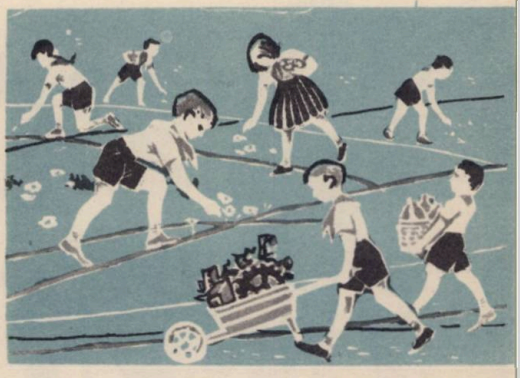

vorbire vreau să vă povestesc. Ea a avut loc la Școala nr. 30 din Berlin — Karlshorst.

În ziua aceea, sala de festivități a școlii, frumos împodobită, era plină pînă la refuz. Pionierii așteaptă cu nerăbdare să vadă cine le va răspunde la întrebări.

La 7 octombrie, oamenii muncii din R.D.G. sărbătoresc cea de-a 12-a aniversare a întemeierii Republicii Democrate Germane.

În acești ani, Republica Democrată Germană a dobîndit mari succese pe drumul construirii socialismului, al întăririi puterii muncitorilor și țăranilor și astăzi se poate mîndri cu realizările sale. Din ruine au crescut noi întreprinderi industriale, tot mai multe sate păşesc pe calea cooperativelor agricole de producție, au apărut noi cartiere de locuințe. Arta și știința au înflorit.

Sub conducerea Partidului Socialist Unit din Germania, poporul își făurește o viață îmbelșugată, o viață fericită.

Cei mai tineri cetățeni ai Republicii Democrate Germane, pionierii și școlarii, au o copilărie senină. Ei sînt ajutoarele devotate ale partidului și ale clasei muncitoare, gata oricînd să ajute, după puterile lor, acolo unde este nevoie. Ei își exprimă astfel recunoștința pentru grija cu care partidul și guvernul înconjură tînăra generație a republicii.

ÎMPOTRIVA RĂZBOIULUI, ÎMPOTRIVA ARMELOR ATOMICE

Alături de toate popoarele iubitoare de pace, făcînd parte integrantă din lagărul socialist, Republica Democrată Germană luptă cu hotărîre împotriva atîțătorilor la război, pentru cauza păcii. De aceea, cuvintele „Împotriva războiului, împotriva armelor atomice", care se află pe buzele tuturor oamenilor cinstiți, și-au găsit în R.D.G. un ecou adînc nu numai în rîndul celor vîrstnici, dar și al pionierilor.

Pionierii germani aud dezbătîndu-se problema încheierii tratatului de pace aud discuțiile părinților, citesc despre aceasta în ziare și în reviste.

lată că printre pionieri apar membrii din comitetul de părinți, directorul școlii, un tovarăș de la o școală superioară de partid.

Copiii nu se lasă mult rugați. Din toate colțurile sălii pornesc întrebări la care pionierii au primit răspunsuri. Ei au înțeles că tratatul de pace trebuie încheiat cît mai grabnic. Amînarea lui ar însemna încurajarea forțelor agresive, ar însemna ca în Germania occidentală să se continue pregătirile de război, înseamnă a transforma Germania occidentală într-un focar pentru dezlănțuirea unui nou război.

Vîrstnicii au explicat totul pe îndelete, iar pionierii și-au arătat dorința de a organiza astfel de convorbiri cît mai des

VREM SĂ URMĂM EXEMPLELE LUI GAGARIN ȘI TITOV

Vă închipuiți, desigur, că și pionierilor germani le sînt cunoscute o mulțime de date în legătură cu zborul cosmonauților sovietici — primii cosmonauți din lume. Vă închipuiți, de asemenea, cît de mult doresc ei să semene lui Iuri Gagarin sau lui Gherman Stepanovici Titov.

Mai de mult, pionierii din raionul Leipzig, de pildă, au organizat o „acțiune Gagarin". A fost o întrecere între pionieri cu titlul „Să știm cît mai multe despre viața lui Gagarin, despre zborurile cosmice". Pionierii au citit biografiile lui Gagarin și Titov, au discutat despre cunoștințele care trebuie să le aibă cosmonauții, despre hărnicia, perseverența lor și mai ales despre nesecata dorință de învățătură a lui Gagarin și Titov.

Pionierii s-au gîndit însă că nu este suficient numai să cunoști amănuntele biografice din viața cosmonauților sovietici, ci trebuie să te străduiești să te comporți în așa fel ca tu însuți să dobîndești cele mai frumoase, mai bune trăsături de caracter.

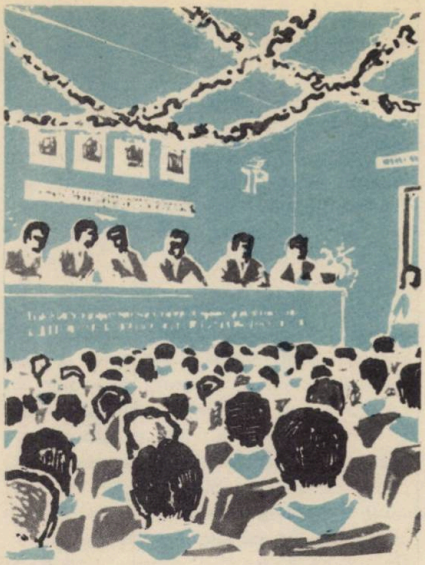

Luni și luni de zile numele lui Iuri Gagarin și apoi al lui Gherman Stepanovici au intervenit mereu în discuțiile copiilor. În școală s-au amenajat colțuri dedicate cosmonauților sovietici. Cei mai buni pionieri la învățătură au primit o fotografie a cosmonauților, iar la panoul de onoare puteai citi numele fruntașului la învățătură și inscripția „Urmați exemplul acestui școlar silitor care învață ca Iuri Gagarin și Gherman Titov".

* * *

O dată cu venirea vacanței de vară, conducerea organizației de pionieri a adresat o chemare tuturor pionierilor: „În vacanță fiecare pionier să facă două ore de muncă patriotică". Sute de mii de copii din toate colțurile R.D.G. au răspuns la această chemare. Pionierii au colindat cîmpiile înmiresmate din jurul satului pentru a strînge plante medicinale; au ajutat la strîngerea recoltei, au colectat munți de metale vechi și sticle.

Pionierii din Neubrandemburg, cei din Papendorf, cei din școala superioară din Haselbach și mulți alții au fost în fruntea acestor acțiuni.

Aceste ore de muncă patriotică ascund fapte, minunate fapte pionierești făcute în folosul patriei lor dragi.

Trebuie să știți însă că pionierii din R.D.G. se pricep să muncească, dar sînt în același timp și mari meșteri la joc.

În vacanțe, în numeroase tabere din Ostsee sau din pădurile Turingiei, din Harz sau din Elveția Saxonă, răsună cîntecele vesele pionierești. De asemenea, în timpul liber au loc multe activități sportive, jocuri, excursii, după dorințele copiilor.

În Republica Democrată Germană, sub grija Partidului Socialist Unit din Germania, se dezvoltă o generație tînără, sănătoasă, apărătoare a păcii, constructoare a socialismului.

GISELA SPITZER
redactor-șef al revistei pionierilor din R.D.G. — „Rakete"

ESTE HOTARE

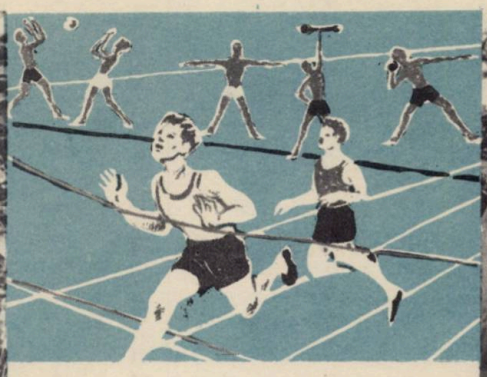

① În excursie harta și busola sînt obiecte absolut necesare.

② Grupa de pionieri și-a înșiruit realizările pentru panou. După fețele lor vesele putem ghici că sînt mulțumiți.

③ Iată și doi tineri geologi. „Oare ce taine ne ascunde bucata de rocă?"

Lucrarea scrisă a lui...

Era prima lucrare scrisă din anul acesta. „Descrieți o întîmplare interesantă pe care ați trăit-o în timpul vacanței de vară" — așa suna subiectul anunțat.

Tovarășul profesor ne urmărea de lîngă catedră. Peniţele sfîrîiau, rîndurile se înmulțeau, elevii aplecați asupra caietelor scriau. Scriau de zor. Numai Ioska Szabo privea în van. Nu scrisese încă nici un cuvînt. Despre ce era să povestească? Se petrecuseră doar atîtea cu el în timpul verii! Dar ce a fost mai interesant? Sta și se gîndea cu îndărătnicie. Între timp colegul de bancă își aținti cu groază privirile pe caietul din fața sa și pe stiloul nounouț. Abia scrisese cîteva rînduri cu el și pe caiet se și întinsese o pată de cerneală cît toate zilele. Și cît de hotărît era să nu-și mai păteze caietele! În definitiv nu mai era un țînc, ci elev într-a cincea! Cînd i-a dat taică-său stiloul i-a spus: „Cu acesta sper să nu mai îngrași purcei". Și iată că primul l-a și îngrășat. Amărît își mai privi un timp stiloul, apoi îi trase un cot lui Ioska.

— Ia privește, parc-aș fi vrăjit! Dă-mi sugativa! îi șopti el.

— Văleu, ce pată!... Vrăjit ai spus? Da' de unde, n-ai fost atent, ce-i aia vrăjit...

Aha, o idee! Acum știa despre ce avea să scrie.

Îi dădu repede sugativa și, fără să mai aștepte, așternu repede cu litere rotunde, frumoase titlul lucrării: „*Vrăjitoarea*". Își reprimi sugativa, și-o puse sub mînă pentru a feri caietul și începu să scrie:

„Mi-am petrecut vacanța în gospodăria agricolă colectivă «Steaua roșie» din comuna *Bonț*. Mama e de acolo, iar fratele ei, unchiul Andrei, brigadier în colectivă, are un fecior — Balázs —, care e în clasa a III-a. Ne-am scăldat în Someș, am fost împreună la mure și la strîns de spice cu pionierii. Ne-am jucat mult. Îmi plăcea foarte mult mămăliguța cu lapte, iar mătușa îmi dădea mai în fiecare seară. Au și două vaci: Roșcata și Steluța. Roșcata are și o vițea! Colectiviștii se ocupă chiar și de cultivarea pepenilor. Eu le-am ajutat la cules și la vînzare. Dar toate acestea nu sînt chiar atît de interesante cît e ceea ce vreau să scrju despre o vrăjitoare.

Am avut acolo încă doi prieteni. Primul, Gyuri Bota, acum e într-a șaptea. N-are nici mamă, nici tată. Locuiește la bunica lui. Nu-i place să învețe, ar vrea să devină tractorist, dar fără șapte clase nu se poate. Toată ziua se laudă cît e de tare, ce mușchi are el. Și, ce-i drept, e tare și-i amenință pe toți.

Al doilea era Feri Balázs dintr-a șasea. E un băiat liniștit, blînd. Dar face întotdeauna numai ce vrea Gyuri.

Într-o zi au venit să ne jucăm. Am intrat apoi în șură, iar Gyuri a propus să ne cățărăm pe grinzi. El se cățăra ca o pisică. Dintr-o mișcare a fost sus și de acolo își bătea joc de noi. Spunea că sîntem fricoși.

Eu nici nu mă pricepeam. Dar Feri s-a dus după Gyuri. Priveam de jos cum se cățărau.

Feri s-a cățărat, dar nu chiar pînă sub acoperiș. Gyuri era însă chiar acolo.

— Voi sînteți pisici, iar eu șoarecele, prindeți-mă! spunea el.

Deodată s-a oprit.

— Veniți încoace, să vedeți ce-i aici, ce-am găsit! strigă el tulburat, arătînd spre stinghiile acoperișului. O vrăjitoare, o pasăre a vrăjitoarei!

Dar nici unul n-a vrut să se apropie. Atunci Gyuri spuse că o aduce el jos. Și-a scos batista, apoi a aruncat-o peste ceva.

— Am prins-o, spuse și, avînd ceva în mînă, coborî. Ajuns jos ne-o arătă.

— Un șoarece înaripat! E desenat și în cartea de naturale, strigă Feri.

L-am recunoscut și eu.

— Liliac îi spune, nu șoarece înaripat, am intervenit eu.

— Da' de unde, șoarece înaripat. Tata mi-a spus că așa se cheamă.

Gyuri Bota ne-a închis însă gura.

— E pasărea vrăjitoarelor și atît. Acolo unde se află ea, apare de îndată și vrăjitoarea, secînd laptele vacilor. Bunica mi-a explicat mai de mult. Trebuie să batem pasărea vrăjitoarei în cuie pe ușa grajdului. Atunci o să apară vrăjitoarea acolo, o să plîngă ca să-și elibereze pasărea. Așteptați. Îndată o să aflăm cine e vrăjitoarea...

Am ieșit în fața șurii.

Era urît liliacul! Avea aripi de piele, o coadă subțire, ochii mici, un nas turtit, niște urechi late și ascuțite. Mi-era silă să-l privesc.

— E urît ca dracul, spuse Feri.

— De aceea-i și spune pasărea vrăjitoarei.

— Prostii! i-am răspuns. Nu există nici draci, nici vrăjitoare. Astea-s superstiții.

— Las' că ai să vezi tu îndată, răspunse Gyuri. Feri, adă un ciocan și cuie, porunci el.

Atunci, de lîngă gard, se auzi o voce:

— Dați-i drumul, sărăcuța de ea.

Era Borika, o fetiță șchioapă din vecini.

— Dați-i drumul, spuse ea încă o dată.

Gyuri nici n-o băgă în seamă.

— Ce căști gura, adă cuiele o dată, îl strigă el lui Feri Balázs.

Balázs o rupse la fugă și se întoarse în grabă, aducînd un ciocan și cuie.

Dar, între timp, Borika se strecură prin gard și se așeză în fața lui Gyuri.

— Ce vrei cu pasărea asta nevinovată?!

Gyuri îi răspunse grosolan:

— Cară-te, că te plesnesc, și, luînd ciocanul și cuiele, apucă liliacul de gîtlej și-o porni spre grajd.

Borika îi ieși însă în cale.

— Fii bun, Gyuri, și dă-i drumul, îl rugă ea frumos încă o dată.

Dar Gyuri era furios.

— La o parte! De ce plîngi? Poate că tu ești vrăjitoarea?

Și, pironit locului, începu să strige:

— Vedeți, ea e vrăjitoarea! A venit să-și deplîngă pasărea! Da, da, chiar tu ești vrăjitoarea!

Apoi o luă la fugă spre grajd și de acolo îi striga lui Feri:

...Borika Szabo

de ASZTALOS ISTVAN

— Vino să-mi ajuți, ține-o de aripi.

Dar, în locul lui Feri, alergă Borika spre el, apucîndu-i mîna cu care ținea ciocanul. O smucea cu desperare.

— Dă-i drumul, dă-i drumul!...

Gyuri voi să-și elibereze brațul, dar, nereușind să țină în același timp și gîtlejul liliacului, acesta îi scăpă și-și luă zborul, dispărînd într-o clipită.

Gyuri rămase cu gura căscată, apoi, stăpînit de furie, se năpusti asupra Borikăi.

— Schioapă urîtă ce ești! ți-ai eliberat pasărea, îi strigă și începu să-i care pumni.

Așa ceva nu puteam permite. Să bată o fată! Sînt pionier! Am sărit și l-am despărțit de Borika. Atunci mi-a cîrpit și mie o palmă. I-am dat și eu înapoi. A început o încăierare în regulă. El mă lovea. Îl loveam și eu. Am căzut, el pe deasupra. Mă trăgea de păr. Eu l-am apucat de gît. Deodată îl aud pe Balázs speriat:

— Grijă că vine taică-meu.

Și într-adevăr apăru unchiul Andrei, împreună cu tovarășul Lorinț, agronomul gospodăriei colective.

— Ce s-a întîmplat? ne întrebă el sever. Eu tăceam. Dar Balázs și Borika i-au spus toată întîmplarea.

Tovarășul Lorinț ne-a invitat pe toți acasă la el.

— Cine ți-a vîrît în cap prostia asta? îl întrebă pe Gyuri.

— Bunica, răspunse Gyuri.

— Ea este în vîrstă și fără cunoștințe prea multe, dar tu ești un prost. Iar din oameni proști nu se fac tractoriști, spuse tovarășul Lorinț. A scos apoi din raft o carte plină cu poze colorate și începu să citească cu voce tare.

— ... Liliacul, sau șoarecele înaripat, cum i se mai spune, este una dintre păsările cele mai folositoare. Hrana sa principală constă din omizi vătămătoare, fluturi de noapte, muște, țînțari. S-a observat, de exemplu, că liliacul timpuriu poate mînca 30 de cărăbuși, unul după altul, fără să se satură...

Închise cartea.

— Numai cei nerozi și cei lipsiți de cunoștințe cred în draci și vrăjitoare. Numai omul care nu citește și nu învață e superstițios. În ochii noștri desigur că pasărea asta pare urîtă. Dar de ce crezi, se întoarse el spre Gyuri, că tu pari vreo frumusețe deosebită în ochii ei?

Noi am început să hohotim pe înfundate. Tovarășul Lorinț mai adăugă:

— Și broasca, și șarpele, și șopîrla sînt animale urîte, dar nici una dintre ele nu merită să fie persecutată. Ele sînt folositoare omului.

Am plecat apoi acasă și cu aceasta s-a sfîrșit și peripeția mea cea mai interesantă din timpul vacanței."

În romînește de HADAI EUGEN
Ilustrații: RADU DULDURESCU

(Urmare din pag. 11)

eveniment nu poate fi uitat. Nepoții or să te întrebe, iar tu ai să le spui: „Am uitat". Ce rușine! Deci, victoria. Iar pe urmă școala.

— Mai departe?

— Iar mai departe, unchiule Egor, mai departe a avut loc un eveniment de seamă: am devenit pionier.

— Așa... Ai devenit pionier... Și, rostind angajamentul, ai jurat să lupți pînă la moarte pentru cauza lui Lenin. Ai primit o părticică din steagul roșu. Și ce steag! Cu el noi am dat asalt Palatului de iarnă în șaptesprezece, cu el noi am început construcția Dneprostroiului în douăzeci și șapte, cu el noi am ajuns în patruzeci și cinci la Berlin! Cu el noi vom construi comunismul.

— Iar acum sînt membru în colectivul de conducere al detașamentului.

— Ei vezi, deci te bucuri de încrederea tovarășilor tăi, iar încrederea e un lucru mare și trebuie să arăți că ești demn de ea.

— Mă străduiesc să fiu demn de ea. Detașamentul nostru este un detașament bun, unchiule Egor. Nimeni din detașament n-are nota doi, iar eu am numai cinci.

— Și acesta este un punct din biografia ta. Se poate spune că e chiar cel mai important. Eu știu, copiilor le pare rău uneori că s-au născut tîrziu, ne invidiază pe noi, cei bătrîni: iată, ei au trăit, au luptat, au construit... și tu ne pizmuiești, recunoaște!

— Desigur, vă invidiez cîteodată, se învoi Slava.

— Asta nu e rău. Căci ai pentru ce. E adevărat că pot spune despre mine că trăiesc cinstit, interesant, cu folos.

Și totuși, Rostislav, și eu te invidiez: pentru cei patrusprezece ani ai tăi. Gîndește-te numai ce timpuri ne așteaptă! Noi le-am visat, am luptat pentru ele.

Te pregătești acum să intri în Comsomol, citești materialele congresului partidului. Vezi, tu vei trăi în comunism. Cînd am împlinit vîrsta de patrusprezece ani ca tine a avut loc un congres al partidului. Acum tot globul vorbește despre congresul nostru, din toate părțile ne vin oaspeți. Atunci comuniștii au fost nevoiți să se întrunească în secret, în timp ce agenții țarului cercetau fiecare colțișor din Petersburg, căutîndu-i pe bolșevici.

De atunci au trecut mulți ani, Rostislav. Țara noastră s-a schimbat, a devenit de nerecunoscut. În acești ani, poporul sovietic a dobîndit realizări uriașe, dar în față îi stau încă și mai multe de înfăptuit. Trebuie să clădim comunismul. Îl construim, și-l vom construi minunat... Așa, frate. Poți tu să spui că n-ai biografie?... Ție îți sînt deschise toate drumurile, spuse unchiul Egor, și se uită cu blîndețe la chipul schimbat, înveselit al lui Slava.

Cravata

DRAGI COPII,

În comuna Bughea de Jos, din apropiere de Cîmpulung Muscel, pionierii au organizat o adunare cu temă foarte interesantă. Tema adunării:

CRAVATA ROȘIE

Nouă, celor care am participat la această adunare, ne-a plăcut atît de mult, încît am hotărît s-o publicăm în revistă. Copiii nu sînt numai din Bughea de Jos, ci și din alte comune apropiate care au colaborat la această adunare. Și acum să începem.

Decor: o estradă obișnuită pe care se află montată o carte mare, roșie, cu filele deschise. Pe carte sînt scrise versurile:

„Cînd primești cravata
S-o păstrezi cu drag,
Roșul ei e frate
Cu cel de pe steag".

CRAINICUL: Dragi prieteni, vreți să aflați pentru ce ne-am adunat aici? Am să vă spun: vom asista la o întîmplare extraordinară. Și întîmplarea începe... chiar acum. (Dispare prin dreapta, în timp ce prin stînga se urcă pe estradă, pe rînd, pionierii care vor recita cîte o strofă din poezia „Pionier".)

PIONIER I:
La gît cravata-mi flutură, ușoară,
Și chiui peste cîmpuri, pe sub cer.
De bucurie, pasul parcă zboară.
Priviți-mă! De azi sînt pionier.

PIONIER II:
Un brad mi-a spus cu fruntea-nrourată:
„Te voi sui-n azur pînă la stele
De lași o clipă roșia-ți cravată
Să fluture în ramurile mele".

PIONIER III:
Și mi-a șoptit o pasăre măiastră:
„Îți dau comori și-avîntul din aripă
De vei lăsa, în zarea mea, albastră,
Cravata să ți-o flutur doar o clipă".

PIONIER IV:
Și apele-mi șoptesc: „Îți dăm în dar
Cîntările ce dorm la noi pe undă
Cravata de ne-o lași o clipă doar
În valurile noastre să s-ascundă".

PIONIER I:
Dar eu n-aud nimic. Alerg în vînt
Și strig să mă audă lumea toată:
„Sînt pionier! Mă leg prin jurămînt,
Cravata mea, să nu te pierd vreodată!"

(Băiatul se află stingher într-o parte a scenei. La gîtul său nu se află cravata roșie. Pleacă fruntea și rămîne astfel pe estradă, în timp ce pionierii se retrag tăcuți prin dreapta.)

TIMUR (apare din dreapta, din paginile cărții): Iată un băiat întristat, lucru care nu-mi place.

BĂIATUL: Nu prea înțeleg ce dorești. Poate că vrei să torni gaz peste foc. Să-ți bați joc de mine.

TIMUR: Nu mi-am bătut joc de tine și de nimeni, niciodată. Am ajutat pe cît am putut pe cei ce aveau nevoie și am urît numai pe dușmanii patriei și poporului meu.

BĂIATUL: Dar cine ești?

TIMUR: Poate că mă cunoști. Mă numesc Timur.

BĂIATUL: Dar Timur este eroul din cartea scriitorului sovietic Gaidar. Nu cumva...

TIMUR: Da. Eu sînt eroul din cartea lui Gaidar. De fapt... cred că nu am făcut altceva decît să-mi cinstesc cravata roșie de pionier. Toți bărbații tineri și mai vîrstnici erau plecați la război. Au rămas în sat femei, bătrîni și copii... Spune drept, tu nu i-ai fi ajutat?

BĂIATUL: Ești modest, Timur...

TIMUR: Nu sînt modest. Dar dacă dai o mînă de ajutor și începi apoi să strigi ca musca la arat: „Iată ce am făcut eu!", ajutorul tău nu mai face doi bani. Dar pentru altceva am venit. Am văzut de-acolo, dintre filele cărții, ceea ce ți s-a întîmplat...

BĂIATUL: Și te-ai și înființat ca să mă certi...

TIMUR: De fapt ar trebui să te cert. Mă gîndesc însă că ar fi cu mult mai bine să te ajut. Dar cum? Stai. Mi-a venit o idee! Dar, înainte de asta, spune-mi drept: de ce nu porți cravata?

BĂIATUL: Întîmplător... Am... am uitat-o...

TIMUR: Nu e adevărat! Te observ de mult. Mereu îți uiți cravata.

BĂIATUL: Recunosc că sînt un neglijent.

TIMUR: Stai. Nu scapi așa ușor: „Sînt neglijent, și gata".

BĂIATUL: Nu știu...nu găsesc explicații...

TIMUR: Aici e aici. Nu găsești explicații pentru că nu există o explicație. Nu-ți iubești cravata, nu știi ce înseamnă ea...

BĂIATUL: Nu fi atît de aspru, știu ce e cravata. E o părticică din steagul de luptă al clasei muncitoare, este sîngele vărsat de cei mai buni fii ai poporului, de comuniști, pentru viața noastră fericită de azi.

TIMUR: Da. Așa e. În cuvinte le spui frumos. Dar tu nu porți cravata. N-ai

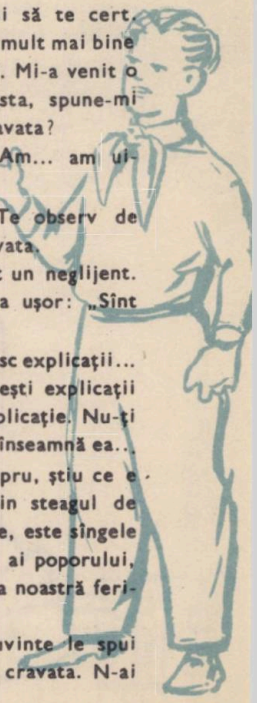

roşie

purtat-o nici ieri, nici alaltăieri, recunoaşte!

BĂIATUL: Recunosc... Mi-a spus cineva că ce-s eu, puşti, să mai port cravata.

TIMUR: Băiete, unii copii şi-au riscat şi viaţa pentru ea. Iar tu ai părăsit-o numai pentru că un oarecare ţi-a spus o prostie. Da. Acum am să-ţi fac cunoştinţă cu nişte prieteni.

BĂIATUL: Prieteni? Ce fel de prieteni?

TIMUR: Personaje ca şi mine, din cărţi.

GAVROCHE (apare din dreapta fluierînd): Bună seara. (Face o reverenţă.) Am primit o invitaţie foarte ciudată. Să mă prezint anume aci ca să stau de vorbă cu nişte copii mai mici cu peste 100 de ani decît mine. Se pare că am nimerit bine adresa. Daţi-mi deci voie să mă prezint.

BĂIATUL: Gavroche!

GAVROCHE: Ah, văd că mă cunoaşteţi... De unde, habar n-am.

TIMUR: E adevărat, nu sîntem contemporani. Eu sînt cu vreo 100 de ani mai tînăr, aşa precum scria şi în invitaţie. Dar n-are a face. Vreau să vorbim cu tine sau, mai bine zis, să ne povesteşti despre tine.

GAVROCHE: Oh! Bătrînul şi marele meu părinte, adică autorul romanului „Mizerabilii", unde mă găsesc şi eu, Victor Hugo, a povestit despre mine. Dar am fost ucis tocmai cînd eram pe cale să aduc gloanţele luate din cartuşierele gărzii regale.

TIMUR: Soldaţii gărzii regale au tras tot timpul în tine. În jurul tău şuierau gloanţele. Nu-ţi era frică?

GAVROCHE: Ei, să lăsăm asta... Îmi cam era...

TIMUR: Atunci de ce ai mers pînă la capăt?

GAVROCHE: Cum pentru ce? Auzi întrebare! Baricada avea nevoie de gloanţe. Numai eu puteam să le aduc. Eram mic, ştiam să mă strecor... Şi apoi sus flutura drapelul roşu, acolo erau comunarzii, care luptau împotriva regelui, a nobililor... pentru libertate.

TIMUR: Ia priveşte, ce vezi la gîtul meu?

GAVROCHE: O basma roşie.

TIMUR: La noi se numeşte cravată roşie. Îţi imaginezi ce simbolizează?

GAVROCHE: Poate vrei să spui...

TIMUR: Da, Gavroche. Este o părticică şi din steagul roşu al luptei comunarzilor, pentru care ţi-ai jertfit tu viaţa, steag care a fost purtat în lupte grele de către clasa muncitoare pînă în zilele noastre.

(Gavroche se retrage. Apare Tolea.)

TIMUR: Tolea, tu eşti? Tolea Mihailov! Te cunosc după steluţa ta roşie de la capelă. Despre tine a fost o poveste în gazeta noastră pionierească...

TOLEA: Dar eu nu sînt pionier... Pe vremea mea nu existau încă...

TIMUR: Ştiu şi totuşi tu ai fost un băiat de ispravă.

TOLEA:... Eu mi-am făcut datoria... Nu uita că am trăit în zilele glorioase ale Marii Revoluţii din Octombrie. Sînt un copil al Revoluţiei.

TIMUR: Te aflai în brigada lui Azin, care lupta împotriva gardiştilor albi. Şi cînd mă gîndesc că pe atunci aveai vîrsta pe care o am eu acum.

TOLEA: Da, numai că nu eram pionier, nu aveam cravata roşie, dar purtam la căciulă prinsă o steluţă roşie — semn al Revoluţiei — şi pentru Revoluţie mi-aş fi dat şi viaţa. Deşi eram copil încă, ştiam că dacă vor dispărea capitaliştii şi moşierii oamenii care muncesc vor avea o altă viaţă.

BĂIATUL: Tolea, povesteşte-mi despre tine.

TOLEA: Ei, n-am ce să-ţi povestesc.

TIMUR: Am să povestesc eu atunci. Într-o zi, în timpul unei bătălii pentru eliberarea oraşului Agriz, Tolea împreună cu un ostaş roşu au plecat în recunoaştere. Au ajuns într-un sat. Satul era pustiu. Nimeni nu le ieşise în cale. Cînd deodată Tolea zări după nişte clăi de fîn vreo 10—12 soldaţi duşmani. Tolea înţelese primejdia. Forţele erau inegale. Trebuia deci acţionat fără întîrziere. Băiatul acesta nu şi-a pierdut cumpătul... Trebuia să-i tragă pe duşmani pe sfoară, altfel nu se putea. Şi atunci a început să strige:

— Escadron, marş! şi s-a aruncat înainte. Duşmanii luaţi prin surprindere s-au speriat şi au fost puşi pe fugă.

Însuşi comandantul Azin l-a felicitat pe Tolea.

El şi-a cinstit steluţa roşie pe care o purta cu mîndrie.

GALEA (apare din dreapta. Tolea pleacă prin stînga): Sînt Galea, am venit din paginile unei povestiri despre pionierii sovietici. Am trăit într-un sat ucrainean în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Într-una din zile, un soldat hitlerist a năvălit în casa noastră şi a început să scotocească peste tot prin rafturi, prin dulapuri.... Eu tocmai intrasem cu ghiozdanul în mînă. Mă uitam la hitlerist cu ură. El s-a repezit la mine, mi-a smuls ghiozdanul din mînă, a început să arunce cărţile şi caietele. Deodată a sărit ca ars. Din ghiozdan căzuse cravata mea de pionier.

„Ha! Kommunist!" — a strigat hitleristul şi, aruncînd cravata, a început s-o calce în picioare.

M-am aruncat asupra fascistului. Cum de îndrăznise să se atingă de cravată! L-am îmbrîncit cu atîta putere...

TIMUR: Hitleristul, pesemne, nu se aşteptase ca o fetiţă oarecare să aibă curajul să-l înfrunte.

GALEA: Ştiu şi eu... Atunci eu mă gîndeam la un singur lucru: să nu-mi las cravata batjocorită de un hitlerist. Am tras cravata de sub picioarele fascistului şi am fugit. Cunoşteam toate drumurile. Toate ungherele satului. M-am ascuns, apoi am reuşit să fug la partizani. Am stat acolo pînă cînd satul nostru a fost eliberat. Ajutam la toate treburile şi căutam să fiu de folos partizanilor. Cînd m-am reîntors, purtam cravata mea roşie de pionier, pe care o smulsesem din mîinile hitleristului, şi eram mîndră. În anii aceia grei, noi, pionierii sovietici, am păstrat nepătată cinstea cravatei roşii.

MIHĂLUCĂ (intră prin dreapta): Povestirea Galei m-a făcut să vin din paginile cărţii. Am să vă povestesc o întîmplare.

BĂIATUL: Da' de unde ai răsărit?

MIHĂLUCĂ: Din paginile cărţii „Cei de la Crisanta" de Gica Iuteş. Sînt Mihălucă, cel mai bun prieten al lui Benone.

BĂIATUL: Şi a lui Tomeca... Multe lacrimi, multe amărăciuni ţi le-a îndulcit Tomeca.

MIHĂLUCĂ: Da, aşa este. Dar să vă povestesc. În noaptea aceea de iarnă, Emilian, fiul moşierului Crisanta, duşman înrăit, fugărit de miliţie, se întorsese în sat. Venise la noi, la mătuşa Olimpia, mama lui Benone. Era înarmat... Vă aduceţi aminte din carte că trăsese un glonte în mătuşa Olimpia... care zăcea aproape fără suflare. În casă eram eu şi Benone. Vă închipuiţi disperarea, spaima lui Benone, care-şi vedea mama pe moarte..., iar eu simţeam o ură cumplită împotriva acestui moşier, care ani de zile ne asuprise părinţii şi pe noi. Nu m-am putut împiedica să nu-i strig în faţă „bandit - boier" şi i-am spus să nu uite că eu şi Benone sîntem pionieri. Atunci el a început să se linguşească spunînd că nu trebuie să spunem nimănui ce am văzut că-i spre răul nostru. În timpul ăsta, eu mă gîndeam: „Cum să facem să ne strecurăm afară şi să anunţăm miliţia?" Nu trebuia să ne scape cu nici un chip. Să-şi primească pedeapsa cuvenită. Dar cum? La orice mişcare a noastră ne putea omorî. Am folosit o clipă cînd Emilian

îmi cerea o lingură și un pahar... L-am tras pe Benone de mînă și ne-am înțeles din priviri. Benone a sărit pe fereastră. Eu după el. Prin noaptea înghețată am alergat și am anunțat miliția. Ne-am făcut datoria de pionieri.

TIMUR: Da, într-adevăr.

MIHĂLUCĂ: Știi, eu v-am povestit întîmplarea asta și pentru că v-am auzit pe voi vorbind despre cinstirea cravatei. Eu tot timpul cînd îl înfruntam pe Emilian mă gîndeam: sînt pionier... Trebuie să mă port pionierește... să-mi cinstesc cravata.

MARIKA (intră din dreapta îmbrăcată în straie țărănești, cu cravata roșie la gît. Mihălucă dispare prin stînga): Seară bună!

TIMUR: Bună seara! Dar tu, pioniero, cum de ai ajuns aci?

MARIKA: O, e tulburare mare în lumea noastră, a personajelor din cărți. Un pionier n-a înțeles semnificația cravatei roșii. Trebuie să-l ajutăm. Eu mă numesc Marika.

BĂIATUL: Te cunosc, Marika, din cartea „Fata din Odjula". A apărut nu de mult. Știi, Timur, ea și-a salvat tatăl din ghearele dușmanilor.

TIMUR: E un lucru de cinste pentru o pioneră. Povestește-ne, Marika. Vrei?

MARIKA: Ei, povestea e mai lungă și mulți copii o și cunosc. Tata este comunist. El s-a luptat, așa cum l-a învățat partidul, să aducă belșugul și viața nouă în sat. Oamenii din sat, în frunte cu comuniștii, au înființat colectiva. Chiaburii îl urau de moarte pe tata și într-o noapte au vrut să-l împuște. Eu am scăpat din casă și am venit cu un milițian. Chiaburii l-au rănit greu pe milițian. Nu știam ce să fac. Unul dintre chiaburi ridicase arma spre tata. Vedeam totul prin geam. Am năvălit în casă și m-am agățat de pușca chiaburului. A urmat o luptă. Simțeam că-mi pierd puterile. Clipele acestea de zăpăceală au folosit, i-am întîrziat pe chiaburi. Milițienii veniți în ajutor i-au prins pe chiaburi. Asta-i tot.

TIMUR: Marika ... Eu pricep bine ce ai făcut tu. Dar e o faptă de mare curaj.

MARIKA: Noi, pionierii, am învățat despre patrie, despre partid, despre lupta comuniștilor de demult și pînă azi. Am învățat să fim cu ochii în patru la uneltirile dușmanului și să-l urîm. Toate acestea sînt întruchipate în cravata mea roșie. Eu socotesc că ea mi-a dat puterea să mă lupt cu dușmanul.

IONEL (a intrat pe nesimțite din dreapta. Marika iese): Dacă nu vă supărați, am să-mi iau îngăduința să vă povestesc și eu ceva. E vorba tot despre puterea cravatei roșii...

TIMUR (către băiat): El cine este? Îl cunoști?

BĂIATUL: Să povestească și poate o să-mi amintesc.

IONEL: Întîmplarea s-a petrecut mai de mult. Eu eram „ținut de milă" la un așa-zis unchi al meu. De fapt eram sluga lui. Mă trimitea la cele mai grele treburi. Dar cel mai groaznic lucru era să-i car băutură pentru oaspeții lui. Oaspeți? Niște ticăloși. Îi săgetau în coaste averile lor pierdute, hoțiile și înșelăciunile pe care le făcuseră și nu le mai puteau face.

În pofida unchiului meu, mergeam la școală. Și, într-o zi, am devenit pionier. Știți voi ce a însemnat asta pentru mine? Cît am visat să fiu pionier! Să fiu și eu între sutele de mii de purtători ai cravatei roșii...

În seara aceea, unchiul avea „invitați". Și deodată am apărut eu... cu cravata roșie la gît. Întîi au amuțit. Apoi au început să zbiere: „Scoate «aia» de la gît!" Ghearele lor se întindeau către gîtul meu, dar n-aveau curaj să atingă cravata. Și atunci am înțeles că eu eram cel puternic. Altădată ei mă înspăimîntau. Dar acum nu-mi era frică. De ce? Pentru că nu mai eram singur. Cravata mea roșie întruchipa o mie, zece mii, o sută de mii de prieteni.

BĂIATUL: Te recunosc acum. Ești Ionel din povestirea „O sută de mii de prieteni".

CRAINICUL (apare din dreapta, în timp ce celelalte personaje pleacă prin stînga): Să tragem concluzii? Concluziile le-ați tras fiecare în parte. Dar vreau să vă mai spun ceva: asemenea eroi voi cunoașteți nu numai din povestiri, ci și din viață. Mulți pionieri sovietici au fost cu adevărat eroi, ca Volodea Dubinin, C. Kuzmin, Pavlik Morozov și alții. Vremurile grele cer jertfe. Dar nu întotdeauna ești nevoit să faci fapte măreți pentru a-ți cinsti cravata. Și în munca de toate zilele poți fi erou. Sînt mii, sute de mii de pionieri care-și cinstesc cravata zi de zi prin hărnicia lor, prin felul cum învață, prin ajutorul pe care știu să-l dea pretutindeni. Aflați:

PIONIER I: Într-o singură zi, pionierii Școlii de 7 ani din comuna Gura Foii, raionul Găești, au ajutat la salvarea culturilor de cartofi ale G.A.C. „Nicolae Bălcescu", care erau amenințate a fi compromise din cauza gîndacului de Colorado. S-au evidențiat pionierii Șerban Maria, Marinescu Violeta, Dionisie Nicolae, Rădulescu Emilia și Istrătescu Ioana.

PIONIER II: Unitatea de pionieri a Școlii de 7 ani din satul Voinești, comuna Lerești, raionul Muscel, a strîns și predat oțelarilor 4.000 kg de fier vechi numai în primul semestru al acestui an.

PIONIER III: Unitatea de pionieri din Școala de 7 ani din comuna Căteasca, raionul Pitești, la sfîrșitul acestui an școlar nu a avut nici un pionier corigent sau repetent din cei 134 existenți în unitate. În timpul vacanței, pe lîngă alte acțiuni patriotice, au strîns și predat statului cantitatea de 120 kg de grîu din spice. S-au evidențiat pionierii Carp Gheorghița, Dedu Eugenia și Aldea Constantin.

PIONIER IV: Unitatea de pionieri a Școlii de 7 ani din comuna Albota, raionul Pitești, este fruntașă pe raion în acțiunea de plantare a pomilor fructiferi. A plantat și îngrijit suprafața de 5 ha cu pomi. Pionieri fruntași: Pătraș-cu Rada, Ologu Florea și Alboteanu Aneta.

PIONIER I: La toate cele 5 arii ale G.A.C. din comuna Stoicănești, raionul Drăgănești-Olt, pionierii din brigada artistică au prezentat programe artistice mult apreciate de colectiviști.

PIONIER II: Ca să apere pomii de rozătoare și de îngheț, pionierii din întreaga regiune Argeș au participat la îmbrăcarea lor pentru iarnă.

PIONIER III: Sute de pionieri din regiunea Argeș au contribuit la înfrumusețarea satelor lor, plantînd pomi, sădind grădini.

CRAINICUL: Nenumărate ar fi exemplele pe care le-am putea înfățișa despre felul în care pionierii patriei își cinstesc cravata roșie. Ne oprim însă aici. Și acum, în încheierea adunării, să cîntăm un cîntec închinat cravatei roșii.

(Corul urcă pe estradă și împreună cu întreaga asistență cîntă „E roșie cravata mea ca focul".)

Adunarea se sfîrșise de mult. Cu toate acestea, copiii nu părăsiseră încă sala căminului cultural, unde avusese loc adunarea. Răsunau necontenit aplauze, erau reluate cu entuziasm cîntecele dragi pionierești despre cravata roșie.

Vor fi fost prin sală și pionieri care obișnuiesc să nu poarte cravata? Nu știm. Dar dacă au fost, avem siguranța că ei vor purta de acum încolo cravata roșie. Pentru că adunarea a izbutit să-i facă să înțeleagă simbolul măreț al cravatei ce o poartă la gît.

Și acum cîteva cuvinte despre organizarea adunării. Ea a fost pregătită cu mult timp înainte, după ce a fost pe larg discutată în colectivul de conducere al unității. În toate detașamentele s-au dat indicații să se citească cărțile despre ai căror eroi s-a vorbit la adunare. Un colectiv de pionieri condus de profesorul de limba română au stabilit desfășurarea adunării și au ales interpreții. La rîndul lor, interpreții și-au alcătuit textele care au fost apoi asamblate de colectiv, dîndu-li-se o ordine și o legătură între ele.

Un alt colectiv a pregătit decorul (cartea cea mare) și a instalat luminile în scenă.

Echipa artistică a școlii a pregătit apoi cîntecele pionierești și celelalte părți ale programului artistic.

Către toate detașamentele și unitățile de pionieri!

Dacă adunarea pionierilor din Bughea de Jos v-a plăcut, organizați-o și voi! Înștiințați-ne prin scrisori sau telefonic. Vom veni să asistăm.

Acțiunea povestirii „Tăurașul" de PETRE LUSCALOV, se desfășoară într-un sat colectivizat, de lîngă Dunăre.

Într-o zi, din pricina învălmășelii provocată de lupta unor tauri din cireada gospodăriei, Mitică, un tăuraș de rasă, pe care copiii îl luaseră în grija lor, se rătăcește în Balta Dunării. Cîțiva colectiviști pornesc în căutarea lui. Un grup de pionieri, prinzînd de veste, se hotărăsc să pornească și ei într-o „expediție" pentru a-l găsi.

Reparînd o barcă veche cu velă, Dihorul, Negoiță și Cocostîrc, sub comanda lui Matei, pornesc în zorii zilei.

Primele aventuri se și ivesc. La un moment dat sînt gata să dea piept cu o turmă de mistreți, care pînă la urmă se dovedesc a fi simpli purcei.

Expediția își continuă drumul. Băieții ajung în lezerul Călărașilor. Aici barca lor fiind putredă începe să ia apă, dar cei patru nu-și pierd cumpătul și scot apa cu ajutorul pălăriilor, navigînd către insula care se vedea în zare. Dar pretinsa insulă nu era altceva decît un cîrd de mii și mii de rațe sălbatice, care la apropierea bărcii se înălțară în văzduh. Barca însă nu mai era amenințată de înec pentru că apa începu să fie din ce în ce mai mică. Sătul de expediție, Cocostîrc se întoarce acasă, neavînd răbdare să ducă pînă la sfîrșit misiunea încredințată de detașament. Ceilalți trei pionieri înaintează pe lezer și după cîțiva kilometri de mers dau de pămînt. Aici surprind o discuție între Stuf și Bărbosu, doi hoți care l-au prins pe tăuraș.

TĂURAȘUL

Ascunși după trunchiul salciei, băieții nu îndrăzneau să se miște.

— S-o ștergem, băieți, șopti într-un tîrziu Dihorul, ridicîndu-se de la pămînt. Ăștia o să se întoarcă și dacă dau peste noi va fi vai și amar de pielea noastră!

— Are dreptate Dihorul, bîigui în întuneric Negoiță, cu un glas care tremura ușor. N-ați văzut ce pușcă avea ăla?

— Unde mai pui că au și barcă, continuă în șoaptă Dihorul. Priviți... au lăsat și lopețile!

Trasă la mal, barca celor doi hoțomani, proaspăt smolită, strălucea negru în lumina lunii, în timp ce una dintre lopeți, săltînd și răsucindu-se în valuri, părea să caute ceva pe fund ca o mînă lungă și subțire.

— Și cu Mitică ce facem? interveni Matei. N-ați auzit că vor să-l taie?

— Așa e, oftă Dihorul. Nu putem să lăsăm tăurașul.

— Și dacă ne taie pe toți patru? întrebă cu un glas plîngăreț Negoiță, trăgîndu-și nasul cu putere. N-ați văzut ce ochi verde ca de pisică avea ăla?

Cîteva clipe cei trei băieți tăcură înfiorați. În liniștea sălciilor încremenite, cîntecul cucuvelei răsună de cîteva ori ca un țipăt speriat de copil și apoi se stinse repetat în ecouri peste ape.

— Ce facem? întrebă cu sufletul la gură Dihorul, scrutînd cu teamă întunericul din jur. Sst! Parcă vine cineva...

— Nu e nimeni, e vîntul, șopti Matei. Știți ce, trebuie să-l găsim pe Mitică și să-l răpim...

— Să ne luăm după hoți? întrebă speriat Negoiță.

— Da. Ascundem barca... îl răpim pe Mitică și o ștergem, continuă Matei. Voi ce ziceți?

— Să mergem! hotărî Dihorul. Oricum, nu-l putem lăsa pe fratele Mitică la ananghie!

Negoiță oftă din rărunchi și tăcu.

După ce ascunseră barca, undeva în stuf, băieții o porniră pe urmele celor doi hoțomani, pe dîra largă lăsată în păpuriș de tăuraș. Mergeau ușor ca niște umbre prin păpurișurile înecate în apă, strecurîndu-se pe sub trestiile frînte ce le ațineau calea. În jur totul părea tăcut. O dată, auzind un plescăit se opriră. Dar nu era nimic. Un broscoi mare și verde sărea să înghită o stea de cristal ce tremura, scînteind, pe un moț aplecat de papură. În curînd ajunseră la o japșă larg revărsată printre trestii, împăienjenită în stele și nuferi sălbatici. Înaintară greu, vreme de o jumătate de oră, prin apa rece ca gheața, alunecînd prin mîlul adînc și cleios, ținîndu-se strîns unul de altul. Deodată Dihorul se opri și adulmecă aerul cu nasul lui lung și subțire.

— Dihorul a simțit o primejdie, îi șopti Negoiță lui Matei, strîngîndu-i brațul cu putere.

Dihorul tăcea. Cu nasul în vînt, cu urechile ciulite, încordat ca o strună, privea nemișcat spre o perdea de trestii ce se ridica ceva mai departe în fața lor.

— E cineva dincolo, băieți! spuse el într-un tîrziu. Aud glasuri de om.

— Cînd Dihorul aude sau simte ceva nu există să greșească, întări Negoiță, făcînd fără se vrea un pas înapoi.

— Rămîneți pe loc! le spuse Matei, făcîndu-le un semn cu mîna. Eu mă duc în recunoaștere... Voi acoperiți-mi retragerea!

Ca la o comandă, Dihorul și Negoiță își scoaseră prăștiile și îngenunchind în apă luară poziții de tragere. Ghemuit, cu pași ca de pisică, Matei se îndepărtă și în curînd dispăru. Clipele treceau. Cu prăștiile la ochi, cei doi așteptau încremeniți ca niște statui. Deodată o broască orăcăi în perdeaua de trestii și apoi o lișiță cîrîi de cîteva ori repede și uscat.

— Haide, ne cheamă Matei, făcu Dihorul, vîrîndu-și prăștia în sîn și pornind-o înainte. Pătrunseră în perdeaua de trestii.

— Hei, Matei, unde ești? chemă încet Negoiță, dînd cu băgare de seamă trestiile la o parte.

— Sst! Aici sînt! auziră ei glasul șoptit al lui Matei.

Îl găsiră culcat în niște tufe de bozii și se azvîrliră jos, lîngă el.

— Priviți, băieți, priviți! zise Matei cu o voce înfrigurată, arătîndu-le cu mîna ceva în fața lor.

Dihorul și Negoiță priviră într-acolo. Înlemniră. În fața lor, la vreo treizeci de pași, lîngă o colibă acoperită cu stuf, sub un felinar ce ardea agățat într-un par, stăteau cei doi pungași. Alături de ei, legat de par cu o funie groasă, tăurașul trist, cu capul în pămînt, părea că ascultă ce vorbeau cei doi.

— Ce să-l mai așteptăm pe șeful? Îl tăiem și gata! spunea lunganul cu un singur ochi verde, trăgînd cîte o dușcă dintr-o sticlă de rachiu. Ascultă-mă pe mine, Stuf. Vrei să ne prindă paznicii și să ne priponească?

— Ești beat, mă... nu-ți ajunge peștele pe care-l furi de la cherhana? Lasă vițelul în pace! Eu l-am scăpat de lup, al meu e!

Bărbosul ridică brusc pușca și, îndreptînd-o spre el, spuse încet, apăsat, printre dinți:

— Al tău e, zici? Dă cuțitul încoa să vedem noi dacă e al tău... Dă cuțitul, n-auzi?

Stătură așa cîteva clipe, privind încordați unul la celălalt. Pe măsură ce timpul trecea, ochiul verde și tulbure al Bărbosului se limpezea și scăpăra pieziș în întuneric, ca un ochi de viperă.

Alb la față, Stuf se aplecă și scoțînd un cuțit lung din carîmbul cizmei îl aruncă la picioarele lunganului.

— Ia-l și să te ia dracu.

Punînd pușca la o parte, lunganul ridică cuțitul și muindu-și degetul gros în gură îl trecu încet pe ascuțiș de la un capăt la altul, privind cu un rînjet pe buze spre tăuraș. Zărind cuțitul, tăurașul ciuli speriat urechile și sări neliniștit înapoi. Bărbosul scoase din traistă o piatră lunguiață de gresie și începu să ascută cuțitul cînd pe o parte, cînd pe alta, scuipînd din cînd în cînd zgomotos pe lama lui strălucitoare de oțel.

— Uitați-vă, îl taie pe Mitică! șopti îngrozit Negoiță cu un glas ce părea că vine din pămînt.

— Trebuie să-l scăpăm! Trebuie! interveni înfrigurat Matei... Peste cîteva minute va fi prea tîrziu.

— Dar cum să-l scăpăm! începu să se tînguie Negoiță.

(Va urma)

Scrisori NEEXPEDIATE

În sfîrşit, am în faţa mea cele 3 scrisori care... Dar nu vreau să vă povestesc nimic pînă cînd nu citim împreună scrisorile. Iată-le:

Dragul meu tovarăş instructor,

V-am promis la plecare că vă voi scrie imediat ce mă voi obişnui cu noua şcoală, cu colegii, cu oraşul în care ne-am mutat.

Doresc mult să mă împrietenesc cu noii mei colegi. M-am dus pe la ei, i-am chemat la mine. Mai ales pe colegul meu de bancă. Îl cheamă Ionuţ. E un băiat vesel şi vorbăreţ — grozav de vorbăreţ. Vorbeşte şi cu nasul, şi cu ochii, şi cu urechile. Cînd nu poate vorbi, în timpul orelor, se întoarce spre mine şi înţeleg ce vrea chiar cînd nu deschide gura. E plin de haz şi nici o clipă nu-i stă faţa locului. În recreaţie numai pe bănci îl vezi călare, de parcă nici n-ar exista podea. De altfel, nici el în întregime nu prea se poate stăpîni. Asta e firea lui, e tare nestăpînit! Mie mi-a plăcut întîi pentru că e altfel decît mine (ştiţi doar cum mă porecliseră în glumă colegii: „Motanul care toarce") şi apoi pentru că scrie nişte compuneri grozave!

A venit la mine de cîteva ori şi i-am arătat cărţile mele, lanterna cu dinam, mărcile — mai ales colecţia de „colonii". Am privit amîndoi în atlas cîte din fostele colonii şi-au căpătat independenţa şi ne-am luat la întrecere care ştie mai multe.

Şi iată că într-o zi, mai precis într-o după-amiază, s-a întîmplat buclucul... Am avut adunare la camera pionierilor. Toţi plecaseră. Eu îl aşteptam pe Ionuţ, care, bineînţeles, îşi uitase haina în clasă. Priveam pe geam. Vremea se stricase. Ploua mărunt şi rece. Grivei, căţelul portarului, stătea şi el pleoştit sub o streaşină. Undeva se auzi o pocnitură. Grivei ridică urechea stîngă, apoi o lăsă să cadă moale înapoi.

— Gata, Ionuţ?

— Gata.

Şi am plecat acasă.

A doua zi cînd am venit la şcoală, o parte din detaşament se grupase în jurul unei bănci. Placa de deasupra era ruptă în două.

— Ce s-a întîmplat? l-am întrebat pe Ionuţ, care venise înaintea mea.

— Se pare că s-a rupt o bancă, mi-a răspuns nepăsător.

— Şi cine a rupt-o?

— Nu se ştie...

Hm. O bancă ruptă. Mai mare ruşinea pentru detaşamentul nostru. A început prima oră. Mărturisesc că nu puteam să fiu atent. Ceva mă supăra. O să rîdeţi: urechea lui Grivei! Da. Grivei ridicase urechea... De ce? Pentru că s-a auzit un pocnet. Ionuţ era plecat să-şi ia haina şi eu îl aşteptam. Parcă-l vedeam, zvăpăiat, sărind pe bănci să-şi ia haina din cuier. M-am întors brusc.

— Ionuţ!

Dar el făcea pe atentul. Curios.

— Ionuţ!

— Ce vrei? mi-a răspuns pe şoptite într-un tîrziu.

— Ionuţ, *tu nu ştii* cine a rupt banca?

— Trebuie să fii nebun! a pufnit el.

„Minte!—mi-a fulgerat prin gînd. Se teme să spună adevărul! Dar oare el o fi spart banca? L-am văzut cu ochii mei? Pocnitura, Grivei... fleacuri! Şi totuşi el a rupt banca!" Concluzia asta îmi revenea cu încăpăţînare, oricît aş fi încercat s-o alung.

În recreaţie ne-am certat. Dar nici o clipă n-a fost în stare să mă privească în ochi. Credinţa că Ionuţ e un băiat lipsit de caracter mi s-a întărit. Ce să fac?

Dacă eraţi aici, aş fi alergat în aceeaşi seară să ne sfătuim, dar la noul meu instructor n-am îndrăznit — nici nu mă cunoaşte încă.

M-am frămîntat mult şi am ajuns la concluzia că trebuie să vorbesc din nou cu el. De fapt mi-e drag şi vreau să-l am de prieten.

Am prins un prilej şi am plecat împreună cu el. Şi... asta a fost culmea! El a început să vorbească despre bancă.

— Ai văzut ce bine a reparat-o nea Vasile, portarul? Nici nu se mai cunoaşte că a fost ruptă.

L-am apucat de braţ şi i-am vorbit rugător:

— Ionuţ, tu ai stricat banca.

— Va să zică tot mă bănuieşti...

— Ai fost ultimul din ziua aceea care ai intrat în clasă... Şi apoi pocnitura. Am auzit-o...

— Ei bine, ştiu cine a rupt banca. Dă-mi cuvîntul de onoare că nu spui la nimeni.

Tovarăşe instructor, vă spun adevărul, orice aţi crede despre mine. Doream atît de mult să aflu că nu Ionuţ a rupt banca încît... mi-am dat cuvîntul de onoare. Şi după ce mi l-am dat mi-a spus simplu:

— Eu am rupt banca. Îmi pare rău. N-am vrut. A fost o greşeală. Dar acum s-a reparat. N-ai să mă spui, nu-i aşa?

— Dar bine... Trebuia să mărturiseşti... Aşa e cinstit! Întorsătura pe care o luaseră lucrurile mă uluise cu desăvîrşire. Mă păcălise, pur şi simplu.

— Da, tu ai dreptate. Dar n-am putut. Ai să înţelegi odată de ce n-am putut.

Şi am înţeles curînd.

Trebuia numit responsabilul gazetei de perete pe şcoală. Pînă acum responsabil a fost colegul meu. V-am spus ce frumos ştie să scrie. Ţine grozav să fie numit din nou.

A venit pe la mine într-o zi şi mi-a adus aminte că i-am promis că nu-l pîrăsc.

Ce să fac, tovarăşe instructor, cum să procedez? De fapt mi-e drag, dar nu mai am încredere în el. Nu spun nimănui nimic, dar nu-l pierd din ochi. Mereu îmi spun că nu trebuie să mă mai gîndesc la povestea asta şi nu pot scăpa de ea. Uneori mi se pare că soluţia cea mai bună ar fi să nu mai vorbesc cu el, să uit că am fost vreodată prieten cu Ionuţ. Dar mie îmi vine mereu în gînd: „Poate lîngă tine, în detaşamentul tău, creşte un om ce nu respectă adevărul, ce nu se ruşinează de minciună, şi tu nu faci nimic să-l ajuţi. Spune-le colegilor tăi totul în prima adunare". Eu însă mai aştept. Pentru că există o singură soluţie: să nu mă las pînă cînd îl voi face să spună singur. Da. Asta va fi, într-adevăr, un ajutor pentru el.

Am vorbit din nou cu Ionuţ şi l-am rugat să spună singur totul. Şi să spună că nu merită să se mai ocupe de gazetă.

S-a uitat lung la mine, i-au dat lacrimile şi mi-a spus: „Nu pot mi-e ruşine, colegii se vor feri de mine. Tu nu poţi uita povestea cu banca?"

Și iată că iarăși m-am înmuiat. Nu mai știu ce să fac. Poate că Ionuț are un suflet bun. Poate că exagerez povestea cu banca.

Dați-mi repede un sfat, tovarășe instructor. Săptămîna viitoare avem adunarea în care se vor împărți sarcinile.

Să-mi scrieți și despre colegi și despre ceea ce veți face anul acesta. Mai vor băieții să-și facă un teatru de păpuși?

Al dv.,
Radu

Dragul meu tovarăș instructor,

Nu v-am expediat prima scrisoare. Poate vi le voi trimite pe amîndouă o dată. Apoi m-am gîndit că răspunsul tot nu va sosi la timp și să nu credeți despre mine că mă vait și nu sînt în stare să iau o hotărîre. E vorba tot de Ionuț.

A fost numit iarăși responsabilul gazetei de perete pe școală. Cînd a fost ales îi străluceau ochii de bucurie. Era atît de fericit!

I-am amintit de promisiunea de a fi sincer cu colegii săi. M-a rugat să am încredere în el și că e ultima oară cînd trece sub tăcere o comportare a sa urîtă.

Cu alte cuvinte, m-a păcălit din nou. Nu a vrut să mărturisească. Cred și eu. Tocmai acum cînd a fost numit? De astă dată am procedat cu hotărîre. Am cerut să fiu mutat în altă bancă. Nu l-am pîrît. Copiii se uită nedumeriți și nu înțeleg de ce m-am mutat. Cum trebuie să procedez, tovarășe instructor?

Răspundeți-mi, repede,
Al dv.,
Radu

P.S.

Cine știe dacă voi expedia scrisoarea. Grozav aș vrea să găsesc singur soluția. S-o aflu singur și să-mi pot ajuta colegul. Pentru că, vedeți, după ce m-am mutat de lîngă el, abia acum simt cît îmi lipsește.

Dragul meu tovarăș instructor,

O să vă mirați, desigur, că vă trimit trei scrisori într-un plic. Îmi pare atît de bine că vă pot da o veste bună și că am reușit să mă descurc singur în povestea cu Ionuț.

Iată ce s-a mai întîmplat: După ce m-am mutat de lîngă el, fostul meu coleg de bancă s-a întristat. Mă urmărea mereu și voia să intre cu mine în vorbă.

Într-o zi, cînd toată clasa era strînsă în jurul gazetei de perete și făcea haz de niște caricaturi, eu am rămas deoparte. S-a apropiat de mine — mai timid decît în alte dăți — și m-a întrebat de ce nu mă duc să le privesc. „Am și eu un articol acolo" — mi-a declarat rugător. L-am întrebat la rîndu-mi: „Cum poți tu scrie așa frumos despre detașament, despre atitudine pionierească, despre datoria de a fi cinstit, de a spune adevărul cînd... în sfîrșit... Sînt uluit. Oare se poate gîndi într-un fel și scrie altfel?"

A făcut ochii mari, mari de tot. Parcă nu înțelegea ce-i spuneam. Apoi, deodată, m-a lăsat acolo și a plecat aproape fugind.

Am simțit că l-am rănit adînc... Și parcă-mi părea rău. (De altfel, el nu-i lipsit de suflet pentru treburile pe care le face.)

Și iată că la prima adunare a detașamentului, fiți atent, a întregului detașament, s-a sculat și a spus că roagă să fie schimbat de la gazeta de perete a școlii — că nu e demn pentru aceasta —, dar motivul nu-l poate încă spune... îl va spune poate mai tîrziu. Apoi a început să plîngă și să-și sufle atîta nasul, încît nimeni n-a mai scos nimic de la el. A fost înlocuit provizoriu cu un alt coleg. La început a fost trist, dar pe urmă mi-a spus că o să-și cîștige neapărat încrederea colegilor. M-am mutat din nou lîngă el.

Cînd veți avea timp, vă rog să-mi scrieți.

Al dv.,
Radu

*

Ați fost atenți la titlu? „Scrisori neexpediate". Ei bine, aflați că Radu nu a trimis nici cea de-a treia scrisoare. Poate a simțit că trebuie să mai aștepte. Într-adevăr, mai lipsea ceva. Cred că sfîrșitul întîmplării. De altfel, și cititorul simțea nevoia să afle ce s-a petrecut pînă la sfîrșit. Radu n-a apucat să mai scrie și a patra scrisoare pentru că, întîmplător, am fost trimis în localitatea unde se mutase și am trecut pe la el.

M-a primit cu multă bucurie. Am vorbit despre cîte în lună și în soare. Apoi și-a amintit de scrisori.

— Citiți-le! Sînt pentru dv.!

Le-am citit și l-am privit întrebător.

— Știu, mi-a spus el. Așteptați sfîrșitul. Tocmai voiam să-l scriu azi.

— Ei și?

— Sînt mîndru de prietenul meu. Să vedeți. Detașamentul nu a putut să-l desărcineze numai pentru că așa voia el. Trebuiau arătate motivele. L-a lăsat să se mai gîndească. Cîteva zile Ionuț s-a luptat cu el însuși și s-a învins: a spus totul. Firește, n-a fost plăcut de loc, dar trebuia. Așa e că trebuia?

— Trebuia, Radule... Și acum?

— Nu mai este responsabilul gazetei de perete... Dar are să fie mai tîrziu. De asta sînt sigur. Iubește atît de mult munca asta! Așa e, tovarășe instructor?

— Așa e, Radule. Orice copil se poate îndrepta, dacă are un prieten bun ca tine și dacă trăiește într-un colectiv sănătos, ca al vostru.

I. OPRAN

Ilustrații: DEM

Taine care

Vă poftim, dragi cititori, să luaţi loc în sala unui teatru puţin obişnuit. Vreţi să ştiţi ce veţi urmări la spectacolul de azi? O mare dramă: un vapor a căzut victima unui naufragiu. Căpitanul, telegrafistul, bucătarul, pasagerii sînt pe punctul de a se îneca...

„O piesă de teatru ca atîtea altele" — veţi zice. Şi totuşi aici există o ciudăţenie. Rolurile acestei piese sînt interpretate de şoareci!

Tot la acest spectacol veţi avea prilejul s-o cunoaşteţi pe căţeluşa Zapiataika, care pare să ştie tot atîta geografie ca şi voi. Ea arată cu precizie pe hartă care este peninsula Ciukotka, unde se află Nilul ş.a.m.d. Pe pisicuţa Murka o veţi vedea jucînd alături de cîţiva şoricei în piesa „Casa pisicii". În sfîrşit, piesa „Cina animalelor" va reuni la aceeaşi masă un cocoş cu o vulpe, un vultur cu o găină şi o oaie cu un lup.

Trebuie să ştiţi că toate cele ce vi le-am spus nu sînt imaginare, ci există aievea, la Moscova, la teatrul de animale „Colţul lui Durov", cum i se mai zice. Generaţii şi generaţii de copii, dar şi de... maturi s-au înveselit privind aceste spectacole. În acelaşi timp, colţul lui Durov este un centru experimental, o menajerie de studiu al comportării animalelor, al psihologiei lor.

Vă veţi mira, dar veţi spune: se poate, la urma urmelor! Animalele sînt dresate!

Adevărat, sînt dresate. Animalele sau păsările — artiştii de mai sus — dresate fiind, pot vorbi, deşi de fapt ce spun nu este un limbaj adevărat. Ele pot face gesturi care să ne uimească, dar fără să-şi dea seama de adevărata lor semnificaţie.

Ce este, aşadar, dresajul animalelor? Cum se realizează el de către om şi, mai ales, cum îl explică ştiinţa? Gîndeşte oare un papagal vorbitor? Gîndesc şoarecii artişti sau căţeluşa savantă la fel ca şi noi, oamenii?

Pentru a răspunde la toate aceste întrebări trebuie să lămurim mai întîi ce este acela un *reflex condiţionat*, actul fiziologic cu ajutorul căruia ilustrul savant sovietic I.P. Pavlov a explicat activitatea creierului la animalele superioare şi la om. Nu veţi înţelege însă ce este acest reflex dacă nu vom explica, mai întîi, ce este *reflexul necondiţionat*.

Iată, de pildă, un iepure roade liniştit un cocean de varză. De undeva, un vînător ridică puşca, ochieşte şi trage. Din fericire, o singură alice l-a rănit uşor, ca o înţepătură. Aceasta a provocat, cu viteza fulgerului, o reacţie puternică de apărare: iepurele a făcut un salt acrobatic, ca ieşit dintr-un resort, şi a dispărut în depărtare. Înţepătura alicei a excitat puternic sistemul nervos al animalului. Undeva în creier excitaţia a pus în activitate un grup de celule nervoase care au declanşat mişcarea de apărare, fuga. Acesta este un *reflex necondiţionat*.

Astfel de reacţii la animale, destul de numeroase, sînt înnăscute. Oricare nou venit pe lume îşi va retrage laba la înţepătură. Un biberon introdus în gura viţelului va provoca imediat salivarea. Viţelul va începe să sugă, deşi nimeni nu l-a învăţat să facă aşa ceva, să aibă asemenea reacţii.

Ce s-ar întîmpla dacă animalele ar fi dotate numai cu astfel de reflexe, necondiţionate? Multe animale ar pieri de foame sau ar fi sfîşiate de altele înainte de a avea posibilitatea să se apere.

Din fericire, scoarţa cerebrală a animalelor (formaţia cea mai organizată a sistemului nervos central) mai poate realiza şi ceea ce numim noi *reflexe condiţionate*, care se formează pe baza celor necondiţionate. Iată un exemplu bine cunoscut: unui cîine i se oferă hrană, o bucată de carne. La vederea ei şi în timpul cît o va mesteca, se va declanşa un reflex necondiţionat, acela al salivării.

Ce s-a întîmplat în acest caz? Hrana a determinat excitarea centrilor alimentari-salivari ai sistemului nervos. O dată cu excitarea lor a fost declanşată şi acţiunea glandelor salivare din gura animalului.

Cum putem noi forma pe baza acestui reflex necondiţionat, înnăscut, unul condiţionat, dobîndit în cursul vieţii? Foarte simplu. Să presupunem că întotdeauna cînd intenţionăm să hrănim animalul noi vom acţiona mai întîi o sonerie. Cîinele îşi va îndrepta atenţia spre zgomot. În acelaşi moment, în scoarţa lui cerebrală, într-o anumită zonă corespunzătoare auzului se va stabili o excitaţie. Dacă noi vom repeta de multe ori experienţa cu soneria şi oferirea hranei, cîinele va „învăţa" că ori de cîte ori aude soneria urmează hrana. Acesta este momentul stabilirii reflexului condiţionat: în scoarţa cerebrală a animalului excitaţia provocată de sonerie se va canaliza din zona corespunzătoare auzului în zona corespunzătoare reflexului salivar. De astă dată cîinele nu va mai saliva la apucarea hranei, ci înainte, atunci *cînd va auzi soneria*.

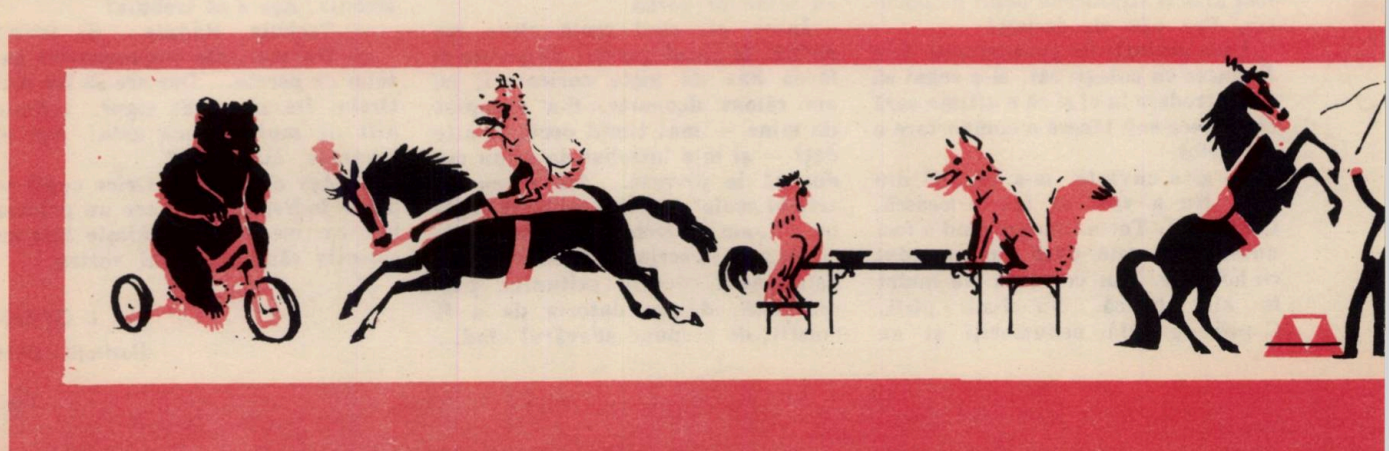

nu sînt taine

După același principiu la animale se formează numeroase reflexe condiționate, pornind de la reflexele înnăscute. Aceasta se întîmplă ori de cîte ori asociem de mai multe ori diferite semnale (sunete, culori, gesturi) cu unul dintre reflexele necondiționate: alimentar, de apărare ș.a.m.d.

Dresajul — o școală a reflexelor condiționate

Sute și sute de asemenea exemple pot fi date. Ele pot dovedi că, pe lîngă reacțiile cu care animalele vin pe lume, dar cu ajutorul cărora acestea nu se pot adapta prea bine, în cursul vieții, ele cîștigă, dobîndesc numeroase deprinderi, obiceiuri. Acestea nu sînt altceva decît... reflexe condiționate. Întregul lanț de deprinderi, în dresaj, nu este altceva decît stabilirea unor reflexe condiționate. Cunoscînd legile de apariție a acestor reflexe, cunoscînd bine viața și trebuințele animalelor respective, dresorii pot obține cele mai senzaționale performanțe. Iată, spre exemplu, cîteva din numeroasele cazuri de dresaj cunoscute: Un pelican-profesor, cu ochelarii pe nas, răsfoiește plin de interes o carte cu foile din placaj. Desigur, el nu s-a născut cu acest obicei. Introducînd cîte un pește la fiecare „pagină", dresorul a asociat însă căutarea întîmplătoare a păsării printre foile de placaj cu satisfacerea nevoii de hrană. Mai apoi l-a obișnuit să-i dea porția de pește numai după ce acesta a parcurs cu ciocul întreaga carte, „citind-o" pagină cu pagină.

Ori de cîte ori căsca un cîine, pe nume Marte, scotea un fel de sunet care aducea cu cuvîntul „ma-ma". Dresorului i-a venit în minte o idee interesantă: în fiecare zi el introducea cîinele într-o cameră liniștită, îl așeza pe ceva moale și-l mîngîia ușor pe cap. Cîinele începea să moțăie și să caște, scoțînd acele sunete. Exact în acel moment Marte căpăta o bucată de zahăr. După un timp, cîinele a fost învățat să caște la simpla vedere a zahărului (acesta este reflexul condiționat). A fost suficient ca dresorul să-l învețe pe cîine că își va primi porția doar după un număr mai mare de căscături, pentru ca Marte, cîinele vorbitor, să repete mereu: „ma-ma", în așteptarea zahărului.

Nu mai trebuie să vă spunem ce succes avea!

Bursucul Borka a devenit un bun atlet care făcea tumbe, ba chiar adevărate salturi mortale. Dresorul a obținut aceasta înflămînzindu-l și arătîndu-i doar carnea, fără a i-o oferi. Odată, în plină agitație, bursucul a făcut un pas greșit, căzînd pe spate. Această cădere a fost mișcarea așteptată, aleasă de dresor! Drept recompensă, bursucul și-a căpătat imediat porția. Antrenamentul acesta a continuat. Bursucul a căzut întîmplător și în alte rînduri. El și-a primit recompensa numai în acele momente cînd făcea întîmplător tumbe.

Nevoia de alimentare îl va determina pe Borka să facă tumbe, salturi, să facă pe atletul, fiind obișnuit că numai în aceste condiții își va căpăta hrana.

Dresajul cu papagalii vorbitori, ca și cu alte animale care vorbesc sau calculează, dînd rezultatul prin mișcări de picior sau lătrat (cum ar fi cazul celebrului cal Hans, care se descurca printre fracțiuni și zecimale, sau al cîinelui Mannheim, care... măsura cu metrul orice obiect, dînd rezultatul exact), se explică tot prin fixarea unor reflexe condiționate. Firește, bietul Hans, care uimea matematicienii, știa tot atîta algebră ca și oricare cal obișnuit. Rezultatele la problemele care i se puneau îi erau transmise de stăpîni prin gesturi sau vorbe anumite, în urma unui cod stabilit dinainte între om și animal, cod care a fost condiționat. Animalele au fost dresate, de pildă, să latre de trei ori la un anumit gest cu mîna, să scurme cu piciorul de cinci ori la cuvintele, să spunem, „hai, calculează, Hans!" etc. Doar stăpînul, dresorul, cunoștea viclenia.

Numai oamenii comunică între ei prin limbaj

Dresajul cu păsările vorbitoare nu este de fel simplu. Papagalii, posesori ai unor însușiri speciale de a imita sunetele, pot fi învățați să rostească propoziții sau chiar fraze întregi. Aceasta nu înseamnă însă că ei vorbesc, în felul în care înțelegem noi oamenii limbajul, ca un mijloc de a ne face cunoscut gîndurile unul altuia, de a ne transmite experiența de viață. Pentru un papagal cuvîntul „lenești" adresat, să zicem, unui școlar n-are nici un înțeles. Cuvîntul nu conține nici o semnificație, nici un gînd. El reprezintă un simplu sunet, așa cum pentru noi o limbă complet necunoscută nu înseamnă altceva decît o înșiruire de sunete. Așa-numitul limbaj al animalelor sau al păsărilor, la fel al papagalului, nu reprezintă altceva decît reacții de sunete înnăscute, care sînt legate de anumite trebuințe de hrană, de apărare, de anumite stări emotive.

Iată dar că, la fel ca și alte păsări sau animale dresate să vorbească, nu putem spune că acestea au un limbaj de comunicare, că ele îl folosesc în legătură cu un conținut de idei, de gînduri. Animalele, chiar cele superioare (cum ar fi gorila, cimpanzeul), au o gîndire prea rudimentară. Singurele ființe dotate cu gîndire abstractă și limbaj de comunicare sînt oamenii.

ION CIOFU

Unmele

de GICA IUTEŞ

Toate-s pregătite de plecare. Marica nu-şi mai vede capul de treburi. Tîrăşte pe cerdac cele două cufăraşe ale ei, geamantanul lui Mişi, panerul de nuiele împletite, în care nu-i loc să mai vîri un ac, dar mama tot mai găseşte c-a uitat să mai pună ceva: borcanul cu dulceaţă de mure, ulcica cu unt topit, prăjiturile cu mac...

— Adă şi gîştele, îi porunceşte ea, şi Marica aleargă cu fusta ei nouă, roşie fîlfîind şi aduce coşniţa cusută în aşa fel la gură încît cele două gîşte grase şi albe să nu-şi poată scoate afară decît capetele. Gîştele îşi lungesc gîturile, cască pliscurile, gîgîie ascuţit şi desperat şi se zbat de ceasul morţii. Marica se fereşte să se uite la ele, i se rupe inima de mila lor, dar n-are ce le face. Trebuie să le ducă în dar mătuşii de la Oradea. Aşa că pune coşurile lîngă celelalte bagaje şi aleargă în casă să aducă şi lăditza cu cărţile ei preferate, care musai trebuie să le ia cu dînsa. În odaie, fata se aşază pe lăditză şi oftează. Grea e despărţirea de ai tăi... Dar peste doi ani cel mult o să fie şi la Stupina şcoală medie. Aşa-i hotărît în plan. Aşa că numai pentru doi ani nu merită să lăcrimezi. Şi apoi nu o să fie chiar singură în şcoala de la oraş. O să fie şi cu Verona Lupuşa şi cu Matei Ambru din clasa ei. Ei trei or să reprezinte gospodăria colectivă din Stupina la liceul din Oradea. Şi musai or să fie acolo fruntea în clasă. Asta-i cu jurămînt pe carnetul roşu de utemist, care l-au primit săptămîna trecută. Bine-ar fi fost să fi plecat de ieri cu Mateiaş şi Verona. Era loc în camion. Dar mama, cu dulceaţa şi plăcintele ei de mac...

— Marica, strigă mama din bucătărie. Ce faci, Marica? Cheamă-l pe Mişi să mănînce. A lăsat laptele neatins. Spală-l şi îmbracă-l, că acuşi vine camionul. Marica ridică lăditza şi oftează din nou. Mare bătaie de cap îi dă vărul ei Mişi. Pas cu pas trebuie să-l urmărească. Nu-i chip să-l laşi singur, că îndată face o năzbîtie.

Într-adevăr, Mişi nu-i nicăieri. Nici în ogradă, nici în grădină. Marica îl strigă pînă răguşeşte.

— Mişii, Mişiii... Vino că plecăm! Mişcaaa... n-auzi? Mihaiii!...

Dacă Marica îi spune lui Mişi „Mişca" înseamnă că e foarte supărată pe el, iar dacă-l strigă Mihai e foarte, foarte supărată.

Dar oricum ar fi, Mişi nu-i nicăieri.

— Iar a plecat fără să spună unde se duce! se plînge ea mamei.

Dar mama, care n-are băieţi, îl iubeşte grozav pe Mişca, şi-i trece cu vederea toate poznele. Ce să-i faci? E încă mititel. Mititel, mititel, se gîndeşte Marica înciudată. Anul ăsta trebuie să ia cravata de pionier şi n-are nici un simţ de disciplină. O să-i spună ea mătuşii de la Oradea. Şi unchiului.

— Vezi c-o fi la Cornică să-şi ia rămas bun de la iepuri! rîde mama.

— O să-i. arăt eu iepuri! mormăie Marica înciudată şi iese pe uliţă. Dar pe uliţă se întîlneşte chiar cu Aurel Cornică. În sîn are doi pui de iepuri de angora: unul alb şi altul cenuşiu.

— Măi Marica, eu ţi-i dau mai mult ţie. Să vezi, dacă n-o să aibă grijă de dînşii, să mi-i aduci îndărăt, cînd vii în vacanţa de iarnă. Îi dau cu împrumut lui Mişi. Merg să-i spun, ca să ştie.

— Ce să mergi, că nu-i acasă! se văită Marica, strîngînd iepurii în poala şorţului. Credeam că-i la tine.

— A fost aseară după iepuri! O fi la Ilieş Suciu dintr-a patra. Că ştii că ăla are porumbei guşaţi. Dar eu, îţi spun, sînt hotărît: ori iepuri, ori porumbei. Nu te poţi îngriji şi de unii, şi de alţii. Iepurii de angora sînt gingaşi, răcesc uşor.

În timp ce merg spre casa lui Ilieş, Marica ascultă resemnată cum se îngrijesc iepurii de angora şi fierbe.

— N-are nici un simţ de disciplină! îi spune ea lui Cornică.

— Asta vine cu timpul! face Cornică pe filozoful. Nu s-a purtat rău, ba, pot spune că s-a purtat ca un pionier. A fost în rînd cu noi. Şi la curăţitul păşunii, şi la strînsul paielor, şi la culesul spicelor! Ce vrei?

Dar Mişi nu-i nici la Ilieş Suciu. Ilieş susţine că i-ar da doi porumbei guşaţi, pui de trei săptămîni, dar cu o condiţie: Marica să-i aducă un briceag cu trei lame, marca „Flacăra".

Marica strînge la piept cei doi iepuri de angora şi se roagă aproape cu lacrimi în ochi:

— Măi băieţi, vă aduc cîte un briceag la fiecare, cu cîte lame vreţi, dar căutaţi-l numai şi aduceţi-l acasă. N-a mîncat, nu s-a îmbrăcat de plecare. Şi dacă vine

camionul? Știți cum e tata! A zis că plecarea-i la zece? La zece poate să fulgere și să tune, el tot pleacă. Azi duce la oraș cașul de la stînă și ne lasă acasă fără să-i pese că mîine începem școala.

Aurel și Ilieș nu mai așteaptă alte rugăminți — o iau la trap, galop pe șosea, strigînd pe la porțile cunoscute:

— Măi, cine l-a văzut pe Mișu ăla de la oraș, nepotul lui nenea Farcaș, ăla cu care pleacă Marica la liceu la Oradea?

Dar bieții de ei trebuia să-i treacă toate nădușelile pînă să-l găsească pe Mișu.

*

Mișu a făcut un ocol bun peste cîmp, pînă la cărămidărie. La capătul drumului s-a oprit însă descumpănit. Acum stă ghemuit după o stivă de cărămizi; soarele îl arde cu putere în creștet și bluza i s-a lipit de el de nădușeală. Din cînd în cînd se ridică și privește departe, spre fîntînă, unde s-aud scripeții scîrțîind, unde se văd cărămidarii mestecînd cu picioarele pămîntul negru, cleios, unde fumegă cuptorul de ars ori dincolo, unde feciorii lui moș Fabianu așază în forme cărămizile vineți.

Răzbat pînă la el glasurile lor puternice și vesele, ba sînt acolo și două femei tinere, cu basmale roșii, care rîd subțire, rîd într-una. Numai Mișu e trist, cu inima grea, nici el nu știe ce așteaptă aici, ce vrea să facă. Nu, nu-i lămurit de loc cum o să vorbească cu moș Fabianu. Și totuși nu poate pleca. Miroase a pămînt umed, a fum și a peliniță. Stă și se gîndește, numără cărămizile care lucesc în soare. Eh! oftează el, pentru nimic în lume n-ar mai avea chef acum să mai joace peste ele, să lase pe fiecare urma degetelor și-a călcîiului. Ce joc a mai fost și acela? Cum de i-a venit în minte! Ce prostie a făcut! Trecuse mai bine de două luni de la povestea cu cărămizile stricate. Abia venise în sat, în vacanță. Pe atunci lui Mișu i se părea că e o glumă strașnică să-i vadă pe toți cum își bat capul să-l prindă pe răufăcător. Cine-o fi? Cine-o fi? se făcea că se miră și dînsul. Grozav se mai veselea în sinea lui că nimeni nu știe cine-i făptașul.

Marica venea acasă înfuriată. Pusese un post de pază pionieresc, care să afle cine strică în fiecare zi cărămizile... Pe urmă Mișu se plictisise de jocul ăsta, și gata. Nici nu mai trecuse pe la cărămidărie niciodată.

Mai tîrziu, ori de cîte ori venea vorba despre cărămizile acelea, îl cuprindea rușinea. Apoi îi cunoscuse pe cărămidari, aflase cum îl cheamă pe meșterul cel uriaș, negru la față ca fundul ceaunului și cu mustăți mari albe: moș Fabianu, și pe fiecare dintre cei cinci feciori ai lui care lucrau în echipa lui îi

Ilustrații: ARNO

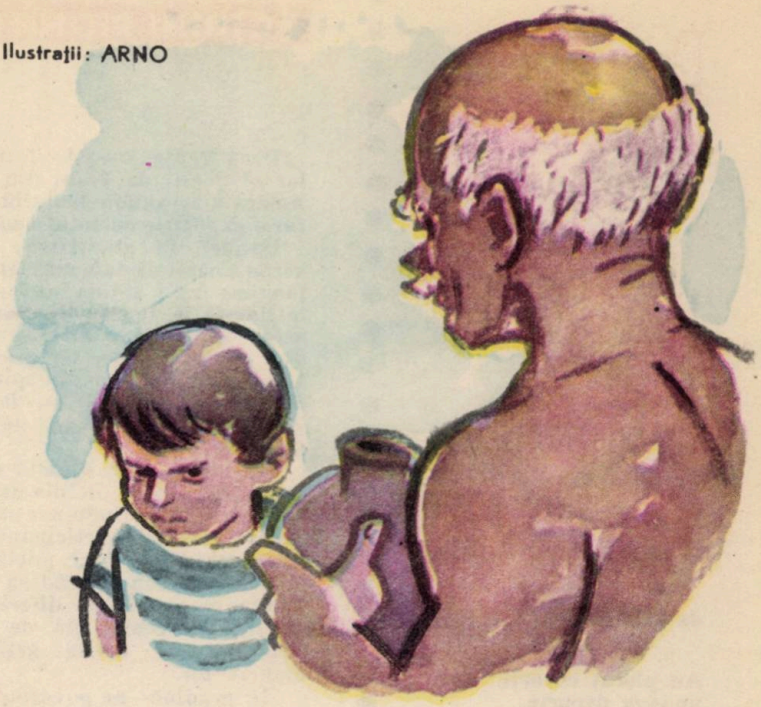

știa pe nume. Aflase că toată familia lui moș Fabianu, care locuia în cătunul vecin, se mutase în Stupina și-și clădise casă pe ulița nouă. Știa și numărul casei, a 189-a. Toate casele noi clădite în Stupina erau făcute din cărămizile lucrate de Fabieni.

Acum Mișu venise din nou la cărămidărie. Numai unchiul cunoștea taina cu cărămizile stricate. Mișu îi mărturisise totul într-o seară cînd au fost la baltă la pescuit. Tare îl mai iubea el pe unchiu. Unchiul era președinte. El răspundea de toată averea gospodăriei: și cărămizile erau tot averea gospodăriei. Acum lui Mișu îi veni în gînd tot ce-i spusese unchiului, dar încă nu îndrăznea să-i spună și lui moș Fabianu. Și doar pentru asta venise aici.

Moșul se afla lîngă cuptorul de ars, bea apă dintr-un urcior mare de lut. Era gol pînă la brîu. Pe pieptul lui uriaș lucind ca arama în bătaia soarelui, pe mustățile albe care-i ședeau zburlite în sus, Mișu vedea cum picura apa din urcior. Nu mai putea să-și ia ochii de la dînsul. Îl privea, și cînd moș Fabianu îl zări, băiatul simți că-i îngheață sîngele în vine și, deși ar fi vrut s-o rupă la fugă, rămase acolo ca încremenit.

Da, da, moș Fabianu se apropia de Mișu, călcînd ca un urs, cu picioarele ca niște trunchiuri negre de copac, cu pantalonii suflecați peste genunchi.

— Hei, Mișco, auzii că pleci de la noi, ai? făcu el și vocea lui groasă și puternică răsună în urechile lui Mișu întocmai ca un bubuit de tunet.

— Plec, îngăimă el cu vocea stinsă.

— Și-ți pare rău? vorbi din nou moș Fabianu și-l privi pe sub sprîncenele albe, stufoase, drept în ochi.

— Îmi pare... pare rău de cărămizi. Știi, cărămizile acelea eu le-am stricat, se pomeni Mișu bolborosind.

— Apoi, asta-i bine, scumpul meu Mișca, tare-mi plac vorbele astea ale tale. (Și moș Fabianu începu să rîdă încet, de parcă avea în gît o turturică.) Un strigăt salvator se auzi deodată:

— Mișu, uite-l pe Mișu!

Aurel Cornică și cu Ilieș Suciu se năpustiră spre dînsul, gîfîind, nădușiți din cap pînă-n picioare.

— De cînd te căutăm, măi! Ce faci tu aici? întrebă Ilieș, uitîndu-se mai mult la moș Fabianu.

— Am avut o socoteală! Să știți acum la plecare că eu am făcut urmele, mormăi Mișu cu obrajii în flăcări.

— Va să zică tu ai fost! se minunară aproape într-un glas cei doi pionieri din Stupina.

— Eu! șopti Mișu, și ochii lui căprui se luminară dintr-o dată... Acu, am să-i spun și Maricăi.

— Da, da, Mișca! făcu moș Fabianu, abia acum ești gata de plecare.

Poem de toamnă

de ALEXANDRU ANDRIȚOIU

Au plecat cocorii
undeva departe,
vara se închide
tristă ca o carte.

O să cadă brumă,
o să cadă ceață,
și-or să ne sărute
ploile pe față.

Însă n-avem vreme
noi, pentru tristețe.
Tinerețe-i viața
fără bătrînețe.

Harnic mi-e poporul.
Toamnă, nu ne sperii!
Fabrica lucrează-n
contul primăverii.

Bată ploi și vînturi,
fie ger pe-afară,
noi avem în inimi
numai primăvară.

Darnică și mare
toamna noastră vine,
cu țiței, cu fontă,
cu hambare pline.

Viță razachie,
mere ionatane
și în colectivă
spor de milioane.

MICII NA

Dacă toate roadele lotului școlar al Școlii de 7 ani din comuna Amara s-ar aduna laolaltă ar alcătui o expoziție cu totul neobișnuită.

De ce? Ia gîndiți-vă, o fasole verde a cărei păstaie măsoară 123 cm lungime nu-i totuși un lucru ce-l întîlnești în fiecare zi. Sau castraveții? Sînt din soiul Cornichon și s-au strîns de pe un singur vrej 108 bucăți. Verzele din soiul Slava, cîte kg credeți că au la cîntar? Nici mai mult nici mai puțin decît *6,700 kg*.

Ne închipuiam această expoziție cu roadele atît de diverse tocmai în ziua cînd aflîndu-ne oaspeți la Amara pionierii participanți la concursul tradițional al micilor naturaliști strîngeau în grădină recolta. Printre parcelele cu diferite soiuri de legume peste 100 de pionieri strîngeau cu multă grijă rodul muncii lor.

„În grădină—ne povestește Măiță N. Constantin, unul dintre cei mai pasionați în tainele legumiculturii — am cultivat 105 soiuri de diferite plante. Dintre acestea 93 de soiuri de legume. iar restul plante industriale. Foarte mult ne-au ajutat și prietenii noștri de la Institutul de cercetări hortiviticole din București. În toamnă, ne-au trimis semințele cîtorva soiuri pe care noi le-am aclimatizat în grădina noastră după sfaturile lor".

Apoi un alt pionier la fel de pasionat în această muncă, Petre Iancu, ne plimbă prin grădină și ne arată cîteva din cele mai interesante experiențe de-ale lor! Cum au obținut salată verde pe tulpină de floarea-soarelui, cum au obținut roșii și ardei pe suport de laur.

Tot ce se recoltează se așază cu grijă în coșuri.

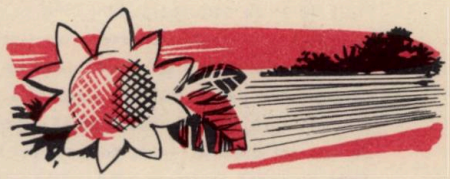

Soare Nicolae, un alt mic naturalist pe care îl poți întîlni oricînd în grădină, ne spune:

POP ION ȘI PRIETENII SĂI

În casa lui boc Ion era sărbătoare: i se născuse un fecior. Tot un Pop Ion. În sat era de o mie de ori sărbătoare: se înființase gospodăria agricolă colectivă. Peste tot cîntec și voie bună. Cînd feciorul lui baci Ion ca și mulți alți copii născuți în acel an, 1950, învățau să facă primii pași, gospodăria înregistra primele succese. Acum colectiva e milionară, iar ei sînt feciori mari și voinici. Gospodăria agricolă colectivă „23 August" e casa lor, știu cînd a răsărit fiecare puiet, cînd a rodit pentru prima oară fiecare măr, cînd..., dar ce să mai vorbim, pionierii din comuna Rominași, raionul Zalău, regiunea Cluj, știu multe despre gospodăria lor, căci le e dragă, iar atunci cînd e nevoie nu pregetă să dea și ei o mînă de ajutor. La stropit pomi, la cules cireșe, la strîns fîn, acolo unde munca e potrivită puterilor lor, deseori printre colectiviști poți zări și purtătorii cravatelor roșii. Și unde pun ei mîna se cunoaște! Lucrează din toată inima; sînt doar viitori colectiviști. Iar în timpul anului școlar, înainte de toate, prima lor grijă este învățătura. Și nu oricum. În ultimii doi ani, în școala lor nu a fost nici un corigent și nici un repetent. Să nu credeți că le-a fost ușor. „Am fost atenți la explicațiile tovarășilor profesori, ne-am ajutat unii pe alții la învățătură și mai ales simțeam mereu dorința de a fi în frunte ca și părinții noștri"—ne-a declarat Elek Maria, președinta unității. Învățătura este pentru ei prima grijă. Vor să meargă în gospodăria colectivă bine pregătiți...

* * *

În ziua aceea, Ionuț (tot despre Pop Ion este vorba) întorcîndu-se de la școală, nu găsi pe nimeni acasă. Își căută părinții la vecini, dar nu erau acolo. Se duse și la bătrîni, dar nici bunicul, nici bunica nu era acasă. În schimb văzu în capul drumului un grup de colectiviști care se îndreptau spre grajduri. „Acolo or fi și ai mei"—își spuse în gînd. Și porni.

La grajduri se adunaseră mulți oameni. Tovarășul președinte, care lipsise o săptămînă întreagă, se întorsese cu cîteva vaci de rasă. Le mîngîia grijuliu și povestea oamenilor ce a văzut în gospodăriile pe unde a umblat, ce fel de obiceiuri au vitele, cum trebuie îngrijite. Ionică asculta. După o vreme, unul cîte unul oamenii au plecat, dar în colțul său, Ionuț tot mai sfredelea cu privirea în jur, tot mai sorbea vorbele tovarășului președinte.

— Ce-i, iedule, îți plac?

Privirea lui Ionuț era însă așa de grăitoare încît tovarășul președinte nu mai așteptă răspunsul:

— Peste cîtva timp, continuă el, vom avea altele și mai frumoase.

URALIȘTI

— Vedeți roșiile acestea din coș? Sînt din soiurile Bizon, Krasnodareț și Temnokrasnîi. Ele se cultivă în grădinile din Uniunea Sovietică și sînt foarte rezistente. După cum vedeți însă, din acest an, ele au fost aclimatizate și în grădina noastră. Roadele obținute sînt foarte bogate. De pe o singură tufă am recoltat între 85 și 93 kg de roșii. Multe dintre ele cîntăresc aproape o jumătate de kilogram.

Într-alt coș ne-au atras atenția niște roșii în formă de ardei. Păun Niculina, care le recoltase, ne-a vorbit despre felul cum au fost obținute. „După metoda biologului Rudolf Polocsai din Cluj — spuse Niculina — am făcut apropierea vegetativă între roșie și ardei, precum și polenizarea artificială încrucișată. Prin încrucișare am obținut hibridul de roșie-ardei. După cum se vede, forma exterioară a fructului seamănă foarte mult cu cea a ardeiului, iar dacă o tăiați vă puteți convinge că și interiorul fructului seamănă la fel de mult cu ardeiul numai că gustul și culoarea sînt ale roșiilor.

În alte coșuri erau aranjați cu multă grijă castraveții de Pekin, lungi de 63—69 cm, apoi castraveți ale căror semințe au fost importate din Republica Democrată Germană, și castraveții Cornichon (Franța). Pe marginea cărării își aștepta rîndul pentru a fi cărată varza timpurie de Danemarca, din care copiii strîngeau acum cea de-a doua recoltă.

În munca lor, micii naturaliști au întîmpinat adeseori și greutăți. Cu ajutorul profesorului de științe naturale au reușit însă ca întotdeauna să învingă greutățile, situîndu-se, fără îndoială, printre primii la concursul micilor naturaliști.

Iar acum, toamna, cînd vezi rezultatul atîtor și atîtor experiențe,

cînd vezi că munca a fost încununată de succese, necazurile, grijile au fost parcă uitate. Bucuria cea mai mare au trăit-o micii naturaliști din Amara atunci cînd au primit vizita brigadierilor legumicoli de la gospodăria colectivă. Brigadierii au cercetat munca pionierilor, au stat de vorbă și asupra metodelor cu ajutorul cărora se pot obține cele mai bogate recolte.

Acum micii naturaliști au hotărît pregătirea unei surprize pentru gospodăria lor colectivă: răsaduri care să le dea la primăvară pentru parcela legumicolă a colectivei.

R. POPA

— Veniți mîine cu detașamentul aici, la gospodărie, interveni tovarășul Șerdan Danil, secretarul organizației U.T.M., care se afla și el acolo. O să vă arătăm ceva interesant.

A doua zi, într-una din încăperile sediului gospodăriei colective, în jurul unei mese stăteau cîțiva pionieri. Tovarășul Șerdan le arăta... „cartea viitorului". Da! Utemiștii au întocmit o astfel de carte. În paginile ei, alături de averea gospodăriei existentă în anul 1960, este trecută cea viitoare, din 1965, este de fapt planul de dezvoltare a gospodăriei. Pionierii privesc cu drag cifrele, graficele, desenele.

— Vedeți, le arată tovarășul Șerdan, astăzi avem doar 72 de vaci, dar la sfîrșitul șesenalului vom avea 140. Și din cele de rasă superioară.

— Dar oi? întrebă curios Ionuț.

— Oi? Uite aici: în 1960 aveam 720, în 1965 vom avea 1.200. Știi, Ioane, cînd s-a înființat gospodăria, eu și încă mulți alți colectiviști eram pionieri. Ca și tine, ca și cei-lalți pionieri din unitatea voastră, după ce ne terminam lecțiile, veneam și noi la gospodărie; uneori, în vacanță, nu mai plecam de aici. Odată, mi-aduc aminte, grupa mea a îngrijit un vițel... Cum aveam un minut liber, dădeam fuga la el... îl mîngîiam, îl adăpam, îl hrăneam. De pe atunci voiam să devenim colectiviști, să vedem gospodăria mare, bogată. Și iată că am văzut-o... Avem astăzi recolte bogate de cereale, livezi de pomi fructiferi, cireadă de vaci, turme de oi, sute de găini.

Dar Pop Ion, cel care s-a născut o dată cu colectiva, cere noi amănunte. El vrea să știe unde vor fi adăpostite sutele de vite, ce construcții noi vor fi făcute, ce recolte se prevăd în următorii ani. Secretarul organizației U.T.M. îi răspunde:

— Cu grîu vom însămînța 200 ha, cu porumb—132 ha, iar cu sfeclă de zahăr—40 ha. La cunoștințe agricole ați învățat despre asolament? Culturile acestea agricole le vom face pe baza asolamentului în cinci ani. Apoi le vorbește despre valorificarea terenurilor degradate, prin însămînța-rea a 32 ha de căpșuni, zmeură și afine, despre viitor și fericire. Pionierii ascultă, privesc. Gîndurile le zboară spre anii ce vor veni. Pop Ion, Elek Maria, Păușan Dănilă, cu toții sînt bucuroși. Gospodăria lor dragă va fi din ce în ce mai bogată, iar ei, pionierii de astăzi, sînt hotărîți să învețe bine, să se pregătească în așa fel încît să devină colectiviști de nădejde.

Întorcîndu-se acasă, pionierii se gîndeau ce ar putea face ca să fie și ei de folos colectivei. Negreșit, vor lua în grijă cîteva animale mici. Vor crește viermi de mătase... și vor îngriji pui... Firește, toate aceste gînduri vor prinde viață în viitoarele lor acțiuni pionierești.

GETA COSTIN

Să facem cunoştinţă: albinor

(Monologul unei albine auzit şi transcris de TITA CHIPER)

Ilustraţie: N. NOBILESCU

Cum, nu vreţi să ne cunoaştem? De ce? Fiindcă înţep? Nu-i un motiv, mai ales nu-i unul serios!

Cu mine vă întîlniţi mereu, eu vă dau mierea şi ceara şi numeroase alte roade ale muncii mele. Spuneţi voi, nu-i dulce şi aromată mierea cu care ungeţi feliile proaspete de pîine? Nu-s mai plăcute decît orice prăjitură bucăţile de fagure din care sugeţi mierea aurie, mestecînd apoi îndelung între dinţi ceara parfumată a celulelor? Ca să adun picătură cu picătură un kilogram de miere trebuie să zbor uneori la depărtări de 3—4 km, să cercetez mii de flori căutînd nectarul. Şi să nu credeţi că umblu numai pe la florile de salcîm şi tei ca să adun nectarul din care se va frămînta mierea. Mă duc şi la plantele de nutreţ, vizitez şi roata galbenă, atrăgătoare, de floarea-soarelui, zbor şi către florile bălţilor şi ale Deltei, iar la munte colind tufele zmeurişului.

Şi nu ştiu dacă ştiţi, dar eu vă dau şi lapte, şi carne, şi ulei, ca o harnică gospodină cu cămara doldora de bucate.

Credeţi că mă laud? Nicidecum! Sînt unele plante de nutreţ care, dacă le polenizez eu, dau o producţie sporită la hectar şi sînt foarte hrănitoare pentru vaci, de pildă. Sau, dacă aflu un lan de floarea-soarelui, culegînd nectar, eu fac totodată şi cea mai bună polenizare, şi astfel producţia de sămînţă de prima calitate creşte cu 100—300 kg la hectar. Mulţi mă laudă pentru folosul pe care îl aduc, dar eu nu mă înfumurez. Fiindcă veni oarecum vorba de fum, să vă spun ceva: nu-l pot suferi. În veacuri îndepărtate, cînd trăiam în sălbăticia marilor păduri, aşezînd fagurii în scorburi, se aprindea cîteodată focul de la vreun fulger rebel şi ardeau sumedenie de copaci. Atunci, de spaima focului care putea să cuprindă şi scorbura în care sălăşluiam, înghiţeam cîtă miere puteam şi zburam departe de fumul pădurilor aprinse. Îngreunată de povară, nu mă mai puteam apăra înţepind duşmanii. Stuparii din timpul de demult — căci apicultura e una dintre cele mai vechi îndeletniciri, pe teritoriul ţării noastre o practicau dacii, de exemplu — au observat fuga mea din faţa fumului şi, de asemenea, au văzut că atunci nu pot să înţep. Experienţa le-a folosit şi chiar şi apicultorii de azi, cînd vor să cureţe stupul, ca să preîntîmpine orice împotrivire din partea mea, folosesc nişte afumători speciale, de mînă. Eu zbor cît pot de departe de fumul înecăcios, dar mă întorc întotdeauna la stupul primitor şi drag, la tovarăşele mele vrednice. Îmi place atît de mult viaţa stupului nostru! Eu, culegătoare, aduc nectarul, îl dau albinelor-frămîntătoare, privesc albinele-doici hrănind puii, mă răcoresc o clipă-două în stup, căci acolo e bine, aerul fiind mereu primenit de albinele care bat din aripi, ca nişte adevărate „ventilatoare". În stup e ordine şi curăţenie. Eu, albina, nu suport murdăria, mirosurile tari, nu-mi plac fumătorii sau cei prea parfumaţi, mă supără culorile închise şi gălăgia. Înţep numai atunci cînd cineva încalcă rînduiala vieţii noastre. Ce vrei, îl pedepsesc. Altminteri sînt blîndă, calmă şi muncitoare, răsplătind din plin grija apicultorilor, oamenii care se ocupă de mine. Mă mulţumesc cu puţin şi, în schimb, aduc foloase mari.

În afară de nectarul florilor vreau doar puţină dragoste din partea oamenilor şi oarecare îngrijire. Iar dacă nişte şcolari şi pionieri vor vrea într-o zi să cunoască tainele vieţii mele, să le pătrundă înţelesul, oricînd sînt gata să mă mut într-o stupină înjghebată pe lîngă scoala lor. Vor afla multe şi minunate lucruri neştiute pînă acum, iar eu le voi da în schimb prinosul mierii dulci şi parfumate.

Cînd să vin la voi, copii?

SIBIU

LEI 2,50

CRAVATA ROȘIE

Nr. 11 1961

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

1964

7 NOIEMBRIE

Acum 44 de ani, tunurile de pe crucișătorul „Aurora", dînd semnalul asaltului asupra Palatului de iarnă, au vestit lumii întregi un eveniment nemaiîntîlnit în istorie prin forță și strălucire.

Proletariatul rus, în alianță strînsă cu masele țărănești, sub conducerea gloriosului Partid Comunist (bolșevic), în frunte cu Lenin, a înfăptuit Marea Revoluție din Octombrie. A fost creat primul stat socialist din lume. În istoria omenirii a început o eră nouă: era prăbușirii capitalismului și a triumfului socialismului.

În 44 de ani, Uniunea Sovietică a străbătut un drum de epocale realizări, devenind dintr-o țară agrară înapoiată o țară cu cea mai înaintată tehnică, cu cea mai înfloritoare artă și cultură. U.R.S.S. este țara care cea dintîi a deschis calea omului în Cosmos.

Astăzi, U.R.S.S. pășește pe drumul construirii comunismului. Congresul al XXII-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, care s-a ținut nu de mult la Moscova, a dus la un nou și însuflețit elan în munca pentru realizarea programului de construire a comunismului.

Omenirea întreagă privește cu încredere lupta neobosită a Uniunii Sovietice pentru apărarea păcii, pentru demascarea și zădărnicirea oricărei uneltiri a dușmanilor păcii.

Poporul nostru sărbătorește 44 de ani de la victoria Marii Revoluții din Octombrie cu inima plină de dragoste pentru Uniunea Sovietică, cu o nezdruncinată încredere în forțele păcii, cu o uriașă încredere în viitor.

Viitorul începe azi

Viitorul începe azi. A și început.

De multă vreme, oamenii știau, de pildă, că vor ajunge într-o zi să cerceteze cerul „la fața locului". Dar nu se gîndeau că va fi atît de repede: cei mai mulți socoteau călătoriile interplanetare de domeniul acelui viitor îndepărtat despre care vorbeau și, pînă una-alta, subiect pasionant pentru literatura științifico-fantastică. Dar a venit 4 octombrie 1957, primul sputnik, lansat de oamenii sovietici, a pornit la investigarea spațiilor cerești, iar azi, tot datorită Uniunii Sovietice, nomenclatura profesiunilor omenești s-a îmbogățit cu aceea de cosmonaut. Ceea ce era socotit viitor a devenit ziua de azi a omenirii.

Societatea comunistă era, de asemenea, socotită viitor. Dar noul Program al P.C.U.S. proclamă că actuala generație a oamenilor sovietici va trăi în comunism. **Și indică date concrete: Pînă în 1980, în U.R.S.S. va fi construită în liniile mari societatea comunistă; construirea societății comuniste va fi pe deplin încheiată în perioada imediat următoare. Ceea ce înseamnă că anul 2000 va găsi marele vis al omenirii, orînduirea comunistă, devenit realitate. Nu numai în U.R.S.S., dar deopotrivă în celelalte țări socialiste. Deci și la noi.**

Care este generația a cărei tinerețe și maturitate vor coincide pasionantei perioade 1970-2000? Oamenii care vor avea 18 ani în 1970 și 48 de ani în anul 2000 au azi 9 ani — își încep acum activitatea de pionieri. Cei mai vîrstnici dintre pionierii de azi, cei care se apropie de 14 ani, vor avea 22—23 de ani în 1970, 52—53 în anul 2000.

Oamenii societății comuniste sînt, în linii mari, pionierii de azi. Ei sînt savanții și inginerii, și tehnicienii de mîine, chemați să ridice la o treaptă mai înaltă stăpînirea omului asupra naturii; sînt constructorii și piloții, și călătorii navelor care vor efectua mari itinerare interplanetare; sînt poeții și artiștii care vor cînta frumusețea noii lumi.

Este, firește, un temei de bucurie și mîndrie să te știi „cetățean al anului 2000". Este însă și o mare răspundere. Pentru că, așa cum arată noul Program al P.C.U.S., societatea comunistă „nu va fi de loc o societate a anarhiei, trîndăviei și inactivității", **ci se va baza pe** „o producție cu un înalt nivel de organizare și pe o tehnică dezvoltată", **pe o producție** „care cere un înalt grad de organizare, precizie și disciplină", **asigurate** „nu prin constrîngere, ci pe baza înțelegerii datoriei față de societate". **Are deci dreptate școlarul care, visînd înfăptuirile lui de mîine, studiază azi cu pasiune, îmbină învățătura cu munca practică, își cultivă în timpul liber înclinațiile tehnice, artistice, sportive. Pentru a fi demn de timpul său, pentru a participa la sporirea neîntreruptă a bogățiilor materiale ale societății comuniste în care va trăi și care va fi societatea unei înalte culturi, „cetățeanul anului 2000" trebuie să înceapă a se pregăti de pe acum.**

Și în sensul acesta spuneam că viitorul începe azi, că a și început.

FLORICA ȘELMARU

CRAVATA ROȘIE
revista pionierilor și școlarilor editată de C.C. al U.T.M.
Apare lunar. Redacția și administrația: Ed. „Scînteia" — București — Piața Scînteii nr. 1

COLEGIUL DE REDACȚIE
Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor șef-adjunct), Iosif Tripșa

moscova azi

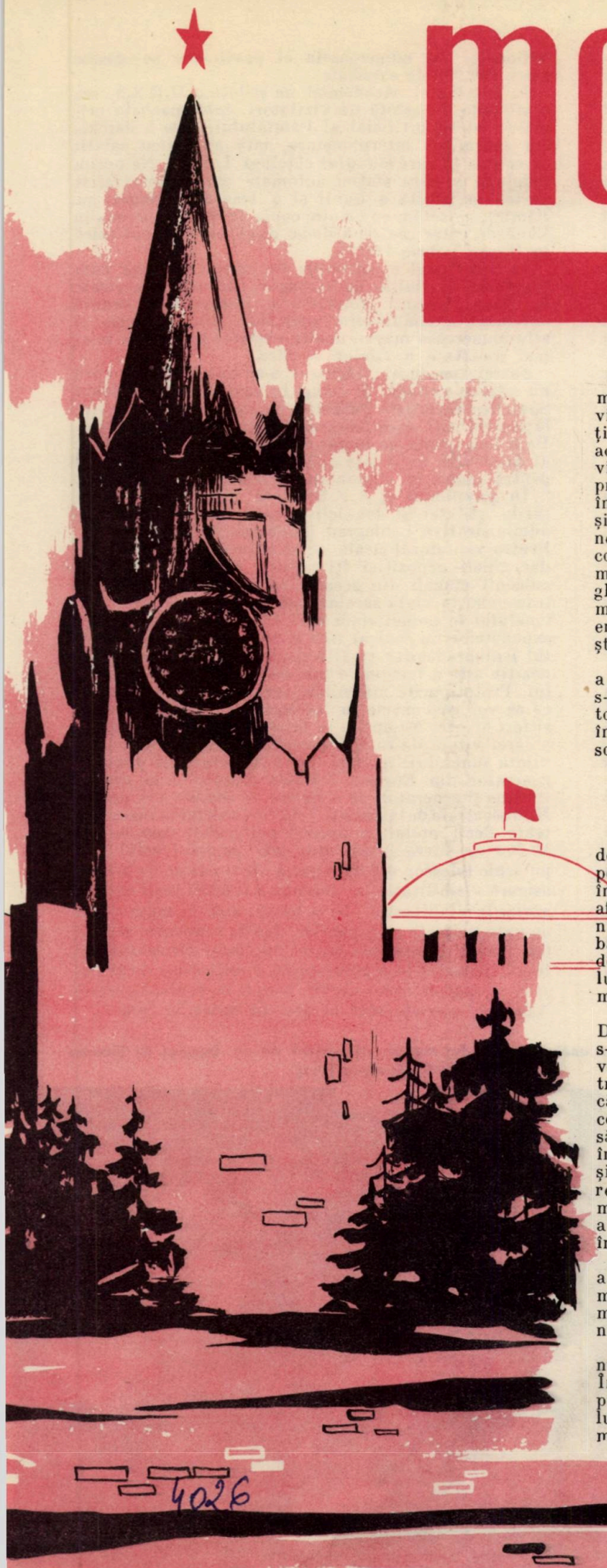

Am avut norocul să ne aflăm la Moscova într-un moment deosebit, într-un moment în care toţi moscoviţii, ca şi toţi oamenii sovietici, citeau cu însufleţire proiectul de Program al P.C.U.S. În paginile acestui document ei vedeau contururile precise ale visului de aur al omenirii — comunismul. Prevederile proiectului de Program erau discutate pretutindeni: în întreprinderile industriale şi-n instituţii, pe străzi şi-n parcuri, în staţiile metroului şi-n autobuze. „Generaţia noastră va trăi în comunism!“, „Vom construi comunismul cu mîinile noastre!“, „Ce fericire mai mare poate să existe decît să trăieşti într-o epocă glorioasă ca a noastră!“. Astfel de gînduri erau exprimate peste tot cu glas tare, şi ele umpleau inimile de entuziasm, stîrneau noi elanuri în muncă, în însuşirea ştiinţei şi culturii.

Cine a vizitat Uniunea Sovietică în această perioadă a putut să vadă, cu ochii lui, cum oamenii sovietici s-au avîntat cu întreaga lor capacitate de muncă creatoare, cu un entuziasm fără precedent, la traducerea în viaţă a măreţelor sarcini puse în faţa poporului sovietic.

Aici s-a născut „marea iniţiativă“

Depoul de locomotive Moscova-Triaj e o întreprindere cu glorioase tradiţii revoluţionare. Inscripţia de pe poarta întreprinderii îţi spune că aici a avut loc, în aprilie 1919, primul subotnik comunist. Se mai află şi acum în depou un participant la primul subotnik. Îl cheamă Iakov Mihailovici Kondratiev, un bătrîn, care este ghidul micului muzeu al întreprinderii. L-am rugat să ne povestească cum s-au petrecut lucrurile atunci. Iakov Mihailovici nu se lăsă prea mult rugat:

— Erau zile grele pentru tînăra Republică Sovietică. Duşmanii se repeziseră ca lupii, din toate părţile, s-o sfîşie. Dinspre răsărit înaintau armatele contrarevoluţionare ale generalului Kolceak. Comitetul Central al partidului comunist a adresat atunci o chemare către toţi comuniştii, către toţi muncitorii să-şi încordeze toate puterile pentru a ajuta Armatei Roşii să-l zdrobească pe duşman. În aceeaşi zi, seara, era într-o sîmbătă, ne-am adunat la depou 13 muncitori şi am hotărît să lucrăm pînă a doua zi dimineaţă, să reparăm în acest timp trei locomotive care să fie trimise imediat în sprijinul frontului. Iniţiativa noastră a fost urmată apoi şi de alte fabrici, răspîndindu-se în întreaga ţară.

Aşa s-a născut primul subotnik comunist. V.I. Lenin a considerat că fapta comuniştilor de la depoul de locomotive este o manifestare a unei noi atitudini faţă de muncă şi a sprijinit-o,scriind un articol în care a denumit-o „marea iniţiativă“.

Urmaşii celor ce se aflau în 1919 în primele rînduri nu sînt astăzi mai prejos decît părinţii şi bunicii lor. În 18 noiembrie 1958 ziarul „Komsomolskaia Pravda“ publica un articol despre iniţiativa muncitorilor depoului de a porni o întrecere pentru titlul de brigadă a muncii comuniste. Peste cîteva zile ziarul „Pravda“

4026

consacra acestei inițiative un articol de fond. Se născuse o nouă mișcare, care a căpătat în prezent o largă răspîndire în întreaga Uniune Sovietică. Prima brigadă care a primit înaltul titlu de „brigadă a muncii comuniste" din întreaga țară a fost brigada lui V.I. Stanilevici. În ianuarie anul acesta întregul colectiv, de 2.000 de oameni, al depoului cucerea, tot primul pe întreaga Uniune Sovietică, titlul de „întreprindere a muncii comuniste".

Cum arată o astfel de întreprindere? În primul rînd depoul este dotat cu tehnica cea mai modernă. Nu vezi nici o locomotivă cu aburi, ci numai locomotive Diesel și electrice. Am asistat la schimbarea bandajelor roților unei locomotive. Operația s-a făcut într-un timp extrem de scurt și fără ca roțile să fie demontate, cu ajutorul unui agregat care reduce la jumătate timpul de lucru care era necesar înainte pentru această operație.

În fiecare secție se află bufete fără vînzător. Și plata salariilor se face aici fără casier. Fiecare muncitor își ia de pe masa de la casierie plicul în care se află banii ce i se cuvin pentru munca depusă.

Fabrica de rulmenți nr. 1

Sîntem în vizită la Fabrica de rulmenți nr. 1 din Moscova. Aici, majoritatea proceselor de producție sînt mecanizate complex și automatizate. În fabrică lucrează mai multe linii de mașini automate. Aici, de la materia primă și pînă la ambalarea rulmenților gata finisați, toate fazele de fabricație se desfășoară fără ca mîna omului să atingă produsul. Pînă în 1965 întreaga producție de mare serie și de masă a rulmenților va fi realizată cu ajutorul liniilor automate. Pînă atunci vor intra în funcțiune peste 360 de astfel de linii.

Schimbările care au loc în producție cer ridicarea la un grad superior a pregătirii tehnice și a nivelului de cultură generală a muncitorilor. Ei își dau foarte bine seama de acest lucru și de aceea toată lumea învață. 410 muncitori învață la școala medie de pe lîngă uzină, fără să iasă din producție, iar 322 de tehnicieni urmează cursurile unor institute de învățămînt superior.

Producția se automatizează. Condițiile de muncă sînt altele. La 19 noiembrie anul trecut conducerea secției de bile pentru rulmenți a primit o cerere cu totul neobișnuită, în care se spunea: „Vă rog ca de la 1 ianuarie 1961 să-mi măriți norma de lucru cu zece procente". Semna ajustorul Semion Stepanovici Bogomolov. El ajunsese la această concluzie pornind de la faptul că începuse să lucreze la o mașină nouă, dintre cele mai moderne, care permitea scurtarea timpului necesar fiecărei operații și deci o importantă sporire a producției. Discutînd despre aceasta, Semion Bogomolov ne-a spus:

— Era normal să procedez astfel, dar atunci cînd am făcut această propunere nici nu mi-a trecut prin cap că, urmîndu-mi exemplul, vor găsi posibilități asemănătoare mii de oameni, cunoscuți și necunoscuți, comuniști și fără de partid.

Într-adevăr, numai în secția bile pentru rulmenți, în care lucrează Bogomolov, au făcut cereri de mărire a normelor 112 oameni.

Inițiativa lui Bogomolov nu i-a lăsat indiferenți nici pe inginerii și tehnicienii uzinei. Zeci de brigăzi complexe studiază și introduc mașini noi și tehnica cea mai avansată, care dublează și triplează producția.

Noutăți științifice și tehnice

Dacă vrei să vezi tot ce e nou și înaintat în toate domeniile economiei naționale a U.R.S.S., începînd cu cosmonautica și terminînd cu agricultura, te duci la Expoziția realizărilor economiei naționale. În numeroasele ei pavilioane se găsesc peste 100.000 de exponate.

În pavilionul Academiei de științe a U.R.S.S. era o afluență deosebită de vizitatori. Iată macheta primului satelit artificial al Pămîntului, care a deschis era zborurilor interplanetare, iată al doilea satelit cu cabina în care s-a aflat cățeluța Laika... Ne oprim îndelung în fața stației automate care a fotografiat partea invizibilă a Lunii și a transmis imagini pe Pămînt, cercetăm cu emoție copia fanionului trimis în Lună de către cea de-a doua navă cosmică sovietică la 14 septembrie 1959.

În pavilionul construcției de mașini urmărim cum funcționează liniile de strunguri automate fabricate la Uzina „Krasnîi proletar", o instalație de sudură automată a conductelor petroliere din aluminiu și alte numeroase mașini-unelte, expresie a tehnicii celei mai înaintate a zilelor noastre.

Soarele produce... răcoare! S-ar părea că așa ceva nu este cu putință. Și totuși în pavilionul Republicii Sovietice Socialiste Turkmene poate fi văzută o instalație originală care transformă energia solară în frig. Ea a fost creată de lucrătorii Institutului fizic-tehnic al Academiei de științe a Turkmeniei și ai Institutului pentru industria alimentară și frigorifică din Odesa.

În pavilionul R.S.F.S.R. se află expuse realizările științei și tehnicii din regiunea economică-administrativă Leningrad intitulată „Șapte în cinci". Pentru vizitatorul străin acest titlu pare de neînțeles, dar ghizii expoziției îți explică imediat sensul lui: oamenii muncii din această regiune s-au angajat să transpună în viață sarcinile ce le revin în cadrul septenalului în numai cinci ani. După ce treci prin fața exponatelor nu mai ai nici o îndoială că angajamentul leningrădenilor va fi îndeplinit cu siguranță. Expoziția este o imagine a tehnicii înalte a comunismului. Prototipurile mașinilor, agregatelor și aparatelor ce se vor găsi mîine în întreprinderi, laboratoare au și fost create. Ne oprim în fața machetei unei turbine a cărei viteză de rotație depășește o dată și jumătate viteza sunetului. Alături, macheta celui mai puternic generator din Europa. Uzinele orașului-erou produc turbine și generatori cu o putere de 500.000 kW pentru Hidrocentrala de la Bratsk. Iată fire de kapron mai rezistente decît oțelul, o mașină poligrafică care toarnă 10.000 de litere într-o oră, iată modelul celui mai puternic telescop din Europa, a cărui putere de mărire asigură vizibilitatea la Moscova a flăcării unui chibrit aprins la Vladivostok. Ni se atrage atenția asupra unor aparate modeste ca proporții, dar de o precizie și de-o finețe de-a dreptul uluitoare: un cîntar electronic automat, sensibil la o greutate de o milionime de gram, și un aparat de cusut nervii, folosit în neurochirurgie. Astfel de aparate sînt în prezent unice în lume.

Membri ai unei brigăzi de muncă comunistă de la Depoul de locomotive Moscova-Triaj.

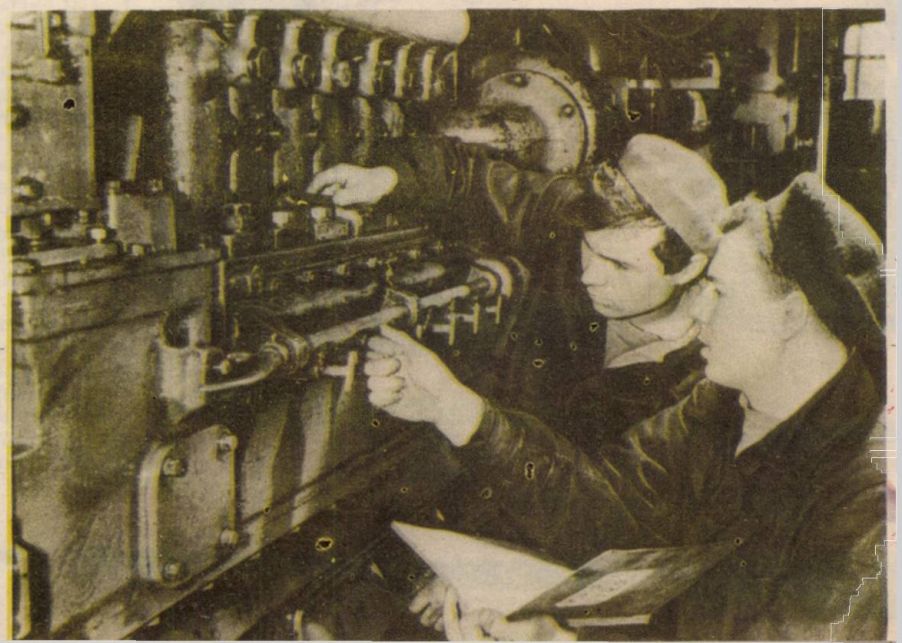

Într-o sală sînt expuse cele mai noi tipuri de televizoare, printre care şi televizoare în culori.

„Lapte, lînă, fructe"

În pavilionul de vite cornute al expoziţiei am văzut o interesantă şi în acelaşi timp valoroasă experienţă de biologie animală.

Se ştie că Uniunea Sovietică a şi întrecut S.U.A. în ceea ce priveşte volumul producţiei de lapte. Dar simpla sporire a cantităţii de lapte nu este decît un aspect al problemei asigurării unui belşug de produse lactate. N.S. Hruşciov spunea într-o cuvîntare a sa cu privire la problemele agriculturii că dacă ar creşte numai cu un procent conţinutul în grăsimi al laptelui muls de la toate vacile din ţară s-ar obţine în plus 500.000 tone de unt. Zootehnicienii din lumea întreagă caută de multă vreme să „convingă" vacile să dea lapte mai gras, dar acest lucru s-a dovedit a fi deosebit de dificil. Iată de ce vacile, care rumegă liniştite aici, într-unul din pavilioanele expoziţiei, au stîrnit un mare interes nu numai în rîndul specialiştilor, ci şi al publicului larg. Ele sînt vaci care dau cantităţi mari de lapte, dar, ceea ce este deosebit de important, conţinutul în grăsimi al acestui lapte este mult superior celui obişnuit. Vacile au fost aduse aici din cireada obţinută de academicianul Lîsenko după mai mulţi ani de cercetări şi căutări.

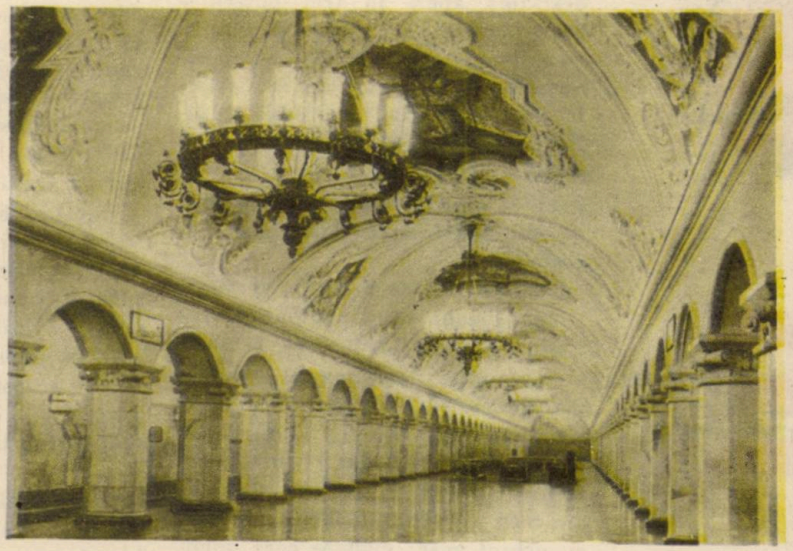

Sala centrală a staţiei „Komsomolskaia—Kolţevaia", a metroului din Moscova.

Într-un pavilion vecin pot fi văzute oi de zeci de rase diferite din toată Uniunea Sovietică, pot fi văzuţi berbeci — campioni la producţia de lînă. Se află aici şi recordmanul mondial: el a dat 30,6 kg de lînă la o tunsoare. Un alt „campion" al rasei din Caucaz este „tatăl" unei „familii" de 43.220 de urmaşi. Un berbec merinos cîntăreşte 100 kg, iar lungimea firului lînii atinge 15 cm. O conformaţie ciudată a corpului o au oile din Kazahstanul de apus, a căror coadă s-a transformat într-o pernă de grăsime — rezervă de hrană cu ajutorul căreia rezistă şi în cele mai aspre condiţii de trai din zona deşerturilor.

Tot aici se găseşte o livadă cu totul neobişnuită de meri. Nu se văd aici nici trunchiuri, nici coroane de pomi. Crengile merilor, încărcate de fructe, se întind orizontal, la numai o palmă de la suprafaţa pămîntului. Sînt pomi care iernează sub zăpadă, ca ursul în bîrlog, fără să le pese de cele mai năprasnice geruri. Livezi cu astfel de pomi s-au apropiat mult de cercul polar, iar producţia lor de fructe nu e mai mică decît a livezilor obişnuite.

Pe străzi şi... sub străzi

Prima imagine care te întîmpină cînd intri în Moscova este aceea a macaralelor-turn ale construcţiilor. Ca nişte uriaşe berze de oţel ele ridică în ciocul lor panouri prefabricate, pereţi întregi cu uşile şi ferestrele gata montate, făcînd ca blocurile de locuinţe să se înalţe văzînd cu ochii. De o parte şi de alta a şoselei care leagă aeroportul Vnukovo de Moscova, în partea de sud-vest a oraşului, a răsărit în ultimii cîţiva ani un raion complet nou. Cvartale noi s-au construit şi se construiesc într-un ritm de-a dreptul vertiginos şi în alte numeroase periferii ale Moscovei, încît despre capitala Uniunii Sovietice se poate spune astăzi ceea ce nu se poate spune despre nici o altă capitală din lume, şi anume că zonele de locuit de la periferie sînt tot atît de confortabile şi bine amenajate ca zonele din interiorul oraşului. Bulevardele sînt largi, bogat plantate cu arbori şi împodobite cu peluze de iarbă şi straturi de flori. În ultimii patru ani s-au mutat în apartamente noi 1.600.000 de moscoviţi. În acest an vor fi date în folosinţă 116.000 de apartamente. Pînă la sfîrşitul septenalului se vor construi la Moscova aproape 800.000 de locuinţe.

Pe străzile Moscovei poţi vedea multe lucruri interesante. Şuvoiul de automobile curge necontenit, dar nu auzi nici un claxon. Claxonatul e interzis aici. La o mare încrucişare de bulevarde stopul funcţionează impecabil: dă cale liberă exact în direcţia în care s-au adunat cele mai multe maşini şi schimbă luminile exact în clipa în care a trecut ultima maşină. Nici o secundă mai tîrziu. Cauţi cu ochii ghereta acestui miliţian, maestru în dirijarea circulaţiei, întrebi pe un moscovit unde e, iar el îţi arată bucuros o modestă cutie metalică montată pe colţul unei clădiri — e un „miliţian electronic" care „numără" maşinile ce vin din toate direcţiile şi calculează în cîteva fracţiuni de secundă ce direcţie trebuie să elibereze.

Pe strada Gorki te atrage un magazin nou pentru copii. Intri şi vezi că în mijlocul localului se află o masă rotundă, în jurul căreia sînt mici fotolii şi scăunele pentru copii. Te apropii şi vezi că mamele vin aici să ceară sfaturi în legătură cu tot felul de probleme privind creşterea, îngrijirea şi sănătatea copiilor. Rămîi iar mirat ce fel de vînzător e acesta care ştie să dea adevărate consultaţii medicale şi de igienă? Într-adevăr nu e vînzător, ci medic de copii. În fiecare zi, între orele două şi cinci, el se află aici la dispoziţia mamelor.

Vrei să ajungi la hotel, urci în autobuz. Constaţi că în autobuz nu există taxator. Fiecare pasager îşi ia singur bilet, lăsînd banii într-o cutie.

Pentru călătorii grăbiţi există nu numai taximetre, ci şi taxielicoptere, cu care poţi să ajungi în cîteva minute la aeroport sau într-un alt punct mai îndepărtat al oraşului.

Circulaţia pietonilor în Moscova nici n-ar fi de conceput astăzi fără metrou. Construcţia liniilor electrice subpămîntene continuă şi în prezent într-un ritm intens, legînd noile cartiere cu reţeaua existentă. Sîntem în Piaţa Sverdlov. Să coborîm pe scara rulantă. Am ajuns. Şi aici dăm de „casieri" automaţi. Introduci moneda şi porţile se dau în lături, lăsîndu-te să treci. Pînă acuma au fost montaţi 210 „casieri automaţi" în 38 de staţii ale metroului. Ei au eliberat 600 de casieri, care au trecut la o altă muncă. În opt luni, prin punctele automate de control, au trecut 80 milioane de pasageri, care au introdus în aparatele automate 400 tone de monede metalice...

*

Ar mai fi atîtea lucruri interesante de spus despre Moscova de azi, dar pentru a povesti, fie şi pe scurt, despre toate ne-ar trebui zeci de pagini... Deocamdată punem punct aici.

SILVIU PODINĂ

Frumoasă eşti, patria mea

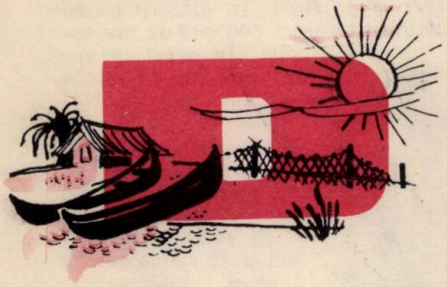

Acolo unde Dunărea bătrînă îşi destramă apele în trei puternice braţe — Chilia, Sulina şi Sfîntu Gheorghe —, acolo fluviul îşi pierde numele, şi de-acolo, de la Ceatal, începe împărăţia neguroasă a lui Papură-Vodă, Delta cu păduri de sălcii şi plopi, păduri de stuf, papură şi ţipirig, Delta cu puzderie de ghioluri fremătînd de păsări şi peşte.

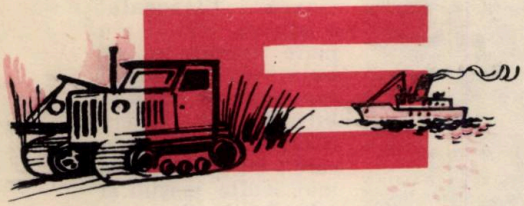

Delta e ţara de basm a copilăriei mele! Frumoasă şi sălbatică era Delta. Sălbatici erau şi stăpînii ei: arendaşii, cherhanagiii, vătafii, perceptorii şi jandarmii. Frumoasă era Delta, dar chinuiţi erau — din leagăn pînă-n pămînt — bieţii oameni ai Deltei. Pescari cu bărbi de aur-roşu şi ochi albaştri; vînători cu ochiul ager; ciobani care doborau lupii cu bîta; văcari desculţi cu traista-n băţ; ţigănci ochioase cu cofa după mure; rudari cioplind albii, copăi şi linguri; moşnegi stupari, rogojinari bărboşi cu tîrpanul pe umăr; bivolari; herghelegii şi pescari — toţi intrau de tineri robi la stăpîni şi se-ntorceau zgîlţîiţi de friguri, gîrbovi, cu barba colilie, orbi, reumatici, numai piele şi os, numai lacrimi şi zdrenţe...

Dar, iată, soarele lui August 23 şi-a revărsat lumina peste ţara întreagă.

Confruntarea trecutului cu prezentul e destul de grăitoare. Regimul democrat-popular a schimbat şi faţa Deltei. În locul cocioabelor au apărut case noi, frumoase.

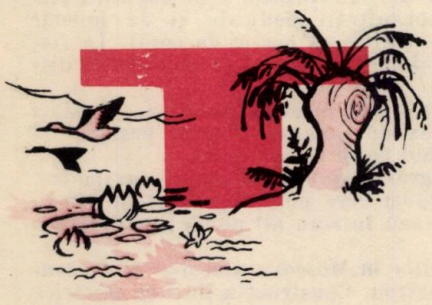

Condiţiile de muncă şi de viaţă ale pescarilor din Deltă sînt altele. Ei lucrează astăzi cu pescadoare şi unelte moderne, au la dispoziţie cherhanale electrificate. Locul rogojinarilor oropsiţi l-au luat recoltoarele. În timpul pescuitului pe Dunăre pescarii locuiesc în pontoane-dormitor, au medicamente şi asistenţă medicală.

Pescarii se pot mîndri cu şcoli noi, biblioteci sătești, grădiniţe, cămine culturale, dispensare.

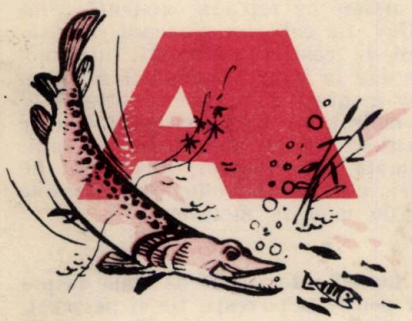

DE LA TÎRPAN LA RECOLTOR

— Ce-i tîrpanul? mă-ntreabă fiul meu, Matei, pionier în clasa a VI-a, cu care am petrecut vacanţa în Deltă.

— Tîrpanul este un cosor lat, cu lama ca o semilună şi coada de fier sau de lemn. Trestia de zahăr se taie cu maceta, stuful, papura, ţipirigul şi rogozul se taie cu tîrpanul. De cîte veacuri înfruntă balta moş Tîrpan? Cine ştie? Cronicile spun că geţii fugeau de huni şi se aruncau în valurile Istrului călări pe snopi de răchiţi şi maldări de stuf, ascunzîndu-se în stufişurile Deltei. Cu ce tăiau răchiţi şi trestii? Desigur, cu tăişul încovoiatului tîrpan...

Copil al bălţilor, tata mă lua la tăiat stuf şi papură. Greu mai era să te cocîrjezi ca tîrpanul, să-noţi pînă la genunchi prin smîrc, să-ţi spargi tălpile în ciulini de baltă (cap de drac, cum li se mai spun) sau în coşcanii teşiţi (rămăşiţe de stuf tăiat), să tai, mănunchi după mănunchi, trestii, să cari maldării uzi pe umăr, tîrînd ciorchini de lipitori pe fluierul piciorului.

Sau iarna, cînd îngheţa ghiolul bocnă, să porneşti la tăiat stuf pe gheaţă. Vîntul viscolea prin holda de aur cu pămătufuri ruginii, şi tu tăiai şi tăiai la stuf din noiembrie pînă în martie. Cădeai într-o copcă, ieşeai pe sloiuri ud şi pe ger, cu hainele scoarţă, tăiai şi cărai la stuf. Ţi-era foame? Aţîţai focul pe gheaţă, spărgeai bulgări de sloi, îi puneai în ceaun, cu sare şi mălai şi învîrteai o mămăligă, şi iarăşi tăiai şi cărai maldării de stuf şi-i orînduiai în glugi. Din glugă în car, din car descărcai în curte, acasă. Stuf pentru acoperişuri şi garduri, stuf pentru încălzitul sobelor oarbe. Dar cît stuf puteai să tai cu tîrpanul? Şi Delta era mare — vreo 450.000 de hectare, din care vreo 260.000 de hectare doar stuf des ca peria.

Dar oamenii de ştiinţă din zilele noastre au spus: „Din stuf se poate extrage celuloză, bună pentru hîrtie, fire şi fibre sintetice“.

Bine, dar pădurile de brad nu ne dau celuloză? Silvicultorii, pădurarii şi tăietorii de lemne răspund: „Ne dau celuloză, dar pădurea creşte greu, în zeci de ani. Pe cînd Delta, an de an, izvorăşte stuf, uriaş izvor de celuloză...“

Şi ce nu doboară ştirbul moş Tîrpan doboară limbile de foc ale pîrjolului. De ce să mistuim în fiecare iarnă prisosul de stuf netăiat? De ce să zvîrlim pe foc milioane de tone de celuloză?

Așa s-au întrebat comuniștii din regiunea Dobrogei, și, în lumina Directivelor celui de-al II-lea Congres al partidului din august 1955, dobrogenii au pornit bătălia pentru valorificarea bogățiilor Deltei. Tîrpanul în curînd va trece la muzeu, să se hodinească lîngă plugul de lemn și săgețile sciților. În locul tîrpanului vom făuri un tractor tip Delta, cu șenile de cauciuc, ușor, să răzbată prin mlaștini și smîrcuri. Așa a hotărît partidul.

Și de-atunci au trecut cîțiva ani. În stufăriile Deltei duduie din noiembrie pînă în martie recoltoarele. Stufuł de aur-verde se prăvale în brazde largi, fluturîndu-și moțurile pufoase, ruginii. Oamenii îl strîng în maldări și glugi. Maldării sînt tăiați în două de dinții joagărelor, balotați și încărcați în ceamuri. Convoaiele de ceamuri — niște care uriașe — sînt duse de remorchere sus, pe Dunăre, la Întreprinderea pentru valorificarea stufului Brăila.

PE BRAȚUL SULINA

Am pornit cu o șalupă pe Dunăre la vale, pe brațul Sulina. Ne-am oprit la Maliuc, o stațiune de experimentare, creată pe ostrovul Maliuc. Stuficultorii și piscicultorii urmăresc aici creșterea stufului și dezvoltarea puietului de pești la diferite niveluri de apă.

Am străbătut sute de kilometri de canaluri și am văzut în pustiul verde al Deltei oaze răsărind pe grinduri, cu baracamente de zidării, dormitoare, cantine, instalații termice și electrice, dispensare, magazine și brutării. Toate pentru a ușura viața muncitorilor din Deltă, recoltorii de stuf.

NAVE, PĂSĂRI, STUF

Bătrînul port al pescarilor, Tulcea, și-a scuturat colbul de argilă al sărăciei și s-a înnoit din temelii. Cheiul — odinioară îngust și bolovănos — s-a lățit cît un bulevard și s-a încins sărbătorește cu o salbă de nave albastre. O flotilă de șalupe, remorchere, șlepuri, ceamuri transportă zilnic sute de deltiști: recoltori, ambalatori de stuf, marinari și pescari.

Unitățile de exploatare stuficolă sînt înzestrate cu șlepuri-dormitor. La bordul lor, muncitorii găsesc o masă caldă, apă potabilă, un așternut moale, baie, club, bibliotecă și radio. În timpul verii, geamurile cabinelor sînt apărate de roiurile de țînțari cu site metalice. Pe lîngă aceste dormitoare-plutitoare, mai este o flotilă de remorchere și de ceamuri care transportă baloturile de stuf recoltat (200—400 de tone pe ceam), precum și șalupe-remorcher, șalupe-sanitare, șalupe de intervenție și bacuri fluviale care asigură transportul oamenilor, alimentelor și medicamentelor pe tot cuprinsul Deltei.

Frumoasă și bogată e Delta Dunării!

Mergem pe brațul Chilia pînă la Pardina, un sat între ape cu o gospodărie agricolă. Turme de porci și de oi, cirezi de vaci și herghelii de cai pasc pășunea grasă din baltă. Brigăzile de pescari vin cu bărcile pline de pește la cherhana, iar grădinarii își desfac legumele și zarzavaturile în sat.

Pornim pe canalul Pojareț. Sălciile își despletesc crengile pînă în apă, unde se zbenguie libelule de culoarea cernelei violete uscate. Din cînd în cînd, cîte-un crap cu solzi de bronz coclit saltă din apă, fugărit de colții știucii. Pe coama casei, într-un cuibar, o barză de cărbune și sidef bate toaca — tica-taca! — din ciocul ei portocaliu, hrănindu-și puii cu broțăcei și pui de șarpe. Motorul șalupei zumzăie molcom ca o libelulă uriașă. Stuful foșnește din frunzele-i lungi, mlădiindu-și tulpinile după valurile stîrnite de elice.

— Ce-i asta? mă-ntreabă curios Matei.

— Un stîrc cenușiu. Uite-l ce gușă și plisc lung are!

Ajungem la un „dop", unde canalul se înfundă. Părăsim șalupa și cărăm motorașul în barca adusă la remorcă. Ne-mbarcăm și pornim mai departe, pe un canal îngust. Sălciile de pe mal își unesc coroanele pletoase. Înaintăm printr-un tunel de umbră. O lișiță neagră, brezată alb pe frunte își mînă bobocii în zidul de papură. Șiruri de rațe verzi-albastre — triunghiuri zburătoare — trec măcăind pe deasupra noastră.

— Tată, uite-o! Ce pasăre e asta?

— Un pui de stîrc-de-noapte. Cu ciocul greu pe gușă, stîrcul abia se mișcă pe mal, azvîrlindu-ne din ochi șerpești fulgere mici de dispreț și spaimă.

— Tată, dar ăsta alb?

— E o egretă, egreta mare. Sînt și egrete mici.

— Uite-o, tată, are fulg în cioc și o pelerină subțire de pene albe ca zăpada! se bucură Matei, întinzînd palmele s-o mîngîie.

Zburliți și cu rîturile vîrîte pînă la urechi în smîrc, după rizomii

dulci de trestie, o turmă de mistreți nici nu ne bagă în seamă.

Sîntem în inima Deltei. Zărim sute de glugi de stuf. Muncitorii taie cu joagărul maldării și-i leagă cu sîrmă, balot peste balot. Mîine sau poimîine, sau peste o săptămînă vine ceamul să le ia.

Întîlnim țigănuși, ibișii, păsările sfinte ale Egiptului. Au pene negre-ruginii, pliscuri subțiri încovoiate, trupuri zvelte pe picioroange de hieroglife, așa cum sînt săpați pe piramide. Pătrundem anevoie printre frunzele groase de plămînă (nufăr), cu boboci pe sub apă și flori deschise, cu petale tăiate în fildeș și smarald.

Buhai de baltă speriați, cu ciuf de pene peste ochi, cufundari slăbănogi, califari bălțați alb-verde-roșu, pescăruși verzi de stuf, rîndunele, bufnițe cu ochi de pucioasă, gîște sălbatice, lebede cu boboci de borangic și un aușel mic ieșind din cuibu-i lung spînzurat de un fir de stuf, deasupra apei — puzderie de zburătoare bat din aripi, se scufundă sau se tupilă sperioase prin cotloane de umbră și mîzgă.

— Primăvara să veniți în Deltă, ne spune motoristul Hristea, pe vremea clocitului. Din mii de cuibare, ai putea umple zeci de bărci cu ouă verzi, cafenii, pistruiate, în toate felurile. Dar cine are inimă să tulbure pacea cuibarelor? Pelicanul, dacă cineva i-a atins ouăle sau puii, își părăsește cuibul. La ghiolul Matița au acum pelicanii o rezervație. Sînt mîncăcioși, dar sînt supranumiți și „sanitarii bălții", pentru că înghit în gușa lor enormă și peștii bolnavi. Pelicanii, fiind pe cale de dispariție, au fost declarați „monumente ale naturii"...

— Păcat că nu vedem și noi pelicani, oftează Matei.

— Dacă mergeți la Matița, spune inginerul, o să-i vedeți. Acolo o să găsiți și un alt „monument al naturii", nufărul violet, destul de rar. E la fel cu nufărul alb, dar cu petale alb-viorii. Ieșim din smîrc la ochiuri de apă. Stufu înalt și gros își foșnește vesel frunzele lungi.

— Ăsta-i stuf de plaur, ne lămurește inginerul. Cîndva ostroavele acestea au avut rizomii prinși de pămînt. Venind apele, ei s-au desprins dimpreună cu plavie și ceva mîl și-acum plutesc și cresc, formînd așa-zisul plaur. Din lac pătrundem într-un canal. O „dragă" uriașă își înalță brațele pe zare. Un șirag de 32 de cupe (de o jumătate de metru cub una) mușcă hălci de argilă din care ies albi rizomii. Delta își mai sapă un canal spre holdele de trestie de celuloză.

— Tată, draga asta parcă-i un Flămînzilă cu măsele de fier! își dă cu părerea Matei. Ne lipim barca de mal, să treacă un convoi de ceamuri trase de remorchere. Vin de la Pojareț.

— Ies căruțele din baltă! glumește un tovarăș.

— Da, și ce mai căruțe, rîde motoristul. Căruțe plutitoare, duse pe roți de elice, cu o încărcătură de cîte 400 tone de stuf uscat!

— Cît stuf ați recoltat în anul trecut, tovarășe inginer? întrebă Matei, cu creionul și carnețelul la îndemînă.

— Apăi, tovarășe reporter, am scos 118.000 de tone, din care 65% recoltat mecanizat, adică secerat cu recoltoarele. Anul acesta, începînd din noiembrie pînă în martie, atîta ține secerișul în Deltă, desigur o să depășim această cantitate. Cu timpul o s-o dublăm și o s-o triplăm.

— Cam cîți oameni au lucrat în 1960? se interesează tînărul reporter.

— 3.000—3.500 de muncitori, repartizați pe coloane, răspunde inginerul, făcîndu-mi cu ochiul.

— Dar ce sînt coloanele? continuă Matei.

Și inginerul explică:

— O coloană este o echipă de 80—100 de oameni, condusă de un șef de coloană, adică de un brigadier. Coloana strînge stuful pe care îl doboară recoltorul. Tinere reporter, nu vrei să-ți mai iei note?

— Ba da, dar din fiecare răspuns al dumneavoastră răsare cîte un cuvînt care aduce, la rîndul lui, altă întrebare: ce-nseamnă cutare și de ce...?

— De, Matei, rîse inginerul, trebuia mai întîi să te documentezi bine, să citești multe cărți despre Deltă înainte de a-i vedea cu ochii frumusețile și bogățiile.

Îți recomand „Viața în Deltă", caută și ți-o cumpără de la București...

— Ăștia sînt pelicanii! strigă motoristul.

— Și unde merg atît de mulți? Parcă-s o flotă de corăbii cu vele! Ce pliscuri și ce desagi de guși!

— Trec în inspecție sanitară peste toate lacurile. Vai de peștii care vor încăpea în pliscurile lor hămesite!

Și-am ieșit pe un grind să privim îndelung stolul de ciudate păsări ce-și au cuibarele și puii printre nuferii violeți de pe ghiolul Matița.

GEORGE DAN

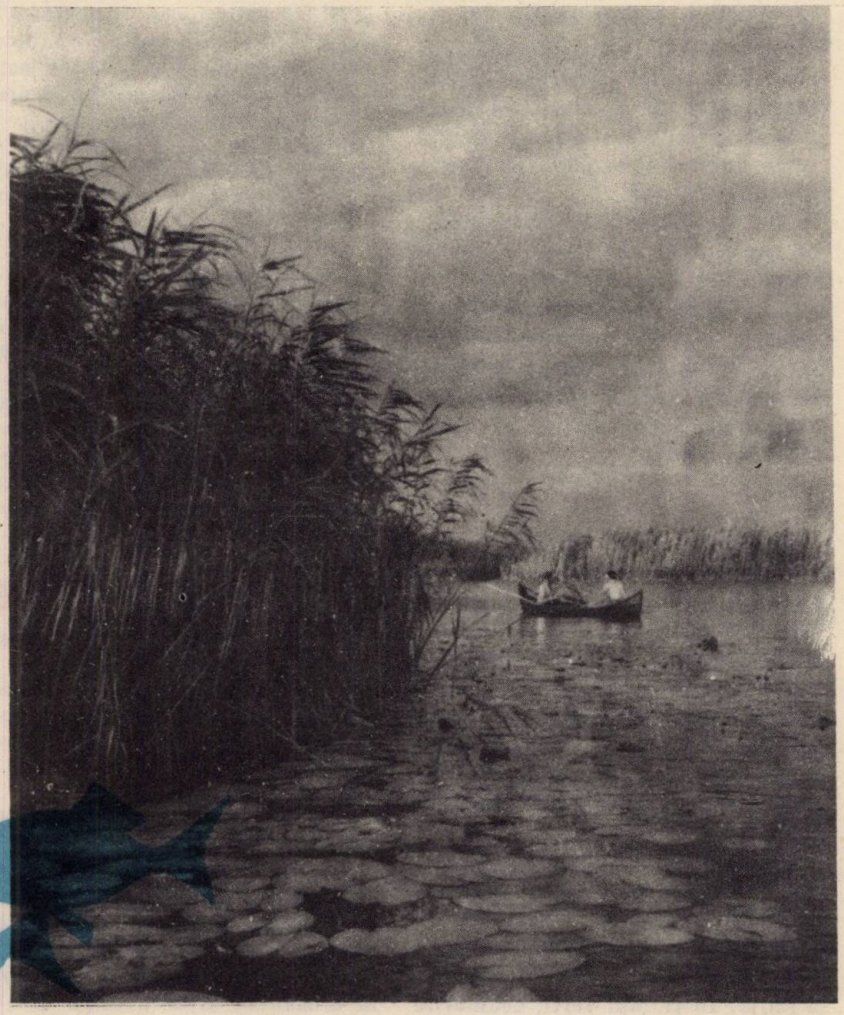

MIHAIL SADOVEANU

A încetat din viață cel mai mare artist al prozei romînești, scriitorul cetățean, legat prin toată ființa sa de idealurile cele mai înalte ale poporului nostru, maestrul iubit și venerat Mihail Sadoveanu.

S-a născut în ziua de 5 noiembrie 1880, într-o familie modestă la Pașcani, tîrg de oameni umili și necăjiți, de atîtea ori evocat în scrierile sale.

Vădește din fragedă tinerețe o dragoste nemărginită pentru lumea celor obidiți, ale căror suferințe îndurate sub orînduirea burgheziei și moșierimii constituie principalul său izvor de inspirație.

Debutează la începutul acestui veac, afirmîndu-se ca un scriitor de o excepțională forță.

Cunoscător al vieții poporului, însuflețit de o concepție democratică, străbate neobosit satele și tîrgurile, ascultă păsurile și suferințele oamenilor simpli pe care le repovestește apoi cu o neegalată artă.

Cîntăreț inspirat al plaiurilor țării, Mihail Sadoveanu a evocat cu nesfîrșită dragoste și măiestrie natura patriei, izvor de viață și pavăză a omului asuprit de orînduirea burghezo-moșierească.

Mihail Sadoveanu este întemeietorul romanului istoric romînesc, pe care l-a dus la o mare strălucire. În „Șoimii", „Neamul Șoimăreștilor", „Zodia cancerului", „Frații Jderi" a descris aspecte ale luptei înverșunate dintre răzeși și boieri, încredințat că poporul este făuritorul istoriei. Povestirile sale din trecut sînt o pledoarie înflăcărată despre superioritatea poporului asupra moșierimii, o pledoarie convingătoare pentru drepturile țărănimii asupra pămîntului acaparat de boieri și arendași.

Maestru al limbii literare, a folosit graiul viu al poporului, limba baladelor și cronicilor.

Aceste neasemuite daruri, slujite de o înaltă conștiință cetățenească, democratică, au făcut ca opera sa să fie îndrăgită de popor, dar a întîmpinat dușmănia înverșunată a fasciștilor, care nu o dată i-au ars scrierile în piețe publice.

Imediat după 23 August 1944, Mihail Sadoveanu a intrat în primele rînduri ale luptătorilor pentru cauza poporului, pentru socialism, pentru pace, împletind în mod exemplar activitatea literară cu a omului de stat.

La o vîrstă înaintată, bucurîndu-se de respectul întregului popor, avînd în urma sa o operă uriașă, Mihail Sadoveanu a urcat încă o treaptă în arta sa, pe calea realismului socialist, avîntîndu-se cu îndrăzneală creatoare pe drumul literaturii noi, devenind prin scrierile și îndemnurile lui un sfetnic înțelept al scriitorilor, un militant neobosit pentru literatura zilelor noastre.

„Păuna Mică", „Mitrea Cocor", „Nada florilor", „Aventură în lunca Dunării" sînt opere ale unui artist necontenit însuflețit de idealurile cele mai înaintate ale epocii sale.

Înalta sa conștiință l-a făcut să-și ridice glasul vibrant și plin de convingere în slujba nobilei cauze a prieteniei dintre țara noastră și marea Uniune Sovietică.

A avut fericirea să trăiască zilele nădejdilor sale. Și n-a fost luptă condusă de partid căreia să nu-i consacre aportul său. A scris rînduri pline de emoție atunci cînd pămîntul a fost în sfîrșit smuls moșierilor, cînd fabricile și uzinele au devenit proprietatea întregului popor, a fost un neobosit luptător pentru pace în lumea întreagă.

Partidului, care i-a dat posibilitate să cunoască în ultimii șaptesprezece ani ai vieții sale o nouă tinerețe, îi aducea în anul 1951 această emoționantă mulțumire: „Un urmaș al generațiilor suferinței aduce omagiul său de recunoștință oștenilor îndrăzneți ai Revoluției, comuniștilor, care au început acum 30 de ani opera lor de bine, și Partidului Muncitoresc Romîn, care săvîrșește fapta cea mai de pace și iubire".

Regimului nostru democrat-popular i-a închinat toată puterea sa de muncă. Deputat în Marea Adunare Națională, vicepreședinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, președinte al Comitetului Național pentru Apărarea Păcii din R. P. R., vicepreședinte al Prezidiului Academiei R. P. R., președinte al Uniunii scriitorilor, în toate aceste funcții Mihail Sadoveanu a răspuns, neprecupețindu-și forțele, încrederii pe care i-a acordat-o poporul.

Pentru marile sale merite artistice și cetățenești a fost distins cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste și decorat cu Ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne" clasa I, Ordinul „23 August" clasa I și alte ordine și medalii.

I s-a decernat Medalia de aur a Consiliului Mondial al Păcii și Premiul de Stat al Republicii Populare Romîne clasa I.

Viața și opera lui întreagă au primit o încununare meritată prin acordarea Premiului Internațional Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare".

Poporul nostru pierde în Mihail Sadoveanu un mare artist și un cetățean de seamă.

Îl va păstra veșnic în memoria lui, alături de Mihail Eminescu, Ion Luca Caragiale, Ion Creangă, alături de marile și nemuritoarele genii ale poporului romîn.

MARGARETA ŞIPOŞ

Ce este fericirea

— Arkadi Petrovici, spuneţi-mi ce este fericirea? Dar vă rog să nu-mi răspundeţi aşa cum i-aţi spus lui Ciuk şi Ghek că fiecare înţelege fericirea în felul său. Oare nu există pentru oameni o singură fericire, a tuturor?

Zoia crescuse, avea aproape şaptesprezece ani, citise de mult şi recitise de multe ori cărţile lui Arkadi Gaidar, trecuse de mult vremea cînd o întreba pe mama ei:

— Mamă, unde stă Gaidar?

— Mi se pare că la Moscova.

— Ah! Cît aş vrea să-l văd.

Şi, deodată, în faţa ei, în parcul sanatoriului, nu departe de Moscova, Zoia îl văzu pe scriitorul drag din copilărie. Se avîntă spre el plină de emoţie. Iar peste cîteva zile îl rugă cu seriozitate să-i răspundă la întrebarea care o preocupa cel mai mult.

— Ce este fericirea? Există oare o singură fericire pentru toţi oamenii?

Răspunsul lui Gaidar a rămas scris pe cartea pe care i-a dăruit-o Zoiei la despărţire:

„Ce este fericirea? Lucrul acesta îl înţelege fiecare în felul său. Însă toţi oamenii sovietici ştiu şi înţeleg că trebuie să trăieşti cinstit, să munceşti cu rîvnă, că trebuie să iubeşti cu înflăcărare acest pămînt uriaş şi fericit, care se cheamă Ţara sovietică".

Zoia Kosmodemianskaia se născuse la Osinovîie Gaii, un sat din regiunea Tambov, şi tot acolo, după aproape doi ani, se născu Şura, fratele ei.

După ce făcuse cunoştinţă cu tot satul, de îi ştia şi copacii, şi lanurile, şi casele, şi oamenii, Zoia începu să întrebe, cuprinsă de dorinţa de a şti ce se află mai departe, după marginile satului, pînă unde se întindea pămîntul pe care se născuse şi care se chema Ţara sovietică.

— Mamă, ce mai vine după Osinovîie Gaii? Dar după aceea? Şi după aceea? Şi apoi vine Moscova, da? Ei, de ne-am duce şi noi acolo!

Pe urmă Zoia a crescut. Părinţii ei, Anatoli Petrovici şi Liubov Timofeevna, s-au mutat, în Siberia. Zoia avea şase ani, ştia că se născuse într-o ţară mare şi puternică, se minună însă grozav cînd văzu că merge cu trenul o zi, apoi încă una, şi încă una, şi a patra zi, şi a cincea zi, o săptămînă întreagă, printre păduri şi de-a lungul cîmpiilor, şi peste rîuri, şi prin oraşe, şi graniţele ţării ei, care se cheamă Uniunea Sovietică, sînt încă departe.

Familia Kosmodemianski se opri într-o localitate de pe Ienisei. Natura e acolo sălbatică şi frumoasă, iernile sînt reci, sănătoase, şi Zoia şi Şura respirau cu plăcere aerul Siberiei.

Cedrii uriaşi, şi plopii, şi brazii, şi întinsul acoperit de zăpadă, şi oamenii minunaţi, puternici, cinstiţi care purtau numele de comunişti, — asta însemna patrie şi Zoia aduna în inima ei frumuseţile, forţa şi fericirea patriei libere, drepte şi puternice.

Apoi Zoia şi Şura au văzut Moscova. Familia Kosmodemianski locuia acum în capitala Uniunii Sovietice şi deseori Zoia şi Şura făceau plimbări lungi cu părinţii lor pe străzile Moscovei, vrînd să-i cunoască fiecare stradă, să afle istoria glorioasă a oraşului, să stea ceasuri întregi în Piaţa Roşie, în faţa Kremlinului, să simtă mîndria de a se numi cetăţeni ai Uniunii Sovietice.

De cînd devenise pionieră, Zoia citea cu regularitate „Pionerskaia Pravda", „Pionerka" — cum o numea Zoia cu duioşie. Voia să afle ce se întîmplă pretutindeni şi deseori îşi nota ştirile cele mai interesante în jurnalul său.

„Chiar cînd n-am timp să citesc o carte, pentru «Pionerka» tot mai găsesc vreme! În ziarul de azi scrie că la Rostov s-a deschis Palatul pionierilor. Foarte bine! În cea mai bună clădire. Are optzeci de camere și te poți duce în care vrei.

În «Pionerka» mai scrie că la Palatul pionierilor o să fie curînd un mic metrou ca și cel din Moscova, numai că o să fie mic. Iar copiii care n-au fost niciodată la Moscova vor putea să vadă și ei un metrou"...

Zoia voia să cuprindă în viața sa viața întregii țări. O uzină nouă, un succes al unui savant sovietic sau al unor artiști sovietici, o expediție îndrăzneață — toate făceau parte din viața Zoiei și a lui Șura, la toate ar fi vrut să participe și ei.

Devenind comsomolistă, Zoia primi sarcina s-o învețe pe Lidia Ivanovna, o femeie din pasajul Staropetrovski, să scrie și să citească. Zoia alcătui cu Lidia Ivanovna un orar și începu să meargă de două ori pe săptămînă la ea acasă. Zoia se purta ca o învățătoare. Studia metoda predării scrierii și citirii și curînd începu să se întoarcă acasă tot mai bucuroasă:

„A învățat să-și scrie numele!", „Lidia Ivanovna a început să citească!"

Nimic n-ar fi putut s-o facă să nu se țină de cuvînt.

„Nici cutremurul, nici incendiul, nimic n-ar ține-o pe Zoia cînd trebuie să meargă la Lidia Ivanovna" — spunea Șura cu admirație.

Zoiei nu-i era ușor. Avea mult de învățat, trebuia să-și ajute mama în gospodărie; sarcina aceasta însă îi făcea mare plăcere: era sarcina ei obștească. Zoia știa că în toată țara, ani de zile, comuniștii și comsomoliștii s-au străduit să-i aducă pe oameni la lumină, să-i facă să simtă și să se bucure de fericirea de a trăi în țara uriașă care se cheamă Uniunea Sovietică.

... E seară, tîrziu... Zoia nu doarme. Stă lîngă aparatul de radio, ascultă cu dinții încleștați, cu sprîncenele încruntate. Și astăzi, și ieri, și alaltăieri, de săptămîni întregi bărbați în vîrstă, băieți tineri, prietenii Zoiei pleacă pe front. Fasciștii au atacat Uniunea Sovietică, fără să declare război, au intrat noaptea pe pămîntul scump al Zoiei și înaintează spre Moscova.

Zoia ascultă la radio. Își amintește de Osinovîie Gaii, de Ienisei, de Siberia de-a lungul căreia a călătorit o săptămînă întreagă cu trenul, își aduce aminte de oamenii pe care i-a cunoscut, de Lidia Ivanovna, care s-a bucurat ca o fetiță cînd a început să citească, privește prin geam, spre străzile întunecate ale Moscovei; aceasta e patria ei, pămîntul uriaș și fericit, care se cheamă Țara sovietică, țara aceasta pe care Zoia o simte în inima sa. Ca și cum i-ar călca pe inimă, Zoia simte durerea țării sale, sub cizma hitleristă, care se îndreaptă spre răsărit, spre Moscova.

— Pe ce pămînt calcă!

Zoia a strigat cu durere, fără să-și dea seama. Simte că nu mai poate răbda. Fericire înseamnă „să trăiești cinstit, să muncești cu rîvnă, să iubești cu înflăcărare acest pămînt uriaș și fericit, care se cheamă Țara sovietică".

Zoia Kosmodemianskaia nu va mai avea o clipă de liniște pînă cînd patria ei nu-i va alunga și nimici pe fasciști, pînă cînd pămîntul ei nu va fi iarăși fericit și liber.

... Un suflu nou, puternic, intrase în familia Kosmodemianski. Nimeni nu știa de discuțiile pe care le avea Zoia la comitetul raional al Comsomolului. Din toate astea, mama Zoiei, Liubov Kosmodemianskaia, află numai hotărîrea fiicei sale:

— Mamă, plec. Plec pe front în spatele dușmanului!

Zoia, fata slăbuță, fiica iubită care-i adusese mamei atîta bucurie și îi pricinuise atîta grijă și neliniște, copila aceasta plăpîndă devenea partizană. Ea dorise asta, Zoia ceruse să fie trimisă în locul cel mai greu, Zoia insistase să fie lăsată să lupte.

— Ascultă-mă, mamă, nu pot rămîne aici. Nu pot! Tu singură îmi spuneai că un om trebuie să fie cinstit și curajos. Ce trebuie să fac cînd dușmanul e atît de aproape? De-ar veni dușmanul aici n-aș mai putea trăi... Tu mă cunoști, nu pot fi altfel!

... Cine nu știe astăzi, cine n-a auzit de legendara partizană Tanea, cum i se spunea, fata de șaptesprezece ani pe care hitleriștii au schingiuit-o, au bătut-o, au purtat-o în picioarele goale prin zăpadă, cu o tăbliță de gît, pe care scria „Incendiator", și au spînzurat-o în fața locuitorilor zguduiți și indignați, în satul Petrișcevo?

Chiar și moartea Zoiei i-a înspăimîntat pe fasciști. Bătută, chinuită, desculță, Zoia Kosmodemianskaia, partizana Tanea, se uita în jur cu ochi limpezi, la pămîntul ei, la oamenii care vorbeau aceeași limbă cu ea și gîndeau ca ea și găsea în toate o forță care-i înfricoșa pe fasciști și pe care ei nu puteau s-o înțeleagă.

— Hei, tovarăși! strigă Zoia înainte de moarte. Ce sînteți așa posomoriți? Fiți curajoși, luptați, nimiciți-i pe fasciști, dați-le foc, otrăviți-i. Mie nu mi-e teamă să mor, tovarăși! E o fericire să mori pentru poporul tău!

... Au trecut de atunci douăzeci de ani. O lună după moartea Zoiei, armatele sovietice au început să-i alunge pe fasciști din apropierea Moscovei. Trupul neînsuflețit al Zoiei a fost adus la Moscova și înmormîntat la cimitirul Novodevicie. Și de douăzeci de ani florile nu vestejesc pe mormîntul Zoiei Kosmodemianskaia, Erou al Uniunii Sovietice. Din India, din Franța, din Bulgaria, din orice colț al pămîntului, oamenii care urăsc fascismul, care își iubesc patria, care iubesc libertatea vin cu flori la mormîntul Zoiei și-și pleacă capul cu respect și dragoste în fața eroismului ei. Copiii din Moscova vin la Novodevicie și-și povestesc în șoaptă, unul altuia, despre Zoia Kosmodemianskaia, fata care a murit eroic, cu curaj și bărbăție, luptînd pentru fericirea pămîntului pe care s-a născut, pentru distrugerea fasciștilor, pentru pacea pămîntului acestuia, pentru libertatea și demnitatea omului.

Ilustrații: N. POPESCU

V. BÎRZĂ
Ilustrații: A. STĂNESCU

Sanitara din linia întîi

In cimitirul din Radna, pe malul Mureșului, printre mormintele celor peste 40 de eroi ai școlii de subofițeri de rezervă se află mormîntul Elenei Chiriță, străjuit de un brad tînăr, stufos. Pe movilița de pămînt sînt întotdeauna flori aduse de pionieri, în semn de recunoștință pentru devotamentul și dragostea Elenei Chiriță pentru patrie, pentru popor.

★

Povestea adevărată a sergentului-erou Chiriță Elena începe în Suseni, un sat dîmbovițean de deal. Cătunul în care s-au născut cei șase copii ai lui Ștefan Chiriță aparținea comunei Bogați. Amăgitoare denumire! De unde bogăție? Din cei 20—30 de ari rîpoși pe care-i avea badea Ștefan ori ceilalți țărani deopotrivă cu el? Bogați erau moșierii. Pe pămînturile lor trudea și familia Chiriță. Au lucrat mai întîi părinții singuri. Pe urmă și copiii, unul după altul, pe măsură ce creșteau. Elena, fiica cea mai mică, nu împlinise încă 10 ani cînd a trebuit să muncească lîngă cei mari. Abia a isprăvit 3 clase primare. Cu toate că iubea lumina cărților, cu toate că în fiecare an se număra printre premianți, a trebuit să-și întrerupă învățătura și, copil fiind, să înceapă să muncească.

Mai tîrziu a plecat la meserie la o patroană din Leordeni. Dar patroana, în loc să-i dea învățătură, o punea să-i vadă de copii, să spele vase, să frece dușumele, să care apă...

Într-o zi, Elena a plecat la Tîrgoviște. Dar și stăpînii de la tîrg erau tot atît de haini la inimă ca și cei de la sat.

Primăvara anului 1942 a găsit-o pe Elena Chiriță la farmacia Spitalului 303 din București, angajată ca femeie de serviciu. Avea pe atunci 24 de ani. Cu cîte îi rămăsese viața datoare!

★

...Septembrie 1944. Asupra satelor de pe Valea Mureșului se abătuse umbra morții. Peste tot erau distrugeri, explozii, fum înecăcios. De la Curtici spre Arad și mai departe, pînă dincoace de Lipova și Radna, drumurile erau înțesate de populația refugiată, care își părăsea casele, avutul, locurile dragi. Oamenii plecau în pribegie. Fugeau din calea fasciștilor cotropitori care atacaseră frontiera de vest a țării, ocupaseră vremelnic mai multe localități, semănînd în drumul lor suferință și moarte.

Pe la mijlocul lunii septembrie, trupele hitleriste-horthiste ajunseră în zona Păuliș—Cuvin—Miniș—Cladova. Aici însă s-au izbit de zidul de granit ridicat de ostașii romîni, care organizaseră apărarea la ieșirea Mureșului din defileu. Zadarnic au încercat dușmanii să treacă peste apărarea ostașilor noștri. Au bombardat cu artileria și aviația, au izbit cu tancurile și cu infanteria, dar degeaba. Detașamentul Păuliș — în frunte cu bravii elevi infanteriști ai Școlii de subofițeri de rezervă Radna și ostașii batalionului I din Regimentul 96 infanterie — nu s-a clintit un pas de pe poziția încredințată spre apărare.

În acest sector se afla pe vremea aceea și Elena Chiriță. Mult s-au mai minunat ostașii cînd au dat cu ochii de fata aceea oacheșă, cu privirea ageră și cozile ca pana corbului azvîrlite pe spatele puțin adus sub apăsarea unei răniță grele. Nici unul nu știa cine era, de unde răsărise și ce căuta acolo unde stăpîneau primejdia și moartea. Elena se strecura printre explozii, hotărîtă și fără pic de teamă, de parcă ar fi fost de multă vreme în prima linie de luptă.

— Aici e batalionul întîi, fraților?

— Aici. Pe cine căutați? întrebă mirat un soldat.

Fata n-a mai stat să răspundă. Auzise în apropiere geamăt de rănit. Va să zică, nimerise bine și la timp. Aici, în susul văii Cladovei, pe înălțimea cu cota 471 se aflau răniți din trupurile cărora mușcaseră gloanțele și schijele vrăjmașe, oameni care sufereau și care, poate, se sfîrșeau în chinuri.

Alergă spre locul de unde veneau vaietele. Sări peste boschete și peste gropi, se strecură pe lîngă trunchiuri

de copaci zdreliți și se apropie de rănit. Puse raniţa alături, scotoci grăbită în trusă și începu să panseze cu grijă rănile ostașului.

*

Cum ajunsese Elena Chiriță, din femeie de serviciu la farmacia unui spital din București, sanitara unei unități din linia întîi a aflat-o mai tîrziu întreg detașamentul Păuliș. Spitalul Z.1. 303, evacuat la Lipova, era tixit de răniți. Numai cu mare greutate personalul sanitar putea face față operațiilor de primire și de triere a răniților, de intervenție chirurgicală, de pansare, de evacuare. Uneori, medicii și surorile cădeau doborîți de oboseală. În asemenea condiții, Elena nu putea sta nepăsătoare. Inimoasă cum era, zile și nopți în șir a lucrat alături de surori și medici.

Multă alinare a adus ea atunci răniților, cu vorba ei duioasă și cu fapta mîinilor ei gingașe și pricepute. Un lucru însă nu înțelegea Elena: de ce numai unii dintre răniți veneau la spital pansați, în timp ce alții ajungeau aici cu rănile deschise. Ar fi vrut să știe de ce aceștia din urmă nu erau și ei îngrijiți pe loc, ca ceilalți? Doar pierdeau o groază de sînge pînă la spital, se vlăguiau.

— Sîntem de la batalionul întîi, o lămureau răniții. Acolo sus, în pozițiile noastre, nu există sanitar.

Elena se cutremură... „N-au sanitar și cine știe cîți oameni zac poate acolo cu rănile deschise și apoi vin atîta cale“ — se gîndea ea cu amărăciune.

„Mă duc la ei ca sanitar“ — hotărî ea.

Și-a spus gîndul șefului. Acesta nici nu a vrut să audă:

— Ce să cauți tu acolo? Și apoi, nici nu ai școală sanitară. Vezi-ți de treabă!

A lăsat privirea în pămînt și n-a răspuns nimic. Așa era. N-avea pregătire sanitară. Ce putea face? „Și dacă n-am școală, ce-i — își spunea ea. Nu știu să pansez? N-am dezinfectat aici atîtea răni? Nu le-am pansat?“

A plecat din nou, hotărîtă să-l convingă pe șef. Nu l-a găsit. N-a mai așteptat. A căutat o raniță, și-a îndesat în ea la repezeală pansamente și medicamente. A lipit apoi pe ușa farmaciei un bilet: „Eu am plecat în linia I“. Și a pornit la drum. A trecut peste cîmpuri, a urcat în susul văii Cladovei, pînă la cota 471. În timpul luptelor pansa răniții, îi îmbărbăta, îi ajuta să se evacueze la spital. Și nu o dată i s-a întîmplat să pună mîna pe armă și să tragă în puhoiul de atacatori fasciști sau să pornească împreună cu infanteriștii la asalt, în strigăte de „ura!“.

După zile și nopți de lupte, bătrînul Mureș își unduia din nou apele, în liniștea de vis a defilelului. Prin văile Cladovei nu mai răpăiau mitraliere. Văile nu mai vuiau de trosnetele exploziilor. Nu mai uruiau motoare pe șosele, nici corbi metalici prin văzduh. Nu mai gemeau pădurile. Iar locuitorii se întorceau la casele lor cu sufletul plin de recunoștință pentru ostașii sovietici și romîni care luptaseră pe aceste meleaguri. Frontul se mutase undeva mai departe, spre apus. Zdrobit și alungat, dușmanul își tîrîse trupul sfîrtecat către Tisa.

Eroismul cu care s-au bătut ostașii detașamentului de la Păuliș a făcut repede ocolul țării. Multe nume de viteji au devenit cunoscute. Dar numele voluntarei Elena Chiriță a rămas atunci necunoscut, cu toate că fusese de două ori decorată în aceste lupte. Ostașii batalionului I din Regimentul 96 infanterie și elevii Școlii de subofițeri rezerviști de la Radna îi cunoșteau vitejia. Despre faptele ei auziseră și locuitorii din împrejurimi. Unii medici ai spitalului, care nu fuseseră de acord cu plecarea ei în linia întîi, la înapoiere o amenințaseră cu trimiterea ei în fața Curții marțiale pentru dezertare și furt de medicamente.

Comandantul n-a ținut seamă de aceștia. A chemat-o pe Elena Chiriță și a felicitat-o în fața elevilor. Iar în foaia de propunere pentru decorare a Elenei Chiriță el a arătat admirația ostașilor romîni și sovietici pentru această sanitară, luptătoare neînfricată.

*

... Ce-o fi hotărît-o pe Elena Chiriță să pornească mai departe, spre apus? Oare numai faptul că batalionul ei rămînea fără sanitară? Se poate să fi fost și acesta un motiv. Dar nu a fost singurul. În cugetul Elenei își făcuse, desigur, loc o lumină nouă. Auzise că undeva, în lume, sînt și alte rînduieli, mai drepte, că ostașii aceia cu steluță în cinci colțuri la bonetă vin dintr-o țară unde nu sînt domni și slugi, unde copiii nu sînt smulși de lîngă cărți...

Cînd batalionul I din Regimentul 96 infanterie a plecat din nou pe front, Elena Chiriță, echipată de război, se afla încolonată într-unul din plutoane. Lăsase la farmacie o cerere de demisie și plecase din nou să lupte. Din cînd în cînd adresa cîte o carte poștală comandantului, care condusese luptele acolo unde își făcuse „ucenicia“ de luptător și primise „botezul focului“. Erau rînduri modeste și sincere, la fel ca și sufletul și gîndurile aceleia care le scrisese: „Veți ști, cum v-am mai scris, că sînt departe. Aș dori și eu veşti frumoase din țară și dacă se poate să vorbiți dv. cu domnul farmacist... căci nu mi-a prezentat demisia la biroul mobilizării și spitalul m-a dat dezertoare...“

„Luptă, sergent Chiriță Elena — i-a răspuns fostul ei comandant. Luptă mai departe, acolo unde ești. Cu «dezertori» ca tine, țara se mîndrește“.

Elena Chiriță a luptat mai departe. Dar ea n-a apucat să-și vadă țara fără domni și fără slugi. A căzut rănită în bătălia Budapestei. „Înainte, băieți“ — a mai apucat ea să strige către tovarășii de luptă și a rămas fără cunoștință, copleșită de dureri.

Unul dintre comandanții Elenei Chiriță, în a treia foaie de decorare, a consemnat următoarele:

„În ziua de 1.1.1945, în atacul de la Forasy Maior, cade rănită grav de un proiectil de brand, fiindu-i fracturate ambele picioare.

Pentru devotamentul și spiritul ei de jertfă, care au contribuit în mare măsură la antrenarea soldaților batalionului I la atac, propun să fie decorată cu medalia «Virtutea militară» clasa a II-a, pe care o merită cu prisosință“.

Adusă în țară, Elena Chiriță s-a stins din viață pe patul unui spital din Arad.

Alături de miile de jertfe ale poporului nostru, jertfa Elenei Chiriță stă la temelia vieții noi pe care o trăim.

TĂURAŞUL

Acţiunea povestirii „Tăurașul“ de PETRE LUSCALOV se desfăşoară într-un sat colectivizat de lîngă Dunăre.

Într-o zi, din pricina învălmăşelii provocată de lupta unor tauri din cireada gospodăriei, Mitică, un tăuraş de rasă, pe care copiii îl luaseră în grija lor, se rătăceşte în Delta Dunării. Cîţiva colectivişti pornesc în căutarea lui. Un grup de pionieri, prinzînd de veste, se hotărăsc să pornească şi ei într-o „expediţie“ pentru a-l găsi.

Reparînd o barcă veche cu velă, Dihorul, Negoiţă şi Cocostîrc, sub comanda lui Matei, pornesc în zorii zilei.

Primele aventuri se şi ivesc. La un moment dat sînt gata să dea piept cu o turmă de mistreţi, care pînă la urmă se dovedesc a fi simpli purcei.

Expediţia îşi continuă drumul. Băieţii ajung în iezerul Călăraşilor. Aici barca lor fiind putredă începe să ia apă, dar cei patru nu-şi pierd cumpătul şi scot apa cu ajutorul pălăriilor, navigînd către insula care se vedea în zare. Dar pretinsa insulă nu era altceva decît un cîrd de mii şi mii de raţe sălbatice, care la apropierea bărcii se înălţară în văzdun. Barca însă nu mai era ameninţată de înec, pentru că apa începu să fie din ce în ce mai mică. Sătul de expediţie, Cocostîrc se întoarce acasă, neavînd răbdare să ducă pînă la sfîrşit misiunea încredinţată de detaşament. Ceilalţi trei pionieri înaintează pe iezer, şi după cîţiva kilometri de mers dau de pămînt. Aici surprind o discuţie între Stuf şi Bărbosu, doi hoţi care l-au prins pe tăuraş şi vor să-l vîndă. Copiii reuşesc să pună mîna pe tăuraş şi să fugă cu el.

(Urmare din numărul trecut)

Iată cum, continuă Matei cu ochi scăpărători. Eu mă tîrăsc pînă la tăuraş...

— Şi...

— Voi trageţi cu praştiile şi stingeţi felinarele... Tai funia şi o şterg cu Mitică!

— Numai să nimerim felinarul, se îndoi Negoiţă. Tu ce zici, Dihorule, îl nimerim?

Dihorul închise un ochi, îşi dădu capul uşor pe spate privind lung spre felinar.

— Mda...

Ceilalţi doi îl urmăreau cu răsuflarea tăiată.

— Se poate, spuse el într-un tîrziu întorcîndu-se spre Matei. Cioburi îl fac. Dar tu cum ai să treci prin mărăcinii ăştia? Din locul unde se aflau băieţii şi pînă la colibă se întindea un covor de mărăcini uscaţi, deşi ca peria, cu ghimpi lungi şi ascuţiţi.

— Am să trec, se încăpăţînă Matei. Scoteţi-vă cravatele şi înfăşuraţi-mi mîinile... Repede, băieţi!

— Cînd am să sar lîngă Mitică, trageţi în felinar, le şopti Matei culcîndu-se la pămînt. Aţi înţeles?

— Am înţeles, răspunseră cei doi lungindu-se şi ei în bozii cu praştiile pregătite.

Azvîrlindu-se înainte, Matei începu să se tîrască în coate spre colibă. După cîţiva paşi nimeri în tufele de mărăcini. Porni dîrz mai departe, strivind mărăcinii cu mîinile înfăşurate. Ghimpii ascuţiţi şi veninoşi îi sfîşiau hăinuţa, îi înţepau mîinile, îi muşcau genunchii, îi zgîriau obrajii, zburliţi şi înfuriaţi parcă de îndrăzneala băiatului.

— Trebuie să-l scap pe Mitică... Trebuie să-l scap pe Mitică..., repeta în gînd Matei, strîngînd dinţii de durere şi înaintînd tîrîş prin mărăcinii încîlciţi... Numai de ar nimeri Dihorul felinarul... De ar nimeri felinarul!...

Acum era aproape de tăuraş. Prin mărăcini vedea la cinci paşi de el spinarea arcuită a lunganului ce ascuţea cuţitul. Deodată un ghimpe i se înfipse în cot pînă la os. Muşcîndu-şi buzele de durere, Matei gemu uşor şi prelung. Lunganul tresări, apucă puşca şi se întoarse fulgerător spre mărăciniş. Matei încremeni. Bărbosu stătea la trei paşi în faţa lui şi-l privea drept în ochi, cu ochiul lui verde ce scăpăra ciudat, ca o piatră de inel, în lumina tremurătoare a felinarului.

— Hei, tu ăla de acolo, ieşi afară din mărăcini! strigă Bărbosu deodată deşurubîndu-se parcă în aer şi scoţînd piedica puştii.

Matei simţi cum sîngele îi îngheaţă în vine. Privind la el, cu puşca în mînă, Bărbosu aştepta. Trebuia să se ridice. Deodată, lunganul ridică puşca şi îndreptînd-o undeva în stînga lui strigă cu o voce cruntă şi înspăimîntătoare:

— Ieşi că trag! Ieşi!

Abia acum Matei înţelese că lunganul nu-l vede. Orbit de lumina felinarului, pungaşul nu zărea în jurul lui decît un cerc ameninţător de umbre şi de întuneric. Făcu un pas înainte, parcă vrînd să intre în mărăcini şi, deodată cuprins de o frică neînţeleasă, îşi scuturâ umerii, aruncă puşca şi ridicînd sticla de rachiu o duse la gură şi sorbi cu sete.

Clătinîndu-se pe picioare, Bărbosu se aplecă, ridică cuţitul şi o porni spre tăuraş. Nu mai era o clipă de pierdut. Matei făcu un salt din mărăcini şi apăru în cercul de lumină al felinarului.

— Acum!

Două pietre albe zumzăind ca nişte viespi înfuriate sfîşiară una după alta întunericul. Prima izbi sticla felinarului. Ea explodă într-o ploaie de ţăndări, azvîrlind în sus o flacără roşie amestecată cu fum negru. A doua piatră lovi felinarul pieziş dintr-o parte. El zbură de pe par, învîrtindu-se în aer ca o planetă în flăcări şi bufni rostogolindu-se la picioarele Bărbosului. Dihorul şi Negoiţă îşi atinseseră ţinta.

— Pelicanii, miliţia, se sperie Bărbosu, azvîrlindu-se la pămînt şi alergînd în patru labe spre puşcă. Trage în ei, Stuf! Trage în ei!

Profitînd de zăpăceala pungaşilor, Matei ajunse lîngă tăuraş şi, aruncîndu-i funia dintr-o singură mişcare, îi şopti repede la ureche:

— Eu sînt... Matei... Fugi, Mitică, fugi că te taie!

Tăuraşul nu se lăsă prea mult rugat. O luară amîndoi la fugă.

Lîngă perdeaua de trestie Dihorul şi Negoiţă îl aşteptau. Fără să spună vreun cuvînt, cei doi li se alăturară şi toţi patru se repeziră în stufăriş. Zburau ca vîntul.

Străbătînd în fugă păpurişurile, cei trei băieţi urmaţi de tăuraş ajunseră la malul iezerului şi se repeziră la locul unde ascunseseră barca cei doi pungaşi. Se opriră înmărmuriţi. Cineva luase barca. Pe nisipul ud şi moale, se zăreau urmele unor bocanci cu ţinte, întretăindu-se, ici-colo, cu urma şerpuitoare a bărcii ce fusese tîrîtă în apă. Cei trei băieţi stătură nemişcaţi cîteva clipe, ascultînd cu urechile ciulite liniştea adîncă din jur. În umbra sălciilor pletoase prin care

razele lunii se cerneau zburînd ca niște cărăbuși de lumină, băieților li se părură că deslușesc silueta unui om uriaș, cu păr zburlit și ochi piezișI, de flăcări albastre, ce îi privea în tăcere. Se strînseră zgribuliți în jurul tăurașului. Nu era nimeni. Deasupra lor stelele păleau, cerul întunecat se destrăma din răsărit într-o lumină viorie străbătută de aburi trandafirii. Se crăpa de ziuă. Pe iezer, insulițele negre răsăreau ici-colo prin văzduhul cenușiu și tulbure, despicînd cu spinările lor negre întinderile de cristal ale apei. La cîțiva pași de mal băieții zăriră barca lor înecată, rămasă pe o coastă, cu pînza aplecată deasupra apei, fluturînd ușor în adierea dimineții.

— Să nu pierdem vreme, băieți, le șopti înfrigurat Matei. Lunganul și celălalt vor sosi aici din clipă în clipă. Să golim barca de apă și să plecăm.

— Așa e, s-o ștergem, spuse Negoiță.

Repezindu-se în apă, cei trei băieți traseră barca pe uscat și o goliră. Sfîșiindu-și poala cămășii cu dinții, Dihorul înfundă gaura din fundul bărcii cu cîrpă, îndesînd deasupra bucăți de smoală. Apoi înălțară catargul, întinseră pînza și potriviră lopețile.

— Hai Mitică, hopa sus, strigară veseli băieții către tăuraș, îndemnîndu-l să se suie în barcă. Dar tăurașul nu voia să se urce. Se apropia speriat de barcă cu coada în vînt, se proptea brusc pe picioarele din față, fulgera aerul cu cornițele lui sidefii și apoi o zbughea înapoi spre păpuriș, răscolind nisipul cu copitele. Clipele treceau. Deodată, undeva în apropiere, păpurișul începu să foșnească amenințător, însoțit de plescăituri zgomotoase de apă. Cei doi pungași, care se dezmeticiseră între timp, se apropiau în fugă.

— Hai Mitică, urcă sus, Mitică! strigau băieții, trăgîndu-l cu desperare de funie spre barcă, ascultînd îngroziți plescăiturile apei ce se auzeau din ce în ce mai aproape. Tăurașul parcă înnebunise. Cum zărea barca, încremenea, pe picioarele din față, scuturîndu-și capul cu încăpățînare, și apoi sărea fulgerător înapoi, mugind și trăgîndu-i pe cei trei băieți după el. Acum pungașii erau aproape. Prin foșnetele păpurișului, prin plescăiturile de apă băieții i-auzeau gîfîind și icnind, îndemnîndu-se la fugă unul pe altul, și azvîrlind din cînd în cînd blesteme înfiorătoare. Totul părea pierdut.

— Fugiți, băieți... ne-au prins! strigă îngrozit Negoiță, dînd drumul funiei și repezindu-se dintr-un salt în barcă. Dihorul azvîrli și el capătul funiei și bîlbîind ceva de neînțeles îl urmă în fugă.

— Înapoi, fricoșilor, tună Matei, rămînînd pe loc și trăgîndu-l singur pe tăuraș de funie spre barcă. Scoate-ți cămașa, Dihorule! Repede! Leagă-l pe Mitică la ochi!

Dihorul se opri. Alb la față, își scoase cămașa cu mîini tremurătoare. Pe jumătate gol, slab și deșirat, Dihorul se repezi la tăuraș și-i azvîrli peste cap cămașa cu poalele sfîșiate.

— Hai Mitică! Urcă, Mitică! urlau cei doi băieți, împingînd tăurașul spre barcă.

Mugind speriat, scuturînd cu putere din cap ca să scape de cămașa ce îi flutura între coarne, Mitică se pomeni în barcă. Era și timpul. Culcînd la pămînt păpurișul ce le atinea calea, înjurînd de mama focului, cei doi pungași se năpustiră spre barca băieților care se desprindea de mal cu lopețile ridicate în aer.

— I-am prins! urlă triumfător Bărbosu, străbătînd în salturi mari plaja de nisip și, făcînd o săritură fantastică în aer, zbură spre barcă. Lopețile coborîră fulgerător ca două aripi care se strîng și apoi se desfășoară din nou larg în văzduh. Barca țîșni înainte. În loc să înhațe barca băieților, mîinile Bărbosului bătură neputincioase aerul și el se întinse cît era de lung în apă. După o clipă se ridică strănutînd și scuipînd, strigînd din cînd în cînd cu glas tînguitor:

— Pune mîna pe ei, Stuf! Tăurașul bă, nu-i lăsa! Pune mîna pe ei!

Fugind după barcă pe fundul nămolos al iezerului, înotînd, răsuflînd zgomotos pe nări, ridicîndu-se din nou în picioare și desfăcînd talazurile cu pieptul lui puternic, Bărbosu se ținea după barcă, scrîșnind din măsele. Din cînd în cînd rîdea viclean, șuierător, scuturînd un lanț de tinichea ce-l purta la gît, ademenindu-i prostește pe băieți:

— Stați, mă, că vă dau lanțul... Unde fugiți, mă? Ia uite la neica cum strălucește, auziți-l cum sună... Clinc, clinc, clinc. Stați, mă, să vi-l dau. Uite-l, mă, luați-l, mă!

Dar băieții nu-l ascultau. Vîsleau voinicește. Distanța dintre ei și Bărbosu creștea văzînd cu ochii.

Cerul se limpezise. Stelele păliseră. Numai ici-colo printre niște nori de catifea galbenă, cu chenar de aur, mai pîlpîia strălucind cîte o stea întîrziată.

— Priviți, băieți! strigă deodată Dihorul, oprindu-se din vîslit și arătînd cu brațul spre un pîlc de sălcii de pe malul insulei. Băieții se răsuciră într-acolo. Lungă, subțire și neagră ca o știucă, barca pungașilor țîșni dintre sălcii pe apă.

— Ăsta-i șeful lor! Vin după noi! strigă Matei, privind neputincios spre pînza bărcii care atîrna moale în aerul neclintit al dimineții. La vîsle, băieți! La vîsle!

Împingîndu-l pe tăuraș spre fundul bărcii, cei trei băieți strînseră pînza și, montînd lopețile de rezervă, se aruncară fiecare la locul lor.

În urma lor, dinspre sălcii, șase lopeți albe se ridicară, străfulgerînd văzduhul și apoi căzură piezișI, răsucindu-se în apă. Barca pungașilor păru că încremenește o clipă, tremurînd din încheieturi, și apoi țîșni înainte ca o săgeată. Începea o cursă îndrăcită.

(Sfîrșitul în numărul viitor)

Ilustrații: COCA CREȚOIU

Nepotul podarului

de IRIMIE STRĂUȚ
Ilustrații: GH. ADOC

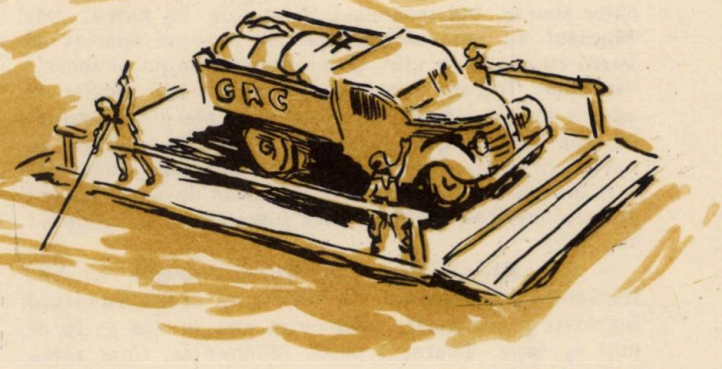

De ani de zile, oamenii treceau Mureșul în acel loc cu podul plutitor, brodul, cum i se mai zice, mînat cu pricepere de moș Precup Bivolaru. Brodul poartă de pe un mal pe altul, zi și noapte, oameni și animale, mărfuri și care de povară, ba și mașini, tractoare ale S.M.T.-ului și autocamioane ale gospodăriilor colective.

În vacanță pe podar îl ajută și Onu lui Jeb, nepotul său, un băiat de vreo 13 ani, pionier la școala din sat. Vine cu el și un prieten de joacă, unul Grigoruț Vingărzan. Atunci nepotul îl înduplecă pe moșneag să-i lase la cîrma podului plutitor.

De-un timp bătrînul se arăta însă tot mai mulțumit de sprijinul copiilor și al oamenilor care foloseau podul, deși el nu ținea s-o recunoască.

Mai an Ioanea lui Pătruț din Runc, președintele sfatului, i-a propus să lase pe altul în locul său la brod și să treacă la pensie. Moșneagul așa s-a supărat la spusele președintelui, că două zile n-a mai vrut să stea cu nimeni de vorbă.

Cum să lase el brodul, alături de care se poate spune că și-a trăit toată viața, la bine și la rău?!

Cei de la sfat l-au înțeles și nu l-au mai supărat. L-au lăsat să stea mai departe podar, dîndu-i și pensia cuvenită. Acum moș Precup e mai tihnit de munca lui, povestind cu mîndrie de prețuirea pe care i-a arătat-o statul dîndu-i pensie.

Onu și prietenul său Grigoruț au auzit de zeci de ori povestea cu pensia; cum și de către cine a fost chemat la sfat cînd i s-au dat primii bani; cum l-a primit Ioanea lui Pătruț, președintele, cum i-a strîns mîna și ce i-a spus...

Au trecut aproape doi ani de atunci. Vorba bătrînului e la fel de limpede, ochii la fel de fără astîmpăr, însă mîinile și picioarele parcă nu vor să-l mai asculte tot așa... Și de-aia poate îi lasă pe cei doi copii să-i dea cîte o mînă de ajutor. Cînd îi vede pășind repejor spre căsuța de pe malul Mureșului parcă se mai însenin ează în jur.

— He-he-he! Bine-ați venit, băieți! Ce mai veste-poveste?

Și copiii îi înșiră tot ce mai e nou prin sat. Ba că Ileana lui Județ, văduva cu cinci copii, iar a primit atîtea bucate de la gospodărie de nu-i mai încap în casă. Sau că Lunaia, vaca aceea care dă 5.620 litri de lapte pe an, are doi viței pintenogi, sau că la căminul cultural flăcăii gată de pus în scenă o piesă nouă.

Ultima dată i-au adus bătrînului o veste neașteptată. La început s-au ferit să i-o spună de-a dreptul de teamă că o să-l mîhnească. Dar chiar moșul le-a dat curaj să rostească ce-aveau în gînd. Stătea posomorît și privea oglinda apelor gălbui, tulburată din loc în loc de văluriri, cînd le spuse:

— He-he, băieți, că mult ne dă brodul ăsta de lucru... De-am avea aici pod cum se cere, atunci... he-he!

— Păi, o să și avem pînă-ntr-un an..., sări să-l bucure Grigoruț înainte de a prinde de știre că Onu îi face semne să tacă. Dar vorba fusese aruncată.

La început bătrînul părea că nu auzise vestea.

Între el și copii se lăsase liniște cîtăva vreme. Moșul începuse a pîcîi mai des din pipă, privind undeva peste ape.

— Hm! Va să zică asta era. Bine, măi băieți, bine, dragilor, c-am ajuns s-o văd și pe asta. Voi poate nu pricepeți de ajuns ce veste mi-ați adus, mă sticleților. Am visat și eu cîndva ziua asta, să avem și noi pod peste Murăș, să-mi pot da și eu hodinei ciolanele trudite.

Toată ziua cu pricina, podaru' a fost plin de bucurie. Și, alături de el, erau și cei doi copii care-l ajutau la condus bacul.

Către seară, pe cînd s-au mai rărit oamenii care să-l cheme între maluri, a auzit țipăt de om de pe malul celălalt:

— Moș Precup, moș Precup... Vin apele mari! Într-un ceas ne ajung! Vin apele... Pregătește-te!

Așa cum se afla, bătrînul își căută parîmele și împreună cu cei doi pionieri își asigură podul împotriva primejdiei. Tot atunci și-a tras pe mal cele două bărci ținute în rezervă pentru trecut oamenii în cazul că se strica brodul.

— I-auziți! Da' asta ce-o mai fi? Luați aminte și voi, zise moș Precup.

Copiii ascultară. De undeva din susul Mureșului răzbătea vuire surdă ca de vîntoasă îndepărtată, aducînd cu ea pala unei boare umede.

— E rîul învolburat...

— Nu... de altceva vă spun. Aplecați-vă urechea spre insulă... Parcă s-aud niște glasuri.

— Or fi viteii.

— Ce viței?

— Ai colectivei din sat. Îs vreo 20. I-au trecut ieri seara cu bărcile oamenii, să-i pășuneze. E și ciurdarul Vlaicu Bumbuș cu ei, da'geaba, că-i surd, pînă aude el vuietul apelor...

Moș Precup nu stătu mult să se mire cum de nu aflase de vecinătatea viteilor pînă acum, pricepînd că nu-i vreme de

pierdut. Mureșul începu să crească amenințător, să vină mai tulbure, purtînd cu el primii copaci dezrădăcinați.

Doar o clipă podarul păru că stă în cumpănă, apoi...

— Hai! Măi Onule, Grigoruț... Acu' să vă văd! Fuga la bărci...

Copiii se repeziră spre luntre, desfăcîndu-le din pripoane. Apoi începură să le opintească pe nisip spre apă.

— Grijiți să nu le răsturnați; nu vă îndepărtați de mine. Tu, Onule, stai la cîrmă, iar tu, Grigoruț... Doar cît săriră în barcă, că firul apei îi și luă pe copii. Moș Precup abia apucă să-i prindă din urmă, împingîndu-și luntrea cu o prăjină lungă.

Copiii luptau voinicește cu apele. Încet, încet, începuseră să biruie curentul, tăind pieziș firul apei.

Moș Precup i-ajunse. Le aruncă lanțul de priponit luntrea.

— Legați-l de-al vostru...

Acum toți trei urcau spre insulă. Pe malul ostrovului, viteii, speriați, mugeau înăbușit.

— Da' unde o fi umblînd ciurdarul?

Pe Vlaicu Bumbuș îl aflară cioplind o rădăcină, fără să aibă habar de ce se petrece în jur. Abia reușiră să-l lămurească de primejdie.

Cînd pricepu, se sperie grozav.

— Repede, repede! începu să bolborosească, alergînd de la un vițel la altul, mîngîindu-i pe cei mai slăbuți, vorbindu-le drăgăstos celor mai sperioși, ca unor copii, să-i liniștească.

— Copii, voi rămîneți aici cu viteii. Grijiți să nu se azvîrle în apă. Eu cu baci Vlaicu încep să-i trec dincolo...

— Păi... noi...

— Liniște, voi aveți o treabă de mare răspundere. Hai Vlaicule!

Cei doi bătrîni, ajutați și de copii, prinseră patru dintre cei mai mici viței și-i urcară în luntre.

Bărcile se îndepărtau repede, pieziș pe rîu, ocolind tot felul de cioate, aduse de valurile în continuă creștere. Ajunseseră pe la mijlocul apei, cînd Onu începu să țipe:

— Grigoruț, bagă de seamă.

Doi viței mai mărunței, cu ochii duși după cei din bărci, lunecară în rîu. Copiii, fără să ia în seamă răceala apei și primejdia, se repeziră după ei. Pe primul fugar, Grigoruț îl apucase de o ureche și-l aducea acum, înotînd pe lîngă el, spre mal. Pe al doilea Onu îl ajunse anevoie din urmă. Își petrecu mîna stîngă pe după capul său, iar cu dreapta tăia valurile spre mal. La ajutorul lui Grigoruț nu mai putea spera. El, după ce-l salvă pe boulean, îi păzea acum pe ceilalți viței, rotind un băț prin fața lor.

Onu nu mai stătu la îndoială. Simțind cît de sperios e vițelul, trase cu putere o gură de aer în piept și se afundă sub apă, începînd să-l înghiontească pe fugar din partea de către rîu. Îngrozit, animalul sări fără să vrea către insulă, o dată, de două ori, de trei ori, izbutind să scape de șuvoi și să se cațere pe mal. Băiatul, în schimb, cînd își scoase fruntea de sub apă, se văzu departe de mal, tras de curent spre capătul de jos al insulei.

Înota voinicește, simțindu-și răsuflarea anevoioasă, icnită.

Ochii împăienjeniți vedeau apa sărind în stropi prin fața sa, iar malul cînd se îndepărta, cînd se apropia. Dintre tufișurile malurilor se iți o clipă ochii lui Grigoruț, apoi dispărură în frunzișul tremurător, pentru ca imediat după aceea Onu să-și vadă prietenul dezbrăcat azvîrlindu-se spre el, în apă, cu o prăjină în mînă.

— Prinde-te de capăt!

Onu întinse palma și se agăță de prăjină. Apoi Grigoruț îl trase spre mal. Curînd amîndoi se aflau pe pămînt, îmbrățișați.

Începuse să picure. Fulgere prinseră a lumina împrejurimile, însoțite de tunete. Copiii deslușiră glasuri de oameni.

— Moș Precup! țipă Grigoruț.

— Baci Vlaicu! strigă Onu.

Dar nu erau numai cei doi bătrîni. Prin perdeaua de picuri repezi de ploaie se vedea plutind pe rîul zbuciumat către insulă un adevărat convoi de bărci. Erau colectiviști din sat chemați în ajutor de podar și ciurdar.

— Bravo, băieți, v-ați purtat ca niște adevărați pionieri, spuse primul om care puse piciorul pe pămînt, un bărbat înalt, cu o pelerină de ploaie aruncată peste umeri.

— Nu s-a pierdut nici un vițel, tovarășe Costea, răspunseră într-un glas cei doi, zgribuliți de ploaie, dar mîndri de ei, recunoscînd în bărbatul cel înalt chiar pe învățătorul lor. Oamenii se zoreau acum să îmbarce viteii și să-i treacă apa pînă nu era prea tîrziu.

Ultima luntre era cea a lui moș Precup. În ea își aflaseră loc și cei doi copii, ghemuiți pe fundul scobit sub un zăbun vechi al bătrînului.

PACEA

de VĂLERIA BOICULESI

Undeva,
în orașul cel nou care urcă pe zare,
am văzut o casă
cu pereții de soare...

O casă albă,
ca o hulubiță,
cu trandafiri abia răsădiți
și cu viță...

O casă nouă,
c-un iepuraș în geam și cu ușile deschise
să le treacă flăcăul de-a bușile...

O casă simplă ca un cîntec în zori
al schimbului întîi...
De cîte ori
trec pe aici, îmi place
să mă opresc!

Pe casă scrie
PACE!

...Și cît de-albastre
sînt cele patru semne de-alfabet
pe casa asta albă
ca un caiet!

ŞTIINŢA SOVIETICĂ
PRIMA DIN LUME

Secolul al XX-lea este un secol de mari realizări în domeniul ştiinţei şi tehnicii.

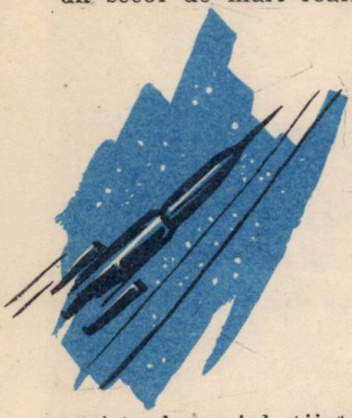

O uriaşă contribuţie în această privinţă a adus-o Uniunea Sovietică, unde omul, descătuşat de exploatarea capitalistă, a putut să-şi închine toate forţele sale progresului ştiinţei şi tehnicii puse în slujba omului.

Să încercăm, dragi cititori, să parcurgem cîteva din realizările şi proiectele de viitor în domeniul ştiinţei şi tehnicii sovietice, care au uimit omenirea prin îndrăzneala şi amploarea lor, cum ar fi zborurile în Cosmos efectuate de I.A. Gagarin şi Gherman Titov, pe care le cunoaşteţi cu toţii.

LA ATOMGRAD

Atomgrad? Se vor întreba, desigur, miraţi, cititorii care n-au auzit pînă acum de el. Iată despre ce este vorba: Atomgrad — oraşul atomului — nu e altul decît vestita Dubna, sediul atomiştilor sovietici, precum şi al celor din

ţările de democraţie populară. Institutul internaţional de cercetări nucleare de la Dubna a luat fiinţă acum cinci ani, şi la activitatea lui participă savanţi din douăsprezece ţări.

Multe dintre rezultatele cercetărilor întreprinse la Dubna au fost puse de pe acum în slujba poporului sovietic, a popoarelor ţărilor de democraţie populară, printre care şi ţara noastră.

Carotajul radioactiv, folosirea izotopilor în industrie, agricultură, medicină, iată numai cîteva dintre întrebuinţările date şi în ţara noastră energiei atomice. Supunerea energiei atomice va permite omenirii să dea viaţă unor proiecte cu adevărat fantastice. Cu ajutorul energiei atomice, pe care savanţii atomişti sovietici luptă s-o supună în folosul omului, vor putea fi într-un viitor nu prea îndepărtat cucerite deşerturile aride, secate mlaştinile şi reglementate cursurile fluviilor, mecanizate muncile subterane, schimbat climatul aspru al regiunilor polare.

Noile centrale atomice din Ural, Novo-Voronej, Ulianovsk vor produce energii uriaşe, care vor acoperi necesităţile energetice ale ţării. Şi nu numai atît: în 1980 savanţii sovietici prevăd acoperirea ţării cu o reţea de centrale electrice care vor produce o energie de 2.700 — 3.000 miliarde de kilowaţi-ore, adică o dată şi jumătate mai mult decît energia furnizată în 1960 de toate centralele electrice de pe glob.

14.000 DE MILE SUB MĂRI

Asemenea spărgătorului de gheaţă atomic „Lenin", o nouă navă a întărit nu de mult rîndurile flotei sovietice. E vorba de „Severeanka — primul submarin destinat explorărilor ştiinţifice. „Severeanka" e o maşină minunată, asemănătoare fantasticului „Nautilus" al căpitanului Nemo. Geniul lui Jules Verne a fost însă cu mult depăşit în ce priveşte utilarea tehnică a navei. Într-adevăr, submarinul este echipat cu cele mai moderne aparate destinate studierii apelor, a peştilor şi celorlalte vieţuitoare marine. Printre ele se numără un aparat electronic pentru măsurarea temperaturii şi salinităţii apei, un fotometru, sonde acustice, un aparat hidroacustic, instalaţii de fotografiere şi filmare submarină.

„Severeanka" a participat pînă acum la şase expediţii, parcurgînd 14.500 de mile, din Marea Barenţ, Atlanticul de nord, Islanda şi pînă în insulele Faer Oer şi Jan Mayen.

Mulţumită cercetărilor efectuate de submarin, au putut fi lărgite cunoştinţele privind regimul bancurilor de peşti, biologia a numeroase specii de peşti comestibili etc. Savanţii sovietici de pe bordul navei se străduiesc să descifreze misterele lu-

Sala maşinilor submarinului pentru cercetări ştiinţifice „Severeanka".

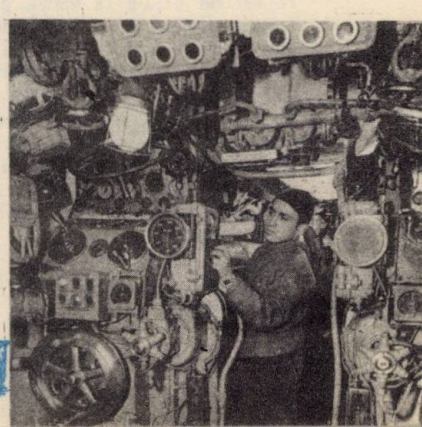

mii submarine, să îmbogățească cunoștințele despre uriașele întinderi de apă ale globului, să pună în slujba omenirii bogăția pe care acestea le ascund în adîncurile lor.

INTELIGENȚA MECANICĂ

Savanții sovietici se străduiesc să înlesnească munca omului. În această privință, ingeniozitatea inginerilor, tehnicienilor și a muncitorilor sovietici a dus la crearea unor mașini care, dirijate de om, contribuie la ușurarea muncii sale.

Să vorbim despre recenta realizare a trei membri ai Academiei de științe din Novosibirsk — I. Kozarev, E. Evreniov și V. Ustinov — care au reușit să descifreze vechile manuscrise ale poporului Maya, a cărui scriere rămăsese necunoscută pînă azi.

„Pamiati" — un nou și complex creier electronic care s-a fabricat în U.R.S.S. — fotografia a fost luată în faza de asamblare.

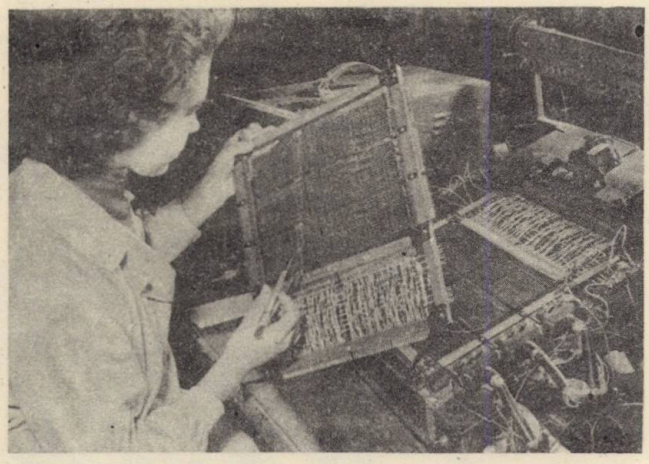

Mașinile electronice realizate de știința sovietică de cîțiva ani încoace sînt capabile „să creeze", căci au fost descoperite mecanisme care pot să-și stabilească singure programele, să învețe și să învețe pe alții. De pildă, au fost realizate mașini destinate chimiștilor, a căror „memorie" înregistrează date privind proprietățile și compoziția materiilor plastice și care pot elabora formulele și tehnologia privind producerea de noi materii plastice posedînd proprietățile mecanice și chimice cerute. La Kiev un grup de savanți și ingineri, conduși de academicianul Gnedenko și profesorul Amosov, a realizat o mașină care poate descoperi și diagnostica 30 de afecțiuni cardiace (boli de inimă) după 150 de simptome diverse. Iată deci că cibernetica va realiza o adevărată revoluție în medicină. „Nu mai e departe timpul — a declarat academicianul V. Trapeznikov — cînd profilaxia (prevenirea bolilor) va deveni principala ocupație a medicului, bolile fiind considerate ca un eveniment neobișnuit".

Întreaga activitate a mașinilor electronice ajută nu numai eforturilor de fiecare zi ale omului, ea revoluționează științele, tehnologia și industria și ajută la construirea comunismului.

CA ÎN BASME

Se pare că vechile basme populare despre copaci uriași cu fructe gigantice prind să devină astăzi realitate, înfiripîndu-se în realizări ce depășesc și cea mai avîntată imaginație.

E vorba de giberelină, o soluție realizată dintr-un filtrat din mediul în care a crescut ciuperca denumită Ghiberella funicura. Soluția preparată în vederea înlăturării unei boli care ataca culturile de orez ofilindu-le, aplicată acestora, a dat însă rezultate cu totul neașteptate, plantele începînd să se dezvolte uimitor de repede. Cu alte cuvinte, se descoperise mijlocul care să stimuleze creșterea plantelor. Cercetătorii biologi de la Universitatea din Moscova și de la Institutul de microbiologie al Academiei de științe a U.R.S.S. aduc o contribuție însemnată în studierea și aplicarea în practică a acestui fenomen neobișnuit. S-a stabilit astfel că giberelina, acest produs chimic, acționează asupra plantelor, iar influența ei se manifestă atunci cînd sînt tratate cu acest preparat semințele, mugurii sau lăstarii. Porumbul tratat cu giberelină poate

Parcela de varză specia „Moskovskaia pozdniaia". O varză cîntărește pînă la 15 kilograme.

atinge 5—6 m înălțime. Planta de varză se dezvoltă imens, frunzele de salată ajung pînă la 30 cm lungime, iar țelina poate căpăta grosimea brațului omenesc. Toate aceste minuni pot fi obținute cu cantități infime de giberelină. De pildă, cu numai 20 g la hectar se poate mări simțitor producția de cartofi, roșii sau struguri.

PROIECTELE VIITORULUI

Acestea ar fi doar cîteva din realizările științei sovietice. Cîteva, căci ele sînt atît de multe încît numai enumerarea lor ar ocupa întreg spațiul rezervat reportajului de față. Să vedem însă care sînt și proiectele legate de viitor, de construirea comunismului? Să încercăm să enumerăm cîteva dintre ele.

Uniunea Sovietică consumă astăzi o cantitate uriașă de apă pe secundă — o adevărată revărsare de apă egală cu debitul Volgăi. Pînă în 20 de ani însă, consumul se va tripla. Așa că savanții sovietici au și pus la punct un proiect potrivit căruia apele fluviilor nordice mai puțin folosite Peciora, Dvina de nord, Nazen și ale afluenților lor ar urma să fie îndreptate spre Volga, Nipru și Don. A fost, de asemenea, emisă ideea ca apele Niprului, Nistrului, Donului și Kubanului să fie captate către vărsarea lor pentru alimentarea cu apă a regiunilor sudice ale țării și pentru menținerea nivelului Mării Caspice, ale cărei ape scad mereu.

Alte lucrări nu mai puțin temerare sînt și ele

în curs de proiectare. Este vorba în primul rînd de proiectul inginerului P.M. Borisov în legătură cu construirea unui baraj în strîmtoarea Behring lung de 74 km, care, neutralizînd curenții reci, ar transforma Arctica într-o mare caldă, iar nordul Uniunii Sovietice, Statelor Unite și Canadei în regiuni înfloritoare. În orașul savanților ce se construiește în Siberia, lîngă Novosibirsk, se întreprind intense cercetări ale căror rezultate vor fi aplicate în timp scurt. Este vorba de folosirea fluviilor siberiene pentru producerea

energiei electrice și în timpul iernii, de verificarea elasticității materialelor în condițiile schimbărilor bruște de temperatură și de realizarea unor materiale rezistențe și la frig, și la presiune, de decantarea apelor din subsolul stepei Kulunde, operație care va transforma ținutul sterp într-o regiune roditoare.

Dezvoltarea uimitoare a științei și tehnicii sovietice a fost posibilă datorită Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, care a eliberat omul și i-a îndreptat forțele către știință, către creația tehnică. Cerințele construcției comuniste stimulează cercetarea științifică, asigurîndu-i condițiile necesare unei dezvoltări vertiginoase. Comunismul și știința sînt aliați de nădejde, factori indispensabili ai progresului omenirii.

AL. BRĂTESCU

La 19 noiembrie 1961 se împlinesc 250 de ani de la nașterea marelui om de știință M.V. Lomonosov. Savantul progresist a reprezentat, în vremea sa, o glorie a științei mondiale. Lomonosov, folosind în chimie metoda cîntăririi, descoperă în același timp cu Lavoisier legea conservării materiei cunoscută și de voi în școală: „în natură, nimic nu se pierde, nimic nu se cîștigă, ci totul se transformă". Studiind fenomene naturale ca lumina, căldura și electricitatea, ajunge la concluzia că toate acestea nu sînt altceva decît forme ale energiei. Lomonosov s-a ocupat și de geologie, izbutind să înfățișeze cauzele mișcării scoarței pămîntești. Concluziile sale sînt și astăzi valabile.

Trăind într-o epocă în care, după anumite concepții obscurantiste, fenomenele naturii erau interpretate ca manifestări ale „divinității" pe care omul nu le poate pătrunde și înțelege, Lomonosov arată că, dimpotrivă, prin cercetarea naturii și a fenomenelor ea poate fi cunoscută.

Lomonosov este socotit cel mai de seamă reprezentant al gîndirii materialiste, progresiste ruse din secolul al XVIII-lea.

În zilele noastre, uriașa cetate a științei de pe colinele Lenin din Moscova a primit numele său.

Universitatea Lomonosov

Din orice punct al Moscovei se zărește turnul cetății universitare, care numără 37 de etaje. 23.000 de studenți de toate naționalitățile învață aci, sub conducerea a 6.000 de cadre didactice, în condiții excepționale. Laboratoare, săli de studiu, o bibliotecă cu peste 2.000.000 de volume, care servește, la cerere, orice carte pe bandă rulantă, săli uriașe de sport, piscine, săli de dans, iată ce se află la dispoziția studentului ce urmează la „Lomonosov". 6.000 de camere mobilate confortabil, cu telefon, radio și televizor stau la dispoziția studenților care sînt interni.

În jurul cetății universitare se vor ridica noi clădiri-anexă ce vor ocupa o suprafață de încă 23 ha. Aci vor funcționa facultățile de științe umanistice, care se află deocamdată în vechile lor localuri. În felul acesta, întreaga viață universitară a Moscovei se va concentra la „Lomonosov".

Cetate a științei, Universitatea „Lomonosov" nu este numai un uriaș monument de cultură și artă, ci și un prinos de recunoștință și admirație adus omului de știință Lomonosov.

1

GHERMAN TITOV

oaspete drag al țării noastre

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej felicitînd pe Gherman Titov pentru eroica sa faptă.

2

În zilele de 14, 15 și 16 octombrie 1961, cosmonautul sovietic Gherman Titov a vizitat țara noastră. El a fost primit pe aeroportul Băneasa de conducători de partid și de stat, precum și de un imens public care a ținut să salute pe cosmonautul erou. Lui Gherman Titov i s-a înmînat Ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne" clasa I.

4

3

Cosmonautul sovietic a vizitat București, orașele Ploiești și Brașov, fiind întîmpinat cu căldură și dragoste de oamenii muncii.

1. Uriașa pasăre de oțel a aterizat pe aeroportul Băneasa. Încă o clipă și, în uralele entuziaste ale mulțimii, pe scara avionului apare Gherman Titov.

2. Zeci de mii de cetățeni aclamă pe Gherman Titov, care este însoțit de tovarășul Gheorghe Apostol, membru al Biroului Politic al C.C. al P. M. R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

3. La Ploiești, ca pretutindeni, Gherman Titov a fost întîmpinat cu entuziasm, căldură, prietenie și flori, multe flori.

4. Iată că pionierilor din Brașov li s-a îndeplinit un vis drag. Gherman Titov a venit în orașul lor. Au putut să-l vadă, să vorbească cu el și să-i dăruiască flori. Fiecare pionier ar dori să-i semene lui Titov, să fie tot atît de priceput și de curajos ca el.

PERIPEȚIILE LUI GHIȚĂ ȘI FĂNICĂ

de ASZTALOS ISTVAN
Ilustrație: PUIU MANU

Fănică și Ghiță dintr-a VII-a sînt prieteni buni. Fănică e slab și deșirat, Ghiță, dimpotrivă, e scund și bondoc. Prietenia lor s-a născut dintr-o mare pasiune: amîndurora le plac excursiile. Nu arareori îi surprinzi discutînd despre pasiunea lor, îi auzi făcîndu-și planuri mărețe de viitor:

— Ghiță, la vară plecăm în excursie în Delta Dunării! spune Fănică, iar Ghiță i-o întoarce imediat:

— Nu, frate dragă, la vară vom cere un împrumut de la stat și explorăm Polul Sud, ca și profesorul Racoviță.

Cei doi prieteni au trecut prin multe peripeții pe care, aflîndu-le și eu, m-am hotărît să le aștern pe hîrtie, ca să vă dați și voi seama de frumusețea locurilor pe care le colindă și de foloasele pe care le pot trage doi băieți curajoși dacă nu se tem de oboseală.

ÎN EXCURSIE LA VÎRFUL INEU

În zorii uneia dintre zilele vacanței de iarnă, cei doi prieteni iuțeau pasul către gară. Dacă i-ai fi văzut cărîndu-și rucsacurile, ai fi zis, căutînd o comparație, că sînt ca două furnici care cară cîte o minge de fotbal. Ce nu luaseră cu ei? Pijama, pătură, prosoape, o perniță, haine de schimb, conserve, pîine, caltaboș, slănină, ceapă, un ciocan, o frînghie, iar de rucsacul fiecăruia atîrnau un felinar, un bidon cu apă și mai știu eu cîte altele. Pe umeri mai duceau și cîte-o pereche de schiuri. Și totuși, în ciuda încărcăturii uriașe, Ghiță și Fănică au ajuns la gară la timp.

— Încotro, băieți? îi întrebă un călător bine dispus cînd se urcară în vagon.

— Către vîrful Ineu, răspunse Ghiță mîndru. Dar dumneavoastră?

— Eu merg doar pînă la poalele Ceahlăului, spuse călătorul rîzînd.

Trenul se urni din gară, scoțînd nori de fum. Gonea de-a lungul văii Someșului Mic, și conductorul anunța cu voce tare denumirea fiecărei stații, iar călătorul cel bine dispus găsea ceva de spus la fiecare oprire.

— Livada Someșului! anunța conductorul.

— Aici se prepară cea mai bună slănină afumată, spunea călătorul.

Apoi trenul trecu prin Dej și se îndreptă spre Bistrița, alergînd cu iuțeala fulgerului prin valea Someșului Mare. La Beclean s-au despărțit însă de linia ce ducea spre Bistrița, iar la Ilva Mică băieții luară trenul de Rodna, împreună cu călătorul cel vesel.

A urmat în scurt timp un sătuc — Măieru —, iar călătorul le atrase atenția să-și noteze denumirea localității pentru că acolo a copilărit și a urmat școala primară marele nostru scriitor Liviu Rebreanu. Apoi tovarășul de călătorie și-a luat rămas bun. Cobora la Sîngeorz-băi, cunoscuta stațiune balneară, unde avea să stea o lună de zile la odihnă. Ghiță și Fănică și-au continuat drumul pînă la Rodna. Aici, la poalele munților Rodnei, era și capătul liniei ferate. Cronicile spun că înainte de năvălirea tătarilor Rodna a fost unul dintre orașele cele mai mari ale Ardealului. Avea mii de locuitori, mine de argint, monetărie, ba chiar și o armată proprie. După năvălirea tătarilor, mulți locuitori au părăsit orașul și casele lor s-au distrus. De atunci, orașul n-are o întindere mai mare decît o comună.

Cei doi prieteni au pornit pe jos și pînă după-amiază au ajuns la Valea Vinului, o mică localitate minieră, de unde se extrage pirita. Au cerut găzduire la o casă.

Dis-de-dimineață au pornit spre Vîrful Ineu, înalt de 2.280 de metri, lăsîndu-și rucsacurile la acea casă. Au luat cu ei schiurile, cîteva sandvișuri și, bineînțeles, frînghia, un toporaș și felinarul, iar în bidoane și-au pus ceai fierbinte. Cînd răsări soarele, ei și începuseră urcușul. Era tare frig, zăpada scîrțîia sub schiuri, norii băteau parcă în roz, iar printre nori cerul se arăta albastru. Pe brazii de un

verde închis, zăpada scînteia ca o beteală. Către prînz, ajunseră pe pisc. De la acea înălțime, de o parte se vedea Ardealul, iar de cealaltă parte se zărea Moldova. După ce priviră minunata panoramă, băieții mîncară cu poftă, Ghiță scoase din buzunar o cutie de tablă în care puse o hîrtie albă pe care scrise următoarele: „În ziua de 3 ianuarie anul 1961 au urcat pînă aci doi prieteni, Fănică Turistul și Ghiță Gheorghiță. Cel care va găsi aceste însemnări este rugat să-și aștearnă semnătura lîngă semnăturile noastre." Bucuroși, Fănică și Ghiță și-au pus schiurile și începură să coboare. Pe drumul pe care veniseră întîlniseră prea multe stînci, așa că schimbară drumul.

De la jumătatea drumului, începea coborîșul mai lin și de aici au schiat în tihnă. Numai că în loc s-o ia pe drumul deschis s-au încurcat într-o pădure sălbatică, plină de stînci și copaci scorburoși.

Ghiță rămase pironit locului.

— Fănică, iată o peșteră.

Într-adevăr, Ghiță nu se înșela, acolo între stînci era intrarea strîmtă a unei peșteri. Într-o clipă pionierii noștri se aflau acolo.

— Să aprindem felinarele! hotărîră băieții. Hotărîrea era zadarnică, pentru că acasă uitaseră să toarne gaz în felinare. Noroc că Fănică fusese prevăzător și luase cu el cîteva lumînări rămase de la pomul de iarnă. După ce aprinseră una, intrară. În față mergea Fănică, cercetînd terenul cu un băț, iar Ghiță îl urma. El ducea lumînarea, ferind-o cu palma de curentul de aer mirosind a mucegai ce venea din interiorul peșterii.

După vreo zece minute de mers se aflau parcă într-o țară a basmelor. Bolta de stalagmite a peșterii strălucea, trimițînd către ei milioane de ape.

— Fii atent în jurul tău, să nu aluneci într-o groapă! îl preveni Fănică pe Ghiță. Într-adevăr, de-a lungul galeriei se aflau niște gropi mari, întunecoase. Fănică se opri înfiorat:

— Măi Ghiță, aici s-ar putea să dăm peste urși. Ghiță se opri și el.

— Atunci să ne întoarcem. Și se și întoarse zelos, dar atît de zelos încît se stinse și lumînarea, iar ei rămaseră în întuneric.

— Dă-mi chibriturile, îi spuse Fănică.

Ghiță scoase cutia de chibrituri, o scuturâ și-și dădu seama speriat că nu se mai afla în ea decît un singur băț. Rămaseră tăcuți un timp și în cele din urmă, răgușit, Fănică hotărî:

— Dă cutia, iar tu ține lumînarea.

Ghiță aștepta ținîndu-și răsuflarea. În sfîrșit, Fănică încercă să aprindă bățul. Chibritul sfîrîi, scoase scîntei, dar nu se aprinse. A mai încercat o dată, de două ori.

— I s-a rupt gămălia, zise în cele din urmă.

— Să încercăm totuși să găsim ieșirea pe întuneric, spuse Ghiță după o lungă tăcere.

— Ce vorbești, habar n-avem pe unde e și putem să nimerim în vreo groapă.

Mult timp au chibzuit și n-au scos nici o vorbă.

— Să ne căutăm în toate buzunarele, făcu Fănică.

— Eu nu am, sînt sigur, suspină Ghiță.

Însă cu toate astea își înfundă mîinile în buzunare.

— Am găsit! strigă Fănică. Numai un băț am găsit! Din nou a trebuit să încerce Fănică. N-a reușit de prima dată, dar a doua oară chibritul se aprinse, iar Ghiță duse lumînarea cu mîinile tremurînde deasupra flăcării. Pentru mai multă siguranță au aprins încă o lumînare și au pornit în grabă spre ieșire.

Tare s-au mai veselit cînd s-au văzut în afara peșterii. Erau însă mîndri că descoperiseră peștera aceea cu stalactite și stalagmite, despre care aveau să povestească tuturor colegilor atunci cînd avea să înceapă școala.

Ghiță și Fănică își puseră schiurile și porniră la vale.

A doua zi porniră către casă, bucuroși de frumusețile întîlnite în cale.

METODE ZOOTEHNICE

În scrisorile sosite la redacție, mulți pionieri se interesează despre creșterea animalelor, mai ales că sînt unii care au sub îngrijirea lor viței la gospodăria agricolă colectivă din sat.

L-am rugat pe tovarășul inginer I. Bordeianu *să vă vorbească despre creșterea și îngrijirea vițeilor.*

*

Am să vă povestesc despre gospodăria colectivă Călărașii Vechi, renumită pentru vacile pe care le are. Oamenii numesc vacile lor în glumă... „fabrici de lapte", fiindcă multe dintre ele dau peste 20 litri de lapte pe zi. Sînt mari, frumoase și puternice. Dar ca să înțelegeți de ce vacile arată așa, trebuie să vedeți vițeii. Vițeii sînt 70 la număr și zburdă în voie pe pășunea gospodăriei.

Înainte vreme, de pildă, vițeii erau lăsați să sugă lapte de la vaci atît cît se nimerea. Colectiviștii au socotit că pot economisi cîteva mii de litri de lapte și pot obține viței mai frumoși dacă se face alăptarea cu ajutorul biberonului. E o adevărată plăcere să privești cum se grăbesc vițeii să ajungă la biberoanele pline cu lapte proaspăt. După alăptare, vițeii sînt duși la pășune, unde stau în aer liber și soare, astfel că ei cresc viguroși și sănătoși.

Sub influența razelor solare, în organism se formează vitamine, care ajută la fixarea calciului în oase. Pe vreme de arșiță stau în spatele unor perdele de protecție cu umbra deasă și răcoroasă. Vițeii mai mari sînt ținuți vara într-un fel de tabără, pe malul bălții Călărașilor. Aici, într-o vară, fiecare vițel crește în greutate cu 70—80 de kilograme.

Toamna, cînd se întorc la grajduri, consumă cu plăcere nutrețurile, care li se dau pe bază de rații calculate științific.

Colectiviștii însilozează în fiecare an cîteva mii de tone de porumb și strîng zeci de șure de fîn, care sînt consumate cu plăcere de viței.

Organismul lor — gingaș la început — devine rezistent la boli și intemperii. După ce se înțarcă la vîrsta de 5—6 luni, vițeii se hrănesc numai cu furaje însilozate, fîn și cantități mici de furaje concentrate.

Colectiviștii aplică o metodă interesantă, și anume creșterea dirijată a vițeilor. Ei obișnuiesc vițeii de mici să consume treptat furaje ieftine, care se găsesc de obicei din belșug. În felul acesta, vițeii ajung să consume cantități mult mai mari de porumb însilozat, paie, coceni; fîn și alte furaje ieftine, ceea ce ajută la o creștere mai rapidă în greutate.

Totul pornește de la creșterea vițeilor — o muncă frumoasă și interesantă —, care, așa cum am văzut, constituie baza dezvoltării fermei de vaci de lapte.

Pentru foarte multe unități și detașamente de pionieri de la sate, creșterea animalelor mici ale gospodăriei colective a devenit o pasiune. Ei vizitează ferma gospodăriei, ascultă îndrumările îngrijitorilor și chiar participă la hrănirea vițeilor. În felul acesta, mulți pionieri au prins dragoste pentru meseria de crescător de vite, pe care o pot învăța în școlile specializate în acest sens.

CORNEL se orientează

de N. IONESCU
Ilustrații: R. DULDURESCU

Întorcîndu-se de la G.A.S., unde ajutase la culesul porumbului, detașamentul de pionieri se îndrepta cu voioșie spre orășel.

Pionierii erau bucuroși că primiseră în dar de la colectiviști un electromotor mic pentru laboratorul școlii.

Într-un grup, discuția se ducea în jurul distincțiilor pionierești pentru că orele de muncă patriotică din acea zi urmau să fie trecute în carnetul acelora care aspirau la obținerea distincției.

Unul dintre băieți, Cornel, spuse cu mîndrie:

— Băieți, eu am pînă acum 67 ore de muncă patriotică, deci cu 17 ore mai mult decît prevăd instrucțiunile. Mai am de îndeplinit și alte condiții ce trebuie executate în fața detașamentului și am pus mîna pe distincție.

— Ce vei face? îl întrebă Sandu, colegul lui de bancă.

— Voi prezenta o lampă de birou și îmi voi coase nasturii la haină.

— Cum adică, întrebă și Irina, singura fată din grup. De unde știi că nu ți se va cere altceva? Să te orientezi după busolă, să faci un pansament, să aprinzi un foc de tabără sau...

— Mi-am făcut eu calculele mele, răspunse Cornel. Toate condițiile despre care ai vorbit tu le-am îndeplinit încă de astă-vară cînd am fost în tabără.

— Și te-ai pregătit bine? întrebă Dorel.

— Sigur, m-am pregătit de fiecare dată în ajunul trecerii probei.

— De-abia în ajun? întrebă Irina.

— Dar cum vrei tu? Mai dinainte? Ar fi însemnat ca pînă în ziua respectivă să uit tot.

— Pe cînd așa ai uitat totul chiar de-a doua zi, spuse fata.

— Ei... nu chiar totul, ceva-ceva mai țin eu minte. E drept că amănuntele nu le mai reține, dar... esențialul mi-a rămas.

— Și ce ai să faci dacă vreodată vei fi pus în situația să te folosești de vreuna din condițiile pentru care te-ai pregătit numai așa de mîntuială? întrebă Dorel.

— Și cam de care cunoștințe anume?

— Să zicem că vei fi nevoit vreodată să te orientezi după busolă sau semne naturale, îl întrebă Sandu.

— Nu prea văd cum! Dacă mă rătăcesc în oraș, întreb pe un trecător și mă îndrumează el.

— Poate ai să te rătăcești undeva unde n-ai să întîlnești pe cineva. Atunci pe cine întrebi?

— Găsesc eu, imposibil să nu treacă vreun om pe acolo.

— Să zicem totuși că nu trece nimeni, este pustiu.

— Ce să caut eu pe acolo? Ce, sînt explorator?

— Poate vei fi, își dădu Dorel părerea.

— Nici gînd, cînd voi fi mare am să fiu maistru electrician și n-o să am nevoie de busolă.

După vreo jumătate de oră, detașamentul ajunse la marginea pădurii. De acolo drumul o cotea la stînga, ocolind prin marginea pădurii prin care nu putea trece din cauza unui dîmb. Dîmbul era chiar în mijlocul pădurii și așa cum era acoperit de pomi se vedea de la distanță ca o creastă verde a pădurii, lucru ce-i adusese acestuia numele de „Pădurea cu creastă" ori mai pe scurt „Crestata".

Instructorul făcu un semn, și detașamentul se opri.

„Repaus 15 minute" — anunță el.

Copiii ieșiră în marginea drumului, așezîndu-se în jurul instructorului.

— Ce-ar fi, spuse instructorul, să meargă cineva în oraș înaintea detașamentului și să-l cheme de acasă pe tovarășul profesor de fizică ca să facem proba electromotorului. Pentru a ajunge înaintea noastră, continuă el, va trebui să meargă de-a dreptul prin pădure, ca să scurteze drumul. Sînteți de acord?

— Daaa! răspunseră copiii.

— Atunci eu propun să meargă Cornel. El a îndeplinit condiția de orientare pe teren după busolă și semne naturale și fiind și un bun sportiv sînt sigur că nu se va rătăci.

Dorel vru să spună ceva, dar Irina îi făcu semn să tacă și-i spuse ceva la ureche.

Cornel, ștergîndu-și nădușeala care-l cuprinsese deodată, spuse:

— Eu... să vedeți... mă duc, dar... nu am busolă, rosti el mulțumit că a găsit un motiv ca să nu se ducă.

— Dar cum vine asta? întrebă instructorul, pentru ca să traversezi ziua o pădure de 2 km îți trebuie neapărat busolă? Te poți orienta și după semnele naturale, doar ai învățat.

— Da, răspunse Cornel oftînd.

— Și eu zic să mai meargă cineva cu el, spuse instructorul.

Lui Cornel îi mai veni inima la loc. „Oricum, în doi te descurci mai ușor" — își spuse el.

— Merg eu, se oferi Irina.

— Ar fi mai bine să meargă un băiat, spuse Cornel. Sandu sau Dorel, propuse el știind că ei se pricepeau să se orienteze. Pentru o fată drumul prin pădure nu este chiar atît de ușor, iar eu... merg repede, motivă el.

— Ce spui, Irina? întrebă instructorul.

— Și eu pot să merg repede, spuse Irina. De rest nu mă tem. Cornel știe să se orienteze, așa că nu ne vom rătăci.

— Atunci porniți, este ora 16, peste o oră sînteți în afara pădurii, încă o oră de drum și ați ajuns la școală. La o oră în urma voastră vom veni și noi.

*

Vreo sută de metri, atîta cît se vedea în spate marginea pădurii, Cornel merse cu pas sigur. Apoi pe măsură ce înainta începu să se îngrijoreze.

Mergea gîndindu-se cu regret că dacă s-ar fi pregătit ceva mai bine atunci cînd a trecut norma de orientare, acum nu s-ar mai fi simțit ca un marinar rămas fără busolă în mijlocul oceanului. Își promise însă că dacă va scăpa din încurcătura asta îl va ruga pe Sandu să-i arate cum se poate orienta atît după busolă, cît și după semne naturale și nu se va lăsa pînă nu le va învăța.

După un timp, avînd impresia că se află de cel puțin o oră pe drum, o întrebă pe Irina cît este ceasul.

— Patru și douăzeci, îi răspunse fata privindu-și ceasul.

Cornel își aminti că se poate orienta și cu ajutorul ceasului, dar nu știa cum.

O întrebă pe Irina, așa ca și cînd ar fi vrut să-și dea seama de ce știe ea:

— Tu știi să te orientezi după ceas?

Irina îl privi cu coada ochiului și răspunse:

— Nu știu.

— Mai bine v-ați vedea de păpuși și de broderii decît să vă amestecați în treburi pe care nu le pricepeți, spuse Cornel răutăcios.

După vreo jumătate de oră, „Creasta" încă nu se zărea și Cornel bănui că s-au rătăcit. Îngrijorat se opri.

După cîteva secunde spuse ca pentru el:

— Dacă am avea o busolă ne-am descurca imediat.

— Am eu, spuse fata, scoțînd din buzunar o busolă mică.

— De ce n-ai spus pînă acum? o luă Cornel la rost, dă-o încoace.

După ce privi busola și o învîrti în fel și chip își dădu seama că se bucurase degeaba. Nu mai ținea minte cum să se folosească de ea.

— Dă-o încoace că văd că nu știi, spuse Irina zîmbind. Fii atent: Te așezi cu fața spre nord. În dreapta ai estul, spre care te întorci, acul îți arată tot timpul nordul, pe care trebuie deci să-l ai în stînga în timp ce mergi cu fața spre est. Ca să-ți fie mai ușor, iei un punct de reper; cînd ajungi la el, îți alegi altul și așa mai departe. Din cînd în cînd, îți controlezi direcția cu busola.

După vreo zece minute ajunseră la „Creastă". Văzînd că fata urcă greu, Cornel se întoarse și îi ajută. Ajunși în vîrf, Irina îi mulțumi și după o scurtă odihnă începură să coboare ținîndu-se de mînă. Cornel o ajuta să sară peste șanțuri ori peste vreo rădăcină mai mare. Sosiți în vale, eroul nostru se întristă. „Să fi fost un băiat în locul Irinei, Sandu ori Dorel, știa cel puțin și-ar fi ținut gura, pe cînd Irina sînt sigur că de-abia așteaptă să povestească la toată lumea că nu am știut să mă orientez. N-am noroc" — își spuse el oftînd.

— De ce oftezi? îl întrebă Irina.

— Parcă tu nu știi, răspunse el.

— Nu știu.

— Ei, nu știi. Mă gîndesc la ce vor spune ceilalți cînd vor afla că nu am știut să mă descurc.

— Dar de unde să afle?

— Cum de unde? De la tine.

— Iată că eu nu voi spune nimic.

Cornel se opri și o privi mirat. Nu-i venea să creadă.

— Cum... vorbești serios? Nu vei spune nimic? întrebă el neîncrezător.

— Nimic.

— Pe ... pe cuvîntul tău? ceru el asigurări cu ceva mai multă nădejde.

— Pe cuvîntul meu de onoare.

— Irino, ești cea mai bună fată din cîte cunosc. Ai merita să ți se ridice un monument.

— Iar ție ar trebui să ți se dedice un întreg număr al „Urzicii", pentru ca pe viitor să știi că distincția nu înseamnă că ai îndeplinit toate normele cerute, ci că ești pregătit pentru ca să le poți aplica în practică.

— Ai dreptate, îi spuse Cornel. Îți promit însă că mă voi pregăti de-acum înainte. Dar ia stai, spuse el, tu de ce nu ai carnet pentru trecerea normelor?

— Doar știi că am 6 la geometrie, îi răspunse Irina.

— Dacă-i așa, las'pe mine. Te voi ajuta să ți-o îndreptăți. Și, luînd-o de mînă, porni în fugă spre copacii din marginea pădurii, printre care se zărea șoseaua ce ducea către orășel.

In ajutorul activului pionieresc

Iată-ne, dragi prieteni, în luna noiembrie. Alegerile activului pionieresc au luat sfîrșit. De bună-seamă, ați avut o surpriză plăcută anul acesta. E vorba de faptul că detașamentele voastre sînt alcătuite pe clase paralele. În felul acesta aveți prilejul să vă cunoașteți mai bine, să duceți activitatea în comun și fiind mai mulți să alcătuiți un colectiv puternic. Programele de activitate vor putea să fie și ele mai bogate.

Să ne oprim puțin asupra programului. Iată, la noi, la redacție, sosesc o mulțime de scrisori prin care copiii se interesează de ceea ce se petrece acum în lume. Alții ne cer să publicăm articole în care să înfățișăm realizările partidului nostru drag, ale regimului democrat-popular. Iată deci, dragi pionieri din activele pionierești, că pe colegii voștri îi interesează aceste lucruri. De aceea este bine ca în programele voastre de activități, atunci cînd veți prevedea diferite acțiuni pionierești să cereți ajutorul instructorilor și profesorilor voștri, ajutorul diriginților și învățătorilor, să invitați la acțiuni utemiști din organizația care se ocupă de îndrumarea unității voastre. Ei vor veni cu dragă inimă să vă vorbească despre evenimentele interne și internaționale, despre lupta de eliberare a popoarelor coloniale, despre lupta pentru pace, în fruntea căreia se află Uniunea Sovietică. De asemenea, vă vor povesti despre noi și noi realizări ale partidului nostru, vă vor ajuta în organizarea unor întîlniri cu activiștii de partid și de stat, în organizarea vizitelor, excursiilor și a drumețiilor locale.

În programele voastre de activități vor trebui cuprinse și alte acțiuni pionierești, cum ar fi: adunări cu temă, vizite în fabrici, în gospodării colective și, ceea ce este foarte important, acțiuni menite să-i pregătească pe pionieri în vederea obținerii distincțiilor pionierești.

Firește că sarcina de seamă a pionierilor este învățătura și măsurile ce trebuie să le luați pentru a ajuta școala nu pot lipsi din nici un program de activități. Despre asta însă vom vorbi ceva mai departe.

Pe lîngă învățătură însă, pionierii au minunate tradiții în ceea ce privește munca patriotică. Desigur că strîngerea fierului vechi, a hîrtiei, înfrumusețarea școlii, grija pentru parcuri și spații verzi, îngrijirea pomilor, a florilor trebuie înscrise și acestea în programele de activități.

Pionierii din satele și comunele patriei ne scriu adesea despre ajutorul dat gospodăriilor colective. Mulți pionieri se ocupă de îngrijirea animalelor mici, de creșterea păsărilor. În zeci de scrisori, copiii de la sate ne înștiințează despre ajutorul dat de ei la curățirea izlazurilor, știind că aceasta este o muncă importantă, care vine în sprijinul dezvoltării sectorului. Alții ne scriu despre ajutorul dat la strîngerea și însilozarea furajelor sau la transportarea îngrășămintelor pe cîmp. O altă activitate, pe cît de interesantă, pe atît de folositoare, este sădirea puieților. Cunoașteți această activitate devenită tradițională, nu? Împădurirea ferește terenurile situate pe dealuri să se degradeze și e cel mai bun leac împotriva prăbușirilor de teren. Iată numai cîteva acțiuni pe care le puteți cuprinde în programele voastre de activități.

După alegere, activul pionieresc va trece imediat la întocmirea programelor de activități. Firește că fiecare colectiv de conducere va trebui să controleze dacă sarcinile propuse în aceste programe sînt duse la îndeplinire. Aici grupa joacă un rol deosebit. Dacă în grupă sarcinile sînt bine împărțite, dacă fiecare pionier știe ce are de făcut, sarcinile vor fi îndeplinite și se va evita

Cum să ne purtăm

Dacă întîlnești pe unul mai mic decît tine care se teme să treacă strada, nu fi nepăsător. Ajută-l să traverseze.

Cum să ne purtăm

Se poate să întîlnești o bătrînă care duce o sacoșă grea. Vrei să-i dai o mînă de ajutor? E o atitudine pionierească.

Cum să ne purtăm

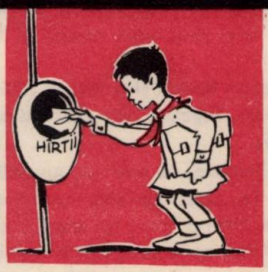

Nu arunca coji de fructe sau de semințe pe stradă. Gîndește-te la curățenia orașului tău. Mai degrabă, dacă vezi o hîrtie pe jos, la-o și pune-o la coș.

In ajutorul activului pionieresc

supraîncărcarea care este atît de dăunătoare învățăturii.

Acum, cîteva cuvinte despre...

...Cum poate activul pionieresc să sprijine învățătura

Cel mai important lucru în această privință este crearea unei opinii puternice a întregului colectiv, a detașamentului, împotriva acelora care nu învață, care sînt nedisciplinați. În aceste cazuri, convorbirile activului pionieresc cu cei pomeniți mai sus, aducerea lor în fața colectivului de conducere al detașamentului sau, în cazuri mai grave, discutarea lor în adunarea de detașament au, de cele mai multe ori, rezultate foarte bune. Firește însă, activul pionieresc trebuie să cunoască bine situația fiecărui pionier în parte, să descopere cauzele pentru care el nu învață. Poate are greutăți acasă, poate a rămas cu anumite goluri în cunoștințe, lipsind, din motive de boală, în anul trecut de la școală. În acest caz, el trebuie ajutat de cei mai buni pionieri la învățătură.

Gazeta de perete, caricaturile satirizînd lipsurile existente contribuie ca în clasă să nu existe leneși sau chiulangii.

Adunările pionierești...

Iată un alt mijloc interesant de a sprijini munca de învățătură în școală. De pildă, pentru a îndruma pe pionieri și școlari cum să învețe, activul pionieresc poate organiza adunări scurte în care pionierii care au rezultate bune la învățătură să explice celorlalți cum își alcătuiesc programul zilnic, cum învață, cum își iau notițe. În adunare se pot organiza expoziții de caiete. Deosebirea între notițele luate în mod atent și ordonat și cele luate dezordonat va face pe toată lumea să prindă importanța faptului de a lua notițe bune.

Serile de chimie distractivă sau de matematică distractivă sînt, în general, mult gustate de pionieri. Bine organizate de către activul pionieresc, cu sprijinul instructorilor și al tovarășilor profesori, adunările de acest gen contribuie ca materiile de mai sus să fie îndrăgite de pionieri și școlari. Adunări interesante pot fi organizate și în legătură cu alte materii: „Ce am văzut în excursie“ (geografie-istorie), „Ce s-ar întîmpla dacă ar dispărea gravitatea“ (fizică), „Seară literară“ (română) etc...

La aceste adunări, o contribuție însemnată o aduc cercurile respective (de matematică, literar, de chimie, fizică etc.)...

Participarea la concursurile tradiționale ale organizației de pionieri: „Micii tehnicieni“, „Micii naturaliști“ contribuie în mare măsură la ridicarea nivelului la învățătură și întregește cunoștințele căpătate în școală.

Către activele pionierești

Rubrica de față este menită să vă ajute în munca pionierească. Dacă aveți nelămuriri, dacă în anumite cazuri nu știți ce măsuri trebuie luate, dacă doriți să aflați despre activitatea interesantă și a altor unități și detașamente, cereți-ne sprijinul. La această rubrică veți găsi răspunsurile la întrebările voastre.

Cum să ne purtăm

Nu întîrzia degeaba pe stradă. Ești așteptat acasă cu masa și întîrzierea ta va produce îngrijorare.

Cum să ne purtăm

Cînd te afli în stația de tramvai, nu împinge pentru a te urca primul. Așteaptă pînă îți vine rîndul liniștit, dă voie să urce persoanele în vîrstă.

Cum să ne purtăm

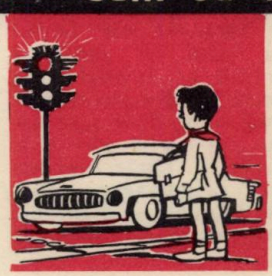

Mergi către casă pe trotuar, ca să eviți accidentele. Tot din aceleași motive respectă regulile de circulație; nu trece „pe roșu“ strada.

Se împlinesc 10 ani de la publicarea Decretului Prezidiului Marii Adunări Naţionale pentru instituirea titlului de onoare „Mamă eroină", a ordinului „Gloria maternă" şi a „Medaliei maternităţii".

Aceste înalte distincţii exprimă grija şi dragostea cu care înconjură statul nostru democrat-popular femeile-mame, care cresc tinerele vlăstare, cetăţenii de mîine ai patriei.

Mama

Înălţat în braţele mamei, un copil priveşte strada, cuprinzînd în ochii mari, albaştri coloritul minunat al florilor din parc.

Mama îşi aduce copilul la dispensar. Nu-i bolnav, vine doar pentru controlul general.

Mama-l poartă cu mîndrie ca pe un trofeu. E doar prîslea familiei.

Victoriţa e al nouălea copil al mamei eroine Aneta Ion.

— Tot nouă copii am fost şi noi la părinţi, povesteşte mama unei femei cu care a legat vorbă stînd pe banca din sala dispensarului... Ochii mari, albaştri ai mezinei privesc în adîncul blînd al ochilor mamei. „Mama are ochi cu cerculeţe de aur — spune fetiţa după o amănunţită cercetare. Şi păr de aur, şi gene de aur... e frumoasă mămica mea!" Plină de dragoste, îşi strecoară căpşorul sub braţul mamei... Cu ochii pe jumătate închişi... ronţăie pe îndelete din covrig şi ascultă tihnită povestirea.

... Din nouă copii doar şase am învăţat carte... n-aveam ghete, şi nici bani de cărţi... Carte învăţam pe apucate... primăvara, iarna. Vara mergeam la cîmp — munceam pe la chiaburi de cum ajungeam mai mărişori.

Am fost nouă, apoi după o iarnă grea am rămas opt, după o molimă eram doar şapte... şi cu seceta a mai dispărut unul dintre noi.

Mă uit la florile grădinii şi la copiii mei. Cîtă grijă şi dragoste şi ajutor primesc pentru ei din partea statului. Şi ce frumos îmi cresc. Cei mici la cămin, cei mărişori la şcoală, cei mai mari la şcoli tehnice şi de meserii... Îi port îmbrăcaţi frumos, au cărţi de şcoală, dar de la partid. Au uniforme şi-ncălţări bune. Cei mari sînt interni, ceilalţi îi am acasă...

*

Pe drumul curat şi răcorit de stropitoare trec muncitorii grăbiţi, cu un pacheţel în mînă. Sub portalul înalt, o firmă: Întreprinderea „Ilie Pintilie". Aneta Ion, ca de obicei, intră pe poarta fabricii printre cei dintîi. Dă bineţe în dreapta şi-n stînga.

— Ce-i, tovarăşă Aneta, ce face Ionel? A început şcoala?

— Da, da... e la Mediaş, la şcoala de meserii...

— Bună dimineaţa, tovarăşă Aneta. Anul acesta ai mai trimis un copil la şcoală, îi spune un alt muncitor.

— Da, pe Costel. Costeluş a intrat într-a I.

— Ei, acum altă grijă... cu şcolarii mici.

— Ba de loc, am eu schimbul doi care-mi ţine locul!

Mama eroină Aneta Ion e o mamă ca toate mamele. Voioasă, grijulie, harnică. De 20 de ani munceşte la fabrica de uleiuri.

La mitingul pentru pace, o femeie vorbeşte la tribună — vorbeşte despre viaţa ei, despre copiii ei — despre zilele de groază cînd prin fereastra casei răzbeau schijele bombardamentului fascist..., cînd îşi strîngea la piept copilul, ascunsă prin unghere.

Pe Ionel l-a adus pe lume în toiul războiului — ziua eliberării l-a aflat de doi ani. Au urmat zilele însorite de pace! Munca, lupta şi încrederea neţărmurită în orînduirea nouă, socialistă. Au apărut din grija statului şi a partidului primele cămine, primele creşe şi printre primii locatari ai creşelor era şi Ionel... pe atunci în etate de doi ani.

Creşe, case noi, fabrici noi, parcuri şi grădini înfloresc în inima oraşului şi-n străduţele mărginaşe. Muncesc oamenii cu însufleţire şi printre ei, alături de ei, e şi o mamă cu păr de aur şi cerculeţe de aur în ochii blînzi şi mari. E muncitoarea Aneta Ion. Întotdeauna prima la fabrică, prima la muncă patriotică, prima la cursurile de îndrumare politică.

— Şi acasă, copiii... Cum i-ai lăsat?

— I-am lăsat! Cum? Doar pentru ei muncesc... pentru ei şi pentru toţi ca ei...

— Dar cei mici... cînd vin de la cămin...

— Am eu schimbul doi.

SCHIMBUL DOI

Te strecori prin săli şi săliţe, traversezi curtea mare, plină cu camioane cu seminţe de floarea-soarelui, urci o scăricică îngustă de piatră sus, sus... în fruntea fabricii — acolo e un atelier mare de croit şi confecţionat saci de pînză groasă. Prin aceşti saci se strecoară uleiul ca să iasă untdelemn bun şi limpede.

Aici lucrează Aneta Ion. Croieşte, măsoară, prinde pînza, o netezeşte cu palma pe masa lungă şi iar taie... taie cu precizie, cu pricepere.

Şi pînza e groasă şi tare... dar se netezeşte şi se supune în mîinile mamei. Soţul ei, Aurel Ion, munceşte în alt atelier. El e curelar.

Amîndoi la fabrică.

Dar acasă ce se petrece?

Acasă totul e în regulă. Schimbul doi veghează.

E SÎMBĂTĂ DUPĂ-AMIAZĂ

Cei mari, „schimbul doi“, Lazăr, Ovidiu, Vasile... învață după-masă. Dimineața își fac lecțiile, dar îi supraveghează și pe cei mici, Mihai și Costel.

Banii se află astăzi în buzunarul lui Vasile. Mama le-a lăsat și o listă: lapte, pîine, untură, cartofi etc. Dimineața munca s-a împărțit. Unul face cumpărături, doi trec la bucătărie, doi în casă. Într-o oră, casa-i curată, bucătăria rînduită. Copiii își fac apoi lecțiile în liniște. Cînd au terminat și-au mai călcat hainele și au plecat la școală.

Mama a plecat la căminul săptămînal să le aducă acasă pe „alea mici“. Tata a cumpărat o gîscă grasă. A tăiat-o, a opărit-o și... Schimbul unu și schimbul doi... toți copiii laolaltă au prins s-o jumulească. Curînd, pasărea a fost curățată, spălată și împărțită în bucăți. Mama vine s-o gătească... Între timp se bat covoarele... cei mici șterg praful. Mîine, duminică... vor merge cu toții la plimbare.

*

— Noapte bună, copii, să fiți cuminți. Tata a plecat, lucrează de noapte...

Curînd, somnul a așternut culcuș cald copiilor, i-a chemat, i-a îmbiat să-și afunde capul în perna moale.

Dorm... dorm cu toții. În liniștea încăperii se aude răsuflarea ușoară a copiilor. „Acum au pornit în lumea viselor“ — își spune mama. Încet, să nu-i trezească, mama trece ca o zînă bună pe vîrful picioarelor. Ici netezește o învelitoare, dincolo, bi-ni-șor, aduce sub plapumă un braț micuț sau un picior gol, netezește fruntea albă a unui copil și apoi, ușor, ușor... trece dincolo, aprinde lumina.

Cel mare s-a prefăcut numai că doarme. Acum, cu ochii mari deschiși, privește în cealaltă odaie unde mama stă plecată pe o carte.

Mama citește. E doar lectoră la cursurile de îndrumare politică din întreprindere.

„Mama învață! Minunată mamă avem noi“ — gîndește el și se strecoară din pat afară...

Mama tresare cînd îl zărește în prag, în pijama.

— Ce-i cu tine, de ce nu dormi?

— Nu mi-am învățat așa bine... Știi... aș vrea să mai repet o dată lecția de la istorie... Nu fac zgomot, învățăm împreună, mamă.

Mama îl privește lung, puțin mustrător, apoi zîmbește:

— Bine, șezi aici lîngă mine..

LUIZA VLĂDESCU

Ilustrații: COCA CREȚOIU

CUM VORBIM
CUM SCRIEM

EPITETUL

Prin epitet se înțelege acea parte de vorbire — de obicei adjectiv — care exprimă însușirea unui obiect sau a unei ființe. Un adjectiv — adică un epitet — poate avea o putere de caracterizare mai intensă sau mai mică.

Să recitim împreună, de pildă, cele două versuri cu care începe legenda istorică „*Mama lui Ștefan cel Mare*", scrisă de Bolintineanu:

„Pe o stîncă neagră, într-un vechi castel,
Unde curge-n vale un rîu mititel...",

oprindu-ne apoi și la aceste stihuri cu care se deschide poemul „*Călin*" de Eminescu:

„Pe un deal răsare luna
ca o vatră de jăratic,
Rumenind străvechii codri
și castelul singuratic,
Și-ale rîurilor ape ce sclipesc
fugind în ropot —
De departe-n văi coboară
tînguiosul glas de clopot".

În versurile lui Bolintineanu, stînca este *neagră*, castelul *vechi*, iar rîul — *mititel*. Epitetele ne apar obișnuite, ele denumind însușiri generale; imaginile caracterizate prin astfel de epitete ne apar puțin nuanțate.

Alt colorit au ele însă în tabloul zugrăvit de Eminescu: epitetele au o mai mare capacitate de a determina aspectele realității. Codrii sînt *străvechi*, castelul — *singuratic*, iar glasul clopotului — *tînguios*. Impresia produsă de aceste epitete, care se armonizează în chip minunat cu celelalte elemente ale exprimării (luna — ca o *vatră de jăratic*, peisajul evocat de poet,

apele care *sclipesc* fugind *în ropot)*, este deosebit de vie.

Uneori, însă, adjectivele folosite nu au această calitate expresivă. Dacă, bunăoară, un elev, voind să înfățișeze impresiile sale dintr-o excursie, va scrie: „Ziua a început *frumos*: răsăritul soarelui arăta că vom avea un timp *frumos* și că vom putea astfel vedea multe locuri frumoase...", el nu va izbuti să redea în chip *distinct* impresiile sale. Din ce cauză? Pentru că, pe lîngă neajunsul că epitetul *frumos* se repetă, el nu exprimă *anume însușiri deosebitoare* ale realității zugrăvite. Dacă însă acel elev va scrie „Ziua a început *promițător*: răsăritul soarelui arăta că vom avea un timp *prielnic* și că vom putea astfel vedea multe locuri pitorești...", el va da epitetelor *varietatea,* sporindu-le, totodată, puterea expresivă.

Alteori, adjectivul e întrebuințat de-a dreptul într-o formă greșită. Astfel, cînd auzim pe un școlar spunînd: „Am obținut note *mai superioare* pe trimestrul al II-lea decît pe primul", ne bucurăm de succesul său, felicitîndu-l pentru silința la învățătură, dar nu și pentru felul în care s-a exprimat. De ce? Fiindcă nu e corect a spune: *mai superior*, adjectivul *superior*, de origine latinească, însemnînd *mai sus*, ca atare nu mai poate primi particula comparativului: *mai*.

Dacă, de asemenea, vom auzi, într-o adunare pionierească, vorbindu-se despre „*cele mai optime* condiții de învățătură pe care le au astăzi copiii din țara noastră", vom aplauda comunicarea acestui adevăr, dar va trebui să observăm că exprimarea amintită nu e corectă: *optim* înseamnă în latinește, de unde l-am împrumutat, *cel mai bun* (optimus-a-um) și, ca atare, nu trebuie să fie precedat de *cel mai*. Caracteristica gradului superlativ al adjectivelor *(cel mai)* pentru limba noastră este deci cuprinsă în cuvîntul *optim*. De ce să i-o atribuim încă o dată?

Dar sînt și cazuri în care epitetul apare inutil. Cînd, bunăoară, un școlar scrie într-o lucrare la *limba romînă*: „Zefirul ușor ne mîngîie fețele", el folosește de prisos epitetul ușor pe lîngă substantivul *zefir*, căci acesta nu poate fi decît *ușor*; cînd apoi un altul spune „Am înfrumusețat clasa noastră cu tablouri *frumoase*", observăm că epitetul *frumoase* este deja cuprins în predicatul propoziției: *am înfrumusețat*. Astfel de exprimări dezvăluie o lipsă de varietate a vocabularului, pe care o putem lichida învățînd și citind cît mai multă literatură.

Prof. N. MIHĂESCU

Patria

Toate-acestea, dragi prieteni,
le iubesc nespus, nespus,
drumul lung înspre uzina
către care tata-i dus.

Ulița copilăriei
cu salcîmii ei subțiri
și ulucile pe care
vara suie trandafiri,

rîul sprinten ce-și arată
peștii jucăuși sclipind,
munții-nalți ce țin pe umeri
seara stelele de-argint,

și pădurea răcoroasă,
unde brazii cresc voinici
fiindcă patria începe,
dragi prieteni, de aici.

TINEREȚEA ÎNSEAMNĂ LUPTĂ

Toți îl strigau familiar Pedro. Te întîmpina de fiecare dată cu un zîmbet larg, rîdea cu poftă și, fără să se lase mult rugat, îți cînta o tulburătoare melodie din îndepărtata lui patrie. Dar Pedro nu este doar un tînăr care cîntă și rîde. Chipul lui are uneori o expresie gravă și atunci zîmbetul lasă loc unei unde de tristețe. Pe acest tînăr din Bolivia l-am întîlnit la Forum și într-o dimineață de duminică, pe cînd străbăteam lumea de basm a Expoziției economice unionale din Moscova, mi-a depănat cîteva amintiri ale sale. Era o desfătare să-l asculți vorbind. N-avea pretenții de poet, n-a încercat nici măcar o dată în viața lui să împerecheze rimele, dar frazele păreau versuri dintr-un poem ce evoca lupta.

Acum 16 ani, într-o zi de noiembrie, cînd deasupra Londrei se adunaseră cețurile, Pedro și sute de alți Pedro veniți din toate colțurile lumii se aflau la Conferința Mondială a Tineretului. Atunci a luat naștere Federația Mondială a Tineretului Democrat. Milioane de tineri abia părăsiseră tranșeele. Lacrimile nu se uscaseră pe obrajii mamelor. Mormintele mai erau proaspete. Participanții la Conferința Mondială a Tineretului se angajaseră să lupte pentru ca niciodată încercata noastră planetă să nu mai cunoască ororile războiului. În sala încăpătoare a răsunat atunci un jurămînt. Cîteva fraze pe care sute de voci tinerești le-au rostit în unison. Cîteva fraze pe care anii nu și-au putut depune colbul.

Generația tînără, oamenii iubitori de pace de pretutindeni s-au ridicat la luptă spre a bara drumul amatorilor de războaie. În această luptă, ei au găsit un reazem sigur în Uniunea Sovietică, în țările lagărului socialist, printre care se află și țara noastră.

Cîte nu au făcut dușmanii tinereții și ai păcii spre a zdrobi Federația Mondială a Tineretului Democrat. Zadarnic însă. Această organizație s-a născut din speranțele unei generații hotărîte să-și croiască un viitor luminos. Și tocmai de aceea, an de an, rîndurile F.M.T.D. s-au lărgit. Peste 100 milioane de tineri din toate colțurile pămîntului sînt uniți în F.M.T.D. Iar în fiecare an, în cea de-a zecea zi a lui noiembrie, se sărbătorește Ziua mondială a tineretului. E o zi de luptă pentru ca angajamentul rostit cu 16 ani în urmă să fie îndeplinit. E o zi de luptă pentru triumful ideilor coexistenței pașnice, pentru dezarmarea generală și totală, pentru rezolvarea imediată și definitivă a problemei germane. E o zi de luptă a tinereții împotriva celor ce vor să-i răpească bucuria vieții.

Acum, de Ziua mondială a tineretului, într-un moment de mare însemnătate în lupta pentru apărarea păcii, cei tineri vor exprima cu fermitate năzuințele lor cele mai fierbinți.

Mă gîndesc la Pedro, la sutele de milioane de Pedro. Tinerețea înseamnă cîntec, veselie, dar și luptă. Tinerețea mai înseamnă și optimism încredere în ziua de mîine. Nu-i o speranță vagă, ci o încredere născută din înțelegerea faptului că astăzi forțele păcii sînt mai puternice decît oricînd, că lor le aparține viitorul.

M. RAMURĂ

Trei prieteni de la Forum

Ați aflat, desigur, dragi cititori, multe lucruri despre Forumul Mondial al Tineretului, care nu de mult a avut loc la Moscova. Această mare întîlnire a reprezentanților tinerilor și studenților din lumea întreagă a dezbătut, timp de 10 zile, cele mai importante probleme pentru tînăra generație a zilelor noastre: pacea, prietenia, legăturile frățești între popoare, desființarea colonialismului, dezarmarea, dreptul la o viață fericită.

Peste 800 de delegați, de cele mai diferite convingeri politice, filozofice, religioase, reprezentau 350 de organizații din 105 țări și 14 organizații internaționale.

Cu o seară înaintea deschiderii Forumului l-am cunoscut la Uzina de mic litraj din Moscova, acolo unde se fabrică mașinile „Moskvici", pe Michel Estier, delegat al Cercului tinerilor din Sindicatul francez al actorilor. Michel era încîntat de primirea caldă pe care ne-o făcuseră gazdele noastre.

— Am venit la Forum, mi-a spus el, pentru a putea discuta cu delegații tinerilor din întreaga lume soarta culturii noastre, amenințată de primejdia războiului.

În zilele următoare, m-am împrietenit cu un alt delegat, dintr-o țară fostă colonie pînă nu de mult: Togo. Îl chema De Sonza Godfroy și reprezenta organizația Tineretului Liber Togolez. Godfroy mi-a vorbit cu amărăciune despre viața grea pe care o duc popoarele de pe teritoriile încă sub jugul colonialist. În Angola, de pildă, mai mult de jumătate din copiii nou-născuți mor înainte de a împlini un an. Îi seceră bolile infecțioase, lipsa de hrană, de locuințe, mizeria.

Tot din viața copiilor mi-a dat cîteva exemple și o altă cunoștință de la Forum, instructoarea de pionieri Pedko Irina de la Școala nr. 105 din raionul moscovit Krasnopresnensk cu care am stat față în față la una dintre mesele lungi de ședință ale comisiei pentru problemele copiilor. În școli, în taberele de pionieri, pe stradă, peste tot unde îi întîlnești, copiii sovietici sînt veseli, gata să muncească, să învețe și să se joace cu aceeași pasiune. Pentru ei, partidul comunist și statul sovietic fac totul ca să crească fericiți, să se dezvolte frumos.

În ultima zi a Forumului, în monumentala Sală a coloanelor din Casa sindicatelor, cînd aplauzele și ovațiile nu se mai sfîrșeau după citirea mesajului către tineretul întregii lumi, i-am zărit pe cei trei prieteni în mulțimea delegaților. Un tînăr dintr-o țară membră a N.A.T.O., unul dintr-un stat neutru și o fată din patria constructorilor comunismului aprobau din toată inima hotărîrile luate în comun. Dorința comună de pace crease o punte a prieteniei și solidarității.

AL. GOLIANU

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

TÎNĂRA GĂRDĂ

Glorie veşnică eroilor „Tinerei Gărzi", care şi-au jertfit viaţa pentru libertatea poporului sovietic, pentru ca omenirea să fie eliberată din lanţurile robiei fasciste.

Cititorule, tu care te apropii de vîrsta pe care o aveau ei atunci cînd deveneau eroi, se cuvine să le cercetezi şi să le cunoşti faptele. Să-ţi umpli inima de frumuseţe, de curaj, de înflăcărată dragoste faţă de patria ta liberă.

Să te încrunţi de amintirea cotropitorului fascist care şi în ţara ta a stîrnit moarte şi umilinţe, să urăşti războiul care şi ţie ţi-ar ucide toate visele tinereşti, să urăşti lăşitatea, să-i urăşti pe trădători, să păstrezi vie amintirea comsomoliştilor eroi ai „Tinerei Gărzi".

Oleg Koşevoi, elev al şcolii „Gorki" din Krasnodon, nu avea decît şaisprezece ani.

Prin el tinerii comsomolişti ţineau legătura cu organizaţia de partid din ilegalitate şi era preţuit de către Liutikov, secretarul organizaţiei de partid, pentru calmul lui, pentru hotărîrea lui de a lupta cu toate eforturile împotriva fasciştilor cotropitori. Oleg Koşevoi n-a dezmînţit această încredere, sfidînd pînă la ultima lui suflare orice încercare a duşmanului de a-l face să-şi trădeze tovarăşii de luptă. Cotropitorii l-au supus pe Oleg Koşevoi unor asemenea torturi, încît, deşi avea numai 16 ani, i-a albit părul complet. Oleg a înfruntat cu mîndrie moartea, deşi hitleriştii i-au scos ochii, i-au rupt mîna şi i-au scris pe piept cu fierul înroşit numărul carnetului de Comsomol.

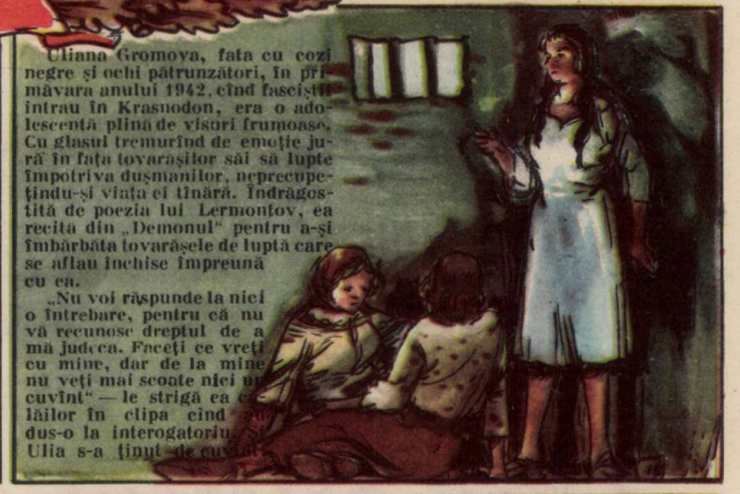

Uliana Gromova, fata cu cozi negre şi ochi pătrunzători, în primăvara anului 1942, cînd fasciştii intrau în Krasnodon, era o adolescentă plină de visuri frumoase. Cu glasul tremurînd de emoţie jură în faţa tovarăşilor săi să lupte împotriva duşmanilor, neprecupeţindu-şi viaţa ei tînără. Îndrăgostită de poezia lui Lermontov, ea recită din „Demonul" pentru a-şi îmbărbăta tovarăşele de luptă care se aflau închise împreună cu ea.

„Nu voi răspunde la nici o întrebare, pentru că nu vă recunosc dreptul de a mă judeca. Faceţi ce vreţi cu mine, dar de la mine nu veţi mai scoate nici un cuvînt" — le strigă ca o lălăilor în clipa cînd dus-o la interogatoriu. Ulia s-a ţinut de cuvînt.

Cînd a început războiul, Serioja Tiulenin nu era decît un băieţandru. S-a zbătut zadarnic, încercînd toate şiretlicurile ca să intre într-o unitate militară.

S-a dus în faţa comandantului regimentului, rugîndu-se să fie primit voluntar. S-a ţinut scai după el cu rugăminţile. Ostaşii rîdeau, iar el nu şi nu.

Şi totuşi băieţandrul acesta subţiratic, al unsprezecelea şi cel mai mic copil al unei familii de mineri, avea să săvîrşească fapte neasemuite de vitejie, luptînd cu bărbăţie şi curaj împotriva fasciştilor. Adus la interogatoriu, călăii i-au străpuns cu o vergea de aramă braţul rănit, apoi i-au rupt din cot mîna cea sănătoasă — dar n-aù putut să-i smulgă nici un cuvînt.

Vanea Zemnuhov se afla, ca şi Oleg şi Serioja Tiulenin, la vîrsta cînd începi să te îndrăgosteşti pentru prima oară. Vanea era un adolescent plin de noblеţe sufletească. Cînd hitleriştii se apropiau de Krasnodon, el n-a vrut să se refugieze, ştiindu-l pe Vanea Osmuhin, prietenul său, bolnav. Deşi era îndrăgostit de Klava şi dorea să plece cu ea, rămîne alături de prietenul care are mai multă nevoie de el. Vanea Zemnuhov e unul dintre eroii cei mai îndrăgiţi ai „Tinerei Gărzi".

Plin de sînge şi clătinîndu-se pe picioare, după patru săptămîni de tortură, spuse sfidînd duşmanul care nu reuşise să-l facă să vorbească:

— Ce, nu puteţi? Nu sînteţi în stare!... Aţi cotropit atîtea ţări... V-aţi debarasat de cinste şi de conştiinţă... şi tot nu puteţi... Tot nu sînteţi în stare...

Liuba Şevţova, fata cu ochi albaştri şi bucle aurii, înainte de război dansa şi cînta pe scena clubului. Apoi a venit războiul. Curajoasă şi întreprinzătoare, Liubka îşi bătea joc de nemţii încartiruiţi în casa părintească, făcea parte din comandamentul „Tinerei Gărzi", a fost agentă de legătură, a lipit manifeste, a incendiat comandamentul hitlerist.

Aleksandr Fadeev, autorul romanului „Tînăra Gardă", a descris-o în pagini de rară frumuseţe, arătîndu-i frămîntările, preocupările tinereşti, ura neîmpăcată împotriva duşmanului.

Liubka a fost ultima victimă dintre membrii „Tinerei Gărzi" omoriţi de fascişti. A fost executată cu o săptămînă înainte de intrarea Armatei Roşii în Krasnodon. Călăii n-au reuşit să o facă să-ngenuncheze pentru a fi împuşcată în ceafă. A rămas în picioare, cu fruntea sus, primind glonţul în faţă.

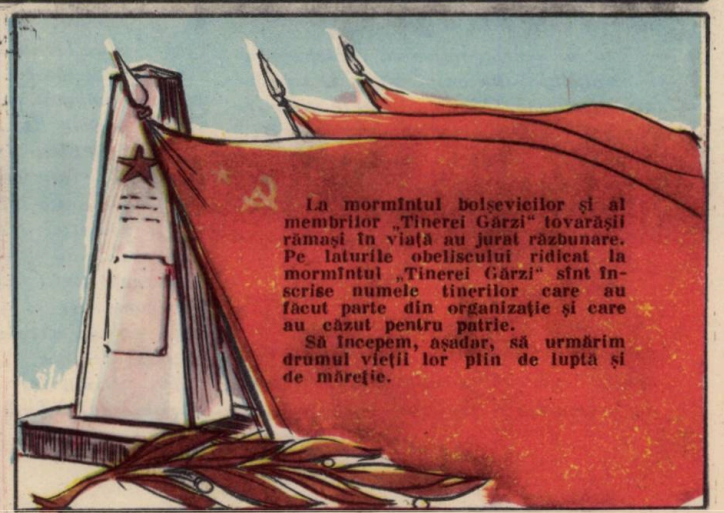

La mormîntul bolşevicilor şi al membrilor „Tinerei Gărzi" tovarăşii rămaşi în viaţă au jurat răzbunare. Pe laturile obeliscului ridicat la mormîntul „Tinerei Gărzi" sînt înscrise numele tinerilor care au făcut parte din organizaţie şi care au căzut pentru patrie.

Să începem, aşadar, să urmărim drumul vieţii lor plin de luptă şi de măreţie.

inv. 4026.

CRAVATA ROȘIE

Nr. 12 1961

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE C.C. AL U.T.M.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

1964

STEMA ȚĂRII

de MIHAI BENIUC

Am cunoscut ce nu vor mai cunoaște
Aceia ce în urma mea s-or naște,
Căci am trăit cînd se sfărmau cătușe,
Cînd se făceau împărăției cenușe,
Iar altele să le mai ieie locul
N-au mai avut nicicînd, nicicum norocul.
Pierea cînd ici, cînd colo, cîte-un rege,
Îl jeluiau curtenii — se-nțelege —
Căci n-a plîns lacrimi după domnitor
Din inimă vr'odată vr'un popor.
Dar s-a-ntîmplat să-l pună chiar pe goană,
Călcînd în tină muceda-i coroană.
Steme piereau; vedeam cum brusc dispare
Vr'un șarpe, vultur, leu, ori alte fiare.
Și steme noi suiră-n locul gol,
Cu spice, brazi și sonde de petrol...
— Așa s-a petrecut la noi, prieteni.
Azi peste munți împăduriți cu cetini
Răsare mîndru soarele, iar lîngă
Bătrînii munți, crescînd în partea stîngă,
O sondă de petrol vestește cum că
Izvorul vieții noastre e în muncă.
Jur împrejur cununa cea de spice
De pîne spune și de trai ferice.
Iar colo-n vîrful stemei noastre, iată,
O stea de purpur mîndră se arată.

Am cunoscut ce nu vor mai cunoaște
Aceia ce în urma mea s-or naște.
Părtași n-au fost la anii noștri meșteri,
Dar bucuria-acestei mîndre nașteri
Ni-i dată nouă, celora de azi.
Ea șterge multe urme de necaz.
Stea nouă, rază nouă de lumină,
La răsăritul tău fruntea-mi se-nclină.
Lumină din lumina lui Octombre,
Tu ne vestești că omul muncii om e
Și e stăpîn în țara-i fără sclavi,
Pe vatra-i unde n-au loc cei trîndavi,
În casa-i unde lacomii și furii
N-or jefui mai mult și n-or să fure,
În țara unde dragostea de muncă
E cea mai sfîntă-a omului poruncă.
Stea nouă, rază nouă de lumină,
La răsăritul tău fruntea-mi se-nclină,
Căci tu ești răsăritul țării mele,
În era cînd se-nalță roșii stele.

CRAVATA ROȘIE

revista pionierilor și școlarilor editată de C.C. al U.T.M. Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, telefon 17.60.10

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nina Cassian, Marcela Cordescu, Petre Drăgoescu, Gica Iuteș, Elena Măinescu, Gheorghe Marinescu, Lucia Olteanu (redactor-șef), Elena Soare (redactor-șef adjunct), Iosif Tripșa

Cîntec de slavă

de DAN DEȘLIU

Patria mea, cunună de spice și de brazi,
de ziduri avîntate și turle sclipitoare,
frumoasă ești, sub steaua izbînzilor de azi,
pe frunte cu lumina izbînzii viitoare!

Electrice uzine — prisacă de scîntei,
barajele, cu norii și apele la trîntă,
și codri de cărbune și fluvii de țiței,
și holda — cît o țară — unde combina cîntă...

Și Dunărea bătrînă și noul șantier,
acolo unde ursul domnea împărătește,
și steagurile muncii, între pămînt și cer,
semn că, pe-aceste plaiuri, poporul stăpînește.

Dar fiecare piatră și fiecare fir
de iarbă sau țărînă tresar și se-nfioară
cînd vîntul amintirii, cu degete subțiri,
mai răscolește jarul încins odinioară.

Dănțuitoare flăcări pe creste de Carpați,
de Horia dau veste, de vechile răscoale:
ceva din focu-acela sclipește-n kilowați,
cînd munții se-ncununâ cu mari hidrocentrale.

Pe unde pionierii la tabără se duc,
cu trîmbițe, cu tobe, sub zalele pădurii,
va fi urcat în vremuri, călare, vreun haiduc,
vor fi venit cu Tudor din Vladimiri — pandurii.

Devale, pe tipsia de aur învechit,
tractoarele se-avîntă în miriște — și ară
pe unde tancuri grele curgeau spre asfințit,
în patruzeci și patru, într-un amurg de vară.

Luceafărul de strajă pe codri și pe lunci,
o rază-i din lumina lui August, neînfrîntă...
Și poate-n amintirea obuzelor de-atunci,
auzi: în slava țării o ciocîrlie cîntă!

30 DECEMBRIE

de EUGEN FRUNZĂ

Sînt 14 ani de cînd ziua lui 30 Decembrie își revarsă bucuria în sufletele oamenilor muncii, în pragul fiecărui an nou.

Atunci, în '947, la 30 Decembrie, conduși de încercatul nostru partid, oamenii muncii din Romînia au alungat pentru totdeauna monarhia și au proclamat Republica Populară Romînă. Timp de 80 de ani, familia regală, purtînd numele de Hohenzollern, venită din străinătate și așezată în fruntea țării noastre împotriva dorinței poporului, a stăpînit aici cu ajutorul temnițelor și baionetei, în cîrdășie cu cei mai mari bogătași și cei mai ticăloși trădători. Regii care s-au perindat pe tronul Romîniei n-au avut alt gînd decît să țină în robie pe oamenii muncii și să jefuiască averile acestui pămînt minunat.

Ați auzit că în Romînia veche erau milioane de țărani care nu stăpîneau nici măcar un hectar de pămînt pentru familia lor? Ei bine, regele singur stăpînea, în schimb, 15.000 hectare de pămînt și 137.000 hectare de păduri!

Ați auzit că zeci de mii de familii muncitorești cu ani în urmă locuiau în cocioabe cu pămînt pe jos, în gropi, îmbolnăvindu-se de tuberculoză și alte boli din cauza mizeriei? Ați auzit de toate acestea? Ei bine, aflați că regele singur, în schimb, avea 29 de castele, sumedenie de palate, 16 castele de vînătoare și cabane. La un loc, 3.148 de odăi! Și ce odăi! Pline de aur și de alte comori neprețuite.

Dar acum 14 ani, poporul muncitor a smuls din rădăcini ciuperca veninoasă care sugea pe nesăturate sîngele poporului. Sus, deasupra patriei libere, s-a înălțat atunci steagul nostru în trei culori, purtînd pe el o nouă stemă, străjuită de steaua roșie, a fericirii.

Cîte fapte mari s-au petrecut de atunci în republica noastră! Sub conducerea partidului clasei muncitoare, poporul muncitor a construit o înfloritoare industrie socialistă, peste tot în țară s-a întemeiat și dezvoltat o nouă agricultură, care produce mai multe și mai bune roade, nenumărate blocuri de locuințe s-au înălțat către cer, mii de școli noi și-au deschis, an de an, porțile pentru copiii oamenilor muncii.

Dar poți oare să înșiri tot ce am înfăptuit în acești 14 ani pentru pacea și fericirea noastră?

Astăzi, pe drumul larg deschis de partid, poporul nostru merge înainte, cu pași mari și siguri, către noi și mai luminoase realizări. El își amintește cu mîndrie de acea zi din prag de an nou, cînd dușmanul și jefuitorul său, monarhia, s-a prăbușit în fluturarea biruitoare a steagurilor muncii.

Așa s-au născut sărbătorile poporului nostru, din năzuințe și din lupte îndelungate, din jertfe care nu se uită niciodată.

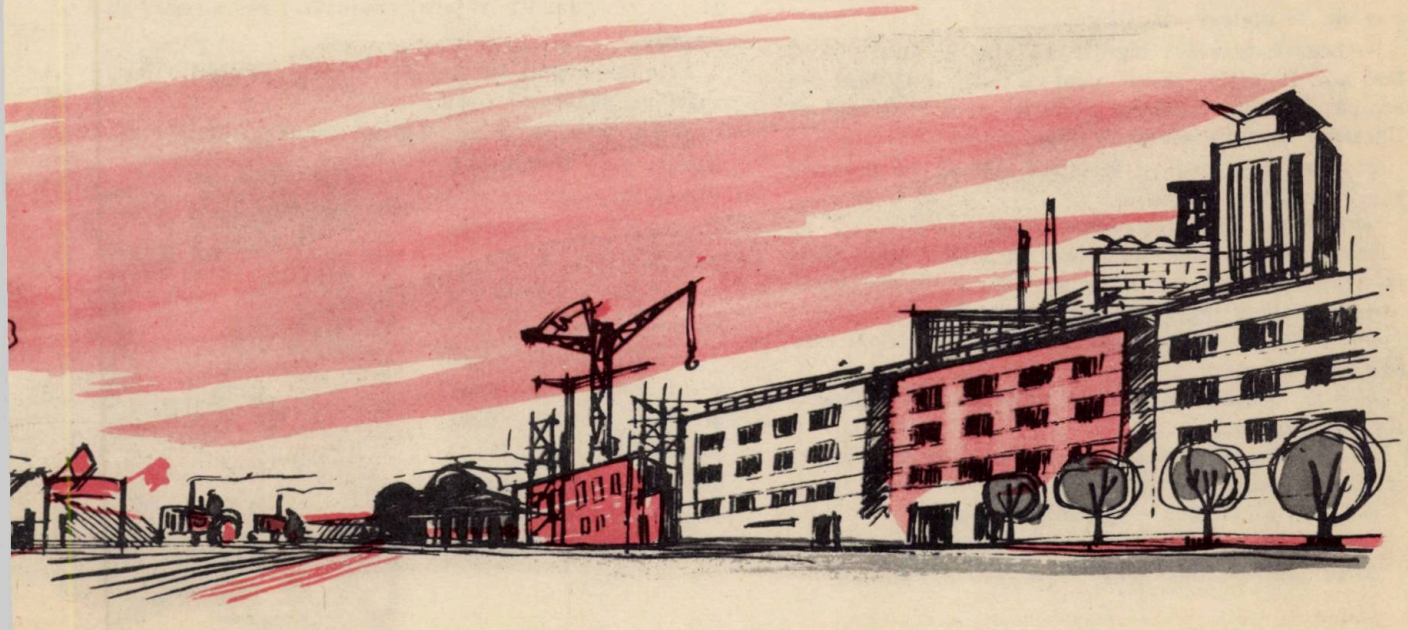

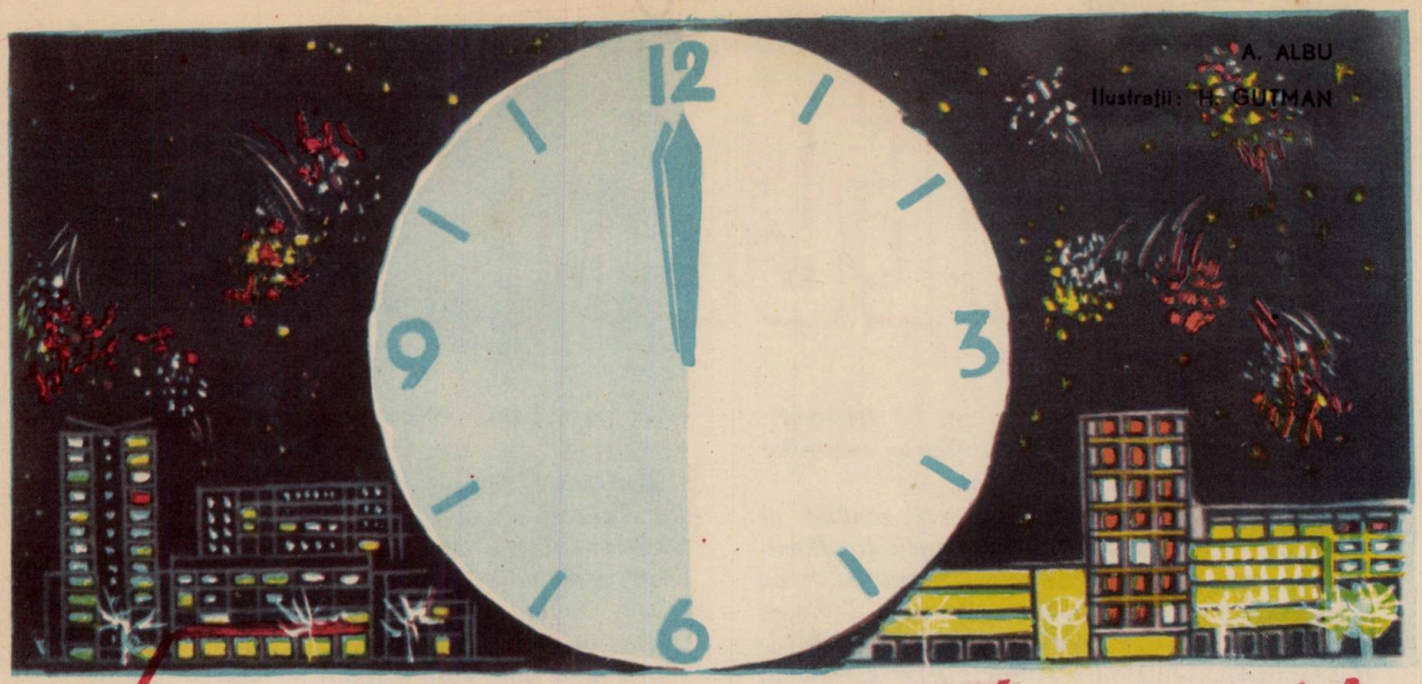

A. ALBU
Ilustrații: H. GUTMAN

La mulți ani, dragi tovarăși!

Cînd toate ceasurile din țară arată miezul nopții, luminile strălucitoare ale ferestrelor se sting pentru o clipă. Cei ai casei se îmbrățișează, ciocnesc paharul plin și-și doresc multă fericire și sănătate; e un an nou. Mulți însă sînt la datorie chiar în aceste clipe și lor le sînt închinate rîndurile de mai jos.

UN CUPTOR SIEMENS MARTIN NU SE STINGE NICIODATĂ

Maistrul Gliga de la cuptorul nr. 3 privește neliniștit ceasul. Încă un minut și încă unul... După toți indicii tehnici șarja aceasta, minuțios pregătită cu întreaga echipă, avea să însemne ultima și cea mai mare izbîndă a anului 1961. Tot secretul consta în repartiția uniformă a temperaturii de topire pe întreaga suprafață a cuptorului. Maistrul Gliga, după un studiu de cîteva luni, ajutat de inginerul Panaitescu, elaborase proiectul de transformare a cuptorului, pe care îl discutase apoi cu întreaga echipă. Transformările au fost făcute din mers, pentru că cuptorul n-avea voie să stea. Și în noaptea asta îi venise sorocul de încercare. Inginerul-șef al secției îi sfătuise să amîne darea în funcțiune a cuptorului după Anul nou. Dar pas de te-nțelege cu Gliga.

— Lăsați, tovarășe inginer, că vine el Anul nou și fără noi. De altfel, să-i fi picat cu ceară, nici unul din echipă, inclusiv inginerul Panaitescu, n-ar fi vrut să lipsească în clipa aceea de lîngă cuptor.

Și acum inginerul și maistrul stăteau pe pasarelă și-și consultau ceasurile.

— Proba a III-a, tovarășe Gliga!

Inginerul și maistrul apucară în același timp foaia de analiză și chipurile li se destinseră dintr-o dată.

— Hm! făcu inginerul, cît e ceasul?

— 12 fără un sfert, răspunse Gliga după ce-și consultă ceasul mare.

— S-ar zice că am cîștigat pînă acum 17 minute. Nu e rău de loc.

În clipa aceea, pe pasarelă apărură directorul și secretarul comitetului de partid.

— Ia te uită! făcu Gliga uimit.

— Cum merge? întrebă directorul scurt.

— 17 minute pînă acum, răspunse Panaitescu.

Toți patru priveau cu încordare cuptorul, așteptînd parcă răspuns la o întrebare ce-i frămînta deopotrivă. Atît erau de cufundați încît atunci cînd auziră „ultima!“ (adică ultima analiză) tresăriră cu toții.

— E bună, remarcă Gliga, dînd apoi foaia și celorlalți.

— Îi dăm cep? spuse inginerul în glumă, deși vocea îi trăda emoția.

— Îi dăm, răspunse maistrul, apoi strigă jos: „Gata, măi!“

Metalul se scurgea ca un șuvoi de soare lichid împroșcînd scîntei vesele.

— Iaca și artificii la pomul de iarnă, rosti cineva, și toți cei adunați în jurul cuptorului nr. 3 rîseră cu veselie.

Printre oameni își făcu loc cineva, purtînd o tavă mare cu pahare.

— Ia, meștere Gliga, luați, tovarăși, sînteți invitații mei, îi îndemnă directorul. La mulți ani, tovarăși dragi! Am pășit bine în 1962.

— E douăsprezece fix, remarcă cineva.

— Păi... pentru Republică, rosti Gliga scurt și dădu dintr-o dată paharul pe gît. După aceea rîse și se încruntă cu un aer anume. Și cu asta basta! La încărcat, băieți!

4026

TORȚĂ ȘI SPADĂ

Ca fierul cald să scapere scîntei,
Ciocanele-au căzut pe nicovale.
Și-a răsunat, atunci, în treizeci'trei,
La Griviţa chemarea luptei tale.

Și nu sirena, ţara și-a vuit
Durerea fără margini, seculară.
În rînduri și mai strînse s-a unit
În jurul tău oștirea proletară.

Dreptate vrînd norodul tău, sărac,
Cu sîngele și-a scris-o pe zăpadă.
Tu clasei tale-n crîncenul atac
I-ai pus în mîini o torță și o spadă.

Și n-au putut bezmetice furtuni
Să stingă focul, spada să ți-o frîngă.
Obrajii ţării-ndureraţi și buni
De lacrimă-i ștergeau, să nu mai plîngă.

Călcînd pe strîmbe-orînduiri și legi,
Chiar dacă lanţuri zornăiau avane,
Izbînzii drumul ai știut să-nchegi
Prin mii și mii de fire subterane.

Iar noi știam că ziua va veni,
Că își va da cumplita noapte duhul.
Și-n august a venit slăvita zi,
Cînd steagul tău ne-a-mpurpurat văzduhul!

VICTOR TULBURE

CĂTRE ACTIVELE PIONIEREȘTI!

Folosiţi materialele din acest supliment pentru serbările voastre școlare. Material bogat mai găsiţi și în numerele din mai și iulie 1961 ale revistei „Cravata roșie."

Pentru serbările voastre școlare

SUPLIMENT GRATUIT AL REVISTEI
„CRAVATA ROȘIE" Nr. 12/1961

PATRIEI

Partidului

Cu pieptul liber cîntă azi Carpaţii!
Mulţimea-nchină ţării imnul nou,
Iar ţara-ntreagă imnul şi-l închină
Partidului, partidului erou.

Spre tine, prea frumoasă ţară nouă,
Partidu-a mers purtînd căruşa grea.
Avînd în lanţuri braţele-amîndouă,
Partidul şi atunci te-mbrăţişa.

El ţi-a deschis spre libertate cale,
Cu umerii rostogolind chiar stînci
Şi ţi-a legat cu flamurile sale,
În lupte grele, rănile adînci.

E călăuz şi-i cel mai scump tezaur,
Şi-n dragoste arzînd necontenit,
Clădeşte şarja zilelor de aur,
Durîndu-ţi viitorul fericit.

Cu pieptul liber cîntă azi Carpaţii!
Mulţimea-nchină ţării imnul nou,
Iar ţara-ntreagă imnul şi-l închină
Partidului, partidului erou!

ION SEREBREANU

Odihnei: prispă, arşiţei: fîntînă
Şi visului: zăvor desferecat!
C-un brîu te-ncinge Dunărea bătrînă,
Bătrîni Carpaţii trupul ţi-l străbat.

Priveliştе desfătătoare: ţară!
Ce dragi îmi sînt toţi munţii de omăt
Şi drumurile tale-n primăvară,
Cînd de mireasma merilor mă-mbăt!

Cît ochii văd — şi brazda şi văzduhul —
Sînt ale mele toate cîte sînt:
Şi muntele, şi apele, şi stuhul,
Şi darnicul, acest mănos pămînt.

Aşa cum un copac vînjoase ramuri
Şi le porneşte din acelaşi trunchi,
La sînul tău, descătuşate neamuri
Trăiesc legate în frăţesc mănunchi.

Tu fericirea mea o-nscrii în lege
Şi n-o s-o sfarme ţevile de tun.
Acel ce-asudă, doar acel culege
Din rodul tău, pămînt bogat şi bun!

Cu fiecare zi mai nou ţi-e chipul.
Pe harta ta oraşe noi răsar.
Şi cîmpul îţi va-nlocui nisipul,
Şi grîul bălţi cu fund stătut şi-amar.

Nestăvilit, în vuiet de sirene,
E dimineaţa-al muncii noastre glas,
Cînd pruncii se trezesc cu zori pe gene,
Cu prospeţimea vieţii în obraz.

Şi undeva vapoarele cu grîne
Stau gata să-i aştepte pentru drum
Pe comandanţii ne-nfricaţi de mîine,
Ce-n mici pătucuri se-odihnesc acum.

Cum ar voi duşmanii omenirii
Să le sugrume somnul lor curat...
Ei ne-ar călca-n picioare trandafirii
Şi scrum ne-ar face tot ce-am ridicat.

Dar flutură, pe cerul tău, drapele,
Sub stelele cu sclipăt purpuriu
Şi ni-i nădejdea întrupată-n ele
Şi fericirea mea aici o ştiu.

Căci visul meu sub steagul tău se-ncheagă,
De viaţa ta viaţa mea o leg
Şi ţie-ţi dărui dragostea-mi întreagă
Şi cîntecul, şi sufletul întreg!

VICTOR TULBURE

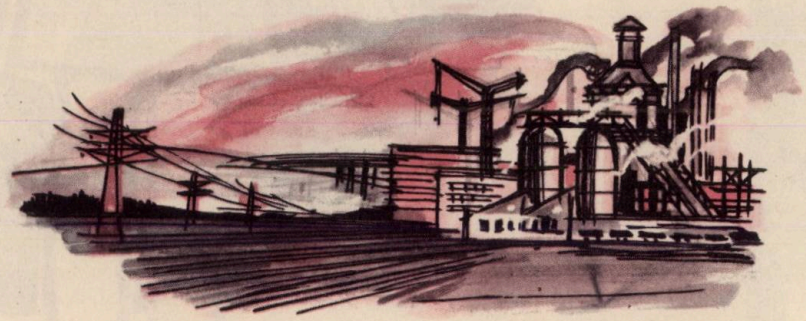

ACEST PĂMÎNT

Pe pămîntul acesta cresc holdele-n soare,
În vînt, răsunîndu-şi arămile lor,
Sub holde, zac moaştele nemuritoare
Ale eroilor ăstui popor.
Pe pămîntul acesta pădurile sună,
Rîuri alunecă-n lin clipocit,
Dunărea-şi scapără solzii sub lună.
Pămîntul acesta, pămîntul iubit!

Pe pămîntul acesta se-nalţă furnale,
Cu lavă fierbinte în miez clocotind,
Sub pămîntul acesta îşi taie o cale
Minerii spre roca de fier şi de-argint.
În vine de sonde, ţiţeiul pulsează,
Tractoarele cîntă în larg duduit,
Noi drumuri se-ntind sub lumina de-amiază.
Pămîntul acesta, pămîntul iubit!

Pe pămîntul acesta cresc vise semeţe.
Soarele înaltei noastre culturi,
Mereu mai aprins a pornit să dezgheţe
Gheaţa neştiinţei din secoli obscuri.
Pe pămîntul acesta se naşte poezie,
Cresc oamenii-n ritm cu ceea ce-au clădit,
Şi munca le dă din belşug bucurie,
Pămîntul acesta, pămîntul iubit!

STEAUA REPUBLICII MELE

Culeasă de Ion Socol în comuna Malu, raionul Giurgiu, regiunea Bucureşti

Iarbă verde din vîlcele
Are cerul mii de stele,
Mai mari şi mai mititele;
Are cerul stele dalbe,
Şiruri lungi de mîndre salbe,

Sînt frumoase, luminoase,
Şi la faţă arătoase...
Da-i mai mîndră decît ele
Steaua Republicii mele;
Raza ei cine-o cunoaşte,

Numai binele îl paşte;
Raza ei cine mi-o ştie,
Fericirea îl îmbie
Ca să stea cu ea la masă,
Cu inima tot voioasă.

Şi iar verde trei smicele,
Steaua Republicii mele
Răsărită-i şi n-apune,
Luminează-n vremuri bune —
N-o sting norii grei, nici vîntul
Şi-o lumina cît pămîntul.

ŢARA MEA, GRĂDINA MEA

Cîntec pionieresc

Versuri: TEODOR BALŞ **Muzica: ION RĂDULESCU**

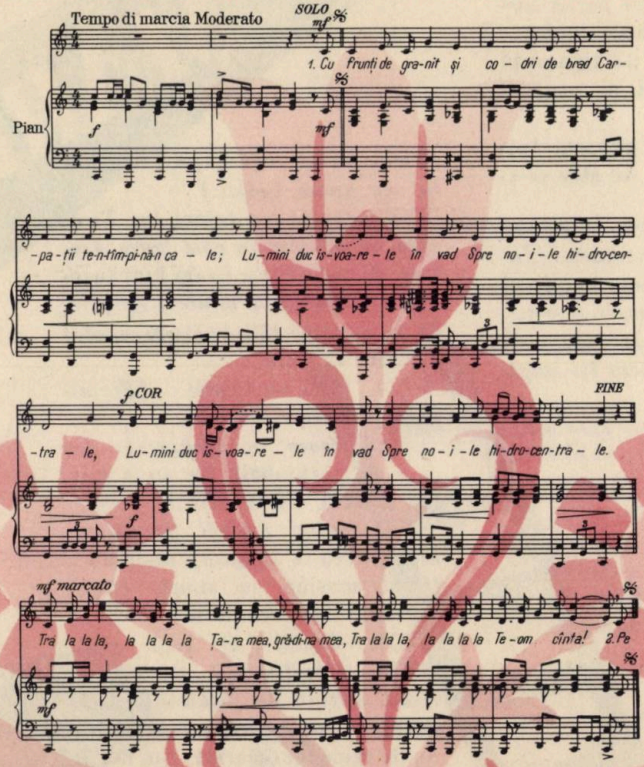

LO: Cu frunți de granit și codri de brad,
Carpații te-ntîmpină-n cale;
Lumini duc izvoarele în vad
Spre noile hidrocentrale. } bis

Tra la la la, la la la la
Țara mea, grădina mea,
Tra la la la, la la la la
Veseli te-om cînta.

LO: Pe umeri de stînci brigăzile-au pus
Puternice, mari viaducte;
Tractoarele-n cîmp belșug au dus,
Livezile-s grele de fructe. } bis
Tra la la etc.

SOLO: Cetăți de oțel dau țării puteri
Să-nalțe orașe-n lumină,
Minerii îi dau cărbuni și fier
Și dale de marmură fină. } bis
Tra la la etc.

SOLO: O, patrie, tu pămînt fericit,
Cu plaiuri și ape bogate,
Sub steagul purtat de partid,
Un drum glorios vei străbate. } bis
Tra la la etc.

Plugușor la poarta școlii

Iarnă...
Viscol...
Zurgălăi...
Dorm, sub stele, blînde ape.
Anul tînăr e pe-aproape.
Iepurii se țin hai-hui
După schiurile lui.
Către noi, poartă pe umăr
Darurile-i fără număr,
Noi îi sîntem astăzi solii
Adunați la poarta școlii...
Mînați, măi!
Hăi, hăi!
Prea-nălțate cataloage,
La vină puțin încoace,
Cu mustața de cerneală
Și barba de poleială,
În anul ce vine, vrem
Numai note mari s-avem.
Vrem pe file să te plouă
Doar cu zece și cu nouă,
Iară clopoțelului
Te rugăm acum să-i spui
Că-l luăm în ceata noastră,
Cu căciula lui albastră,
Să răsune pînă-n zori
La ferești de-nvățători,
Unde-om fi colindători
Mînați, măi!
Hăi, hăi!
Iarnă...
Viscol...
Zurgălăi...
Anul nou străbate văi,
Și luminile-i măiestre
Le așterne la ferestre,
Îmbrăcînd în albu-i strai
Prea frumosul țării plai.
Printre plopi, în alba vale,
Haideți să-i ieșim în cale...
Mînați, măi!
Hăi, hăi!

Decorul: *Acasă la Victor. O încăpere curată, luminoasă. În stînga, o uşă care face legătura cu restul apartamentului. În fundul scenei, o fereastră mare, deschisă. În dreapta, o altă uşă; dă în baie. Încăperea e mobilată cu o masă, un bufet, o dormeză şi cîteva scaune. Pe bufet, un telefon. De tavan atîrnă o lustră rotundă, ca o umbrelă, pusă la uscat cu pălăria în jos. E o dimineaţă frumoasă de toamnă. La ridicarea cortinei, în scenă nu e decît Victor, care vorbeşte la telefon.*

VICTOR *(enervat):* E ruşinos ce-ai făcut, „stimate" Costel. Cum ţi-ai permis să vii în lipsa mea şi să iei fuzelajul? *(După o scurtă pauză.)* Da, dumneata. *(După o altă pauză, schimbînd tonul.)* Eu? Eu, fac pe isteţul? Ce vrei să spui cu asta? *(Bate nervos darabana în tăblia bufetului, cu degetele.)* Cum? *(Uşa din stînga se deschide încetîncet şi în încăpere intră Tică. Poartă pe braţe, ca pe o tavă, o pernă, iar pe pernă un buzdugan, o decoraţie — o bucată mare de carton pe care e desenat capul unui cocoş plin de ifose şi un plic.)*

VICTOR *(trînteşte receptorul în furcă. Rămîne o clipă lîngă telefon. Apoi dînd cu ochii de Tică):* Ce e, Tică? Cu ce ocazie, mă rog?

TICĂ: Cu ocazia decorării. *(La fereastră apare mai întîi capătul unei scări, o bidinea, două mîini care încearcă să se agaţe de canatul ferestrei, un coif de hîrtie şi apoi capul lui Andrei.)*

VICTOR *(intrigat):* Ce tot bîigui tu acolo? Despre ce decorare vorbeşti?

TICĂ: Ei, asta-i bună! Te faci că nu ştii? Despre decorarea ta.

VICTOR: Eu? Eu am fost decorat? *(Andrei aşază bidineaua pe fereastră şi ascultă atent convorbirea.)*

TICĂ *(trăgînd cu ochiul la Andrei):* Fireşte... Pentru merite... grozave... *(Pune liniştit pe masă perna cu tot ce se află pe ea.)* Şi nu mă mai încurca cu întrebările, că uit lecţia. *(Luînd buzduganul în mînă.)* Îţi înmînez buzduganul de mare... de mareşal al aerului! *(Îi face cu ochiul lui Andrei.*

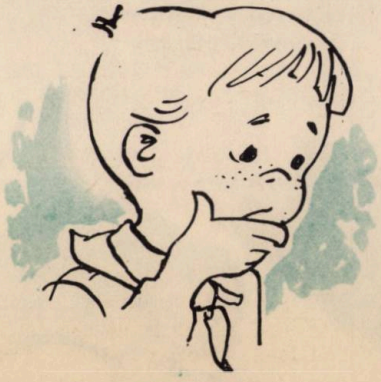

Andrei îi confirmă cu un gest că se achită bine de sarcină.)

VICTOR *(de-a dreptul uluit, pentru sine):* Mareşal al aerului!?...

TICĂ *(calm, luînd de pe pernă cartonul pe care este desenat capul de cocoş):* Dă-mi un ac de siguranţă să-ţi prind în piept şi ordinul cocoşilor îngîmfaţi.

VICTOR *(nemaiputînd suporta batjocura):* Ieşi afară că nu ştiu ce-ţi fac!

TICĂ: Fii calm, că o să ies. Dar după ce îmi îndeplinesc misiunea. *(Înmînîndu-i plicul.)* Aici, în plicul ăsta, e închisă diploma de merit...

VICTOR *(înaintînd spre el):* Poftim afară! *(Andrei abia îşi stăpîneşte rîsul.)*

TICĂ *(bătînd în retragere spre uşă):* ...„Diploma de merit", că ai făcut de rîs unitatea în care peste un an am să intru şi eu.

VICTOR *(izbuteşte să-l prindă pe Tică de o pulpană a hăinuţei):* Şi zi aşa, drace împieliţat! Beston de mareşal, diplomă de merit!?

TICĂ: Au!

ANDREI *(e gata-gata să cadă. Se agaţă cu mîinile de pervazul ferestrei):* Ia mîna de pe el!

VICTOR *(se întoarce repede cu faţa spre fereastră şi dă cu ochii de Andrei. Scăpîndu-l din mîini pe Tică, către Andrei):* Ce cauţi acolo, cum te-ai cocoţat la fereastră?

ANDREI *(potrivindu-şi coiful de hîrtie pe cap):* Cu scara. Sînt în exerciţiul funcţiunii. *(Repede, înainte ca Victor să poată spune ceva.)* Zugrăvesc clădirile „decoraţilor"...

TICĂ *(din uşă):* Şi-ale mareşalilor aerului.

MAREŞA

(Victor dă să fugă după Tică, dar în uşă apare Costel.)

COSTEL *(îi dă un brînci lui Tică, apoi cu mîinile în şold către Victor):* Şi aşa, ai? Eu ţi-am luat fuzelajul?! *(Înecat de mînie.)* Aripile, dă-mi aripile! *(Tică o şterge repede)*

VICTOR: Costele...

COSTEL: Nici un Costel... *(Formidabil.)* Dă-mi aripile!

ANDREI *(sare în încăpere):* Da ce e el, porumbel? De unde să-ţi dea bietul băiat aripi?

COSTEL *(către Andrei, pe un ton aspru):* Nu te amesteca unde nu-ţi fierbe maşina cu aburi. *(Către Victor.)* Hai, scoate-le!

VICTOR: Costele, îţi jur!

COSTEL *(încolţindu-l pe Victor):* N-am nevoie de jurămintele dumitale. Am nevoie de aripi şi nu de orice fel de aripi. Am nevoie de aripile mele, de aripile planorului. *(Abia reţinîndu-şi plînsul.)* Că eu pentru aripile astea am rupt 25 pînze de ferăstrău.

ANDREI *(ca să-l aţîţe):* Nţţţ! Nţţţ! Nţţţ! *(Leagănă capul prefăcut, compătimitor.)* Extraordinar!

COSTEL: Şterge-o de aici, că nu avem nevoie de martori.

ANDREI: Nu plec. Locul meu e aici. Că eu mi-am luat angajamentul faţă de... *(vrea să spună altceva... repede, după o clipă),*

P

ANDRE

COSTEI
VICTOI
ANIŞOA
TICĂ

Un pion

AERULUI

ORNARU

jele:

v în clasa
VI-a

vi în clasa
VII-a

v în clasa
III-a

ri, pioniere.

faţă de nea Gică zgravul ca pînă la prînz să dau gata şase metri pătraţi de faţadă. Şi eu, mort, copt, îmi respect angajamentele. Nu fac ca alţii... Punct!

COSTEL *(cu mîinile în buzunare în derîdere):* Da de ce punct, şi nu semnul mirării?

ANDREI: Ei, da, ai dreptate. *(Împunge aerul cu bidineaua.)* Semnul mirării! Că stau şi mă uit la voi şi mă cuprinde o mirare din aia grozavă. Că vă ştiam prieteni la toartă şi deodată... *(Schimbînd tonul.)* Am auzit, am auzit...

COSTEL, VICTOR: Ce-ai auzit?

ANDREI: Am auzit că voi trei, plus Anişoara...

(Costel se uită urît la Andrei.) Da, plus Anişoara...

COSTEL *(trăgîndu-şi pantalonii):* Minus Anişoara.

ANDREI: Mă rog, fie şi minus, da şi Anişoara...

VICTOR: Spune-mi ce ai auzit.

ANDREI *(îşi drege glasul ca să cîştige timp, nu prea ştie cum să înceapă):* Am auzit că voi, în tabără, aţi lansat în stratosferă... *(Costel şi Victor înclină capetele)* un balon. *(Costel şi Victor se privesc între ei uluiţi.)* Da, un balon...

COSTEL *(în şoaptă lui Victor):* Ăsta-şi bate joc de noi.

ANDREI *(inventînd):* Un balon extraordinar, cu panglici şi cu o păpuşică la bord.

COSTEL *(amărît):* N-am lansat nimic. Era vorba să lansăm ceva, dar nu un balon. Ci un planor autopropulsat. Planorul este aproape gata. Nu ne mai lipsea decît motoraşul ca să-şi ia zborul spre ceruri. Şi-n vreme ce ne chinuiam să dezlegăm problema motoraşului, „dumnealui" *(arată spre Victor)* a adus-o la atelier pe Anişoara. Să ne dea lecţii. Să ne înveţe pe noi ce-i ăla unghi de zbor. Hai, spune tu, Andrei, că eşti bărbat...

ANDREI: Sînt.

COSTEL: Ai primi tu soluţii de la o fată?

ANDREI: De...

COSTEL *(arată spre Victor):* Şi dumnealui nu şi nu. Că s-o ascultăm pe Anişoara, că Anişoara are dreptate, că în calculele noastre s-a strecurat o greşeală, că Anişoara e o savantă, că are 10 la geometrie, 10 la fizică, 10 la... Din pricina acestei Anişoare, n-am mai lansat nimic. *(Arătînd spre Victor.)* Dumnealui şi-a luat fuzelajul.

VICTOR *(arătînd spre Costel):* Iar dumnealui, aripile.

COSTEL: Nu mai pomeni cuvîntul aripi că turbez.

ANDREI *(şiret):* Ce grozăvie, ce grozăvie! *(Brusc, grav.)* Va să zică, lucrurile stau cam aşa: V-aţi supărat şi fiecare şi-a luat partea lui de planor acasă... Şi pe urmă *(şiret)* au dispărut! Cum or fi dispărut oare?

VICTOR: Asta e clar. Ne-am întors din tabără acasă şi „dumnealui" *(arată spre Costel)* a venit pe furiş, ca un spion *(Costel înalţă privirile spre el)* şi mi-a luat fuzelajul.

COSTEL: Eu, tot eu? *(Arată spre Victor.)* El, el s-a strecurat ca un spion în casa mea şi mi-a luat aripile.

VICTOR: Asta e o minciună. *(Costel înaintează spre Victor.)*

ANDREI *(către Costel):* Costele, da de unde ştii tu că Victor, de pildă, ţi-a luat aripile?!

VICTOR *(sare ca ars):* N-auzi că nu-i adevărat?

ANDREI *(îl potoleşte pe Victor cu un gest):* Să zicem că e adevărat...

COSTEL *(apăsînd pe cuvinte):* De la bunică-mea, că era acasă. „A venit, maică, un copilaş şi a zis că-l cheamă Victoraş *(Victor tresare, lui Andrei îi scînteiază ochii de mulţumire)* şi a zis că tu — adică eu — l-ai trimis să ia aripile, că ai nevoie de aripi la şcoală..." *(explicativ)*

ANDREI: Mai scurt nu se poate?

VICTOR: Ba da. Şi la mine a venit un copilaş şi mi-a şterpelit fuzelajul.

COSTEL *(izbucnind):* Cine, eu?

ANDREI: Nu-mi place.

COSTEL: Ce nu-ţi place?

ANDREI: Nu-mi place cuvîntul ăsta „şterpelit". *(După o pauză.)* Zi-i înainte.

VICTOR: Ce să mai zic, asta e tot. Ba nu, mai e ceva. A zis că-l cheamă Costel.

COSTEL *(cu lacrimi în ochi):* Să n-ajung în planeta Marte dacă eu m-am mişcat din casă!

VICTOR: Şi eu jur...

ANDREI: Nu vă mai juraţi de pomană.

COSTEL: Bag mîna-n foc că la mijloc nu e decît Anişoara...

ANDREI: N-ai ghicit. Anişoara e plecată din oraş de alaltăieri.

COSTEL: Atunci cine e persoana? O ştii?

ANDREI: De unde s-o ştiu? În orice caz, e o persoană care ţine ca planorul să zboare.

VICTOR + COSTEL *(către Andrei):* Să zboare, zici?!

ANDREI *(retrăgîndu-se spre fereastră):* Da! Să zboare! *(Sare pe fereastră şi apoi apucă bidineaua de ciuf ca să se apere de băieţii care vin spre el cu paşi ameninţători. Din culise, o ceată de copii, ca la un semnal, încep să scandeze.*

„Foaie verde ca mohorul
Zace prăbuşit planorul..."

Ceata de copii continuă să strige de afară ceva nedefinit.)

COSTEL *(astupîndu-şi urechile cu palmele):* Iar au început... De două zile vin sub geamul meu şi mă toacă...

VICTOR: Şi sub geamul meu fac acelaşi tărăboi. *(Lui Andrei îi scapără ochii de bucurie.)* Ba ceva mai mult; adineauri mi-au trimis şi decoraţia... *(Zarva de afară continuă.)*

COSTEL *(către cei din încăpere):* Staţi aşa că fac eu lumină... *(Fuge pe uşa din stînga. Pe uşă se strecoară Anişoara cu un geamantănaş în mînă.)*

ANIŞOARA *(prefăcut inocentă):* Ce e zarva asta, ce e cu tine, Andrei, pe fereastră?

ANDREI: Lucrez.

VICTOR: A, ai sosit, Anişoara?!

ANIŞOARA: Chiar în clipa asta. Şi m-am gîndit să trec pe la tine să aflu ce se mai aude... cu planorul! *(Schimbă o privire fugară cu Andrei.)* Aţi rezolvat problema motoraşului?

VICTOR: Acum avem de rezolvat probleme mai grele.

ANIŞOARA *(prefăcîndu-se că nu ştie nimic):* Nu înţeleg.

VICTOR *(amărît):* Planorul nostru...

ANDREI: Ia, te rog, fii calm. *(În şoaptă Anişoarei.)* Ai adus? *(Anişoara înclină discret din cap în semn că a adus.)*

VICTOR: Ce să aducă?

ANDREI *(bîlbîindu-se):* Ba-ba... batista. Dacă avem printre noi oameni care înclină să plîngă?!

COSTEL *(din hol):* Intră aici, intră la judecată.

TICĂ *(din hol):* Ce-ai cu mine, Costele?

VICTOR *(Anişoarei):* Treci repede în baie, că dacă dă de tine aici Costel... iese iar scandal... *(Andrei îi face semne desperate Anişoarei să intre în baie.)*

ANIŞOARA *(în şoaptă lui Andrei):* S-au împăcat?

ANDREI *(împingînd-o spre baie):* Lasă întrebările!

COSTEL *(din hol):* Intră aici. Hai, viteazule! *(Intră în încăpere, trăgînd pe cineva de mînă. Pe uşă apare Tică, apoi Costel, care-l împinge pe Tică de la spate.)* Am prins o „limbă". *(Anişoara închide în urma ei uşa de la baie.)*

VICTOR *(vesel):* Bravo, Costele. Ăsta mi-a adus „decoraţiile"... *(Andrei îi face semne desperate lui Tică să pună lacăt gurii.)*

COSTEL: Daa?! *(Lui Victor.)* Adu repede o frînghie!

TICĂ: Ce vreţi să-mi faceţi? *(Victor scoate o frînghie din bufet.)*

COSTEL: Deocamdată o să te legăm burduf. *(Costel şi Victor îl leagă pe Tică de spătarul unui scaun.)* Şi-acum, „Limbă", e cazul să vorbeşti.

TICĂ: Eu nu sînt „Limbă", sînt Tică. Ce, nu mă cunoaşteţi?

COSTEL: Ştim noi că eşti Tică, dar acum cînd eşti în mîna noastră...

TICĂ: Asta s-o credeţi voi...

ANDREI: Bravo, Tică, eşti curajos.

TICĂ *(hotărît):* Sînt aşa cum mi-ai spus tu să fiu. *(Costel şi Victor se dau un pas înapoi uluiţi.)*

COSTEL *(înaintînd spre Andrei):* Va să zică...

VICTOR *(acelaşi joc):* Andrei?!

COSTEL *(acelaşi joc):* De cînd ai început să te ocupi de aviaţie?

VICTOR: Zi aşa, zugrăveşti faţade şi încă faţade de „decoraţi"... Şi eu, ca prostul, să nu-mi dau seama.

ANDREI *(tăindu-i vorba, arată spre Tică):* Dezlegaţi-l!

COSTEL: Da? Acum ne şi comanzi?

ANDREI *(hotărît):* Dezlegaţi-l!

VICTOR *(repezindu-se spre Andrei):* Fuzelajul... dă-mi fuzelajul, că altminteri...

ANDREI *(dezlegîndu-l pe Tică):* N-ai decît să te urci să ţi-l iei.

VICTOR: Să-l iau, de unde să-l iau?

ANDREI: Din... *(ezită o clipă, apoi grav)* din umbrela lămpii. *(Arată cu degetul arătător spre lustra de deasupra capului său. Victor şi Costel înalţă privirile spre lustră, apoi Victor sare pe masă, în timp ce Andrei îl dezleagă pe Tică.)*

VICTOR *(cu fuzelajul în mîini plin de satisfacţie):* Băieţi, băieţi...

TICĂ *(după ce e dezlegat, întinzîndu-se):* Ah, ce bine mă simt!

VICTOR *(strîngînd la piept fuzelajul planorului):* Şi eu mă simt bine. *(Coboară de pe masă, ţinînd deasupra capului, ca pe un trofeu, fuzelajul planorului.)*

COSTEL *(încruntat, apucîndu-l de o mînă pe Andrei):* Da aripile, aripile mele unde sînt?

ANDREI: Nu-mi răsuci mîna, că nu mă sperii!

VICTOR *(lui Costel în şoaptă):* Ce-i al lor e-al lor. Sînt foarte bine organizaţi.

ANDREI *(trăgîndu-şi mîna din mîinile lui Costel):* Sîntem. Detaşamentul nostru de pionieri ştie să lucreze în colectiv.

COSTEL: Bine, bine, da cu aripile mele... cum rămîne?!

ANDREI *(lui Victor):* Nu te alarma, că totul e calculat la milimetru. *(De afară intră doi pionieri şi o pionieră. Unul dintre cei doi pionieri poartă în mîini un geamantan. Anişoara iese din baie şi ia geamantanul din mîna băiatului.)*

ANIŞOARA *(scoţînd aripile planorului din geamantănaş. Către Ionuţ şi Victor, dar trăgînd cu ochiul spre Costel):* Voi aţi realizat un lucru frumos. Numai că aici *(arată spre o porţiune a aripii planorului)* era o mică greşeală de calcul şi din pricina asta planorul ar fi venit în bot. Aşa că, dacă voi v-aţi supărat, dacă detaşamentul dorea ca totuşi planorul să zboare, nu să moară bucăţi, bucăţi, am fost nevoiţi să... să vi-l luăm. Am modificat aripile la Palatul pionierilor cu ceilalţi aeromodelişti. *(Face voit o pauză.)*

COSTEL: Dă-i înainte, ce te-ai oprit, savanto!

ANIŞOARA *(muşcîndu-şi buzele, către Costel):* De ce vorbeşti aşa, Costele?

COSTEL: Pentru că mă doare. *(Se lasă într-un scaun cu capul între palme.)*

ANIŞOARA: Te-ar fi durut mai mult dacă planorul s-ar fi prăbuşit. Şi ne-ar fi durut şi pe noi cei din detaşament. *(De afară răsună o trompetă.)* Să mergem, planorul trebuie să zboare... *(Se îndreaptă spre uşă cu aripile planorului în mîini. Victor o urmează cu fuzelajul pe braţe.)* Sîntem aşteptaţi.

CORTINA

Epigrame

Unui tăcut

Eşti băiat tăcut din fire
Şi socoţi că-i bine-aşa...
Chiar la lecţii cînd te-ntreabă,
Taci... că asta-i firea ta.

Unui sportiv

Primul eşti la sport în şcoală,
Ai luat proba F.G.M.A.
Sărind peste lecţii, spune,
Crezi că te-antrenezi cumva?

Unui leneş

Nu-i ca mulţi alţii plin de bucurie
Cînd ştie că vacanţa e pe drum.
El nici nu are vreun motiv să fie
Nu tot vacanţă-avu şi pîn' acum?

Unui fotbalist

El chiar şi-n bancă joacă fotbal
Fără sfială şi ocoluri.
De-aceea-n catalogul clasei
Popescu are numai... goluri.

Unuia care nu înapoiază cărţile de la bibliotecă

La el acasă, cărţi cu carul!
Şi, zău, nu m-aş mira de fel
Să vină bibliotecarul
Să împrumute de la el.

Unui planificat

Te-ntrebi de ce ai note proaste
Cînd timpul l-ai planificat?
Numai că planul tău cuprinde
Un singur punct: „timp de jucat".

Unui gură-cască

Nu şi-a scris vreo trei probleme
„N-am timp" — spune — şi e clar
De-unde vreţi să aibă vreme
Cînd şi-o pierde în zadar?

STRIGĂTURI

Foaie verde busuioc,
Haideţi, fetelor, la joc;
Să jucăm cu voie bună
În Republica Romînă!

Foaie verde şi-o lalea,
Trăiască Republica
Şi pace s-avem în ea!

GLUME

— Cum poţi să spui tu, Ionuţ, că numărul 780 încape în 365? Ce exemplu e ăsta?

— Îl ştiu de la tata, tovarăşă învăţătoare. Că dînsul are 780 de zile-muncă şi astea au încăput în... 365, cît are anul!

*

— Ionele, am demontat şi apoi am pus la loc piesele unui aparat de radio ca să văd din ce e format.

— Nu cumva ai pierdut vreo piesă?

— Ba, dimpotrivă... mi-au mai rămas încă 12 bucăţi.

*

Întîmplarea s-a petrecut în capitala unei ţări occidentale. La o repetiţie care se făcea obişnuit între orele 9 şi 12, trombonistul provocă o disonanţă teribilă. Dirijorul îl apostrofă furios pe trombonist:

— E groaznic ce-ai făcut dumneata. În condiţiile acestea nu mai pot continua.

— Aveţi dreptate, recunoscu trombonistul, dar opera mă plăteşte atît de prost, încît eu nu-mi pot întreţine familia decît muncind şi pe de lături.

— Şi unde munceşti? îl întrebă dirijorul.

— După ce termin repetiţiile, între 12 şi 4 dau lecţii; seara, după spectacol, sînt chelner o jumătate de noapte şi cealaltă jumătate paznic pînă la deschiderea depozitelor...

— Extraordinar! făcu dirijorul indignat. Şi... cînd dormi?

— La repetiţie, maestre.

GHICITORI

Ursul mormăie pe vale
Şi ursarul şade-n şale
Şi-l striveşte de urechi
Să scurme răzoare vechi.
(tractorul)

Din carton sau piele
mă purtaţi pe spate;
Uşurel şi totuşi
Plin de greutate...
Iarna pe ger aspru,
Vara pe căldură.
Merg cu voi alături
La învăţătură.
(ghiozdanul)

Tare-s mic de felul meu.
Cei ce scriu mă pun mereu,
Iară cel care citeşte
După mine se opreşte.
(punctul)

Numai iarna, pe zăpadă,
Acest pom ne dă şi roadă,
Numai scos din rădăcină.
Creanga lui de roade-i plină!
(pomul de iarnă)

Luminare în pahar,
Ca s-o stingi sufli-n zadar
După ce o noapte-a ars.
Tot întreagă a rămas!
(tubul de neon)

Se roteşte doar din mijloc
Şi-apucînd o roabă-n cioc,
Fără-o clipă de zăbavă,
O ridică pînă-n slavă.
(macaraua)

UMOR

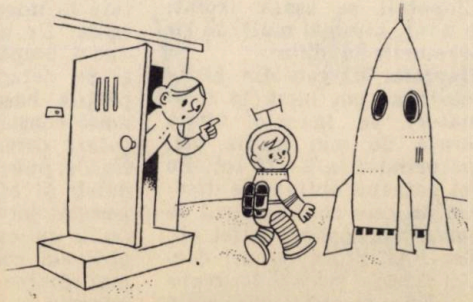

— Nicuşor! Să nu sbori mai departe de Marte! În două ore e gata masa.

HOCUS POCUS

Distribuiţi în public o serie de foi şi plicuri.

Rugaţi persoanele să scrie pe hîrtiile respective o frază oarecare (foarte scurtă), un cuvînt, un vers, un proverb, un număr etc. După aceea împăturiţi hîrtiile şi le introduceţi în plicuri. Punînd plicurile într-o pălărie sau şapcă, le luaţi unul cîte unul şi citiţi fără a deschide plicul, spre mirarea celor de faţă.

Explicaţie: **În această experienţă lucraţi cu un colaborator care va scrie o frază ştiută de dv. Puneţi plicul colaboratorului, neştiut de ceilalţi, la fundul pălăriei, sub celelalte plicuri. Scoateţi un plic oarecare. Fără a-l deschide, spuneţi fraza scrisă de colaboratorul dv. Întrebaţi cine a scris cele spuse şi colaboratorul se va ridica în picioare să confirme că el a scris aşa cum aţi spus. Desfaceţi apoi plicul, sub pretext de a verifica adevărul celor spuse. În realitate aţi deschis un alt plic şi aţi citit fraza scrisă de o altă persoană. Luînd în continuare un plic nou, spuneţi fraza pe care aţi citit-o în plicul anterior şi pe care aţi memorat-o.**

Cel care a scris-o va recunoaşte că este exact. Procedînd în felul acesta, atribuiţi întotdeauna plicului pe care-l deschideţi conţinutul celui deschis anterior.

Vopsirea instantanee

Prezentaţi publicului spectator o batistă din voal roşu sau din mătase naturală, nesifonabilă. Introduceţi această batistă în pumnul mîinii stîngi făcută căuş şi, rostind „abracadabra", batista îşi schimbă instantaneu culoarea, ieşind pe cealaltă parte a pumnului vopsită în albastru.

Explicaţie: **În pumn aveţi un mic tub din tablă subţire de circa 3 cm în diametru. Acest tub stă ascuns în căuşul palmei. În interiorul tubului se fixează la mijloc un perete. Astfel, tubul este împărţit în două compartimente. Într-un compartiment introduceţi dinainte o batistă albastră. În compartimentul gol introduceţi batista roşie, vizibil în faţa publicului, şi tot vizibil scoateţi pe cea albastră. Prindeţi batista în degetele mîinii cu care ţineţi tubul şi în felul acesta mascaţi şi tubul.**

Imprimări în culori

Cine nu cunoaşte amuzantele jocuri cu „abţibilduri", sau jocurile de „calcomanie"? Vă dăm aici o reţetă cu care puteţi realiza aceste jocuri.

Reţeta: **amestecaţi într-o jumătate de litru de apă caldă o lingură cu săpun răzuit bine, lăsaţi să se răcească şi adăugaţi trei linguri cu terebentină. Scuturaţi bine amestecul, apoi, cu o pensulă moale, umeziţi abundent gravura de reprodus. Umeziţi, de asemenea, cu apă curată o foaie de hîrtie albă şi aplicaţi foaia aceasta peste gravură, apăsînd cu un obiect neted ca să se preseze. Dezlipind hîrtia, obţineţi reproducerea imaginii colorate.**

Încercaţi şi veţi reuşi!

IOZEFINI

SĂ LUCRĂM PODOABE PENTRU POMUL DE IARNĂ

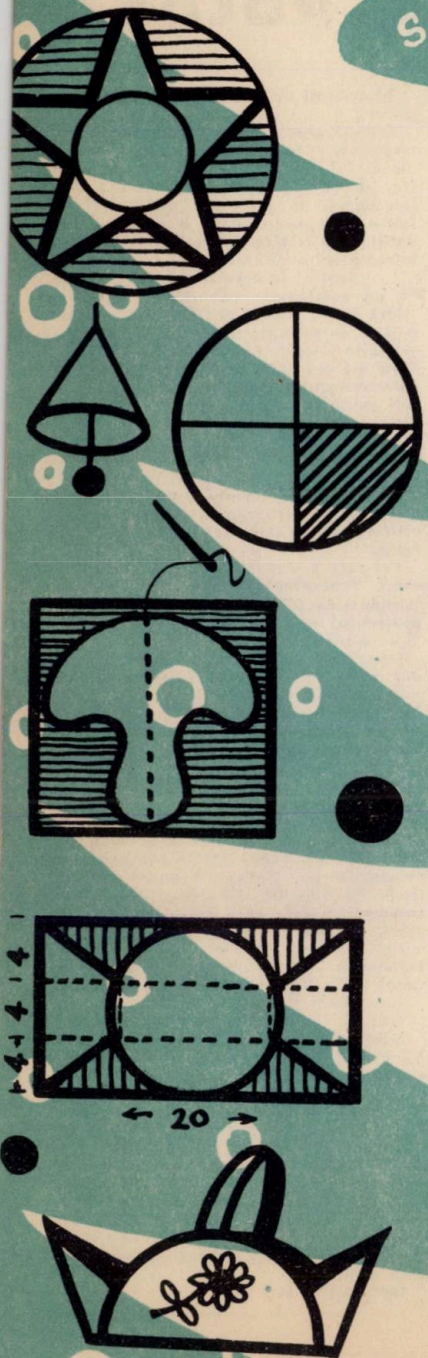

Steluţe. Pentru ornarea pomului de iarnă se pot confecţiona steluţe de diferite mărimi şi culori. Steluţele pentru vîrful pomului sînt mai mari, iar cele care sînt prinse printre ramuri sînt mai mici. Steluţele se confecţionează astfel:

Desenăm pe un carton un cerc cu diametrul atît de mare cît vrem să fie steluţa. De exemplu de 6 cm. Desenăm un cerc cu raza de 3 cm şi în interiorul acestuia alt cerc cu raza de 1,5 sau 2 cm. Împărţim circumferinţa în cinci părţi egale şi unim aceste puncte fără să întretăiem cercul mic. Apoi steluţa se poleieşte cu hîrtie aurie sau argintie şi i se face la unul dintre colţuri o agăţătoare. Pe steluţă se pot lipi şi poze.

Clopoţel. Desenăm pe demicarton cercuri cu diametrul de 6 cm. Împărţim cercul în 4 părţi. Detaşăm sfertul haşurat şi lipim ceea ce a rămas pe linia razelor A.D. şi A.B., obţinînd astfel clopoţelul. Dacă demicartonul nu a fost poleit, atunci se poleieşte clopoţelul. Apoi trecem un ac cu aţă printr-un bob de mazăre din care facem „ciocănelul" clopoţelului.

Clopoţeii se aşază izolat, cîte unul, sau mai mulţi în şir pe ramurile bradului.

Mărgele. Mărgele din hîrtie colorată se pot lucra în felul următor: se îndoaie hîrtia colorată de mai multe ori, împăturind-o în 8—16 foi. Pe acest pătrăţel obţinut se desenează un cerc cu diametrul de 2 cm şi-l decupăm; astfel obţinem mai multe cercuri deodată. Aceste cercuri în grupe de 5—6 suprapuse se cos exact pe diametru cu aţă colorată la fel cu hîrtia. După ce se cos mai multe grupuri de astfel de cercuri pe acelaşi fir de aţă, prin îndoire, cercurile cusute se desfac încît obţinem din ele sfere mici colorate. Se recomandă ca aceste mărgele să aibă diferite culori şi aşezate alternativ şi simetric în lungul firului de aţă. Aceste bile pot să aibă între ele, după dorinţă, şi alte forme.

Ciupercuţe. Ciupercuţele se confecţionează folosind acelaşi procedeu pe care l-am utilizat la facerea mărgelelor. Se împăturește de mai multe ori hîrtie colorată. Pe pătratul obţinut, prin îndoire, desenăm silueta unei ciupercuţe pe care o decupăm. După aceea aşezăm 4—5 ciupercuţe una peste alta şi le coasem drept prin mijloc. Le desfacem prin îndoire şi obţinem ciupercuţe.

Tot în felul acesta putem lucra flori de lalea şi alte ornamente.

Coşuleţul poşetă se confecţionează dintr-un carton de formă dreptunghiulară cu lăţimea de 12 cm şi lungimea de 20 cm. În mijlocul acestui dreptunghi se desenează un cerc cu raza de 6 cm. Apoi dreptunghiul se împarte în 3 părţi de-a lungul cu linii punctate la interval de 4 cm, deci egale. De la liniile acestea se duc 4 drepte în cele 4 colţuri şi se detaşează cu forfecuţa părţile haşurate. Bucata rămasă constituie corpul coşuleţului, care se îndoaie după liniile punctate. Îndoim şi capetele şi astfel, lipindu-le de pereţii laterali sau prinzîndu-le cu cusături în puncte, obţinem coşuleţul, căruia nu mai rămîne decît să-i prindem mînerul, turtit şi tăiat, dintr-o fişie de carton.

ILIE MIREA

LA ÎNCEPUT DE CARNAVAL

DIALOG VESEL

Licâ îmbrăcat în costum de pionier controlează la intrare invitaţiile pentru Carnaval.

LICĂ:
— Hai, grăbiţi-vă, copii,
Bradul cu steluţe vii,
Sala strălucind sub ramuri,
Moş Gerilă plin de daruri
Şi programul nou cu glume
Vă aşteaptă azi, anume.
Hai, grăbiţi să mergeţi sus!

MITICĂ
(vine spre el şi-i spune încet):
— Dragă Lică, n-ai în plus
Vreun bilet de Carnaval?

LICĂ:
— Vrei să vii şi tu la bal?
Dar tu n-ai fost invitat?

MITICĂ:
— Cică n-am prea învăţat.
Vorbe-n vînt... tu ştii prea bine:
Nu e nimenea ca mine.

LICĂ:
— Ştiu. Te ştiu eu: bunăoară...

MITICĂ:
— Nu ţii minte astă-vară...

LICĂ:
— Da, înveţi, dar în vacanţă,
Cînd te-alegi cu vreo... „restanţă".
Dar de spui cu-atîta zor
Că mi-ai fost un silitor,
Uite-am să te-ntreb îndată
Din materia-nvăţată,
Iar de ştii ce e mai greu
Am să-ţi dau biletul meu.

MITICĂ:
— Bine. O să te convingi.

LICĂ:
— Verbul „a bea" să-mi conjugi.
Singular, persoana-ntîi.

MITICĂ:
— Zic: eu beau. Ei, ce mai spui?

LICĂ:
— Foarte bine. La trecut?

MITICĂ:
— Cum să spun? Eu am băut.

LICĂ:
— Şi la imperfect, băiete?

MITICĂ:
— Ştii ceva? Nu mai mi-e sete.

LICĂ:
— Măi Mitică, nu ştiuşi.
La istorie acuş:
Zi-mi un fapt sau altceva
Ce-acum un veac nu era,
Dar există-n lume-acu.

MITICĂ:
— Foarte simplu. Eu şi tu.

LICĂ:
— Dai ca nuca în perete.
La-aritmetică, băiete,
Să te văd. De ai opt ciori
Tragi cu puşca şi omori
Numai una. Cît rămîne?

MITICĂ:
— Tema asta o ştiu bine.
E uşor să-ţi spun îndată.
Ne rămîne... aia moartă
Fiindcă celelalte, oare,
Ce, sînt proaste să nu zboare?

LICĂ:
Ai rămas tot ca şi ieri:
Dai răspunsuri în doi peri.
Despre lene ce să spun?
Te cunosc cît eşti de bun.
Mai ţii minte într-o zi,
Ca la şcoală să nu vii,
Ne-ai dat telefon? Ce-ai zis?

MITICĂ
(se face că vorbeşte la telefon):
— Alo! Vă anunţ descnis
Ca să ştiţi un lucru grav:
Azi Mitică e bolnav
Şi lipseşte. Stă în pat.

LICĂ:
— Cine e la aparat? *(se face că răspunde la telefon)*
Pot cumva afla şi eu?

MITICĂ:
— Păi, aici e... tatăl meu.

LICĂ:
— Vezi, Mitică, în ce hal
Eşti de superficial?
Dar să ştii, de nu înveţi,
Mult în viaţă-o să regreţi
Timpul dus în lenevie...

MITICĂ:
— Mulţumesc de tecrie.
Dar cu balul cum rămîne?
Ei, ce zici? Mă iei cu tine?
Hai, că-ncepe Carnavalul.

LICĂ:
— Da, te iau, însă la... anul.
Fiindcă-aici, ca şi la şcoală,
Nu poţi trece pe toemeală.

MITICĂ:
— Dragă Lică. Nu-nţeleg.
Păi, aşa mi-eşti tu coleg?

LICĂ
(gîndindu-se):
— Bine-atunci. Eşti obligat
Să mă-nsoţeşti costumat
În cămaşa şi nădragii
Leneşului cu posmagii.
Ei, ce zici de asta? Vii?

MITICĂ:
— Alt costum tu... nu mai ştii?

LICĂ:
— Ăsta ţi se potriveşte.

MITICĂ:
— Dacă vrei... mă rog... fireşte
Că vor rîde toţi de mine.

LICĂ:
— Nu cumva ţi-o fi ruşine?

MITICĂ:
— Nu... adică da... în fine... *(trist)*
Dacă altfel nu-mi dai drumul...
(resemnat)
Dar la anul... schimb costumul.

RODICA TOTH

REVELIONUL DOCTORULUI STĂTESCU

— Au venit toți? Și prietenii Ilenii? Mă bucur. Sticla de vin vechi..., da' cea învelită în papură...să n-o destupați. Vreau s-o beau cu voi cînd ies din gardă. Petrecere frumoasă! Vă dau telefon la 12 fix.

Doctorul puse jos receptorul și o undă de duioșie îi străbătu sufletul gîndindu-se la cei de acasă. Continuă apoi să citească articolul de specialitate pe care-l începuse. Telefonul țîrîi.

— Da! Unde este? Tatăl și mama? Anunță-l, te rog, soră, și pe doctorul Manea, e la interne. O să mă asiste el.

...Un copil de vreo 12 ani. Mama și tatăl necăjiți.

— E grav, doctore?

— Luați loc, vă rog, în sala de așteptare, deși... nu se obișnuiește. (Apoi către soră.) Instrumentele sînt sterilizate? Bun. Urmat de doctorul Manea, doctorul Stătescu intră în sala de operații. Copilul zăcea palid pe masa de operații acoperit pînă-n gît cu un cearșaf alb.

— Peritonită, rosti ca pentru el doctorul Stătescu. Trebuiau să-l aducă mai devreme.

Masca de kelen fu aplicată pe fața bolnavului. De sub apărătoarele albe ale doctorilor și surorilor sclipeau, încordați, ochii.

— Puls?

— 62.

Lucrul mergea înainte. Infirmiera tampona necontenit frunțile înrourate ale medicilor.

— Pulsul a dispărut!!!

— Cofeină, porunci chirurgul cu vocea înăbușită de apărătoare. Desigur, organismul slăbit, pufni el pentru sine.

Urmară cîteva secunde de așteptare chinuitoare.

— E în regulă, răsuflă ușurat doctorul Manea...54...

Operația durase o oră și jumătate. În clipa în care păși pe sală, doctorii fură întîmpinați de două perechi de ochi mari, îngrijorați.

— E bine, zîmbi obosit doctorul Stătescu. Dar de ce nu l-ați adus mai devreme, oameni buni?

— Ascultați! făcu sora.

O pendulă bătu rar, de douăsprezece ori.

— Da, e miezul nopții. Am păși în '62.

— La mulți ani, tovarăși dragi.

Un cetățean fusese redat vieții.

HALTA FĂRĂ NUME

Aproape nimeni afară de localnici nu putea să țină minte halta aceea pierdută în Bărăgan, unde personalele și marfarele opreau cîte un minut, două. Poate-i zicea Viju sau Viju sau...

Doroftei Ion, vechi mecanic de locomotivă, consultă graficul orar. Da, acum avea să urmeze halta...Oprire două minute: 23,59 pînă la ora 0 și un minut.

— Mitre! (Mitru era ajutorul de mecanic.) Uite unde ne apucă revelionul. La halta fără nume.

Iaca, linia e liberă. Intrăm în haltă.

Locomotiva pufăia bătrînește. O ceată de oameni se ivi la scara ce ducea sus, în cabina mecanicului.

— Nene Doroftei. Ia-n coboară puțin!

Ion Doroftei se ivi în deschizătura cabinei, apoi coborî îngrijorat.

— Ce-i, oameni buni? Ș-apoi de unde mă știți pe nume?

— Mare lucru, rîse o fată. Noi te cunoaștem, că mereu ne duci cu trenul.

— Ia turnați-i moșului un pahar, strigă un flăcău. Să ne trăiești, nene Doroftei. Noi sîntem colectiviștii din Măgura. Trei kilometri de aici. Iar la noi e petrecere mare. Și ce ne-am zis: „Moș Doroftei trece taman la miezul nopții. Hai să ciocnim un pahar cu el". Să ne trăiești, moșule!

Moș Doroftei își simți ochii umeziți. Apoi strigă strașnic:

— Măi Mitrule! Ia vin! (Și către oameni cu mîndrie.) El e ajutorul meu... La mulți ani, tovarăși dragi! Să vă fie, în anul care vine, holdele încărcate de aur greu.

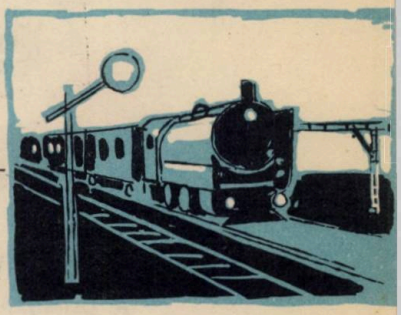

Iar în timp ce trenul pornea, Ion Doroftei îi spunea lui Mitru sau poate sie însuși: „Vezi, măi Mitrule? În Republica noastră, oriunde te-ai afla, ești ca la tine acasă".

MESAJ ÎN MAREA CARAIBILOR

Cargoul romînesc „Carpați" naviga în Marea Caraibilor, îndreptîndu-se spre Mexic, de unde avea de ridicat un transport important de fructe. Pe bord, animație. Se făceau pregătiri pentru un... revelion în toiul zilei. Pe bord se purtase o discuție aprigă, care durase toată ziua anterioară. La ce oră să se sărbătorească revelionul? După ora locală sau după ora R.P.R.? Și hotărîseră să-l sărbătorească după ora R.P.R.

— Tovarăși! Ilie Vrancea, comandantul navei, se ridică. Peste cîteva clipe vom păși în noul an, 1962. În aceste momente gîndurile se îndreaptă spre patria noastră dragă, căreia îi dorim să înflorească. Vă urez la mulți ani, tovarăși dragi!

Paharele se ciocniră în tăcere, apoi echipajul izbucni în urale.

— Aci radio București, se auzi o voce din megafon. Se vede că radiofonistul prinsese Bucureștiul și-l conectase la postul de amplificare. Transmitem felicitări pentru cei care se află departe de patrie.

Emoționați, marinarii ascultau mesaje trimise pentru motonava „Transilvania", pentru alte vase, pentru aviatori, pentru inginerii și tehnicienii romîni din India.

Și deodată căpitanul auzi: „Pentru căpitanul și echipajul cargoului «Carpați»"... Apoi, vocea Mihaelei, fiica sa:

— Tăticule, să trăiești ani mulți și fericiți. La mulți ani!

Și după aceea, vocea gravă a soției sale:

— Te salut, Ilie. Ridică paharul! Ridicați cu toții paharele! La mulți ani, tovarăși dragi!

Cei dragi din patrie își salutau marinarii.

La mulți ani, tovarăși dragi! La mulți ani, maistre Gliga, la mulți ani, doctore Stătescu, la mulți ani, moș Doroftei, la mulți ani, căpitane Vrancea, la mulți ani, vouă, tuturor acelora care nu veți fi la masă cu noi să ciocniți un pahar de vin, dar care veți avea cinstea să păși în noul an slujindu-vă patria.

Călătorie prin BANATUL de AZI

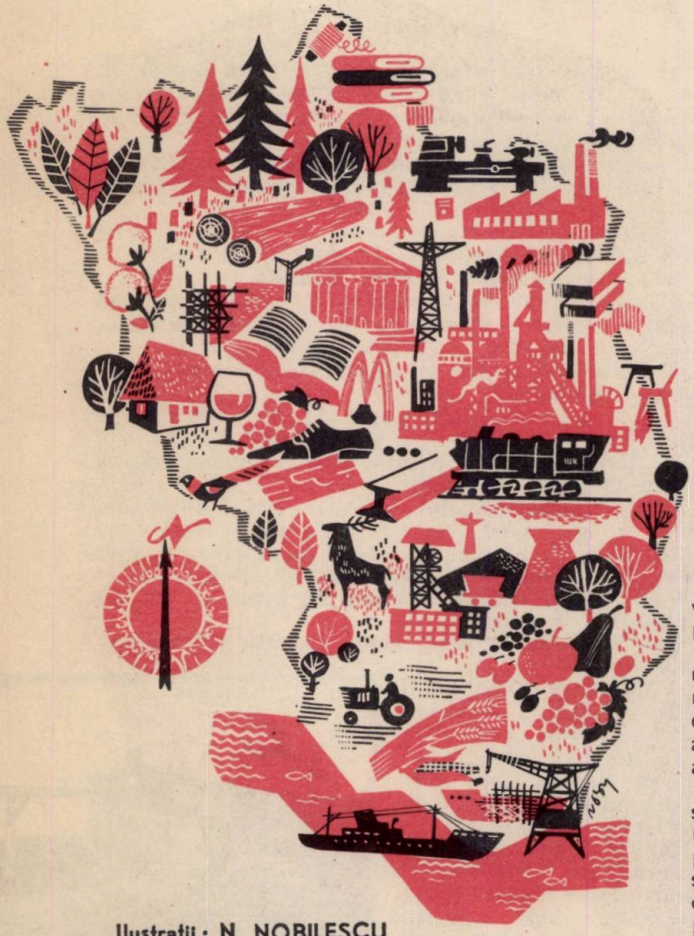

Ilustraţii: N. NOBILESCU
A. DUMBRĂVEANU

Drumeţul care străbate pămîntul dintre Mureş, Dunăre şi Carpaţi va fi repede cucerit de diversitatea şi de frumuseţea neobişnuită a peisajului acestei regiuni din vestul patriei noastre.

Dacă vei coborî cu vaporul pe Dunăre, de la Baziaş la Orşova, vei rămîne uimit de imaginea munţilor răsfrînţi în apele vineţii, strînse între masivele de piatră de la Cazane; în nordul Banatului, parcă pentru a completa o simetrie a naturii, trec maiestuoase, spre soare-apune, apele Mureşului, străbătînd pusta nemărginită, printre lanurile înalte ale colectiviştilor.

Neasemuitele doine bănăţene şi porturile populare, atît de felurite şi de pitoreşti aici, oglindesc parcă hora culorilor toamnei în munţii Poiana Ruscă, zveltele păduri ale Semenicului, jocul sprinten şi limpede al apelor Cernei. Dar aceste cîntece ce vorbesc despre frumuseţea şi bogăţia regiunii Banat sînt pline de durerea şi lacrimile poporului, care, în trecut, nu s-a bucurat de rodul muncii lui. Multe cîntece populare evocă lupta lotrilor—haiducii bănăţeni care, nemaiputînd îndura exploatarea, luau calea codrilor, spre spaima neîncetată a bogătaşilor.

Pămîntul Banatului a fost stropit, prin veacurile de ceaţă şi durere, de sîngele atîtor răsculaţi. Cetatea Timişoarei a fost martora unuia dintre momentele sîngeroase din istoria patriei noastre — arderea lui Gheorghe Doja pe tronul de foc.

N-a încetat niciodată lupta poporului pentru eliberarea de exploatare şi de mizerie. Numeroşi eroi ai clasei muncitoare şi-au jertfit viaţa pe aceste locuri în înfruntarea cu crudele rînduieli capitaliste. Numele lui Ion Fonaghi, Ocskó Terezia sau, mai tîrziu, Lazăr de la Rusca, ucis de chiaburi, au rămas săpate cu litere de lumină în inima oamenilor muncii, care le aduc recunoştinţă prin munca lor avîntată.

Astăzi, oriunde ai merge în Banat, ca şi în întreaga noastră ţară, întîlneşti biruinţa vieţii noastre de azi.

Peste oraşele şi satele bănăţene a trecut vîntul întineritor al socialismului. Vechile aşezări industriale — Reşiţa, Nădrag, Bocşa, Ruschiţa, Anina şi numeroase altele — şi-au ridicat fruntea senină sub cerul primăverii patriei noastre noi.

POPAS LA ANINA

După ce străbaţi unul dintre cele mai frumoase drumuri ale ţării, trecînd peste numeroase viaducte, trenul poposeşte la Anina. Ceea ce te va impresiona mai mult în acest vechi centru minier nu va fi peisajul de o rară frumuseţe, ci construcţiile de locuinţe care urcă muntele în splendide terase, pînă spre piscurile munţilor. Minerii Aninei, care trăiau odinioară în cocioabe mizere, flămînzi şi roşi de tuberculoză, locuiesc azi în blocuri luminoase, într-un oraş cu magazine mari şi pot fi întîlniţi duminica în drum spre lacul Buhui, un fel de enorm havuz albastru aşezat feeric în mijlocul pădurilor de brad şi de jugastru. „Lumea fără cer" — cum era numită lumea minerilor — a apus pentru totdeauna. Minerii Aninei se mîndresc cu oraşul lor, care întinereşte văzînd cu ochii.

Părăsind vîrful Semenicului, unde am petrecut cîteva ceasuri reconfortante între pionierii din Lenauheim, trimişi la odihnă de gospodăria colectivă, am coborît o dată cu undele clare ale Bîrzavei. Oţelari sau furnalişti reşiţeni veniţi la odihnă brăzdau cu bărcile apele marelui lac de acumulare de la Văliug.

În apropiere se află hidrocentrala, ridicată acum cîţiva ani pentru a satisface consumul tot mai mare de energie electrică al Combinatului metalurgic din Reşiţa, aşezat lîngă apele aceleiaşi Bîrzave, la poalele munţilor.

CETATEA DE FOC A REȘIȚEI

În Cetatea de foc, peisajul industrial se schimbă de la o zi la alta. Venisem aici cu cîteva luni în urmă. Pe imensitatea cerului se mișcau macarale purtînd virole uriașe. Își ridicau fruntea noile furnale.

Am revenit de curînd la Reșița. Orașul — odinioară înghesuit de capitaliști, care au construit la întîmplare, fără nici un plan, urmărind doar stoarcerea unor profituri cît mai mari — se luminează tot mai mult azi. În Lunca Pomostului erau pînă acum 3—4 ani maidane. În peisajul luminat fluorescent se aliniază străzi tivite de multicolore straturi de flori și de arbuști tineri. Blocurile sînt cu 5 și 6 etaje, zvelte și tinerești. Un oraș nou, în care locuiesc muncitorii reșițeni, cei ce înfruntă flăcările orbitoare de la cuptoare pentru a da patriei oțel mai mult și de calitate superioară, cei ce realizează, cu rară dibăcie, în eleganta hală Diesel — un fel de laborator curat ca o farmacie —, motoarele pentru locomotivele electrice Diesel. Aici, în blocurile acestea, locuiesc laminoriștii, strungarii și sudorii Cetății de foc.

Lîngă furnalele noi l-am întîlnit pe utemistul Marin Logofătu, unul dintre locatarii acestor noi palate din Lunca Pomostului.

Stăteam și priveam în sus, spre turnurile vopsite în aluminiu, orbitoare în soarele verii. Nu-mi venea să-mi iau ochii de la această construcție. Priveam uriașele conducte albastre ce se încolăceau pe trupul furnalului; alte conducte, roșii sau galbene sau albe, alergau paralel, despărțindu-se ca să se adune din nou în complicate mișcări care încîntau ochiul. Pasarele cățărate la ametitoare înălțimi, scări în spirală, un ascensor urcînd pînă aproape de soare, la cupola înfiptă în cer a furnalului. Marin Logofătu a rîs puțin de uimirea mea. La început, și el a fost uimit. Cu mulți ani în urmă, venise tocmai dintr-un sat din Oltenia. O dusese greu. Cinci frați, pămînt puțin, sărăcie. Iarna dormeau șapte într-o cameră. Atîta aveau. Vara se risipeau prin podul cu fîn sau sub cerul liber.

Marin Logofătu, venind aici, nu s-a mulțumit să care materiale ca muncitor necalificat. S-a apucat să învețe. A urmat două cursuri de calificare. Azi e lăcătuș și e mîndru că a lucrat alături de tovarășii săi la demolarea celor două furnale vechi, ridicîndu-le pe acestea, mult mai mari și înzestrate cu aparatura cea mai modernă.

Am fost la stația de comandă și la casa aparatelor de măsură și control. Uriașul colos care va produce fontă va fi dirijat doar de cîțiva oameni.

Marin Logofătu, în vîrstă doar de 27 de ani, e unul dintre constructori. Cu un zîmbet de satisfacție, m-a invitat să-i văd locuința modern mobilată.

Reșița e o adevărată școală. Muncitori necalificați, veniți, cum zicea Constantin Brici, „de la coada sapei", învață aici meseria dorită.

Constantin Brici citește despre tehnologia sudurii și vrea să facă școala de maiștri. Azi e sudor de înaltă calificare. M-a salutat de sus, de pe pereții furnalului, unde lucra. Tînărul participă la construirea marelui agregat industrial, iar seara învață. Aici oamenii cresc o dată cu furnalul.

Numai cine a cunoscut imaginea Reșiței de ieri, cu străzi murdare și neluminate, fără canalizare, își poate da seama cît de mult contrasta ea cu Reșița de azi.

Urcînd scările impunătoarei case de cultură de aici, se descoperă o realitate foarte caracteristică vremii noastre: degetele care știu stăpîni oțelul sau strungul nasc, pe corzile viorii, sunete sublime. Muncitorii au alcătuit o orchestră semisimfonică. Muzica lui Enescu, Ceaikovski sau Mozart răsună în sălile casei de cultură și reșițenii prețuiesc interpretarea valoroasă a tovarășilor lor de muncă. Și nu numai ei. Sala de spectacole a casei de cultură — un teatru care poate rivaliza cu multe săli din orașe mai mari — găzduiește periodic formația teatrală muncitorească.

Într-un hol somptuos, cu draperii plușate, covoare persiene și fotolii comode, se află o expoziție de pictură. Tablourile înfățișează aspecte din munca ce se duce în marele combinat metalurgic. Pictorii sînt muncitorii. După orele petrecute lîngă cuptor sau lîngă strung, muncitorul vine la cercul plastic al casei de cultură și ia paleta în mînă pentru a slăvi viața nouă în culorile așezate pe pînză.

MUNȚII DE MARMURĂ

Coborînd pe alt versant munții Banatului, pe Valea Padeșului, călătorul va fi uimit de frumusețea așezării miniere de la Ruschița.

Sub pădurile Ruschiței dorm munții de marmură. Piatra albă ca lumina soarelui, piatra cu care ridicăm marile așezăminte de cultură și-n care dalta sculptorului știe să descopere liniile armonioase ale monumentelor, o scot din adîncuri mîinile pricepute ale omului muncii.

Vechea carieră de marmură moștenită din trecut a fost un simbol al poftei nerușinate de înavuțire a exploatatorilor, cărora nu le păsa că viața muncitorilor se afla în fiece clipă în pericol.

Marmura se scotea dintr-un „gropan" adînc de peste 120 m, cu pereții tăiați anapoda, amenințînd să prăvale bucăți de piatră pe platoul de exploatare.

Blocurile imense de marmură erau ridicate de la acea ametitoare adîncime cu macaraua, care-și balansa brațul peste capetele pietrarilor.

Recent, am vizitat noul front de exploatare mult mai mare. Mașini moderne, importate din Uniunea Sovietică, taie masivele de marmură care sînt așteptate pe numeroase meridiane ale pămîntului. Ruschița e o adevărată Carrară românească. Pietrarii Ruschiței au o dibăcie deosebită. Ei știu să observe în nervurile muntelui orice fisură și să disloce blocurile cu măiestrie.

ORAȘUL DE PE MUREȘ

După ce Mureșul lasă în urmă colinele domoale ale Lipovei și-n oglinzile sale nu se mai oglindește decît cerul cîmpiei, la marginea de apus a Banatului, apele lui intră în orașul Arad.

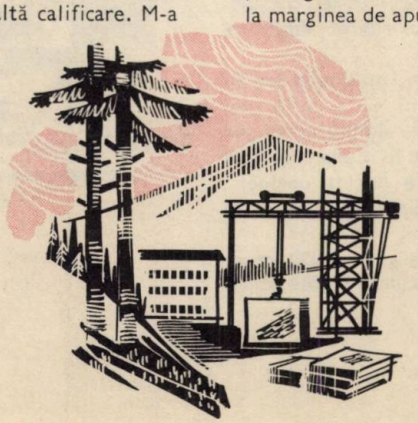

Călătorul care nu cunoaște acest important oraș al patriei noastre va fi cu siguranță încîntat de bulevardele lui largi, umbrite de șiruri de copaci, îngrijit decorate cu straturi multicolore de flori.

La Fabrica „Iosif Rangheț", unde se creează strunguri românești de mare precizie, am văzut scrisori de mulțumire pentru calitatea lor, venite din numeroase țări ale lumii. Trecînd pe aleile

din curtea fabricii, străjuite de plopi tineri, gîndul nostru se apleacă lîngă mîinile muncitorilor care duc faima patriei noastre departe peste hotare.

MĂRILE DE AUR

Înconjurată de brîiele înzăpezite ale munților și de brațele moi și albastre ale rîurilor, cîmpia bănățeană ridică în palmele întinse cît zarea lanurile îmbelșugate ale colectiviștilor. Căci regiunea Banat, cu o industrie avansată, se află printre regiunile fruntașe și în ceea ce privește colectivizarea agriculturii.

Pusta Banatului, scăpată din cătușele haturilor, parcă își revarsă în soare toate vistieriile adîncurilor.

Vara, cînd soarele arde orbitor pe cerul arcuit peste zare, holdele de grîu par nesfîrșite mări de aur, brăzdate de convoaiele combinelor aidoma unor păsări enorme.

În cîmpia bănățeană se dezvoltă o agricultură modernă, bazată pe cuceririle cele mai noi ale științei. Numeroase gospodării colective sînt milionare, iar țăranii trăiesc o viață cu adevărat îmbelșugată.

Despre viața nouă a colectiviștilor grăiesc o seamă de fapte foarte cunoscute și foarte obișnuite de-acum în lumea satului: casele noi, mari și elegante, aparatele de radio, mobila modernă din interioare, motocicletele etc.

Poposind în comuna Lenauheim, în care s-a născut marele poet german Nicolaus Lenau, am avut impresia că mă aflu într-un adevărat orășel. Căminul cultural spațios, biblioteca bogată, cinematograful, muzeul „Lenau" sînt frecventate permanent de truditorii ogoarelor cu o neastîmpărată sete de cultură.

Colectiviștii milionari din Lenauheim își trimit vara copiii în tabăra de odihnă a gospodăriei. Faptul acesta ne amintește de copilăria celor care au crescut în regimurile trecute, cînd părinții își lăsau copiii închiși în casă, flămînzi sau îi luau pe ogor, ținîndu-i în arșița pîrjolitoare.

La sediul gospodăriei am văzut o ilustrată semnată de vreo cincisprezece colectiviști. Scrisoarea venea din Valea Cernei, de la Băile Herculane, unde gospodăria colectivă are o casă de odihnă.

Acolo unde altădată huzureau marii bancheri, marii exploatatori, își petrec concediul de odihnă sau își îngrijesc sănătatea colectiviștii, oamenii care prin munca lor au izbutit să obțină o producție medie de peste 2.200 kg de grîu la hectar.

La garajul gospodăriei l-am întîlnit pe Gheorghe Velcan. Zorii abia își ridicaseră pleoapele. Peste holde se ridicau aburi subțiri de lumină. Gheorghe Velcan trebăluia printre mașinile gospodăriei: 7 camioane, un turism și un rutier. Discuta cu șoferii, își nota unele sarcini, dădea sfaturi.

După ce treburile s-au liniștit, l-am văzut trecîndu-și mîna prin părul brumat. Privea undeva o imagine înfiripată din amintiri. Comunistul Gheorghe Velcan își amintea viața pe care a dus-o în alte vremuri.

Era tînăr, voinic și fruntea i se apleca adesea în lăstărișul viselor. Ar fi voit să-și alcătuiască o gospodărie, să aibă pămîntul lui pe care să-l muncească cu dragoste, dar..., dar era silit să slugărească la chiaburii din Valea Bolvașniței, flămînd și cu hainele rupte.

Gheorghe Velcan închide ochii ca să strivească între pleoape imaginea aceea întunecată a trecutului.

Acum e căsătorit cu o femeie de naționalitate germană de aici, din Lenauheim. Are casă mare, radio, mobilă și tot ce-i trebuie.

Visele tînărului Gheorghe Velcan s-au ridicat împlinite în soarele vremii noastre noi.

Ca Gheorghe Velcan sînt mulți țărani în Lenauheim sau în oricare alt sat bănățean.

Viorel Uibaru, președintele gospodăriei, simplu țăran, ne reprezintă patria într-o delegație plecată în Cuba. Metodie Răileanu e pensionar al gospodăriei. Are doi fii ingineri. Unul s-a întors recent de la Dubna (U.R.S.S.), unde a fost la specializare.

Tudor Păunescu a dus acasă 2.424 kg de grîu, 5.270 kg de porumb, 527 kg de orz, 316 kg de zahăr, precum și 16.864 de lei.

Cu asemenea produse în hambare e ușor să ne explicăm noile străzi de case recent construite ale colectiviștilor, bunăstarea care domnește în gospodăriile lor.

Am trecut prin pustă. Lanuri mari de grîu și floarea-soarelui, de sfeclă de zahăr și porumb. Aspersoarele se roteau necontenit, udînd holdele. Combinele își mișcau aripile, adunînd aurul pustei, tractoarele executau arăturile de vară.

Fiecare gospodărie colectivă răsărită în calea drumețului are la marginea satului o așezare aidoma unei cetăți în care se ridică turnurile silozurilor, maternitățile și crescătoriile de păsări și animale. Întinse grădini legumicole, pădurici de salcîmi lîngă care au poposit stupinele colectiviștilor, camioane aducînd, în amurg, colectiviștii de la lucru — iată noul peisaj dominant în pusta bănățeană.

În grajdurile moderne, în crescătoriile de păsări și în maternitățile de porci strălucind de curățenie muncesc țărani calificați la cursurile de specialitate. Creșterea animalelor se face după principii și reguli științifice.

TIMIȘOARA

Ajunse la pustă, apele Begheiului se domolesc, curgînd alene pe sub sălcii pletoase.

Trecînd pe sub splendidele arcuri de metal sau beton armat ale podurilor din Timișoara, apele Begheiului răsfrîng siluetele zvelte ale noilor construcții de locuințe care se ridică și aici cu același avînt caracteristic întregii noastre patrii.

Străzile Timișoarei, largi și drepte, sînt inundate de rîurile exuberante și strălucitoare ale straturilor de flori și de coroanele răcoroase de umbră ale arborilor. Timișoara poartă, pe bună dreptate, numele de oraș-grădină. Nu numai străzile, cheiurile Begheiului sau scuarurile dau această impresie foarte plăcută, ci, mai ales, numeroasele ei parcuri și grădini bine îngrijite.

Timișoara este, în ciuda respectabilei ei vîrste de peste 700 de ani, un oraș tînăr. Aici pulsează o puternică viață industrială și se dezvoltă o viață culturală bogată.

Cel ce va vizita, bunăoară, Fabrica „Bela Brainer" va fi încîntat de noile ei hale, dar mai ales de produsele acestei întreprinderi, de o calitate excepțională. De la polivinilul care se naște în fabricile din Timișoara într-o fermecătoare gamă de culori și sortimente la pantofii „Guban", cunoscuți și prețuiți în multe țări ale lumii, la candelabrele elegante, concepute cu multă fantezie și pînă la veiozele sau bibelourile care fac interioarele atît de plăcute, privirea vizitatorului trece dintr-o încîntare în alta.

În orașul de pe Bega se află numeroase institute de învățămînt superior, trei teatre (în limbile română, germană și maghiară), o operă, o filarmonică, Ansamblul de stat sîrbesc, ca să nu mai pomenim de mișcarea artiștilor amatori, care reunește artiști amatori români, germani, maghiari și sîrbi.

Se dezvoltă aici o mișcare literară și științifică înfloritoare.

Timișoara, orașul în care a apus fruntea avîntată a lui Doja, este astăzi unul dintre orașele cele mai importante și cele mai frumoase ale României socialiste.

Aici încheiem scurta noastră călătorie.

Călătorul care cutreieră această regiune din colțul de vest al patriei noastre adună în inimă imaginile de neuitat ale multor orașe, centre industriale și sate, renumite prin frumusețea lor și prin hărnicia oamenilor de aici. Români, germani, maghiari, sîrbi, înfrățiți, muncesc cu avînt în uzine și fabrici, în mine sau pe ogor, înălțînd pe fruntea patriei cununa însorită a vieții noastre noi.

13 Decembrie

Decembrie 1918... Din cupola plumburie a văzduhului cad primii fulgi de nea. În conacele mari ori în palatele somptuoase, iarna era așteptată cu nerăbdare. Domnișorii aveau să meargă la patinoar. Aveau să meargă la Sinaia, la schi.

Da, iarna însemna bucurie pentru cei puțini, cei îmbuibați. Pentru cei mulți însă, altceva însemna: tristețe și foamete. Ferestre oarbe, cîrpite cu hîrtie de ziar. Sobe ca însăși gheața de reci. Bocanci legați cu sfoară și haine care primiseră alt rînd de petice peste peticele vechi. Însemna tuberculoză. Însemna cimitir. Războiul imperialist din 1916-1918 nu-i cruțase pe cei mulți. Tunurile mistuiseră satele, cartierele. În locul caselor de chirpici ori de scîndură putredă se căscau către cer gropi mari. Mii și mii de gropi. Războiul arsese grîul pe cîmpuri. Feldwebelii Prusiei îl căraseră pe cel din pătul. Războiul ucisese feciorii și tații. Îndoliase surorile, mamele. Nici domnii cei grași și sătui, proprietarii pămîntului și ai fabricilor, nu-i iertau pe cei mulți. Nici o clipită nu-i iertau. Îi sileau să muncească din răsputeri pentru ca „domniile lor" să poată huzuri în voie. Din pricina aceasta era jale în casa săracilor. Din pricina aceasta nu era pîine pe mese și nu era bucurie în suflete. Din pricina aceasta hainele erau zdrențe și sobele reci.

Decembrie 1918... Vînt șuierînd pe străzi, aidoma palașului dezlănțuit. Foame în case... și frig. Boală. Și peste toate acestea cobora iarna...

Ceva însă, ceva măreț, luminos, străfulgerase bezna asupririi și exploatării: Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Năpăstuiții deschiseseră ochii și văzuseră. Văzuseră cum muncitorii și țăranii din Rusia își doborîseră tiranii, cum își luaseră soarta în propriile mîini. În mîinile lor bătucite de trudă. Care va să zică, izbînda celor mulți era cu putință... Paraziții cu aur în băncile Apusului puteau fi dați peste cap. În viața celor mulți putea răsări luceafărul bucuriilor. Și văzînd izbîndirile fraților de la răsărit, poporul se ridică la luptă. Răbufnirile răscoalelor țărănești, demonstrațiile din București, de pe Valea Prahovei erau scîntei ale unei lupte fără de istov pentru doborîrea exploatatorilor.

Apoi a venit ziua aceea de început de iarnă... Dimineața, tipografiile rămîn pustii... Muncitorii tipografi ies în stradă. Li se alătură și alți muncitori. Pe Calea Victoriei, coloana se întîlnește cu regele Ferdinand. Muncitorii îi barează drumul strigînd: „Să treacă întîi maiestatea sa poporul!", „Jos monarhia!"

Regele însă știe să-și apere pielea. La ordinul „domniei sale", generalul călău Mărgineanu „ia măsuri". În curînd se ivesc primele rînduri ale manifestanților. Cuvintele lor izbesc ca o palmă în timpanele călăilor: „Jos starea de asediu! Trăiască Revoluția Rusă! Pămînt țăranilor! Vrem pîine!"

Ofițerii își scot revolverele. Ochesc îndelung... Trag... Pe caldarîm, în Piața Teatrului, se prăvălesc primii oameni. Dar coloana înaintează mereu. Primul cordon de soldați cedează. Maiorul Țăranu se repede ca un uliu la ostași:

— Trageți, mă, că vă-mpușc!

Dar din mijlocul mulțimii se deslușește limpede îndemnul:

— Fraților soldați! Nu ne împușcați! Că vă sîntem frați. Frați îndurerați...

Și soldații șovăie. Din spatele lor însă năvălesc trupe proaspete. Ametite de basamac. Însuși generalul Mărgineanu le mînă din urmă. El și colonelul Ștefănescu. Pușcile intră în acțiune. Mitralierele țăcăne îndîrjit. Baionetele scapără mînioase. Pe cîmpul încrîncenării rămîn morți. Femei, copii, bărbați. Peste o sută de morți. Batalioanele lui Mărgineanu se năpustesc asupra sediului sindicatelor. Devastează, schingiuiesc, arestează. Printre arestați se află și I.C. Frimu, organizatorul primului sindicat din Romînia. Morții sînt duși în tăcere la cimitirul „Reînvierea". Călăul încoronat își freacă mîinile mulțumit. Îl cheamă pe generalul Mărgineanu și-l sărută pe amîndoi obrajii: „Victorie, domnilor, victorie..."

Dar victoria regelui și a camarilei n-avea să țină mult. Milioanele de asupriți aveau să se ridice din nou. Aveau să sîngereze din nou pentru împlinirea dreptății. Partidul comunist, născut în focul acestor lupte, avea să le călăuzească pașii ceas de ceas. Avea să-i conducă spre izbîndă. Mereu, mereu, spre izbînda care ne luminează drumul de azi. Pașii de acum 43 de ani s-au transformat într-un marș al biruitorilor. Într-un marș vijelios și sigur al milioanelor de oameni ai muncii din țara noastră, conduși de partid, spre fericire și bunăstare, spre socialism.

Puternică pe soartă

Îți mulțumim, partid iubit, pentru copilăria noastră fericită

Oțel mai mult și mai bun înseamnă pentru patria noastră mașini moderne mai multe, utilaje felurite, pentru toate ramurile industriale.

În anul 1965, producția de oțel urmează să crească la 3,3 milioane de tone. Numai în primele cinci luni ale acestui an, industria noastră socialistă a dat de 3 ori mai mult oțel și energie electrică decît s-a produs în Romînia în întreg anul 1938. Și doar 1938 era socotit anul cu producția cea mai înaintată în vremea cînd domnea blestemata rînduială burghezo-moșierească.

Tot mai mult oțel dau cuptoarele Reșiței și Hunedoarei. Dar, în același timp, în orașul de pe malul Dunării, la Galați, se va înălța un combinat gigantic (foto 1)

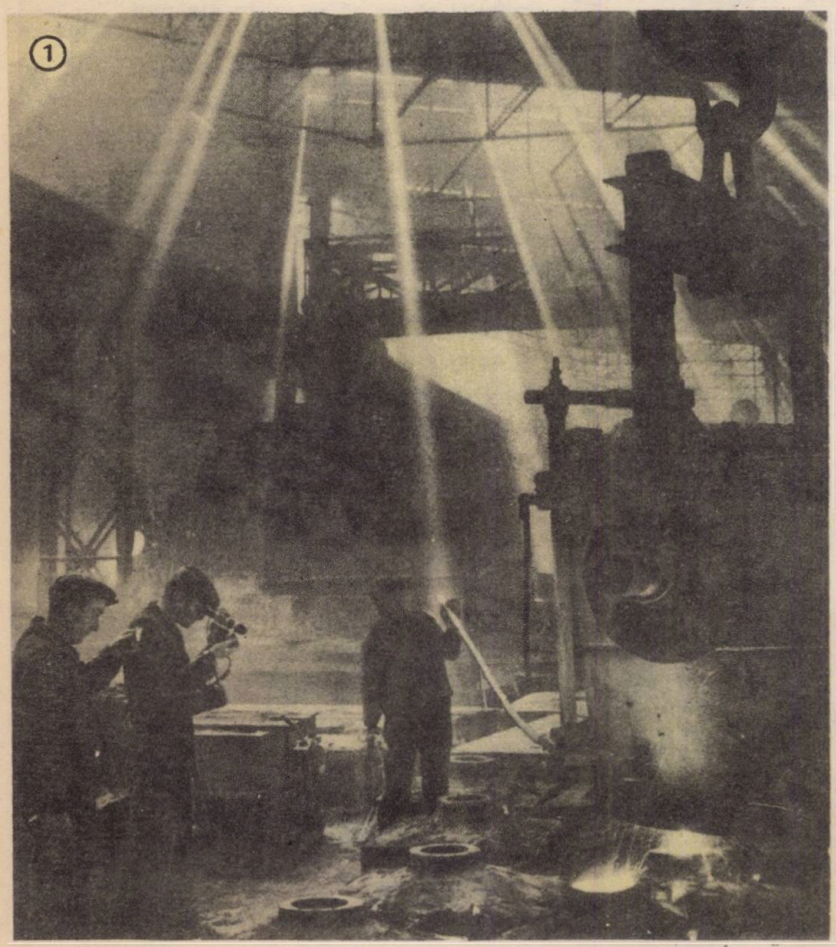

Pe întinsele cîmpii ale gospodăriilor noastre colective, cea mai mare parte a muncilor agricole se efectuează cu mașini agricole specializate.

Pînă în anul 1965 se prevede să ajungem la circa 100.000 de tractoare, peste 70.000 de semănători, peste 43.000 combine de cereale și păioase. Numai Uzinele de tractoare din Brașov realizează acum, în 12 — 14 zile, întreaga producție de tractoare a anului 1947 (foto 2).

Un sudor — unul dintre miile de muncitori ai patriei noastre. Astăzi, uzinele noastre realizează mașini, instalații, utilaje dintre cele mai moderne, făurite de mințile și mîinile meștere ale muncitorilor (foto 3).

liberă, stăpînă

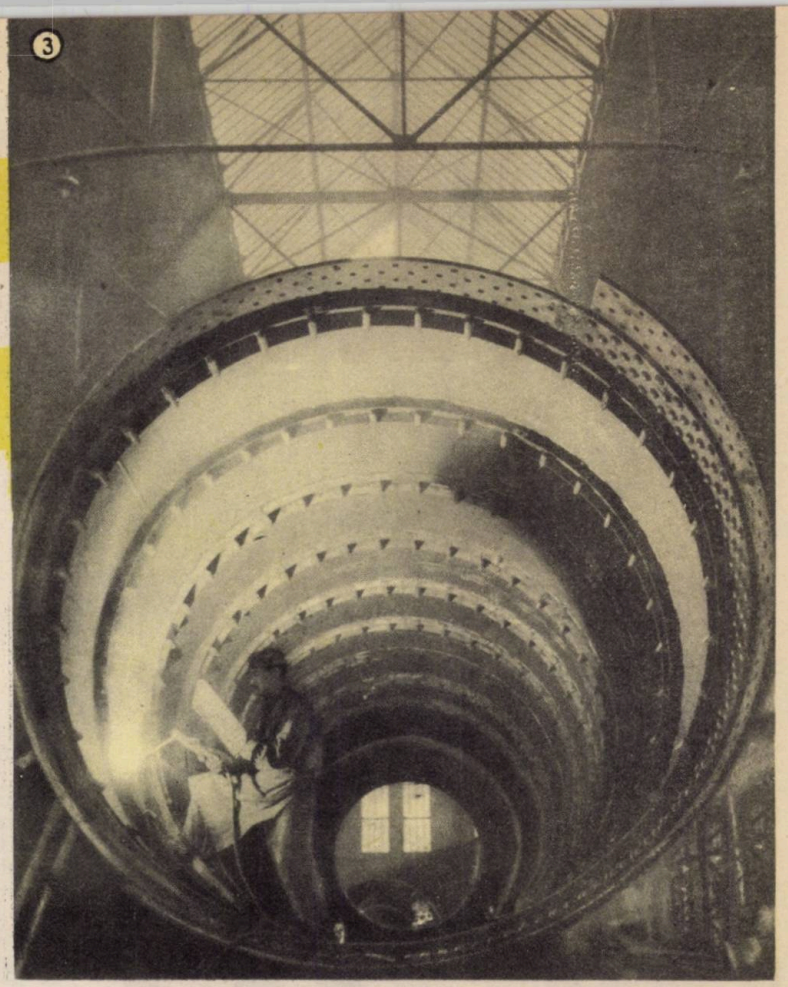

In patria noastră, unde altădată milioane de copii rămîneau în afara școlii, astăzi, datorită condițiilor create de regimul democrat-popular, funcționează aproape 7.000 de școli de 7 ani; peste 2.690.000 de elevi din clasele I-VII au primit gratuit peste 15.000.000 de manuale școlare. Pretutindeni, în satele și orașele noastre s-au construit școli noi, cu clase, laboratoare încăpătoare și bine dotate. Copiii pe care-i vedeți în fotografie, și ca ei sute de mii, vor fi dintre aceia care vor absolvi ***școala de 8 ani. Din acest an școlar (începînd din clasa I pînă la clasa a V-a inclusiv) se introduce învățămîntul general și obligatoriu de 8 ani.***

Prelungindu-se durata școlii, elevii vor căpăta un orizont mai larg de cunoștințe, mai multe deprinderi practice, vor deveni cetățeni și mai bine pregătiți (foto 4).

*

Bine îngrijiți, bine hrăniți, viteii cresc mari și puternici, sporind cantitatea de carne și lapte (foto 5).

*

Blocuri noi, cu ferestre largi, luminoase, înconjurate de spații verzi. Așa arată noile cartiere ale orașelor din patria noastră. În anii noștri, republica, de la un capăt la altul, este un vast șantier de construcții (foto 6).

*

EROUL

STELIAN SÎRBU
Ilustrații: N. POPESCU

Acela care-și dă viața pentru patrie trăiește mai mult decît generația sa.

Pe la vremea prînzului, veni și Achim, fratele lui Ion. Așa de bine semănau amîndoi, încît lumea din sat cînd îi vedea împreună spunea:

— Uite-i pe gemeni!

Dar nu erau gemeni, cu toate că semănau ca două picături de apă. Radu Achim era mai mic decît Radu Ion. Cu vreo doi-trei ani, nu mai mult. Dar era la fel de bine legat, avea aceeași față colțuroasă, aceiași ochi castanii, același glas reținut. Încă de mic copil, Achim îi zicea fratelui său nene. Și acuma, mare, tot nene îi zicea. Pînă nu se însurase Ion, cei doi frați erau nedespărțiți. Tare mult ar fi vrut Achim ca să plece în armată o dată cu fratele său. Cînd fusese Radu Ion la recrutare venise cu el și Achim. Îl așteptase la ușă.

— Cum e, nene? îl întrebase Achim.

— Cum să fie, măi Achime. Am recrutat.

Achim își privise fratele lung, de parcă îl revăzuse după o lungă despărțire. Apoi, fără veste, o zbughise de lîngă el și fugise în fața comisiei.

— Ce-i cu tine, băiete? îl întrebase un căpitan de la masă.

Achim își strînse buzele, apoi spuse:

— Luați-mă și pe mine în armată.

Un singur lucru înțelesese Achim din spusele ofițerului, că el nu poate să plece încă la armată. Ieșise din încăpere, trîntind ușa ceva mai tare decît s-ar fi cuvenit.

Acum stăteau amîndoi pe prispă și tăceau, privind nucul din fața casei, ce-și tremura frunzele pătate de rugină. Într-un tîrziu, Achim se întoarse spre fratele său și, privindu-l în ochi, spuse:

— Tu pleci, frățioare, da' vezi numa' ce-i face acolo. Să nu lași pe altu' să ți-o ia înainte.

Ion nu se supără că fratele său, mai mic decît el, îi dă sfaturi. Îl privi în ochi și-i răspunse serios:

— Bine, frățioare.

*

Poligonul de instrucție se afla la 2—3 km de orășel, ascuns într-o văioagă mărginită de parapete înalte de pămînt bătătorit. Aici arma bufnea sec, înfundat. Doar gloanțele ricoșate țiuiau subțire ca niște bondari înfuriați. Radu Ion înșurubă patul armei în umăr. Își reținu respirația și apăsă trăgaciul. Patul armei zvîcni scurt, încercîndu-i puterea umărului. Mînui închizătorul. Introduse un alt cartuș pe țeavă.

În sfîrșit, sună încetarea tragerii, și din dreapta și stînga țintelor răsăriră soldații arătători. Ion văzu cum soldatul din dreptul țintei sale privește atent. Apoi se întoarse cu fața spre el. De cinci ori brațul drept al acestuia zvîcni în sus, și pe Ion îl cuprinse bucuria. Nimerise cu toate cele cinci gloanțe.

În timp ce Radu Ion își curăța arma, soldatul Buică se apropie de el. Îi spuse:

— Măi Radule, tu ești un trăgător strașnic.

*

Timpul s-a scurs repede, repede, cu nopțile și cu zilele lui.

Soldatul-fruntaș Radu Ion s-a deprins de mult cu serviciul de pază. A învățat șoaptele nedeslușite ale naturii. Acum le înțelege bine. Cunoaște potecile, văioagele, bălțile, sălciile. Radu Ion a învățat toate acestea în zile și nopți de veghe. Le-a învățat cu stăruința omului care vrea să-și îndeplinească datoria pînă la capăt, bine. Cu stăruința omului care simte răspunderea pentru ceea ce i s-a dat să facă. În adunarea U.T.M. a fost evidențiat pentru felul cum își execută serviciul de pază. Atunci s-a bucurat. Așa cum se bucură fiecare om cînd se spun lucruri frumoase despre el.

*

Soarele de vară a rămas nehotărît în marginea cerului mare, rotund, auriu, preț de o clipită. Apoi a început să coboare încet, încet. Ziua s-a mai zbătut, ostenită parcă, apoi și-a strîns faldurile lungi de lumină și umbrele serii s-au întins dintr-o zare în cealaltă. A venit noaptea. Noaptea de vară. Noaptea de iunie, cu zvon ciudat de păsări de baltă, cu țîrîit prelung de greieri, cu foșnete neînțelese de iarbă, cu aer aromitor de flori sălbatice. În subunitate, ferestrele s-au deschis. Și aerul a năvălit proaspăt, curat. Radu Ion a rămas în curte. Privește cerul, stelele. Respiră cu nesaț. Așa cum respira întotdeauna în nopțile de vară cînd se afla pe Bărăgan. Așa cum visa cînd mergea cu caii noaptea la păscut. Cît o fi de-atunci? Nu i se pare mult. Și acum același cer. Aceeași liniște odihnitoare. Același țîrîit de greieri. Numai că pe aici se aude și zvonul apei. Frumoasă noapte. Înaltă și albastră. Calmă, nemișcătoare. „Acuma Ioana, fetița lui, a adormit — se gîndește Radu Ion. Și poate visează. Dar ea, nevasta mea, ce face acum? Poate coase, poate-mi scrie. Fără îndoială că îmi scrie. Doar n-am primit încă răspuns la ultima scrisoare. De fapt și Achim ar fi trebuit să-mi scrie. Cine știe, s-or fi luat și ei cu treaba.

*

Radu Ion aude vocea hotărîtă a comandantului cum îi dă misiunea. „Îți ordon să faci paza și...“ O căldură răscolitoare i se urcă în obraji. Pentru el, cuvîntul hotar înseamnă o poartă a țării. Bucata aceea de pămînt i s-a încredințat spre pază. Radu Ion a primit misiunea, a salutat și a părăsit biroul comandantului. Pe coridor s-a oprit o clipă și, în virtutea unui vechi obicei, și-a aranjat centura. Așa făcea ori de cîte ori pleca în misiune. Cineva l-a strigat și el a întors capul:

— Măi tovarășe Radu, am o scrisoare pentru tine, i-a spus cel care strigase, un soldat-fruntaș negricios, mărunt de statură. Acum am picat și eu cu poșta.

Grănicerul luă plicul albastru și citi adresa.

— E de la nevastă-mea, măi frate, spuse el recunoscînd scrisul. Și vîrî plicul împăturit în buzunarul de la piept. În timp ce pășea în ncapte, se întreba cam ce-ar fi putut să-i scrie. Nu apucase încă să o citească. „Fără îndoială că Ioana, fetița noastră, vorbește bine acuma. Poate că-ntreabă și ea de mine“.

*

Salcia bătrînă, pe jumătate uscată, se afla cam la patruzeci de pași de hotar. Mai încolo, la o sută de pași, începe stufărișul des și înalt. Radu Ion stă nemișcat. Stă și ascultă. Stufărișul foșnește la fiece adiere de vînt. Dar urechea lui Radu Ion e deprinsă cu zgomotul acesta continuu. Nu-l împiedică de loc să prindă alte zvonuri. Iată, acum a auzit un fîșîit prin iarbă. Încet, ca un mers ușor, tîrîș. „Nu-i mers de om. Totuși ce-o fi?“ Fîșîitul s-a auzit mai aproape de el. La cîțiva pași numai. Apoi, mai aproape, la numai o zvîcnitură de braț. Radu Ion a întins brațul repede ca fulgerul. În palmă a simțit zvîcnetul unei ființe mici, cu puf delicat, mîngîietor. „Aha, tu mi-ai fost, «infractorule»“ — își spuse el și recunoscu un pui de rață sălbatică. „Ce cauți tu, măi, pe aici? Nu știi că e frontieră? Și pe frontieră n-ai voie să umbli? Ai, măi «infractorule»? Sau vei fi vrînd să facem amîndoi pază?“ Puiul de rață se mai zbătu în palma mare, bătătorită a grănicerului și se liniști. Radu Ion îl duse lîngă obraz pînă simți atingerea moale, mătăsoasă a pufului. Și, nici el nu-și dădu seama de ce, îl cuprinse o duioșie fără margini pentru pasărea rătăcită de cuib. Îl mai duse o dată în dreptul obrazului, apoi îi dădu drumul în iarbă. „Acu' fugi și să nu te mai văd. Te iert“.

Radu Ion s-a tras încetișor în umbra unui pom. Și-a așezat boneta mai bine pe cap. A pipăit cartușierele. Apoi scrisoarea de la piept. „A trecut de mult de miezul nopții“. Parcă niciodată o noapte de pază nu i s-a părut atît de lungă. Tare ar fi vrut să poată citi scrisoarea. Zbor de pasăre a tăiat văzduhul. Strigătul ei a risipit pentru o clipă liniștea.

Și timpul trecea încet. Stelele au început să pălească în frămîntarea tulbure a nașterii zilei din noapte. De sus, dinspre tufișuri, la urechea lui Radu Ion vin zgomote. Nu este vîntul. Se încordează ca un arc. Strînge mîna pe armă. Dinspre tufișuri iar s-au auzit zgomote. Tufișurile sînt la 50—60 de metri, dar urechea lui Radu prinde fîșîitul. Ascultă atent. Da, acuma știe. Pași furișî sînt. Poate pași de dușman sînt. Ochii lui Ion deslușesc două umbre. Două umbre cum se tîrăsc spre malul apei. Spre stufăriș. S-au oprit. Parcă trebăluiesc la ceva. „O barcă de cauciuc. Vor s-o umfle“ — îi trece lui Radu Ion prin minte. Dintr-un început, buzele i se usucă și inima începe să-i zvîcnească, ca un piston, în piept.

Își umezește buzele. Își potolește bătăile inimii. Se ridică într-un genunchi în umbra salciei. O mînie surdă

îl cuprinde. Somează. Şi vocea lui răscoleşte parcă apele, stufărişul, ierburile. Indivizii tresar şi cu iuţeală se aruncă la pămînt. Împuşcături seci răspund somaţiei grănicerului. Ochii lui Radu Ion străpung perdeaua neagră a întunericului. Şi inima-i bate mai grăbită în cuibul cald al pieptului. Mîna nu-i tremură. Strînge oţelul dur al armei. Căldura palmelor lui mari de fiu al Bărăganului încălzeşte oţelul. „Viperele, ticăloşii — scrîşneşte Radu Ion. Sînt înarmaţi". Şi pe Radu îl năpădeşte o ură surdă, clocotitoare, fără margini.

Lui Radu Ion nu-i este teamă. Doar alături de el se află pămîntul patriei. Patria întreagă. Patria cu Bărăganul şi satul lui. Cu munţii şi apele. Cu pădurile şi comorile. Cu oamenii, tovarăşii lui. Teamă au fiarele cu chip de om. Fiarele stau acum pînditoare şi aşteaptă. Aşteaptă să ucidă ca să poată fugi. Radu Ion înalţă capul. Tîlharii l-au zărit. Sec trosnesc armele, zădărînd liniştea.

Radu simte cum plumbi fierbinţi îi răscolesc măruntaiele. Urechile îi vuiesc asurzitor de parcă s-ar afla lîngă scocul unei mori. Stelele palide şi luna se clatină ameţitor. Salcia îşi freamătă crengile ca şi cum ar fi cuprinsă de un vînt furtunatic. Îşi apasă pîntecul cu palma, şi ceva cald, lipicios se prelinge pe ea. Totul se mişcă. Totul. Şi cele două mogîldeţe din faţa sa care au trimis spre el moartea. Radu Ion are mîna încleştată pe armă. O trage spre el. Cît de grea e arma! Parcă ar fi de plumb. Nu poate s-o ridice. Şi ucigaşii se tîrăsc spre stufăriş. Acum îi vede bine. Rîmele se tîrăsc repede. Repede, repede de tot. Cu barca după ei se tîrăsc. Radu strînge dinţii. „Hai Radule, hai Ioane, grăbeşte-te! Ucigaşii fug — îl îndeamnă vocea pămîntului parcă. Fug ucigaşii, Radu Ion. Îi laşi tu să fugă?" „Îţi ordon, Radu Ion"... De undeva pacă se aude vocea comandantului. „Nu-i lăsa, tăicuţule drag" — îl îndeamnă glasul de copil al Ioanei. „Ioane, Ioane" — îl strigă Achim. Şi parcă ierburile, îndepărtatele văi, sălciile reiau strigătul: „Ioaneee! Ioaneee!"

Şi Radu Ion tresare, îşi înfrînge durerea ce-i secătuieşte trupul. Tîlharii mai au cîţiva paşi. Numai cîţiva paşi şi vor scăpa. Radu Ion ridică arma. Unul dintre ucigaşi e la marginea stufărişului. Radu Ion ochieşte. Mîna nu-i mai tremură. Degetul apasă trăgaciul. Şi banditul cade frînt. Vrea să se ridice, dar nu mai poate. Celălalt tîrăşte barca după el. Încă o dată arma grănicerului bubuie. Şi barca începe să şuiere dezumflată. Apoi încă o dată, şi banditul uşor rănit îşi caută scăparea în fugă. Radu mînuieşte închizătorul. Introduce glonţul pe ţeavă. Duce arma la umăr, dar degetele nu-l mai ascultă. Şi urechile sale rămîn surde la îndemnul pămîntului. Îndemnurile pămîntului ce sîngerează.

Radu Ion aude o voce cunoscută: „Radule, Radule". A cui să fie oare vocea? Deschide ochii. Îl vede pe comandant. Îi întîlneşte privirea. Privirea aceea severă, dar atît de plină de dragoste. Comandantul îi ia capul în braţe. Buzele lui Radu Ion se mişcă, comandantul înţelege cu greutate:

— Banditii... banditii...

— Stai liniştit, au fost prinşi amîndoi.

Buzele grănicerului se mişcă iar.

— Scrisoarea... citiţi... aici la piept.

Comandantul scoate scrisoarea şi o desface.

— Citiţi..., murmură Radu Ion.

Rupînd parcă fiecare cuvînt din el, comandantul dă ascultare grănicerului:

„Dragul meu Ion,

Sîntem sănătoşi şi Ioana întreabă de tine. Spune..."

Cuvintele comandantului se opresc ca retezate. Radu Ion nu va mai şti niciodată ce spune despre el fetiţa lui, Ioana Radu. Radu Ion a închis ochii sub zorii unei dimineţi limpezi de vară a anului 1951. I-a închis pentru totdeauna. Acolo unde sîngele lui fierbinte şi tînăr s-a scurs pentru ca fetiţa lui, Ioana, să crească mare şi voinică. Pentru ca şi alţi copii ai patriei noastre să crească mari şi voinici. Pentru ca soarele aprins de partid să nu se stingă niciodată. Pentru ca holda să rodească în pace, uzinele să crească semeţe, spre înălţimi. Pentru ca toţi fiii iubiţi ai patriei să construiască în linişte.

*

Într-o zi de vară a anului 1952, lîngă aceeaşi salcie bătrînă, un grănicer sta de strajă. Cine l-a cunoscut pe Radu Ion va rămîne uimit. Grănicerul pare că e Radu Ion, aşa de bine îi seamănă. Doar pe urmă, întrebînd comandantul, se va dumiri. E Radu Achim, fratele eroului Radu Ion. Cu arma fratelui său el veghează. Cu aceeaşi armă. Şi palma sa, cînd strînge arma, simte parcă căldura palmelor lui Radu Ion. Şi la urechea sa vin cuvintele celui căzut la datorie:

— Frăţioare, eu m-am ţinut de cuvînt!

Două drapele

Privesc drapelul ţării, tricolor,
Ce se înalţă-n zi de sărbătoare;
Privindu-l, inima mi-o înfior:
Tu te-nfiori la fel ca mine oare?

Văd fluturîndu-şi lîngă el chemarea
În falduri roşii, sus, în zări albastre,
Drapelul tău, Partid — întruchiparea
Nădejdilor şi visurilor noastre.

Şi cînd le văd aşa, îngemănate,
Cum 'şi-mpletesc în vînt mătasea lor,
În ele văd nădejdile-ntrupate
A ţării mele către viitor.

SIMION RODICA MIHAELA
Palatul pionierilor — Bucureşti

PASIUNE

H. ROHAN

Ilustrații: E. MUNTEANU

În orașul Baia Mare, locuiește un om, un miner, ajuns de cîțiva ani la vîrsta pensiei și a odihnei binemeritate, după o muncă de peste 40 de ani în mină, un om pe care nu-l găsești aproape niciodată acasă.

— Așa e bătrînul, spune despre el noră-sa, soția celui mai mic dintre fii, care locuiește în casa părintească. De cînd a fost scos la pensie umblă toată ziua prin pădure.

— La masă nu vine?

— Vine seara.

— Pleacă dimineața și vine seara, completează și soția lui, o făptură puțintică la trup, cu gura suptă de bătrînețe.

Astăzi, de exemplu, a plecat din zori, însoțit de un vecin tot pensionar, să culeagă „pchitoi"—un soi de ciuperci mari, cărnoase, cu capacele roșii, punctate cu alb, pîine de pădure.

Dar nu „pchitoii" fac din bătrînul Ioan Lupșa o figură demnă de luat în seamă, nici peregrinările sale prin pădurile înconjurătoare, ci faptul că exact a doua zi după ce a fost pensionat și-a aruncat haina pe umeri, și-a luat un tîrnăcop și un ciocan și a început să caute bogățiile ascunse ale dealurilor din jur. S-a născut la marginea pădurii, a crescut o dată cu o sumedenie de copaci din aceste păduri, în păduri și-a petrecut cea mai mare parte a timpului după munca grea din mină, pădurea a fost și este a doua lui casă. Pînă departe, kilometri și kilometri întregi, el cunoaște fiecare cută a pămîntului, fiecare fir de apă, fiecare rîpă. Ca om care a săpat galerii 40 de ani, are cunoștințe de geologie însușite din practică; culoarea pămîntului, grăsimea lui, granulozitatea, o urmă cît de vagă a unui eventual zăcămînt nu trec neobservate de acest stăpîn al pădurii. Acolo unde nu au pătruns piolotele geologilor a pătruns tîrnăcopul obișnuit al acestui om, care, cu pasul sigur, a străbătut pădurea deasă, cercetînd, căutînd, ciocănind, săpînd, sfărîmînd, mirosind, în virtutea unei tradiții — dar cît de diferit e scopul ei față de trecut!

Trăind și lucrînd într-o regiune minieră auriferă, ducînd o viață de sclavi, minerii de aici nutreau în taină speranța că vor găsi într-o zi aur în perimetrele libere ale pădurilor, adică în locuri pe care statul burghezo-moșieresc nu le decretase zone miniere. Mai mulți tineri se legau între ei și, în timpul liber, porneau în căutarea metalului ce întruchipa îndestularea de care n-aveau parte. Cîteva generații au făcut asta, copiii creșteau cu această speranță. Uneori căutarea dădea rezultate. Atunci se muncea nebunește, se săpau puțuri de cîteva zeci de metri, galerii și cînd începeau să licărească primele firișoare de foc metalic, cînd ajungeau la „unsoare" — cum spune Ioan Lupșa — apăreau jandarmii și-i alungau pe mineri, pretinzînd că făcuseră săpături în perimetrele ce aparțineau statului, deși minerii dovedeau cu acte oficiale că perimetrele în care săpaseră nu fuseseră considerate niciodată zonă minieră. Pe urma explorărilor lor, se deschidea o nouă mină. Explorarea nu costa statul burghezo-moșieresc nici un ban. Truda din orele lor de odihnă și cheltuielile din puținul lor nu le aduceau decît scrîșnirea dinților.

Acele vremuri au apus. Toată viața s-a schimbat. Oamenii nu mai acordă aurului însemnătatea pe care o avea odinioară. Nu aurul face bunurile de care au nevoie, ci munca, industria. Prețioase sînt minereurile care dezvoltă industria. Bătrînul Lupșa, devenit pensionar acum patru ani, nu a pornit în păduri după aur. El cunoștea mai de mult niște locuri care i-au atras atenția prin înfățișarea lor. Acum venise momentul să se încredințeze dacă tot ceea ce bănuia că se află acolo se adeverea sau nu.

Ce bănuia Ioan Lupșa?

1) Existența unui zăcămînt de caolin [1] de cea mai bună calitate.

2) Existența unui important zăcămînt de bentonită[2], care ar putea fi folosită de fabrica de produse chimice din oraș.

3) Existența unui zăcămînt de lignit.

— Trebuia să aduc și eu un folos statului meu, povestește el cum s-au petrecut faptele. Vă rog să nu scrieți ce vă spun acum: va să zică, anii ăștia nu i-am petrecut degeaba. Ideea mea tot aici a fost, la ceea ce am luptat și pentru care voi lupta și pe mai departe.

— Îmi pare rău, Lupșa-baci, că te trădez, dar adevărul trebuie scris.

Și zilnic pleca de acasă cu ciocanul și tîrnăcopul său, însoțit de cel de-al doilea fiu al său.

Munca n-a fost ușoară. Pe deasupra a fost nevoit să-și întrerupă cercetările din pricina unei boli. Cu un picior beteag (șchioapătă foarte puțin), a cutreierat în continuare pădurea pînă a izbutit să dea fabricii de produse chimice prima sută de tone de bentonită, extrasă de el cu fiul de-al doilea și încă trei, patru oameni. Probele s-au dovedit satisfăcătoare. Acum are treburi importante la sfatul popular cu președintele și vicepreședintele, unde se discută ce mai trebuie făcut pentru exploatare.

A dat și primele probe de caolin. Nu pleacă de acasă fără săculețele lui cu probe. A fost odată să-și viziteze un nepot la Timișoara; acesta, fiind prieten cu un inginer chimist, i-a povestit despre ciudățenia unchiului său de a umbla cu niște săculețe pline de pămînt. Chimistul s-a arătat interesat și a făcut analizele caolinului. Excelent! Ar putea fi folosit la modelaj în turnătorie, în uzinele de ceramică și poate chiar ca înlocuitor de șamot la anumite cuptoare. Fericit, Ioan Lupșa a propus sfatului popular și exploatarea zăcămîntului de caolin.

A, el mai bănuiește undeva un zăcămînt de mangan, dar încă n-a avut timp să se ocupe de el.

Azi, în așteptarea discuției de mîine de la sfatul popular, neavînd răbdare să stea acasă, s-a dus după „pchitoi". La 68 de ani, slab, construit parcă din odgoane, deși șchioapătă puțin, e sprinten și nu dorește decît un singur lucru:

— Numai să fim sănătoși și le-om face pe toate!

Vă spune ceva această povestioară, dragi copii? Da, știu că vă spune multe. Pasiunea bătrînului Ioan Lupșa nu vă e străină nici multora dintre voi. Grupe de mici geologi cutreieră în vacanță meleagurile patriei, împletind bucuria drumeției cu dorința de a fi folositori patriei. Și n-o să ne fie cu mirare dacă sub ciocanul unui mic geolog se va desprinde minereul care va semnala apropierea unui zăcămînt prețios.

Fiecare dintre voi puteți să încercați și fiecare aveți posibilitatea să semnalați noi bogății ale patriei.

---

[1] *Caolin* — Argilă albă, foarte fină, care se folosește și la fabricarea porțelanului.

[2] *Bentonită* — Minereu folositor în industria chimică.

Afluenţii Volgăi

de SINIŞA IVETICI

Saşa Sişkin căuta să cîştige timp. Începutul nu fusese rău: „Rîurile Uniunii Sovietice se varsă în Marea Neagră, Marea Caspică, Marea de Azov, Marea Baltică, Oceanul Îngheţat de Nord...“ Dar cu afluenţii Volgăi era mai complicat: sînt tare mulţi, cînd să-i înveţi şi cum să nu-i încurci?... Şi apoi cui îi arde acum de afluenţii Volgăi? În orăşel mişunaseră pînă ieri nemţii. Acum, din pivniţa unde era adăpostită clasa lor se puteau zări, printr-o ferestruică îngustă, aproape îngheţată, ultimele eşaloane hitleriste care treceau pe ponton de partea cealaltă a rîului.

În clasă nu erau decît şase elevi. Cu Saşa, şapte. Nu existau bănci, doar nişte lăzi, iar de tablă sau cărţi nici urmă. Cum să înveţi atunci? Bubuia artileria — artileria sovietică! Familiile lor stăteau adăpostite în pivniţa de alături discutînd cu însufleţire şi radiind în aşteptarea eliberării. Afluenţii Volgăi? Dacă n-ar fi fost respectul pentru bătrînul profesor, care îi pusese pentru prima oară creta în mînă, Saşa nici nu s-ar fi dus la şcoală. „Se apropie ai noştri. Volga poate să aştepte.“ Dar profesorul nu era, desigur, de aceeaşi părere; el voia să ştie precis toţi afluenţii, ca şi cînd asta ar fi fost acum cel mai important, ca şi cînd Armata Roşie n-ar fi putut să înainteze şi să elibereze orăşelul lor dacă el, Saşa Sişkin, nu cunoştea afluenţii Volgăi.

Profesorul aştepta plimbîndu-se de-a lungul şi de-a latul pivniţei. Părea nervos. Din cînd în cînd arunca o privire pe fereastră: cred şi eu, avea ce vedea acolo! Nemţii fugeau de rupeau pămîntul... Dar apoi întorcea capul şi îl privea pe el, Saşa Sişkin. Aici, în schimb, nu avea nimic de văzut: Saşa continua să repete cu capul în pămînt începutul unei propoziţii după care se căsca abisul „Afluenţii Volgăi sînt... Afluenţii Volgăi sînt...“

Trecuseră pe ponton ultimele eşaloane. Tunurile şi katiuşele se răsteau fără încetare: uac! uac! viium!...

— Ei, care sînt afluenţii Volgăi? întrebă într-un tîrziu profesorul. Părea nervos sau distrat. În orice caz, avea ceva pe suflet. Saşa simţea aceasta foarte bine. Nimeni nu ridica mîna, cu toate că ceilalţi şase ştiau tot. Ei ştiau întotdeauna tot. Dar nici nu suflau. Stăteau aşa, ca nişte stane de piatră.

— Aşa, prin urmare... Tatăl tău este în Armata Roşie, nu?

— Da!... La asta Saşa putea să răspundă exact şi cu plăcere. În schimb nu putea răspunde în ce unitate se află acum, fiindcă nu-l văzuse de 2 ani. Ah, de-ar fi fost singura întrebare la care nu putea răspunde! Dar mai erau şi afluenţii Volgăi. Şi mai era încă o întrebare, cea mai grea din toate:

— Spune-mi, Saşa, ce crezi că ar spune tatăl tău dacă i-aş povesti cum înveţi? Uite, să zicem că astăzi vine şi el (lui Saşa îi tresări inima de bucurie. Ştia precis că se va întoarce — poate chiar cu prima unitate va intra în sat). Eu zic să-i spunem aşa: „Dacă luptai şi dumneata cum am învăţat eu, aici rămîneau hitleriştii!“. Ce zici?

Saşa tăcea, muşcîndu-şi buzele.

Bubuiturile scuturau pivniţa...

— Copii, aţi pregătit cravatele roşii, da? întrebă profesorul.

— Daaa! răspunseră cele şase glasuri.

Saşa îi privea pe sub sprîncene. Ar fi vrut să strige şi el: da! Şi cravata lui era pregătită! Dar înţelegea exact de ce pusese profesorul această întrebare. Cum să răspunzi?... Muşcatul buzelor nu mai ajuta la nimic. Se iviseră lacrimile. Şi ce lacrimi... mari şi fierbinţi. Oare le vedea profesorul? Trase cu coada ochiului prin ceaţa dintre gene şi îl zări cum stă cu spatele la el, privind încordat prin ferestruica îngheţată.

Pe pod rămăseseră numai 3 soldaţi hitlerişti care lucrau de zor ceva chiar în mijlocul pontonului... Terminaseră tocmai de stivuit nişte lăzi şi acum veneau în fugă spre oraş, lăsînd în urma lor două fire de sîrmă care se desfăşurau de pe un tambur.

Saşa, care continuase să stea cu capul plecat, nu văzuse nimic. Dar cînd ridică în sfîrşit ochii observă uimit că profesorul nu se mai afla în clasă.

Cînd, cum şi de ce plecase, toate acestea avea să le afle în clipele următoare privind prin ferestruica în dreptul căreia se înghesuiseră acum toate cele şapte capete ale elevilor.

La cîţiva metri de ei se tîra prin zăpadă o mogîldeaţă care semăna aidoma cu profesorul lor. Înainta direct spre ponton, fără să-l oprească lătratul mitralierelor hitleriste. Saşa văzu limpede găurile pe care le făceau gloanţele în zăpadă şi pietriş în imediata apropiere a profesorului lor. Dar mogîldeaţa se tîra mereu, mereu, ca şi cînd nu ar fi fost gloanţe adevărate, ci de jucărie. Înainta de-a lungul celor două fire care duceau spre lăzile stivuite în mijlocul pontonului. Era limpede; dacă ajunge acolo, podul n-o să mai sară în aer şi înaintarea Armatei Roşii — înaintarea tatii! — va fi nestingherită. Dar drumul prin gloanţe părea o nebunie; gloanţele duşmănoase se apropiau mereu de trupul profesorului. Şi Saşa văzu deodată, clar de tot, cum acesta zvîcneşte şi îşi opreşte înaintarea. Şi nici nu-şi dădu seama cînd cuprinse îngrozit umărul colegilor săi. Nici nu-şi dădu seama cînd din piept îi izbucni un „ura“ teribil, care se uni cu stri-

gătele celorlalți: profesorul pornise iarăși, lăsînd în urma sa dîre de sînge, care colorau zăpada. Mitralierele hitleriste lătrau încontinuu. Profesorul parcursese cea mai mare parte din drum; se afla chiar în dreptul lăzilor de dinamită. Mitralierele răpăiau furioase, căutîndu-l pe profesor tot mai insistent, dar corpul, după ce zvîcni din nou, lovit în plin, se prăbuși direct deasupra lăzii: într-un ultim spasm, mîinile smulseră focosul. Pontonul era salvat!...

Dar iată că în dreptul ferestruicii se iviră două perechi de cizme nemțești. Hitleriștii se îndreptau în grabă spre trupul aceluia care le dăduse peste cap planul retragerii. Însă, pe neașteptate, dincolo de rîu, răsunară alte salve de mitralieră. Trăgeau mitralierele Armatei Roșii.

— Ai noștri! strigă Saşa din toate puterile, dar nu se auzi glasul lui pentru că strigaseră toți colegii deodată. Hitleriștii dispăruseră.

Mitralierele se mai răstiră un timp de o parte și de alta a rîului, apoi se lăsă tăcerea. Saşa știa ce înseamnă asta. Cu doi ani în urmă, aceeași tăcere anunțase retragerea diviziei tatălui său, după care urmase blestemata de ocupație... Acum, fără îndoială, lucrurile aveau să se desfășoare invers. Nu mai mișca nimeni pe cheiul pustiu. Totuși (băieții se înfiorară pînă în măduva oaselor) corpul de pe ladă părea că tresare încă din cînd în cînd. Fără îndoială nu era decît vîntul care îi flutura haina subțire. Abia acum Saşa înțelese realitatea cumplit de dureroasă: cu o clipă în urmă profesorul, acum mort, mai lupta încă, dar acum totul se terminase. Victoria era asigurată. Și mortul era mort. „Și afluenții Volgăi?" — îi trecu prin minte lui Saşa cu iuțeala fulgerului.

... Geamul vibra. Tancurile cu steaua roșie în cinci colțuri apăruseră la orizont, traversînd podul... De cîte ori visase Saşa aceste „T.34" uriașe, cu țeava lungă a tunului și cu steaua în cinci colțuri zugrăvită pe turelă!... Acum tancurile înaintau vertiginos, unul după altul. Nu s-au oprit în dreptul corpului profesorului, dar din fiecare tanc au sărit cîțiva ostași care s-au apropiat de erou. Săreau din ce în ce mai mulți, iar prin ferestruică Saşa nu-l mai putea zări pe profesor, ci doar grupurile de ostași aplecați deasupra lui.

Dacă ar fi vorbit ceva, nu s-ar fi auzit nimic de bună-seamă. Dar Saşa era sigur că ostașii tăceau.

* * *

În orășel nu s-a dat nici o luptă. Împușcăturile și exploziile se auzeau acum departe, dincolo de ultimele case ruinate. Nu va mai dura mult, desigur, și nu se vor mai auzi de loc. Niciodată.

Se înserase. Treceau mereu tancuri și camioane cu infanteriști. Tatăl lui Saşa nu se arătase. Nici tații celorlalți copii. Căpitanul avea dreptate: „Cum vă închipuiți, băieți, că din milioanele de ostași care eliberează mii de orașe și sate or să se nimerească tocmai aici părinții voștri?!..."

Dar cei șase școlari se simțeau așa ca și cînd tații lor s-ar fi întors. Puseseră cravatele roșii. Erau curate, spălate, cu toate că nu se găsea săpun.

Pe la amurg, mormîntul profesorului era săpat. Tanchiștii, după ce au făcut movila, s-au aliniat în jurul ei și, cu automatele îndreptate spre cer, au tras o salvă de salut eroului. Apoi băieții s-au aliniat în jurul mormîntului, solemn, cu cravatele roșii fîlfîind în vînt, fără să spună o vorbă. Numai Saşa lipsea.

Treceau mereu soldați, soldați... Treceau foarte aproape de ei pentru că ostașii făcuseră groapa chiar lîngă pontonul salvat de profesor. Dacă ar fi trecut părinții vreunuia dintre băieți, i-ar fi zărit, de bună-seamă, și ar fi venit spre ei. Dar nu-i tulbura nimeni. Au stat acolo pînă s-a lăsat întunericul.

Abia atunci, după plecarea lor, apăru după o tufă, unde a stat ascuns, Saşa Sișkin. Nu adusese un ghiveci cu flori, ca ceilalți colegi ai lui. Avea, în schimb, ceva în mînă, un obiect pe care îl strîngea foarte tare în pumnul drept.

Înainta sfios. Îi era frică parcă să nu-l vadă ostașii din camioanele care înaintau cu farurile stinse. Sau să nu-l vadă colegii. Voia să fie singur, el și profesorul său.

Ca și cum profesorul l-ar fi ascultat, îi spuse cu glas tremurat:

— Tovarășe profesor, iertați-mă că nu am adus flori. Mi-a fost rușine. Am vrut mai întîi să vă spun că... Acum glasul nu-i mai tremura, cu toate că lacrimile îi curgeau șiroaie. Lacrimile curgeau după profesor. Tot pentru profesor vocea lui căpătă ceva din intonația școlarului care știe lecția.

— Am vrut să spun că... afluenții Volgăi sînt următorii, începînd de la nord spre sud:...

Saşa ridicase glasul, ca să fie bine auzit, căci acum ostașii din camioane cîntau puternic, pe două voci:

— „Șiroka strana maia radnaia,

Mnogo vnei lesov, polei i rec..." („Întinsă-i patria mea, multe păduri, cîmpii și rîuri sînt în ea").

Știa și el, Saşa, că sînt multe rîuri în Uniunea Sovietică, dar voia să vorbească numai despre afluenții Volgăi.

După ce a spus numele ultimului afluent a îndrăznit să deschidă pumnul. Cravata roșie se mototolise, dar era curată și, pentru prima oară în ultimii doi ani, flutura în bătaia vîntului primei nopți de eliberare, în ritmul cîntecului care parcă îi aducea iertare lui Saşa din partea profesorului.

Traducere de I. HRISTEA

Ilustrații: V. SAVONEA

Meseria care

Sînt multe meserii pe lume şi toate au frumuseţea lor. Ca să te hotărăşti pentru una sau alta nu-i de loc uşor.

„Ce-ai să te faci cînd vei fi mare?“ Vă amintiţi întrebarea?

„Tractorist, şofer, strungar, doctor, cosmonaut“ — sună răspunsul vostru, schimbîndu-se de la unul la altul, după împrejurări, vîrstă şi dorinţe. Cei mai mulţi dintre voi însă pun ochii pe o meserie şi nu se mai răzgîndesc.

Cu cîtva timp în urmă, am stat de vorbă cu cîţiva elevi ai unei şcoli profesionale agricole, care şi-au ales meseria de cînd erau încă mici. Să vă fac cunoştinţă cu ei...

Iată-l, de pildă, pe Ion Alexe, elev al Centrului şcolar agricol Alexandria din regiunea Bucureşti. Dacă m-ar auzi prezentîndu-l, ar roşi puţin şi ar zîmbi, arătîndu-şi gropiţele în obraji. El este în anul al II-lea la secţia de zootehnie a acestui centru şcolar. Ionel, cum îi spun părinţii săi, a îndrăgit animalele de cînd era copil. Anul trecut, cînd a terminat cele şapte clase elementare, şi-a exprimat dorinţa de a se înscrie la o şcoală profesională de zootehnie. „Noi am vrut să-l dăm la Turnu — spun părinţii lui Alexe —, dar cînd a auzit că la şcoala de acolo nu se învaţă ce-i place lui, n-am mai avut trai cu el: nu, şi nu; să-l dăm la Alexandria“. Şi oamenii n-au avut încotro. L-au înscris la şcoala unde învaţă acum.

L-am găsit pe Alexe la ferma şcolii, în ocolul viţeilor. Le vorbea duios:

— Măi bălăiorule, stai cuminte să te pieptăn! Iar viţelul se lăsa alintat şi ţesălat, după care începea din nou să zburde printre ceilalţi viţei. Alexe îndrăgeşte tot atît de mult caii, albinele, iepurii de casă pe care îi îngrijeşte la orele de practică. Şi pot spune că are deseori prilejul să fie aproape de aceste fiinţe blînde, necuvîntătoare. Îmbinarea învăţămîntului cu practica este baza calificării viitorilor agrozootehnicieni. Laboratorul şcolii este dotat cu planşe, mulaje, animale şi păsări împăiate, diferite aparate şi obiecte de care ei vor avea nevoie pentru îngrijirea viitorilor „pacienţi“. Zootehnicianul în unele împrejurări ţine locul medicului veterinar. De aceea, practica are diferite forme: de la cea mai simplă, cum e cea făcută în laboratorul şcolii, pînă la cea mai grea şi complicată, pe care elevii o desfăşoară fie la spitalul veterinar, fie la abatorul din localitate.

— Elevii trebuie să cunoască perfect animalele, să pună diagnosticul unei boli şi să opereze la nevoie, spune tovarăşa E. Mocanu, profesoară de anatomie şi diriginta clasei lui Ion Alexe.

Experimentarea cunoştinţelor căpătate la cursuri se face continuu. Elevii au zilnic cîteva ore de practică la ferma didactică de pe lîngă şcoală. Ei lucrează, de asemenea, o anumită perioadă, în timpul vacanţei, la G.A.S. sau G.A.C. care i-a trimis să studieze.

Pe Petre Mohora de la secţia mecanici agricoli l-am întîlnit pe tractor. Tovarăşii profesori mi-au dat cîteva lămuriri...

1 — Împrăştierea îngrăşămintelor chimice pe marile suprafeţe agricole se face cu mijloace din ce în ce mai moderne.
2 — Astăzi combinele completează firesc peisajul ogoarelor noastre.

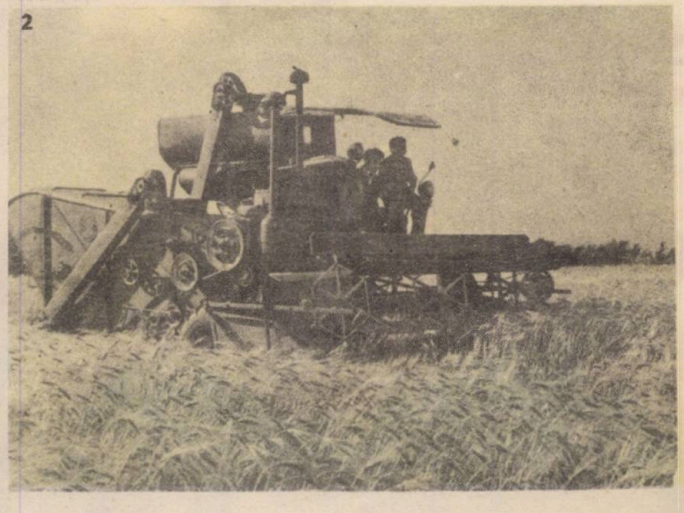

ți-e dragă

— Și el este unul dintre elevii noștri care au visat, de cînd se știu, să devină mecanizatori. Petre Mohora a învățat să conducă tractorul încă din primul an de școală. De fapt, acest obiect este prevăzut abia acum, în programa analitică a anului al II-lea, dar el era nerăbdător să învețe, și a învățat.

Cunoașterea uneltelor mecanice agricole prezintă un interes deosebit pentru Mohora. De ele se va servi în meseria pentru care se pregătește.

Ascultînd ceea ce-mi povesteau profesorii despre Petre Mohora și privindu-l cum se îndepărta pe cîmpie, suit pe tractor, mi-am zis: „Iată, acesta va fi unul dintre mecanizatorii de nădejde ai țării noastre".

După o discuție scurtă și interesantă pe care am avut-o cu o elevă a Centrului școlar din Alexandria, am putut să constat pasiunea Aurică (așa o cheamă) pentru meseria pe care și-a ales-o, pasiune izvorîtă din frumusețea acestei meserii.

— Ce îți place mai mult în meseria de agronom pe care ți-ai ales-o? am întrebat-o eu, printre altele, pe Aurica Clipici.

— Totul, mi-a răspuns ea, și în continuare a adăugat. După ce am citit directivele partidului nostru cu privire la dezvoltarea agriculturii noastre, am început să dau o atenție deosebită cultivării plantelor de cîmp și folosirii raționale a solului.

Vorbindu-mi de influența pe care o au condițiile climaterice pentru dezvoltarea plantelor, mi-am imaginat-o pe viitoarea agronomă peste cîțiva ani... Iat-o într-unul din laboratoarele unităților noastre agricole de stat, la aparatele de proiecție, meteorologic, determinînd timpul favorabil pentru lucrările agricole, sau în fața colectiviștilor, sfătuindu-se cu ei în diferite probleme.

La despărțire, nu m-am putut opri de a-i pune ultima întrebare:

— După absolvirea școlii ce-ai de gînd să faci?

— Voi lucra în colectiva din satul meu în calitate de agronom. Vreau să transmit cele pe care le învăț aici tuturor colectiviștilor și să obținem producții de cereale din ce în ce mai sporite la hectar.

Am plecat dintre acești tineri inimoși cu credința că ei vor atinge un nivel înalt de calificare în meseria pe care și-au ales-o și că vor pune în slujba înfloririi agriculturii noastre socialiste toată priceperea și puterea lor de muncă.

SANDA MELIANU

Calendarul agricol

Pentru luna decembrie

— Se termină instalarea parazăpezilor atît pe lanurile de cereale, cît și pe terenurile arate. Iată cel mai simplu model de parazăpezi, care se lucrează ușor.

— Legumele, plantele perene, ca și cele anuale, se pot acoperi contra gerului cu un strat de gunoi de grajd păios.

— Se văruiesc trunchiurile pomilor bătrîni și se stropesc coroanele piersicilor și caișilor cu lapte de var, în vederea apărării lor contra gerurilor mari.

— Se controlează apărătorile pomilor puse contra iepurilor.

— Se curăță zăpada din padocul animalelor pentru ca acestea să poată fi zilnic scoase la aer.

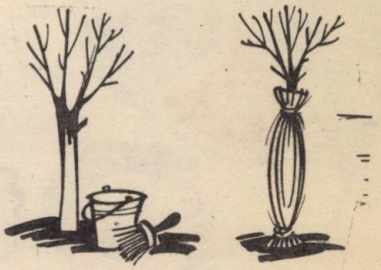

Pentru micul apicultor

Luna decembrie cere apicultorului o muncă atentă și diversă.

— În stupinele unde familiile de albine iernează în adăposturi, se apleacă în fața stupilor obloanele mobile în zilele călduroase, pentru zborurile de curățire tîrzii ale albinelor, seara obloanele se montează la loc.

— Familiilor de albine care iernează în adăposturi interioare li se asigură în primul rînd temperatura constantă și umiditatea necesară prin reglarea ventilației. Contra șoarecilor se folosesc capcane, otrăvuri și chiar și pisici.

— Se înlătură zăpada cînd prinde o pojghiță de gheață sau începe să se topească.

— Se scot, cu o sîrmă îndoită, albinele moarte de pe fundul stupilor.

— Se supraveghează permanent familiile de albine (prin ascultare) pentru îndreptarea la timp a stărilor anormale ivite la unele dintre ele (pentru a nu produce zgomot, curățirea scîndurilor de zbor de zăpadă sau gheață se face cu un fier încălzit).

Se intervine numai la acele familii unde este nevoie să se îndrepte stările anormale.

Publicăm aceste cîteva sfaturi pentru cei care se ocupă de mai multă vreme cu apicultura. Pentru începători, vom publica în numărul următor o rubrică specială, care se va desfășura pe mai multe luni, conținînd noțiuni practice despre creșterea albinelor.

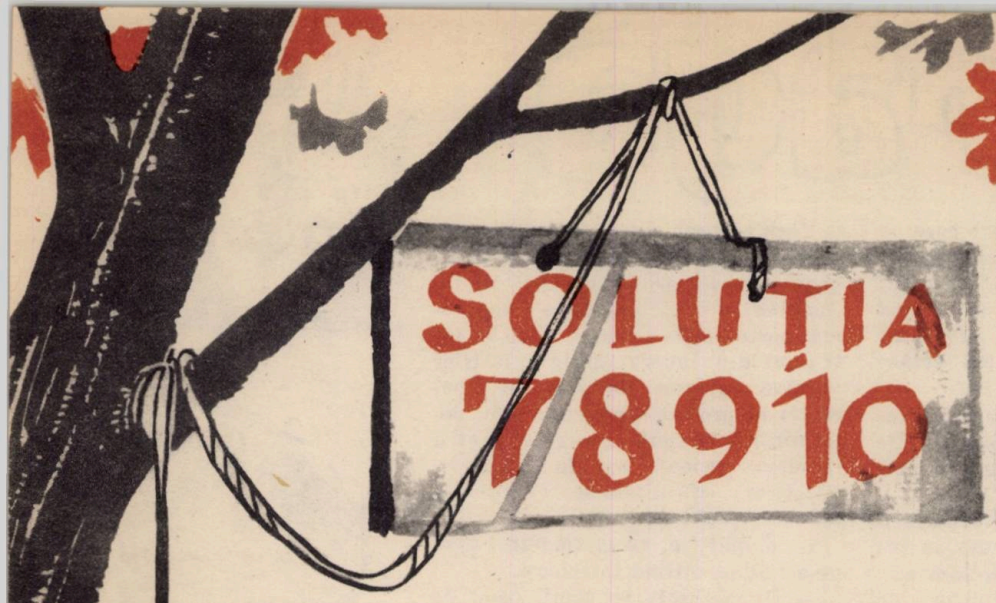

Cum, prin ce împrejurare, în ce chip anume a ajuns, în dimineața aceea de decembrie, sacul cu pricina la „Colțul obiectelor pierdute" este pe cît de greu de știut pe atît de ușor de presupus. Poate cu ocazia curățeniei din școală în pragul vacanței, poate în legătură cu pregătirile pentru sceneta de la serbarea pomului de iarnă, poate că a fost ideea colectivului unității în legătură cu bătălia ce se desfășura de la începutul trimestrului, sub lozinca: „În unitatea noastră, nici o notă sub 7", poate că... În orice caz, explicația mai trebuie căutată. Deocamdată însă nu acest lucru e cel mai important. E de ajuns de știut că în dimineața aceea, cînd Titi Titerlea și Chiru Cirimete intrară în holul școlii și cînd, ca de obicei, dînd cu ochii de lozinca amintită, oftară adînc și... motivat, cei doi zăriră sacul. De obicei, în afară de cîte o riglă ciuntită sau cîte un caiet fără scoarțe, la „Colțul obiectelor pierdute" nu se afla nimic. De aceea nu e de mirare că băieții se repeziră curioși spre sac. Ciudat sac: parcă se zbătea ceva pe dinăuntru, parcă se înfoia și se turtea ca un cimpoi... Ciudățenia însă abia începea, căci exact în clipa cînd se apropiară să-l studieze mai îndeaproape, scociorînd în spărtura ce era la vedere, băieții dădură cu ochii de un bilet. Ei bine, mult, infinit mai ciudat decît sacul era însuși biletul, căci iată ce cuprindea:

„În acest sac se află toate notele mici repartizate acestei școli pe anul școlar în curs, și anume 1, 2, 3, 4 și 5, potrivit inventarului anexat. A se feri de copii! Modul de întrebuințare: Se dă o notă mică în toate cazurile cînd un elev scos la lecție..."

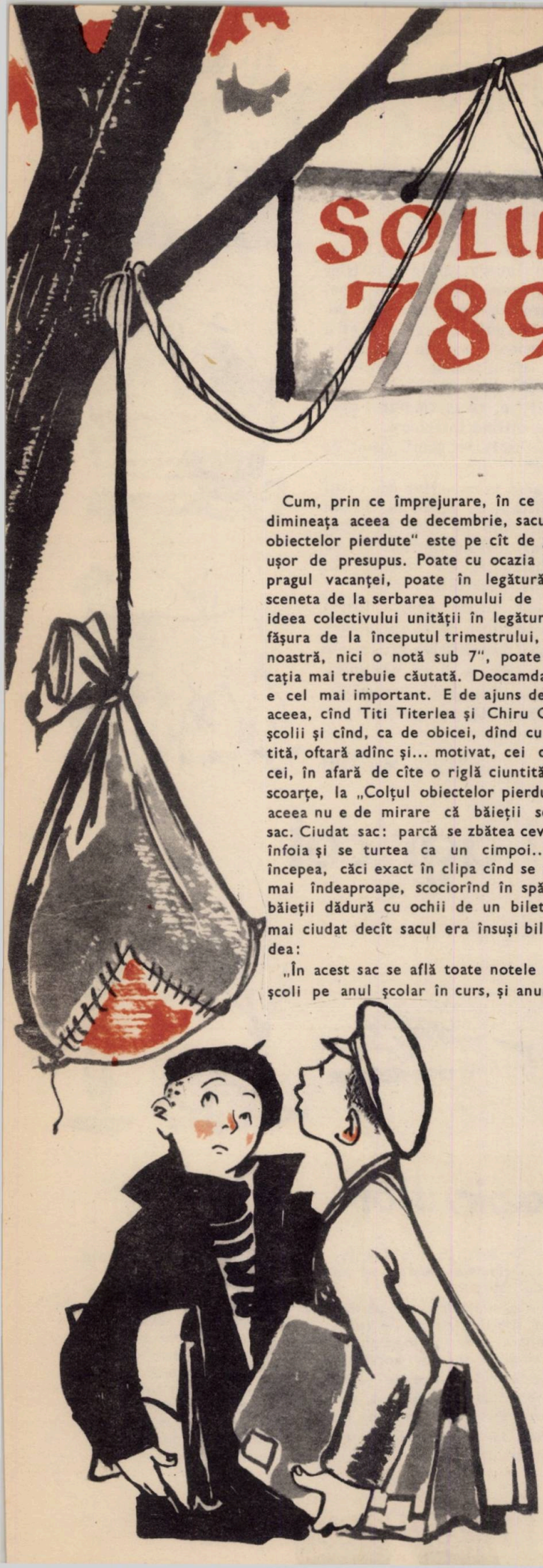

Ajunși cu lectura în acest punct, cei doi oftară. Știau ei prea bine aceste toate cazuri... Și deodată oftatul lui Cirimete se prefăcu într-un chiuit.

— Titi, Titișorule, dar e formidabil! Îți dai tu seama pe ce am pus mîna?

— Ei, și ce te bucuri așa? Înțeleg să fi găsit sacul cu notele mari. Pe acela să-l fi găsit! Să-l fi ținut atîrnat în cămară, așa ca slănina afumată, sau la frigorifer... Să mănînci zecii pe pîine, după poftă, pînă te saturi... Dar cu astea mici ce să facem? Anul trecut, nu știi, de-abia ne-am văzut scuturați de ele, ca de niște scaieți...

Dar Cirimete era departe de a-i împărtăși pesimismul. Își freca entuziasmat mîinile înroșite de frig.

— Cum? Tu nu îți dai seama ce lovitură am dat?

Titi îl privea fix și dezolat ca pe o hartă a terțiarului.

— Nu.

— Ascultă... (Cirimete se încălzise și vorbele se învăluiau în abur alb). Păi, dacă astea de aici sînt toate notele mici repartizate școlii noastre și dacă noi, noi doi, ascundem sacul ăsta undeva, în fundul pămîntului să zicem, atunci înțelegi? Adio note mici, adio trei, adio patru...

— Și cincii sînt aici...

— Ei vezi? Poți să taci la lecție, poți să scrii sau să spui ce-ți trece prin cap, n-are de unde să-ți mai puie patru... Pricepi? De la 6 în sus!

Titi Titerlea pricepu. Zvîrli cît colo ghiozdanul și se repezi la sac.

— Chirule, apucă-l! Deocamdată îl cărăm în clasă. Provizoriu...

Era și timpul. Pe poarta școlii intrau grăbiți și alți școlari.

*

La prima oră s-au dat patru note de zece. Ora a doua nu s-au dat note, era lucrare scrisă. La ora a treia, recordul primei ore a fost bătut: toți cei cinci scoși la lecție au căpătat zece... Și dacă veți adăuga că printre cei ascultați se găsea Alecu, prietenul lor, veți înțelege exact valoarea performanței. Căci pentru prima dată în istoria celor două-trei luni de școală de la începutul anului Alecu cel firav..., îndeosebi la geometrie, lua un zece chiar pe tărîmul lui Pitagora. Pentru Titi și Chiru nu mai încăpea nici o îndoială. Era numai și numai efectul faptului că ei strînseseră din toate puterile gura sacului cu note mici. Da, îți spuneau ochii lor strălucitori de bucurie, minunea a început! Notele mici se aflau în turbincă...

La prînz, învelit în paltonul lui Chiru, sacul părăsi școala pe ușa din dos. Trecură apoi două zile și cei doi dobîndiră convingerea absolută că notele mici nu vor mai face cale întoarsă niciodată. Într-un cuvînt, că acela fusese ultimul lor drum.

— Ai văzut? De trei zile în clasa noastră nu s-a dat nici o notă sub șapte!

— În toată școala! Sînt informat precis. S-a scris și la „Gazeta de perete". Ediție fulger!

Și totuși — trebuie spus — ceva, un fel de umbră cernea întrucîtva entuziasmul lor. Nu era vorba de îndoială, ci de o uriașă curiozitate rămasă încă nesatisfăcută: toți cei scoși la lecție știuseră totul. Luaseră notele bune pe merit.

— Știi, sînt curios să văd ce-o să se întîmple cînd o să scoată la lecție pe

unul care n-a învățat, care ar merita un trei, de exemplu...

— Ce-o să se întîmple? Simplu. Parcă-l aud pe tovarășul profesor: „Foarte prost, te rog să rămîi la meditație. Treci la loc. Nota... 7!"

— Crezi?

— Spune și tu... De unde să-l mai ia pe 3? Din sacul de sub canapeaua bunicului? Așteptau cu răsuflarea tăiată de cîte ori profesorii răsfoiau catalogul...

— Îl scoate pe Alecu... A luat ieri un 10. Precis că n-a mai învățat... Îl prinde cu ocaua mică. Parcă-l aud: „Tovarășe profesor, la mine în orar era botanica, nu aritmetica. Poftim, am și dovada: am adus ierbarul..."

— „Treci la loc, foarte rău... Nota 7!"

Dar acest dialog nu avu loc pentru simplul motiv că Alecu își făcuse și de data asta toate lecțiile. Nici Mitrache nu le justificase așteptările... Ridicase mîna cînd profesorul se oprise cu privirea în dreptul numelui lui.

— O să spună că îi curge sînge din nas și se cere la cabinet, șopti Titerlea privindu-l cum se foiește în bancă. Dar Mitrache spuse cu totul altceva. Rezolvase aceeași problemă în două feluri deosebite.

— Hm, mormăi Cirimete, auzi risipă. El rezolvă o problemă în două feluri, iar noi doi în nici un fel...

Ei bine, tocmai această împrejurare făcu ca peste cîteva minute cei doi să fie pradă celei mai desăvîrșite confuzii.

— Nu pricep... Tu cum îți explici că ne-a dat nota patru? Și încă la amîndoi... Doar sacul e sub canapea...

Cirimete nu-și putea explica pe loc. De-abia în mijlocul orei următoare, cînd profesorul de geografie, cu spatele la clasă, desena brațele Dunării, izbucni dintr-o dată:

— Știu!

— Mă îndoiesc, răspunse profesorul și nu fără temei. Numai că exclamația lui Cirimete nu se referea la brațele Dunării.

— Știu pe unde au ieșit notele mici. Prin spărtura sacului! spuse el mai încet.

— Nu încape îndoială, încuviință Cirimete pe deplin dumirit. Trebuia să-l coasem. Punem un petic imediat.

Într-adevăr, chiar în ora următoare, cei doi fură dați absenți la lecția de romînă. Coseau sacul și trebuie spus că niciodată un petic n-a fost cusut mai cu temei. Rămăsese însă, fără ca ei să-și dea seama, o altă gaură: cea de la lecția de romînă. Aceasta însă nu-i mai îngrijora de fel. Dovadă — calmul cu care a doua zi Titerlea se îndrepta spre catedră... cu mîinile goale.

— Te-am chemat cu caietul, observă profesorul.

— Știu, tovarășe profesor, dar eu nu mi-am scris tema și nici n-am învățat.

— De ce?

— N-am avut timp. Am cusut toată ziua un petic mare. De altminteri nici nu vreau o notă mare. Mă mulțumesc și cu un 6...

Mulțumirea lui Titerlea fu doar pe jumătate: 3. Ceea ce, e bine știut, nu reprezintă nici pe sfert un motiv de mulțumire, o spuneau, cîteva ore mai tîrziu, în graiul lor atît de amar, lacrimile ce udau peticul:

— Nu pricep. Sacul e la locul lui, peticul neclintit...

Cirimete cugeta prăbușit pe canapea:

— Așa e..., dar mă gîndesc: Or fi, poți să știi? Ca microbii... Ce, microbii poți să-i ții în sac?

— Știu eu? Deocamdată eu zic să îl îngropăm... să facem o groapă adîncă, vîrîm sacul acolo, acoperim totul, punem...

— Perfect. Pune mîna pe lopată!!!

Suflecați, icnind la fiecare izbitură în pămîntul înghețat, cei doi nici nu băgară de seamă că în ogradă intrase Alecu.

— Ei! strigă acesta. Am venit să învățăm împreună.

Cei doi se priviră nemulțumiți.

— Vino mai tîrziu! Te rugăm...

— E destul de tîrziu... Haideți o dată în casă, ce tot vă învîrtiți pe lîngă groapa aia?

Hotărîră să-i împărtășească taina. În definitiv de ce n-ar pune și el mîna? Anul trecut se lupta și el cu notele mici... Și pe urmă, chestiunea privește toată clasa, de ce să nădușească numai ei doi?

Cirimete îl apucă solemn de mînecă:

— Alecule, vezi aici, la picioarele noastre, groapa asta de doi metri adîncime? Aici vom vîrî sacul cu notele mici. Toate notele mici repartizate școlii noastre pe anul în curs!

— Și ce vreți să faceți?

— Să le îngropăm. Mai săpăm vreun metru...

— Degeaba. De acolo tot o să răzbată. Chiar dacă puneți pe ele o piatră de moară...

— Și atunci ce e de făcut? Există o metodă de a scăpa de ele?

Alecu nu stătu pe gînduri. Răspunse, așa cum răspundea în ultima vreme la lecții:

— Metoda clasică, binecunoscută... Luăm cărțile, creion, hîrtie...

— Știu! izbucni Titerlea. Luăm hîrtie... Prin foc! Cum de nu ne-am gîndit. Stropim sacul cu benzină și-i dăm foc. Asta vrei să spui...

— Aș. Luăm cărțile, caietele, creionul și ne așezăm la masă...

— Și pe urmă?

— Începem cu adevărat îngroparea notelor mici. Acoperim fiecare notă mică cu o foaie de hîrtie...

— E simplu. Și pe urmă?

— Acoperim fiecare foaie cu un exercițiu...

— E ultrasimplu! Și pe urmă?

— Mai așternem o foaie, apoi încă un exercițiu, încă o temă...

— Și asta-i simplu. Și apoi?

— Apoi deschidem cartea și punem notele mici între paginile lecției.

— Și cît le ținem acolo?

— Pînă citim de 3—4 ori... O să vedeți: notele mici vor pieri ca niște cute sub fierul de călcat.

— Perfect! Chirule, scoate cărțile...

*

Se pare că aceasta a fost soluția cea bună. Putem să o numim, așa ca în titlu: soluția 78910. Așa e consemnată și în carnetul de note al celor doi băieți. Iar sacul? Trebuie să fi fost din anii trecuți. Precis, aceasta este explicația, nu mă îndoiesc: era vechi, avea și o spărtură...

MIRCEA SÎNTIMBREANU
Ilustrații: I. DARIE

anul sportiv 1961

1961, anul unor mari victorii repurtate de sportivii noştri. Luptînd cu un înflăcărat patriotism, ei au obţinut victorie după victorie. La marile confruntări internaţionale desfăşurate în diferite colţuri ale globului pămîntesc, au făcut ca tricolorul scumpei noastre patrii să fie înălţat de nenumărate ori pe cel mai înalt catarg.

Acum, la sfîrşit de an, sportivii dăruiesc patriei noastre, partidului, care le-a creat condiţii pentru desăvîrşirea măiestriei sportive, un minunat buchet de succese.

Să răsfoim împreună filele unui jurnal în care sînt consemnate marile victorii obţinute de sportivii noştri:

PRIMELE MARI IZBÎNZI LA DORTMUND ŞI PRAGA

12 martie: **Purtaţi pe braţe de spectatori, aclamaţi şi felicitaţi de toţi cei care au asistat la această finală de neuitat a celei de-a IV-a ediţii a Campionatului mondial, handbaliştii romîni trăiau în acele momente clipe de înălţătoare satisfacţie şi bucurie. Ei îşi vedeau visul împlinit, fericirea de a putea raporta că angajamentul luat de a închina celei de-a 40-a aniversări a partidului înaltul trofeu al Campionatului mondial a fost îndeplinit.**

Handbaliştii noştri au întrecut puternicele echipe ale Uniunii Sovietice, Japoniei, Danemarcei, formaţia unită a Germaniei, Norvegiei, iar în finală reprezentativa R.S.Cehoslovace. Pentru prima oară, sportivii romîni cuceresc cupa de campioni mondiali la handbal în 7 şi, cu aceasta, supremaţia mondială în handbal.

Cîteva zile mai tîrziu, echipa „Ştiinţa"-Bucureşti a confirmat valoarea ridicată a handbalului din patria noastră. În finala „Cupei campionilor europeni" la handbal în 7, desfăşurată la Praga, sportivele noastre au obţinut o netă victorie asupra formaţiei „Dinamo"-Praga, reuşind în felul acesta să aducă în ţară prima cupă de campioni europeni.

IOLANDA BALAŞ, MEREU MAI SUS

În aceeaşi lună, însă cu două zile mai tîrziu, maestra emerită a sportului Iolanda Balaş a trecut ştacheta ridicată la 1,87 m, doborînd din nou recordul lumii. Dar acestui record realizat la primul concurs în aer liber i-au urmat alte trei, din ce în ce mai uluitoare: 18 iunie, Varşovia: 1,88 m; 9 iulie, Budapesta: 1,90 m; 16 iulie, Sofia: 1,91 m. Iată deci că visul Iolandei de a ajunge la 1,90 m a fost îndeplinit. Oare la ce înălţime visează Iolanda acum?

SINGURA VICTORIE PENTRU EUROPA A FOST CUCERITĂ DE REPREZENTANTELE ŢĂRII NOASTRE

14 aprilie. **Din nou reprezentanţii sportului nostru sînt prezenţi la o mare confruntare mondială. Din nou victorie. Jucătoarele de tenis de masă Maria Alexandru şi Geta Pitică au cucerit, la Pekin, titlul de campioane ale lumii în proba de dublu. Ele au fost singurele reprezentante ale Europei care au reuşit să învingă neîntrecutele jucătoare din Republica Populară Chineză şi Japonia. Pe echipe, sportivele noastre au ocupat locul al 3-lea.**

TRIUMFUL VOINŢEI ŞI DÎRZENIEI

La „Cursa Păcii", cea mai mare întrecere ciclistă de amatori, sînt prezenţi şi rutierii noştri. De-a lungul a sute şi sute de kilometri, de la Varşovia pînă la Praga, cicliştii romîni au luptat cu o voinţă şi o dîrzenie fără seamăn. După victoria obţinută de Gabriel Moiceanu la Gdansk, după victoria obţinută de Ion Cosma la Rostock, echipa noastră, deşi rămasă doar în trei oameni (Ion Cosma, Ludovic Zanoni şi Ion Stoica), asaltează cu îndrăzneală locurile fruntaşe ale clasamentului. Ludovic Zanoni se îmbolnăveşte. Doctorii îl sfătuiesc să renunţe de a mai continua cursa. El însă ştie că dacă abandonează, cei doi tovarăşi de echipă nu mai au dreptul de a continua cursa (aşa prevede regulamentul). Şi Ludovic Zanoni rulează mai departe. Animaţi de voinţa lui de fier, Ion Cosma şi Ion Stoica luptă cu şi mai multă ardoare. Bucuria succesului e fără seamăn. Echipa R.P.R. cucereşte locul al III-lea în ierarhia celor mai bune echipe din lume, întrecînd rutieri din Franţa, Suedia, Danemarca, R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă, R.P. Bulgaria, Anglia...

UN RECORD CARE NU VA MAI PUTEA FI DOBORÎT NICIODATĂ

În ultima dimineaţă a lunii mai, **paraşutistul Gheorghe Iancu s-a avîntat din nou, din înălţimi, spre minusculul punct fix de pe aeroportul Strejnic, din apropierea Ploieştiului. Paraşuta cobora cu viteză şi cu cît se apropia de pămînt o vedeai tot mai aproape de punctul fix. Şi, din prima lansare, Gheorghe Iancu a aterizat chiar pe punctul fix 0. Măiestria lui desăvîrşită a fost demonstrată şi de cea de-a doua lansare, cînd Gheorghe Iancu aterizează din nou pe punctul fix. În acea dimineaţă, Gheorghe Iancu a stabilit recordul mondial absolut al saltului individual de la 1.000 m cu deschidere întîrziată a paraşutei.**

După cîteva zile, pe acelaşi aeroport, Angela Năstase doboară şi ea recordul lumii la aceeaşi probă, record stabilit numai cu 21 de minute înainte de Elena Băcăoanu...

O NOUĂ CUPĂ A „CAMPIONILOR EUROPENI" A SOSIT ÎN ŢARĂ

De data aceasta, ea a fost cucerită de voleibaliştii clubului „Rapid". Drumul spre cucerirea mult-rîvnitului trofeu n-a fost însă de loc uşor. La Amsterdam, la Paris, la Bucureşti, rapidiştii au avut de înfruntat cele mai puternice echipe din Europa. Au luptat însă cu dîrzenie, au învins şi s-au calificat în finală. La 16 iulie, la Moscova, rapidiştii au întîlnit în ultimul meci pe campioana Uniunii Sovietice, echipa T.S.K.A. Dar şi în acest meci, voleibaliştii romîni au fost la înălţime. Ei au practicat un joc deosebit de spectaculos, iar miile de spectatori sovietici i-au aplaudat cu multă căldură. Şi în acest ultim meci au cîştigat. Deci a doua cupă a „Campionilor europeni" pleca în ziua aceea spre ţara noastră.

VICTORIE LA YOKOHAMA!

Sîntem la începutul lui iunie. **La Yokohama, reprezentanţi din 21 de ţări s-au întîlnit la startul campionatelor mondiale de lupte. Ţara noastră este reprezentată de Valeriu Bularca, Dumitru Pîrvulescu, Ion Cernea, Gheorghe Popovici, Ion Ţăranu şi Mihai Şulţ. La aceste pasionante întreceri, Valeriu Bularca, în urma unei strălucite victorii, face ca tricolorul şi stema scumpei noastre patrii să fie înălţate pe cel mai înalt catarg. În timp ce în sală răsuna imnul ţării noastre, pe pieptul lui a fost prinsă medalia de campion al lumii la lupte clasice. Dumitru Pîrvulescu şi Ion Cernea au cucerit titlurile de vicecampioni mondiali. Datorită succeselor deosebite repurtate, echipa noastră se clasează pe locul al II-lea, depăşind în felul acesta chiar şi succesul obţinut la Olimpiada de la Roma.**

ATLETELE NOASTRE PENTRU A CINCEA OARĂ CAMPIOANE BALCANICE

17 septembrie. **Jocurile balcanice de atletism s-au încheiat cu o minunată victorie a sportivelor noastre. De la instituirea întrecerilor feminine în cadrul Jocurilor balcanice (1957), an de an, atletele noastre au trăit din plin satisfacţia victoriei. La Belgrad însă, lupta parcă a fost mai aprigă ca oricînd, şi aceasta pentru că atletele din celelalte ţări balcanice au dovedit o excelentă pregătire. Iolanda Balaş, Maria Diaconescu, Ana Roth, Florica Grecescu şi Olimpia Cataramă s-au dovedit însă mai bune şi în acest an, cucerind titlurile de campioane balcanice şi locul I în clasamentul pe echipe.**

SPORTIVII ROMÎNI S-AU ÎNTORS DE LA UNIVERSIADĂ CU UN MINUNAT BUCHET DE MEDALII

La sfîrşitul acestei veri, **Sofia a găzduit cea mai mare întrecere sportivă studenţească. La această a III-a ediţie a Jocurilor mondiale universitare, sportivii romîni au avut o comportare excelentă. Ei au cucerit 21 de medalii, ocupînd locul al II-lea în clasamentul pe naţiuni. Echipa de volei băieţi şi echipa de floretă fete au cucerit titlurile de campioane mondiale universitare. Acelaşi înalt titlu a fost cucerit şi de Ion Sorin, Mina Ilina, Julieta Namian, Olga Orban, Sanda Iordan şi Iolanda Balaş...**

Şi dacă ai răsfoi filele acestui jurnal, ai mai întîlni multe rînduri care ţi-ar vorbi despre succesele sportivilor noştri. Despre medalia de argint cucerită de Gheorghe Negrea la Campionatele europene de box, despre trăgătorul Ion Dumitrescu, care a cucerit locul al III-lea la Campionatele mondiale de talere, despre comportarea frumoasă a scrimerelor noastre la Campionatul mondial, despre cîştigarea „Cupei ţărilor latine" la tir, despre victoria soţilor Grecescu la Crosul balcanic, despre cucerirea Cupei de campioni europeni la tenis de masă şi încă despre cîte altele.

Aceste minunate succese repurtate în 1961 vor fi cu siguranţă şi mai mari în anul viitor, deoarece sportivii patriei noastre nu precupeţesc nici un efort pentru a mulţumi prin fapte grijii părinteşti a partidului şi guvernului patriei noastre.

POPA RADU

Pianul

DIMOS RENDIS

Era o curte strîmtă, fără soare și aproape fără aer.

Nik și Jan se aflau sub fereastra domnului Bennet, bătrînul profesor de muzică. Jan stătea „capra", iar Nik, urcat pe spatele lui, încerca să privească prin geamul aburit odaia din care se auzea glasul blînd al profesorului:

— Doo-re-mi, doo-faa, mi-mi...

Era un vals. Un exercițiu pentru pian.

Jan aștepta liniștit să-i vină rîndul să stea și el sus, în locul prietenului său. Încercînd să întoarcă capul, întrebă:

— Nik, nu-i acolo Anna?

— Este!

— Atunci de ce nu se aude?

Chiar în clipa aceea se auzi și vocea subțire a fetei care repeta exercițiul:

— Doo-re-mi, doo-faa, mi-mi...

De acolo, de la fereastră, fata nu se zărea decît pînă la umeri. Își mișca capul la stînga și la dreapta, după cum i se mișcau și umerii, și bănuiai doar că mîinile ei alunecau pe clapele pianului. Dar pianul nu se auzea de loc.

Băieții se obișnuiseră să vină aici sub ferestrele profesorului să-l vadă pe domnul Bennet cu papionul lui enorm, cu coama părului albă ca zăpada. Se obișnuiseră și cu Anna, fata de cincisprezece ani care venea să ia lecții de pian de trei ori pe săptămînă. Vocea profesorului pătrunse pînă afară:

— Nu așa... do diez... D-a capo!

Și începu din nou să cînte:

— Doo-re-mi, doo-faa, mi-mi...

Și băieții începură să-l maimuțărească:

— Doremi, rasol, fasole...

Dar în clipa aceea o mînă de femeie îl apucă pe Nik de urechea lui puțin muzicală:

— Ia dă-te jos, strigă ea. Nu vă e rușine? Alt joc n-ați găsit?

— Stai, mamă, că mă doare! se văita Nik, dîndu-se jos.

— Hai, plecați, și să nu vă mai prind că veniți aici să-l batjocoriți pe bătrîn că-i vai de voi! Lăsați fata să-și vadă de lecții!

— Da'ce, astea-s lecții? prinse Nik curaj.

— Și ăla e pian? îndrăzni și Jan să spună aflîndu-se la distanță.

— Nu e, dar o să fie!

— O să fie cînd o să facă mărul struguri! strigă Jan fugind din curte.

*

În seara aceea, tatăl se întoarse acasă obosit și mohorît. Mama nu-l întrebă nimic și se așezară toți la masă... Nik știa că tatăl său e supărat pentru că n-a găsit nici în ziua aceea de lucru. Sufla în ciorba care se răcise de mult, apoi simți nevoia să spună ceva, vrînd să îndulcească într-un fel necazul mamei și al tatălui.

— Mamă, începu el, îți promit că n-o să mai batjocoresc niciodată pe Anna.

Tatăl s-a uitat la el încruntat, înțelegînd despre ce e vorba.

— Iar v-ați maimuțărit la fereastra profesorului?

— Pentru ultima dată...

— Bine..., a spus tata și a început să mănînce.

După-masă, tata a deschis ziarul și s-a apucat să sublinieze rîndurile din „mica publicitate", unde se făceau oferte de serviciu. La un moment dat se opri și spuse privindu-l în ochi pe Nik:

— Vezi, Nik, nu trebuie să vă bateți joc. Fata vrea să învețe. Unii pot să învețe, alții nu. Cînd o să se facă mai puține arme și mai multe piane va putea să învețe cine vrea...

A doua zi, Nik și Jan au așteptat zadarnic sosirea Annei. Nik credea că fata nu mai vine la lecții din pricina obrăznicici lui și a lui Jan și era trist. Profesorul ieșea și el din cînd în cînd la geam s-o vadă venind, dar ea nu veni.

— Băiete, îi strigă profesorul lui Nik de sus de la geam către amiază. Vino, te rog, pînă la mine. În ziua aceea, Nik intră pentru prima dată în odaia sărăcăcioasă a profesorului Bennet. Era o odaie cu mobilă veche, tristă, întunecată. Nik a căutat cu privirea pianul și era mirat că în odaia aceea nu se afla nici un pian, nici măcar unul foarte, foarte vechi și hodorogit, așa cum bănuiseră el și Jan. A văzut, în schimb, pe masă o fișie lungă de carton pe care erau desenate clapele pianului (claviatura).

— Vreau să te rog să mergi la Anna să vezi ce-i cu ea, îi spuse profesorul. Știi unde stă?

— Știu, răspunse Nik, amărît din pricina tristei lui descoperiri. Mă duc, domnule profesor, și vă rog să ne iertați pe mine și pe prietenul meu. N-o să mai rîdem niciodată sub fereastra dumneavoastră.

— Ești un băiat bun, Nik, spuse profesorul. Nu sînt supărat pe tine. Te rog dar să te duci la Anna să-i spui să vină la lecții. Știi, tatăl Annei a rămas fără slujbă, dar eu i-am spus că noi trebuie să continuăm oricum lecțiile. Înțelegi?

Nik alergă într-un suflet la Anna acasă și o convinse să vină la lecții a doua zi.

A doua zi, Nik făcea capra și Jan stătea cocoțat pe spatele lui. Cînd se auzi vocea profesorului și Jan începu să-l maimuțărească, Nik îl scutură și-l trînti jos.

— Să nu-ți mai bați joc, înțelegi? îi strigă Nik, să ne uităm numai așa, dacă vrei, dar să nu-ți mai bați joc!

Chiar atunci a intrat în curte tatăl lui Nik.

— Fugi și adu-mi frînghiile, Nik, am găsit ceva de lucru, se mută cineva...

Nik aduse frînghiile și i le dădu tatălui.

— Ia-mă și pe mine! se rugă el.

— Haide! spuse tatăl.

Casa din care se mutau lucrurile era o casă mare, de oameni avuți. Pe Nik îl uimiră mobilele scumpe din lemn de trandafir. Dar ceea ce i-a plăcut mai mult și mai mult a fost pianul. Era un pian cu coadă, negru, lustruit ca oglinda. Tatăl cu tovarășii lui au trecut frînghiile pe sub pian și au început să-l mute încet.

Nik privea tăcut și se gîndea. Apoi s-a apropiat de tatăl lui și i-a spus:

— Tată, după colț, te rog să oprești camionul... Da, tată? Te rog s-o oprești. Și alergă într-un suflet pînă la casa Annei. Fără să-i spună cum și ce, a luat-o de mînă și a început iar să alerge. Nedumerită, fata l-a urmat. În colț s-au oprit.

— Haideți sus! le-a strigat tatăl lui Nik.

S-au urcat și camionul a pornit încet să nu se strice lucrurile.

Nik ridică covorul cu care muncitorii acoperiseră pianul și așeză un scaun în fața lui.

Anna privi pianul emoționată, apoi se așeză pe scaun în fața lui și vru să-l deschidă. Nu-l deschise însă și începu să șteargă praful cu palmele.

Tatăl lui Nik o încuraja cu privirea. Fata deschise capacul și atinse cu degetul una din clape. Și iar se uită la prietenii ei zîmbind.

Fata mai încercă cîteva clape, în timp ce camionul mergea, apoi începu să cînte valsul exercițiu pe care îl cînta împreună cu bătrînul profesor.

Muncitorii zîmbeau, legănîndu-se din pricina mersului.

Cînd au ajuns aproape de casa unde trebuia dusă mobila, tatăl lui Nik făcu un semn și camionul se opri. Fata nu-și dădu seama că trebuia să coboare și continua să cînte notele din valsul exercițiu.

Unul din muncitori îl privea întrebător pe tatăl lui Nik, vrînd parcă să spună: „Ce facem acum?“ Dar tatăl lui Nik îi făcu semn să tacă.

Și fata continuă să cînte melodia, uitîndu-se în jurul ei, fericită. Dar dintr-o dată își dădu seama că trebuia să coboare. Și oamenii priveau triști. Fata mîngîie clapele, închise capacul. Și sări jos.

Rămași în stradă, Anna și Nik urmăriră triști camioneta care se depărta.

*

În ziua fixată pentru lecții, Anna nu mai veni la profesorul Bennet. Și nu veni nici în ziua următoare. Profesorul a așteptat-o zadarnic, plimbîndu-se supărat prin odaia lui mică, ieșind din cînd în cînd la fereastră.

Dar și mai necăjit era Nik.

— Domnule profesor, să mergem noi la ea, îi spuse el într-o după-amiază bătrînului.

Și profesorul parcă atît a așteptat. A luat de pe masă fișia de carton pe care erau desenate clapele pianului, a împăturit-o și a luat-o la subsuoară.

Pe drum, către casa Annei, Nik îi spuse profesorului:

— Cînd o să se facă mai puține arme și mai multe piane va putea să învețe cine vrea..., nu-i așa?

Profesorul dădu din cap și rămase tăcut, potrivindu-și mai bine cartonul la subsuoară.

În romînește de ELENA DRAGOȘ

N. R. Adresăm această mică povestire, inspirată dintr-o întîmplare reală petrecută într-una din țările capitaliste, tuturor copiilor patriei noastre. Cîtă deosebire este între viața copiilor din țările capitaliste și cea a copiilor din țara noastră, cărora regimul democrat-popular le-a dat posibilitatea să-și dezvolte talentele în școli, la Palatul pionierilor, la casele pionierilor, în școli speciale, unde totul le este pus la îndemînă gratuit.

Ilustrații: IURIE DARIE

APUS de SOARE

ION SEREBREANU

Derdelușul e-o minune!
Du-ne, săniuță, du-ne
Fără întrerupere.
Toate sînt atît de bune!
Numai soarele ce-apune
Prinde să ne supere.

Știe el ce-i bun în viață?
El nici nu se dă pe gheață!
Vrea doar să ne lepede
În a serii sură ceață,
Poate pentru că-i îngheață
Nasul mult mai repede.

Spre aceste sănioare,
Uite, soare, frățioare,
Din înalturi pașnice!
De-am fi-n cerurile tale,
Tiii, ce-ar mai zbura la vale
Săniile strașnice!

Fără scară,
Lin coboară
Pe-o urzeală
De beteală
Soarele.

Nu-l vezi acuși.
Dar mai stă un pic
Și parcă
Ia o sanie și-ncearcă
Să se dea pe derdeluș.

De nu știi ce-i săniușul,
E mai sănătos culcușul.
Razele, hai, strînge-le!
Vezi, dacă n-ai fost cuminte?
Ți-ai spart nasul! Și, fierbinte,
Curge-n zare sîngele.

E chiar sînge?
Și îl doare?
Aș!
E doar... apus de soare.

Elevii lui

— Ura, trec pompierii! Pompierii! strigă, care mai de care, pe diferite tonuri, un grup de prichindei. Într-adevăr, formația de pază contra incendiilor din comuna Drodu execută un antrenament. Cisternele aleargă cu viteză pe ulițele comunei, iar pompierii voluntari, cu diferite unelte speciale: cîngi, topoare, extinctoare, scări etc., se deplasează în mare grabă la locul unde a fost „declarat" incendiul. E doar un exercițiu. Dar membrii formației de pază contra incendiilor îi acordă întreaga atenție. Iată de ce, acum, ei se urcă sprinteni pe casa „incendiată", furtunurile sînt desfăcute și apa, pompată, țîșnește cu putere. În fruntea pompierilor voluntari se află Achim Milu, brigadier fruntaș al gospodăriei colective „Drum nou".

Cu cîtva timp în urmă, el a strîns un număr însemnat de colectiviști și le-a spus:

— Am primit sarcina din partea organizației de bază de partid să organizez o echipă de pompieri voluntari. Trebuie să păzim cu multă atenție și să ferim de incendii bunurile colectivei noastre dragi, locuințele, proprietatea comunei noastre.

Este o datorie a noastră, patriotică, să fim în măsură să luptăm oricînd împotriva incendiilor. Pentru aceasta trebuie să ne antrenăm.

De atunci a trecut timp. Deși nu a fost nici un caz mai serios, brigadierul Achim mereu face exerciții cu echipa sa. Ca și acum. Dar iată, exercițiul s-a terminat. Înainte de a se duce uneltele la pichetul de incendiu, tovarășul Achim analizează felul cum a acționat fiecare pompier voluntar. Învățămintele sînt prețioase.

Odată el a observat că un grup de copii mai mari sînt nelipsiți de la exercițiu. Atunci s-a gîndit că din ei își poate forma ajutoare prețioase. Așa se face că, într-o zi, el a venit la școală și a vorbit elevilor din clasele a VI-a și a VII-a despre regulile de prevenire a incendiilor, despre înlăturarea neglijenței, cît mai ales despre pericolul pe care îl prezintă pentru bunurile părinților și ale comunei, și chiar pentru viața oamenilor, imprudența unor copii de a se juca uneori cu focul, fapt ce se mai constată ici-colo la unii.

Atunci s-au format echipe din rîndul pionierilor care să ajute pe pompieri. Cum să ajute? Apoi, sînt multe situații.

De pildă, cînd observă începutul unui incendiu ei trebuie să anunțe imediat la sfatul popular al comunei, apoi să înștiințeze cetățenii care fac parte din formația de pompieri. De asemenea, în zilele cînd au loc adunări ale colectiviștilor, festivități, echipele de sprijin formate din pionieri să se plimbe pe ulițe, să observe ca nu cumva copiii să-și facă joacă cu chibrituri, gaz, hîrtii. Într-un cuvînt, să prevină izbucnirea unui incendiu.

Din rîndul pionierilor care se disting prin sîrguință, cei care își fac datoria și care sînt conștienți de importanta lor răspundere se numără Sandu Anton, Vasile Bică, Cristea Ion și alții. Ei au găsit copii care se jucau cu focul și au intervenit, lămurindu-i pe loc că nu e bine ceea ce fac. Tot ei au propus tovarășului Achim ca să vorbească și copiilor din clasele mai mici despre pericolul ce-l prezintă joaca unora cu focul. Ce să mai vorbim, că Sandu, Cristea și Vasile nu au lipsit de la nici un exercițiu pompieresc. Ei sînt chiar băieți voinici și un ajutor pe măsura puterilor lor pot da oricînd. De aceea își însușesc, ca și cei mari, toate regulile de luptă pentru stingerea incendiilor.

*

...Într-o seară, cei trei prieteni se întorceau de la școală. Mergeau agale pe ulița principală și discutau cîte și mai cîte. De cîteva zile începuseră din nou cursurile, și începutul, ca de fiecare dată, aducea cu el lucruri deosebite. Aveau materii noi și ceea ce era de discutat mai mult era faptul că unul din învățătorii lor, tovarășul Ion Dumitru, ieșise la pensie. În locul lui venise o tovarășă învățătoare. Desigur, toți elevii se străduiesc să-și facă bine lecțiile și să învețe; dar nu pot uita pe vechiul învățător. De aceea au plănuit ca peste cîteva zile să-i facă o vizită, să-l întrebe cum se mai simte. Dar iată că Sandu se oprește în loc.

— Băieți, voi nu simțiți nimic?

— Ce anume?

— Fum, fum înecăcios. Parcă ar arde undeva!

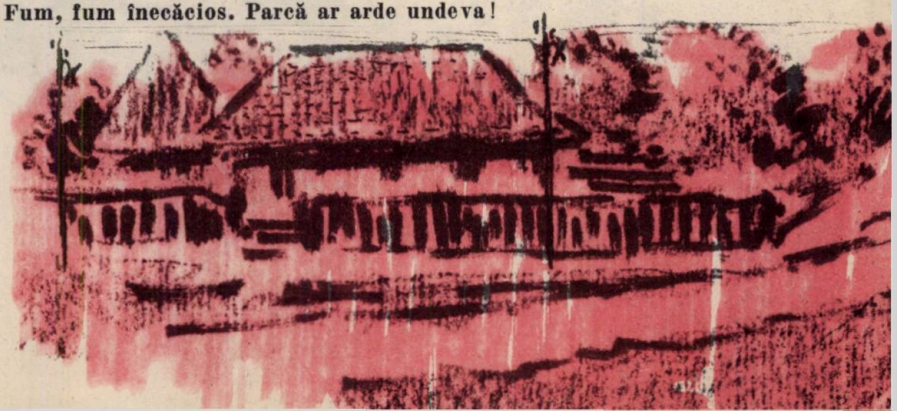

Venea Achim

— Vîntul bate din direcţia aceasta, interveni şi Cristea. Haideţi să mergem mai repede. Ia uite ce fum gros şi negru iese pe coşul de la casa tuşei Maria. Haideţi repede!

Copiii alergară într-un suflet acolo. Intrară în curte. Între timp, pe coş începură să iasă scîntei. Bătură în uşa casei. Era încuiată. Se uitară pe fereastră, la bucătărie. Nenorocire! Toate ferestrele aveau gratii. Înăuntru se aflau doi copii. Vlăduţ, de 5 ani, şi surioara lui mai mică, Doina, de 3 ani. Se auzeau plînsetele lor. În casă nu se vedea nimic din cauza fumului. Într-un colţ al tavanului, unde era burlanul sobei, începuse să ardă cu flacără.

— Cristea, Vasile, alergaţi repede! ordonă Sandu. Tu, la tovarăşul Achim... Ia-o pe aici, prin ogrăzi, ajungi mai repede...Şi tu la sfat, la pichetul de incendiu pentru a se da alarma. Eu o să încerc să sparg uşa.

Sandu se luptă cîtva timp cu uşa. Trudă zadarnică. Ce să facă? Se uită pe geam. Tot nu se vedea nimic. Dar şi plînsetele copiilor amuţiseră. Sparse geamul. Vlăduţ şi Doina apărură aşa de brusc din fum, încît Sandu se sperie. Ah, gratiile! Dacă n-ar fi fost aceste gratii ar fi scos copiii pe geam. Apucă o bară şi o zgudui cu deznădejde. Tavanul pîrîia. „Dacă se prăbuşeşte peste copii?“ — îi fulgeră prin minte lui Sandu.

— Vlăduţ, Doinita! Sub pat, repede! Şi nu ieşiţi de acolo!

Sandu dădu ocol casei. Da. Pe aci se putea sui pe acoperiş. Uite şi gura podului. E fum. Sandu se îneacă, tuşeşte, ochii îi lăcrimează. Dar rezistă. A coborît pe scara podului în cameră. „Vlăduţ, Doina! — strigă Sandu cu un glas pe care nu şi-l mai recunoaşte. După mine!“ În clipa aceea, o bîrnă se prăbuşeşte sfîrîind şi fumegînd, închizînd drumul spre uşă. „Sîntem pierduţi! — murmură Sandu. Ba nu. Scara de la pod“. Îi împinge înainte pe copii. „Urcaţi! Hai!“ Încă o treaptă şi încă o treaptă...Gura podului...Şi, în sfîrşit, aer!

— Pichetul! Vin oamenii! strigă Sandu. Îi vede de departe sosind în frunte cu tovarăşul Achim.

Pompierii, cu toate ustensilele lor, vecinii, cu ce aveau la îndemînă, au participat la stingerea incendiului. Echipa condusă de tovarăşul Achim a acţionat cu iuţeală. Focul care ameninţa să cuprindă întreaga casă a fost oprit şi apoi stins. Numai bucătăria a ars şi o parte din acoperişul casei.

Dar ce se întîmplase cu tuşa Maria? Ea tocmai voia să facă de mîncare şi aprinsese focul cînd a venit un copil s-o cheme la maică-sa, care era bolnavă. Şi-a zis că se va întoarce repede. A încuiat uşa şi a plecat. Acum, desperată, venea în fuga mare. „Copiii mei“ — abia putu ea să rostească, cînd îi îmbrăţişă pe cei doi micuţi speriaţi şi care încă nu-şi reveniseră bine.

— S-au jucat copiii la foc? se întrebau vecinii.

— Nu, i-a lămurit tovarăşul Achim, focul a pornit din pod. Coşul nu a fost curăţat la timp. Aveţi grijă şi voi, i-a prevenit el pe ceilalţi săteni, iată ce puteţi păţi!

*

...Au trecut cîteva zile. La căminul cultural s-au adunat o mulţime de săteni. De la raion a sosit un căpitan de pompieri. El a analizat cauzele incendiului, urmările lui şi pagubele ce le-ar fi putut pricinui dacă s-ar fi extins mai mult. Incendiul a fost însă stins la timp.

Celor trei pionieri li s-a înmînat semnul onorific de „fruntaşi în paza contra incendiilor“ pentru că au pus atît de bine în practică cele învăţate, iar Sandu a fost lăudat pentru curajul său.

NEAGU ŞTEFAN

Ilustraţii: GH. ADOC

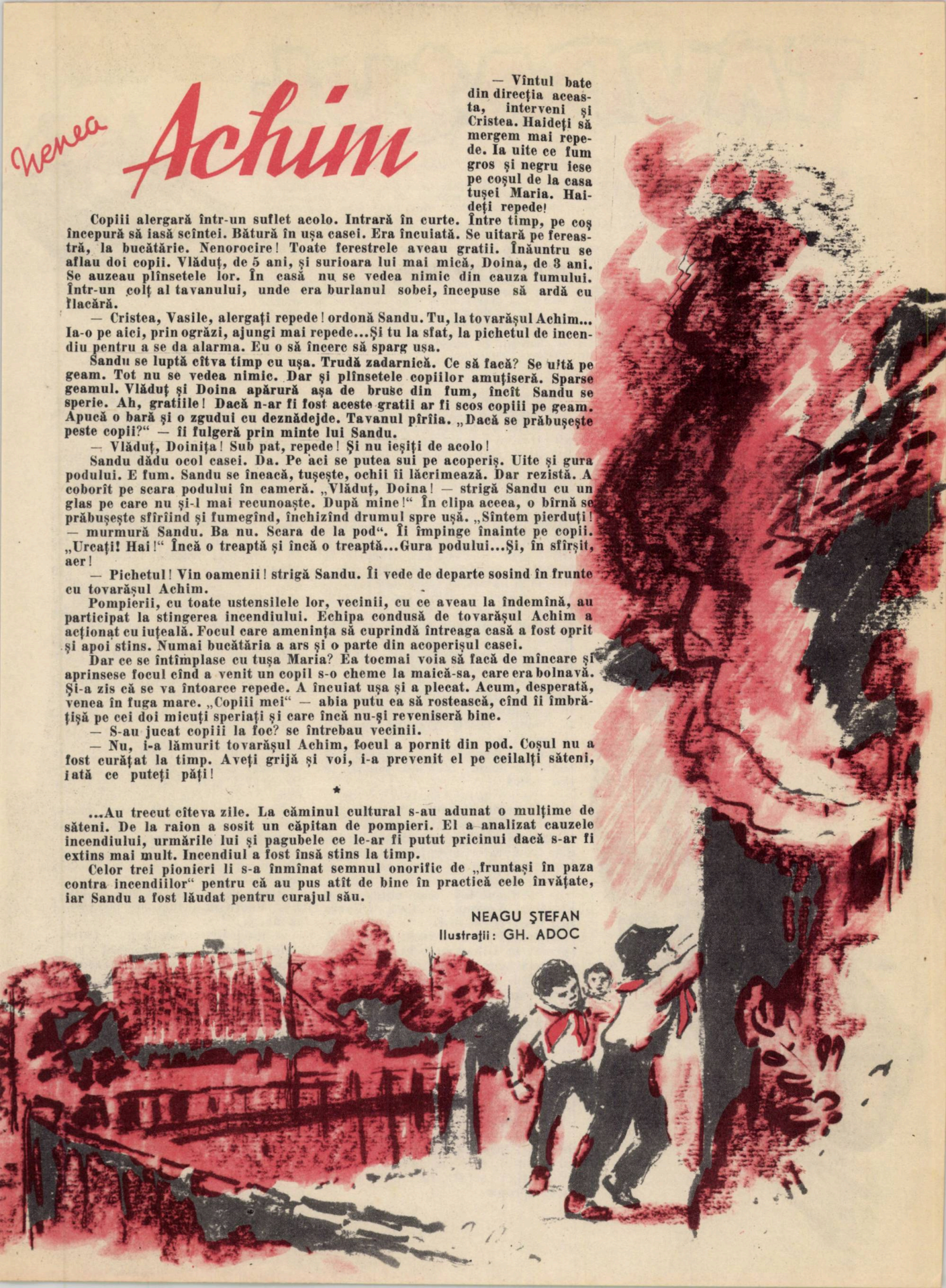

TĂURAȘUL

Acțiunea povestirii „Tăurașul" de PETRE LUSCALOV se desfășoară într-un sat colectivizat de lîngă Dunăre.

Într-o zi, din pricina învălmășelii provocate de lupta unor tauri din cireada gospodăriei, Mitică, un tăuraș de rasă, pe care copiii îl luaseră în grija lor, se rătăcește în Delta Dunării. Cîțiva colectiviști pornesc în căutarea lui. Un grup de pionieri, prinzînd de veste, se hotărăsc să pornească și ei într-o „expediție" pentru a-l găsi.

Reparînd o barcă veche cu velă, Dihorul, Negoiță și Cocostîrc, sub comanda lui Matei, pornesc în zorii zilei.

Primele aventuri se și ivesc. La un moment dat, sînt gata să dea piept cu o turmă de mistreți, care pînă la urmă se dovedesc a fi simpli purcei.

Expediția își continuă drumul. Băieții ajung în lezerul Călărașilor, navigînd către insula care se vedea în zare. Dar pretinsa insulă nu era altceva decît un cîrd de mii și mii de rațe sălbatice, care, la apropierea bărcii, se înălțară în văzduh. Apa începu să fie din ce în ce mai mică. Sătul de expediție, Cocostîrc se întoarce acasă, neavînd răbdare să ducă pînă la sfîrșit misiunea încredințată de detașament. Ceilalți trei pionieri înaintează pe lezer și, după cîțiva kilometri de mers, dau de pămînt. Aici surprind o discuție între Stuf și Bărbosul, doi hoți care l-au prins pe tăuraș și vor să-l vîndă. Copiii reușesc să pună mîna pe tăuraș, să-l urce în barcă și să fugă cu el, pe lac. Pornind în urmărirea lor, hoții reușesc să ajungă barca cu pionierii. Ei încearcă să pună din nou mîna pe tăuraș. Dar pionierii luptă cu strășnicie pentru apărarea tăurașului.

(Urmare din numărul trecut)

— Vin după noi! strigă Dihorul arătînd cu brațul spre barca celor trei pungași, care se apropia de ei văzînd cu ochii.

Tolănit pe o coastă în fundul bărcii, tăurașul privea, mirat parcă, la băieții care vîsleau nebunește.

Cei trei băieți își aruncau din cînd în cînd privirile în urmă, spre barca pungașilor, care se apropia. Prin aburii dimineții ce se zdrențuiau în văzduh, băieții zăreau fața încremenită a Bărbosului — cu ochiul lui verde și pieziș scăpărînd amenințător ca o lamă de cuțit. În fața lui, Stuf, mărunt și durduliu, vîslea gîfîind zgomotos, închizîndu-și la fiecare zvîcnet al lopeților ochii lui mici și rotunzi, ca de porc mistreț. Dar cel mai mult îi neliniștea pe băieți „șeful" pungașilor. Așezat în capătul bărcii, privea întunecat și tăcut spre ei. Fața lui, ciuruită de vărsat și zbîrcită ca o piele udată în apă și uscată la soare, era întunecată și tăcută. Din cînd în cînd, ridica încet mîna răsfirîndu-și brusc degetele lungi și noduroase ca niște picioare de păianjen. Atunci ceilalți doi pungași se încordau, icneau, trăgînd cu putere la lopeți.

— Hei, voi de colo, opriți-vă! strigă deodată „șeful" ridicîndu-se în picioare... Opriți-vă, că, de nu, vă frîngem oasele! Dați-ne tăurașul și duceți-vă!

Barca pungașilor îi ajunsese din urmă și acum, zburînd pieziș, le tăie calea.

— Ne-au prins! Sîntem pierduți, băieți! gemu Negoiță dînd drumul vîslelor. Gîfîind, Dihorul dădu și el drumul lopeților și adăugă cu un glas tremurător, ștergîndu-și fruntea leoarcă de sudoare cu mîneca cămășii.

— Am făcut tot ce se putea face, băieți... N-avem ce face, trebuie să-l dăm pe Mitică.

Tăurașul ciuli urechile privind speriat la Dihor cu ochii lui negri ca două prune brumării.

— Să-l dăm pe Mitică? Niciodată! strigă mînios Matei, apucîndu-l pe Dihor de piept. Mitică e al gospodăriei noastre! Nu-l dau!

— O să ne frîngă oasele în bătaie..., se văicări speriat Negoiță... N-ai auzit ce-a spus ciupitu' ăla de vărsat?

Între timp, barca pungașilor le tăiase calea și se oprise de-a curmezișul cu vîslele ridicate.

— Hei, voi pușlamalele alea..., de ce-ați furat tăurașul, mă? Veniți încoa cu el, că-i vai de mama voastră! strigă „șeful", făcîndu-le semn să se apropie.

Matei sări în sus cu ochi strălucitori și, prinzîndu-se cu o mînă de catargul bărcii, se aplecă mînios înainte.

— Noi sîntem pionieri, nu pușlamale... Tăurașul e al gospodăriei noastre colective, nu e al vostru... și nu-l dăm!

— Bă mucosule, ai înnebunit? se zborși „șeful", revenindu-și după o clipă de uimire... Vrei să te fac să-ți înghiți limba? Lasă gura și vino cu barca încoa, că, dacă vin eu, e vai de pielea ta... Auzi?

— Să mergem, Matei! bîlbîiră în cor Dihor și Negoiță, dînd să apuce vîslele. Dar Matei nu-i asculta. Drept, mînios, îl înfrunta mai departe pe pungaș, privindu-l întunecat și cu ură.

— Noi sîntem pionieri... Tăurașul e în grija noastră... Nu ne sperii dumneata pe noi... și n-o să-ți dăm tăurașul fără luptă!

— Fără luptă? Ha... ha... ha..., rîse „șeful" cu ochii înecați în lacrimi, arătînd din cînd în cînd cu brațul spre Matei... Nu-l dau fără luptă... Ha... ha... ha...

Bărbosul și Stuf îi țineau isonul rîzînd din gîtlejuri și scoțînd niște mormăituri ca de urs.

— Azvîrliți-i în apă! spuse „șeful" făcînd un semn cu capul spre barca celor trei băieți.

Bărbosul și Stuf coborîră lopețile.

— Vin! strigă Negoiță tremurînd ca varga.

— Pregătiți-vă de luptă, băieți! strigă Matei:.. Scoateți-vă prăștiile... ocupați poziții de tragere!

Cît ai clipi din ochi, Dihorul și Negoiță își scoaseră prăștiile și, trîntindu-se lîngă tăuraș, în barcă, se rezemară de el, potrivindu-și prăștiile.

Barca pungașilor se întoarse cu botul spre ei și începu să se apropie. Matei își scoase praștia, potrivi în ea o piatră și, întinzînd-o cu putere, ținti spre „șeful" pungașilor, care, în picioare, conducea manevra.

— Nu vă apropiați că tragem!

— Azvîrliți-i în apă! urlă „șeful" către cei doi pungași.

Matei duse praștia la ochi și, ochind lung, șopti înfrigurat:

— Pentru gospodărie... pentru detaşament... foc, băieţi!

Prăştiile plesniră aerul. Pietrele biciuiră aerul şi se înşurubară în văzduh, zumzăind ca nişte viespi înfuriate. Scoţînd un vaiet de durere, „şeful“ îşi prinse mîna lovită şi se ghemui speriat în barcă. Una dintre pietre, lovind marginea bărcii, muşcă lemnul putred şi trecu cu un vaier prelung şi ameninţător pe sub nasul Bărbosului. Alta smulse pălăria de pe capul lui Stuf şi o azvîrli în apă.

Zăpăciţi, uluiţi, cei doi pungaşi aruncară vîslele şi se ghemuiră lîngă „şef“, pe fundul bărcii.

— Negoiţă, treci la vîsle! comandă Matei!... Dihorule, rămîi la pîndă... dacă scot capul tragi în plin!

Negoiţă apucă vîslele şi începu să lopăteze. Trecură pe lîngă barca pungaşilor, încordaţi, cu prăştiile întinse, gata să tragă. Peste marginea bărcii pungaşilor, ochiul verde al Bărbosului apăru o clipă şi apoi dispăru fulgerător. Era şi timpul. Dihorul trăsese în plin.

Barca pionierilor se îndepărta încet. Ascunşi în barca lor putredă, cei trei pungaşi nu îndrăzneau să se arate.

— La vîsle, Dihorule! La vîsle! strigă Matei. Şi-amîndoi se repeziră apucînd lopeţile, lăsate în părăsire. Acum barca zbura. Sărind în picioare, ameninţînd cu pumnii şi blestemînd cumplit, cei trei pungaşi apucară şi ei vîslele.

— Dă-i dracului, că nu-i mai ajungem! gemu „şeful“ apăsîndu-şi mîna lovită şi, întorcîndu-se spre Stuf, adăugă şuierător: de ce-ai uitat puşca, măgar bătrîn?

— N-am uitat-o eu... el a uitat-o, se apără Stuf, scuturîndu-şi pălăria de apă şi arătînd spre Bărbosul. Ptiu, şi ce tăuraş gras mai era!

Bărbosul urmări cu ochiul lui verde şi pieziş barca pionierilor, care se îndepărta, şi-şi trecu limba peste buzele uscate. Deodată tresări, întinse braţul şi strigă:

— Priviţi! Vin „pelicanii!“

Pe întinsul nemărginit al apei, învăluită în spumă albă, apăruse duduind o barcă cu motor, cu botul lung şi îngust ridicat în aer, lăsînd în urma ei o dîră clocotitoare. Barca cu motor făcu un ocol larg şi-apoi se năpusti într-o vitează fantastică, sărind ca o lăcustă pe apă, spre lotca celor trei pungaşi. Uniformele miliţienilor străfulgerau albastru prin aburii dimineţii, în timp ce pungaşii, lopătînd nebuneşte, se străduiau din răsputeri să ajungă la stufărişuri.

Băieţii vîsleau veseli spre pădurea de sălcii. Departe, deasupra Călăraşilor, răsărea soarele, azvîrlind printre nori curcubee strălucitoare. O rază de soare, subţire şi portocalie, străbătu aburii ce pluteau peste ape şi căzu jucăuşă pe botul alb de brumă al tăuraşului. Ea vibră cîteva clipe pe un fir de mustaţă, învăluit în chiciură, îl aburi şi-apoi se prefăcu, tremurînd, într-o lumină aurie de cristal.

— *Sfîrşit* —

ÎN AJUTORUL ACTIVULUI PIONIERESC

În unitatea noastră, activul pionieresc este totdeauna plin de entuziasm, are multă iniţiativă. Aceasta se oglindeşte, firesc, în programele noastre de activităţi.

Şi de data aceasta, în preajma vacanţei de iarnă, eu, în calitate de preşedinte al unităţii, strînsesem o mulţime de propuneri venite din partea detaşamentelor, iar apoi am pornit să le alegem pe cele mai interesante. Detaşamentul clasei a VII-a avea o brigadă artistică care executa un program de cîntece, recitări, dialoguri etc. Ori de cîte ori apărea pe scenă, stîrnea ropote de aplauze. Ei bine, am stabilit ca această brigadă să prezinte un program la uzina care se îngrijea de şcoala noastră. În ziua hotărîtă, sala de festivităţi a uzinei era plină. Utemiştii ne întîmpinaseră cu multă dragoste. La sfîrşitul spectacolului ne aştepta pomul de iarnă cu surprize pregătite anume pentru noi. Vă puteţi închipui cît de bine am petrecut în ziua aceea.

Îmi aduc aminte că tot atît de bine ne-a reuşit o seară distractivă pe care noi am intitulat-o: „Seara surprizelor“. Fiecare detaşament a prezentat cu acest prilej experienţe de chimie şi fizică distractivă, jocuri matematice, ghicitori, care puneau la încercare ingeniozitatea fiecăruia. O parte atractivă a serii au fost, de asemenea, concursurile „Cine ştie mai multe cîntece“ şi „Care este cel mai bun recitator“. Fiecare detaşament îşi alesese, prin concurs, cei mai buni cîntăreţi, de aceea seara a avut loc o adevărată întrecere între detaşamente.

Foarte bine ne-a reuşit în altă zi organizarea unei întîlniri cu un tovarăş muncitor fruntaş în producţie. Acesta a propus ca întîlnirea să aibă loc chiar la secţia strungărie. Cu acest prilej, ne-a arătat cum se pune strungul în mişcare, ne-a povestit cum a reuşit el, cu ajutorul tovarăşilor, să facă mai multe inovaţii. Şi cîte nu ne-a povestit despre uzină, care, în ultimii ani, a luat o mare dezvoltare. Noi îl urmăream cu atenţie, îi admiram îndemînarea, cunoştinţele. După aceea, tovarăşul Ioniţă a fost adeseori poftit la şcoală. Şi-apoi cîte nu ne-a învăţat el să meşterim în ceasurile libere!

DOUĂ ZILE DE VACANŢĂ

Acestea au fost consacrate unui schimb de vizite. Cu o vară înainte, pionierii din unitatea noastră participaseră la strînsul spicelor împreună cu pionierii din comuna Suseni la G.A.S. „Progresul“. Atunci s-au legat între noi o mulţime de prietenii; organizasem chiar zile de tabără în comun. Dar vremea trecuse şi, fiecare fiind luat cu grijile şcolii, aproape că uitasem unii de ceilalţi. Şi iată că, o dată cu venirea vacanţei de iarnă, activul a propus ca un grup de pionieri din Suseni să petreacă o zi la oraş şi un grup de pionieri de la noi să plece în sat. Zis şi făcut. Noi ne-am străduit să pregătim pentru ei un program cît se poate de vesel. În sala de gimnastică am organizat un adevărat concurs de atletism, apoi o plimbare în cele mai frumoase puncte ale oraşului. Programul s-a încheiat cu un film pe care l-am văzut împreună. Nici cei de la sat nu s-au lăsat mai prejos. Au organizat pentru noi o plimbare în pădure, ne-au învăţat să cunoaştem urmele de animale pe zăpadă, ne-au arătat cantinele păsărelelor pe care le instalaseră ei în pădure. Apoi ne-au dus să vizităm grajdurile, crescătoria de păsări a colectivei, ne-au arătat toate sectoarele unde dădeau o mînă de ajutor. Prietenii noştri din Suseni ne-au mai arătat paturile care le lucraseră pentru creşterea viermilor de mătase şi au promis ca în primăvară să ne dea seminţe şi să ne înveţe cum să creştem viermi de mătase. Apoi ne-am dus cu toţii la căminul cultural, unde am asistat la un program de jocuri romîneşti de prin partea locului, cîntece populare închinate colectivei, ghicitori, snoave. Bineînţeles că programul a fost prezentat de pionieri. Am petrecut două zile de vacanţă frumoase.

ŞI PRIETENII MAI MICI

Sigur că activul n-a putut omite din programul de activitate pe cei mai mici prieteni ai săi — cei de la grădiniţă. Totul era să se găsească pentru prichindei ceva mai deosebit. Şi s-au găsit: „surprizele“. S-a luat legătura cu tovarăşa educatoare, care ne-a spus cam ce-şi doreau copiii şi ne-a sfătuit cum să facem ca surprizele să fie cît mai atrăgătoare. În ziua hotărîtă, cînd cei mici au venit la grădiniţă, fiecare a găsit, în dreptul locului său, surpriza: jucării meşterite de noi, creioane colorate etc. „Cine ni le-a trimis?“—au întrebat copiii. „Aşteptaţi şi veţi vedea“ — le-a răspuns educatoarea.

Într-adevăr, peste puţină vreme au intrat în sală Scufiţa-Roşie, Albă-ca-Zăpada, Ţăndărică, Capra cu trei iezi.

— Noi v-am adus surprizele, au spus eroii basmelor atît de îndrăgiţi de copii. Iar eroii basmelor, după cum lesne vă închipuiţi, nu erau alţii decît noi, pionierii, care am descărcat în dimineaţa aceea o desagă plină de poveşti pentru prietenii noştri de la grădiniţă.

CONCURSUL DE SĂNIUŢE

Cum vă puteţi lesne închipui, un asemenea concurs a atras foarte mulţi participanţi. Bătălia s-a dat mai întîi între pionierii din clasele a III-a şi a IV-a, apoi între cei din clasele mari... Deodată au apărut cei din grupa a II-a din clasa a VI-a cu o săniuţă mai deosebită. Era o săniuţă cu cîrmă pe care şi-o construiseră copiii din grupă. Pe rînd, această săniuţă a fost încercată de toţi pionierii din grupa a II-a, care au condus-o cu pricepere, aşa că am hotărît să le acordăm un premiu special pentru iniţiativă.

Fiindcă se aşternuse zăpada mare şi pufoasă, am mai organizat într-o altă după-amiază şi-o bătaie cu bulgări.

Sigur că în vacanţa de iarnă, în afara acţiunilor despre care v-am povestit, se mai pot organiza şi altele — aceasta depinde de iniţiativa voastră.

GAZETA cutilor-noi 10

ACUM, ÎN PREAJMA NOULUI AN, AM AVUT O MARE SURPRIZĂ. CEI MAI VECHI CITITORI ŞI CORESPONDENŢI AI REVISTEI NOASTRE AU ŢINUT SĂ NE FELICITE PE NOI ŞI PE VOI, NOUA GENERAŢIE DE CITITORI. CA ŞI ALTĂ DATĂ, CORESPONDENŢII NE-AU ÎMPĂRTĂŞIT SUCCESELE, BUCURIILE ŞI GÎNDURILE LOR DE VIITOR.

IATĂ CÎTEVA DIN SCRISORILE PRIMITE

EU ŞI BRIGADA MEA

Îmi amintesc cu multă bucurie de ziua în care poştaşul mi-a adus răspunsul tău, dragă „Cravata roşie", şi, o dată cu el, schema unui aparat de proiecţie, a unui epidiascop şi a unui transformator. Împreună cu ceilalţi pionieri de la cercul nostru, al micilor tehnicieni din şcoală, am lucrat zile de-a rîndul la aceste aparate. Mare bucurie a fost şi pentru membrii cercului nostru cînd am dăruit şcolii, laboratorului de fizică, aparatele la care trudisem noi. Încă de pe atunci am îndrăgit eu munca de electrician, lucru ce m-a făcut să mă înscriu la şcoala profesională de energie electrică. După ce am terminat şcoala, am fost repartizat în producţie la una dintre cele mai mari fabrici de maşini şi motoare electrice — „Electroputere"-Craiova. Faima oraşului nostru a trecut de mult graniţele ţării datorită motoarelor electrice ce se fabrică aici. Eu sînt şef de brigadă la secţia de maşini rotative. Împreună cu prietenii mei Nicolae Pomocu, Constantin Puzderea, Marin Dinco şi Costică Iepure ne străduim să dăm lucrări de bună calitate şi nu mă laud cînd spun că brigada noastră este fruntaşă în producţie. Atît eu cît şi colegii mei de brigadă vă urăm vouă, cititorilor revistei „Cravata roşie", în noul an, sănătate, succese la învăţătură şi să ajungeţi buni muncitori ai patriei noastre.

PETRESCU ILIE

şef de brigadă la sectorul de maşini rotoare de la Uzinele „Electroputere"-Craiova

URMĂRILE UNEI ŞEZĂTORI

Încă de cînd eram în clasa a V-a mi-a plăcut mult limba şi literatura rusă. Într-una din zile, profesoara noastră ne-a făcut propunerea de a organiza o şezătoare în limba rusă. Entuziasmul a cuprins întreg detaşamentul nostru. Aproape fiecare a contribuit cu cîte ceva la reuşita acestei şezători. Eu, împreună cu cîteva pioniere, am cîntat în limba rusă cîntecul „Suliko". Şezătoarea a fost foarte frumoasă. De atunci am îndrăgit şi mai mult limba rusă. Aveam dorinţa de a cunoaşte în original operele lui Puşkin, Lermontov, Tolstoi, Maxim Gorki, Fadeev. Anii au trecut şi iată că azi sînt studentă la Institutul de limba şi literatura rusă „Maxim Gorki". Învăţ cu multă sîrguinţă ca să ajung profesoară de limba şi literatura rusă. Prima mea lecţie am ţinut-o încă în anul acesta la clasa a XI-a, în cadrul orelor de practică pedagogică. Am fost tare emoţionată. Lecţia a fost bine apreciată de tovarăşii asistenţi, de colegii care m-au asistat.

Acum mă pregătesc cu multă grijă pentru examenul de stat, pe care doresc să-l iau numai cu „foarte bine".

Prieteni dragi, primiţi de la o veche cititoare a revistei, cu prilejul Anului nou, calde şi sincere urări de ani mulţi şi sănătate.

ELENA TĂNĂSESCU

Str. N. Bălcescu nr. 12 — Galaţi

ÎN DETAŞAMENT, AM FOST BIBLIOTECARĂ

Primisem ca sarcină din partea detaşamentului de pionieri să mă ocup de biblioteca clasei noastre. La început mi-a fost tare greu, dar, încetul cu încetul, am început să mă obişnuiesc. Dacă biblioteca detaşamentului era mică (60 de cărţi) se cerea din partea mea multă grijă. Aici, în cadrul detaşamentului de pionieri, am învăţat cît e de frumos să lucrezi cu cartea, cu cititorii. Cunoscîndu-mi cititorii, le recomandam şi ce cărţi să citească. Toate cele învăţate în organizaţia de pionieri îmi ajută acum în munca mea de bibliotecară.

Îmi place tare mult şi mă mîndresc cu cei 802 cititori pe care îi am şi cu cele peste 3.000 de cărţi ce numără biblioteca din comuna noastră, complet colectivizată.

La mine la bibliotecă e în permanenţă lume; pionierii, şcolarii vin să răsfoiască aici reviste şi ziare sau să-şi schimbe cărţile citite. Colectivistul Radu St. Ion, în vîrstă de 72 de ani, este cel mai pasionat cititor al bibliotecii noastre; el de-abia acum, în vremurile noastre, a învăţat să citească şi tare îi este dragă cartea.

Munca mea nu se desfăşoară numai între pereţii bibliotecii, ci şi pe teren. Am organizat zece biblioteci de casă. În timpul campaniilor de primăvară, vară şi toamnă, cîteva biblioteci volante, cu ziare şi reviste, se deplasează acolo unde munca este în toi. Pionierii din comuna noastră îmi sînt de mare ajutor.

Acum, în pragul noului an, urez cititorilor revistei şi tuturor celor care iubesc cartea, numai bine şi fericire.

DINCĂ CONSTANŢA

comuna Pietroiu, Feteşti — Bucureşti

Dragă „Cravata roşie"

Ţi-aduci, poate, aminte că, cu mulţi ani în urmă, în una dintre scrisorile mele ţi-am povestit de excursia de 3 zile pe care a făcut-o detaşamentul de pionieri în munţii Bucegi, de faptul că eram sanitarul expediţiei, că aveam o trusă medicală. Făceam parte dintr-o echipă de cruce roşie, care a fost de cîteva ori premiată. Eram atît de mîndru, încît toţi cei din jurul meu se uitau cu jind la mine. Da, încă din timpul cînd eram pionier am învăţat cum să dau primul ajutor şi am îndrăgit această ocupaţie.

După ce am terminat clasa a VII-a, am dat examen la şcoala sanitară din Bucureşti, pe care am terminat-o şi am plecat într-unul din oraşele patriei noastre — Sf. Gheorghe. Aici am depus o activitate bogată, sub conducerea medicilor încercaţi.

Acum, alături de alţi tineri, îmi fac stagiul militar. Viaţa de militar îmi place, iar pe zi ce trece simt că devin mai oţelit, capabil să stau de veghe patriei mele dragi.

Trebuie să ştiţi că, în armată, o mare parte a timpului ne-o petrecem în tovărăşia cărţilor.

Nu peste multă vreme voi termina stagiul militar. Ce voi face după aceea? mă veţi întreba. Voi continua să lucrez în meseria pe care mi-am ales-o şi voi da examen la facultatea de medicină. Pentru aceasta chiar şi acum învăţ în timpul meu liber.

Cu prilejul noului an vă urez la toţi un călduros „La mulţi ani".

Soldat fruntaş,

BĂLOIU CORNEL

Bucureşti

ACȚIUNI PIONIEREȘTI DIN ANUL 1961

Puterea colectivului

„Vă putem raporta că în anul școlar ce a trecut detașamentul clasei a VII-a n-a avut nici un corigent și nici un repetent — ne scrie Cîrnaru Emil din Tg. Ocna.

Ca să ajungem la acest rezultat, activul pionieresc s-a străduit mult. Încă de la începutul anului am format grupe de învățătură, avînd drept scop ca elevii buni să-i ajute pe cei mai slabi. Promoția noastră a făcut cinste școlii.

CÎRNARU EMIL
clasa a VII-a, Tg. Ocna"

Am cîștigat întrecerea

„Unitatea noastră a adunat cea mai mare cantitate de fier vechi dintre toate unitățile din oraș. Am cîștigat întrecerea obținînd locul 1. Aceasta vă putem raporta despre munca noastră patriotică.

Drept răsplată, am primit din partea secției de pionieri a comitetului orășenesc al U.T.M. un aparat de radio, pe care l-am instalat în camera pionierilor.

Acțiunea a fost dusă la capăt cu entuziasm, mai ales că mulți dintre noi, cu puțin timp înainte, primisem cea de-a doua distincție pionierească.

ȘTEFAN PARASCHIVA
Șc. medie mixtă nr. 2—Constanța"

Și detașamentul nostru a ajutat

„Aflați că detașamentul clasei a VII-a A a lucrat cele mai multe ore de muncă voluntară la construirea școlii noi. Eram «mîna dreaptă» a constructorilor. Așa ne-au numit ei. Iar noi ne străduiam să le punem la îndemînă cărămida și celelalte materiale.

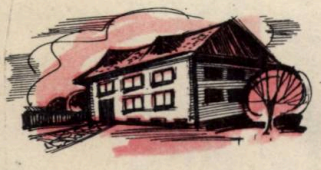

Acum învățăm în școală nouă. Cu cîtă dragoste intrăm dimineața pe poarta școlii, cînd știm că și noi am pus umărul la construirea ei!

În curte am amenajat cîteva terenuri de sport: volei, fotbal, baschet și altele. Toate acestea ne ajută în pregătirea pentru primirea distincțiilor pionierești.

MISIRIGIC CAROLINA
comuna Pietroșani, regiunea București"

Dragă redacție

„250 kg boabe de grîu am adunat noi, pionierii, de pe tarlaua gospodăriei agricole colective «Viața nouă» din Tamași. Ne-am dat toată silința să nu rămînă spice în urma noastră. E o faptă patriotică care contribuie și la pregătirea noastră pentru primirea distincțiilor pionierești.

Printre fruntași se numără Radu Dumitru, Cadar Angela, Aros Marcelin, Ungureanu Viorica, Beca Luș, Neagu Elena și alții. Cînd am terminat, colectiviștii ne-au mulțumit, iar președintele ne-a strîns mîna la fiecare.

Am rămas buni prieteni cu colectiviștii, iar în timpul nostru liber trecem totdeauna pe la gospodărie să vedem dacă n-au ceva treburi pentru noi.

NEAGU ELENA
satul Racova, com. Chetriș, reg. Bacău"

O inițiativă bună

„Raportăm că unitatea de pionieri alături de utemiștii din școala noastră (satul Brătulești, comuna Strunga), în cinstea celei de-a 40-a aniversări a partidului, am construit al doilea iaz, pe o întindere mare.

Pioniera Crișmărine Maria din clasa a VI-a a fost în fruntea acțiunii.

Peste 1.600 ore de muncă patriotică am prestat în timpul nostru liber.

Pe marginea iazului am plantat 180 de puieți și 112 sălcii.

Părinții noștri au hotărît ca, pentru inițiativa noastră, pe opustul iazului să fie scris numele pionierilor și utemiștilor din școală care au fost cei mai harnici.

PRĂJESCU VIOREL
președintele unității—satul Brătulești, comuna Strunga, regiunea Iași"

ÎN TIMPUL LIBER

„Și noi, pionierii, am contribuit la terminarea mai devreme a căminului cultural din comună. După ce a fost gata, băieții au ajutat la împrejmuirea clădirii cu un gard, iar fetele au curățat geamurile și au semănat flori în grădinița din față. Am văruit apoi toți stîlpii podețelor de pe marginea șoselei. Grupa noastră a săpat șanțul din fața casei unei bătrîne. Am muncit cu multă tragere de inimă, mai ales că ne pregătim să primim distincțiile pionierești.

CLOPEANU IULIAN
cl. a VII-a, comuna Gemenele, regiunea Galați"

Dragi cititori, iată un lucru plăcut pe care, desigur, l-ați așteptat cu multă nerăbdare. E vorba despre...

REZULTATELE LA „CONCURSUL ISTEȚILOR 1961"

Firește, au cîștigat cei cu rezultatele cele mai bune. Îi felicităm din inimă, mai ales pentru că întrebările puse n-au fost de loc ușoare. Dar concursul e concurs. Ne exprimăm însă părerea noastră de rău că nu am găsit nici o lucrare atît de corectă încît să i se poată decerna premiul I.

Și acum, iată rezultatele :

PREMIUL II : O bicicletă

COSTIAN RODICA — comuna Ghelari, regiunea Hunedoara

PREMIUL III : Cîte un aparat foto

FLOREA FLAVIUS—Școala medie nr. 3 — București

BRADISTEANU DELIA — Str. Plato nr. 6, Timișoara

S-au mai acordat concurenților care s-au evidențiat mențiuni constînd în abonamente la revista „Cravata roșie".

Premiile vor fi expediate la domiciliile cîștigătorilor, iar abonamentele vor fi primite prin poștă.

Revista noastră va organiza și pe viitor concursuri de acest fel, la care sîntem siguri că vor participa cît mai mulți pionieri și școlari.

CE SĂ CITIM?

TINARA GARDĂ

Anul 1942... Luna iulie. Locuitorii orășelului minier Krasnodon se pregătesc de refugiu.

Ulia aleargă către comitetul raional al Comsomolului.

— Liuba, spune-mi ce se petrece, îți amintești de mine? Sînt Uliana Gromova din Pervomaisk.

— Da, ne cunoaștem de la club. Dar tu n-ai plecat încă? Comitetul raional al Comsomolului a dat ordin să plece toți comsomoliștii.

Ulia fugi într-un suflet către casă.

Acolo o aștepta Anatol Popov.

— Uf, Uliana, unde umbli? Te-am căutat peste tot. Fă-ți bagajele imediat!

— Tolea, pe Valea Filatova ai anunțat-o? Fără ea nu pot pleca. E prietena mea cea mai bună.

— Vanecika, eu te credeam plecat!

— Nu, Klava, am ajutat împreună cu Jora la evacuarea școlilor și a spitalului de copii.

— Poți pleca? Ai putea veni cu noi!

— Aș vrea, Klava, dar mai trebuie să fac rost de o căruță pentru Vanea Osmuhin, care-a fost operat, și apoi... am jurat să plec împreună cu Jora.

— Atunci ne vom întîlni la Lihaia sau după ce vom trece Donețul.

Ulia s-a refugiat totuși fără prietena ei, care n-a vrut să-și părăsească mama. În căruță se aflau Anatol Popov, Viktor Petrov și tatăl său.

La ieșirea din oraș, cerul se întuneca de avioanele fasciștilor care mitraliaseră șoseaua.

— Fugiți în stepă! strigă tatăl lui Viktor.

Băieții lăsară hățurile și fugiră, iar caii, speriați, o luară la goană. Ulia n-a mai avut timp să coboare, încercînd zadarnic să apuce hățurile. Căruța era gata să se răstoarne.

(Va urma)

LEI 2,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ